

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsatt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsatt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

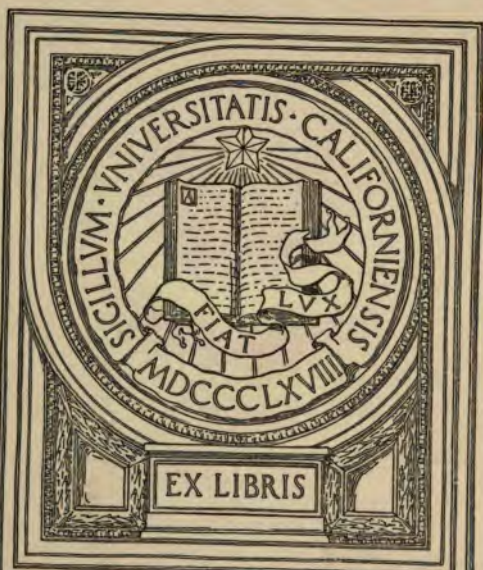
DANSK-NORSK-
SVENSK
ORDBOK
AV
NAT. BECKMAN

UC-NRLF

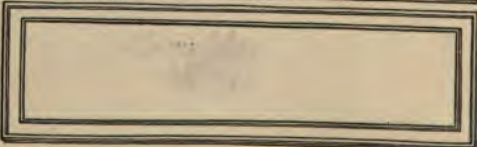

\$B 137 571

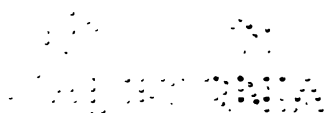
T&L

Dahlerup Collection

DANSK-NORSK-
SVENSK †
O R D B O K

AV

NAT. BECKMAN
" "

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

STOCKHOLM

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1907

A

PD 5631

B. 2

~~_____~~
~~_____~~

FÖRORD.

Att vi behöva en prisbillig, något så när fullständig och framför allt pålitlig ordbok till hjälp vid svenskars studier av Danmarks och Norges språk och litteratur, är alltför allmänt erkänt för att behöva här närmare bevisas. De för universitetens studerande utarbetade studiehandböckerna ha måst anvisa studenten att gå över Östersjön efter vatten, i det de måst hänvisa honom till ordböcker, som närmast skrivits för danska och norska skolgossars tyska temaskrivningar. Det är denna brist förf. med föreliggande lilla arbete har velat avhjälpa.

Redan i S.-Lundblads dansk-norsk och svensk ordbok (1819) påpekas, att man i ett arbete av denna art kan göra en mycket stor besparing av utrymme genom att utesluta sådant, som varje svensk läsare kan gissa sig till. Denna tanke är här på det sätt upptagen, att den egentliga ordboken föregås av en kort redogörelse för de allra allmännaste ljudmotsvarigheterna och bokstavsmotsvarigheterna mellan å ena sidan vårt modersmål och å andra sidan dess nordiska systerspråk. De ord, vilkas svenska motsvarigheter med kännedom om dessa enkla regler kunna säkert konstrueras, äro alltså här ej upptagna, därest ej särskilda skäl talat för ett motsatt förfarande. Uteslutna äro även avledningar av upptagna ord, då de med kännedom av de mest elementära ordbildningslagar kunnat av sig själva förstås. Likaledes uteslutna äro sammansättningar, då de kunna översättas genom en enkel addition av ledernas betydelse. På sådant sätt torde vår bok med sitt billiga pris, sitt fickformat och sina något över 20,000 ord göra ungefär lika god tjänst som ett tre gånger större arbete av vanlig typ.

Så enkla dessa regler vid första påseendet kunna synas, erbjuder dock deras tillämpning ofta ganska stora svårigheter. Det enligt reglerna konstruerbara »direkt motsvarande» ordet

M248923

kan kanske ha en till vissa orter eller vissa kretsar inskränkt användning. I sådant fall är det naturligtvis riktigast att upptaga ordet och förklara det såvitt möjligt på ett för alla begripbart sätt. Skåningen vet ofantligt väl, vad en *ambolt* är, för de flesta andra svenskar torde en förklaring vara nödig. Dessutom förekommer det, att på vissa områden ordens betydelse så skarpt växlar från ort till ort, att den noggranne läsaren ej litat på att den regelrätta motsvarigheten till ett givet ord också är en sakligt riktig översättning. Exempel på sådana ord bjuda växtnamnen; den samvetsgranne botanisten litat ej på att *flueblomst* betecknar samma art, som hans flora kallar *flugblomma*, utan han är nog tacksam för att i sin ordbok få ett klarare och säkrare besked. Facktermer äro av detta skäl ofta översatta.

Inom vederbörliga gränser är dock rätten att gissa översättningen från närskylt språk att anse som fullt grundad. Ordboken vill dock söka såvitt möjligt skydda mot de risker, som en dylik gissning medför. En bekant skolanekdot berättar, att »Så talade gubben» av en slarvig skolpojke vid översättning från tyskan återgavs med »Så sprack den grisen». Historien låter otrolig, men även i arbeten, som göra anspråk på stor sakkunskap, möta vi översättningar från danska och norska, som icke äro en bit bättre. Med användning av en idé, som gavs mig av prof. Noreen, har jag i en kort minneslista i slutet av boken sammanfört de viktigaste ord, som även för en tänkande läsare kunna vara försåtliga. Då denna lista även ur teoretisk synpunkt torde erbjuda något intresse, vågar jag rekommendera den till ett ej alltför hastigt genomögnande. Den bär titeln Förvillande likheter.

Beträffande arbetets plan och källor torde följande böra här meddelas.

Boken är i främsta rummet byggd på J. Kapers förtjänstfulla Dansk-norsk-tysk Haandordbog, 4:e upplagan, 1900. Jämte denna ha dock använts A. Larsens Dansk-norsk-engelsk Ordbog och Brynildsens Norsk-engelsk Ordbog. För övrigt ha de ord, som upptagas i Falk & Torps Etymologisk Ordbog i allmänhet införts, för så vitt de tillhöra det norska »Bymaalet», varemot dialektord naturligtvis ej falla inom arbetets plan.

Med blotta ordböcker kommer man dock ej alltid till målet. Det visar sig ofta nödvändigt att taga i bruk källor, som avse att tjäna icke i första rummet språkliga utan sakliga ändamål. Bland dylika källor förtjänar främst att nämnas Salmon-

sens Store nordiske konversationsleksikon, vars utkomna delar genomgåts och skänkt ett stort antal excerpter, givande dels nya ord, dels värdefulla bidrag till förut kända ords tolkning. Detsamma gäller om de stora sammelverken till 1900 års utställning, däri båda ländernas främsta fackmän givit tidsenliga framställningar av Danmarks och Norges kultur och natur. Det har nämligen varit författarens avsikt, att boken skulle kunna användas även vid studiet av åtminstone elementära läroböcker i diverse fack, särskilt sådana, som närmast avse danska och norska förhållanden, och det har därför varit nödigt att upptaga och omsorgsfullt behandla ett ganska stort antal fackord, vilka eljest torde förefalla en och annan läsare som en onödig barlast. I samma syfte ha t. ex. följande arbeten använts och excerpterats, varvid jag ofta för tolkningen fått en alldeles ovärderlig hjälp av olika fackmän.

I naturvetenskapliga ämnen ha genomgåts Sundström-Trybom, Atlas till naturriket, under jämförelse mellan den svenska och danska upplagan samt Kolthoff-Jägerskiöld, Nordens fåglar, varur jag upptagit alla fågelnamn, som ej uppgivits vara eller genom sin form annonsera sig såsom dialektiska. För fiskfaunan har genomgåts Norges fiske av Brunchorst, som snarast utgör en katalog för Bergens museum. Det rikhaltiga namnmaterialet har tolkats av prof. Lönberg, d:r L. G. Andersson m. fl. vänner, vilka för övrigt biträtt även vid andra naturvetenskapliga ords tolkning. I anatomi har genomgåts prof. Guldbergs lärobok, varvid prof. Hultkrantz lämnat tolkningar.

För växtnamn ha ej särskilda excerpteringsarbeten behövts, emedan dessa efter Jensen-Tuschs förträffliga förarbeten i Nordiske Plantenavne äro väl företrädda i de använda lexika. Jag har för min del blott att tillägga, att jag i avseende på urvalet och prövningen av vad som skulle som riksspråk anses i allmänhet låtit ovannämnda ordböcker vara normgivande och att jag i avseende på svensk terminologi har ställt mig på den av prof. Nathorst angivna och av Krok-Almquist accepterade ståndpunkten. Måhända finnes dock en del nytt på svamparnas och ekonomiväxternas områden. Andra botaniska termer ha samlats ur E. Warming, Plantelivet m. fl. arbeten. Även i andra discipliner ha läroböcker genomgåts, för många att här uppräknas.

En mängd ord från det borgerliga samhällslivets olika områden ha vunnits ur Munch, Samfundskundskab. Även yrkespråk har förf. önskat tillgodose så pass, att t. ex. en svensk

lantbruksstipendiat kan få de allra nödigaste fackord säkert tolkade och en yrkesidkare kan läsa en annons i en av grannländernas tidningar. För lantbruket har jag genomgått en del arbeten av Prosch och fått tolkningar av dir. Hamnström, Skara. Sjötermer ha samlats i den svenska flottans instruktionsbok. En norsk sjöman, hr Stovsland, har försett excerpten med de norska motsvarigheterna. Snickeriets och träslöjdens ordförråd har tillgodosetts sålunda, att Salomons Handbok i snickerislöjd excerperats, varefter hr cand. theol. Th. Siersted i Odense gjort sig mödan taga reda på såväl det egentliga hantverksspråkets benämningar som de ofta mer puristiska uttryck, vilka brukas inom den pedagogiska slöjden. Kokkonstens viktigaste uttryck äro samlade ur ett flertal kokböcker och försedda med översättning av fröken I. Norrby m. fl. lärarinnor vid fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala. Utom dessa excerpter, som ju huvudsakligen avse fackspråk, har jag gjort rätt många anteckningar dels ur tidningar och böcker, dels och förnämligast ur norskt samtalspråk, varmed jag sedan 1896 har så gott som daglig beröring.

Oftast ha de sålunda gjorda excerpten, ett tiotusental, blott givit hjälp vid översättningen, men ett och annat har dock blivit antecknat, som kompletterar förutvarande dansk-norska ordböcker. Vad beträffar mitt förhållande till min svenske föregångare (Dalin), så vill jag säga, att jag visserligen ibland haft hjälp av den framstående lexikografens väl uttryckta översättningar men däremot, då hans arbete innehåller flera faktiska fel, gjort mig till regel att ej upptaga någon uppgift därur, om den ej kunnat på annat håll verificeras. I det avseendet gör boken anspråk på full självständighet.

Sedan på grund av dessa källor ett manuskript utarbetats, har detta granskats av vänner i grannländerna. Alltsammans har lästs av d:r August Western i Fredrikstad, olika delar dessutom av adj. E. G. Wivel i Aalborg, d:r K. Mortensen i Odense och cand. mag. M. Kristensen i Askov. Härmed ett enkelt, varmt tack till dem för oförtrutet, oegennyttigt och ovärderligt arbete. Det bör kanske tilläggas, att förf. ofta nödgats avgöra frågor själv och alltså ej kan eller vill på sina värderade hjälpare kasta någon del av sitt eget ansvar.

Boken börjades 1901 på initiativ av Nordiska föreningen under den skandinaviska stämning, som rådde vid den tiden. Att dess användbarhet skulle vara beroende av de illusioner,

som upplöste sig 1905, tro vi dock ej. Vi inse i Sverige alltför väl fördelen att med ringa möda kunna läsa tre nationallitteraturer för att låta politiska misshälligheter därpå inverka. Lika visst som vi böra vara botade för skandinavisk sentimentalitet, lika visst böra vi vara för stolta att avböja ett tankeutbyte, varav vi ha fördel.

Skövde i mars 1907.

Förf.

Ljud- och bokstavsmotsvarigheter.

Alla vokaler i svagtonig ställning ha i danskan övergått till *e*. Ex. *Det bedste*, det bästa. Likaså i det norska litteraturspråket.

De s. k. hårda konsonanterna *p*, *t*, *k* ha i det danska uttalet inuti ordet och i dess slut övergått till ljud, som tecknas *b*, *d*, *g*. Samma skrivsätt har i norskan varit gällande ända till 1907, ehuru uttalet i de flesta fall varit detsamma som i svenskan. Man har alltså i båda språken skrivit *løbe*, *liden*, *kage*, ehuru norskan uttalat *løpe*, *liten*; *kake*. Efter 1907 skola enligt den officiella stavningen i Norge de ord, som i landets bildade uttal ha *p*, *t*, *k*, även skrivas så. Detta kan göra, att man måste söka ord på någon annan plats än de närmast borde väntas.

I övrigt kan om dansk och norsk stavning erinras:

i ord, där vi ha *k* och *g* före len vokal, skriver danskan, vars stavning vi här följt, blott *g* och *k*, t. ex. *kæp*, *gærde*. Norskan infogar här ett *j*, *kjæp*, *gjærde*. Även denna olikhet torde vålla ringa olägenhet. På en del ställen ha vi insatt hänvisningar;

den diftong, som danskan och efter dess bruk vår ordbok tecknar *ov*, skrives i norskan *au*. Vi skriva t. ex. *sjoever*, i norskan skrives ordet *sjauer*.

A.

1. **aa***. -kande näckros (Nuphar, Nymphaea). -leje flodbädd. -mand strömkarl, näck.

2. **aa** åh! ~ *raa!* jaå!

aaben öppen; ~t *tej* glest tyg; ~t *endossement* .. in blanko; *han sagde mig det i mine aabne øjne* .. rent ut. -**ba'ring** Johannes' uppenbarelse. -lydt hörbart för alla. -lys öppen, offentlig. -mund pratmakare, gaphals. -mundet lösmünt, som ej kan bevara en hemlighet.

aabid frukot.

aabod eg. förbättring; husröta.

aadre = *aare*.

aadsel as, kadaver, åtel. -bille dödgrävare (Necrophorus, Silpha). -bjørn = *landbjørn*. -flue, asfluga, guldgrön fluga (Musca caesar). -fugl = -grib. -graver = -bille. -grib asfågel, asgam, smutsgam (Neophron percnopterus). -plante asblomma (Stapelia). -srn en falkgam (Polyborus brasil).

aafere tillfälle.

aag ok. -hammel träet i ett bärok.

-skyle rep i ändan av ett bärok.

-stok (bro)pelare. — ~e oka.

aagler ocker. — ~re ockra.

aaker = *ager*. -bær åkerbär (Rubus arcticus).

aaklæde figurvävt tyg till väggprydnad, enklare gobeläng med matematiska figurer, väggbonad.

aakorn ollon.

aal* säk (Anguilla); *syl att upptaga satta stilar med; *insaats i spel; *grodd; *rand på ryggen av ett djur el. i vattnet; *gøre til* ~

= ~s. ~e-brosme ålbrosme, djupvattenssak (Lycodes). -faring ålyngel. -græs bandtång (Zostera marina). -hoved* dumhuvad. -jern ålljuster. -kam harka, ett slags ljuster. -kone = -kvabbe. -kraake*, -krage storskarv (Phalacrocorax carbo). -kvabbe ålkussa, tånglake (Zoarces viviparus). -maage hafstrut (Larus marinus). -moder = -kvabbe. -padde ålödla (Amphiuma). -ruse ålyrssja, homma. -stade ålgård. -tyv = -kraake. -vaad ålnät. — ~e driva in absurdum.

aalam tacklamm.

aalge sillgrissla (Uria trolle).

aame ett slags larr, kålmask.

aand ande; själ; anda; snille. -fuld,

-rig anderik, spirituell. — ~e-maner

andebesvärjare. ~s-anlæg själeanlag.

-fortærende sjælsmördande. -fraværende tankspridd, disträ. -liv

kulturliv, andlig kultur. -nærvarelse

sinnesnärvaro, rådighet. -slev

sinnesslö. -svækkelse under livet inträdd demens. — ~ig andlig; *et* ~t *vasen* luftigt, eteriskt.

aande andedrätt; v. andas. *være i* ~ i

tagen; *jeg skal forsøge at holde ham*

i ~ hålla honom varm, i verksamhet.

-fang andetag. -gisp kippande efter

andan. -stank elak andedrätt.

aar*; *ad* ~e till nästa år; *til* ~s till

åren. -gangsvand kvarnvatten, som

räcker för hela året. -grøn vintergrön. -mærke årsring. -række följd

af år. -ti årtionde. -vej årsåkerd.

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' i tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

-vis som varje år ger säker avkastning. *hæppen er*; Norge Lemmekig ~ står sälfan fel. — *e-maal forpagtning paa langt* ~ på lång tid. -vis i årtal. — *s-barn* årgammalt barn; årsbarn. -unge årgammalt barn; det er ingen ~ ingen spurvunge, barnunge. — *es* åldras. *ving i vinger* i årtal. *ving* årgammalt djur.
aarbuk färna, bredpannad id (Leuciscus latifrons).

1. **aare** åder. -**bristning** åderbrock. -**hinde** kärhinna. -**knude** ådersvulst. -**tang** knöltång (Ascophyllum nodosum). -**vingede** steklar (Hymenoptera). -**væld** källsprång.

2. **aare** åra. -**pid** årtull.

3. **aare** = arne.

aarette kil; v. killa.

aar-fugl orre (Tetrao tetrix). -**høne** orrhöna.

aarle tidigt.

aarold = arild.

aarsag orsak.

aarvaagen vaksam; av. = overvaagen.

aas = aate.

aasted plats av vikt för en rättssak; *paa net* på ort och ställe. *s-befaring* domstolsförhandling på ort och ställe.

aasæd växande gröda.

aasædes-berettiget berättigad att med utlösande av medarvingar besitta årvd egendom. -**ret** motsv. börsrätt.

aa* smådjur som tjäna till föda för fiskar et. leva parasitiskt på dem.

aate lockbete, agn; = *aat*; *bjørn skydes paa* ~ vid åtel.

aatte v. imperf. af *eje*, ågde.

aavirke fälla och hugga till timmer.

abe apa. -**brødtræ*** (Adansonia digitata). -**egern** aj (afrikansk gnagare Cheiromys). -**kat** apa; *kvæle* ~ten rumla om. -**spil** gyckelspel. — *ri* spektakel.

abild apel. -**graa**, ~ *hest* apelgrå, apelpkastad (äppelkastad) häst.

ablette löja (Aspius alburnus).

aborre abborre (Perca). -**græs** nate (Potamogeton).

abrod* åbrodd (Artemisia abrotanum). **absolut***, *du maa ~ komme nödvändig*; *ja ~ alldeles säkert*.

accidenser halvt frivilliga sportler, särsk. till präster.

ad åt, till; *reise ~ F. til H.* över, via; *ind ~ døren* genom.

adams-figen banan. -**naal** växten Yucca gloriosa. -**stav** växten Euphorbia lathyris. -**æble** adamsäpple; namn på vissa frukter t. ex. citron.

adcitere kalla, instämma en tredje part.

adferd uppförande; handlingsätt, beteende.

adgang tillträde; tillgång; tillfälle.

adjektivisk*, ~ *bisætning* relativsats, attributssats; jfr *apposition*.

adjunkt motsv. läroverksadjunkt.

adkomst tillträde; åtkomst; rätt, anspråk; *besværlig ~ til den gaarden* besværligt att komma. -**brev** åtkomsthänding, fångesbrev.

administrator*, *rettens* ~ ordförande.

admiral amiral; av. dagfjärila Vanessa atalanta; snäckan Conus ammiralis; äjc. ammeral, ett slags pyta.

adresseavis anonsblad.

adskillelig delbar, skiljbar. *nde* gram. disjunktiv.

adskil'lig åtskillig.

adsprede skingra; förströ. *lse* förströelse, tidsfördriv.

adsta'dig stadig, stadgad.

advarje varna. -**sel** varning.

advis = *avis*.

advokat advokat, som ofter praktiskt prov erhållit kompetens att föra talan i högsta instans; jfr *overretssagfører*.

af*, *le* ~ skratta åt; *en ven ~ min fader* till; *jeg kjender ham ~ navn* till; ~ *vejen*! ur.

afbenytte begagna så mycket man behöver. *lse*, *til offentlig* *lse* till allmänt bruk.

afbestille* ge återbud på en beställning, kontramandera.

afbigt avbön.

afbinde*, ~ *et hus* uppföra korsvirket; ~ *en vorte* binda om för att avlägsna den.

* Även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

afblade bläda.
afblæse*, ~ *en kanon* rensa med löst krut.
afbrændt*, ~ *rødvin* rödvinsglögg.
afbrud avbrott.
afbruge = *afbenytte*.
afbruse, *vreden er* ~t har rasat ut.
afbryde*, ~ *et hus* riva ned.
afbud återbud.
afbygd avsides belägen bygd, avkrok.
afbygger innehavare av en *afbyggergaard*. -*gaard* (avsides liggande) gård, som utskiftats från en större gårda el. bys ågor.
afbyrd avkomma; härstamning.
afbølge, ~ *erter* sprita.
afbøde sona med böter; avvärja.
afcirklet avmått.
afda'ge se under *dag*.
afdal avsides liggande dal; sidodal.
afdraat avkastning i mejeriprodukter.
afdrage* amortera.
afdrive*, ~ *et dyr* driva för hårt.
afdræt = *afdraat*.
afded avliden.
affade tappa.
affange döda skjutet viltbråd.
affarvet som förlorat färgen t. ex. genom hårfällning; som har en iögonfallande bjärt el. oväntad färg; brokig.
affedde binda av i härvor.
affeje avfärda.
affinde avspisa; ~ *sig* komma till rätta, komma överens.
affritte utfråga, »pumpa».
affutage lavett. ~ere ordna kanoner i stridsställning.
affø'elig, **affø'elig** skröplig, bräcklig.
afgaa* sjo. slutta om grund.
afgade sidogata, sidogränd.
afgang* sluttning om grund.
afgjort* avhållen.
afgjøre se *afgjøre*.
afgrøde avkastning av jord, gröda.
afgøre* göra färdig.
afhaare beröva håret.
afheld sluttning.
afhjaske = *afjaske*.
afhjemle beediga.
afhold avhållsamhet. ~s-mand nykterist, absolutist.

afholde*, ~ *udgifterne* bestrida. ~en [-de] återhållsam. ~*enhedselskab* förening för moderat nykterhet. ~t avhållen.
afhude få.
afhuke sjs. avhaka rödret; hugga ur bakte.
afkul avkrok, kråkvinkel.
afhulle avhölja, blotta, avslöja.
afhæld sluttning.
afhæng sluttning. ~s bero. ~ig beroende. ~*igheds-form* objektsform.
afilte borttaga syre från, reducera.
afjage sluta jakten; genom jagande beröva. ~t utkörd, utschasad.
afjaske* om kläder o. d.: snuska ned, gå illa åt; om arbete: slarva ifrån sig.
afkald eg. erkännande, att man ej har anspråk på ngt (t. ex. ett redovisat arv); *give* el. *gjøre* ~ *paa noget* avstå från, avsäga sig, försaka.
afkime sluta att ringa.
afklare klara, rena vin; skira smör.
afklask klisché. ~e klischera.
afknuge pressa hårt för att utdriva fuktighet; utpressa.
afkog dekokt. ~e genom kokning tillaga, göra dekokt på; urkoka; ~t *fisk* kokt.
afkortet geom. stympad.
afkræfte försvaga, göra kraftlös; om rättslig handling: göra ogiltig.
afkyse = *afskrække*.
afkøle avkyla.
aflad uppehåll; avlat. ~s-aar jubelår.
aflade avlasta, lossa ett fartyg; förr: befrakta; låta avrinna; avlåta, avgiva; avlägna; avstå, upphöra; ~ *fra en virksomhed*, ~ *vandet*.
afleden förflyten, förliden.
aflejre avlagra.
afleve, *han har* ~t är avliden; av. ~t utlevad.
aflide förflyta.
afliggende avlägsen.
afligne avpassa.
afliverskrig jämmerrop, nödrop, som om kalven suite i halsen på en.
afloodde uppdelat; loda.
aflugt rensa bort ogräs, rensa ett land.
afluk BOX för kalvar.

aflyd* missljud.

aflyse genom offentlig kungörelse upphäva, återkalla; lysa slut till äktenskap.

aflægge*, *godt aflagt* bra betald, lönad.

afleegs urmödig; föråldrad; ålderdomsåröplig; *det er ~ naivt*.

afløere dressera; lära ut, sluta sin läro-tid; lära sig av med.

afløse rätteligt fastställa, att ett *ting-løst* förhållande upphört; döda inteckning o. d.

afled brokig färg.

afmagt vanmakt; svimning.

afmalke mjölka ur; sluta att mjölka.

afmaske demaskera.

afmede afmäta.

afmelde kontramandera, ge återbud om.

afmelke = *afmalke*.

afmægtig vanmäktig (t. ex. ~ *olding*, *modstand*); *blive ~ svimma*.

afnege binda i kärvar.

afnøde avtvinga.

afparre ordna parvis, sammanpara.

afpille avplocka; ~t utmærglad.

afpimpe riva med pimsten; pimpla ur; sluta pimpla.

afprelling återstudning.

afprotse bröststava av kanon.

afpudsning slöjd. kälbyvling.

afpægle uppmäta i *pægl*.

afpæle utstaka; påla.

afraat [slakt]avfall.

afrebe avmäta med rep.

afrette dressera djur till ngt; efter snöre rikta en mur; justera, avpassa maskindolar; avbila, fyrhugga timmer; toppa el. avfila sågunder.

afride rida fördärvad en häst; till häst avrösa ett fall el. besiktiga en gräns; rida ut en storm.

afrids grundritning.

afse släppa ur sikte, undvara åsynen av.

afsidder = *afbygger*.

afsiet silad, passerad.

afsigte återkalla, kontramandera; säga ifrån sig tåning; avstå från; avkunna.

afsigt en synnerhets dom.

afsindig vansinnig.

afsinet sinad om ko.

afskage ajo. lossa såg.

afskakke snedda, göra sluttande.

afskalle skala; skala sig; fjälla efter sjukdom.

afsked*, *reise uden ~ ta* bondpermis-sion. ~S-bal slutbal. -patent skriftligt intyg om erhållet avsked. — ~ige avskeda.

afskeje vika av; ~ *fra sandheden*.

afskildre avmåla; av. avskilja.

afskin återsken.

afskokke avlägga i skockar, sextiotal.

afskove hugga skog utan att sörja för återväxt.

afskridte stega upp.

afskrivning* renskrivning.

afskræk skräck, motvilja.

afskrælle skala, barka.

afskyelig avskyvärd.

afskygige schattera. ~ning nyans.

afskafte taga lös från skaftet; avstocka *gevær*.

afskænke hålla av.

afskæring pyts av avsågad tunna.

afslag* avkortning.

afslutte*, ~ *fanger* befria, lösgiva.

afsløre avslöja; avtäcka.

afsnit segment i cirkel; avdelning i bok; skede; *et ~ af mit liv*.

afsod avkok.

afsone avtvänga straff, böter.

afspring sidosprång, avstickare.

afspænde* nedspänna bäge; ~t med slapp.

afstamning härstamning.

afste'd no., **afsted'** da. åstad, bort, i väg.

afstede avfärda.

1. **afstemme** omrösta. ~nings-orden propositionsordning.

2. **afstemme** avmejsla.

afstik kopparstick.

afstive stötta under, styva. ~ning bot. stöd[jande organ].

afstokke taga stocken av ankare.

afstraale reflekteras.

afstrege utmärka med streck; stryka under; upplinjera.

afstrigle skrapa häst; klå upp.

afstrimle skära i strimlor.

afstryge*, ~ *en kniv* stryka, »dra»; måla vägg med grundfärg, grunda.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står för | .

afstudse avstubba.
 afstumpe stympa; försälja.
 afsteder avvisare, hörnsten.
 afsuger* sugymp.
 afsvaje snedhugga.
 afsæt avsats.
 afsætte*, ~te et ben amputera. ~ning
 jur. motsvarar skingsringsförbud men inne-
 bär äv. förmånerätt i den avsedda egendomen.
 afsøge mil. genomsöka ett snår.
 aftegn i ett djurs fæg utmärkande tecken,
 igenkänningstecken.
 aften*, spise ~. -bakke flädermus;
 nattskärta (Caprimulgus europæus).
 -falk* (Cermeis vespertina). -fugl =
 -sværmer. -mand person, som sitter længe
 uppe: nattfågel, nattuggla. -røde afton-
 rodnad. -sommerfugl = -sværmer.
 -stjerne* nattviol (Hesperis matro-
 nalis). -sværmer skymningsfjäril
 (Sphinx o. närstående). ~s-bord kvälls-
 vard.
 aftinet avtöad, borttöad.
 aftning skymning; afton.
 afto avtvå.
 aftrin avsteg, felsteg.
 aftræde* genom steg utstaka grän-
 serna för t. ex. en trädgårdssång.
 aftrædelsesværeelse rum där man tar
 in vid sina besök i staden.
 aftræk avdrag; ~er rök: utlopp; på gevär:
 avtryckare. ~ke avdraga; boktr. taga
 avdrag; stryka räknelr; slätfila; bona;
 ställa ur; avtrycka gevär; avsicla. ~
 ker tryck på gevär, avtryckare. ~ker-
 sten bryne.
 aftegt undantag, födoråd.
 afvane, komme i ~ komma ur vanan.
 afveksle omväxla.
 afvendje* bortvända. -ig avfällig,
 upprorisk.
 afvente avvakta.
 afvigt förflyten.
 afvisning jur. dom, varigenom en rätt
 förklarar sig icke kunna upptaga mål
 till prövning.
 afætsø etsa bort.
 ag sjögång.
 1. age da. åka, köra; no. åka kalk-
 backe. -bakke kalkbacke. -føre släd-

före. -hynde vagnsdyna. -stel karr-
 säta.

2. age aga.

ager åker. -blaastrjerne madd (She-
 rardia arvensis). -bønne bondböna.
 -championen ljus el. allmän champin-
 jon (Psalliotia arvensis). -dylle fet-
 tistel (Sonchus arvensis). -dyrker
 åkerbrukare. -evighedsblomst en art
 noppa (Gnaphalium arvense). -fly
 = -ugle. -fure plogfåra; åkerren.
 -gaas sädgås (Anser arvensis el. se-
 getum). -gaaseurt åkerkulla (Antho-
 mis arvensis). -galdetand åkersyska
 (Stachys arvensis). -guldstjerne ludd-
 värlök (Gagea arvensis). -hejre ren-
 losta (Festuca arvensis). -hyrdetaske
 åkerskärvför, penninggräs (Thlaspi
 arvense). -høne raphböna (Perdix ci-
 nerea); = -rikse; raphhønstunnsnäcka
 (Dolium perdix). -hørsilke linanärja,
 linsilke (Cuscuta epilinum). -kaal =
 -sennep; åkerkål (Brassica campestris);
 = kiddike. -kofsøde åkerkavall
 (Melampyrum arvense). -le ljung-
 pipare (Charadrius apricarius). -maa-
 ne småborre (Agrimonia eupatoria).
 -mus åkersork (Arvicola agrestis).
 -mynte* (Mentha arvensis). -ranun-
 kel åkersolöga (Ranunculus arven-
 sis). -rikse kornknarr (Ortygometra
 crex). -ryg* tegrygg. -røddik* = kid-
 dike. -rævehale renkavle (Alopecu-
 rus agrestis). -sissel jordrök (Fumaria).
 -skorpe matjordslager. -slæber sladd.
 -snerie åkervinda (Convolvulus ar-
 vensis). -snerpe = -rikse. -svine-
 melk = -dylle. -stenfrø sminkört (Li-
 thospermum arvense). -tidset* (Cir-
 sium arvense). -tromle vält. -ugle
 jordfåg (Harrisilæktet Agrotis). -uld =
 kæruld. -ærenpris åkerprisa (Vero-
 nica agrestis). -ært* (Pisum arvense).
 agern ollon.
 agle ragla.
 agn*. -skæl blåmussla. — ~e-hald,
 -hold hulling på metkrok.
 agnet forell.
 agnete alfågel (Harelda glacialis).

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

agnor = *agnehald*.

agramaner snörmakeriarbeten ss. prydnad på damdräkter.

agt*, *det var ikke min ~* avsikt. **-paagivende** uppmärksam. — **~e*** giva akt; ämna; anse. **~else** aktning.

agtenfor akter ut; **~ tværs** akter om tvärs.

agter*, *det gaar til ~s for ham* bakut. **-haler** aktergaj, undergaj. **-kastel** akterkastell på äldre tiders fartyg; ända, stuss. **-liget** aktra liket. **-over** akter ut. **-sting** efterstyng.

agurk gurka; **snodig** ~ konstig kropp. **-salat** pressgurkor i Rutika. **-urt** = *bo-rasurt*.

ahorn lönn.

ajle gödselvatten.

akavet klumpig.

akevit = *akvavit*.

akker bläckfisk.

akkreditiv kreditiv.

akkurat noggrann; adv. precis.

akleje* (Aquilegia).

akse axel(linje); axel i gräsens ax. **-hus** skärmfjäll hos gräsen.

aksel axel, skuldra; hjulaxel. **-blade** stipler. **-fær** axelbred. **-knop** sidoknopp. **-mule** yttersta delen av hjulaxeln. **-skav** smörjbeck. **-skærf** gehäng. **-torv** torg för matvaror.

akle kasta över axlarna; **~ sit skind** ge sig i väg.

akt el. *udskrift* i ~s form fullständigt protokoll med alla bilagor; **~er** handlingar. **~e're** framlägga handlingarna i ett mål.

aktionær* aktieägare.

aktor åklagare.

akvavit dubbelrenat brännvin.

1. **al*** adj. *naar ~t kommer til ~t* kommer omkring; **~le** som en var-enda en.

2. **a'l** sbst. eg. alf: ett slags järnhaltig jordart, som sannankittas, så att den liknar sten. **-hede*** vanlig på Jylland.

3. **al** kärna, kärnved i gran och fur.

4. **al** årder, krok, enklare plog för en häst. **~e** plöja med *al*, klara.

1. **aland**, **alant** **alant**, Ålandsrot (Inula).

2. **aland** = *aarbuk*.

albue armbåge. **-knoke** armbågsutskott. **-skæl** skålnäcka (Patella).

album* mått $\frac{1}{12}$ skeppe hartkorn, ss *hartkorn*.

aldersformand ålderspresident.

aldrig*, **~ saa snart kom hun, før hun brast i graad**; **~ saa gall, saa er det godt for noget** intet ont utan något gott.

alen **aln** = 0,228 m.; *de er to ~ af et stykke* de äro av samma ull. **-gods***, **-kram** manufakturvaror. **-ridder** skämta. om skrädare, lärfakturhandlare: riddare av alnen.

alf* älva.

algie ålljuster.

alike = *allike*.

alimentationsbidrag uppfostringsbjäl av fadern till orkta barn.

alk = *alke*.

alkanne* växten Anchusa el. Alcanna tinctoria.

1. **alke** av *brednæbbet* ~ tordmule (Alca torda); *spidsnæbbet* ~ sillgrissla (Uria troile); *fuld som en ~ kaja*. **-konge** alkekung (Mergulus alle).

2. **alke** gå och vagga som en anka.

alkove mindre rum ofta med snedtak vid sidan av ett större, tjänande som sovrum.

allehaan'de kryddpeppar, jamaikapeppar. **-træ** kryddpepparträd (Eugenia pimenta).

allenfals vard. i alla händelser.

aller- allra.

alle vegne överallt.

alligevel likväl, i alla fall.

allike alika, kaja (Corvus monedula); *saa fuld som en ~*.

alm* = *elm*.

almanak'trykker skänits. lögnare.

almen allmän, gemensam för alla. **-skole**, *højere ~* da. motsv. högre allmänt läroverk.

almin'delig allmän, vanlig; **~e gode evner** ordinär begåvning; **~ spidsmus** vanlig näbbmus.

almindig allmänning; fattigkyrkogård.

almisse allmosa. **-lem** allmosetagare.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

almue allmoge. **-skole** folkskola; *naar* ~ *n* bliver en virkelig folkeskole. — ~ *s*-maal allmogemål.

aløse = *majfsk*.

alpe-aster växten Aster alpinus. **-brunelle** alpjärnsparv (Accentor alpinus).

-hare* nordhare, Skandinavien och alpernas art (Lepus variabilis). **-jordbær** = *bakkejordbær*. **-kraake**, **-krage** alpkråka (Fregilus graculus o. pyrrhocorax). **-ravn** = *-kraake*. **-spætte** murkryp (Trichodroma el. Certhia muraria). **-stenbuk*** (Capra ibex). **-svale*** klippseglare, alpseglare (Cypselus melba). **-viol*** (Cyclamen).

alrune alruna (Mandragora officinalis).

alsike[kløver]* (Trifolium hybridum).

1. **alt*** mus. **-nagle** altklav.

2. **alt*** redan.

altan* balkong. **-værelse** rum med egen balkong.

alter altare; *gaa til* ~ *s* till nattvarden.

-bog kyrkohandbok. **-gang** kommunion, nattvardsgång. **-tone** predikoton.

alv = *alf*.

alver den alla människor.

alvørlig allvarsam.

ambligere vard. taga i tjänst.

ambolt städ, ambult.

ambra grå ambra; = *abrod. gul* ~ = *rav*.

amerikansk*; ~ *olie* ricinolja.

amme*. **-naal** säkerhetsnål. **-stuefortelling** amsaga. **-træ** skyddsträd.

ammoniak*. **-vand** kaustik ammoniak.

amning sjs. åmning.

amt motv. län. **-mand** motv. landshövding.

-stue ett *amts* uppborrdskontor.

— ~ *s*- i sms. sv. ämbets-. ~ *s*-forvalter

da. ämbetsman, som verkställer skatteuppborrden. **-raad** motv. landsting.

-raadskreds motv. landstingsområde.

-ting no. = *-raad*.

amøbe* (Amoeba verrucosa).

an! mti. fyr!

anbefaling sv. *an'*-rekommendation.

anbringe* placera; logera; anställa.

~ *nde* påstående.

and* anka (Anas m. fl.); *hvidøjet* ~

vigg (Fuligula nyroca); *rødgul* ~ rostand (Tadorna casarca); *rødhovedet* ~ rödhuvad dykand (Fuligula ru-fina); *Stellers* ~ alförrädare (Enicometta stelleri). — ~ *e*-hval näbbval (Hyperoodon rostratus). **-mad*** (Lemna). **-stegg** ankbonde, andrik.

anden annan, andre; ~ *juledag* annandag jul. **-eksamen** (norr) en förberedande examen, som togs vid universitetet ett år efter inskrivningen, »examen philosophicum».

andfettes skavföttes.

andfetting antipod.

andhøies baklänges.

andnegl nitnagel.

andpusten andtruten.

andrage*, *det* ~ *r* *saa* meget belöper sig till.

anduve styra mot land.

anelse aning; *jeg har paa* ~ *n* jag känner på mig.

anerkende erkänna; ~ *en dom* förklara sig nöjd med.

anefte*; ~ *et testamente* klandra.

anførselstegn citationstecken.

angle andtappa, kort andedrätt hos häst. **-brystet**, **-brysting** trångbröstad.

angel metkrok; *tånge* på kniv. **-jern** ett slags rävsax. **-mus** näbbmus (Sorex).

-taske = *havells*. **anglesnor** metrev.

angest ångest; ångslig.

angjælde gälla, angå.

angreb* en första betsa.

angst = *angest*.

anhold[else] häktning.

aning lätt bris.

anis* (Pimpinella anisum).

ank oro.

1. **anke** abet. klagan, besvär; invändning; v. klaga, besvära sig; vara ledsen över. **-bog** bok för införande av klagomål, anmärkningsbok. **-maal** besvärspunkt. **-protokol** = *-bog*.

2. **anke** abst. anka, ett slags form för knapp-gjutning.

ankel*, **-knoke** fotknöl. **-sko** låg sko.

anker ankare. **-bolt** murankare. **-bænd**

ankarstek. **-flig** ankarflj. **-hjørte** ankarkryss. **-kjættingheks** röringssklam.

-klods ankardyna.

anle'dning* tillfälle, lägenhet.

anlig'gende angelägenhet.

anlæg anläggning; anlag.

anløb anlöpande; anlopp; anfall. **~s-sted** ställe, som anlöpes, mellanstation.

anmasse sig tillvälla sig, göra anspråk på. **~lse** anspråksfullhet, förmåtenhet; usurpation.

anmelde anmäla.

anmærke* anteckna.

anordne* ordinera. **~ing** på administrativ väg tillkommen förordning.

anprise berömma, rekommendera.

anret'ning*, *det var en fin ~ gott bord; kald ~ kallt bord, kallrätter.* **~s-bord** serveringsbord. **an'rette** anstifta.

anse'else anseende.

anse'lig ansenlig, betydande.

ansjos ansjovis.

ansjovis av. *egte ~* zool. sardell, äkta ansjovis (*Engraulis encrasicolus*).

anskue åskåda. **ansku'elig** åskådlig.

ansku'else åskådning.

anslag*, *give ~ paa anvisning.* **~s-beløb** ungefärligt, beräknat belopp. **~vis** på ett ungefär.

anspore sporra *blaa*.

anspande spänna; *~ alle sine kræfter.*

anstaltmageri projektmakeri.

anstand* värdighet; *jeg maa tage det med ~.* **~s-dame** »förkläde».

anstille anställa *forænk o. s. v.*; *~e sig* ställa sig, bete sig, låtsa. **~ing** anbud, offert.

anstrøg anstrykning, övermålning.

anstød* stöt; *et ~ af feber* anfall. **~s-sten** stötsten.

ansætte*, *~ en vare for højt værdera; ~ en dag bestemme; fast ansat, ansat ved konstitution* fast anställd, anställd genom konstitutorial; *komme ~nde rusande, »sättande».* — **~lse**, *faa en ~* anställning. **~r** artill. sättnare. **ansætnings-skruer** *ajø* skruvtackel. **~stik** märlspiksknop.

ansøge, *~ om et embede* söka. **~r** sökande. **~ning** ansökan.

antikva'r antikvarie; antikvarisk bokhandlare.

antimonium antimon. **-brint** antimonväte, stibin.

antræde tillträde.

antræk dräkt, klädsel.

anven'delig användbar.

appellant klagande. **-skab** juridisk person som klagande, klagandebolag; *selskabet paaankede byretsdommen til høiesteret, som frifandt ~et.*

apposition, *adjektivisk ~* apposition; *adverbial ~* predikativt attribut.

approbation* godkännande; stadfästelse.

1. **ar** ärr; bot. märke. **-ret** ärrig.

2. **ar, ard** = 4. *al.*

arbeid[e] arbete; *v. arbeta.* **~s-hold** arbetslag. — **~er** arbetare. **-raad** *aa.* myndighet som leder yrkesinspektionen. **-spag** handspak. **-straf** straffarbete.

arg* ondskefull; *av. ond, vred, förbittrad; ja ~ere skalk, des bedre lykke; mine ~este fjender* bittraste. **~ø** *op* reta, förarga.

argus*, **-fasan** (*Argus giganteus*). **-sjne** *av.* vreda blickar; *for nogen skræklige ~ du kaster.*

arld*, *fra ~ns tid* från uråldriga, urminnes tider.

ark* frontespis, vindskåpa.

arm*-fædder armfotingar (*Brachipoda*). **-læn[e]** armstöd på stol. **-sav**, spännsåg. **-tag** tag med armarna vid afmning; famntag; livtag.

armbrøst armborst.

armed[sdom] armod.

arne hård; *den hjemlige ~.* **-sted** = *arne* bildl.; *pestens ~.*

arpe hud som fjaller av, »hedningehud» hos barn.

arrest* beslag.

arrig ondsint, lättretad, bitter; *av. = arg.*

ars, arts bakdel, stuss. **-balde** ena hälvtlen av stussen, skinka. **-læder** bakläder.

art* slag; sätt; *det har ingen ~ det duger inte.* **~s-betegnelse** gram. artnamn, appellativ. **~s-valg** naturligt urval. — **~ø** brås; *sønner ~er ikke efter faderen.*

* Även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

arterie artär, pulsåder.

1. **artig***, *et* ~ *i barn* snällt; *vær saa* ~ var så god.

2. **artig** konstig; *du er en* ~ *raring* en konstig kropp.

artiskok kronärtskocka.

artium gymnasiets avgångsexamen, mogenhetsexamen, studentexamen. ~ *a ner* abiturient, studentkandidat.

arum danak ingefära (Arum dracuncul. el. maculatum).

arv*, *gaa fra* ~ *og gjæld* göra sig ur- arva. ~ *e-afgift* arvsskatt. -**begravelse** familjegrav. -**faldret** rätt till dans- arv. -**fæste** ärftiligt arrende. -**følge*** tronföljd. -**hus** furstehus med ärfilig rätt till kronan. -**kjøb** avgift för utlånningar till fallande arv. — ~ **ellig** ärfilig.

arve rödarv (Anagallis arvensis); av. narv (Alsine media).

asald norsk oxel (Sorbus aria).

ase*, ~ *sig ud* släpa ut sig.

asen åsna gammalt o. som skällsord.

asgaardsrejen vilda jakten.

asia, **asie** sötsyltad gurka.

askaride spolmask.

askeride-fis = -*ladd*. -**kage** glödkaka. -**ladd**, -**pot** skunge.

1. **asp*** = *esp*; av. namn på hela släktet Populus.

2. **asp*** *snak* (Aspius rapax).

asparges sparris. -**ert*** (Lotus siliquosus el. tetragonoglobus). -**kaal*** (Brassica oleracea asparagoides).

aspic kött- el. fiskgelé.

assessor bisittare av. i högsta domstolen.

assistent motav. amanuens.

assistents-hus pantlåneinrättning. -**seddel** pantsedel, pantkvitto.

asters aster (Aster).

astrild namn på flera burfåglar av familjen Viduinæ.

astragal backaöta (Astragalus).

asyl* = *borne-*, *sindsyge-asyl*.

atlasfugl fågelssläktet Ptilinorhynchus.

atlas atlas, sidensars. ~ *es* av atlas.

atling[and] årta (Anas querquedula).

atpaa ovanpå, på köpet. -**slæng**, *paa* ~ *ven* på efterkälken.

atten aderton.

atter åter.

attest* betyg.

attraa Åtrå; om djur: begår, brunst.

au! aj!

aubin ett slags köttpudding.

aur grus; grusartad alv; det nedre tåget i en not. -**pose** ung abborre.

-**vælte** = *reole*.

aure = *ørred*.

autorisere befullmäktiga, förordna.

ave aga, tukt, lydriad; v. aga; *holde i* ~; ~ *sine begerligheder* tygla.

averte're annonsera. ~ **issemen't** annons.

avind avund; agg. -**skjold**, *føre* ~ *mod kongen* bära vapen, fientlig sköld.

1. **avis** tidning. -**and** tidningsanka.

2. **avis**, ~ *o* notifikation; **avis**. ~ **o-vek- sel** eftersiktsväxel, som betalas viss tid efter uppvisandet.

1. **avi** avel; gröda; åkerbruk, jordbruk, boskapskötsel. ~ **e-drift** fortplantningsdrift. — ~ **e*** producera. ~ **ing** gröda, skörd.

2. **avi** smidesässa.

avn masur.

avnæg avenbok (Carpinus betulus).

avne agn på säd.

B.

baad* av. bot. köl. -**ben** jullben. -**bro** pontonbro. -**fugl** årla (Motacilla). -**næb** sydamerikansk häger (Cancroma). -**næst** båtskjul. -**rip** *sja*. råhult[sgång]. -**sted** landningsplats för båtar. — ~ **e-bro** pontonbro.

1. **baade** frakta i båt.

2. **baade** hava fördel el. båtnad av; båta, gagna; *subst.* båtnad.

baae skär, klippta; boj.

baag hinderlig, tvär, svår, ovillig.

baak*, ~ *e* sjömärke, boj.

baand band; ligament. **-fiske*** (Trachypteridæ). **-gople** venusgördel (Cestum veneris). **-græs** randgräs (Phalaris arundinacea picta). **-løb** lindad bösspipa, bandpipa. **-maal** måttband. **-pil** korgvide (Salix viminalis); vitpil (S. alba) m. fl. **-sammensjning** bandfog. **-slyngning** bandslinga. **-stage** ämnestrå för tunnband. **-stol*** tunnstol, skärbänk för tillverkande av tunnband. **-væv** band[väv]stol. **-sks** dälax.

baare våg, bölja; bår.

badskær fältskär.

badut'springer veltigör; bildl. vindflöjel.

bag bak; *det kom ~ paa os* som en överrumpling. **-ben***; *sette sig paa ~ ene* på tvären. **-bord** babor. **-bæst** kreatur, skallsord. **-etter** efteråt; bakom; bakpå; *~ kommer tyndt øl* ordspråk, som brukas, då någon stryker över med hartasson. **-fjæl** bakbräde på arbetsvagn. **-flig** klacklapp. **-greb** handstöd på skrubbhyvel. **-hjernen** lilla hjärnan. **-hon** ytbräde, sågbak. **-hovedben** nackben. **-hun** = *-hon*. **-laage** liten bakport. **-liden** den från solen vända slutningen i en dal. **-ole** svansrem. **-sal** våning i bakhuset, gårdshuset. **-skot** akter. **-smæk** obehaglig efterräkning, bakslag. **-smække** = *-fjæl*. **-snak** förtal, baktalande. **-tog[t]** eftertrav, eftertrupp. **-va[d]ske** baktala. **-vinter** eftervinter.

bage*. -r bagare. **~r-ovn** bakugn.

bagst bak. **~e-helle** plåt, varp *flad-brod* bakas. **-lev** ogräddad kaka.

1. **baj** bukt, vik.

2. **baj** boj, grovt ylletyg.

1. **bakke** bricka; *~ op v. bulla upp*, traktera rikligt. **-bord** [serverings-] bord med kantlist.

2. **bakke** backe. **-drag** höjdsträckning, rad av kullar. **-hold** backslutning. **-jordbær** backsmultron, nejkon (Fragaria collina et vesca viridis). **-nellike*** ängsnejlika (Dianthus deltoides). **-sole** = *digesvale*. **-star** lundstarr (Carex montana). **-stjerne** gråbinka (Eriogon acer). **-svale*** = *digesvale*. **-tid-sel** spåtistel (Carlina vulgaris).

3. **bakke** backa, bakredskap.

4. **bakke** ardelning, vanligen 8 man, som äta tillsammans, backlag.

5. **bakke** brytjärn på byvel; klaff, käft på tång.

bakkels[e] klenät. **~e-bæst** = *bagbæst*. **bakkenbart** kindskägg, polisonger.

bakse arbeta sig fram med armbågarna; baxa; streta; föra fram med hävstån-ger. **-bom** artill. handspak. — **~r** boxare. **~s** boxas.

1. **bal'** (*-let*) bal.

2. **bal'** (*-len*) boll.

3. **ba'l** bråk, besvär. **~e** plåga sig, göra sig besvär.

balancier-maskine balansmaskin.

balde mest i sms. kuddliknande bildning, t. ex. *det tjocke køttet inul handen el. under foten*; boktr. svärtboll.

baldersbraa surkulla (Anthemis cotula); baldersbrå (Matricaria inodora).

baldrian vänderot (Valeriana officinalis).

baldy're poet. brodera med guld.

balg svärdsbalja, skida.

ballade* vard. spektakel, upptåg; muntert gille.

1. **balle** bal, packe; ris papper.

2. **balle** no. testikel.

3. **balle**, **ballie** balja.

balsam*. **-asp** balsampoppel (Populus balsamifera). **-gran*** (Abies balsamea).

balsty'rig bångstyrig.

baltre = *boltre*.

bamse björnhanne.

bamsing* stort och fett djur.

ban', 1. band bann. **-sat** bannlyst.

2. **band** = *baand*.

1. **bande** svära.

2. **bande** rövar. o. s. v. band; taakspelar-trupp.

bane bana; bane, ban på hammare. **-le-geme** banvall.

bange rädd.

banjer understa däckat på ett skepp, t ossbotten.

1. **bank** slag, stryk; *du burde ha ~*.

2. **bank***. **-daler**, *~ courant* på 1700 talet; kr. 8,30. **-draft** bankväxel. **-skat** da.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

en skatt på fastighet till förmån för nationalbanken.

1. **banke*** bulta, knacka på dörren; slå, ge stryk. **-bygg** = *helgryn*. **-kjød** ungef. kallops.

2. **banke** ås, bank.

ban'ner baner.

1. **bar** bar. **-frost** barvinter. **-ryg** darrål (Gymnotus). **-svælg** skogspilster, gulsuga (Galeobdolon luteum).

2. **bar** barr. **-frø** gran- och tallfrö. **-fugl** namn på vissa jaktfåglar av orrfågelnas grupp. **-lind** idegran (Taxus baccata).

1. **barbe** barb[fisk], skäggekarp (Cyprius barbasi. Barbas vulgaris).

2. **barbe** hårpryddad ei. (knyt)halsduk av spetsar.

barberje raka; bildl. skinna. **-sæbe** raktvål.

bare sig; *jeg kunde ikke ~ mig for at le låta bli*; *jeg kan ikke ~ mig for kulde barga mig*.

1. **bark*** fartyg. **-rigget** barktacklad.

2. **bark***. **-bille** barkborrare (Botrychus). **-borer*** (Tomicus typographus). **-dyr*** (fossilit stredjur Rhytina). **-podning** okulering. **-stof** garvsyra, tannin. **-torn** bot. tagg.

1. **barke*** v. et ~t ansigt väderbitet.

2. **barke** luftstrupe.

barlaug, **barlog** vört.

barn, pl. i da. o. särsk. i Alderdomlig no. *børn*, barn. **-agtig** barnalig i dålig mening, dåraktig. **-dom***, *gaa i barndom[men]* bli barn på nytt. **-lig** barnslig i god mening; *~lig glæde, den ~lige alder*.

barre* stång, tacka så sk. av ädel metall; spak; sjs. bank, barr.

bars havsaborre (Labrax lupus).

barsel barnsäng; barnsöl. **-gilde** faderskap, barndop. **-stue** barnsängsrum. **-stuesnak** amsagor. — **barsle** nedkomma.

bart mustasch.

ba's* arbetsförman i sht i fiskarlag; överman.

base sträva, träla.

basilikje, **~es-urt** basilik (Ocimum basilicum).

bask dask, slag med flata handen. **~eltag** slagsmål. — **~ø** daska, slå; *hanen ~er med vingene flaxar*.

basse stort djur av bankön, särsk. svlu; stor, grov karl; smekord *~n min*.

basseraflø muntret dryckesgille.

bastard*. **-aarfugl** rackelhane. **-fil** medelgrov fil. **-laas** enkelt lås utan tillhållare. **-nattergal*** (Hypolaïs hypolaïs).

baste binda med bast.

batte förslå.

baug = *bag, bov*.

baun = *baun*.

baus käck.

ause rumla; se av. *buse ud*.

baute sjs. kryssa, lovera.

bavian babian.

bavi prat. **~e** prata dumheter.

bavn vårdkas.

beandet fonet. svagt aspirerad.

beaf bif; *~ à la labaskous* finare lappskojs.

beboer invånare.

bebrejde förebrå.

bebrillet försedd med glasögon.

bebyrde belasta, besvara; *jeg vil ikke ~ Dem dermed*; *~ hukommelsen*.

1. **bed** (-et) blomstersäng, rabatt.

2. **bed** (-en) bete[sfoder]; *give hestene en ~*.

bedage sig sjs. bedarra. **~lig** långsam och högtidlig, betänksam och försiktig.

bedding sjs. beting. **-stag**, *tage* **~** sjs. betas.

1. **bede** abst. kastrerad bagge; v. kast-rera, snöpa. **-kølle** färbog.

2. **bede** abst. mest i ams. beta; jfr *roe*.

3. **bede** v. be[dja]; *~ en til bryllup* bjuda. **-dag** böndag; [*store*] **~** helgdag, som i Danmark och Norge äras fjärde fredagen efter påsk. **-dagsansigt** begravningsmin, kyrkmin. **-mand** person, som går omkring och bjuder till bröllop och begravning. **-mandsansigt** likbjuderman, officiell sorgemin, begravningsmin.

4. **bede** v. beta, rasta med hästarna.

5. **bede** tekn. beta.

bedrag bedrägeri; *sansernes* ~ sinnenas villor.

bedrje adj. o. adv. bättre; v. bättra; *Gud* ~e det Gudi klagat. -ing förbättring; *bod* og ~ing; *god* ~ing jag hoppas du blir snart bättre.

bedrift* affär, företag.

bedst bäst; *ha en til* ~e ha någon till driftkucku. ~e-borgere, *byens* ~e stadens notabiliteter. -fader farfar eller morfar. -faderstol gammaldags länstol.

-foreldre far- eller morförelldrar.

-mand* förste matros. -moder farmor eller mormor.

bedærve's skämmas om mat; *dansk* er bare noget ~t norsk.

been = ben.

befal befäl, officerskår. ~e befalla.

~ing befallning.

befalde behagn[s]; *hvad* ~r? vad behagas, befalls?

befippet häpen.

befrygte befara; *det er at* ~ att frukta.

befængje, *byen* blev ~t med pest smittad; ~t med *utøj* bekajad med ohyra.

befærdet trafikerad.

befæstning*, *himmelens* ~ fäste.

beføje giva befogenhet, auktorisera; ~t befogad.

beføre i hemlighet angiva, nedsvärta.

begaa*, ~ sig klara sig, reda sig; *han har* ~et en bog skrivit en dålig bok.

begegne bemöta, behandla.

begejstrje hänföra. ~ing hänförelse, entusiasm.

begive avstå från; ~ *sjøen* sluta att vara sjöman; ~ *en rejse*; ~ sig begiva sig; om tåg: slakna; *det begav sig* av. det upphörde.

begivenhed händelse, tilldragelse; evenemang.

begravelse begravning; boktr. lik, utoglömda ord.

begrunde giva skäl för, motivera, bevisa; ~nde gram. kausal.

begræde begråta. ~lig beklaglig; klagande, sorglig, bedrövlig mest i hånande mening; *et* ~ligt ansigt, *en* ~ tone. ~lse klagan, gråt; ~lsernes bog Jeremie klagovisor.

begunstige gynna.

begæring begär; begäran.

behage*, *hvad* ~r vad befalls? vad sa'?

behjælpje, ~e sig med noget reda sig. -som som förstår att reda sig.

beholdning* förråd; *min* ~ av kul mitt kolförråd.

behæftelse inskränkning i äganderätten, t. ex. genom inteckning el. servitut, gravation.

behændig händig, välhänt.

behør tillbehör.

behøve hyvla till; särak. om en ceremoni med nyordna sulckargesällter, jfr *ubehøvet*.

beit vard. knipa.

bejdse betsa.

bejle fria, gilja.

bejtel mejsel.

bej[t]se betsa.

bekendt bekant; *en* ~ historie, sag, mand; *jeg kan ikke være ham* ~ icke kännas vid honom; *jeg vil ikke være det* ~ erkänna; *en god ~ af mig* god vän. -gøre kungöra. -skab bekantskap, umgängeskrets.

bekkasin beccasin (Gallinago el. Telematias); *stor* ~ da. dubbel b.; *dobbelt* ~ da. enkel b.; *enkelt* el. *stum* ~ da. halvenkel b. -klire, *rodbrystet* ~ beccasinäppa (Macrocamphus griseus). -ryle myrsnäppa (Limicola platyrhincha).

beklakke fläcka, plumpa ned.

beklamret kvalmig.

beklippe beskära; inskränka.

bekneb, **beknev**, **beknib** sjo. komme i ~ i knipa.

bekomme tillkomma; *denne ret* ~r mig.

bekomst, *han fik sin* ~ han fick vad han behövde och förtjänade.

bekræfte* jaka.

bekostelig dyrbar.

bekvemmelighed bekvämlighet, maklighet; våning.

bekymring bekymmer.

beladje belasta; ~t med gæld belastad med skulder.

belave sig, være ~t paa et angreb bereda sig, vara beredd.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelus huvudrubrik eller vad som i den står före |.

belejlig bekväm, passande, läglig, lämplig.

belg[e] se *belg[e]*.

beliggende belägen. -hed belägenhet, läge.

belive uppliva, liva.

belje se *belge*.

bellis tusensköna (Bellis perennis).

belt[e] se *belt[e]*.

belæg*, *lidet* ~ liten frekvens t. ex. på

sjukhus. ~ge*, ~ge et folk med skatter

pålägg; ~ge med arrest arrestera;

~ge en plats »vika», beteckna som

upptagen t. ex. i järnvägskupé.

belærje lära; ~et af erfaring klok av erfarenheten; ~ende lärörrik.

beløb belopp.

bemærkje märka. ~elig märkbar. ~

ning anmärkning, iakttagelse.

bemsje besvära; ~ sig bemöda sig.

1. ben abst. ben; av. fot; *skoens er for*

store, de gaar rundt på vene; han

har faaet et fedt ~ en god pris, ett

gott bröststycke; *have* ~ i næsen ha

skinn på; *spænde* ~ slå (sätta) krok-

-ben; *rask, flink til* ~s god fotgångare.

-bræk myrillja (Narthecium ossifra-

gum). **-dyr** ryggradsdjur. **-edder** ben-

röta. **-legemer** benkorpuskler. **-læs***,

~e *fugle* oxrullader, falska järpar.

-rad skelett. **-sort** bensvärta, pulveris-

erat benkol. **-støv** benmjöl. **-tærne** små-

tärna (Sterna minuta). **-urt** puktörne

(Ononis). **-ved** benved (Eonymus

europæa); kristtorn (Ilex aquifolium);

snöbollsbuske, olvonbuske (Vibur-

num opulus); try (Lonicera xylo-

stemm).

2. ben adj. rak, gen; ~t ud rent ut.

~vei genväg. — ~ke göra rak.

benauelse beklämning. ~t beklämd,

bekyttad.

bene af lägga i väg.

beneficeret sag mål i vilket part är befriad

från rättgångskostnader; ~ jord privile-

gierad.

benytte begagna.

benægte neka.

beplante plantera ett fält o. d.

beplette befäcka.

bepustet fonet. aspirerad.

beraabe sig paa åberopa.

beraa'd abst. överläggning; *tage noget*

i ~ i övervägande. **beraad'** adj. med

~ hu med berätt mod.

beram', paa ~ på måfå; paa eget ~

efter eget gottfinnande.

berberis* surtorn (Berberis vulgaris).

beret'ning emellertid berättelse, anmälan.

berette*, ~ en syg giva nattvarden åt.

berg se *bjerg*. -gylt berggylta (Labrus

berggylta). -knop fetknopp (Sedum).

-laks guldlax, större silverfisk (Ar-

gentina silus). -næb blågylta (La-

brus mixtus). -var* luden var (Leu-

gopterus punctatus).

bergine sjs. begine.

berige göra rik, rikta.

berlinerbrød* pumpernickel.

berm avsats mellan vall och grav på

fastning.

berme se *bærme*.

bernhards-krebs eremitkräfta (Eupa-

gurus).

bero uppskov. v. * kvarligga; om förslag:

vila; stille, sætte en sag i ~ upp-

skjuta, tillis vidare låta bero.

berolige lugna.

berytet illa beryktad, vanfreljdad.

beryx beryxfiak (Beryx decadactylus).

besan se *mesan*.

besegle besegla eg. med sigill; ~ sin tro

med sit blod.

besejle*, ~ et hav segla på.

besiddelse besittning.

besigte besiktiga. ~lse besiktning.

besinde besinna; *jeg vil* ~e mig paa

det fundera på det. ~ig besinnings-

full.

beskadige skada.

beskeden anspråkslös.

beske'ler beskällare, avelshingst.

beskikke anordna; inrätta; utnämna,

befordra; förordna; fastställa; till-

dela, beskära; jur.: genom notarius publicus

el. två vittnesglilla personer meddela ngn ngt

el. införda förklaring o. d. från ngn; ~ sit

hus; han ~de mig i sit sted; *vær til-*

freds med det, skæbnen har ~t dig be-

skärt, förnunnat.

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' l tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

beskjæ- *se beska-*.

beskrive*, ~ *et ark; give et skudsmaal*

beskrevet utfärda skriftlig orlovssedel.

beskub', *paas bedste* ~ på måfå.

beskytte skydda.

beskyttelse skydd. ~s-*lighed* skyddande likhet, »mimicry». -*mand* tullskyddsvän, protektionist.

beskæftige sysselsätta. ~*lse* sysselsättning.

beskæmme komma att blygas.

beskæit skeppsskorpa.

beslaa*, *vel* ~*et med penge* försedd;

vel ~*et i en sag* styv.

beslag* beläggning. -*sejsing* beslagsband.

beslutning beslut. ~*nings-dygtig* beslutsomässig. — ~*te* besluta.

besmitte* befäcka.

besnilde överlista.

besprænge bestänka.

bespænde, ~ *med strenge* förse med spänna; ~ *en skov med garn* spänna nät omkring; ~ *alle døre* spärra; *det af sorg bespændte hjerte* uppfylla.

best = *bæst*.

bestalling [kunglig] fullmakt & ambete o. d.; *jr* *bestilling*.

bestede jordfästa, begrava.

bestedt stadd; ~ *i nød*.

bestemmelse* beslut; bestämning; *tage en anden* ~ ändra sitt beslut; *være sin første* ~ *tro stå fast* vid sitt första beslut.

bestik*, *gøre galt* ~ *eg.* oriktigt beräkna fartygets läge genom konstruktion på sjökortet; bildl. göra upp räkningen utan värden.

bestilling tjänst hos stat och kommun utan kunglig fullmakt. ~s-*mand* tjänsteman.

bestræbe sig bemöda sig. ~*lse* bemödande, ansträngning, strävan[de].

bestyre förvalta, stå i spetsen för, förestå; ~ *et gods, et rige, et embede, en skole*. ~*lse* förvaltning, direktion. ~f förvaltare, föreståndare; vice värd.

bestødfil fil av gröfsta slag (12 & 20 hugg på 25 mm.).

bestøvning bot. befruktning, pollinering.

besvangre göra havande, hävda.

besvime svimma.

besværing besvär, klagomål.

besyv, *faa sit* ~ *indført, give sit* ~ *med få säga sin* [lilla] mening.

besæt, *være i* ~ *sitta fast* i isen.

besætning* kreatursbesättning.

besætte*, *mine timer er besatte* upptagna.

besørge ombesörja, bestyra.

betaget betagen; medtagen; om djur: brunstig.

betalingskole da. särsk. folkskola med terminsavgifter.

betids tidigt, i rätt tid.

betimelig lämplig, opportun.

betinget villkorlig.

betonie humlesuga (Betonica).

betræk överdrag. ~*ke* bekläda, överkläda.

betuttet bekyttad, rådvill.

betyde*, *jeg* ~*de ham, at* ... lät honom förstå.

betænde inflamma. ~*lse* inflammation; torröta.

betænding rad av bojar.

bevant van.

bevar, *i* ~ *i förvar*. ~*e**, *ikke vel* ~*et* inte riktig i huvudet.

bevidst medveten; *mig* ~ såvitt jag vet; *den* ~*e sag* ifrågavarande sak. -*hed* medvetande.

bevilling tillstånd av myndighet, koncession; av dispens.

bevirke verka, åstadkomma.

bevislighed verifikation.

bevoksning skogs bestånd.

bevægle röra; ~*e hænder og fødder*; *jeg har* ~*et ham dertil* förmått. -*grund* bevekelsegrund. — ~*elig* rörlig. ~*else* rörelse.

beværtie undfåga. ~*ning* undfågnad; *han har en* ~*ning* ett värdshus.

beængste ångsla.

beære hedra.

1. **bi*** partikel. -**bæger** bot. foderholk. -**hjørnen** lilla hjärnan. -**lager** bilager. -**sætning** bisats.

2. **bi*** sbst. -**hætte** bihuva. -**høg** bivrak (Pernis apivorus). -**kage** honungs-

* även dot direkt motsvarande av ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

kaka. **-moder** bidrottning. **-myre*** (Mutilla). **-møl** = voksmøl. **-stade** bikupa. **-tyv** grå fluganappare (Musci-capa ficedula); bastardnäktergal (Hypolais hypolaïs). **-øder** biätare (Merope apiaster).

bibernelle pimpinell (Poterium sanguisorba).

1. **bid'** (-det) bett; ~det paa en pipe munstycket; ~det paa seltsi betel, betsel.

2. **bi'd** (-en) bit.

bidje*, ~e ærgrelsen i sig svälja förtretten; peberen ~er paa tungen bränner. ~e-tang avbitartång, kniptång. — ~sk som vill bitas; bidl. være ~ som en hund ilsken.

bidsjel betsel. ~le betsla.

bidskener ett slags små bröd av mördeg i form av avlånga skorpor.

bie vänta, bida.

bigste = bidsle.

bikke falla; ~ over mista balansen.

bikkje hund; eg. hynda, tik; der er flere flekkede ~r end prestens brokiga hundar. -koldt otäckt kallt.

bikse kaxe.

1. **bil** stund.

2. **bil** bila. -færdig sjø. om fartyg: som har skrov och undermaster.

bilad anlek. bänkränna.

bild, ~e, ~e-jern kvarnstenshacka. — ~e hugga upp en kvarsten.

bilde ind inbilla.

biled gram. bestämning, sarak. adverbial.

~s-bisætning adverbialbisats.

bille skalbagge. -bo stäkra (Oenanthe phellandrium).

billedje bild, porträtt. -flade perspektivtavla. -skærerjern bildhuggarjærn. -væv konstväv, t. ex. till väggbonad med växt-, djur- och människofigurer; jfr aaklæde.

billettere sälja biljetter.

billige gilla.

billing smula, grand.

bilæggerovn en gammaldags ugn utan rost el. särskilt askrum, ofta eldad från angränsande rum.

bind bokband; bindel. ~e-egn trakt på Jylland, där strumpstickning är viktigt hemsöjd.

-folk folk som binder kärvar. **-gal** spritt galen. **-hud** bindehinna i ögat. **-ord*** konjunktion. **-stue** ställe där man samlas för strumpstickning. **-tegn** gram. bindestreck. — **bind-hage** murankare. **-plaster** häftplåster. **-ske** vedyxa, smal yxa. — ~e* banda; ~e an inlåta sig i strid.

binding korsvirke. ~s-mur mur som utfyller korsvirkesvägg. **-værk** vägg med korsvirke och murfyllnad.

1. **bindsel** (-et) bindsle.

2. **bindsel** (-en) förstoppning.

bing stor låda. ~e* gödselstäck.

bingelurt bingel (Mercurialis perennis).

bingse, binne björnhona.

biord adverb.

1. **birk** (-en) björk. ~e-brænde björkved. -bæltet björkens område, i mel-lersta Norge 880—1100 m. ö. h. **-olie*** ryssolja.

2. **birk** (-et) eg. utbrutet jurisdiktionens område, sådant om städerna, sedan om områden, som sortera under konungen el. någon adelsman såsom godsägare; nu = herred. ~e-dommer domare över ett birk. -ret da. hist. rätt att utnämna birkedommer.

birkelange = byrkelange.

birkes-brød berkis, bergis, vallmobröd, bröd med påströdda vallmöfrön. -frø vallmöfrö.

bisam*. -faar, -okse = moschus-okse.

bisk = bidsk.

bisk[en] smeknamn för hundar: vov[en], vov-vov.

biskop* biskop. ~s-kage en sockerkaka.

bislag förstugukvist.

bismer besman. -pund vikt om 12 pund = 6 kg.

bisn vidunder.

bisp biskop. ~e-eksamen förr: motav. SAC-cerdotalexamen. -raad förr = kirke-raad.

1. **bisse** = bisk.

2. **bisse** löpa omkring, flacka omkring; kesa. -kram krämarvaror. -kræmmer gårdfarihandlare. -læder, have ~ i skoene vara ostadig; icke kunna bliva stilla.

1. **bister*** brun vattenfärg.

2. bister* förbittrad. -gal ursinnig, rasande.

bistrupskandidat dårhusmässig person.

bitte, ~ *liden* liten, liten; *en lille* ~ *mand* en liten, liten man.

bitter* *abst.* en besk, ett slags magdroppar. -**mælk** bittermjölke (Picris hieracioides). -**spat** dolomit. -**sød** besksöta, kvesved (Solanum dulcamara).

bitterling karpfläken Rhodeus amarus.

bivaane bevista.

bjelde, bjelke *se* *bjælde, bjælke*.

bjeluga husblossför (Acipenser husio).

bjerg berg. -**and** bergand, vitbuk (Fuligula marila). -**aske** bergblätt. -**drift**

bergsbruk. -**finke** bergfink (Fringilla montifringilla); = -*irisk*. -**flette** murgröna (Hedera). -**fyr** dvärgtall (Pinus mughus *ei.* montana). -**guldblomme**

hästfåbla (Arnica montana). -**hør** berglin, asbest. -**irisk** gulnäbbad hämppling (Linota flavirostris). -**kløver**

backklöver (Trifolium montanum). -**knop** gul fetknopp (Sedum acre).

-**lærke*** alplärka (Alauda *ei.* Otocorys alpestris). -**mand** bergsman; bergsgubbe, bergakung. -**mynte** kong (Origanum vulgare). -**rørhvene** berggrör

(Calamagrostis epigejos). -**slette** högslätt, bergplatå. -**ugle** berguv (Bubo bubo). -**uld** = -*hør*. -**vipstjert** gråarla

(Motacilla melanope). — *se* *berg*.

bjerge bärga.

bjerk = 1. *birk*.

bjæf bjäbb[ande]. ~ *se* *om* *knåhånd* bjäbba.

bjælde skälla, klocka, bjällra; *binde* ~ *pa* *katten*. -**fugl** = *blaa**kælk*.

bjælke* *sjo.* längdstycke; bom. -**lag***

avdelning *ei.* fack mellan två bjälkar. -**væger** *sjo.* balkvägare.

bjerge bärga; rädda; ~ *føden* nätt och jämnt förtjäna sitt bröd.

bjerk* = 1. *birk*.

bjerkne björkna (Abramis blicca).

bjørn*. ~ *e*-**bær** björnbär (*bar* av Rubus fruticosus); mjölon (*bar* av Arbutus *ei.* Arctostaphylos *uva* *ursi*). -**far** björnspar. -**kjæks**, -**klo** ett slags björnloka (Heracleum sphondylium). -**krebs**

björnkräfta (Scyllarus). -**larve** larv av björnsninnaren (Arctia). -**mos** björnmossa (Polytrichum). -**turt** toita (Mulgedium).

blaa*, *det skal du bli* ~ *for* fri för; ~ *mandag* frimåndag; ~ *bønne* geværskula; ~ *i træ* trä med blåyta. -**ax** älväxing (Sesleria caerulea). -**buk** *skat.*

baggen blåjon (Callidium violaceum).

-**bær** (*bar* av Vaccinium myrtillus).

-**drossel** stentrast, klippskvätta (Monticola cyana). -**falk** pilgrimsfalk (Falco peregrinus); lärkfalk (F. subbuteo); dvärgfalk (F. æsalon); blåkärrhök (Circus cyaneus). -**farve**

smalt, koboltglas. -**fisk** ung grönlandssäl. -**fod** fiskgjuse (Pandion Haliaëtus). -**haj*** (Carchanias glaucus *o.* Galeus vulgaris). -**hals** = -*kælk*.

-**hat** ängsvädd (Scabiosa succisa).

-**hval** jätteval (Balænoptera musculus L.). -**irisk** = 2. *brunelle*. -**klokke*** (Campanula rotundifolia). -**knude** *ett*

slags dubbelknut. -**kobber** kopparlasur.

-**kop** = -*mejsse*. -**korn** = *korn**blomst*.

-**kraake** *no.* råka (Corvus frugilegus); nötkråka *no.* (Nucifraga caryocatactes); blåkråka (Coracias garrula).

-**kugler** blåelse. -**kæft** = *konge*-*uer*.

-**kælk** blåhake (sångare) (Luscinia suecica). -**laden** blåaktig. -**lange** = *byrkelange*. -**maage** havstrut (Larus marinus). -**mader*** = -*stjerne*. -**mage**

no. blåmus, blåkäxa (Spinax niger *ei.* Etmopterus spinax). -**mandag**

fri måndag. -**mave** pigghaj (Acanthias). -**mejsse*** (Parus cœruleus).

-**munke** blåklint (Centaurea cyanus); monke (Jasione montana); vädd (Scabiosa); stormhatt, blåduvor (Aconitum napellus). -**musling** ätlig blåmussla (Mytilus edulis). -**papir** kal-

kerpapper, kolpapper. -**raage** *da.* råka (Corvus frugilegus). -**raake** *no.* blåkråka (Coracias garrula). -**regn*** (Vi-staria chinensis). -**rype** fjällripa. -**ræv**

blåvarietet av *fjældræv*. -**simmer** = -*vejs*. -**skæl** = -*musling*. -**spaan** = -*træ*. -**spole** = *asp* *skat.* -**spætte** nötväcka (Sitta europea). -**staal*** hannen

* Avon det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står för

av *-stak*. *-stak* blågylta (*Labrus mixtus*). *-stenbit* blå el. bredpannad havskatt (*Anarrhichas latifrons*). *-stjerne* blåmadra (*Sherardia arvensis*). *-strubesanger* = *kalk*. *-taske* = *-mare*. *-terne* svarttärna (*Hydrochelidon nigra*). *-træ* blåholts, kampschträ (*Hæmatoxylon campestrianum*). *-urt* = *kornblomst*.

blabre pladdra.

blad* skiva; partiet kring skulderbladen hos villebråd; *det vandrende* ~* insekt (*Phyllium*); ~ *paa en væv* vävsked; *snus (vende) om paa et andet* ~ slå in på en annan bog. *-bede* mangold (*Beta vulgaris cicla*). *-bille* guldbagge (*Cetonia*, *Chrysomela*). *-deig* beignetdeg. *-fodder** bladfotingar (lagre kransdjur; *Phyllopora*). *-hang* lövverk. *-hat* skivling, skivsvamp. *-hjørne* bladvinkel, bladveck. *-hornede* familien *Lamellicornia* bland skalbaggar. *-hoved* tistel (*Cirsium*). *-husblas* gelatin. *-hveps* växtstekel; bladstekel, sågstekel (*Tenthredo*). *-jord* mylla av multnade blad. *-kaal* blåkål. *-krave* prästkrage. *-krebs* krustaceoläktet *Pleisurus* el. *Phyllozoma*. *-krudt* ett slags rökfritt krut. *-lopper** familien *Phylloides* bland skalbaggar. *-lus** (*Aphis*). *-mos** (*Hypnum splendens*). *-neger* notisjägare. *-næse* bladnos (*Rhinolopus hippocrepis*, en *Sædermus*). *-orm* bladätande larv. *-ribbe* bladnerv. *-ruller* rullvivel (*Rhynchites*); halsvivel (*Apoderus*, *Atelatus*). *-sild* sill i andra året. *-skærer* tapetserarbi (*Megachille*). *-smutte* bastardnäktergal (*Hypolaïs hypolaïs*); grönsångare, skogssångare (*Phyllopicustes* el. *Sylvia sibilatrix*). *-smører* tidnings-skrivare, bläckaudd, murvel. *-sop* = *-hat*. *-suger* = *-loppe*. *-vikler** vecklare, ekvecklare (*Tortrix*). *-viser* kustod. — ~*e*-byg korn som ej gått i ax; *borge paa* ~ sälja huden innan björnen är skjuten. *-hang* = *bladhang*.

1. **blade** bläddra; bläda, avblada; ~ *kaal*. ~ *s* lövas.

2. **blade** härma rågetens läte.

blaf fläkt, pust. ~*fe*, ~*re* fladdra, flämta.

blax blekaktig, ljushårig, brungul.

blakkert ljusstake.

blakre fladdra.

blandje*. *-korn** blandad av havre och korn. — ~*ing**. ~*ingsdyr* bastard.

-gødning kompostgødning. *-ministerium* koalitionsministär.

blank* pank; = *-ørred*. *-aal* = *guardaal*. *-fisk* = *haagylling*. *-ørred* två-

årig havsöring. — ~*e*-kniv knipa (*Clangula glaucion*). *-kobber* yngre exemplar av grönländssälten *Phoca groenlandica*. *-skind* huden av föreg.

blarand sothöna (*Fulica atra*).

blas' blek.

ble blöja.

bleg*. *-fis* person som ser klen ut; bleknos. *-kalk** klorkalk. *-laden* bleklagd. *-pulver* = *-kalk*.

blege björkna (*Alramis blicca*); glyskolja (*Gadus minutus*); no. vitling (*G. merlangus*); tvåårig lax.

1. **blegne*** blekna.

2. **blegn[e]** blemma, bläddra.

bleie no. = *ble*.

blej kil, vigg.

blenke bläcka, märka tras, jfr *blink-øx*.

bleke no. = *blege*.

blending blindinger.

blide blida, kastmaskin, katapult.

blidemaaned februari.

blidne blidka; blidkas.

1. **blik** blick;

2. **blik** = *blink*.

3. **blik** järn[bleck]. ~*ken*-slager bleckslagare.

blikstille* fullständig vindstilla.

blind*, ~ *alarm* falskt; *gaa i* ~*e*. *-mus* blindråtta (*Spalax*). *-træ* det trä, som ligger under faneret. — ~*e*-gafler sjö. viskertas, gajdävertar.

blinding blindbroms (*Chrysops cæcutiens*).

blingse = *blinkse*.

blink* prick på skottfla. *-fiskeri* fiske med drag. *-fyr* blänkfyr. *-skytte* mästertytt. *-øx* märkyxa för timmer, stämpelyxa.

~ senaste sammansatta ord. *ω* = *o* i bo. *a'* l tryckstavelse, lång vokal. *a'* l tryckstavelse, kort vokal.

blinkse skela.

blis' bläs. -**and** bläsand (Anas penelope); = -**høne**. -**gaas** bläsgås (Anser albifrons). -**høne** sothöna (Fulica atra).

blister kummel, stockfisk (Merluccius).

blistre vissla.

blitte skärfläcka (Recurvirostra avocetta).

blirve*, ~nde sted varaktig stad.

blod*, koldt vand i ~et. -**aile** ett slags mjältbrand. -**brok** åderbrock. -**fersken** blodpersika (Persica lævis). -**fugl**

rödstart (Luscinia phœnicurus). -**hirse** blodhirs (Panicum sanguinale).

-**igle*** (Hirudo medicinalis). -**kar** blodkärl. -**kløver** (Trifolium incarnatum).

-**korn**, -**kugle** blodkropp. -**kul** djurkol. -**legeme** = -**korn**. -**mangel**

blodbriet. -**midde** fästing (Ixodes ricinus). -**orm** larven av fjädermygg (Chironomus).

-**pig** outvecklad, blodfylld fjäder. -**plade** blodplätt, blodplatta. -**plet** blodfläck. -**ret** blodsdomstol. -**ribs** rosenbribs (Ribes sanguineum).

-**rod*** (Potentilla erecta). -**skud** blodutgjutning i kroppens vävnader; höftvärk, lumbago. -**stjært** = -**fugl**.

-**tab** blodförlust. -**træ** kampschträ (Hæmatoxylum). -**valle**, -**vand***, -**vædske** blodvätska, serum. — ~s-**draabe***, *Kristi* ~ (Fuchsia). -**hest** fullblodshäst.

blok* huggkubb; stupstock; klabb, stövelblock; fattigbössa; avsågad stock; skogsbestånd, trakt. -**bly** verkbley i tackor. -**bog** bok med träsnitt. -**hus***

sjo. hus. -**sten**, ohuggen sten. -**trin** nedersta trappsteget. — ~**ke-bær** odon (Vaccinium uliginosum).

1. **blomme*** gula i seg; have det som ~n i et æg må som pärla i guld.

2. **blomme** dn. plommon. -**hveps** plommonstekel (Tenthredo morio).

3. **blomme** = 2. *flomme*.

blomraadden genomrutten.

blomst blomma, blomning; bouquet hos vin; svans på hare; ~en i æblet.

blomster-blad kronblad. -**bæger** blomfoder. -**dusk** blomkudd; tät blom-

vippa. -**dyr** koralldjur. -**dække** hylle. -**flue** bivarg (Philanthus). -**kost** (ω)

bukett. -**mel** frömjöl. -**potte** blomkruka. -**rør*** pärlväxt (Canna). -**ske-**

de blomhölster. -**skærm** flock. -**stand** blomställning. -**støv** = -**mel**. -**støv-**

pung ståndarknapp. -**verk** blomsterprydnader av konstgjorda blommor. -**øje**

knopp.

blonde* spets.

bloster bot. hylle.

blot* ens. ~te*, ~tet, for utblottad på.

blu blygd, blygsel. -**fær'dig** blygsam.

blund* lur.

blunke blinka.

blus bloss; i sms. -låga; sjo. bloss, flare-up-light. -**rød** blossande röd.

bluse* goss-, arbetadräkt; klänningsliv.

bly*. -**glætte**, -**glød** blyglete, silverglitt. -**hat** skämt. rus. -**mærke** blyplomb. -**overikle** blysuperoxid. -**rok**

blyvind för dragning av fönsterbly. -**salt** blysocker. -**sand** blygrå sand å de danska hedarna. -**skruve** = -**rok**. -**skum** =

-**glød**. -**snor** lodlina. -**spat** blykromat. -**stege** boktr. steg, utslutning.

-**tamp** blydagg. -**vinde** = -**rok**.

blyant grafit; blyertspenna. ~s-**træ** kanadiskt cedertträ.

blystre vissla.

1. **blæde** blåda [av].

2. **blæde**, **blæe** skrika som hjorten, härma hjortens läta.

blæk*. -**hat** bläcksvamp (Coprinus). -**hus** bläckhorn. -**klat** [bläck]plump.

-**smører** bläcksudd. -**sprut[te]** bläckfisk. -**suger** läskdabb.

blæmme*. -**staal** blässtål, cementstål.

blænke se *blenke*.

blære blåsa; uppblåst person; ~ sig göra sig viktig. -**bille** spansk fluga.

-**busk** blåbuske (Cotula arborescens). -**bæger** judekirs (Physalis alkekengi).

-**bælg**, -**bælle** = -**busk**. -**fæddet dyr** blåsfoting. -**grus** med. grus. -**grønt**

saffrönt (av Rhamnus cathartica). -**halskjertelen** blåskjerteln. -**klør** =

-**tang**. -**nød** pimpernöt, vild pistacie (Staphylea). -**orm** ekinokockbandmask (Taenia echinococcus), som vä-

* även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikkelus huvudrubrik eller vad som i den står före | .

lar hydatidafuktdomen. **-rod** blåsort (Utricularia). **-smelde** tarald (Silene inflata el. venosa). **-snegl**, **-snekke** snäcksläktena Bulla, Philine m. s. **-staal** = *blæmme-staal*. **-star** blåsestarr (Carex vesicaria). **-sæl*** klappmyts (Cystophora). **-tang*** (Fucus vesiculosus m. s.). **-træ** = *busk*. — *~t* viktig.

blåse v. blåsa; *det ~r jeg ad (af)* det struntar jag i; *det er som blæst* av. där finnes inte ett dammkorn; *jeg vil ~ ham et stykke* jag ger katten vad han säger. **-lampe** blåster. **-ventil** markventil. — *~r* blåster.

blæs't blåst; *gøre ~ af* väsen.

1. **blød** mjuk; *han er ~ [paa hjernen]* inte klar i huvudet, halvgalen; *~ kage* tårta. **-agtig** veklig. **-bly** olegerat bly. **-buller** (Malacodermata). **-dyr** blötdjur. **-finnet** mjukfenig. **-fisk** färsk (icke torkad) fisk. **-kogt** löskokt. **-søden** eg. löskokt; bitel. sötaliskig. **-træ** träd med lös ved; träd, som växer på fuktig mark.

2. **blød*** subst. *lægge sit hode i ~* bry sin hjärna.

1. **bløde** regnskur; v. blöta.

2. **blødje** blöda; *lade en ~ få* ngn att punga ut, åderlåta. **~ningstryk** bot. rottryck.

boble bubbla.

bobleton pudding i form.

boborelle judekirs (frukt av Physalis Alkekengi).

bock-bier, **-øl** ett starkt öl.

bod*. **~s-fængsel** cellfångelse. **-prædikant** väckelsepredikant.

boddike dosa med lock; bot. kapsel.

boe = *baae*.

boeuf biff.

bofist bofis ett slags röksvamp (Lycoperdon bovista).

1. **bog** (å) bok. **-guld** bladguld. **-høker**, **-kræmmer** gottköpsbokhandlare, antikvarisk bokhandlare. **-lus*** (Troctes). **-møl** dödsnr (Anobium). **-reol** bokhylla. **-skorpion*** klokrypare (Chelifer).

2. **bog** (å) da. bokollon med dess faste.

3. **bog** (ω) = *bov*.

bogfink(e) bofink (Fringilla coelebs); da. sv. bergfink (Fringilla montifringilla); *~ns korennge* bergfink.

boghvede bovete (Polygonum fagopyrum).

bogstav*. **-hummer** kejsarhummer (Nephrops norvegicus).

boja'n damejeanne.

boken halvtorr, sammanskrumpen om fisk och kött.

bok-øl = *bock-bier*.

boks* kätte.

1. **bol** litet hemman; no. rede, bo. **-sted** = *bol*. **-svin** hemmagött svin (en gård = 2 riksdaler). — **~s-mand** mindre hemmansägare.

2. **bol** stock, stubbe. **-sø** timmerysa.

bolig bostad.

bolk skiljevägg, balk.

1. **bolle** spillkum; bål; sjo. kompasskål.

2. **bolle** bulle; klimp; frikadell. **-dejj** malet kött. **-mælk** kokt mjölk med klimp, stänkvälling.

bollen svullen.

bolne bulna.

bolsje karamell.

bolster* bolstervar.

bolt bult, nagel; järnbult; järnstång; stryklod; sjo. förstärkning å segelduken, styrkdruk.

boltite fjällpipare (Eudromias morinellus).

boltre sig tumla sig.

bolverk* kaj av lutande trä.

bom*. i sms. sv. trä-. **-forpagter** tullförpaktare, person som arrenderat väguppbörd el. bropengar. **-hus** vaktstuga för upptagande av vägavgift. **-lærke** kornsparv (Emberiza miliaria). **-mand** brovakt. **-penge** bropengar, vägpenge. **-skole** träskola. **-stille** mol tyst. **-stærk** stark som en björn. **-talje** bomskot.

bombardere* (å). **-bille** skjutbagge (Brachinus crepitans).

bombe* (å). **-kit** bildhuggarkitt.

1. **bomme*** skjuta bom. *~rt* dumhet, blunder.

2. **bomme** sjo. vända genom att hala in storseglet midskepps och föra det ut på andra sidan.

3. **bomme** *abat.* låda, box; matsäcks-skrin; trumma.

bommende stille = *bomstille*.

bommes tjockt kyprat bomullstyg, parkum.

bomme göra dumbeter; dundra.

bon skattkammarväxel.

bonde* knekt i kortspel. **-bæst**, **-frederik** bondlurk. **-ful** bondslug. **-jord** oprivilegerad jord. **-jæger** söndagsjägare. **-pige** bondflicka; *tilsæredo* ~r » bondpigor med flor», äpplen med rivebröd och vispad grädd. **-rose** pion (Pæonia). **-værling** videsparv (Emberiza rustica *el.* borealis).

bonitere gradera, till godheten bestämma (jord).

bonnit* en flygskart (Thynnus pelamys).

bonus* vinst som tillfaller de försäkrade.

bopæl bostad, bopålar.

bor borr. **-snekke** (Terebellum). **-sving** borrskaft, borreläng.

boras-urt stofferblomma (Borago officinalis).

1. **bord** bord; *koldt* ~ [dukat bord med] kallmat; *aabent* ~ öppen taffel; *skilles fra* ~ og *seng* till säng och säte. **-blad** bordskiva. **-dame**, *min* ~ den dam, som jag för till bordet. **-dug** duk att duka till måltid med. **-fælle** bordskamarat. **-lampe** lampa, som står på bordet; *jfr hænge-*, *staa-lampe*. **-penge** taffelpengar. **-ring** tallriksbricka. **-stabelbakkelse** mördegskakor. **-tæppe** duk till prydnad.

2. **bord** skeppsbord; *inden* ~e ombord; *i* ~e bordvarts; *gaa stærkt om* ~e med en hårt ansätta. — ~e lägga ombord med; äntra.

3. **bord** bråde. **-klæde** brädfodra, boasera. **-skjærer** sågverksägare. **-stabel** brädstapel. **-tomt** brädgård. **-ved** bränsle av vrakbräder.

bordursten kantsten.

bore borra. **-bille** tjuvbagge, borrbill (Ptinus); träbill (Anobium). **-musling** borrmussla (Phalus). **-orm** skeppsmask (Teredo navalis). **-tyv** inbrotts-tjuv. — ~r* vedborrare, trädödare (Comus ligniperda).

1. **borg** borg.

2. **borg** kredit; *tage paa* ~ borga.

3. **borg** stropp, brok; kättingsborg.

borgemester*. **-dyd**, *Forsigtighed* *er en* ~ försiktighet är en dygd. **-maage** vittrut (Larus glaucus). **-mave** prost-mage.

borger* medborgare. **-daad** fredlig bragd. **-kaptajn** kapten vid milisen. **-krig** inbördes krig. **-mester** = *borgemester*. — ~lig*, *det er* ~lig *tid* det är tid att gå till sängs; ~lig *sag* civilmål.

borket black om hästar.

borre kardborre (Lappa).

borst fibla (Leontodon).

1. **bort** snömakeriarbete.

2. **bort*** adv. *le sig* ~ skratta sig för-därvad. ~e*, *de have deres løn* ~e fått sin lön; *jeg blev aldeles* ~e jag höll på att svimma. ~e-bleven spår-löset försvunnen.

bortskjæmt* skämd om mat.

bosiddende bofast.

boslidsmand person, som upplöst sitt bo och därför äger rätt att uppsäga eljest uppsägbart arrende; *jfr byggesl.*

bossel klot i kugelspel.

botaniser-kasse portör.

botelur = *buttelur*.

bottlenes = *næbhval*.

boug = *bov*.

bouillon-hus soppkokningsanstalt.

boute = *bonte*.

bov bog. **-anker***. **-blad** skulderblad.

boven* *sjö.* ovan. **-brambarduner** över-brambarduner. **-krydsaling** kryss-bramsaling. **-krydssejl** kryssöver-bramsegel.

bovist = *bofist*.

bovne svälla.

bovt *sjö.* slag. ~e kryssa, lovera.

braa bråd. **-hast** stor brådska. **-sinne** häftighet, uppbrusning. **-standse** tvärstanna. **-vakker** iögonfallande vacker genom stark hy och härfärg.

1. **braad** = *brod*.

2. **braad** brottsjö; *no.* brottstycke.

1. **braak*** väsen.

2. **braak** (*pl.* *bræker*) linbråka.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

braane smälta.

braat = 2. braad.

braate* förhugning; svedjeland; hop, massa.

1. brad i sms. stek.

2. brad bråd. -ordet, -sindet häftig.

bradspil brådspel.

brage, ~ hör bråka lin.

1. brak imp. av brække.

2. brak adj. ~ næse trubbnäsa.

3. brak något salt. -vand* blandning av salt och sött vatten, svagt saltvatten, bräckt vatten.

4. brak träda; benyuuet ~ träda, varpa sås grönfoder el. d.; ligge ~ i träda; i lägervall. -aar trådesår. -ager träda. — ~ke v. träda.

brak-al brakved (Rhamnus frangula).

brake en (Juniperus communis).

brakke næse insänkt näsrygg, »gäddhuvad».

brak-svale vadaresvala, sandhöna (Glareola pratincola).

bralle skrika.

1. bram prål; skryt. ~me pråla; skryta.

2. bram i sms. beteckning för vad som tillhör mastens översta del. -seilskuling sådan vind, att ett fartyg kan segla bidevid med bramsegel, bramsegelskultje. -sidebarduner bramlovbarduner.

brambær björnbær, björnhallon (Rubus fruticosus).

bramgaas vitkindad gås (Branta leucopsis).

1. brand* sköre i ljus; hele havet stod i braat og ~ var vitt av skum. -aks = kulaks. -bæger allmän korsört (Senecio vulgaris). -bælte uthuggen gata i skogen. -feber hestsjukdom, som följer efter kvarka. -fod trefot. -gaas = gravand. -gods kasserat tågverk o. d. -gyde brandgata. -hane brandpost. -hjælp brandstod. -hjælpspenge brandförsäkringspremie. -lilie brandgul lilja (Lilium bulbiferum). -maleri glödrkning. -mus åkerråtta (Mus agrarius), hemma på Lolland o. Falster. -plet fläck, där gräset ej trives, vanl. i närheten av ett träd; brandfläck, brandgrop, ett slags grav från järnåldern med roter

från likbålet. -prøve sprutmönstring. -salve liniment. -stifter mordbrännare. -stue värmestuga. -taage brandrök, torvrök. -takst brandförsäkringsvärde. -vogn brandkårsvagn. — ~e snyta ett ljus. ~er brännare; ordlek. ~et randig, (mörk)strimmig.

2. brand ihug, tunn stång, tjänande som prydnad på gaveln eller på skeppstävnen; stor karak karl.

branke sveda, vidbränna.

branting = blitte.

bras brass. -arm storebrassdävert.

1. brase brassa; ~ levende upp i vinden.

2. brase steka; stekas, fräsa; knattra.

brasen braxen (Abramis brama). -fod,

-føde braxengräs (Isoetes lacustre).

brast, last og ~ ljuvt och lett.

1. brat plötsligt, tvärt.

2. brat brant. ~te brant slutning.

bratsch altfiol.

braute = brovte.

brav bra, präktig, duktig.

1. bred' brädd.

2. brød bred. -flab marulk (Lophius piscatorius).

-følget bredrandig.

-sav* spånnsåg. -gang sjo. brädgång.

-slæde tvåsitsig slæde. — ~de bredd.

~ning utvidgning, särsk. i Limfjorden.

bregne ormbunke. -rod roten av Aspidium filix mas.

breie-mel mjöl till utbakning.

brems, ~e två fugeläkten: styng (Oestrus); ar. broms (Tabanus); broms en inrättning för att döva oroliga hästar; inrättning för att stanna järnvägsagnar. ~e-knude

bulnad, där nötstyngets larver leva.

brev*. -drager brevbarare. -hus no. liten postanstalt, som ej handlägger värde-

brev. -kasse brevlåda. -mappe portfölj.

-samlingssted da. poststation.

-takst brevporto.

bridsk kanonbäddning.

bridurt knytlng (Herniaria glabra).

brik[ke] trätalkrik; [tallriks]bricka;

[spel]bricka; schackpjäs.

briks brits.

briljant*. -blik förtennat spegelblankt järnbleck. -grønt malakitgrønt. -gult

namn på flera gula tjärfarger. **-stof** mångfärgat siden.

brille[rj]* pl. glasögon; sg. ringformigt stöd för avvarmnet, då detta är långt. **brille-** and vitnackad svärta (Oedemia perspicillata). **-slange** glasögonorm (Naja tripudians).

1. **bringe***. **-koppel** stångkoppel. **-stykke** brösta på scie, bröstloka.

2. **bringe***, *impt. bragte*; ~ *det til noget* bli något; ~ *noget over sit hjerte* ha hjärta till; ~ *tilbage* återlämna.

bringebær hallon (Rubus idæus).

brint väte.

1. **brisk** en (Juniperus communis). ~ **-laag**, **-laug** enrislag.

2. **brisk** = *bridsk*.

3. **brisk** = *briks*.

brisling vassbuk, skarpsill (Clupea sprattus).

1. **brissel** bresilja.

2. **brissel** [kalv]bräss; bräskörtel.

brist* reva.

1. **bro***. **-kar*** bropelare. **-stilkene** skänklarna till hjärnbryggan. **-vægt** vagnvåg.

2. **bro** brygga på skepp el. i hamn. **-penge** hamnumgälder.

3. **bro** stenläggning. **-lægge** stenlägga. **-slider** gatstrykare. **-sten** gatsten.

brod'* gadd, tagg; klänge; *stampe imod* ~ den spjärna mot udden; *død, hvor er din ~?* **-frø** gullfrö (Xanthium). — **~de** brodda en häst.

brodden skör, sönderslagen; ~ *ne kar i alle lande, roser sig med torner blande*; ~ *ne pander* blodiga pannor.

brog byxor; nattsäck; sjo. stoppkätting.

brogeligt = *blitte*.

brok* grävsvin.

brokat bronspulver.

brok-fugl* Ijungpipare (Charadrius apricarius).

brokke smula.

brombær = *brambær*.

bronse brons. **-ibis** svart ibis (Plegadis falcinellus).

brosme* lubb (Brosmus brosmes).

brott* brottstycke, skärva; grund, strid plats i en älv.

brovte skryta.

1. **brud'** brott; brottyta; *der er kommet til et ~ imellem dem* brytning. **-linie*** geol. förkastningslinje.

2. **bru'd***. ~ **-færd** bröllopståg. **-leje** brudsäng. **-lys** blomvass (Butomus umbellatus). **-pige** brudtärna. **-slør** brudslöja; såpört (Gypsophila).

3. **bru'd** småvessa (Mustela vulgaris). **brudden** bruten; ~ *ne tal*.

brudulje förvirring, uppståndelse, spektakel.

brudurt knytling (Herniaria glabra).

brug* 1. sm. -drift; *have ~ for* behöva. ~ **-forening** konsumtionsförening.

-haver innehavare med nyttjanderätt.

-hest* tjänlig för arbete men ej för avel.

-hævd hävd. **-maade** användnings-sätt. **-ret** nyttjanderätt. **-tyveri** olovligt begagnande. — ~ **e*** använda; *den er ikke til at ~* oanvändbar; ~ *mund*, ~ *sig* vara ovettig; *han ~ for mange penge* gör av med.

brugde = *brygde*.

brumle surra; muttra, mumla.

1. **brumme** morra, brumma. **-basse** nalle; **-brumbas**, tvärvigg; **-brum-snurra**.

2. **brumme** s. kurra. **-tur**, *han fik en maanedes-~* fick krypa in på en månad.

brun*, *slaa en ~ og blaa* gul. **-blak** brunröd. **-jærnsten** myrmalm. **-kaal** brynt hvitkålssoppa. **-nakke** brunand (Fuligula ferina); bläsand (Anas penelope). **-rod** flenört (Scrophularia). **-ræv** brandfux. **-rødt** ockra. **-svenske** hämpingarten Linota sinica. — ~ **lig** brunaktig.

brunel' lasting; starkt tyg till skor o. d.

1. **brunelle** brunört (Brunella vulgaris), en läppblommig växt.

2. **brunelle** järnsparv (Accentor modularis).

brunere* brungöra t. ex. gevärsdelar.

brus* lemonad. **-hane*** (Machetes pug-nax). **-hens** familjen brockfåglar (Charadriidæ). **-limonade** lemonad.

brusk brosk. **-bold** en buksvamp (Sclerderma). **-hat** brosksvamp (Marasmius). **-sammenføjning** broskfog.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före |.

1. **bryde** bryta. -**stang** bräckjärn, kofot. — **~r** brottare. **~s** brottas. **brydning** brottning.

2. **bryde** no. bry; *undskyld, at jeg bry[de]r Dem* besvärar; *~ sit hoved med noget*. **bryderi*** besvär. **brydsom*** besvärlig.

brygde brygd (Cetorhinus maximus).

brygge* v. -**hus**, **~rs** brygghus, tvättstuga.

brynde brånad, brunst.

bryst bröst; ansats på huggjärn; anslag, anlägg på vinkel, strykmat o. d. -**barn** barn, som får di. -**bær** bär av Zisypus vulgaris. -**kasse** bröstkörg. -**krampe** Angina pectoris. -**lim** lakritspasta, käringskinn. -**lungelunden** lungsäcken. -**plov** torvskärningsplog, som man skjuter framför sig. -**skjold** thorax hos insekter. -**sting** håll. -**te** dekokt mot hosta. -**vatret** sanger bröstvattrad el. hökfärgad sångare (Sylvia nisoria).

bræ evigt snötäcke; glaciär, jökell.

bræde-sav enbladig ramsåg.

1. **bræk** reva; bräcka; skada.

2. **bræk** utskott.

bræker = *braak*.

1. **brække***, *~ hul paa en flaske* öppna; *~ et brev* bryta; *~ op* jakt. taga ut inälvorna ur villebråd; *~ ud* falla omedelbart vid skallet; *~ sig* kräkas. -**rod** kräkrot. -**vinsten** kräksalt. — **bræk-vogn** bromsvagn.

2. **brække** buske.

bræms = *brens*.

1. **brænde** bränsle; kastved. -**sav** ved-såg.

2. **brænde*** brinna; *han brændte inde med sit lager* fick det inte sålt; *~nde kjerlighed* studentnejlika (Lychnis chalcidonica); *~nde omelet* omelett med brinnande sås. -**brev** mätbrev. -**gople*** hårmanet (Cyanea capillata). -**nælde** brännässla (Urtica). -**skjærm** krusfrö (Selinum carvifolia). -**snude** tisdagsoppa, saltsoppa. -**vinsret** sprit-rättigheter. — **brænd-hætte**, -**nesle** brännässla (Urtica). -**vable** utslag,

som man får, då man bränt sig på nåsler o. d. — **brændsel** bränsle.

1. **bræt** da. bräde; no., da. bricka; *staa paa det sorte* ~ vara illa anskriven.

2. **bræt** veck; *lægge* ~ i en bog vika ett blad; *lægge* ~ paa en sag vikt. —

-**te** vika; *~te ud* veckla ut, breda ut. **brød***, *det gaar som varmt* (ferskt) ~

går åt som smör. -**bille** ett slags dödsur (Anobium panicium). -**boller** klimp av stötta skorpor. -**korn** brödsäd.

-**krumme** inkräm. -**læs***, *~t arbejde* olönat. -**nid** yrkesavund.

bræde skuld, brottslighet. -**bevidst** skuldmedveten.

brøje bryta väg.

bræk bråk, brutet tal.

brøl vrål. **~e** böla, råma, vråla. **~e-abe** vrålapa (Mycetes). **~er** stor dumhet, »groda».

brønd brunn. -**karse** källkrasse (Nasturtium aquaticum). -**vippe** brunns-våg, brunnessvängel.

brændsel bronskära (Bidens tripartita).

bræsig morsk, högmodig.

brøst brist. -**fæl'dig** bristfällig, skröplig. -**holden** förfördelad; *de ældre aktionærer blir brøstholdne* lidande.

bu no. bod, hytta. -**de'je** mjölkpiga, ladugårdspiga. -**draat** avkastning av ladugårdsskötseln. -**driver** kreaturs-handlare. -**fæ** nötboskap. -**hund** vallhund; namn på vissa snäckor, t. ex. Neptunia despecta.

1. **bud** = *bu*.

2. **bud***. -**stikke** budkavle.

buddike = *boddike*.

bue båge; valv; stråke. -**fil** ett slags metallsåg. -**førelse** = *-strog*. -**stilken** kotbågens rot. -**strøg** stråkföring.

buffer puffert.

buffet* gående bord.

bug* sjo. bog. -**kous** bukstropp. -**line** bolin. -**linspryd** bolinspruta. -**søm***

bot. hos pistillen och frukten. -**talje** buktalja.

-**vrld** kolik, magknip.

bugle buckla. -**horn** jägarhorn, signalhorn. -**rund** konvex.

bugne bågna; böja sig; *bordet ~r af retter* dignar; *bræderne ~de ud* slog sig.

bugsera bogsera.

bugt* krökning; mellersta delen av ett tåg; *han har ~en og begge endene* han har hela makten. **-hovl** spåckskiva; hyvelkniv.

bugu lieskaft.

buhne = indbygning.

1. **buk** book; bagge; rentjur; [trä-, kusk]bock; liten hopphäst; ramm, murbräcka. **~ke-blad*** vattenklöver, blåcken (*Menyanthes trifoliata*). **-bro** bro, vilande på strävor och stöttor. **-bær** storrams (*Convallaria multiflora*). **-horn** artväxten *Trigonella foenum graecum*. **-spring** kramsprång, kapriol. **-torn** bocktörne (*Lycium*).

2. **buk** bugning. **~ke** bocka sig; **~ke under** duka under.

3. **buk** = *aarbuk*.

4. **buk*** dumhet.

bukar myskmadra (*Asperula odorata*).

bukkel hårbuckla, hårlock. **~let** vågig, krusad om hår.

buksbom* (*Buxus sempervirens*).

bukser, i *det hus har konen ~rne* *pa* har hustrun makten; *hans hjerte sank i ~rne* han fick byxångest. **-bjørn** nattpåse med två ben för småbarn.

bul stock, stam; liv på klädesplagg; skaft på pelare.

bulbider bulldogg.

bulbil groddknopp.

bule buckla; bula; simpel krog.

bulk knöl.

1. **bulle** ox, kastrerad efter könsmog-naden, tjuroxe, kagg.

2. **bulle** bulla.

bullen svullen. **~ne** *ud* svälla.

bulmeurt bolmört (*Hyoscyamus niger*).

bulter *ac hulter*.

bumand fast bosatt man, motsatt *noma-derna*.

bumbaad kattdrejarbåt, proviantbåt.

bumle svira, rumla.

bump duns.

bumse *ned* falla med duns; *dimpa*; *abst. madusa*; *en svær ~*.

bund botten. **-bor** upprymningsborr, gnavare. **-fald** bottensats, fällning. **-fast**, *isen er ~* det är bottenfruset.

-fattig utfattig. **-forstærkning** för-stärkning på kanou. **-garn** större fisk-not, vad. **-garnstade** plats där va-den sättes ut. **-gær** jäst, bottensats. **-hugge** rothugga. **-løber** skäggdop-ping (*Podiceps cristatus*). **-raadden** genomruten. **-skraber*** mudderverk; ostronskrapa. **-slæbevaad** träl. **-styk-ke** slutstycke på kanou o. d. **-sulten** hungrig som en varg. **-tarm** ändtarm. **-tømmer** sjunket timmer, som tillfaller flottningsföreningen, dykare. **-vand** slag-vatten. **-ventil**, *aabne ~en* släppa en fjärt. — **~e** bottna, förslå.

bunding stickning.

bune = indbygning.

bunk buckla.

1. **bunke*** hop, massa.

2. **bunke** tåtel (*Aira*).

buntet brokig. **-papir** kulört papper, särskilt yttärgat. **-spette** hackspett.

buorm snok (*Coluber natrix*).

burde borde; böra.

burkne bergspening (*Asplenium*).

burknob överhandsknop.

burre = *borre*. **-snerre** snärjmåra (*Ga-lium aparine*).

bursk bondsk.

bus' [tobaks]buss.

buse *ud med noget* inte kunna hålla inne med något.

busk buske. **-høg** varfågel, större törn-skata (*Lanius excubitor*). **-nelleike** borstnejlika (*Dianthus barbatus*).

-rørsmutte, **-sanger** gräshoppångare (*Locustella nævia* el. *Sylvia locustella*).

-skvet[te]* (*Saxicola rubetra*); **sort-strubet** **~** svarthakad buskskvätta (*Saxicola rubicola*). — **~ads**, **~et'** buskage.

buskap kreatursbesättning, hjord.

busker skänka. = *bukser*.

busmækker kirskål, skvallerkål (*Acgo-podium podagraria*).

bussemænd buse, som man skrånner barn med.

busseronne barnförkläde med ärmor.

busserull arbetarblus.

bust borst; *slaaes saa ~a (~ene)* *fyger* så att hårtofsarna ryka. **-dível** igel-

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

kott. — **~e-lyng** ljung (*Calluna vulgaris*). — **-peer** rufsag pojke. — **~et** rufsag.

1. **but** trubbig, slö, tvär, ej kliformig; om person tvär, butter.

2. **but** bytta.

butare en brunalg, *Alaria esculenta*, som tjänar djur och delvis människor till föda.

butet = *buttet*.

butask plankända, stockända.

butleri sjo. utvägningsrum.

buttelur sjo. halsdävert.

butterdeig smördeg. **~s-kage** smörbakelse.

buttet knubbig.

1. **by** stad; da. av. = *landsby*. — **-foged** da. ungef. stadsfiskal, polismästare; no. polisdomare och notarius publicus.

-folk stadsbor. — **-frihed** stadsrättigheter. — **-gang** tur ut i staden; da. av. utsvävning. — **-maal** stadsspråk, särsk. om det dansk-norska riksspråket, jfr *landsmaal*.

-mark allmänning. — **-post** lokalpost.

-raadet da. stadsfullmäktige. — **-ret** rådhusrätt. — **-styret** no. = *-raadet*.

-stævne möte[splats] för bymännen. — **-svale** husvala (*Hirundo urbica*).

-svend stadstjänare. — **-sælger** ensamförsäljare för staden, plateförsäljare, platsagent.

-ting, rådhusrättens session. — **-valgmand** elektor för en stadskrets. —

~s-barn, vi er ~ vi äro från samma stad et. by.

2. **by** = *byde*.

byde, *bød*, *budt* bjuda. — **-maade** imperativ.

1. **byg** korn, »bjugg» (*Hordeum*); *gold*

~ = *byggross*. — **-and** gräsand (*Anas boschas*).

-brand = *støvbrand*. — **-eng** något högre belägen strandäng. — **-fugl**

göktyta (*Lynx torquilla*). — **-græs** vildkorn (*Hordeum marinum*).

-korn vassel på äng. — **-suppe** avsilad soppa på korngryn.

2. **byg** byk.

bygd* no. socken; *komme på ~en* fatigvården; *by og ~* land och stad.

~e-lag bygd, grupp av angränsande socknar. — **-maal*** dialekt; särsk. om de verkligen talade folkmåten, jfr *landsmaal*.

1. **byge*** v. byka.

2. **byge** regn-, stormby. — **-veir** byigt väder.

bygelhorn = *buglehorn*.

bygge*. — **-hvepse** grävsteklar (*Fossoria*).

bygning*. **~s-flugt** tomtlinie. — **-kommission** byggnadsnämnd. — **-lære** ytterlära. — **-skat** fastighetsskatt i stad.

bygssel arrende i allm. på arrendatorns och hans hukas livstid. — **~le** på livstid arrendera; **~le bort** arrendera ut.

byld böld. **~e-moder** varmoder.

byloppirol sommargylling (*Oriolus galbula*).

bynke gråbo (*Artemisia vulgaris*). — **-fugl** buskskvätta (*Saxicola rubetra*).

byrkelange birkelånga (*Molva byrkelange* et. alyssorum).

byse båt använd vid sillfångst.

1. **bysse** kabuss.

2. **byse** vyssja.

bytte byta; byte; ~ *gaarde* lek kappas om hålet; ~ *penge* växla.

byx hopp, språng.

bæger* blomfoder. — **-blad** foderblad.

-bælg skärmfjäll hos gräson. — **-svamp** skålsvamp (*Peziza*).

bæk*. — **-arve** länkesärv (*Elatine*). — **-drossel** = *vand-stær*. — **-røj** amerikansk laxart, *Salmo fontinellus*, någon gång odlad i Norge. — **-ørred** forell, bäcköring (mindre ras av *Salmo trutta*, ibland kallad *S. fario*).

bæidet om råttlar: naken.

bælg* skinn, avdraget helt, päls; bot. balja; buk. — **-frugt** bot. balja; skidfrukt. — **-kapsel** kapsel, som blott öppnar sig i buksömmen, baljkapsel. — **-mørk** kolmörk. — **~e** i sig häva i sig; **~e ærter** sprita.

bælle bot. balja.

bælmerk = *bælg-mørk*.

bælte* skärp; zon på ett klot. — **-dyr** bälta (*Dasyptus*).

bændel smalt band. — **-orm** bandmask, binnikemask (*Tænia m. n.*). — **-tang** bandtång (*Zostera marina*).

bændsel* sjo. bändning; rundbänsel.

bængel* pressbängel.

bänk*, varme ~en på bel klä väggarna. -aal nära könsrogen ål. -batteri öppet batteri. -dup, -hage hake på hyvelbänk. — ~e-bider gråugga (Oniscus asellus o. närstående). -forslag förslag gjort på rak arm.

bær*, falske ~ falska frukter. -drue-munke trolldruva (Actæa spicata). -grönt saftgrönt, kinagrönt. -gult gulbärslock. -karse indiankräse (Tro-pæolum). -klæde silduk för saftberedning. -kogle bärkotte hos enen. -lyng lingon-, blåbärsris o. s. v. (Vaccinium). -strie = -klæde. -tæge bäris (Pentatoma).

1. bære livmoder.

2. bære* v. dette tøj ~r ikke vand imod et andet tål ingen jämförelse med; ~ over ha fördrag; det ~s mig for anar mig; ~ sig väsnas.

bærke barka.

1. bærme drägg; drank; avskum.

2. bærme avsats på slutande jordvall, avseende att hindra ras.

bæve*, ~nde hjerter = bævre-gräs.

bæver* (Castor fiber). -hat kastorhatt. -rotte desmanråtta (Castor zibethiacus); sumpbäver (Myopotamus coypus).

bævre bäva. -asp vanlig asp (Populus tremula). -gräs darrgräs (Briza media). -naal fjunpensel. -rust en rost-avamp (Gymnosporangium). -svampe gelésvampar (Tremellineæ).

bæde bot.

bædker tunnbindare.

bæf biff.

bæg bok (Fagus sylvatica). -hjort en skalbagge Dorchus parallelopedus. -trost rödvingetrast (Turdus iliacus). — ~e-drossel sångtrast, taltrast (Turdus musicus). -loppe en vivel (Orchestes fagi). -skrække småskrake (Mergus serrator). -spinder streckad fjädertofsspinnare (Orgyia antiqua).

bæge böla.

bæje = 2. byge.

1. bæje boj; v. förse med bojar.

2. bæje*. ~e-straf strängt arresterstraff, därvid fångens fötter fastas, så att han ej kan

andra plats, blott ställning. — ~ning*. ~nings-vinkel lutningsvinkel.

bæje bygel; båge t. ex. för kroketapel; sjs. klam, röring. -naal bågepanne, säkerhetsnål.

bæl' = 1. bulle.

bæle bing.

bælg*. -bevægelse vågrörelse. -blik korrugerad plåt. -hornsnegl valt-hornsnäcka (Buccinum undatum). -linie våglinie. -skærm yttre skydd för vågbrytaren. — ~t vågig.

bæling kreatursflock, hjord.

1. bælle odon, blåbär (Vaccinium).

2. bælle = 1. bulle.

3. bælle ligapojke, slagskämpe; din lille ~ din lille tjuvpojke, skojare, skämts. -lov da. lag om kroppsstraff för våld å person.

bænder*. -steder lägenheter och [bond]hemman. s. r. bonde.

bønne* atrak. bondböna (Vicia faba); jakt. harens ekskrement. -træ guldregn (Cytisus).

1. bær bår; = trillebør; da. gammal hatt.

2. bær medvind.

3. bær livmoder. -knuder [liv]moderkottar. -skede slida, könsöppning. -sprækken blygdöppningen.

4. bær bördä.

børn pl. av barn. ~e-asyll barnhem. -dagen menlösa barns dag (28 dec.). -have kindergarten. -hjælpsdagen barnens dag, då medel insamlas för vävårdade barn. -orm springmask (Oxyurus vermicularis). -penge förmyndar-medel.

børse bössa.

børsing bussning.

børst takt.

børste*. -kogleaks borstäv (Scirpus setaceus). -orme borstmaskar (Chaetopoda). -siv borsttåg (Juncus squarrosus). -svin ett slags igelkott (Centetes). -tand* en tropisk fisk Chaetodon. — ~t borstig; borstad.

børt rorr; färja.

bøs ond; tvär.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

bösning hjulbössä.

böss, *ikke et* ~ inte ett fnask.

bösning = *bösning*.

böste skinka.

1. **bötte** bytta; ämbar; klumpig hatt, »skopa»; *hold din* ~ truf.

2. **bötte** butta, piggvar (Rhombus maximus).

C.

calla* (Calla palustris).

carré arinhare.

cembrafyr* brödtall (Pinus cembra).

censur bedömande, utlåtande.

centner*. -**græskar** jättepumpa (Cucurbita maxima).

centrifuge* separator.

chalup slup.

champignonanker = *paraplyanker*.

charlotte* ett slags blanc manger. -**kage**

äppelkaka med stekt fransk bröd.

chartrousekniv legymkniv.

chaussere makadamisera.

ciffer chiffer, hemligt skrivtecken.

cikade [sång]strit (Cicada).

cikorie* (Cicorium intybus).

cirkel*. -**afsnit** segment. -**rokke**, -**skatte** sandrocka, spättrocka (Raja circularis ei. falsovela). -**udsnit** sektor.

citant kärende i etvlitmål. -**skab** juridisk person som kärende, käredebolag.

citron*. -**draaber** cedroolja. -**melisse** (Melissa officinalis). -**sømmerfugl** citronfjäril (Gonopteryx rhamni).

cremains fyllda pastej.

creme vispad grädde.

cykjel*. ~ **le-bølle** vårdslös cyklist.

cypergræs ag (Cyperus).

D.

1. **daa**, -**dyr** dovhjort (Cervus dama).

2. **daa*** (Galeopsis).

daab dop, döpelse.

daae = 2. *daa*.

daare*. -**kiste** därhus.

daarlig dålig; dåraktig.

daase dosa; sjo. kompass-skål; dank; dumbom; sköka. -**libelle** dosvattenpass. -**mikkel** dumbom, trögmåns.

dadel tadel.

dafnie vattenloppa (Daphnia pulex).

dag*, *tage en af* ~ »bräcka», avspisa.

-**arbejder** daglönare, dagsverkare, dagakarl. -**bergart*** ytbergart. -**blide** dagsmeja. -**kone** hjälphustru. -**leje** arbetsavtal för kortare tid. -**lilie***

(Hemerocallis). -**paafuglesøje** påfågelläga (Vanessa io). -**penge** dagtraktamente, dagavlönning. -**renovation** renhållning av gator och gårdar; jfr *natrenovation*. -**stødt** dagligen, varen

dag. -**sværmer** dagfjäril. -**viol** träd-

gårdenattviol (Hesperis matronalis).

-**verd** fruköst, dagvard på landet omkr.

kl. 10. -**vælger** spåman, som råttar sig efter betydelsefulla dagar. — ~ **lig***. ~ **lig-stue** vardagsrum.

daggert dolk.

dake lätting.

dal*. -**fære** dalgång. -**rype*** (Lagopus albus). — ~ **e*** sjunka; ~ **nde rytme** fallande.

daler före 1833 = 2 kronor.

dalte = *dilte*.

dam* behållare i flytande skumsump. -**kultur** fiskodling. -**musling** flodpärlmussla (Unio ei. Margaritana); dammussla (Anodonta). -**rokke** en bladfoting (Apus). -**tæge** vattenmätare (Hydrometra).

dame*. -**taske** arbetspåse.

damp ånga. -**afskæringsapparat** expansionsinrättning. -**fløjte** ångvissla.

-**gummi** dextrin. -**kedel** ångpanna.

-kolbe pistong. -kugle* heronskula.
-kuppel ångdom. -mantel cylinder-
tröja. -paket postångare. -puster =
-kugle. -skæremølle ångsåg. -tørring
basning. — ~e ånga; ångkoka.

danebrog* danska riksbanneret; danska flag-
gan. ~s-mand innehavare av dannebrog-
locknet.

danfæ till kronan hemfallett arve- eller hitte-
gods; jfr sv. danaarv.

danehof hist. riksdag.

dank slant; drive ~ slå dank.

danne bilda, forma. ~lse bildning;
formation; gestalt. ~ses-fejl miss-
bildning. -væv* = delingsvæv. — ~t
bildad; i sma. ofta: -formig, -lik.

dannis hedervärd, redlig.

dansk* -harve = foldharve.

dase dåsa.

datter*, pl. døtre. -mand måg.

dauid dävert.

davre da. frukost.

de*, De ni; sarak. da. I om flera.

debitor gäldenär.

defensor försvarsadvokat i kriminalmål,
svarandeombud. ~a't uppdrag som
defensor.

deger dacker, tio stycken hudar.

degn torr: klockare; til ~e maatte alene
studenter beskikkes.

dej[g] deg.

dejlig vacker, präktig, utmärkt, här-
lig, förtjusande.

dejse* dimpa, falla; gå akter över.

dekastere rymdmått om 10 kubikmeter.

deklarere* eklatera; ~ en forlovelse.

1. dele gränslinie, rågång.

2. delle* v. dommeren skal ~ os imel-
lem döma; ~t blad fiklat.

deffin* springare. -snekke (Delphinula).

delikatere traktera; hun sat og ~erte
sig med nogen kager smorde sig;
jeg blev ~ert med diverse spydigheder.
~esse*. ~esse-forretning charku-
teraffär.

deling* pluton. ~s-punkt* hjälppunkt
för flannande av ett perspektivlöst läge. -væv
delningsvävnad, bildningsvävnad.
kambium.

delkrederefond ett ångs reservfond, av-

sedd att vid förluster laga första stöten och spara
den egentliga reservfonden.

demerara råsocker.

der*, den mand, ~ gav mig bogen som;
~ var en gang en konge det. -hen' dit.
-ovre där borta. -som därest, om.
-til* dit.

dere ni om flera, no. talespråk. ~s er, eder;
dn. sin. Deres er om en.

derrick lyftkran med rörlig arm.

des*. -aarsag därför, fördenskull.
-angaaende med avseende därpå.

desma'n* (Myogale moschata).

desmer mysk. -græs = -urt. -kat =
viverre. -urt desmeknopp (Adoxa
moschatelina).

destroyer torpedbåtsförelörare.

detailhandel minuthandel.

dett fall. ~e dimpa, falla.

devis dävert.

differens*. -række aritmetisk serie.

dige* damm, vall; vallgrav; sovende ~r
äldre, övergivna dammar, reservdam-

mar. -bærme område närmast dam-
men, som ej får plöjas el. grävas. -lag for-
ening av intressenter i en dammbygg-
nad. -smutte, graa ~ stenskvätta
(Saxicola oenanthe); sortstrubet ~
svarthakad buskskvätta (Saxicola ru-
bicola); brunstrubet ~ buskskvätta
(Saxicola rubetra). -svale backsvala
(Cotyle el. Hirundo riparia).

digter* skald. -gage fast författarsti-
pendium. -spind påfund.

dikkedarer onödiga omvägar, åtbörder
el. ord, krumbukter.

dild dill (Anethum); fettistel (Sonchus
arvensis).

dill delirium; snakke bare ~ persilja.

1. dille* = dill.

2. dille fettistel (Sonchus).

dilt lunk. -dalt prästälunk. ~e lunka,
larva.

dimis'prædiken »praktpredikan» för
praktisk teologisk examen.

dimittend abiturient.

dimling tränagel, dymling.

dingeldangel hängande grannlåt, örhängen,
berlocker o. d.

diptam* stjälkborre (Dictamus).

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

dirre darra: *tænderne* ~de skallrade.
disk* tallrik; paten; *vor dug og ~*
er alt bered ... bordåben. ~e-springer
 (bod)knodd. — ~e op duka upp, bulla
 upp.

1. **disse** dessa.

2. **disse** gunga, skaka.

diæt diet; dagtraktamente.

djævelslid ängsvädd (*Scabiosa succisa*).

do das, avträde.

1. **dobbe** flöte.

2. **dobbe** örhänge.

dobbelsuger tvåfläckig dubbelsugare
 (*Lepidogaster bimaculatus*).

dobbelt dubbel; ~ *kramsflugl* dubbel-
 trast (*Turdus viscivorus*). -**bekkasin**

aa. enkel beccasin (*Telematias galli-*
nago), no. dubbel beccasin (*Telematias*
major). -**finnet** dubbelt parblad-

dig. -**flint** dubbelbössa. -**føddede**,
 -**fødder** amfipoder, märljur. -**gratet**

dubbelgradig. -**hage** isterhaka. -**han-**
net tvåmännig. -**hovl** hyvel med dub-

bel tand. -**klup** redskap för mätning av tråds
 tjocklek. -**løb** dubbelbössa. -**slutning**

sammansatt slutledning. -**takket** bot.
 dubbelsågad. -**trøst** dubbeltrast (*Tur-*
dus viscivorus).

dotter dådra (*Camelina*).

dodenkop caput mortuum, biprodukt vid
 framställning av rykande svavelåra.

døgløp bringlapp på krestur.

doktor*. -fisk kirurg (*Acanthurus*).

dolbord skarndäck.

dolhus dårhus.

1. **dolk** klump.

2. **dolk***. -hale moluckkräfta, dolk-
 svans (*Limulus*).

dolphin stampdävert. -**gæier** kirsänk-
 lingar. -**stag** stampstag.

dom* (d) log. omdöme; *købe i dyre ~*
me dyrt. ~s-akt fullständigt protokoll
 med alla bilagor. ~mand = *meddoms-*
mand.

dommer*. -pæl mål Stolpe vid tävling.

dompap (ω) domherre (*Pyrrhula pyr-*
rhula); dumbom.

donkraft domkraft.

donnemørs = *dun-hammer*.

donner rus.

dont arbete, verksamhet, kall, sysla.

dop = *dup*.

dor = *dorn*.

dorg = *dørj*.

dorme taga en lur, slumra.

dorn stamp, puns.

dorsk slö, sömnaktig. ~e slöa, lata sig.

dosmer dumbom, våp.

1. **dot** villebrådets död.

2. **dot** tott t. ex. av bomull; viljelös, be-
 skedlig människa.

doven lat; ~t *øl* duvet; *jeg er ~ i ar-*
men armen har domnat. -**dyr** trög-
 djur (*Bradypus*).

dovning bjudning för grannar, som hjälpa till
 att raskt utföra o:t arbete. »körhjälp».

draabe droppe. -**tæller** droppfaska.

draag = *drag*.

draat = *dræt*.

drabelig dräplig, väldig, präktig; ~
sød väldigt.

draft dragen växel, tratta.

drag* histåg; landtunga; *et ~ over*
nakken slag; ~et på en le skaftet på
 en lie.

dragdokka alruna.

1. **drage*** v. ~ *kendsel* paa känna igen.
 ~r bärbjälke. ~t strimmig.

2. **drage** drake (*Draco* volans och myst-
 tiskt väsen). -**hoved** drakblomma (*Dra-*
cocephalum ruyschiana); *drakfisk

(*Scorpæna draco*).

dragt dräkt; börda; *en ~ prygel* ett
 kok stryk.

draine = *dræne*.

dram engelsk vikt 1,8 gr.; snaps, sup.

dranker drinkare. -**asyl** alkoholist-
 hem.

drap ofärgat kläde, vadmal.

drap-farvet smutsgul, gulgrå, matt grå.

draphavre knölhavre (*Avena elatior*).

drasle rasslande falla ned.

drasse släpa.

drat' klump, smula. ~te falla, dimpa.

draug olycksbådande spöke, som visar sig på
 sjön i en halv båt.

drav mäsik, drägg, drank.

drava't häftig stormby.

dravle mjölk, som ystat sig.

1. **drei** stöt, slag.

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' l tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

2. drei = drejning.

3. drei = drag.

dreje vända, vrida; svarva; ~ til en klämma till; *samtalen ~r sig om dig* rör sig. **-bænk** svarvstol. **-hage** ett slags stöd för järnsvarv. **-hals** = vende-hals. **-lad** svarvstol. **-led** vridled. **-skive** vändskiva. **-stol** urmakarsvarv. **-syge** kringsjuka; jfr *faare-kvæse*. **-taarn** vridbart pansartorn. — ~r svarvare.

drej[e] dräll.

dreng aa. pojke. **-kall** gammal ungar. **dress** kostym.

drev* driv[hjul], kuggghjul; snöyra.

drift* en uppköptes kreatursflock; *arbeidet er i fuld ~ gång*. ~s-bestyrrer trafikdirektör. **-herre** arbetsgivare. **-kapital** rörelsekapital. — ~e-bonde kreatursägare. **-mand** kreaturshandlare.

drifte dryfta; vanna *aa.*

driftfæl dig begiven på dryckenskap.

dril, *pa* ~ på retsamhet. — ~le *reta[s]*.

drive*, *han drev ham en drev till*; ~ *det til noget* lyckas bli ngt; ~ *af vand* drypa; ~nde *fuld* stufull. — **drivbed** drivbänk. **-mur** spaljevägg. **-vaad** dyvät. — ~e-bro flottbro. **-rum** svajrum.

drog lätting, odåga.

drole djävul.

drone drönare, vattenbi. **-slag** drönarslakt.

droplet fläckar på häst. ~t småfläckig, apeltkastad.

drossel a. trast. **-klap** ångventil, drotelventil, strypventil. **-maskine** = -stol. **-rørsanger** trastsångare (Calamoherpe turdoides). **-sanger** rörsångare (Calamoherpe arundinacea); sävsparv (Emberiza schoeniclus); = *rør-sanger*. **-stol** trostelstol, en spinnmaskin. **-stør** rosendrossel, rosenfärgad drossel (Pastor roseus).

drost drots.

drue druva. **-bor** = *vimmelbor*. **-eg** vinterek (Quercus sessiliflora). **-hyacint** pärlhyacint (Muscari botryoides).

-kam druvstjälk. **-kvas** grums efter pressade druvor. **-lus** vinlus (Phylloxera). **-munke** trolldruva (Actæa spicata). **-olie** = *kognakolie*. **-orm** vinvivel (Curculio bacchus *ei.* Eumolpus vitis). **-rodus** = *lus*. **-skimmel** en svamp på ruttande värdelar (Botrytis vulgaris). **-sort** frankfurtsvart. **-svamp** skadesvampen Oidium tuckeri. **-valse** stjärnaskid (manteldjur Botryllus).

drukkenbolt drinkare, fyllbult.

drukne drunkna; dränka.

1. drum dån. ~me dåna.

2. drum liten malmådra.

drunte vara senfärdig.

dryge dröja.

drynte = *drunte*.

dryppe droppa; ~ *stegen* ösa. **drypværk** torkhus. — ~rt dröppel, gonorré.

drysse dråsa; ösa, strö. **-ske** strösked.

dræ rågens blomning; *rug*en ~r ryker.

dræbe* döda; ~nde *kritik* mördande, nedgörande. — ~r *norman*, stoppare.

dræg dragg; *av* dörj.

dræk träck.

1. dræne surra.

2. dræne, drænere dränera; *særsk.* täckdika. **drænrør** dräneringsrör.

drænke trampa om fåglar.

dræt notvarp; gång om körredskap; dragtyg; *avel* av husdjur; *foder* i kläder.

dræve tala släpigt.

drævla prata strunt. — ~r *pratmakare*.

drøbel tungspene; i maskin *av*. **-klap** = *drosselklap*.

drøj dryg; ~e *ord* hårda; *humoren var vel ~ kraftig*; *et ~t arbejde* styvt. — ~e *göra* dryg, dryga ut.

drømpel *ajs.* övre portdrympel.

drøn dån, dån.

drøv halvtuggad föda hos idisslare; *er det julingen fra sidst du gaar og tygger ~ paa?* **-tygge** idissla. **-tygger** idisslare.

drøvel = *drøbel*.

drøvelse gammalt ord bedrövelse.

dubbe niga, nicka.

* *Avon* det direkt motsvarande *av*. *ordet*. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står föro |

dubbel = *fjydholt*.

dublet* dubbelbössa.

dude dårrepe (*Lolium temulentum*).

1. **due** duva. -**blomst** stormhatt (*Acornitum napellus*). -**falk** pilgrimsfalk (*Falco peregrinus*). -**fod** davnäva (*Geranium columbinum*), -**hog*** hönhök (*Astur palumbarius*); sv. = -*falk*. -**skabiöse** fältvädd (*Scabiosa columbaria*). -**trost** dubbeltrast (*Turdus viscivorus*). -**urt** kropp, mjölke (*Epilobium angustifolium*); penningört (*Lysimachia thyrsiflora*). — ~**rik** dufvanne.

2. **due** duga.

1. **du'g** duk.

2. **du'g** dugg, dagg. -**pil** daggvide (*Salix daphnoides*). -**rod** rot, som ligger i dagen.

dugur frukost.

1. **dekke** docka; dragspelshuvud. -**hjem** overdrivet nått hem. -**spil** marionettspel.

2. **dukke** dyka; få att dyka. — ~**rt** dopning.

duknakket med böjd nacke, stukad.

duks primus i en klass. -**hoved** dotkopt.

duksten tuff.

dulere slikt.

dulgt döld.

dulhærdet hårdad på ytan.

1. **dulle** zigenares o. andra stryknes »kvinna».

2. **dulle** gå och pyssla.

dulme lindra; torr av slumra, bli svagare.

dult knuff. — ~**e** ge en knuff.

dum* (ω) oklar; matt; dov; stum.

1. **dump** dov.

2. **dump** duns; tungt fall. — ~**e** dimpa; ~**e til examen** bli kuggad.

3. **dump** fördjupning, håla; fotrum i vagn eller släde.

dumping kokt pudding med mördeg.

dumrian dumbom.

dun* fjun, ludd. -**haar*** fjunhår, ullhår. -**hammer**, -**kjevie** kaveldun (Typha). -**vær** plats där dunfångst bedrives.

1. **dundre** dundra.

2. **dundre** klumpigt fruntimmer, madsa.

dunkraft domkraft.

1. **dunk** kagge.

2. **dunk** stallkarl vid hästregementet.

dunnemos = *dunhammer*.

1. **düp** stift, tapp; hylsa. -**sko** doppsko.

2. **düp** nick.

1. **duppe** slå stift i.

2. **duppe** doppa.

3. **duppe** spad, säs.

du'r brus, dån; allmänare: entonigt ljud, t. ex. entonig läsning. — ~**e**, *fossien*, *møllen* ~**er**.

dus, *være* ~ *du* [bröder], dusyskon.

duse dåsa.

dus'nkram gottköpsvaror, sekundavaror.

dusk tofs; bot. sammansatt ax. -**græs** gräs med *dusk*. — ~**e-lue** norsk studentmössa. ~**et** tofsprydd.

dust, *ikke en* ~ *grand*.

1. **du[']e** dua.

2. **dutte**, ~ *en noget paa* skylla ngn för ngt.

duvl = *fjydholt*.

dval fadd, äcklig.

dvale*. -**bær** alruna (*Mandragora officinalis*). -**drik** sömndryck särak i stgorna.

dvask slö, sömnaktig.

dvejl, **dvæl**, skurtrasa av garnändar eller klutar på ett skaff, svabb.

dvæle dröja, uppehålla sig, dväljas.

dvælg grovt linne, säckväv, kanvas; sv. = *dvejl*.

dværg*. -**birk*** (*Betula nana*). -**bunke** vårtåtel (*Airopsis*). -**bændeltang** (*Zostera minor* ei. noltei). -**bønne** (*Phaseolus compressus*). -**falk*** (*Falco aesalon*). -**flagermus*** (*Vespertilio minuta*). -**fyr** = *bjergfyr*. -**gaas** fjällgås (*Anser erythropus*). -**glente** brun kärnhök (*Circus ærginosus*). -**hejre** dvärgrödrom (*Botaurus minutus*). -**hvede** kubbvete (*Triticum sativum tenax compactum*). -**hør** dvärglin (*Radiola*). -**lappedykker** smådopping (*Podiceps fluviatilis*). -**lin** =

-*her*. -**maage** dvärgmå (Larus minutus). -**mider** trögfotingar (Tardigrada). -**mispel** oxbär (Cotoneaster). -**mus*** = *havremus*. -**palme*** (Chamaerops humilis). -**ryle** småsnäppa (Tringa minuta). -**rørdrum*** = -*hejre*. -**rørhøne** liten sumphøna (Porzana parva). -**silkeand** = *lappedykker*. -**siv** dvärgtåg (Juncus pygmaeus). -**skud** bot. kortskott. -**spidsmus** dvärgnäbbmus (Sorex pygmaeus). -**strandløber** = -*ryle*. -**sumphøne** = -*rørhøne*. -**trappe** småtrapp (Otis tetrax). -**tærne** småtärna (Sterna minuta). -**ugle** sparruggla (Athene passerina). -**ulk** oxsimpa (Cottus bubalis). -**værling** dvärgsparv (Emberiza pusilla).

dy sig behärska sig; *jeg kunde ikke ~ mig længer* hålla mig.

dyb djup. ~**de** djup[lek]. ~**de-maa-ling** pejling.

dybel tränagel, dymling.

dyd dygd.

dyffel doffel.

dygge bestänka, fukta.

dygtig duktig, duglig; kompetent.

dyk-and, **spidsnæbbet** ~ *sillgrissla* (Uria troile). -**nagel** stamp.

dykke*. ~**r** dykare; vatten-, gas- el. kloakledning under vatten; dykfågel, särsk. om lom och doppling; dykortepik. ~**rter** dykortepikar.

dyle = *dybel*.

dylle = *dille*.

dylte täta, tillstoppa; knuffa.

dynd dy, gyttja. -**smerling** dyätare, dylake, stor grönlung (Cobitis fossilis). -**snække** dammsnäcka (Limnaeus). -**sødgræs** narvgräs (Glyceria aquatica). -**urt** dyört (Limosella).

dynke dänka, bestänka.

dyppe doppa.

1. **dyr** dyr.

2. **dyr** djur; sv. särsk. om hjortdjur, t. ex. rådjur el. ren. -**kolle** hind. — ~**e-have** djurgård. -**olie** Dippels olja, hjorthornsolja. -**steg** da. rådjursstek; no. renstek. — ~**isk*** animal[isk]; ~**isk magnetisme**; ~**iske produkter**.

dyrke* odla, idka.

1. **dysse** gravhög, stendös.

2. **dysse** vyssja, tysta.

1. **dyst** dust. -**løb** ringränning, tornering.

2. **dyst** mjölstoft, mjöldamm; kli.

dægge* *for* kela med, göra väsen av.

dæk*. — ~**s-bjælke** däcksbalk. -**fejer** ett slags skeppshaubits. -**fisk** mastfisk.

-**naad**, -**nad** spricka mellan däcksplankorna. -**stopper** däcksklam.

dække täcka; duka. -**tøj** duktyg. —

dæk-blad bot. stödjeblad; i oigarr: täckblad. -**fjær** konturfäder. -**fræede** bot.

gömfröiga, angiospermer. -**grund** kritgrund o. d. vid estang. -**plade** främre tanden på en släthyvel, kappa; låsets täckplåt; träskiva, som påskruvas för att styra arbetsstycket, då skruvar utskäras ur trä; plåstykke, som lägges under nit; tunn täcksten. -**skæl** kottefjäll. -**stilling** gardställning. —

dæks-blad = *dæk-blad*.

dæknings-køb handel köp, avseende att

möjliggöra förut tecknad leverans.

dækken hästtäcke, sadeltäcke. -**tøj** grovt ylletyg.

1. **dæksel** lock; täckbly III Raahäli.

2. **dæksel*** bandyxa.

1. **dæl**, **dælle** grop i huden.

2. **dæl** suggans juver.

dæmper sordin; sja. bekajare.

dæmre skymma; dagas. **dæmring**

skymning; gryning. — **dæmmer**,

dæmrings-skær svag gryning.

dæbel ett slags mört (Leuciscus dobula).

1. **død*** abot.; *han er ~sens* dödens barn;

den sorte ~ digerdöden; *se ud som*

~en fra Lübeck vara likblek; *~sens*

forkjølet våldsamt. ~**s-formodnings-**

dom dödförklaring. -**sag** blodskuld,

dödlig förbrytelse. -**sejleren** den fly-

gande holländaren.

2. **død*** adj. -**bagt*** degig. -**bider** loj och

tråkig person; dålig seglare. -**druk-**

ken stupfull. -**gang** den del av en maskins

gång, som ej gör ngt arbete. -**hoved** gjut-

huvud. -**nælde** = *dørnælde*.

dødning död person. ~**e-bille** döds-

bud (Blaps mortisaga). -**farve** lik-

färg. -**haand** korkkorallen >död mans

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

hand», läderkorall (*Alcyonium digitatum*). **-hoved*** dödskallefjäril (*Acherontia* et. *Sphinx atropos*). **-skib** spökskepp. **-ur** träbill (*Anobium pertinax*).

døgenikt odåga.

døgling näbbval (*Hyperoodon*).

døgn dygn. **-flue** dagslända (*Ephemera vulgata*). **-vild** veokvill.

døive övervinna, få bukt med; särsk. vid tävlan.

døje uthärda.

døjt grand, smul.

døl dalbo. **~er** ett slags småbröd av mördeg. **~e-hest** häst av östnorsk ras.

dølgemaal hemlighet; **føde i ~** föda i löndom, lägga barn å lönn.

dølle hylsa av metall. **-bajonet** vanlig bajonett motsatt sabelbajonett.

dømmekraft omdöme[aförmåga].

døn dån.

dønnehat = *dun-hammer*.

dørr*, *falde med ~en ind i huset* komma burdus; *seje for sin egen ~* soppa rent för sin egen dörr; *inden ~e* inomhus. **-fyldning** dörrspiegel. **-plade** namnskytt. **-stok** tröskel.

dørgende, *~ fuld* propp, smäck full.

dørk litet tvärdäck nere i skeppet.

dørslag stamp, varmed slås hål i metall; durkslag.

dørtrip vulg. diarré, »rännis».

døs dvala, halvslummer.

døv* aa. slö; en *~ æg*. **-nælde** (*tvø-tand*) vitplåster, blindnässla (*Lamium album*). — **~e-drik** smärtstillande dryck.

E.

ed*. **-svorneret** jury.

edder etter; norr var. **-kop** spindel.

-kopurt sandlilja (*Anthericum* et. *Phalangium*).

edder-fugl = *ederfugl*.

eddiike ättika. **-aal*** = *-orm*. **-flue**, **-myg** (*Drosophila funebris*). **-orm** ättikål (*Anguillula aceti*). **-rose** *törnros, provinsros (*Rosa gallica*). **-urt** dragon (*Artemisia dracunculua*). **eddiks-**

bryggeransigt bedrövlig, sur min.

eder-and, **-fugl** ejder (*Somateria mollissima*); **pukkelhodet** *~* = *-konge*.

-konge praktejder (*S. spectabilis*).

efeu murgröna (*Hedera helix*).

effekter hand. säljbara artiklar, särsk. värdepapper.

effen jämn.

efta rom. eftermiddag. **~s-væl** aftonvard, måltid omkr. kl. 5.

efter*. **-aar** höst. **-billeder** eftersensationer. **-di'** emedan, eftersom. **-forsk-**

ning* särsk. polisundersökning. **-græs** andra gräskörd. **-grøde** efterskörd.

-hver't så småningom; *~ som* allteftersom. **-lade** efterlämna arv. **-laden**

försuimlig. **-lodning** fördelning av gods efter det egentliga arvskiftet. **-løn** pension.

-løsning efterbörd. **-mad** andra rätt.

-mand efterträdare; efterföljande växelgäldenär. **-nøler** eftersläntrare.

-paa efteråt. **-ret'ning** underrättelse. **-ret'ningsvæsen** kunskaparväsen.

-ret'telig, *holde sig ~* ställa sig till efterrättelse, åtlyda. **-skud** efterbetalning. **-slæt** efterskörd. **-smæk**

bakslag, obehaglig efterräkning.

-sommer indiansommar, brittsommar; sensommar. **-stik** kopia av gravyr. **-syn***

tillsyn; besende; besiktning. **-tid** följande tid, framtid. **-valg** fyllnadsval.

e-fugl, **-konge** = *eder-*.

1. **eg*** (*Quercus*). **-hjort** ekoxe (*Lucanus*). — **~e-bladsgallehveps** ekbladsgalläpplestekel (*Cynips quercus folii*).

-bladvikler ekvecklare (*Tortrix viridana*). **-bregne** ekbräken (*Phegopteris*). **-nød** ekollon.

2. **eg'** = *æg*.

egde nötväcka (*Sitta europæa*).

1. **ege** hjuleker.

~ senaste sammansatta ord. *ω* = 0 i bo. *a'* tryckstavelse, lång vokal. *a'* tryckstavelse, kort vokal.

erfa'ring erfarenhet. ~s-**videnskab** empirisk vetenskap.
erhverv förvärv, näring.
erin'dre* minnas.
erke = *ærke*.
erken'delse kunskap, insikt; *sandheds* ~. ~s-**lære** kunskapsteori.
erken'dtlig erkännasam, tacksam. -**hed** erkänsla.
erklærje offentligt förklara. ~**ing** förklaring, utlåtande, uttalande.
erkyn'dige sig inhämta underrättelser.
erle* (Motacilla).
ernæ're föda, underhålla.
erstat'ning ersättning, skadestånd; gottgörelse.
erte reta.
erts malm; *gedigen* ~ metall.
erv = *jærv*.

esdragon dragon (Artemisia dracuncululus).
eskadro'n skvadron.
esp = *asp*.
esparsette* (Onobrochis).
esse smidesässa.
essing reling.
et ett; se en. -**bær** ormbär (Paris quadrifolia). -**maal** sja. dygn.
etage våning.
etat kår, stat. ~**sraad** dansk hederstitel; *virkelig* ~ en gradförhöjning i nämnda titel.
eventyr* saga; *Andersens* ~.
evert = *kuf*.
evig* -**hedsblomst** kattfot (Gnaphalium).
evje lugnvatten vid sidorna av en ström.
evne förmåga; v. mäktä, förmå; *gode* ~r anlag; *over* ~ över förmåga; över sina tillgångar.

F.

1. **faa*** bleka, röta in; sbst. ställe, där lin rötes.
 2. **faa***. -**mælt**, -**talende** fåordig.
faar*. ~e-**brems** fårstyng (Oestrus ovis). -**flynder** (-dre) fårlevermask (Destoma hepaticum). -**hold** fåravel; schäferi; antal får, som hålles. -**kopper** svanshudlöshet hos får. -**kvæse** blåbandmasken Coenurus cerebralis, som framkallar kringluka. -**kylling** syra (Gryllus el. Acheta). -**kølle** fårlår. -**leger** trift, gräsnejlika (Armeria elongata). -**lus*** = -*tæge*. -**opdræt** fåravel. -**sne** aprilsnö. -**sop** ticka (Polyporus). -**sti** fårhus. -**svingel*** (Festuca ovina). -**syge** fårskabb, fårkopper; hos människor öronmandelsvullnad, pås-sjuka (Parotitis). -**tunge*** = *vejbred*. -**tæge** fårlus, fårets lusflugä (Melophagus ovinus).
fabriksinspektør yrkesinspektör.
fad*. ~e-**bur** spiskammare, skafferi. — ~e tömma på fat.
faddersladder prat, skvaller.
fading vagnskorg.

fadæse dumhet, »groda».
fag fack, [skol]jämne; yrke, specialitet; *to se værelse* rum med två fönster; 5 ~ *gardiner* lufter. -**lært arbeide** arbete som kräver yrkeskicklighet, »skilled labour». -**plan** undervisningsplan. -**værk** = *bindingsværk*. -**værksbro** gallerbro.
fage hastig[t], rask[t], snar[t].
fager-gaas gravand (Tadorna tadorna); no. storskrake (Mergus merganser).
fagot* ett slags okluven famnved med upp till 20 em. ljukelek.
fagter fukter, konster.
fahlmalm falerts.
fahlleder till överläder garvat skinn.
fak-bue hattmakarens faktbåge.
fakke gripa.
faks manke.
faks[e] losta (Bromus).
fakslodde hanen av lodde.
fal rörformig del t. ex. på spade, vari skaffet inpassas; hinna el. skinn på mjölk o. a.; falaska.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

falb[e]lad[e] veckad kappa på en klänning, falbolan.

1. **fald** fall. -**hammer*** hejare. -**pa-ler*** spärrinrättning på vindspel. -**touge** livlejdare. **~s-barm** fallbom, spriet. -**maal[sbøde]** böter för tredska el. vanvördnad mot domstolen.

2. **fald** fäll.

1. **falde** falla, infalla; *min vej ~r igennem byen går; sagen ~er hen* för-faller; *~ paa* komma på, hitta på; *det ~r rent igennem ved siden af det andet* kan icke jämföras med.

2. **falde** fälla.

falk* (Falco); korn på kanon.

falkjæde bakbenens starka böjning vid häftig ansats i språnget. **~ere** göra falkader.

falkenters plunderskruv, krats.

falle lodrät rigel. -**laas** patentlås, som låser sig självt.

fallent bankruttör. — **fallere** göra fallit, konkurs.

falme vissna; bli urblekt, changera.

1. **fals***. -**høvl** sponthyvel.

2. **fals** = **falsk** sbst.; *~ slaar sin egen herre paa Hals* oärlighet hämnar sig.

falsk* sv. sbst. förfalskning; falskhet. **~ner** förfalskare.

falsum falsarium.

familie* släkt; *vi er (i) ~*.

fanden fan, satan, djävulen; *~s mælkebotte* höstfibla (Leontodon).

fane* fan på fjdrrar; kompani, skvadron; segel i artblomma; snödriva.

fang fång; sköte; fallandesot, epilepsi; *sidde paa ~et* på knät. -**skind** förskinn.

fange fånga; sbst. fånge. -**dag**, *det er hver dag jagedag men ikke hver dag* ~ det lyckas inte alltid. -**dæmning** fångdamm, kajdamm, spärrdamm. -**lim** fågellim. -**lineskinkler** sjo. ridare. -**ringslinie** i perspektivlärar: skuggränslinie. — **fang-arm** arm på biskekåsk.

fanger grönländare sysselsatt med säl- och fiskfångst.

fangst* vildjurets dödande. -**kniv** hirschfångare.

fann snödriva.

fant, *han er ~ en utarmad stæcker, strykare. ~e-følge* tattarfölje. **~e** tosing, våp. **~eri** struntprat, dumheter.

1 **far*** gubbe lilla.

2. **far** spår.

faraorotte faraokatt (Herpestes ichneumon).

1 **fare***, *være ilde ~n* vara illa döran; *han vidste ej, hvordan han var ~n* hur han hade det; *blive ~n* haja till.

2. **fare** grisa.

farm båtladdning.

farmand gammalt: köpman, som driver ut rikets handel.

fars[e] färs.

fart* resa; i *regelmæssig* ~ med regelbundna turer. — **~e omkring** vara på resa; vara i farten, springa omkring i ärenden.

fartej* sarak. mindre båt. **~s-bunden** hålskeppet. -**folk** båtbesättning.

farve sbst. färg; v. färga. -**beskyttelse** skyddande likhet, »mimicry». -**blyant** kritpenna. -**bræt** palett. -**eg** kvercitronek (Quercus tinctoria el. velutina).

-**fyld** färgmättnad. -**gaaseurt** färgkulla (Anthemis tinctoria).

-**kasse** färglåda. -**malt** rostat malt. -**rød** krapp. -**sans** färgsinne. -**skær** färgskiftning. -**sten** rivhäll. -**tidsel** safflor (Carthamus tinctorius).

-**vau** vau (Reseda luteola). -**visse** färgginst (Genista tinctoria).

fasan* (Phasianus). **~døret** »hög» om villibräds lukt.

fasan* (Phasianus). **~døret** »hög» om villibräds lukt.

fasbinder tunnbindare.

fast*. -**holder** murankare; skruvtving. -**sætte** fastställa, bestämma. — **~e**

-**stangen** sjo. svåra stängen.

fastelav'n fastlag. **~s-boller** ungef. fetisdagsbullar, semlor. -**løjer** fastlagsupptåg.

fatte*. -**evne** fattningsförmåga. -**kreds** horisont blid. **~t** behärskad, lugn; *~ paa alt* beredd.

fatter farsgubbe.

fattes* saknas; sakna.

fattig*, *efter ~ lejlighed* efter råd och lägenhet, efter omständigheterna; **~e**

riddere fattiga grevar, arma riddare; ~ *lejlighed* pytt i panna. -**blok** fattigböss. -**borgermester*** en av Köpenhamns 4 borgmästare. -**forstander** = *værge*. -**mand*** av. = *roj*. -**mandsbakkelse** klenät. -**værge** fattigvårdare inom ett distrikt. -**væsen** fattigvård.

faur, faver fager.

fautefragt fraktavgift för kontraherad last, som icke blir avlämnad.

favn* som mått = 6 *fod* = 1,88 m.; en ~ *hø* fång. ~ **e-brænde** kastved.

favorit* ett slags nedhängande hårlock.

feber*. -**bark** kinabark. -**døs** feberalummer. -**kløver** = *bukkeblad*. -**nellikerod** nejlikrot (Geum urbanum). -**urt** frossört (Scutellaria); vitsippa (Anemone nemorosa). — **febri'lsk** feberaktigt[*t* oroligt].

1. **fed** landtunga, särsk. långsträckt låg landtunga utanför en kust.

2. **fed'** docka om 120 trådar (264 m.) lingarn el. 80 trådar (151 m.) ullgarn. — **de** avdela i dockor.

3. **fe'd** fet; ~ *e øjne* ögon med tjocka ögonlock. -**ved** tyre. — ~ **e-kvæg** gödboskap. -**vareforretning** viktualie- och delikatesshandel. -**varer** viktualier särsk. ur djurriket. — ~ **e** göda.

fedt* flott; *han skal faa sit ~ sin varma mat*; *dryppe en i sit eget ~ betala med samma mynt*; *det er mig et (lige) ~ sak samma*. -**bille** fläskbagge (Dermestes lardarius). -**fugl*** gnacharo (Steatorius caripensis). -**gaas** pingvin (Aptenodytes). -**kvarts** mjölkkvarts. -**ler** bolus. -**læder** smorläder. — ~ **e** **bod** eländig bod. -**brød** flottsmörgås. -**fad**, *komme i ~et* råka illa ut. -**grever** grevar vid smältning av talg o. d. -**kræmmer**, -**per**, -**prins** klåpare. -**tæt**, ~ *emballage* smörpapper. — ~ **e** **flotta** el. smörja ned. — ~ **eri** knussel. — ~ **et** flottig.

fed[d]el fiol; ett slags skampålc.

fegte = *fægte*.

1. **fej**, i en ~ i ett *huj*.

2. **fej** = *fejg*.

fejn* sops; sota; om hjordjur avskrapa hornens hud, feja hornen; ~ *af* av-

snoppa; *det ser ~nde ud* flott, gentilt. -**skarn** sopor, gatsmuts.

1. **fejer** sotare.

2. **fejer** ett slags dans.

fejg feq; no. nära döden.

fejl fel. -**syn** oriktig åsikt. -**ta'gelse** misstag. -**trin** felsteg. — ~ **e*** slå fel; misstaga sig.

fejv fager, blomstrande.

fejre fira.

felbereder vitgarvare.

fele fiol.

felpe långhårig sammet, plysch.

fem-byrding, -**børing** stor båt med 5 el. 6 rum. -**fingerurt** revig fingerört (Potentilla reptans). -**tal** femma. — **femling** en spergelart (Spergula nodosa). — **femmer** femma; no. näst lägsta betyget.

fennikel fänkål.

ferniseringsdag vernissagedag, dag, då utställning öppnas.

fersk*, *pa* ~ *fod* stående; *pa* ~ *gærning* bar.

ferskvand sötvatten. ~ **s-kvabbe** lake (Lota vulgaris). -**lampret** bäcknejonöga (Petromyzon planeri). -**polyp** armpolyp (Hydra). -**svamp** sötvattenssvamp (Spongilla fluviatilis).

fersken persika (frukt av Prunus persica). -**mandel** nektarin (av Persica lævis).

fest*, *det skal blive mig en sand ~ ett stort nöje*. -**græs** myskgräs (Hierochloa odorata).

1. **fibel*** halskörtelsvulst hos hästar

2. **fibel** abc-bok.

fid = *fed*.

fiddel fiol.

fide'l glad, vänlig.

fidimere vidimera.

fidsel fiber.

fif' knep, list; grannlåt, ståt. -**dame** elegant, »fin» dam, dam av societeten.

fig örfil.

1. **fige** örfila upp.

2. **fige** da. ila, hasta.

figen fikon (Ficus).

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

fikle göra tafatta rörelser med händerna, fumla; ~ *paa laaset*; *han ~de paa urkåden og vidste ikke, hvad han skulde sige.*

fiks*, ~ *og færdig* klappad och klar; *en ~ fyr* en smart man.

1. **fikse** *op snygga* upp.

2. **fikse** snärta.

fiksere fixera; *tørr*: driva med.

fiks-forretning balase-spekulation.

fil*. ~ *e-klø* filklove; sågklämna.

filarmasse trådmassa, spongioplasma.

filere spinna (stråk. silke); knyta nat.

1. **filet** filé (kötträtt och nätverk).

2. **filet** filett, rand på en bokrygg.

filipens finne.

fille trasa; i sms. ofta dålig, eländig strunt. -**fant** trashank. -**grejer** strunt, skräp. -**onkel** fars el. mors kusin. -**rye** trasamma. -**tæppe** lapptäcke. — ~ *t* trasig.

filolog* person, som avlagt filologisk ämbetsexamen, »humanist»; *se realist.*

filosofikum aa. en prellminärexamen för studenter.

filteri trassel. — **filtet** bot. filtluden. — **filtre** *sig* filta sig, bli tovig.

fimre löpa hit och dit; vibrera, skälva.

fimmer- el. **fimre-celle**, -**haar** cilie, fimmerhår.

finse fjärta.

1. **fin'** finne; no. lapp. -**marksgaas** fjällgås (Aneer erythropus). -**marks-post** skvattram (Ledum). -**sko** lappsko. -**skæg** tagg (Nardus stricta).

2. **fin'** fin. -**følelse** finkänslighet. -**holdighed** halt av ädel metall, finhet.

finanslov* budget, statsverksproposition, statsreglering.

finbankere ett slags äldre danska gjutjärnskanoner, möjligen från Finpång.

finde* hitta; ~ *frem* taga fram, leta upp; hitta vägen; ~ *sted* äga rum; *det ~r sig nok* klarar; ~ *afslutning* rön.

fine'r faner.

fingerling fingerling, röregla.

finger*. -**aks** = *blodhirse*. -**hø[le]** fingerborg; fingerhatt, fingerborgsört

(Digitalis purpurea). -**hirse** en *hirseart* (Panicum glabrum). -**hætte** handkatt, fingertuta. -**klampe** skotklamp. -**kys** slängkys. -**nem** händig. -**pog** fingervisning, vink. -**sop**, -**svamp*** (Clavaria). — ~*ere* fingra.

finke* (Fringilla och närstående slakten). -**høg** sparvhök (Astur nisus). -**net** sjs. räcke omkring hyttäck.

finker en stuvning av kött.

1. **finne** fena. **fin[ne]-hval** rörval (Balænoptera physalus L.).

2. **finne** = *f. fin*; = *filipens*.

finnet, ~ *blad* parbladigt.

finte nat. skenanfall, fint; knep, spratt; pik.

1. **fiol***, *lade ~en sørge* låta fem vara jämnt, vara sorglös. — **fiolin*** sjs.

2. **fiol** viol (Viola). -**rod*** (rot av Iris florentina).

firingræs kryppen (Agrostis stolonifera).

fip spets; spetsigt hakskägg.

1. **firje** fyra. -**ben** ödla; *almindelig* ~ sandödla (Lacerta agilis). -**blad** ormbär (Paris quadrifolia). -**fisle** = -*ben*.

-**hannede** fyrmänningar (Tetrandria).

-**hugget** gjord fyrkantig med yxa.

-**hunnede** med fyra pistiller (Tetragynia). -**menning** brylling. -**mægtig** bot. fyrväldig; kem. fyrvärdig. -**sinds-tyve** åttio. -**skaaren** om timmer gjord fyrkantig med såg; om person under-

såtsig, axelbred. -**skaffet** fyrskäftad. -**stølet** fyrsitsig. -**søring** fyrråd båt.

-**søje** dubbelöga (Anableps, en fisk).

-**søje** aa. knipa (Clangula glaucion).

— ~*e-gangshane* fyrgångskran. —

2. **fire** v. fira.

firling narv (Sagina).

firs åttio; i ~*erne* på 80-talet.

fisk* boktr. = *svibelfisk*; *frisk som en* ~ mört; *han tog det for god* ~ det gick i honom, han trodde det. ~*e-and*, *hvid* ~ salskrake (Mergus albellus); *liden* ~ småskrake (M. serrator); *stor* ~ storskrake (M. merganser). -**bensskjørt** krinolin, styvkjortel. -**bjerg** massa av fisk. -**bjørn** en parast på fisk (Æga). -**budding**, *for-*

loren ~ falsk fiskfärs. -**gjoe** = *blaafod*. -**granade** fiskfärspudding med stuvning. -**hale** fiskstjärt. -**halebränder** det vanliga slaget av gasbrännare. -**hejre** grå häger (Ardea cinerea). -**hjeld** ställning för torkande av fisk. -**hög** brun kärnhök (Circus aeruginosus); = -*gjoe*. -**igel*** Igel, som lever parasitiskt på fiskar (Piscicola, Pontobdella m. s.). -**kager** flata fiskbullar. -**kjelke** ett slags (kortare) sparkstötting. -**konge** form av vissa fiskarter med stor puke i pannan. -**kraft** fiskspad. -**kvase** båtsump. -**lus*** (ett kräftdjur Caligus). -**maage**, -**maase** fiskmå (Larus canus). -**maaned** september. -**maiding** metmask. -**mælk** mjölke. -**odder** fiskutter (Lutra). -**skifer** kopparskiffer. -**skæl** fiskfjäll. -**svulst** sarkom. -**tang** pincett. -**tite** drillsnäppa (Actitis et. Totanus hypoleucus). -**tunge** [sjö-] tunga, såla (Solea). -**vejr** gynnsamt väder för fiske; *det er ikke ~ i dag* det lönar inte att gå med håven. -**vær** fiskestation; fiskläge. -**ørn** = *blaafod*; da. sv. = *havørn*. — **ørkvase** båtsump.

fiskus statskassa.

fisle skvallra, baktala. -**tud** skvallerbytta.

fistel* falssett.

fivrelde fjärl.

fjantet fjollig.

fjas strunt; *det er ~ med ham* klent. ~e prata strunt; ~e livet bort låta livet gå upp i struntsaker.

fjaske genom fingerande söla ned eller bringa i olag.

fjeder* resår. -**busk*** häckspirea (Spiraea salicifolia). -**delt** paradelad. -**fliiget** parkluven. -**græs*** (Stipa pennata). -**høvel*** sponthyvel, nothyvel. -**kraft** elasticitet. -**kræ** = *fjerkræ*. -**lapper** jakt. lappar, som fästas på snören och användas för att genom skrämsel hålla vilibrådet inom ett visst område. -**lappet** bot. parfiktigt. -**mæl** fjädermott (Petrophorus). -**nellike*** (Dianthus plumarius). -**passer*** fjädercirkel. -**pen** gåspenna. -**pose** spole på en fjäder. -**ribbet** fjäder-

nervig. -**sjæl** fjäderspolens innehåll. -**stævler** resårpjäxor. — Jfr sv. *fjer*.

fjeld* berg. -**brud** berggras. -**bygger** bergsbo. -**del** en del av tinningbenet. -**dompap** tallbit, dumsnut, [natt]vaka (Pinicola enucleator). -**drossel** björktrast, snöskata (Turdus pilaris). -**due** klippduva, tamduvas stamform (Columba livia). -**dusk** = -*frue*. -**egn** bergstrakt. -**fin** fjällapp. -**flok** blågull (Polemonium coeruleum). -**fras** filfras, järv (Gulo borealis). -**frue** fjällbrud (Saxifraga cotyledon). -**gaas** da. vitkindad gås (Branta leucopsis); no. fjällgås (Anser erythropus). -**ged** stenget (Capra ibex). -**grund** berggrund. -**grævling** klippdass (Hyrax). -**hammer** klippspets. -**hjerpe** ljungpipare (Charadrius apricarius). -**jo** fjällabb (Lestris longicauda). -**kaabe*** (Alchemilla alpina). -**knat** bergtopp. -**lo** = -*hjerpe*. -**mo**, -**mopil**, -**mor** dvärgvide (Salix herbacea). -**nut** bergtopp. -**pist** = -*hjerpe*. -**plistre**, *liden* ~ fjällpipare, pomeransfågel (Eudromius morinellus). -**rakke** = -*ræv*. -**ribs** måbär (Ribes alpinum). -**ris** = *greplyng*. -**rose** = -*frue*; = -*simmer*. -**rotte** = *lemming*. -**rype*** (Lagopus mutus). -**ræv*** fjällracka, polarräv. -**skarv** = -*rype*. -**simmer** fjällsippa (Dryas). -**skrånt** bergslutning. -**sneppe** = *hvidklire*. -**soløj** knölsmörlomma (Ranunculus bulbosus). -**stue** koja i fjället (ett härberge för vägfärande, »turisthydda»). -**syre*** (Oxyria). -**trost** = -*drossel*. -**vaag[e]** fjällvråk (Buteo lagopus). -**vand** fjällsjö. -**vidde** öde slätt i högfjället. -**ørn** kungsörn (Aquila chrysaetus). -**ørred** fjällvarnas varietet av lapplandsröding (Salmo alpinus).

fjer = *fjeder*. -**bed** fjäderfält på fågelns kropp. -**kræ** fjäderfå. -**krætyfus** hönskolera. -**stjerne** hårstjärna (Antedon). -**vidt** fågelvilt.

fjerding* fjärdedel; da. ölmått = 82,8 liter; da. smörvikt = 28 kg. netto; no. sädesmått = 84,7 liter; no väg-

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före | .

mått = $\frac{1}{4}$ mil. -aar kvartal. -kar sädesmått = $4\frac{1}{2}$ pot = 4,4 lit.

fjermer, den ~[e] hest högerhästen.

fjern avlägsen, fjärran.

fjog svagsint person. ~et fjollig.

fjols = fjog.

fjong sbst. elegant snitt; adj. snobbig.

fjord*. -and årta (*Anas querquedula*).

-hest häst av västnorsk ras. -poll en rund utvidgning i fjorden med kringliggande bygd. -sæl knobbsäl (*Phoca vitulina*).

fjotte fåna. — ~t fånig, våpig; da. smutsig.

fjæ- se av. fje-.

fjæl bräde, fjöl. ~e-bod brädsjul.

-bedstykke gottköpseskådespel. -bod-teater marknadsteater.

fjær = fjeder, fjer. -mus = fjære-.

fjære låg strandbädd, som vid ebb står under vatten; ebb. -kurv = -pist. -makk, -mark sandmask (*Arenicola*). -mus svartbent strandpipare (*Ægialitis alexandrinus*). -pist da. större strandpipare (*Ægialitis hiaticula*); no. skär-snäppa (*Tringa striata*). -urt backglim (*Silene nutans*).

fjærsing*, fjæsing (*Trachinus draco*).

fjæs vard. ansikte; i ~et > i syna.

fjæser opprispade trådar, trasor.

fjøs ladugård, fähus. -stel ladugårds-skötsel.

1. flaa adj. flat, vid upptill.

2. flaa sbst. no. avsats i en bergslutning.

3. flaa = 1. flaad.

4. flaa* v. skinna, utplundra. ~er gnidare, skinnare, blodsgare.

1. flaad flöte. ~e-holt flöte av trä.

2. flaad med. fluss.

flaade flotte; flotta; v. flotta timmer.

-holder dålig seglare; medelmätta.

flaas lösymnt person.

flaat[e] flott, fästing (*Ixodes*).

flad*, ~t vand grunt; en ~ vittighed tarvlig; hans tænken er ~ ytlig. -aks dvärgag (*Cyperus*). -baad ökostock. -brød tunnbröd, ojäst, papperstunt bröd, vanl. av toppskikt havremjöl, ofta uppblandat med potatis. -bundet flatbotnad; blidl.

flack, ytlig. -bygd slättbygd. -bølg

vial (*Lathyrus*). -fisk flundreflak.

-hammer sätthammare. -jern flack-

järn. -knap nattviol (*Habenaria*).

-kravet bot. tallrikformad. -kultur od-

ling på släta marken; *skr. kamkultur*.

-lus* (*Phthirus*). -løb kapplöpning

utan hinder. -orm plattmask. -pullet

flatkullig. -ribbet om häst med svagt

böjda revben. -seeng improviserad

säng på golvet. -stjerne stjärnblomma,

arv (*Stellaria*). -tang flackång.

flade yta; flatsida.

1. flag flagga. -fald sjo. sejnfall. -spette hackspett (*Picus*).

2. flag isflak.

1. flage v. flagga.

2. flage isflak; da. torkbotten [av nätverk] i en kölna; da. grind [av nätverk] på kolvagn.

3. flage vindstöt, stormby.

flaggerguld = flagreguld.

flaggermus fladdermus, flådermus, läderlapp. -ben kilben i nasen. -brænder den vanliga gasbrännaren.

flagre fladdra. -abe pälsfladdrare, ka-

guang (*Galeopithecus*). -egern =

fyveegern. -guld tunnaste mässings-

bleck, imiterat bladguld. -pungabe

flygpungmus (*Acrobates pygmaeus*).

1. flak' adj. flack, grund; sbst. sandbank.

2. flak no. fik, sköt på kläder; *skr. skjorte-flak*.

flakt fläckt.

flamme-skrift eldskrift. -stil byg. flam-

boyant.

flammet, ~ træ krumtrådigt.

flamsk*, ~ sild marinerad.

flane v. vara flyktig et. lättsinnig; sbst.

lättfärdig kvinna.

flanker* hungerprop.

flas mjäll i håret.

1. flaske* sbst. -agurk kalabasspumpa, flakkurbit (*Lagenaria*). -bakke buteljbricka. -foder* skämts. dryckesvaror i matsäcken. -græskar = -agurk.

-kautschuk rå kautschuk. -skaar söndrigt buteljglas. -æble ett slags melonäpple.

2. flaske v. ~ op et barn uppföda med

flaska; *det* ~r sig ordnar sig, reder sig, går ihop.

flåte = flått.

flattere, hatten er meget ~nde klædsam; *dit billede er* ~t förskönat.

flau = flöv.

fladespitte större hackspett (Picus major).

fladføring överlåtelse av fast egendom mot underhåll i mottagarens hushåll, ett slags undantag.

flegel tölp.

fleinskallet flintskallig.

fleip no munvig person.

fleis ansikte, »fles».

flekke = flække.

flekspette = fladespette.

flen gaffelklo.

fler-foldsfrugt sammansatt frukt. -koneri polygami. -planslegeme flerplaning, polyeder. -tal* majoritet; gram. pluralis.

fli pryda, ordna; räcka, lämna.

flies, den gyldne ~ det gyllene skinnet.

flig* snibb; kuvertklaff; sjs. [ankar]fly.

-læbe, ægbladet ~ tvåblad (Listera ovata). — ~et hot. om blad: inskuren intill halva avståndet mellan bladkant och mittnerv.

1. flikke beslag på väderkvarnens axel vid vingarnas fäste.

2. flikke v. lappa, laga.

flimre lysa svagt, flämtande; *luften* ~r over lyset fladdrar, darrar.

flink* duglig, skicklig; *en* ~ lærer; ~ i historie; *rivende* ~ i huset.

flint flinta; da. bössa, [eg. flintlås]gevärd; *flyve i* ~ (af raseri). ~e-knude rundat, tillhackat flintstycke från stenkällern. -tøj grovt, starkt porslin.

flip snibb; halskrage. -krave, nogenstrenget ~ sandkrasse (Iberis el. Teesdalia nudicaulis).

1. flire fina, skratta.

2. flire vimba (en braxenslak Abramis vimba); sv. om ung individ av braxen (A. brama).

flise stenhall; trottoarsten; flis. -gulv stengolv.

flitsbue armbröst.

flit[te] snäppare, åderjärn.

flitter glitterguld. -aks slokgräs (Melica).

flittig flitig; *hilsen saa* ~ mycket.

1. flo lager.

2. flo myr.

1. flod' = flådt.

2. flod*(ω). -bækken flodområde. -dige fördämning i flod. -ilder* = nirts.

-krebs* (Astacus fluviatilis). -lampret [flod]nejonöga (Petromyzon fluviatilis). -leje flodbädd. -negensøje

-nisøje = -lampret. -seng = -leje.

-skildpadde europeisk träaksköldpadda (Emys). -svin* vattensvin (Hydrochærus capybara, en gnagare); knölsvin (Potamochoerus, ett svindjur).

-ulk stensimpa (Cottus gobio). -ørn =

fiske-gjoe.

floke knut[ar], tova på garn, sammanfiltad massa; binda, där timmer fastnar; v. trassla ihop, sammanfilta.

flokse rasa, väsnas; abst. förflugen flickunge; ~ med gutter. — ~t stojig, bråksam; ~t i tale lösmynt.

flom vårflod, översvämning; da. kärr.

1. flomme svämma över; om hår bölja.

2. flomme ister.

flonel flanel.

1. flor* sv. ludden på sammet. -mel finsiktat (försiktat) vetemjöl. -melis försiktat socker. -vingede, -vinger* (Neuroptera).

2. flor floe, ladugårdsgolv mellan bår-raderna.

fløe sjs. lager i laston.

fløret* flor, gas.

1. fløs = flås.

2. fløs' fälb. -hat fälbhat, cylinderhatt. — ~se rugga, göra lurvig.

1. flot = flått.

2. flot* gentil, slösaktig; *en* ~ lejlighed elegant; *leve* ~ överdådigt. — ~te sig vara gentil.

fløv handel. flau, utan nämnvärd omsättning; sjs. svag, laber om vinden; fadd; matt, slapp; förlägen, generad; *den* ~e tid den döda säsongen; *en* ~ vit-tighed en fadd kvickhet. — ~se =

fadese.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

flu klippa el. bank, som vid flodtid över-svämmas.

flue fluga; *havre* ~r i *hovedet* myror.

-aat en snigel (*Limacina arctica*). **-ben***

purrhavre (*Avena strigosa*); en variant av vanlig havre (*Avena sativa brevis*); flyghavre (*Avena fatua*).

-blomst* blomma, som pollineras med hjälp av fingor; flugblomma (*Ophrys myoides*); nattviol (*Habenaria bifolia*).

-fanger hundkål (*Apocynum androsæmifolium*); flugfälla (*Dionæa muscipula*); av. = **-snapper**.

-skimlet *hest* flugskimmel, med små svarta fläckar på ljus botten. **-smække** flugsmälla; flugfälla (*Dionæa muscipula*).

-snapper* (*Muscicapa*). **-sop** = **-svamp**.

-sten arsenik, använd som flugpulver. **-svamp*** (*Amanita*).

-træ kvassia.

flugt flykt; *fuglenes, hørens* ~; i ~ i samma höjd, plan; ~ i *kroppen* reumatism.

-højde kulbanans lodräta avstånd från siktlinien. **-punkt** i perspektivlänans gränspunkt. **-stol** ett slags vilstol.

flunke glänsa, skina; *~nde ny* splitter ny.

1. **flus** = *fla*.

2. **flus** givmild; duktig; *det er ~t med gott om*.

flussyre fluorväte.

1. **fly** flygande insekt, flygfä; agn.

2. **fly** vid och fuktig fjällslätt med små kärr.

3. **fly** v. räcka, överlämna; *lade sine klæder ~ låta laga*.

4. **fly*** jfr *flyve*.

flyde-batteri flytande batteri. **-bom** flottbom. **-brygge** båtbygga, som flyter på vattnet. **-evne** en farkosts bärkraft. **-fyr** fryskepp. **-grænse** tekn. sträckgräns. **-kork** korkflöte. **-sand** av vatten genomdränt sand, som ej kan motstå tryck. **-vægt** areometer.

— **flyd-holt** flöte av trä.

flyfille flicka, som springer efter manfolk.

1. **flyg** fly.

2. **flyg** flygfärdig, flygg.

flygel* piano. **-banker**, **-holt** pianoklinkare. **-horn** jägarhorn.

flykke fläksida.

flyndjer flundra (*Pleuronectes*); dnm-huvud; sjs. [logg]skädda; sjs. styrarm; sjs. rorskädda; jfr *faare-flynder*.

1. **flynder** = *flyndre*. **-bygg** = *ris-byg*.

-syge levermask hos får.

2. **flyndre** kasta smörgås.

flytte*. **-fold** flyttbar fårfälla. **-omni-bus** möbelvagn.

flyve* springa; *~nde sint* ursinnig; *det ~r saa i kroppen* om gigt; *~nde sommer* se *sommer*.

-blok sjs. mårsefallblock.

-bræt fluster, bråde på bikupa. **-egern**,

-ekorn flygande ekorre (*Sciuropterus* el. *Pteromys*). **-fisk*** (*Exocetus*).

-havre* (*Avena fatua*). **-hede** hastigt inträdande feberhetta, särsk. hos unga kvinnor.

-hul fluster på bikupa. **-hund*** kalong (*Pteropus*).

-høns stäpphöns (*Pteroclidæ*). **-knurrer** flyghane, flygsimpa (*Dactylopterus*).

-kuller koller hos hästar; = *drejesyge*. **-rygte** löst rykte.

-skytte[I] snäll, ryckverkskyttel.

-spring galopp. **-ulk** = *knurrer*.

-øgle flygödlå (*Pterodactylus*, en fossil ödlå).

flæ- se av. *flæ-*.

flæbe grina, lipa.

flæg svärdalilja (*Iris pseudacorus*); kalmus (*Acorus calamus*). **-kalle** kavel-dun (*Typha*).

1. **flæk** trä till tunnstäver.

2. **flæk***. **-sperre** mellanspett (*Picus medius*). **-stenbid** panterfärgad havskatt (*Anarrhichas minor*).

1. **flække** v. snett avskära en kant, avfasa; *en ~t tvebak* en klaven skorpa.

-sild [klaven] böckling. **-erter** spritärter.

2. **flække** sbst. flintspån från stenålderns flinthanterverk.

3. **flække** större by, köping utan stadsrättigheter.

flæng se *iflæng*.

flænge [våldsamt] flåka el. riva upp.

flær[r]e reva, skråma.

flæse veckad garnering, falbolan.

flæsk*, *sælge* ~ gå med underkjolen hängande under klänningen. **~e-ed**

kötted. **-kage** fläskpannkaka. **-klaner**

= *fedte-bille*. -mandag första måndagen i fastan. -onsdag *3fr föreg.* -steg stekt färsk skinka. -tyv talgoxe (Paris major). -svor, -svær fläskväl. — ~e *op* hugga upp; *bici*, *va* storordig, skryta; ~ i karva i, sarga.

flä stiga om havsvattnet. -maal högvattnets gräns.

1. **fläde** grädde; v. skumma; *skumme* ~n *af tilværelsen* vara på livets sidsida; *fedtet af* ~n gräddan av societeten, la crème de la crème. -grød »fötgröt», kott av grädde och yetemjöl, så att smöret kommit ut: skärns delikatess, motiv. smörgröt. -kager, *trondhjemske* ~ små bakelser, gräddade i krusade pappersformar. -lapper gräddplättar. -maaler [gammaldags] mjölkprovare. -mugge, -næbbe gräddsnäcka, gräddsnipa. -øst* sv. om mindre gräddhaltiga spittostar. -skæg eg. skäggtjun; mjäkig och litet snobbig ungherre. -skægget klemig, omanlig. -suppe ett slags soppa med vin och grädde. -udskiller separator.

2. **flädje** flotta tinner. ~nings-direktion flottningsförenings styrelse.

fläg fullfjädrad.

fläjl flygel; flöjel; fällskiva på slagbord; = -mur. -bord slagbord. -fisk stor sjökock (Callionymus lyra); *flækket* ~ liten sjökock (C. maculatus). -knap knapp på faggstäng, klot på vant etc. -mur skyddande sidomur vid en bro landfäste. -metrik vingskruv, nötskruv i gevärslås.

fläjel sammet. ~s-and svärta (Oedemia fusca). -blomst sammetablomma (Tagetes). -græs luddtätel, lentätel (Holcus lanatus et. mollis). -grød ungers smörgröt. -handske, *tage paa en med* ~r handskas ytterligt försiktigt med. -mide en röd spindel (Trombidium).

fläjlille = *flyfille*.

fläjte flöjt; flöjtskepp, en föräldrad typ; v. vissla; *gaa* [i] ~n gå till spillo, i putten; *skære en en* ~ dra vid näsan. -lyt kustpipare (Charadrius helveticus).

1. **flä's** flabb.

2. **flä's** = *fläs*.

fläte = 2. *flöde*.

fläskæl skålnäcka (Patella).

fnat' skabb. -mide människans skabbdjur (Sarcoptes scabiei).

fnok' = *fnug*. -urt kärrnocka, fältnocka (Senecio palustris et. integrifolius).

fnug' solgrand, dammkorn, ulldamm; bot. = -haar. -haar pappus, frukttjun. -piller pedant, småaktig person.

föd*, som mått dgt längre än den svenaka, da. 0,3189 m.; no. 0,3187 m.; jakt. villebrädetas spår och dess lukt; *tage* ~ i *haand* lägga benen på nacken; *give pengene fød-der at gaa paa*; *hugge ned for* ~e rubb och stubb, i massor. -blad fot-sula. -bræt panel utan list; fotbräde. -fald, -gere ~ falla till jorden, till fota. -fødsel [förlossning i] fotbjudning. -gang gående, skritt. -gigt podager. -hammer drivhammare. -lag en hästa o. s. v. sätt att gå; gånghastighet, takt; *holde* ~ med förmå följa, hålla jämna steg med, hålla tropp med. -lager, -leje, -pande undre lagret vid en vertikal axel. -passer krumcirkel. -post gångpost på landet; äldre anordning för brevtindelning i Köpenhamn, stadspost. -punkt* i perspektivlära: synpunktens horisontalprojektion. -ribbet fotnervig. -rod vrist. -sav spännsåg. -skifte = -lag. -skive sugskål hos igel. -slag ljudet av ett steg. -stykke bottenstock; sockel, piedestal. -sæk fotpåse. -tap stödtapp. -tov sja. göling. -træ fotstocken i korsvirkesbyggnad. -tøj skodon.

1. **föder***. -bønne = *hæste-bønne*. -fugle-*klo* serradella (Ornithopus sativus). -grube grop för ensilageberedning. -hest häst, som för någon tid bortackorderas för utfodring. -kvæg stallfodrad boskap. -mark träda o. d., som besås med grönfoder. -mester fodermarsk. -snæglebæg luzern (Medicago sativa). -stand ett djurs av utfodringen beroende tillstånd, hull. -vikke vicker (Vicia sativa).

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

2. **foder*** fodral. **-værk** kläder med pälsfoder.

fodse sparka.

fög' snöyra.

foged fogde, motsv. kronofogde; *kongens* ~ överexekutor i Köpenhamn.

1. **föld** färfälla.

2. **föld** veck; *slaa sine* ~er roa sig; *hjerterets hemmeligste* ~er vrår; *lægge ansigtet i alvorlige* ~er allvarsamt rynka pannan; *komme igen i sine gamle* ~er gånger. **-blad** nysrot (Veratrum). **-frø** spenört (Laserpitium latifolium). **-harve** gammaldags trärmsharv i två stycken. **-hat** diskvampsiaktet Helvella. — **~e-bjærg** genom veckning uppkommet berg. **-bord** slagbord. **-bænk** våndbänk, bänk med rörligt ryggetöd, så att vilken sida som helst kan bli framsida. **-kniv** fällkniv. **-mave** bladmage. **-seng** fältsäng, tält-säng. **-snegl** snäcksläktet Voluta. **-stol** fällstol. — **~e vika**; *vecka*; *~e sine hænder knæppe*; *~et om virke* vresig, krumtågig; *~nde tænder* strecktecknade.

3. **föld**, *give fem, ti* ~ femte, tionde kornet; *før* = fem, tio gånger utstodt, nu fem, tio tunnor per tunaland el. hl. per har.

folio*, *sætte in paa* ~ på upp- och avskrivning, på giroräkning.

folk* sv. tjänstfolk; *mange* ~ mycket.

~e-dømme nytt ord: folkvälde; rike.

-færd slag av människor, folkslag; *germanerne, gudbrandsdølerne er et kraftigt* ~. **-hjælp**, **-hold** tjänarskara, tjänstfolk. **-kaaren** folkvald.

-liste sjo. namnlista över besättningen, folkpass. **-lukaf** manskapskoj.

-munde, *i* ~ i vars mans mun, meet i dålig mening; *det lever i* ~ på folkets läppar. **-ond** folkilsken. **-ting** Danmarks andra kammare; *~et vælges ved almindelig valgret*.

-tingsmand motsv. ledamot av andra kammaren.

-tingsparlamentarisme den principen, att ministrarna skola utses inom det parti, som har majoritet i folketinget, underhusparlamentarism.

-universitet motsv. akademiska som-

markurser, universitetsutvidgning.

-væbningssamlag motsv. länsskytteförbund. **-væрге** försvarare av folkets rättigheter, folktribun. — **~e sig** bli folk, arta sig.

fomle famla, fumla.

1. **fond*** kapital.

2. **fond**, **fenn** evigt snöfält, *se fann*; *hele* ~er af alger massor uppkastade av sjön.

font dopfont.

1. **for'** prep. för; *ondt* ~ *brystet* ont av maten; *i* strop: ~ *et dejligt syn!* vilken, en sådan härlig syn! ~ *noget* *tøv du snakker* vad pratar du för strunt!

2. **for'** konj. ty.

3. **for'** adv. framtill; [allt] för.

4. **for'** i sms. betecknar bl. a.: 1. fram-, främre, ex. *for'-ben*, *-fod*, *-vogn*. 2. förut, på förhand, ex. *for'-betinge*, *-dom*. 3. för mycket, [sig] till skada, ex. *~ko'ge*, *-ste'ge*, *-suk're*, *-vaa'get*. 4. sönder, ex. *~knu'ge*, *-re'ven*. 5. fel-, miss-, ex. *~reg'ne sig*, *-snak'ke sig*; på övergång till 3: *~maa'le sig*. *se* nedan.

for'aar vår. **~e-jævnedsagn** vårdagjämnings.

for'an prep. framför; adv. framtill, främst, i spetsen.

foran'drje*, *~e sig* skämts. gifta sig. — **~ing*** omväxling; **~inger** menstruation.

foranle'dige föranleda; föranlåta.

forar'ge[r]lig föregelseväckande, anstötlig, skandalös; *~t samliv* jur. konkubinät.

fora'set tröttkörd, utkörd.

forban'dt förband, ett slags murverk.

forbav'se förvåna, göra häpen.

for'beder* medlare, förespråkare.

forbe'drings-hus ensamhetsfängelse med arbete, korrektionsanstalt.

forbere'delseseksamen preliminär-examen; *almindelig* ~ *aa.* en examen mellan realskolexamen och student-examen.

for'betyd'e förbåda. — **~ning** förbud.

forbi'd'e bita sönder; *~t af lopper* uppåten.

forbin'delsesvarme kem. bildningsvarme.
forbis'tret förbittrad; fördömd.
for'bjerg udde; *vet* förberget, promontorium.
for'bjerger bärgarförman.
for'blad första bladet *et*. bladen på ett sidokott.
forblæn'dje bygg. bekläda. *nings-sten* fasadsten, fasadtegel.
forbod'me* rattav. pantsätta genom bodmeri.
for'bogstav begynnelsebokstav, initial.
for'brog *ajs*. stävband.
forbrugsforening konsumtionsförening.
forbry'dersk brottslig.
for'bryst bringa på slaktkreatur; övre del av bröstet på fågel.
forbrænder skott, som icke brinner av strax efter hanens fall.
for'bund*. *~s-fælle* bundsförvant.
forbun'dt lärlingstid; lärlingskontrakt.
 — *~er* lärling, gesäll, som för kortare tid tog anställning hos en mästare.
fordam'pe avdunsta.
for'del* framdel; vinning.
fordi' emedan.
for'draaber förlink, tunn vätska, som de stillerar över före den egentliga spriten.
fordra'gelig fördragsam; *roga* br. draglig.
for'drje* stämna för rätta. *nings-læs* anspråklös.
fordrej'e förvrída; välva ögonen; vränga.
fordruk'ken försupen.
fordrum'me *sig* min. om matmåder: förgrena sig.
forduffte avdunsta; skämts. göra sig osynlig.
fordums förgången, förutvarande, för detta.
fordæg'tig misstänkt.
fordæk't dold.
fordæm'ning* förladdning.
fordær'velig* underkastad förskämning.
fordøj'e smälta mat. — *~lse* matsmältning. *~lses-kanal** tarmkanal.
 1. fore = *fodre*.

2. fore *ais*. = *adferd*.
forebringe* framlägga, framställa; inberätta.
foregangs-folk ett folk, som går i spetsen. *-mand* banbrytare.
forelæg framläggande; kostnadsförslag; *no*. villkorlig [bötes]dom av administrativ myndighet, vars godkännande befriar den dömda från vanligt åtal.
foreløbig provisorisk; *adv*. tills vidare; *danne sig en ~ mening*.
foren'de jakt. dö.
foren-fra, *-om* framför.
forer'tse förvandla till metall.
for'esat, *min ~te* min förman.
foreskyde* förebära.
forespørgsel förfrågan; interpellation.
forestille* framställa.
foretrække föredraga, giva företräde åt.
 1. for'fang tafs på metrov.
 2. for'fang förfång.
for'fangst första fångst.
forfa're* erfara. *~n* erfaren, rutinerad.
for'fil medelgrov fil, bastardfil.
forfi'pet = *besippet*.
for'jam's(k)et förvirrad, häpen.
for'leij'en* yr; lättsinnig.
for'fod framföt.
forfo'de = *forfødde*.
for'fra framifrån; *ajs*. för ifrån; *om-igen*; från början.
forfrem'me främja; befordra *en tjenst*. *~lse* befordran. *~s* förkovra sig.
forfris'ke uppfriksa, vederkvicka.
forfæng'elig fåfång; *tage Guds navn ~ missbruka*.
forfær'de förfära.
forfød'de sätta nya fötter på strumpor och stövlar; försko.
forføl'ge* fullfölja. *~lsetret* = *standsningsret*.
for'gaard* förmak i brat. *~s-vindue* fönster i brat.
for'gang förhall; försteg, företräde.
forglem'migej förgätmigej (*Myosotis*).
forgna've gnaga sönder; *en ~t melodi* utsliten.
forgro' *om sær* bilda ärr, läkas; *om trädgård[sång]* o. d. växa igen.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

forgræm'met tård av sorg; »förgrämd».

forqu'de avguda bibl.

forqæl'det skuldsatt.

forhaa'bentlig som jag (ei. man) hoppas.

for'haands-dom förhastat omdöme.

forha'ler sjo. förgaj.

forhad't hatad.

for'hammel förväg, svängel på vagnens listelätång.

for'hammer slägga.

for'have trädgårdsterrass mellan ett hus och gatan.

forhej'le = *forkæle*.

for'hen förr, tidigare. -værende förre, för detta.

forhip'pejn, ~t överdrivet ivrig a. angelägen, häpen; ~ paa at gifte sig.

forhjas'ke = *forjaske*.

for'hold förhållande. ~s-attest intyg om vandel. -fald, -form kasus. -mæs-sig proportionerad. -ord preposition. -tal relationstal. -talsvalg proportionella val. -vis jämförelsevis, relativt.

for'hoved framhuvud.

forhu'de förhyda.

1. for'hug den inbyggning, som göres i ett träd, då det skall fallas.

2. forhug' förbyggning.

forhus'ke sig missminna sig.

forhæftelse = *behæftelse*.

forhær'delse* med. förhårdnad.

forhæ're*, ~ sig förfråga sig, höra sig för; höra miste.

for'ilte kem. protoxid.

for'ind om vinden mot.

forin'den om utå förut; om rum innantill.

fo'ring = *fodring*.

forjas'ke gå illa åt kläder.

forjæt'te sia om, föröbåda, lova; *det ~de land* förlovade. ~lse bibl. löfte.

fork grep, högaffel; *Neptuns* ~ trendd.

for'kammer förmak.

for'karl fördräng.

forke'rt bakvänd, förvänd; adv. på tok, galel.

for'kim förgrödd.

forkla'ge anklaga.

forklam'pe sjo. fästa med klampar.

forklis'tret förvekligad, förklemad.

forklud're förfuska.

forkni's]t're förpuffa.

forknyt' försagd, skygg, blyg.

for'kom'me* förlägga, slarva bort. ~n nära att förgås.

forkryp'pet böjd i knäform.

for'kræn kelig förgänglig.

for'kræb'let förkrympt.

for'ku'e kuva, förtrycka; hindra i växten.

for'kvak'le förfuska.

for'kvik'ning*, for'kvæ'gning amalga-mering.

for'kyn'delse jur. delgivning.

for'ky'st förskrämd.

for'kæ'le klema bort, skämma bort.

for'kærre = *plorkærre*.

for'kæ'lelse* förkyllning.

1. for'la'de lämna; övergiva; förlåta; ~t arv danaarv.

2. for'la'de lasta för tungt; ladda för skarpt.

3. for'la'de sig paa lita, förtrösta på.

for'ladegevær mynningsladdare.

for'lagstøj nollskiva, som gör det möjligt att koppla ur en arbetsmaskin.

for'land lägre land, som stöder sig till högre, låg havsstrand; framskjutande udde.

forlang'e fordra, begära; åstunda. — ~nde anmodan.

for'led mat. föregående term i en analogi.

forle'den*, ~ [dag] häromdagen.

forle'gen* i förlägenhet; ivrig.

forli'be sig förälska sig.

1. for'lig sjo. lik på segel, liktross.

2. for'lig förlikning. ~s-klage stämning till *forligelseskommission*. — ~elseskommission förlikningsdomstol, inöfr vilken de flesta saker måste behandlas, innan de av vanlig rätt kunna upptagas.

forli's förlust; förlisning, skeppsbrott. — ~e* förlora.

for'lods i förlott, utom lott och byte vid arvskifte; på förhand; i förskott.

forlo'rjen förlorad; *den ~ne søn*; ~ent haar löshår eg. av det, man självt förlorat; ~en tand löstand; ~en næse lösnäsa; ~en skildpadde falsk sköldpadd-soppa; ~ne kalvekyllinger kalvkyckling.

forlo've*, *min ~de* min fästman, -mö.
forlo'ver vittne el. borgensman, som skall bestyrka och ansvara för att brud och brudgum äro berättigade att ingå äktenskap.

for'lyd uddljud, anljud. **~s-rim** alliteration, uddrim.

for'læder fotsack; överläder på sko.

1. **forlægger** förläggare.

2. **for'lægger** försättare, support på svarvstol.

forlænds, forlængs framlänges, framåt.

forlænds-sæde baksäte, där man åker framlänges.

for læng'st länge sedan; sedan länge.

1. **forlæ'st** förlopp.

2. **for'løb** jakt framben.

1. **for'løber** förelöpare; förhäst; sjo. förlöpare, ett första, omärkt stycke på logglinnan.

2. **forlæ'ber** förlupen biljardkula.

for'læfte borgen; det ansvar, som en *forlover* påtager sig.

forlæj'et lögnaktig.

forlæ've permittera; avskeda.

form* berg. forma. **-kasse** formflaska.

formaa'ende inflytelserik.

for'maal ändamål, syfte. **~s-tjenlig** ändamålsenlig.

formaa'le sig mäta sig själv till skada.

for'mad förrätt; da. supanmat.

for'mand föregångare, företrädare; arbetsförmän; förste man i ledet; föregående endossent; ordförande, talman; no. sv. medlem av *formandskab*. **-skab[et]** no. beredningsutskott inom stadsfullmäktige, som i vissa mål åger beslutanderätt.

formas'te sig understå sig. **~lig** förmäten, oförsynt.

for'mave hos idisslarna: vom och nätmage.

forme'ntlig förment; adv. enligt förmenande.

1. **forme're** formera.

2. **forme'rje*** öka. **~ing** fortplantning. **~ingshus** hus för drivande av planter och sticklingar.

formil'de mildra.

formo'dentlig sannolik, förmodad; adv. förmodligen. **~ning** jur. presumption.

for'mue förmögenhet. **~s-fælleskab, -fællig** egendoms-gemenskap. — **~nde** förmögen.

formum'me maskera, förkläda.

for'mur* bålverk.

for'n gäva, förning.

for ne'den nedtill, nere.

fornegræs dött gräs, som kvarstår sedan föregående sommar.

for'nøt = *frønnet*.

for'næg'te [för]neka.

for'nævnt* ovannämnd.

for'nø'den behövlig, nödig; i *~t fald* i händelse av behov.

for'nøj'elig nöjsam; rolig; lustig. **~se*** nöje; *da vi sidst havde den ~lse at se Dem*.

for o'ven upptill.

forpag'te* arrendera på viss tid; jfr *bygsel*.

for'piben frambenet[s skenben].

forpi'nje utpina; *jeg var saa ~t af latter* det var mig nästan omöjligt att låta bli att skratta.

forpjus'ke illa tilltyga.

forplan'te omplantera; fortplanta.

forplum're röra upp; bli. krångla till; *~ sig* trassla in sig.

forplus'ke = *forpjuške*.

for'pløjning åkerren, vändteg.

forprang förköp, uppköp på förhand av torgförda varor i syfte att höja priset.

forpur're göra om intet.

forpus'tet andfädd, andtruten.

for'rang högre rang, företråde.

forrang'let utfestad, förstörd av dåligt liv.

for'rede = *ploukærre*.

forre-mærsejl förmärssejel.

for'rest främst.

for'ret* förmånsrätt; företrädesrätt.

forret'ning* affär. **~s-fører** prokurist; förste bokhållare; verkställande direktör. **-haand** affärsstil. **-læs** trög. flau. **-orden** föredragningslista. **-stil** ämbetsstil. **-udvalg** verkställande utskott, arbetsutskott.

forring'e* försämma.

forri've riva sönder; *~nde storm* = *forrygende*.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

foryrgende, ~ vind rasande storm.

for'ræer förrår.

forræk'ke försträcka, vricka ur led.

forra'get nedrökt.

for saa' vidt så till vida.

1. forsa'ge*, ~ djævelen avsvärja.

2. forsa'ge förlora modet.

1. forsag't, arbejde i (paa) ~ på be-
ting, för stycklön.

2. forsag't försagd.

forsam'ling*, *fr. menighed.* ~s-ret för-
samlingsfrihet.

forsan'des uppgrundas av sand.

for'sang försjungande.

for'satsblad försattsblad. -der dub-
beldörr. -vindue dubbelfönster.

forse'* sig förgå sig. ~else*, af, ved
en ~ av missetag, oförvarandes; ingen
~ ingen orsak [att förlåta].

forsid'det, jeg føler mig rent ~ trött
av att sitta.

forsim'ple förenkla; göra simpel.

1. forsin'ke* fördröja, försena; toget
er ~t.

2. forsin'ke = forsænke.

3. forsin'ke = forzinke.

forsi're utsira.

forskal'le slå fast ribbor till fäste för
murbruk el. gips.

for'skank framlägg.

for'skel skillnad. — forskel'lig olika;
åtskillig; särskild.

forsker'tse [genom lättinne] för-
spilla.

forskre'gen utskriken, hes; förgråten.

forskriv'e* skriva fel.

forskru'e skruva i olag; ~ hovedet paa
en förvrída. — ~t excentrisk, över-
spänd; en ~t stil uppskruvad, till-
gjord.

forskub'be sig förskjuta sig.

forskum'plet sönderruskad av en dålig
vagn.

forskus'le smussa bort.

forsky'de*, de havde forskudt krudtet
skjutit bort; ~ et raad förkasta.

for'skær = forhammel.

forska're skämma bort gm felaktig
tillskärning; blanda vln; ~ sig sjo.
fånga en ugla.

for'skærer *sjo.* förskärartand. -jern
förskärarkniv på grov hyvel.

for'skærm smutsskärm, stänkskärm.

for'skøder pl. förstagssegelskot.

forslaa'*, slå fördärvad; fördriva uden;
~ en talje ansätta vant; ~ tankerne
slå bort; *dyr fra Nordlandet kan ~es
til vore kyster* förirra sig.

1. for'slag förslå'g; *mus.* manerot,
prydnadsnot, förelag; första slaget
t. ex. i kuglespel; *bring en i ~* föreslå.

2. forslå'g drygsel; *der er saa lidet ~ i
fisk* man varar så litet mätt.

for'slam'jes bli fylld el. höljd med
slam. ~ning krutsmuts.

for'slid't utaliten av. bna.

for'slu'gen glupsk.

for'smul're smula sönder.

for'smæ'delig* odräglig[t]; *det er ~
hedt.*

for'smække framgavel på en vagn.

for'snak'ke sig försäga sig, säga miste;
säga mer än man ville el. borde, för-
råda sig.

forsnæv'vret förträngd.

for'sof'det utfestad, utrumlad.

for'søren, en ~ fyr som ger allting
tusan, lättsinnig.

for'spis't övermått.

for'spræn'ge spränga en häst.

forst odlad skog.

forstaa'*, lade sig ~ med noget ge en
vink om ngt. — ~else, i god ~else
förstånd; *den rette ~else* uppfattning.

forstaa'le stålsätta, hårda.

for'stag flockstag.

forstan'der föreståndare. -skab besty-
relse, direktion.

forstan'dig* begriplig.

for'stang förmärsetång.

for'stavn förstäv, framstam.

for'strand yttersta stranden; *fr. fjære.*
~s-ret strandrätt, rätt till vrak.

forstreng ryggmärgens främre del.

for'stue-svale* ladusvala (*Hirundo
rustica*).

for'stump hårt revat förmärsegel.

forstu'[v]e vricka, försträcka.

for'stykke framstycke; på kanon: långa
fältet; sjo. skamflingsmatta.

~ senaste sammansatta ord. $\omega = 0$ i bo. *a'* tryckstavelse, lång vokal. *ä'* tryckstavelse, kort vokal.

forstyr're störa; göra om intet. — *~t* oredig, virrig; *du er ikke gal, men du er ~t.* — *~lse* oreda, förvirring.

forstærkning* av. reserv; *kaptejn i ~en.*

for'stød kantning på kläder.

forsta'de stöta till, skada; utstöta, förskjuta.

forstøt'ning uttriggare.

forsul'ten utsvulnen.

for'svar* *~s-ovne* värnkraft.

forsva'rje*, *jeg kan ikke ~ at lade ham alene stå till svars för.* — *~lig* tillfredsställande; *i ~lig stand; et ~ligt arbejde* dugligt.

forsvin'dings|linie i perspektivläran: linie mot gränspunkten. **-punkt** gränspunkt.

for'svi'ret utrumlad.

forsvør'ge svära på att alldeles låta bli en sak; *man skal intet ~ osvuret* är bäst.

for'sværm första svärm.

for'syn* tafs på motrev.

forsyn'e förse; *godt ~et* väl försedd; vid bordet: *vær saa god og ~ Dem* servera er; *er De ~t?* skall det inte vara mer? — *~ing* hand. *ny ~ing er indkommet* lager, sändning. — *~lig* förtänksam.

for'sæde framsäte; presidium, ordförandeskap.

forsæn'ke* = *sænke*; *~ en havn* gm sänkning av farter o. d. göra oduglig.

forsæn'k-bor försänkingsborr.

for'sæt föresats; jur. uppsåt. — **for-sæt'lig** uppsåtlig, avsiktlig; adv. med flit.

1. **for'sætning** försats.

2. **forsæt'ning** sjo. avdrift.

3. **forsætning** vägg av plankor, spikade bredvid varandra.

forsæt'te* felsätta; förflytta till annan tjänst, transportera; sjo. sätta ur rätt kurs; blanda, legera; *~s i sin vækst* atanna i växten.

for'sætter* på svarstol: support.

for'søg* *~s-mark* experimentalfält.

forsøm'me försumma; *~me toget* komma för sent till; *~te børn* vanvårdade.

forsørge* *~læs-sted* den ort, där man har hemorterätt.

fort da. framåt, vidare; no. snabbt*; *fars ~* fortsätta; *~ væk* jämt och ständigt, litet emellan, rätt som det är.

fortalte se *fortælle*.

forta'ble* förlora; *~t i betragtninger* försjunken; *se ~t ud* modlös; handfallen. *~else* förlust som rattelig påföljd.

forta'ge* sig gå över; *uveiret har ~t sig.*

fortan'ding sinkning; krenelering, tandlik avslutning på mur.

for'tang sjo. framtång.

1. **forte** sig rappa sig, kvicka sig.

2. **forte** = *furte*.

for'tegn* mat. tecken (+, —).

for'tid förfluten tid, forntid; gram. imperfektum; *en mands ~* antecedentia, -er.

forti'den för närvarande.

for'til framtill.

fortne skrida framåt; *mit ur ~r* drar sig före.

for'toft gräsbeväxt gårdsplan.

fortol'kje tyda, tolka. **~nings-kunst*** hermeneutik.

for'tog, for'tov trottoar.

for'tom = *fortømme*.

for'trin förträde; förtjänst. — **fortrin'-lig** förträfflig; utmärkt.

for'trosse sjo. förtöjning, förvarp.

fortruk'ken se *fortrække*.

fortry'de ångra; *~ paa* förarga sig över. *~lig* förargad.

1. **for'tryk** brottligt utgivande av skrift, innan den av författaren utgivits.

2. **fortryk** förtryck.

fortryllende* bedårande, förtjusande.

fortræ'd*, *gøre nogen ~* göra skada, för när. — *~en* förargad. *~ige* göra skada.

fortræk'ke draga sig undan; *~ ansigtet* förvrída; *uden at ~ en mine* ändra.

fortræng'e undantränga.

fortrø'den förargad, misslynt.

fortul'let förvirrad.

fortum'let yr i huvudet.

for'turner den bästa gymnasten, vice befälhavare för en gymnastikavdelning.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

fort'væk' *se fort.*

fortæl'le, *impr. fortalte, berätta; ~nde sätning påstående, narrativ; ~nde maade indikativ.*

fortæn'kt fundersam; tankspridd.

fortærlige ting forbruksartiklar, som tillifattotgöras av bruket.

fortær'sket, *en ~ historie utsliten.*

fortæt'te* kondensera. ~nings-pumpe kompressionspump.

fortøj'ning*. ~s-anker moringsankare. -hvirvel förtöjningslekare. -ring moring.

fortømme tafs på en metrev.

fortør're uttorcka.

for'ud*, ~ *for framför, före.*

fortulej'lige besvåra.

1. forulem'pe bereda obehag.

2. for'ulempe* förnärma, särsk. genom kroppalligt våld.

forun'dringsstol understol.

for'uren[s]e *ei. -ren'- förorena, besmitta.*

forure'lige oroa.

forvan'ske* försnilla, förskingra; vanställa, skämma.

for'varsel föröbud, omen, varsel.

forven'tning förväntan, avvaktan. ~s-fuld förhoppningsfull.

for'verden forntiden.

forvik'le inveckla, intrassla.

forvil'de* förvilla.

forvin'de övervinna, hämta sig efter; ~ *en sygdom, ~ krigens følger.*

forvis'ke sudda ut, utplåna.

for'voks* kittvax.

forvor'pen fördärvad.

forvo'ven (*d*) oförvägen, överdådig.

forvri'de* vrida ur led.

forvæn'ne låta få ovana, skämma bort.

1. for'værk (*w*) = foderværk.

2. for'værk utanverk.

foryng'else i skogsbruk: återväxt.

forzin'ke* galvanisera med zink.

forz'dling* ympning, okulering.

foræl'de's föråldras. ~lse preskription.

1. fos'* (samligen lodrätt vattenfall. -koge häftigt koka. — ~se-grim strömkarl, näck. -kal strömstare (Cinclus).

2. fos dåligt kort, haoka.

3. fos *adj. överilad; porös, otät.*

fose sparka.

fosforlatværg *ett slags rättgift.*

foster-hinde vattenhinna. -leje livmoder. -mord fosterfördrivning.

fougt *den spiralförmiga insänkningen mellan trossarna i en kabel.*

fra från; ~ *hinanden, hverandre isär; det er ~ og til med hans helbred upp och ned.*

fra från; i *sms. av. av- -bede undanbedja. -brækker sjs. avledare. -fald avfall. -falde avstå från; ~n avfällig. -gaa* avgå; ~ sin underskrift neka för. -liggende avlägsen. -lægge sig frånsåga sig t. ex. ansvaret; rentvå sig från t. ex. en misstanke. -nøde avvinga. -raade avråda. -sagn sägen. -skrive skriftligen fränkänna. -snige gm list avhända någon något. -staa avstå. -træde avtråda; ~ et forbund uttråda ur. -vende beröva; bortvända. -vige uppgiva en mening; avvika från avtalade villkor. -vriste frånrycka. -vær [-else] frånvaro.*

fraade fradga, skum. -sten kalktuff.

fraadse frossa.

fragt-brev* fraktsedel, forsedel. -kusk forman. -mand skutskeppare.

frak, ~ke bonjour; överrock.

framslænge backfisch, byxtös.

fransk-brød *no. smörbröd; kungsbröd; da. vetebröd. -fodet om haat: med fransysk ställning, framfötterna utåtrivna. -guld guldlegering användbar för bladguld; talmiguld.*

frase knastra, fräsa.

fred* frid. -hellig okränkbar, fridlyst.

-klokke bönklocka, aftonklocka. -løst *abst. videört (Lysimachia). -skov da. skyddsekog, skog, som ej får huggas, utan att återväxten tryggas.*

frejdig frimodig, oförfärad, käck.

frelse räddning, frälsning; v. frälsa.

fram fram. -arv arv i nedstigande linie. -blik blick framåt; blick in i framtiden. -bringe* framföra. -brud dagens ~ inbrott. -byde utbjuda, erbjuda. -de'les fortfarande; vidare.

-**dør** port, gatdörr. -**elske** genom kärleksfull vård utveckla. -**fald** ^{livmoderns} framfall[ande]. -**fusende** överilad, »het på gröten». -**færd** uppförande, beteende; *ha ~ energi*. -**gang*** framsteg, utveckling; *til kunstens ~ befrämjande*. -**gangsmaade** tillvägagående. -**herskende** förhärskande, rådande. -**holde*** fortsätta. -**hæve** betona, framhålla; kursivera, spärra. -**kalder*** i fotografi utvecklingsmedel. -**kom'melig*** farbar, trafikabel. -**laan** utlåning av det man själv lånat. -**lager** lager för en tid framåt. -**leje** uthyra det man själv hyrt. -**liggende** bot. nedliggande, krypande. -**lyd** gram. anljud, uddljud. -**lyse** utlysa, annonsera t. ex. hittegods; opers. framgå. -**læg** inlaga. -**mæde** inställelse; v. inställa sig. -**over** framåt. -**pant** överlåtelse av pant. -**pible** sippra fram. -**ragende** framstående. -**rykket** framskriden. -**sal** rum åt gatan. -**saig** återförsäljning. -**seende** förutseende. -**sigt** = *syn*. -**skot** förstäv. -**skridt** framsteg. -**skuende** som ser långt in i framtiden, fjärsynt, framsynt. -**skynde** påskynda. -**slænge** = *framlønge*. -**spring** bygs. utsprång. -**staaende** utstående. -**stød** hind. impuls. -**syn** förutseende. -**synt*** profetisk; clairvoyant. -**sætte** framställa. -**tarv** framtida behov. -**tid*** gram. futurum. -**toning** företeelse. -**træden** uppträdande, sätt att vara. -**ture** framhärda. -**tænkt** förutseende, förtänksam. -**virke** framkalla. -**æske** frammana; utmana.

fremme främja; abstr. främjande, frömma. ~lig långt kommen, utvecklad, avancerad; brådmogen.

fremmed främmande. -**agtig** ovanlig, sällsam. -**bestøvning** bot. korskoppling. -**laden** = *agtig*. -**ord*** främmande ord, litet igenkänt, lånord. -**ret** utlånings rätt; utländsk rätt.

1. **fri*** adj., *maa jeg saa være ~ for det!* det skall jag be att få slippa; *maa jeg være saa ~ ta mig friheten; i dag har jeg ~ lov; i ~ mark i det fria; det var ei ~t inte utan*. -**bonde** icke ho-

veripliktig bonde; i *schack* *. -**dømme**, -**finde** frikänna. -**gænger** innehavare av fribiljett. -**hedshue** jakobinmössa. -**hedsberøvelse** brott mot annans frihet. -**kronbladede** bot. koripetaler. -**kvarte*** r motsv. 10 minutersrast. -**laden** frimodig. -**land** kalljord. -**mand** soldat el. sjöman, vars tjänstetid är ute. -**menighed** församling utom statskyrkan; *jr valgmenighed*. -**mester** mästare, som står utom skräna. -**postig** framfusig, näsvis. -**seddell** mil. skriftligt tillstånd att gifta sig. -**skole** på Danmarks landsbygd: av den grundtvigska riktningen grundad privat folkskola; i Danmarks städer: folkskola utan terminsavgift; *jr betalingskole*. -**sluse** dammlucka. -**spas**, *have sin ~* fritt tal. -**spiller** en, som dragit frilott; i krocket fribytare. -**spørmærke** hinderpåle. -**talende** frispråkig. -**trappe** trappa utanför huset. -**vand** överflödigt vatten, som får bortrinna. -**ægt** fri skjuts.

2. **fri** v. [be]fria.

3. **fri** fria. — *er* friare.

frikadelle simplare, flat köttkaka; *en rar ~ en* trevlig historia.

friser-kaabe kamkofta, peignoir.

frisk* färsk; *paa ~ gerning* bar; *det gjorde han ~ væk* alltjämt utan att låta sig bekomma; *begynde paa ny ~ på ny* räkning, på ny »kula». -**fyr** vildhjärna; muntergök. -**fyreeri** pragtighet. ~e lägga i vatten salt kött el. *naak*. ~ning färskning.

frisler frisel, en utalagsjukdom; av röda hund.

frist* viss utsatt tid; uppskov, anstånd; *til ansøgninger, der inkommer efter ~ens udløb, vil der ikke blive taget hensyn* ansökningstidena.

1. **friste** med möda uppehålla livet.

2. **friste** pröva; fresta.

frithor vridborr.

fritflue fritfluga, slökornsfluga (*Oscinia frit*).

1. **fritte** frett, en för karninjakt använd illerart (*Putorius* el. *Mustela furo*).

2. **fritte** [glas]fritta; v. värma en pulverformig massa så att kornen klibba fast

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

utan att smälta helt igenom. **-ovn** kalcinerugn.

3. fritte fråga. -syg frågvis.

fro munter, glad.

frodig* yppig.

fromage blancmanger.

fromme vara till fromma, gagna.

front-cirkel i perspektivlärans: cirkel parallell med perspektivtavlan. **-moræne** ändmorän.

fropre[d]iken ottesång.

frosk groda.

frossen frusen. **-pind** frusen stackare.

frost*. **-bunden** frusen. **-byld** vargängen kylskada. **-bøyg** = *frossen-pind*.

-flytter kryfor. **-kendt** frostlänt.

-knude frostknöl. **-maaler** kryometer; frostfjäril (Geometra).

-nem = *-kendt*. **-rev[ne]** frostspricka i tra.

-røg frostdimma. **-sommerfugl** frostfjäril (Cheimatobia).

frue*, *vor* ~ *sengehalm* backtimjan (Thymus serpyllum).

-bær jungfrubär, stenhallon (Rubus saxatilis).

-dag Marie bebådelsedag (25 febr.); Marie besökelse (2 juli); Marie himmelsfärd (15 aug.).

-haar jungfruhår (Adiantum capillus Veneris); da. björnmossa (Polytrichum commune).

-kirke vårfrukyrka. **-kloster** änkhuss.

-noder fina frufasoner. **-nykker** en förnäms dams nycker.

-sko guckusko (Cypripedium).

— **~ns-arbejder** damskomakare. — **~r-bur** fruntimmersvåning i Grekland och i folkvisan.

-hund knähund. **-pige** kammarpiga.

frugt*. **-bar*** rik på frukt; produktiv.

-blomst honblomma. **-bund** blomfäste, fruktfäste. **-følge** växtföljd, cirkulation.

-gemme frukthulle, pericarpium. **-høb** sporgömmesamling.

-høst fruktkörd. **-is** fruktglass.

-knude fruktämne. **-leje** = *-bund*.

-som/melig havande. **-træhveps** fruktträdstekel (Lyda pyri).

-vej pistill. — **~ø** gagna.

fryd fröjd, glädje. — **~ø** glädja; *forandring* ~er förnöjer.

frøgt fruktan. **~elig** fruktansvärd, förskräcklig; adv. »förfärligt», »våldigt».

frynser fransar.

fryse-byge frysning[sanfall]. **-bøtte** glasmaskin. **-maskine** ismaskin.

fryt fryle (Luzula).

1. frø frö. **-bille** en skalbagge (Brucus granarius).

-blad hjärtblad. **-dække** fröskal, fröhylla. **-hale** = *griffel-hale*.

-kappe = *-dække*. **-korn** utsädesfrö.

-plante fröväxt. **-stjerne** ängsruta (Thalictrum flavum).

-stol söm mellan pistillens fruktblad.

2. frø groda; *almindelig, brun* ~ vanlig groda (Rana temporaria); *grøn* ~ ätlig groda (R. esculenta).

-bid dyblad (Hydrocharis morsus ranae).

-pøber ältöga (Ranunculus flammula).

frøken*. **-kloster** anstalt för ogifta ämbetsmansdöttrar och da. adelsmansdöttrar.

-lakrits lakrits i tunna stänger. **-stand**, *det var Pernilles korte* ~ det var en kort glädje.

frønnet murken.

fuge fog. **-bank** mycket lång rubank.

fugl fågel; *der er ikke ~s føde paa ham* han är bara skinn och ben. **~ø**

-bær rönnbär (av Sorbus aucuparia); = *-kirsebær*; bär av *kvalkved*.

-edderkop fågelspindel (Mygale m. s.). **-frø*** trappgräs (Polygonum aviculare).

-græs nörel (Alsine); = *vej*. **-græsfladstjerne** våtarv, nata (Stellaria media).

-kirsebær fågelbär, sötbär (Prunus avium).

-klo*, *liden* ~ *klovicer* kungsfågel (Regulus); skyttekung.

-mælk stjärnlöksläktet, särsk. morgonstjärnor (Ornithogalum, särsk. O. umbellatum).

-rede fågelbo; nästrot (Nottia nidus avis).

-støv dunst, extra-sna hagel.

-vikke kråkvicker (Vicia cracca); häckvicker (V. sepium).

-vildt skogsfågel. **-vær** plate, där ejderdun samlas. **-ærter** = *-vikke*.

-øje trø sockerlön (Acer saccharinum).

fugtig*, *en ~ broder* en drinkare. **-hedsmaaler** hygrometer, psykrometer.

fuk* mörkröd häst; ultimuss, den sämste i klassen; *~er øje* lårding; faxis.

-svans fogsvans. **-svanser** lismare.

-svejf = *-svans*.

ful* no. slug, listig; *det var lidt ~t at komme frem* besvärligt. — **as** skämts. lurifax.

fuld*; i sms. som efterled: så mycket som rymmes i; ~ *og bi* skarpt bidevind. **-baaren** fullgången. **-befaren** sjo. helbefaren. **-bringe** fullborda, fullkomna. **-en/de*** fullborda. **-komme** fullkomna.

-myndig* da. Över 25 år, då man får rätt att råda över både sin person och sin egendom; jfr *mindre-aarig*. **-mæg'tig** i handel förste bokhållare, prokurist; i ämbetsverk graden mellan *assistent* och *bureau-chef*. **-sild** sill med utvecklad rom el. mjölke. **-skab**, i ~ i fyllan och villan, under rusets inflytande. **-slag** jämnt klockslag. **-snude** fyllkaja. **-støbt** helgjuten. **-tro** frofast; *din ~ ven*.

fumle famla.

fund fynd.

fundjøre fondera; grundlägga; no. fundera. ~ats stiftelseurkund. ~ering grundläggning.

funkje gnista. ~le gnistra.

funtus! där har jag det!

fur, *faa* ~ bli körd på porten.

1. **fure** köra ut; sjo. sätta ut en bom.

2. **fure** fåra, ränna; v. rynka; ~de *piller* räfflade pelare.

3. **fure** = *fyr*.

furte vara sur, stött. ~n stött, sur.

furu no. = *fyr*. **-korsnæb** större korsnäbb (*Loxia pityopsittacus*).

furunkel* spikböld.

fuse rusa; da. kvälla fram. ~ntast person, som rusar på utan att tänka sig för.

fusel dåligt brännvin, finkelbrännvin

fustage fat, tunna, fastage.

1. **fu't** ruter; *en gut, som der er ~ i*.

2. **fu't** vardagl. = *foged*.

3. **fu't** vips. ~te flamma upp och förbrinna i ett ögonblick.

futil värdelös, gagnlös, fåfång.

futteral fodral.

fyg, *faa* ~ bli utkörd.

fyge yra, virvla i luften. **-vejr** urväder.

fyld fyllning; stoppning i tacks o. d.; fylla. ~e-**bug** storätare. **-bøtte**, **-fant**,

-hals fyllbult. **-horn** ymnighetshorn.

-kalk bnd. fyllnadsgods, spaltfyllnad.

-mad korvmat; fyllning i mat. **-stykke**

sjo. mellanlägg. — ~e fullhet, rikedom; v. fylla; *tidens ~e* fullbordan.

fylding dörrspegel.

fyldest, *faa*, *gøre* ~ fullt vederlag, valuta.

fynd eftertryck; *der er ~ og klem i hans tale* kläm och eftertryck. **-sprog** kärnfullt språk. — ~ig kraftig, uttrycksfull.

1. **fyr'** fura, tall (*Pinus sylvestris*). ~re-**[blad]hveps** vanlig tallstekel (*Lophyrus pini* m. s.). **-naalsbad** tallbarrabad. **-spinder** tallspinnare (*Gastropacha* el. *Lasiocampa pini*). **-svermer** tallsvärmare (*Sphinx pinastri*). **-ugle** tallfy (*Trachea piniperda*).

2. **fyr'** eld. **-aben**, **-aften** den tid på aftonen, då hantverkarna sluta sitt arbete. **-bækken** sängvärmare. **-bøder** eldare. **-knosk** = *svamp*. **-laas** luntlås. **-sted** eldstad. **-stikke** tändsticka. **-svamp** fnöske. **-tøj** elddon.

3. **fyr'** karl; *en lystig ~, en flink ~*.

4. **fyr'** da. röta genom svamp.

fyrrer fyrtio; i ~rne på fyrtitalet. **-tyve** fyrtio.

fysikus da. ungef. provinsialläkare; jfr *stadefysikus*.

fæ*. **-drift** boskapsskötsel. **-hoved** fårskalle. **-kar** boskapshandlare, uppköpare. **-raak** fädrev. **-sjaa** kreatursmarknad.

fægte-kaarde florett.

fæl otäck, motbjudande, vederstyggelig; *her var ~t med ræv* förskräckligt, väldigt.

fæld bofällighet.

fældje fälla. **-tid** hårfällningstid, ruggningstid. ~nings-**sav** stocksåg.

fælen, *blive* ~ bli skräm, så att det går kalla kårar över ryggen; kuslig till mods, ångelig, haj.

følge hjullöt.

fælle mest i sms.: kamrat; jfr *ægte-fælle*.

— ~s gemensam; *have noget til ~s*.

~s-**begreb** släktbegrepp. **-bo** oskiftat bo. **-japetisk** indoeuropeisk. **-køn**

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

gram. icke-entrum, utrum. **-mejeri** bolagsmejeri (111 ställnad från andelsmejeri). **-navn** appellativ, artnamn. **-nævner** gemensam nämnare. **-skab** gemenskap, gemensamhet; av. solskifte. **-skabsfølelse** samhörighetskänsla, samkänsla. **-sprog** riksspråk. **-udvalg** i da. riksdagen: gemensamt utskott med uppgift att sammanjämka tingens beslut; **totalisternes** ~ nykterhetsvännernas centralstyrelse.

fælled fäläd, allmänning.

fællig = *fællesskab*.

fænge ta eld. — **~lig** eldfängd.

fængsle* häkta.

færd* beteende, uppförande; spår; *fra første* ~ början, stund. — **~sel** trafik.

1. **færing** färöbo.

2. **færing** fyrårad båt.

fært spår; *faa ~en af nogen få* korn, spaning på.

fæste* städja, fasta; arrende på livstid eller med rätt att låta avtalet gå i arv; v. städela, leja, arrendera på livstid. **-bonde** skattebonde. **-brev** arrendekontrakt. **-kontor** kommissionskontor för tjänare. **-mand** kommissionär för tjänare. **-ord** underordnande konjunktion. **-penge** städsel-pengar. — **~s-gave** fästegåva, fästmanpresent.

fæstighed förtöjning.

fæstnings-slave fästningsfånge.

fætter manlig kusin; *se kusine*.

1. **føde***. **-korn** bitillsäd. **-midler** näringsmedel. **-raad*** undantag.

2. **føde***. **~e-by** fädernestad. — **-flæk** födelsemärke. — **~sel** födelse; nedkomst, förlösning. **~sels-adel** börsadel. **-dagskringle** avestakrans. **-dele**

könsdelar, genitalia. **-stiftelse** barnbördshus. **-videnskab** obstetrik.

1. **føje** föga.

2. **føje** föga; föga sig efter, göra till viljes; *stot. fog; med ~ med fog*, rättvisligen, skäligen. **~lig** medgörlig; om vind: förlig.

føjse fösa, köra ut.

føjte driva omkring, ränna på gatorna.

følfød hästhov (Tussilago).

føle känna; *~ sig* känna sig stolt, veta vad man går för; *det kan man tage og ~ paa* det är solklart, påtagligt. **-horn** antenn, trevare. — **~lig** kännbar; märkbar. **~lse** känsla; känsel. **~risentimentalitet** føling mat. känning t. ex. med handen. **følsom** sentimental.

1. **følge** följd; *tage til ~* bifalla, efterkomma. — **~lig** följaktligen.

2. **følge** följe, sällskap. **-brev** adresskort; fraktsedel.

følging års gammal kalv.

følle föla.

1. **før** förut, innan. **-datid**, **-fortid** pluskvamperfektum. **-fremtid** futurum exaktum. **-nutid** perfektum.

2. **fø'r*** fyllig, korulent.

3. **før**, **førr** fyrtio.

1. **førje** föra. **~er** anförare, ledare. **~ing** last, frakt, förning.

2. **føre*** väglag. **-fald** menföre genom tövader.

førlighed rörelseförmåga i en lem.

førsel transport, last.

først*, *naar du ~ er her, kan du vel bli[ve] en stund* när du en gång är här.

-hannet bot. proterogynisk. — **~e-dag** juldag; påskdag; pingstdag. **-grøde** bibl.

företling.

føstre avkomma.

G.

gaa*, *holde det ~ende i gang; hvad ~r det af dig* vad går det åt dig; *~ for sig* gå till, vara på färde, ägarum; *~ fra sin præken* komma av sig;

det ~r i mig det kryper i mig; *denne plan gik ind igen* det blev ingenting av den; *~ med gå* åt; *vinden er ~et om* har vänt sig; *det ~r tit paa* det

händer ofta; ~ *til* gå åt; ~ *ud fra* av. taga för givet.

gaard* av. hus i en stad. **-aal** vanlig ål (*Anguilla vulgaris*) fångad i *aalegaard*, homål. **-bruger** da. arrendator; hemmansägare. **-ejer** no. husägare, fastighetsägare i stad; da. = *-mand*. **-fugl** tam fågel. **-fæld** husröta. **-fæster** ett slags arrendator; *str. fæste*. **-jente** bonddotter, hemmadotter. **-mand** hemmansägare, da. mellan 1 och 12 *tønder hartkorn*.

-mandskone bondhustru. **-sidder**, **-sæde** torpare. — **~s-plads** tomt. **-rum** gård.

gaas* ~ **e-blomme** nagelört, råglomma (*Draba verna*). **-blomst** triff, gräsnellik (*Armeria maritima*); = *-dild*.

-dild surkulla (*Anthemis cotula*). **-fod** målla (*Chenopodium*). **-gang** gåsmarsch. **-havre** luddlosta (*Bromus mollis*). **-kamille** = *-dild*. **-maage** havstrut (*Larus marinus*).

-mad trav (*Arabis*). **-potentil** gäsört, silverört (*Potentilla anserina*). **-stegg** gåskarl, gåse. **-sti** gåshus. **-ugle** berguv (*Bubo*).

-urt = *-dild*; tusenskön (*Bellis perennis*); prästkrage (*Chrysanthemum leucanthemum*). **-vin** »oxpunsch», skämts. vatten. **-øjne*** citationstecken. **-ørn** havsörn (*Haliaeetus albicilla*).

gabe*. **-klap** = *brønd-karse*. **-stok** skampåle. **-streg** okynne. — **gabflab** skrånfock. **-mund** = *-flab*; sporrblomma (*Linaria*).

gad no. *gide*.

gade* förr namn på byns hela mark. **-dige** da. jordvall omkring en by. **-dør** ytterdörr. **-hus** backstuga. **-ild** bloss, omkring vilket ungdomen dansar. **-lam** eg. lamm, som uppfödes hemma i byn; smekunge. **-sprog** slang. **-vise** skillingstryck.

gadisse alfågel (*Harelda glacialis*).

gaffel* s17jd. slitsstycke. **-deling** bifurkation, vattenfördelning. **-hale** gaffelsvans (närlilaktet *Cerura* et. *Harpyla*). **-hjort** spetshjort, hjort i andra årb. **-storsejl** s18. apa.

gage fast lön.

gajer gajar.

1. **gal'** galen; *naar ~t skal være* i värsta fall. **-frans** galenpanna. — **~e-hus** därhus.

2. **gal'** gallbildning; *str. galle*. **-hveps** galläpplestekel (*Cynips*). **-myg** gallmygga (*Cecidomia*).

galan älskare.

galant* artig, hövlig; av. slipprig.

gald klippväg, hålväg.

1. **galde***. **-bær** hundrova (*Bryonia alba*). **-tarmen** tolvstumstarmen.

2. **galde**, **~er** hanplantan av hampa. **~re** skörda hampa.

galej* galer, galeja.

galgen-fjæs bovansikte, galgfysionomi. **-knebel** galgfågel.

galla gråtrut (*Larus marinus*).

galle galläpple och liknande utväxter; i allmänhet sjuklig utväxt på blad; *str. gal*.

galnebær belladonna (*Atropa belladonna*).

galt da. kastrerad galt; no. fargalt; i sms. av. = *løbefisk*. **~e-knap** brudbröd (*Spiræa filipendula*). **-tand** suga (*Stachys*).

galloppadebudding mandelpudding.

gam grip sagodjur.

gamanderurt ärenpris (*Veronica*).

gamasche damask.

gamling* gubbe.

gamme jordkoja, bruklig hos fiskarläpparna.

gammel*. **-dags*** gammalmodig; omodern; *~e klæder*. **-ost**, *bergensk* ~ jäst ost. **-skat** da. motv. grundskatt; *str. hartkorn*. **-vin** ett slags franskt vin.

gamp kamp, häst.

gamse snappa, hugga med munnen; föra väsen.

1. **gan**, **~e** trolldom hos läpparna.

2. **gan** huvud och innanmäte hos fisk.

1. **gane*** rensa fisk. **-jente** renserska.

2. **gane** gom. **-spalte** kobrynthet.

gang* *str. pladegang*; *al kødets ~* all världens väg; *blive vist ud paa ~en* i förstugan; *den ~* på den tiden. **-bræt** spång; landgång, kobrynga. **-brød** ett slags rågröd. **-bygning** gånggrift. **-dag** dagsverksdag för karl utan häst. **-dør** förstudörr. **-hjul** trumphjul.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före | .

-kone hjälphustru, uppapperska i sjukhus. -kurv gångstol för barn. -spærre stelhet i benen efter längre vandring. -vogn gångstol. — ~e multiplicera.

ganger passgångare; stridsbåst, gångare; ett slags dans eller marsch. gangræn kallbrand.

gannet havssula (*Sula bassana*).

gante narr. ~s skämta, gäckas; göra narr.

gar gårdesgård.

garder gardist.

gardin*. -präken sparlakansläxa.

garn* tråd; nät, där fisken fastnar i maskorna; lin i fiskredskap. -hæspel härva. -nøgle nystan. -ruse ryssja.

garp öknamn på tyskarna i Bergen.

garpe kraxa.

gartner trädgårdsmästare. ~i handelsträdgård; trädgårdsskötsel.

garver*. -jern skavjärn. -mølle barkkvarn.

gas* lysgas. -arter gaser. -beholder gasklocka. -blus gaslåga. -hane gaskran. -mester gasentreprenör.

1. gas[s]e gåskarl, gåse.

2. gasse sig gotta sig.

gasterere slå på stort med mat.

gat analöppning; sja. gatt. -finne analfena.

gau skicklig, listig.

gau[g]l prutgåsa (*Branta bernicla*).

gauk lönnkrögare.

gaule hojta, ropa.

gaupe lodjur.

gaur* (*Bos gaurus*).

gausta-gal, -gælen vadstenamässig.

gave gåva. -mild frikostig, givmild.

gavn gagn; til ~s Gudi nog; ordentligt, så det förslår. -plante odlad växt. -træ gagnvirke.

gav-kanalje skojare. -striik skålm. -tyv listig tjuv.

gazelle* (*Antilope dorcas*).

geaat vanlig labb (*Lestris crepidata*).

gebet gebit, område.

gebis' artificiell tandgård, tandgar-nityr.

gebrokken, tale ~t med brytning.

gebrækkelig lytt, puckelryggig, ofärdig.

geburtsdag födelsedag.

gebyr avgift, omgälder.

gebærde sig bära sig åt, åbåka sig. ~r åtbörder.

ged get. ~e-blad try (*Lonicera*). -fod = *gejfsus*. -kløv vattenklöver, bläcken (*Menyanthes trifoliata*). -malker = *natravn*. -rams getrams, liljekonvalje, storrams (*Convallaria polygonatum*, majalis och multiflora); kropp, mjölke (*Epilobium angustifolium*). -skæg havrerot (*Tragopogon*).

gedde* (*Esox*).

gede splint, ytved.

gedehams geting (*Vespa*); stor ~ blågeting (*V. crabro*).

gefrejder ungefär korpral.

gehalt halt.

geheim hemlig, privat. ~e-arkiv det ena av Danmarks riksarkiv, innefattande bl. a. den kungliga familjens arkiv.

1. geil brunstig; kåttjefull.

2. geil no. väg, gata med gårdesgårdar på bägge sidor.

3. geil ginst (*Genista*); av. = *gyvel*.

gejrufgi garfågel (*Alca impennis*).

gejsfod, gejsfus åsja. getfot, v-formigt järn.

gejst numera skämta. ande. ~lig andlig, prästerlig, teologisk. ~ligheden de andlige, prästerskapet.

gelassen behärskad, lugn.

geled' led; slutte ~der sluta leden.

gelejde ledsaga, följa.

gelænder ledstång, räcke; staket.

1. gemme gömma, förvaringsställe; v. gömma. ~me-frugt vinterfrukt. — ~sel gömställe; lege ~sel leka kurra gömma.

2. gemme gemma, kamé.

gemse* stenget (*Rupicapra tragus*). -kugle tysk bezoar. -rod, -urt en art hästsläbia (*Arnica montana*).

gemyse grönsaker.

gen' i sma. åter, mot.

genbo granne, som har utsikt in i ens fönster.

genbog motbok, kontrabok.

genbrev mottagningsbevis, receptisse; revers.

genbyrd pånyttfödelse.

gendøber vederdöpare.

general*. -**auditor*** aa. ämbetsman, som inför konungen föredrager vissa konungen underställda krigsrättsmål. -**debat** principdebatt, remissdebatt. -**direktorat** järnvägs-, post- och liknande styrelse. -**forsamling** bolagsstämma, större årsmöte. -**fuldmagt** generell fullmakt, fullmakt in blanco. -**kvittering** erkännande om likvid för samtliga fordringar av en person. -**læge** överfältläkare. -**nævn**er gemensam nämndare, minsta gemensamma divisor. -**pardon** allmän amnesti. -**prokurør** under enväldet: en konungens juridiske rådgivare. -**prøve** generalrepetition.

genert blyg.

genfordring återfordrande; motfordran.

genføtælle med egna ord återgiva en berättelse, återberätta, reproducera.

genførd spöke, vålnad.

genganger person, som går igen, gengångare, spöke.

gengældelse vedergällning.

genhage hulling, mothake.

genholden sparsam.

genindføre återinföra, reimportera.

genindpodning revaccination.

genklage rekonventionstalan.

genkrav = *genfordring*.

genne driva, jaga.

gennem*. -**ligning** liggsår m. fl. sjukliga förändringar efter långvarigt sängliggande.

-**maal** diameter. -**ridning** ridsår. -**sig-tig** genomskinlig. -**snit*** medeltal; genomskärning. -**snitlig** beräknad i medeltal, medel.

-**stryge*** kok. passera. -**syn**, *til* ~ till påseende. -**træ-dende** hest björnfotad.

genoprette åter upprätta.

genoptagelse jur. resning i slutgiltigt avdömt mål.

genpart vidimerad avskrift, kopia.

genregning moträkning.

gensidden kvarsittning i skolan.

gensidig ömsesidig, inbördes.

gensige motsäga.

genskin återsken, reflex.

genstand föremål; *det er ingen* ~ det är ingenting att tala om. ~**s-form** accusativ. -**ord** objekt. -**sætning** objektssats.

genstridig motspänstig.

gensyn återseende; *paa* ~! vi ses igen! au revoir!

gen tage upprepa. ~**ises- straf** skärpt straff på grund av återfall i brott.

-**telegram** med flera adresser.

gen tryk nytryck. ~**s-form** vidertrycksform.

genvalg omval, återval.

genvisit kontravisit.

gen vor'dighed vederværdighet.

geraade råka; lända; *han vde i raseri*, i stor armod; *det ~r dig til stor ære*.

gerere sig uppföra sig, bete sig.

gerigt fotlist, fotpanel.

gering* stöja, gir.

gerne*, *det kan ~ være* det kan gott hända, det är mycket möjligt; *jeg hører ham ~ hver morgen* nästan; *han er ~ hjemme paa denne tid* brukar vara.

gerning*, *tage viljen i ~ens sted*. ~**s-ord** verb. -**synd** verksynd.

gerrig girig.

gertruds-fugl spillkråka (*Picus martius*); gröngöling (*P. viridis*).

geskæftig beskäftig, beställsam.

gespenst spöke.

gestel' klockfodral.

gestus gest, åtbörd.

gevandt draperi.

gevind'er, ~t skruvgänga.

gevinst vinst.

gevir horn på hjortdjur.

gevorben värvad; *paa* ~ *fod* med militärisk stränghet och övermod.

gevækst utväxt, växt i el. på kroppen.

gibbe sjs. gipa.

gibbon långarmad apa (*Hylobates*).

gid, aa, ~ *jeg var der!* ack om jag vore där, eja vore jag där; aa ~ vad

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

säger du! nej men ...! bevars väl!
Herre Gud!

gide gitta, idas, vilja; *han gad ikke røre sig; jeg gad vide* jag undrar.

gidsel gissel.

gie sjs. giga. **-blok** svårt ginblock. **-tov** gigtåg.

1. **gift** det, som gives i ett tag, giva, portion, ranson.

2. **gift***, *det kan De tage ~ paa* det kan ni ge er på. **-byg**, **-hvede** korn eller vete med strykning för dödande av skadliga smådjur. **-rod** tulkört (*Cynanchum vincetoxicum*). **-rug** råg med mjöldrygor. **-tyde** sprängört (*Cicuta virosa*).

gifte* bortgifva. **-færd** förberedelser till bröllop. **-gal** giftaslysten. **-kniv** äktenskapsmäklerska.

giftig* av. givande.

1. **gigt*** reumatism. **-feber** reumatisk feber.

2. **gigt** uppsättning i en masugn el. kalkugn. **-gas** masugnsgas.

gild präktig, utmärkt, prima.

1. **gilde***, *han kommer til at betale ~ t* får betala fiolerna. **-skraa** skrårordning.

2. **gilde** snöpa, kastrera, gälla. **~ing** snöping, eunnuck.

gild kar jäsningskar.

gilling sjs. valv under akterspegeln.

gimmerlam tacklamm.

gimp tafs av metalltråd.

1. **gimpe** gunga.

2. **gimpe** ett slags gammaldags sätt att virka (med gaffel).

gips*. **-dække**, **-loft** gipstak. **-urt** grusnejlika (*Gypsophila muralis*). **-værk** stuckatur.

gir spergel (*Spergula*).

girjant endossent. **~o-konto** checkräkning, upp- och avskrivningsräkning.

gisp flämtning, kippande efter andan, stönande. **~e** draga efter andan.

gisse* sjs. göra bestick.

gissen gisten.

1. **gitter** galler. **-rust** = *bæverrust*. **-sav** ramsåg.

2. **gitter** sjs. skovel till att kasta vatten upp på segel el. däck.

give*, *jaa ~ndes* till skänks; **~ sig** jämra sig; *døren har ~t sig* slagit sig; **~ en noget** for ge till uppgift, föresätta; *nu ~r det paa at sne* tar till; *hvad ~r du mig for at hun gjorde saa!* kan du tänka dig!

givot gigtåg.

gjald gällt ljud. **~e** genljuda, gälla.

gjev sur min el. grimas. **~e** hänga läpp, vrida till munnen som små barn, då de skola till att gråta; skäcka.

gjeit = *ged*. **~skor** = *gederams*.

gjord*, *slaa ~* leka med tunnband.

-bue stjärkring, gördelbåge.

gjuv = *juv*.

gjæ = *gæ*.

gjæld gall, icke dräktig, icke mjölkande, sinad; i sms. kastrerad. **~e** = *gilde*.

gjæte vakta, valla, gåta. **~r** vallhjon. **~r-gut** vallpojke.

gjæmaaned göjemånad, februari.

gjøn, *drive ~* gyckel. **~e** gyckla, göra narr.

gjørme dy, gyttja.

gjørs gös (*Lucioperca sandra*).

glacésukker glasyr.

glad*, *være ~ ved* el. i en hålla av; **~ i barn** barnkär; *lige ~* lika nöjd, liknöjd.

glam hundskall. **-hul** ljudglugg.

glane glo.

glans*. **-billede** bild att klistra fast som bokmärke o. s. **-blad** tennfolium.

-blik bleck förtent med rent tenn.

-fisk* = *laksestørje*. **-flue** lysmask (*Lampyrus*). **-frø** kanariegräs (*Phalaris canariensis*).

-hat blankklädershatt.

-læder blankläder. **-papir** kulört papper.

-pil bastard av *Salix pentandra* och *fragilis*. **-sød** sotet av bokved, som användes för framställning av bister.

-traad elinke (algalaktet *Nitella*).

glapsti villoväg; *gensti bliver ofte ~* genvägar äro senvägar.

glar glas. **-vædske** glaskropp i ögat.

glas*. **-aal** ålyngel. **-erts** silverglans.

-flaad = *kavl*. **-flyndre** glasvar (*Le-*

pidorhombus whiff). -kavl glasföte.
 -klocke glaskupa. -kutling glasstubb,
 glasbult (Crystallogobius nilssonii).
 -malm = -erts. -paste glasfius, strass.
 -puster glasblåsare. -skum glasgalla.
 -slange, -snog glasslå (Ophiocaurus).
 -svärmer glasvingesvärmare (Sesta).
 -tøj glasvaror. -urt* (Sallicornia her-
 bacea). -vædske glaskropp i øgat.
 -øble klar astrakan. -øje emaljöga;
 pigmenterat öga hos glasöga hästar.

glasur* emalj. -sukker sockerglasyr.

glat* hal; icke fasonerad om tyg; have
 en ~ tunge ha en hal tunga, vara en
 smickrare; sige sin mening ~ ud ei.
 ræk rakt ut, utan att genera sig.
 -bælg lins (Ervum). -haaret släthårig.
 -haget skägglös. -haj* (Mustelus
 lævis). -is hal is; føre en paa ~
 föra ngn på det hala. -løbet slätbor-
 rad, oräffad. -rokke, -skate slätrocka
 (Raja batis). -snog = hasselnog. -ulk
 grentagig ulk (Gymnocanthus ven-
 tralis). -væk rakt ut, utan att genera
 sig, jr. fortvæk.

glavind glaven, glav.

gled, bringe paa ~ få i gång.

glemme glömma; gaa i ~ falla i
 glömska. -bog, skrive i ~ en ej lägga
 på minnet.

glemsom glömsk.

glente glada (Milvus).

gllette klar fläck på himmeln.

glib fiskhåv, kasse i fyrkantig ram.

glid glidning; se gled. ~e* kana, halka,
 slinta; ~e let over slinka över. ~e-
 bane isbana, kann, skrilla. -køl cen-
 terbord, lösköl, svärd för avdrift. —
 ~er slid.

gliedermand modelldocka med leder,
 mannekäng.

glime glad, öppning, uthuggning i en
 skog; gata uthuggen för att ge skytten fritt
 håll ut i vattnet.

glimmer*. -guld kattguld. -hvid glän-
 sande vit. -sølv kattsilver. -vid sämre
 kvickhet.

glimre glänsa, glimma, blänka; ~ ved
 sin fraværelse lysa; en ~nde forret-
 ning en briljant affär. -syge prälsjuka.

glimt* skymt. -fyr blänkfyr.

glinse glänsa.

glip, gaa ~ af noget gå miste om; slaa
 ~ slå fel.

1. glippe halka, snava; slå fel; gå om
 intet; gå miste om; kræfterne ~de ei.
 glap sveko.

2. glippe klippa med ögonen.

glise visa tänderna; le hänfullt; fnissa.
 ~n gisten, otät.

glissen = grissen.

glitte glätta.

1. glitter glättare.

2. glitter svarttärna (Hydrochelidon
 nigra).

1. glo* glöda; glänsa; stirra; ~ende
 farver skrikande. -bist gapare.

2. glo, pl. glør glöd.

globus jordglob; himmelsglob.

glome se skarpt.

glippe klyfta i berget.

glør glans, prakt. -vær'dig ärofull;
 glorvyrdig. ~e glänsa, särskilt om skri-
 kande, »grannas» stager.

glöse* spøglosa.

glubende* rovgirig.

glubsk* ilsken, vildsint.

gluffe håna. ~r pl. glåpord.

1. glug*. -maaned januari.

2. glug, han blev skudt for ~ slagen ur
 brædet.

glunt pojke.

glup duktig, förträfflig, präktig, ståtlig.

glut' litet barn, »glytt»; som smekord:
 ålskling, docka. -sneppe gluttanäppa
 (Totanus glottis).

glye gelé; slem[migt ämne].

glyse glyskolja, glystorsk, kaplan (Ga-
 dus minutus).

glytte titta; ~ paa døren sætta på
 glänt.

glæde glädje; v. glädja; bordets ~r
 fröjder, njutningar. ~lig glädjande,
 glad om sak; ~lig jul! god jul!

glænse göra glansig, polera.

glød*. -smaan oxidskorpa, som bildas
 på oädla metaller, då de glödgas.
 -stof ett slags torvbriketter, som in-
 läggas i strykjärn.

glög' klok, snabbtänkt; om väg: känslig.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

glötte = glytte.

gnadrje muttra. ~ig gnatlig.

gnaale kälta.

gnag* kält.

gnal litet stycke. ~le avnaga, knapra på. ~ling = gnal.

gnaske knapra, mumsa.

1. gnav ett slags spel med brickor.

2. gnav vresig person, brumbjörn. ~e

gnaga, skava; kälta, vara envis, gnata.

~en gnatig, kinkig, knarrig. ~er*.

~er-abe, -dyr aj-aj (Chiromys).

-pindsvin piggsvin (Hystrix). -pung-

dyr punggnagare (Phascolumys).

gnid gnet. ~re skriva gnetigt, plita.

~ret gnetig.

gnide*. -lyd frikativa, spirant.

gnidsei gnisslande; graad og tønders ~.

gnidsk gnidig, girig.

gnie vara anål, girig.

gnikke gnida.

gnikse, gnisse knarra, gnissla.

gnispe = övergärne.

gnitre = knitre.

gnog gnagde.

gnubbe, gnugge gnugga; ~ sig op ad en vara påträngande.

gnægge gnägga sakta, »gumra», »mäckra».

god*, du har ~t ved at tale du kan gott tala, det tjänar ingenting till, att du talar; de var lige ~e om det hade lika stor del i det; det gør han for et ~t ord för rakt ingenting; du ser ~t ud du ser frisk ut. -dæ'dig välgörande. -fjot beskedlig, mjäkig person, mes. -lidende godlynt, godmodig, vänlig; snäll, beskedlig; hyggelig, trevlig. -skrive gottskriva, kreditera. -snakke lirka med, genom lämpor övertala. -troende godtrogen; jur. som är i god tro. -ved kärnved. -vejr vackert väder. -vægt vikt utöver den debiterade, som i vissa branscher plägar lämnas köpare.

gode gott, det goda, förmån; det er et stort ~ en stor fördel; det har sine ~r.

gods* da. stark. egendom, uppdelad i

fæstegaarde. -øjer* da. ägare av mer än 12 tønder hartkorn; stark. större godsägare med fæstegaarde.

gødselig godmodig.

godt-befindende, efter eget ~ efter behag. -gøre* bevisa. — ~e-bræt bricka med konfekt o. d.

gojfulg garfågel (Alca impennis).

gold ofrukttsam, gall; ofruktbar; ~e aks tomma; ~ blomst blomma, som saknar befruktningssdelar; en ~ ko utsinad. -amme sköterska, som ej ger di. -aks vildkorn (Hordeum murinum). -tid den tid då en ko står i sin.

gøle manet (Medusa, Cyanea m. a.).

-polyp polypmanet.

goring kil, trekantigt stycke av ett segel.

gor-kim, -kyte elritsa, alkuva, äling (Phoxinus phoxinus).

graa*. -and gräsand (Anas boschas).

-ask amerikansk askart (Fraxinus pubescens). -asp = -poppel. -bensild vinterlekande, stor varietet av sild.

-bu, -bynke gråbo (Artemisia vulgaris). -dodder grådådra (Alyssum calycinum). -drossel sångtrast, talltrast (Turdus musicus). -dyr ren. -el gråal, arre (Alnus incana). -falk fjällvråk (Buteo lagopus). -gaas* (Anser anser); stor ~ sädgås (Anser segetum).

-grib grå gam (Vultur cinereus). -hai håstörje, bethaj (Galeorhinus galeus). -hare hararten Lepus europæus; låglandets, Ar. Danmarks art. -hejre grå häger (Ardea cinerea). -hjelmet om bokspår (Accentor modularis); av hämppling (Linota cannabina). -kjeld rödbena (Totanus calidris). -kraage vanlig kråka (Corvus cornix). -laden gråaktig. -lysning första gryningen. -maage, -maase vittrut (Larus glaucus); stor ~ gråtrut (Larus argentatus). -mejse kärreme, entita (Parus palustris). -mos mossläktet Grimmia. -nakke fiskmå (Larus canus). -or = -el. -pil gråvide (Salix cinerea). -poppel Populus canescens. -ris = -vidje. -sanger törnsångare (Sylvia sylvia

el. canescens). -**sej*** (Gadus carbonarius). -**sidsken**, -**sisik**, -**siske** gräsiska (Acanthis el. Fringilla linaria). -**skalle** mört (Leuciscus rutilus). -**skind** gråverk. -**sneppe** spovsnäppa (Tringa subarquata); **kustenäppa** (T. canuta). -**so** honan av sjurygg (Cyclopterus). -**spurv*** (Passer domesticus). -**spætte** gråspett, grågöling (Picus canus). -**steneræble** gravensteiner. -**sæl*** (Halichærus grypus). -**tas*** »tasse», »gråben», varg. -**tavlet** vitgrå med stora mörkare fläckar. -**tejt** tobisgrissla (Uria grylle). -**trost** snöskata, björktrast (Turdus pilaris). -**vagten** sjo. babölingarna, drottningens kvarter. -**vakke** geol. gråvacka. -**vidje** krypvide (Salix repens); gråvide (S. cinerea); sälg (S. caprea). -**ørred** trol. äldre hane av havsring, grå-lax.

graadig glupsk.

1. **grad** okastrerad.

2. **grad***, om temperatur vanligen = grad Réaumur, som svarar mot 1,25 grader Celsius; *forbudne* ~er släktled. -**bøjning** komparation. -**maal** skala. -**stok*** sv. termometer. — ~e bestämma alkoholhalten hos ngt. ~e .**stok** alkoholometer, spritprovare.

graks drägg, bottsatsa.

gram gramse.

grams gripande, snappande; *kaste penge* i ~ eg. kasta ut för att låta vem som helst hugga för sig; kasta för alla vindar.

1. **gran'** grand; stoftgrand.

2. **gra'n*** (Picea abies). -**barklus*** (Chermes abietis). -**holt** grandunge. -**korsnæb** mindre korsnäbb (Loxia curvirostra). -**mejse** svartmes, kolmes (Parus ater). -**sanger*** (Phyllopsenstes collybita).

granade ett slags fisk- el. köttpudding.

grand tydlig, klar; no. fin, tunn. -**gi'vellig** tydlig, klar, noga; *jeg saa det* ~.

grand-onkel fars el. mors farbror el. morbror. -**tante** fars el. mors faster el. moster.

granske* forska.

granvoksen smärt och realig.

grassat, *løbe* ~ gå el. löpa omkring på gatorna för att göra ofog; sv. gå sysslolös på gatorna; *køre* ~ köra vilt, i ursinnig fart.

grat skarp kant, egg; filgrad. -**høvl** gradhyvel. -**liste** gradlist. -**sag**, -**sav** gradsåg.

gratist frielev.

grav* jakt. rävlja; *kalkede* ~e vitmenade grifter; *han trodde, at den hellige* ~ var vel forvaret att allt var gott och väl. -**and***, -**gaas** (Anas el. Tadorna tadorna). -**hund** tax. -**jagt** grytjakt. -**klokke** själaringning. -**mæle** gravvård. -**plads** forhistorisk gravplats. -**røst** gravlik röst. -**saks** mil. tenaille. -**so** slampa. -**sted** gravplats, familje-grav. -**svale** backsvala (Cotyle el. Hirundo riparia).

grave gråva; ~ i metal rista, gravera; ~ og spørge fråga envist. -**hveps** rovstekel; grävstekel (Pompilus, Sphex). — ~r dödgåvare.

grej redig, klar, reell, »rejål», ordentlig; *det er ikke saa* ~t lätt, gott. ~e v. klara, ordna; reda, utreda; sbet. sak, don, tyg; ~er grejor.

1. **grel'** bjärt, skrikande, grell om farg.

2. **grel** = *kystvibe*.

gropa adv. vardagl. no. väldigt; *det er ~ moro* väldigt livat.

groplyng krypljng (Azalea procumbens).

grever avfall vid smältning av talg, grevar.

grib' gam; *gul* ~ gåsgam (Vultur fulvus).

gribbenille argbigga, ragata.

gribe*, *jeg greb mig i det eller det kom på mig med*. ~s-gods herrelös egen-dom.

gridsk girig, begärlig.

grif' grip (sagotjur).

griffel* bot. stift. -**hale** spröt; *nellike-rod* (Dryas) har ~ paa smaafrugterne. -**pude** honungsgömmet hos umbellaterna. -**støtte** den med ståndarsträngen sammanväxta pistillen hos orkidéerna. -**tag** griffelutskott.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före | .

grim avskyvärt ful. ~**rian** ful person.

grime timmerbom, länsa; grimma.

grimet strimmig i huvudet, grillrig om beskap; smutsig i ansiktet.

grin*, da. skämt, cyckel; no. gnäll. -**ag'**-**tig** löjlig. — ~**atus** sur, grinig person, grinolle.

1. **grind**, -**hval** grindval.

2. **grind***. -**sav** spännsåg.

gripo'menus öknamn på polis och andra rättvisans tjänare, »gris»; sv. öknamn på barnmoraka.

1. **gris***. ~**e-kanin** marsvin (*Oavia cobbaya*). ~**e-tang** knöltång (*Ascophyllum nodosum*). ~**e tål** snuska ned. ~**eri** svineri; snusk.

2. **gris** ugnen under en maltkölna.

3. **gris** i spel opåräknad tur, sinkadus.

4. **gris** fina gryn. -**melkage** manna-grynskaka.

5. **gris** smörja.

grisk se *gridsk*.

grissen gisten.

1. **gro** groda.

2. **gro** växa; läkas; no. **gro**. -**blad*** (*Plantago major*). -**hold**, -**kød** läkkött. -**vejr** för årsväxten gynnsamt väder. — ~**e** grodd.

gros*, *hærens* ~ huvudstyrka.

groske äta godsaker.

grosserer grosshandlare.

1. **grov** bäck, ränna, vari en bäck flyter fram.

2. **grov***, *nu var De* ~. -**fil** grov fil, 7 hugg på cm.; *faa af -nen* bli hårt medfaren. -**høvl** skrubhhyvel. -**kul** orent kol i stycken. -**tærende** matfrisk.

gru rysning; *det er en ~ at tænke paa* det jag ryser, när jag tänker på det; *dette menneske er mig en ~* är min fasa.

grubbe mala grovt, gröpa.

grubber* skumpharv.

grube gruva; *grave en ~ for andre*

grop. -**lod*** bergverksaktie. -**tømmer** gravstötter, pitprops.

grud' grums, kaffesump.

1. **grue** rysa, rygga tillbaka, gruva sig; *jeg ~r for at bade i dag, det er saa koldt*.

2. **grue** eldstad.

3. **grue** = *gruv*.

grugg = *grud*.

grum grym (no. uttal *grum*); no. sv. präktig (uttal *grøm*). ~**me** (ω) väldigt.

grund*, *sandet ~ botten*; i (*bund og*)

~ i grund och botten, egentligen; *af visse ~e skål*; *sælge ~e tomtplatter*.

-**adel** besutten adel, lantadel.

-**afgift** jordränts, tomtören. -**bladene**

de nedersta örtbladen. -**brod*** »s. våg,

vars dal når botten. -**byrde** gravation, servitut.

-**bøger** fastigheteböcker.

-**digning** dränering. -**ejer** jordägare, tomtägare. -**evne** grundkraft.

-**fjeld** urberg. -**flade** bottenyta. -**fladebaand** måttband, varå man avläser

trädets genomsärningsayta. -**foring** utläggande av lockmat för ljusterfiske.

-**gaaende** »s. djupgående. -**gods** gods, som kastats över bord, vrakgods.

-**jærn** bottenjärn. -**led** subjekt. -**ledemod** basalfalang på anger. -**leje** = -*afgift*.

-**linie** bas. -**lov** grundlag. -**lovsdag** dag för Danmarks konstitution, den 5 juni, och Norges, den 17 maj.

-**lovsfjendsk** antikonstitutionell, reaktionär. -**ord** samord; subjekt. -**rids** plan.

-**rig** bottenrik. -**skrift** original, grundtext. -**skæv** grundfalsk. -**sluse** dammlucka i botten. -**stof** kem. grundämne.

-**se** sjö, som av okända, möjl. vulkaniska orsaker uppträder på vattnet. -**talje** reservtalja för rodrets manövrerande.

-**tegning** grundritning. -**værk** grundval för byggnad i vattnet. — ~**ere**

grunda, måla med grundfärg. ~**et** på grund av. ~**ig** grundlig.

2. **grund*** adj. -**lændt** med grund jordmån.

grundling sandkrypare (*Gobio fluviatilis* et. *vulgaris*).

grunker pluringar, slantar på kistbotten.

grus*. -**bunke**. -**dynge** hög av väggrus, grushög. -**hob** ruinhög.

grusk stolt, präktig, ypperlig; *tjene ~e penge* grova.

grusom grym; *en ~ hede* en gräslig hetta; ~**t styg** ohyggligt ful.

grut' gröpe; = *grud*. ~te gröpa.
gruv, *ligge* ~ ligga på näsan.
grybing sja. urskärning.
gryde*. -ler krukmakarlara. -malm gjutjärn. -ske slev. -sten* täljsten. -ven tallriksalickare, matfriare.
gryle böla, råma.
grylletejste tobisgrissla (*Uria grylle*).
gryn*. -mel grovt malet kornmjöl. -sod ungef. sluring.
grynte grymta.
gråde gråta. -kone bibl. gråterska. -pil tårpil (*Salix babylonica*). -vise klagovisa. -vorn gråtmild.
græker grek; yrkesmässig falakspe-lare.
grænd grannskap; by.
grænse* rågång, ägoskillnad; mat. gränsvärde, limes.
græs*, *gaa paa* ~ på bete. -and da. * (*Anas boschas*); da. snatterand (*A. strepera*); no. bläsand (*A. penelope*). -björn ung björn. -bleget blekt i so-len. -bund sjöbotten med grön vege-tation. -dyr = *björn*. -fedning göd-ning på betet. -fly nattfjäril, nattfly. -gaard hemman med goda betesmar-ker. -gang naturlig betesmark, naturlig äng. -gæld betalning för bete. -hop-sanger* = *busksanger*. -kar pumpa. -korn mannagryn; mannagräs (*Gly-ceria fluitans*). -krabbe vanlig strandkrabba (*Carcinus moenas*). -leje den tid, då åkern ligger som vall. -mark vall, som ingår i den odlade jordens oirkula-tionsbruk. -nelike gökblomma (*Lych-nis flos cuculi*). -okse oxe, som tagits emot för att mot betalning hållas på bete. -plæn[e] gräsmatta. -rust en rost svamp (*Puccinia*). -rytter, *blive til* ~ falla av hästen. -raade grässnultra (*Labrus exoletus*). -sild småsill. -smutte ärtsångare, grässmyg (*Sylvia curruca*); *graa* ~ törnsångare (*S. sylvia* el. *cinerea*). -torsk små exem-plar av *torsk*. — ~se beta; gräsa. ~set gräsbeväxt.
grætten kinkig, gnatig, retlig.
grævling* grävsvin (*Meles taxus*).
grød* kräm. -hoved pundhuvad. -is

issörja. -mundet som har grötig stämma.

gråde* skörd; da. växtlighet, växt-kraft.

græft dike. ~e dika.

grølling = *grundling*.

grøn*, *sæt dig vid min ~ne side*; *paa sit ~ne øre*; ~ne bord spelbord; exa-mensbord; ämbetsverksbord; byrå-kratvælde. -aar år, då säden ej mognar. -ager träda. -celle kloro-fyllförande cell. -finke* = *svenske*.

-handlerske grönsaksmånglerska.

-irisk = *svenske*. -jord träda; grön-sand, glaukonit. -kone = *handlerske*.

-korn korn av omoget vete; kloro-fyllkorn. -kuling ensilageberedning.

-laden grönaktig. -raade kärnsnultra, skolta (*Labrus melops*). -saltet rim-saltad. -sand glaukonitsand. -sanger skogssångare (*Phyllopsenstes sibilatrix*).

-sidsken* (*Acanthias spinus*).

-skolling = *gypling*. -spætte grön-göling (*Gecinus viridis*).

-svær gräs-matta, grästorv. -tærnet grönrutig.

-øgle grönödlä (*Lacerta viridis*). —

~t-handel grönsaksaffär. -kuling = *grönkuling*. — ~nes grönska. ~ning gräsmatta. ~sel grönsaker. ~ske grönska, grön färg; grön vegetation i vatten.

grønlands-due alkekung (*Mergulus alle*).

-hval* (*Balæna mysticetus*).

-sæl* (*Phoca groenlandica*).

grøp' håla, grop, »dälpa» i vägen.

grør pl. grodor; se *gro*.

grøs' rysning. ~se rysa.

grøsten täljsten, fettsten.

gud*, *vi har [en] ~s velsignelse af slægtninge* Gudi nog. ~s-bespottelse gudsförmädelse, hädelse. -forgaaen gudsförgäten, gudlös. -ord*, ~ fra landet lantlig oskuld.

guddommelighed*, *i en ~ oavbrudet*.

guffe, *guffe i sig* stjalpa i sig.

gufs pust; vindfläkt.

guide mil. riktbefäl; tekn. gejd.

1. **gul** jämn stadig vind.
 2. **gul***. -aate gult tarminnehåll, mest annelidlarver, hos siltten. -aks värbrodd

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudbruk eller vad som i den står före | .

(Anthoxanthum odoratum). -**blymalm** vulfenit. -**bug** = *bastardnattergal*. -**erle*** (Motacilla flava). -**haa** havsmus (Chimæra monstrosa). -**irisk** gulhämpling (Serinus serinus). -**jærnsten** myrmalm. -**kløver** liggklöver (Trifolium procumbens). -**maure** gulmåra (Galium verum). -**pil** Salix vitellina. -**rod** = *verod*. -**siire** gullbräcka (Saxifraga aizoides). -**simmer** gulsippa (Anemone ranunculoides). -**skjoldet** svagt gulflammig som linne, då det legat länge. -**skrep** storskrake (Mergus merganser). -**spink** = *erle*. -**spurv** gulspurv (Emberiza citrinella). -**syn** violettblindhet. -**træ** gulholts, gammal pestik. -**visse** färgginst (Genista tinctoria). -**værling** = *spurv*. — **æ-rod** morot (Daucus carota). — **~lig** gulaktig.

guld*. -**hasse** guldsmed, guldbagge (Cetonia). -**bille** guldbagge, guldpytta (Chrysomela). -**blomme** hästfibla (Arnica). -**brand** ringfinger. -**bust** stäm (Lenciscus grislagine). -**drossel** sommargylling (Oriolus galbula). -**dusk** topplösa (Lysimachia thyrsoflora). -**faks** gyllene lockar. -**fasan*** (Phasianus pictus). -**finger** ringfinger. -**fod** guldmyntfot. -**folie** bladguld. -**fugl** gulärta (Motacilla flava); guldmynt; rik arvinge, guldfisk. -**fötting** sillmåse (Larus fuscus). -**gæg*** (Chrysococcyx auratus). -**haar** en växt (Chrysocoma). -**hare*** brasiliansk kanin, aguti (Dasyprocta aguti). -**havre** gulhavre (Avena flavescens). -**horn*** särak. tvänne guldhorn funna vid Galleshus 1639 och 1734. -**hveps** guldstekel (Chrysis). -**høne**, -**høns** = *bille*. -**kage** ett slags sockerkaka med äggulor; jfr *sølvkage*. -**karpe** guldfisk (Cyprinus auratus). -**karse** åkergyllen (Erysimum cheiranthoides). -**knapper** odlad form av Ranunculus repens med fyllda blommar. -**laks*** större silverfisk (Argentina silus); fläckpagell (Sparus centrodonatus). -**leje** guldlager. -**læder** gyllenlåder. -**løbebille** jordlöpare (Carabus auratus). -**makrel*** dorad (Cory-

phæna). -**mine** guldgruva. -**mor** guldbrokad. -**muldvarp*** (Chrysochloris). -**mus** »sjörätta», »havsmus», gullmus (en borstmask, Aphrodite). -**pirol** = *drossel*. -**regn*** (Cytisus laburnum). -**ribs*** (Ribes aureum). -**sand** = *sæbe*; = *støv*. -**skalle** = *rudskalle*. -**skræppe** strandkräppa (Bumex maritimus). -**smed*** trollslända (Libellula depressa). -**sommerfugl** dukatguldvinge (Polyommatus virgaureæ). -**spurv** = *gulspurv*. -**stjerne** vårlök (Gagea). -**stykke** guldmünt; *mit* ~ mitt gull. -**støv** det utvaskade kornformiga guldet. -**syre** guldoxid. -**sæbe** guldhaltig sand el. dy. -**torbist** = *basse* el. *bille*. -**tvæt** guldvaskning. -**ugle** gammatecknat metallfly (Plusia gamma). -**vinge** = *bille*. -**ørn** kungsörn (Aquila chrysaëtus).

Gulland Gotland.

gulpe *op* stöta upp födan; ~ *i sig* sluka utan att tugga.

gulv golv. -**tæppe** golvmatta.

gumle mumsa, tugga med slutna läppar. **~re** ordningen Edentata, tandfattiga bland däggdjuren.

gumme (*ω*) tandkött; *faa paa ~rne* få på nosen. -**lyd** supradentaler, apikoalveolarer.

gummi*. -**linned** kragar o. d. av celluloid.

gump*. **~e-fod** = *lappedykker*; = *lom*. -**høne** höna utan stjärt.

gumpe guppa, skaka, stöta om åkdon.

gumre bräka; skratta hjärtligt.

gunge gungfly.

gunstig* gynnsam.

gurkemeje gurkmeja (Curcuma).

gurm grums.

gurme = *gjørme*.

gurpe rapa.

gurtbue bygga. stärkring, gördelbåge.

guse havsdimma.

gust vindpust.

gusten gulblek, gråblek.

1. **gut*** pojke, gosse; dräng. -**unge** liten pojke; pojkvasker, poj kvalp. **~te-floks[ø]** flicka, som springer efter pojkar.

~ senaste sammansatta ord. *ω* = 0 i bo. *a' i* tryckstavelse, lång vokal. *a'* tryckstavelse, kort vokal.

2. gut silkesmaskens första trådar; tafs på mellev av sådan tråd.

1. gyde gränd; smal väg.

2. gyde gjuta; om fisk: lägga rom, leka. -fisk fisk med rom el. mjölke. -færdig lekfärdig. -jern götjärn.

gylden*. -lak lackviol. -ris gullris (Solidago virgaurea). -stykke brokad, gyllenduk. -vand ett slags brännvin, destillerat över citronskal m. m. och i vilket simmade smådelar av äkta guld.

gyldig giltig.

gylp = gulp. ~e stöta upp rødan för att idissla.

gylte snyltra (Labrus).

gyng gunga.

gypling pojksvalp, gröngöling, spoling.

gys rysning. -fugl fjälluggla, snöuggla (Athene nyctea). — ~e rysa. ~elig gräslig.

gyve driva omkring, virvla omkring för vinden.

gyvel harris (Sarothamnus scoparius). -kvæler snyltrot (Orobanche).

gæk* klinka i lås. ~ke-blomst snödroppe (Galanthus nivalis). -brev brev med en snödroppe. -lilje = -blomst.

1. gæld* skuld. -herre borgenär. — ~s-bevis skuldædel. -fragaælsesbo urarva konkursbo. -fængsel bysättningshäkte.

2. gæld* socken.

3. gæld om ko: sinad. -buk kastrerad gumse. -ko gall, ofruktig ko. -okse oxe.

1. gælde kastrera.

2. gælde gälla; det ~s (gælds) ikke gillas i tek.

gælen vulg. galen.

gælle gäl. -gitterlignende bot. hårfint delad om blad. -lus*, -orm parasitkräfta (Lernæa).

1. gænge* skruvänga; med på slädar och yagor; gångjärn.

2. gænge gång; sagen maa have sin ~; være i god ~ på god väg.

gær jäst. -munker jästmunkar.

gærd, der er noget i ~e i görningen.

1. gærde gærdesgård; levende ~ häck.

-bukketorn bocktörne (Lycium barbarum). -fang gårdsle, virke för gårdesgård. -græssmutte årtsångare, årt-smyg (Sylvia curruca). -hørsilke snarvea (Cuscuta europæa). -konge gårdsmyg (Troglodytes troglodytes).

-kørvel taggkørvel (Anthriscus vulgaris). -pligt stängselskyldighet. -pæl gårdsgårdsstör. -sanger = græssmutte.

-smutte = -konge; stor ~ järnsparv (Accentor modularis). -snærle björn-vinda, skogsvinda (Calystegia sepium). -stente stätta. -valmue rågvallmo (Papaver dubium). -vikke häckvicker (Vicia sepium). -vippe = -konge.

2. gærde sjo. [gaffel]gård.

1. gære jäsa.

2. gære foga tillsammans på gering.

gæsling*. ~e-blomst nagelört, rågblomma (Draba verna).

gæst*. -mild gästfri. — ~e-hjem hərbärge. -ret aa. särsk. form för behandling av sådana mål, som brådska, emedan en part är resande; domstol för behandling av dylika mål. — ~erere kalasa, festa.

gætte gissa. ~ri ideligt gissande.

gæv duktig, ypperlig, förträfflig.

gæve, gævn handfull.

gø skälla.

gøde göda Jorden och (no.) kreatur. ~ning* gödsel. ~ske göda Jorden; gödsla.

gøg* (Cuculus canorus). ~e-blomst gökblomma (Lychnis flos cuculi).

-lilie nattviol (Habenaria). -mad harayra (Oxalis). -moder = gærdegræssmutte. -rokke = nebskate. -spyt grodspott (av spotttriten Cercopis spumaria). -syre = -mad. -urt nyckelblomster (Orchis).

gøgl gyckel. ~e gyckla. ~e-kunst taskspeleri. -lys irrbloss.

gøre*, det er mig meget om at ~ det ligger mig meget om hjärtat; det kan jeg ikke ~ for det kan jag inte hjälpa, det rör jag inte för; ~ opsigt väcka uppseende; han gør meget af

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

hende håller av, sätter värde på; det gör hverken fra eller til ingenting till saken; ~ i penge förvandla.

gørtler gälbjuntare.
gøs* liten flagg.
Gotland Gottland.

H.

1. **haa** haj (Squalus, Acanthias); sarak. = *pighaa*. -**brand*** hämår (Imrus cornubides ei. Lamna). -**gylling** havsmus (Chimæra monstrosa). -**ising** = *marefynder*. -**kall**, -**kærring** häskårding (Æsmargus borealis). -**kærringstenbit** = *blaastenbit*. -**mær*** = -*brand*. -**skjærding*** = -*kall*. -**torsk** haj (Squalus).

2. **haa** det efter höskörden växande höet, efterslätter.

haab hopp; ~et er lysegrønt grönt är hoppets färg. -**læs*** ohjälplig, urbota. — ~e hoppas; jeg vil ikke ~e, at han kommer han måtte väl inte komma. ~e-fuld hoppfull; hoppgivande, förhoppningsfull.

haaball, **haaboll** midsommar, latsommar; tiden mellan plöjningen och höslättern.

haakrykje = *krykje*.

haal hal. ~ke halka.

haand hand; han skriver en smuk ~ håndstil; have ~ i hanke med en ha makt över, hand med; give en over hænderne på fingrarna; ~ og magt sjo. handkraft; komme af hænde komma bort. -**arbejder** yrkesarbetare, hantverksarbetare, fabriksarbetare. -**bag** utsidan av handen. -**blad** insidan av handen. -**delt** bot. fingerlik, handdelad. -**faaet** handfången; ~ pant lös pant. -**flade** = -*blad*. -**flid** hemslöjd. -**fæste** handtag. -**gangen**, **være en** ~ ha underkastat sig ngn och ingått i hans tjänst. -**gerning** handarbete. -**hjul** sländtrissa. -**hæve** upp-rätthålla, handhava. -**jern** handklovar. -**kamp** handgemäng. -**kast** stenkast. -**klæde** handduk. -**køb** småköp, köp från apotek utan recept. -**koffert** kappsäck. -**liste** ledstång. -**mæng[e]**

handgemäng. -**nem** händig; behändig, bekväm. -**orgel** kammarorgel; da. positiv. -**pant** lös pant. -**pig** kort spjut. -**pose** liten väska. -**pøs** ämbar, pyts, hink. -**ramme** = *rambuk*. -**ribbet** bot. handnervig. -**rod** handlove. -**rok** slända. -**skilling** liten penningssumma, som lämnas utan att redovisning behöves, nålpenngar. -**skriver** handsekreterare. -**skruve** tumskruv. -**skyts** handgevär. -**snelde** slända. -**spejl** nackspegel. -**spiger** handspak. -**sving** vev. -**tag*** skalm, skänkel. -**talje*** mindre fyrekuren talja. -**ten** slända. -**tot** styvhalad för hand, så att man ej med handen kan taga isär styckena. -**trumle** vält. -**vaad** vad; som drages in utan vindspel. -**vinde** drillbort, bröstborrskaft. -**vingede** vingfotade. -**vol** skaffet på en slaga. -**vægter** hantlar, handtygder för gymnastik.

haant hånfult; lade ~ om tala föraktligt om, förakta.

haar*, **de** ligner hverandre paa et ~ som ett par bär; ikke et ~ bedre hårsån. -**affald** sjukdomen alopecia, hårets avfallande. -**bund** huvudsvål. -**bælg** hårsäck. -**dug** hårduk; tagel-duk; flaggduk. -**dække** hårrem. -**gøple** = *brandegøple*. -**kar*** kapillär. -**krølle** hårlock; papiljott. -**lag** hårbeklädnad. -**læg** hårrot, hårpapill. -**orme** trikiner. -**pisk** stångpiska. -**rod*** smårot. -**rør** hårkäril. -**saar** öm[het] i hårrotterna; sda. ömtålig. -**sime** ntr. hank. -**skjorte** tagelskjorta, botgörarskjorta. -**skærer** hårfrisör, barberare. -**stjerne*** (Comatula). -**strøm** hårrem. -**sækmidde** hårsäcksdjur (Demodex folliculorum). -**trukken** hårdragen.

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' i tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

-vildt jaktbara, matnyttiga däggdjur, motsatt *pels-* och *fjedervildt*. — *~e* fälla hår.

haard*, *~ hud* sträv. **-bundshø** hårdvallsbø. **-fø** hård, oöm, hårdad. **-nakket** envis. **-ved** hårt träslag.

haarr harr (Thymallus vulgaris).

haas vardagl. hes.

habengut vardagl. ägodelar.

had*, *lægge for* *~ fatta* hat till; göra hatad. *~sk* hätsk.

hadde hank på en gryta.

haentite talltita (Parus borealis).

hag skicklig.

1. **hage** haka. **-smække** haklapp. **-kæde** kindkedja.

2. **hage** hake; sv. hakebössa; v. haka. **-blad** haklask, sticklask. **-fisk** utlekt lax.

3. **hagle** hage. **-torn*** (Cratægus oxyacantha).

haj* (Squalus). **-lods** lots (liten flak, som följer bajen: Naucrates ductor).

hakfrugter namn på rotfrukter m. m., som växa på drillar, så att rensning kan ske däremellan.

hakke*. **-blok** hackcho. **-mad** finhackat kött, köttfärs; *lave* *~ af* grundligt pryglä. **-spæt** hackspett (Picus).

hakkebræt cymbal; uselt piano; översta delen av skeppets akterspegel, hackbräde.

hakrykje = *krykje*.

hald renens brunst.

hale svans; stjärt. **-ben*** tångben.

-hvirvel svanskota. **-ikter** cerkarier,

en generationsform av levermasken. **-kirtel** hos

regel: gumpkörtel. **-mejsle** stjärtmes

(Orites el. Parus caudatus). **-nerve***

tångbensnerv. **-padde** olm (Protens).

-pindsvin piggsvin (Hystrix). **-stykke**

ytterlär. **-tudse** grodlarv, »klumpmask».

halling invånare i Hallingdalen; ett slags karakteristisk norsk dans. **-kast** ett språng i *hallingen*, så att foten når taket; högt hopp. **-mand** sprattelgubbe.

halm*, *komme af dynen i* *~en* ur askan i elden, ur regnet i takdroppet; *have ren* *~ i støvlene* gott samvete.

hals*, *han er engelskmand paa en el. sin* *~ helt* och hållet engelsman, vill inte veta av annat än att vara engelsman.

-baand* fris på en kanon. **-baands-**

braksvale = *braksvale*. **-baandslom**

isлом (Colymbus glacialis). **-baand-**

stenvender roska (Strepilas interpres).

-barm sjo. halshorn. **-brynde**

halsbränna. **-hvirvel** halskota. **-knob**

taljrepknop med krona. **-leje** övre

lagret för en vertikal axel. **-løs, en**

~ gerning en gärning, som medför

livsstraff. **-pude** dyna under lokorna

på en sele. **-syge** = *halse-syge*. **-tap**

övre tapp på en vertikal axel. **-til-**

fælde halssjukdom. **-tone** falsetton.

-tørklæde halsduk. **-urt** nässelklocka

(Campanula trachelium). — **~e-fok**

förgaffelsegel, gaffelock. **-syge***, *tre*

dages *~* halsfluss; *trondhjemske*,

ondartet *~* difteri. — *~e* ge hals,

skälla.

halun* skojare, slyngel, kanalje.

halv*, *det* *~e* *kunde være nok* *hældt*;

hverken helt eller *~t* varken hackat

eller malet; *~e* *forholdsregler* halv-

mesyrer; *det saa jeg med et* *~t* *øje*

det såg jag strax; *høre med et* *~t* *øre*

höra med det ena örat, höra med slapp

uppmärksamhet. **-balance** halvbalk,

væxelbalk. **-brak** träda, som lägges

vid midsommartid, sedan marken

förut varit besädd med gräs el. dyl.

-byg blandsäd av korn och havre.

-dagsskole skola, där två klasser läsa

i samma lokal var sin del av dagen.

-del hälft. **-dækker** halvdäckt båt.

-etage entresolvåning. **-fems** nittio;

i *~erne* på nittitalet. **-femsindstye**

= *~fems*. **-finnet** parkluven. **-fjerd-**

sindstye sjuttio. **-fjers** = *fjers*; i

~erne på sjuttitalet. **-fætter** manlig

syssling. **-gaaen** halvgången: *klok-*

ken er *~* 12 halv tolv. **-gaardsmænd**

da. mindre hemmansägare. **-gryn** korn-

gryn. **-hundrede** femtio. **-hus** skjul

med »pulpettak» (taget sluttande åt blott

en sida); jfr *-tag*. **-karl** drängpojke.

-klæde kasimir. **-kusine** kvinnlig

syssling. **-lærred** tyg av lin och

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. *~* artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

bomull i blandning. **-mayonnaise** kokt majonnäs. **-otting** en sextondels tunna. **-part** hälft. **-ro** halvspänn. **-skjorte** *ca.* kort skjorta. **-skjærm** bot. kvast. **-skygge** anordning av skogs-träds uthuggning, så att marken en del av dagen har skugga. **-slag*** *sja.* halvstek. **-spove** småspov (Numenius pheopus). **-stik** = *slag*. **-stof** halvtyg i pappersindustrin. **-studeret** *røver* halvlärd person. **-svøb** vildpersilja (Aethusa cynapium). **-syre** oxid. **-tag** pulpetak; *jr.* **-åus**. **-talje** enkel talja el. klapplöpare. **-tinte** mellanfärg, övergångston. **-tiur** rackelhane, bastard av tjäder och orre. **-trods** femtio; i *~erne* på femtitalet. **-tred-sindstve** = *treds*. **-tørn** halvslag, halvstek. **-uld** halvulle. **-ulk** halvulk (Centridermichthys). **-verden*** demimonde. **-æsel** halvhäst, halvåsna, dschiggetaj (Equus hemionus). — **-ø-gryn** = *halvgryn*. **-øre***, *~eret* jern blandning av vitt och grått tack-järn.

1. **ham** honom; *det er ~* det är han.
2. **ham** hamn, skepnad; skinn; fosterhinna; *skyde ~* byta om skinn.

1. **hamle**, *kunne ~ op med en* kunna hålla ngn stängen, vara ngn vuxen.
2. **hamle ro** baklänges, »hamna».

1. **hammel** svängel på en vagn. **-bolt** sprint till svängeln. **-reb** draglina.

2. **hammel** fullmogen; strid om skå.

hammer* ordförande, auktionsklubba; brohuvud; *no.* brant klippa; *komme under ~en* gå under klubban, säljas på auktion. **-bolt** lödkolv. **-haj*** (Zygæna). **-musing** en mussla Malleus. **-mærke** bläcka i trä. **-mølle** hammarsmedja. **-skæl** hammarslagg. **-værk** = *mølle*. **-østers** = *musing*. **-øxe** yxa med hammare på baken.

hamp hampa. **-kage** oljekaka av hampfrö. — *~ø-møje* kärrmes (Parus palustris). **-nælde** mjukdå (Galeopsis ladanum).

hamper barsk, hård.

hams skål, vari hasselnöten sitter.

hamster* (Oricetes frumentarius).

han* *subst.* hane. **-bi** drönare. **-dyr** hane. **-kat** katthane. **-køn*** *gram.* maskulinum.

1. **handel*** affär. *~s-betjent* handelsbiträde. **-borger** borgare, som driver handel. **-fart** kofferdifart. **-fuldmægtig** förste bokhållare, prokurist. **-følle** bolagsman, kompanjon. **-gødning** artificiell gödning. **-kari** gård-farihandlare. **-kompani** kompanjonskap; handelsbolag. **-kyndighed** handelsvetenskap. **-ophævelse**, *udsalg paa grund af ~* realisation på grund av affärens upphörande. **-register** yrkesregister. **-ret*** handelsrättighet; handelsdomstol. **-samkvem** handelsförbindelse. **-skik** handelsbruk. **-stand** köpmanskår med inräkning av biträden.

2. **handel** skaff på tröskslaga.

handelig lätthanterlig.

handlø*. *~ø-maade* handlingsätt.

~ingstid förfallotid.

hansel handsöl.

hane* tupp; kran, vindflöjel; *første, højeste ~ i kurven* högsta hönset.

-baand = *bjælke*. **-ben**, *gøre ~ til nogen* vardag. göra sin kur. **-bjælke** sammanhållande bjälke, han[d]bjälke i takstol.

-fod* smörblomma (Ranunculus acris); *sja.* *tåg, fäst som i en hängmatta. **-gal** hanegäll. **-kam*** bot.

växten Celosia cristata. **-kamp** tupp-fäktning. **-kro** tuppkräva; = *hamp-nælde*.

-kylling stridstupp *bird*.

-marsch på stället marsch. **-mule**

tekn. käft, klo. **-skrue** nötskrav i ge-

varsåsk. **-skæg** tuppslör. **-spore** höns-

hirs (Echinochloa). **-trin** tuppsspatt,

håstajukdom, bestående i att hästen lyfter benet

för högt; = *trit*. **-trit** frö i ägg.

hang böjelse, benägenhet.

hanger hangare, skänkling.

hangetite kärrmes, entita (Parus palustris).

hank handtag, öra t. ex. på kopp el.

kruka.

hansvur*st pajas.

happe stamma.

har harr (Thymallus vulgaris).

harbakke = *skrub*.

harcella's retsamhet, gyckel, skämt.

~ere gyckla, skämta.

hardhaus hårdhänt person.

hare*, dansk ~ = *graahare*; *svensk* ~

= *nordhare*; *finde* en ~ vid skidåkning

falla. **-bælg** harskinn. **-fod** hartass;

harklöver (*Trifolium arvense*); *fare*

noget over med en ~ göra ngt vård-

löst. **-kaal** = *mad*. **-kløver** harklö-

ver (*Anthyllis*). **-killing** unghare. **-lab**

hartass, *jr* **-fod**; kattfötter (*Gnapha-*

lium dioicum). **-mad** harkål, tomtört

(*Lampasna communis*). **-mund** har-

myntet. **-mus** harmus, chinchilla

(*Eriomys*); piphare (*Lagomys*).

-skaar = *mund*. **-sky** harhjättad.

-star* (*Carex leporina*). **-søvn** sömn

med öppna ögon. **-øre** harfloka (*Bu-*

pleurum).

harlekin*. **-sneppe** svartsnäppa (*To-*

tanus fuscus). **-spinder** krusbärsfjäril,

krusbärsfläckmätare (*Abraxas gros-*

sulariata).

harm harmsen. ~ø harm.

harpax vanlig törnskata (*Lanius col-*

lorio).

harpe*. **-snegli**, **-snekke** davidsharpa

(*Harpa*).

harpiks harts.

harr = *har*.

harril salttåg (*Juncus gerardi*, karakte-

ristisk för Västjyllands lägre saltängar).

harsk harsken.

hart = *hardt*. **-ad** nästan, så gott

som, hart när.

harthugger stenhuggare.

hartkorn a. äldre beskattningsenhet,

beräknad efter en på 1600-talet gjord

värdering av gårdarnas godhet och

storlek. Skatten för en *tønde* ~ ut-

gick förr med en tunna av det i or-

ten vanligaste sädeslaget, råg el.

korn, nu kr. 13,67. Denna skatt kallas

gammelskat. Försäljningspriset pr

tønde ~ var 1890—94 i medeltal

6521 kr. *Slaa* i ~ skära över en kam;

det store ~ godsägarna, fyrkväldets

män.

hartlooper snabbseglare.

harve*. **-brand** slå i en harv.

has' et. **ha's** has, löjlig person; *faa* ~

pa få bukt med, få slut på.

hasald vit oxel (*Sorbus aria*).

1. **hase** nötfnas; v. taga bort fnaset på

nötter.

2. **hase** haaled; hassena; *smøre* ~r

lägga benen på nacken, ta till har-

värjan, fly.

haspe dörrhaspe; knäpphärvel.

hassel* (*Corylus avellana*). **-fedt** påk-

olja, smörj. **-høne** järpe (*Tetrao bo-*

nasia). **-mus*** (*Myoxus avellanarius*).

-orm = *snog*. **-rod** haselört (*Asa-*

rum europæum). **-snog*** slät snok

(*Coronella austriaca* et. *lævis*). **-urt**

= *rod*.

hast*, *det har ingen* ~ det brådskar

inte. **-værk***, *have meget stort* ~

ha mycket bråttom; ~ *er lastværk*

skynda lagom. — ~ø* v. brådska.

ig* häftig.

hastemt uppskruvad, högtravande,

falskt patetisk (i dyster riktning);

~ø *dityramber over Ringeriges skøn-*

hed; religios digtning uden ~ patos.

hat* i sma. ofta: *svamp*.

hattær skrattnås (*Larus ridibundus*).

haubit halsbränna; *jr* *hugbit*.

haud eg. *haud illaudabilis* icke utan

beröm; andra betyget uppifrån i äm-

betsexamen.

haug hög; kulle; ättehö; råge på mål.

~ø *sig bukta ut; jorden* ~r *sig ved*

ekvatoren.

hauke ropa, skrika, hojta.

haus skalle.

1. **hav***. **-aal** havsål (*Conger*). **-aborre**

= *bars*. **-and** havsand (*Fulgula*).

-blik spegelblankt vatten vid fulltän-

dig vindstilla. **-boer** kustbo. **-brasen**

Rays havsbraxen (*Brama raji*). **-bæn-**

del tång. **-damp** tjocka på havet.

-elefant sjöelefant (*Cystophora pro-*

boscidea). **-elle** alfågel (*Harelda gla-*

cialis). **-engel** en hajart (*Squatina*).

-erkn, **-ert** storsäl, storkobb (*Phoca*

barbata). **-folk** havsnymer och trito-

ner. **-gaard** mångård, ljusring. **-gasse**

smålom (*Oolymbus septentrionalis*);

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

bänd. argstint person; *stor* ~ stor-
skrake (Mergus merganser). **-græs**
hårnate (Ruppia). **-gule** sjövind.
-gunnar mindre lira (Puffinus anglo-
rum). **-gus** kall dimma, som från
Västerhavet drives in över Jylland.
-hest sjöhäst (Hippocampus); storm-
fågel (Fulmarus glacialis). **-imber**,
-immer ialom (Colymbus glacialis).
-jullis en medelhavs fisk (Coris julis el.
Julis mediterranea). **-kal**, **-kalv** hä-
skärding (Scymnus borealis el. Som-
niorus microcephalus); marvin. **-kat**
havsmus (Chimæra monstrosa); havs-
varg (Anarrhichas lupus). **-karudse**
havsruda (Cantharus lineatus). **-ko**
sjöko (Manatus). **-kritme** havafenkål,
havsväxt, använd som sallat (Chritnum mar-
ritimum). **-kvabbe** skärlånga (Mo-
tella). **-lampret** havsnejonöga (Petro-
myzon marinus). **-lig** på stranden
uppkastat lik. **-lit[and]**, **-lyk** = *-elle*.
-lög havslök (Squilla). **-maage** havs-
trut (Larus marinus, av. kallad *sort* ~);
gråtrut (Larus argentatus, av. kallad
graa ~). **-mand*** triton. **-mus** havs-
mus (Chimæra monstrosa). **-negenøje**
= *lampret*. **-odder*** havsutter (En-
hydra marina). **-okse** = *-ko*. **-orre**
svärta (Oedemia fusca). **-padde** =
rognekæx. **-rype** vitmå (Larus eburneus).
-side havsbånd, kust. **-skild-
padde** havseköldpadda. **-skomager**
Blepharis ciliaris. **-skummer** stor-
labb (Lestris catarrhactes). **-skyl** det,
som havet uppkastar, såsom strand-
gods, tång o. d. **-skær**, **toppet** ~
skäggdopping (Podiceps cristatus).
-slange havsorm, vattenorm (Hydro-
phis). **-sneppe** trumpetfisk (Centris-
cus el. Macrorhamphosus scolopax).
-sommerfugl en art skuggfisk el. skyggfisk
(Blennius ocellaris). **-støk** den del
av strandbrädden, som påverkas av
böljorna. **-sule** havssula (Sula bas-
sana). **-taske** = *bredflab*. **-terne** röd-
näbbad tärna (Sterna macrura); fisk-
tärna (Sterna hirundo). **-torn** hav-
torn, sinnbär (Hippophæ rhamnoi-
des). **-tøge** havslöpare (Halobates).

-øgle leguan (Iguana). **-ørn** havsörn
(Haliaeetus albicilla).

2. **hav** handtag, grepe.

havareret skadad genom haveri; om
varor: sjöskadad.

1. **have** hava; ~ *det godt må bra; hvor-
ledes har De det? hur står det till?
det ~s ikke her finnes ej att få; denne
saga ~s i to haandskrifter föreligger;
den bedste grammatik, som ~s finnes;
forandringen kunde ~ mere paa sig
innebära mera; han har det med at
snakke for meget han är nu en gång
sådan, att han pratar för mycket.*
-syg girig, vinningslysten.

2. **have** trädgård; no. av. hage. **-bed**
trädgårdssäng. **-brug** mindre yrkes-
mässig trädgårdsakötsel; fr. *gartneri*.
-dyrkning trädgårdsakötsel. **-græs-
smutte** = *-sanger*. **-grønt** grönsaker.
-irisk bastardnäktergal (Hypolaïs hy-
polais). **-jordbær** jordgubbar. **-karl**
trädgårdsdräng. **-karse** trädgårds-
krasse (Lepidium sativum). **-malurt**
äkta malört (Artemisia absinthium).
-mand uppsyningsman över en träd-
gård. **-melde** trädgårdsmålla (Atri-
plex hortensis). **-rose** en art stor, röt ros
(Rosa centifolia). **-røn** rönnarten Sor-
bus domestica. **-sanger** trädgårds-
sångare (Sylvia salicaria). **-skade**
svarthuvad sångare (Sylvia atrica-
pilla). **-smutte** = *-sanger*. **-snegl***
trädgårdsnäcka (Helix).

3. **have** aa. häck el. grind på vagn.

4. **have** = 2. *hav*.

1. **havn** hamn. **~e-dæmning** hamnpir.
-fæstigheder förtöjningar. **-løb** segel-
ränna till en hamn. **-mester** hamn-
kapten. **-mole** hamnpir. **-penge** hamn-
umgälder. **-tid** den tid, som förflyter
mellan månens kulmination och hög-
vattnets inträdande.

2. **havn** bete. **~e-fæ** betande boskap.

-gang bete, betesmark. — **~e** beta.

havre* (Avena, sarak. A. sativa); *gul* ~
vithavre; *graa* ~ svarthavre. **-brand**
= *stovbrand*. **-fugl** ärla (Motacilla).
-gaas prutgåås (Branta bernicla).
-græs aa. luddlosta (Bromus mollis);

da. bergslok, lundslok (*Melica nutans* och *uniflora*). -**mus** dvärgmus (*Mus minutus*). -**rod*** (*Tragopogon*). -**skifte** no. åker, som i flera år å rad besås med havre och sedan får vila. -**skraa** havregrope. -**sæd** sädesårla (*Motacilla alba*). -**vimpe** = *sæd*.

hed*, *det er meget ~t emellem dem* det är mycket väl mellan dem. -**væg*** fastlagsbullar och varm mjölk.

hedde da. 1. **hede** no. heta.

2. **hede** hetta. -**blegn** av solhettan framkallat utslag, hettblemma. -**flade** värmeyta. -**slag** solstyg. -**tej** hettblemmor.

3. **hede** hed. -**faar** får av den på Jyllands hedar vanliga rasen. -**falk** blå kärrhök (*Circus cyaneus*). -**lyng** ljung (*Calluna vulgaris*). -**lærke** skogslärka, trädslärka (*Alauda arborea*). -**nelde** brännäsela (*Urtica dioica*). -**nædder** fingerört (*Potentilla*). -**selskabet** sällskapet för uppodling av Danmarks hedar. -**ugle** jorduggla (*Asio brachyotus*).

1. **heden** hednisk. -**jord** ovidg jord. -**old** hednisk tid. -**skab** hedendom.

2. **heden** hädan. -**fart** hädanfärd.

1. **hefte** no. *hæfte*.

2. **hefte** tidsförlust; v. hindra; *undskyld, at jeg ~er Dem* stör er i ert arbete. -**som** hindersam.

hegle häckla; *en gammel ~ ett gammalt rivjärn*. -**hovød** häcklare, klandrare. -**kam** fallkam i häcklingsmaskin.

hegn stängsel; inhägnad; i vissa namn: skog; *levende ~ häck*. ~**spæle** ekstolpar för järnvägarnas inhägnande.

hegre = *hejre*.

hegt, *paa ~en på vippen*.

hej no. obebodd, skoglös fjällplatå el. högslätt.

hejgut, *spille ~ med en göra narr*, föra spektakel.

hejle over klema bort.

hejlo brockfågel, ljunpipare (*Charadrius apricarius*).

hejn hen, brynsten.

1. **hejre** häger (*Ardea* och närstående

släkten); *sort ~ da. svart stork* (*Ciconia nigra*). -**græs** = 2. *heire*. -**næb*** näva (*Erodium*). -**svingel** vissa svingelarter (*Schedonorus*).

2. **hejre** losta (*Bromus*); = *svimling*; *almindelig ~ råglösta* (*B. secalinus*).

hejse hissa. -**bløk** hissblock, lyftkran. **heks** häxa; sjs. klam. ~**e-bær** munkhätta (*Arum maculatum*). -**mel** nikt (sporer av *Lycopodium*). -**mester** trollkarl; *han er ingen ~*. -**skud** ryggsnitt. -**sti** harens gång genom säden. -**sting** = *skud*. -**æg** trollägg, stinksvamp (*Phallus impudicus*). — ~**e** klamma; ~**e** i sig sluka. ~**eri** trolleri; *det er ikke noget ~eri* ingen trollkonst.

1. **hel***, *et ~t spektakel* riktigt; *i det ~e* över huvud, alls; ~**t til Kristiania** ända; *ligge ~t over* ligga krångande med ena relingen under vattnet; ~**t forud** dikt förut; *et ordnet ~e* helt. -**brak** träda, som ej under någon del av sommaren är besädd. -**geviert** boktr. kvadrat. -**kronet** sambladig. -**spove** storspov (*Numenius argutus*). -**stof** i papperstillverkning; heltyg. -**tag** vanligt kroppåstak; sjs. *halvtæg*. — ~**e-gryn** hela korngryn.

2. **Hel** döds gudinnan. **hel-sot** sjukdom till döds.

helbred hälsa; *god, daarlig ~*; sjs. *sundhed*.

helbrede läka, bota. **helbre'delig** som kan botas. **helbre'delse** tillfrisknande.

1. **held** lycka, tur; framgång, medgång, välgång. ~**ig** lycklig, lyckosam; gynnsam; lyckad; *jeg var ~ig med vejret* hade tur; *det udtryk var ikke ~t* lämpligt.

2. **held** = *held*.

helgemesse allhelgonadag.

1. **helle** hall, häll; = *bagste-helle*. -**flint** hornsten, ett slags kvarts. -**knop** fetknopp (*Sedum*).

2. **helle** hälla, tjuder.

3. **helle** sjs. bända. -**ing*** tåg, varmed tvenne varptåg förenas, kabelstek.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

helle-fisk, -flyndre helgefundra (Hippoglossus vulgaris).

hellegat sjs. uppborärsrum.

hellemisse allhelgonadag; sjs *helmissa*.

heller, ~ nedslående rätt, ganska, bra nedslående.

hellig*. -aften helgdagsaften. -bræde helgerån; sabbatsbrott.

1. helme = *hjelme*.

2. helme sluta, höra upp.

helmissa = *hellemisse*; hästkrake, eg. som användes för hästplöjningen och dodades den 1 nov.

helo = *helun*.

helse hälsa. -slaa slå fördärvad.

1. helt sik (Coregonus lavaretus).

2. helt hjälte.

helun ljungpipare (Charadrins apricarius); *spansk* ~ kustpipare, kustvipa (Charadrins helveticus).

helunger = *helun*.

helvede*. ~s-olie ricinolja. -sten lapis, silvernirat.

hempe = *hempe*.

1. he'n brynsten.

2. hen' hän, bort; fram; *senere* ~ längre fram; *staa* ~ *se* *henstaa*.

henbringe tillbringa.

hene bryna.

henfalde hemfalla; sv. multna.

hengaa förgå, förlida, förflyta.

hengiven* tillgiven; ~ *til spil* begiven på; ~ *i sin skæbne* undergiven.

henhold åberopande, hänförande; *i* ~ *til grundlovens* § 79 likmätigt, i förmågo av; *i* ~ *til den længere vejen gennem luften* i betraktande av, på grund av. ~s-*vis* respektive; *De vil have at betale* ~ 1000 og 900 kroner.

1. henholde *sig til* åberopa, hänvisa till.

2. henholde hålla kvar, fördröja.

henhøre höra [till]; *denne sag* ~ *r til en anden ret* faller under ett annat forum.

henimod inemot, nära.

henkaste nämna, omtala i förbigående utan närmare eftertanke.

henkoge inkoka; genom inkokning konservera.

henligge ligga, bli liggande utan att något göres el. kan göras åt saken; ~ *paa magasin* ligga upplagd, lagrad; *sagen har* ~ *et flere aar* legat begravnen; *pengekabet blev* ~ *nde 5 døgn* i *ildmørje*.

henne borta; *der* ~; *jeg ved ikke, hvor han er* ~ *vart han har tagit vägen*.

henregne räkna med, hänföra till en klass.

henrette avrätta.

henrive hänrycka, förtjusa.

hense'ende avseende; *i saa* ~ *i detta avseende*.

hensigt avsikt; ändamål. ~s-*mæssig* ändamålsenlig. -*sætning* final bisats. — ~*ende* gram. relativ.

henstaa stå utan att något göres åt saken; *jeg lader det* ~ *lämnar det oavgjort*.

henstand anstånd.

henstille hemställa.

hensyn*, *der tages intet* ~ *til klagen* besvären lämnas utan avseende. ~s-*betegnelse* gram. medelbart objekt, dativobjekt. -*form* dativ. -*led* = *betegnelse*. -*tagen* hänsyn[fullhet], konsideration.

hensynke försjunka.

hentydning* anspelning, allusion.

henved inemot, nära; sjs *henimod*.

henvej bortväg.

henvende hänleda, vända, rikta; ~ *sig vända sig*.

hep, ~, ~ hänfullt tillrop till judar.

hepatika varietet av blåsippra (Aнемone hepatica) med fyllda blommor.

heppen = *heldig*.

her*, ~ *til lands* här i landet; ~ *og hist, hiet* og ~ här och där. -*an'*, *ilde* ~ illa därän; *kom* ~ *kom på bara*.

-*efterdags* hädanefter. -*hen*, -*hid* hit.

-*frem* härförbi, denna väg fram. -*hos*

härmed, härjämte, dessutom, därjämte. -*heden* här på jorden; sjs *hist-*

oppe. -*ovre* här nppe. -*til** hit. -*ved**

härmed; härbredvid; härigenom.

-*veksel* återväxel, returväxel, recambioväxel.

herd*, -ovn smidesässja. -saale spis-häll.

herk skräp, dåligt arbete.

herlighed* ungef. den rätt, som innehavaren av en herrgård förbehåller sig med avseende på underlydande atrendegårdar.

hermelin* (*Mustela erminia*). -kage ett slags sockerkaka, garnerad med äggvita och mörk sylt.

hermetik* konserver.

herre*, *de* ~r herrar[na]. -kloster kloster med jordegendom. -mand* godsägare, patron. -tække hertycke.

herred härad. ~s-foged *da.* motav. häradshövding [och kronofogde].

-provst *motav.* kontraktsprost. -skel häradsgrens. -styre kommunalstyrelse på landet. -udvalg på Island vald kyrklig representation för ett härad.

1. herse tråla; plugga.

2. herse = herde.

hersens, denne ~ denne här föraktligt.

herska'belig som passar för herrskap, fin, elegant, överklassig; ~ *lejlighed*.

hest* -folk rytteri. -føl hingstföl. ~e-björn fullvuxen björn. -bredderne yndetillans bälte, hästlatituderna.

-bremse hästatyng (*Gastrus* *ei.* *Oestrus equi*).

-bønne* foderböna (*Faba vulgaris*). -dræber stäkra (*Oenanthe phellandrium*). -dum kodum. -faks hästman. -gang hästvandring. -græs mjuktåtel (*Holcus*).

-gyng *karusell*. -haar tagel. -hale* hästsvans i rygg.

mårön (*cauda equina*); ledgräs (*Hippuris*).

-helbred berghälsa. -hilde tjuder. -hov* (*Tussilago farfara*); pestilensrot (*Petasites officinalis*).

-igle* (*Aulostomum*). -kastanje* (*Aesculus hippocastanum*).

-lykke kolossal tur. -makrel taggmakrill (*Caranx trachurus*).

-mynte vattenmynta (*Mentha aquatica*).

-natur krafter och hälsa som en häst; *jr.* -helbred. -omgang plats för hästvandring, körhus; den upptrampade vägen kring hästvandringen. -pranger hästhandlare, hästskojar.

-pære hästlort. -reje råka (*Crangon*).

-skaaner hästskyddare.

-skonæse* (*Rhinolophus*, en flädermus).

-skue hästutställning. -skæl en arktisk kammusla (*Pecten islandicus*).

-spræng krusbräken (*Cryptogramma crispata*).

-strøget = -bredderne. -tov *sjs.* bomtåg. -trø hästhage. -tunge* ostronört (*Mertensia maritima*).

-vikke fodervicker (*Vicia sativa*). -værk maskin, driven med hästkraft.

hi björns ide, råva gryt.

hib, hip hugg, gliring, snärt.

hid*. -røre härröra. -tidig hittillsvarande *ei.* -gållande.

1. hidse = hisse.

2. hidsje hetsa. -blæsende = hæseblæsende. -paafant grälmakare.

hidsig hetsig; häftig; *en* ~ ordstrid, *et* ~t menneske. -prop, -tag argsint människa, som tar eld som krut.

hige efter ivrigt trakta, åtrå, trängta. ~N om sto: brunstig.

hik hickning.

hikste snyfta häftigt, så att man kippar efter andan som förgrätna barn.

hil hell.

hilde tjuder; *v.* snärja in; *være* ~t i *det antikke* sitta fast i antika föreställningar; ~t i *fordomme*.

hildre förtona sig, i dimma framträda otydligt men med större dimensioner än de verkliga.

hille[mænd] *eg.* heliga [män], kors, vas-sera.

hilsen hälsning; *være paa* ~ *med en* vara så bekant, att man hälsar, vara »flaggbekant».

himbær hallon (*Rubus*).

1. himle *eg.* fara till himmeln, dö; himla sig.

2. himle *med roret* kasta rodet över från det ena bordet till det andra.

himmel*. -byg himalajakorn, himmelskorn, skallas varietet av vanligt korn (*Hordeum vulgare coeleste*).

-dug siles-hår (*Drosera*). -egn himmels Streck.

-falden som fallen från skyarna.

-hjerne sväderstreck. -hund usling, odjur; svärta (*Oedemia fusca*).

-højt, *raabe* ~ ropa av alla krafter, så att taket kunde lyfta sig. -korn = -byg.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

-legeme himlakropp. **-raabende** himmelsakriande. **-seng** sparlakanssång. **-spræt** högt hopp; *lege* ~ med en på lek kasta ngn upp med ett lakan, prälla. **-stræg** = *-egn*. **-vejr** herrans väder, våldsamt oväder.

himmerig[e]*. ~s-mundful läcker smakbit, läckerbit.

himphamp oredig blandning, röra.

hin den, den där, om den avlägsnare av två; ~ *karlen* hin, satan. **-anden** varandra.

hindbær hallon.

hinde*. **-bæger** marrisp (*Statice limonium*). **-knæ** rödnarv (*Spergularia* et *Lepigonum*).

hindring hinder.

hingst*. ~e-fugl enkel beckasin (*Telematias gallinago*).

hinke halta.

1. **hip**, *det er ~ som hap* et. ~s [s]om *haps* det är hugget som stucket.

2. **hip** = *hib*.

hirse hirs (*Panicum miliaceum*).

hisse hissa.

hisset där borta, på andra sidan; där ovan, i himmelen, jfr *hist*.

hist där borta, på andra sidan. **-oppe** där uppe i himmelen.

bit säck av helt skinn.

hittevægge hetvägg.

1. **hive** kasta; lätta ankar.

2. **hive** ca. pusta, andas tungt. ~n klenhet, skraltighet.

hivert rus.

hjadder pladder, prat. ~re pladdra, prata.

hjal[d] brädloft; hönsvigel.

hjalp hjälpte.

hjappe gläfsa; sluddra på målet, tala fort och oredigt.

hjaske vara vårdslös, slarva; sköta vårdslöst, slarva med.

hjeile ljungpipare (*Charadrius apricarius*).

hjelme* hatt på destillerpanna; tak på fyra stolpar för säd el. halm; no. bot. fruktbalja, hylsa. **-kæbede** rätvingar.

-snekke snöksäktet *Cassia*.

hjelme = *hjelme*.

hjelmet om bostap: med mellanhuvudet vitt.

hjem hem. **-avle** inbärga. **-fert*** importerad. **-lod**, **-mark** ägolott, som ligger nära gården. **-stavn** hemort, varifrån man härstammar. **-stavnsret** hemortsrätt i fattigvårdshänseende. **-sted** hemort, där man har sin bostad; födelseort. **-stedsskildring** »Heimatkunde», hembygds-kunskap, skildring av hemorten såsom grundlag för geografiska studier. **-ting** underrätten i en persons boningsort. **-ve** hemlängtan. **-vise** jur. återförvisa. — ~lig hemlik.

hjemle skaffa hemul åt; giva lagligt berättigande åt, berättiga; styrka lagligheten av; ~t *etterretning* bestyrkt; *loven* ~r *dette straf* stadgar.

hjemme hemma; *have* ~ höra hemma; *det har intel sted* ~ det är vanvetligt; *du er ~ til gaards* hemmastadd. **-virket** av inhemskt fabrikat, inhemskt.

hjemmel hemul, ansvar för den egendom man sålt, såvida den skulle visas icke lagligen bekommen; lagligt berättigande. ~s-mand hemulsman; sagesman, auktoritet.

hjerne*. **-betændelse** hjärninflammation. **-bjælke*** hjärnbalk. **-blødhed** hjärnförmjukning. **-boller** queneller av hjärna. **-bor** trepan, benborr. **-bro** hjärnbrygga. **-brud** huvudbry. **-foster** osann föreställning, chimär. **-hud** hjärnhinna. **-kasse**, **-kiste** hjärnkapsel, hjärnskål. **-lap** hjärnlob. **-marv** märgsubstans i hjärnan. **-masse** hjärnsubstans. **-rystelse** hjärnskakning. **-skal** hjärnskål, hjärnkapsel. **-spind** = *-foster*. **-stilk** hjärnskängel. **-vindinger** hjärnvindlar.

hjerpe = *hjerpe*.

hjerter* tekn. klaff, ventil i pump; kalv, hjärta på ug; förstärkning på axel; insida av krumtimmer vid största bukten; ankarkryss; *de er to* ~r *og et slag* deras hjärtan slå i samma takt; *jeg kan ikke bringe det over mit* ~ jag har inte hjärta till det; *min* ~ *mand* min älskade man; *han* har

~t paa læberne han är alltför uppriktig. **-banken** hjärtklappning. **-blok** sjo. klyvarbomskloss. **-blomst** blomsterlyra, löjtnantshjärtan (Dicentra ei. Dielytra). **-bolt** sjo. bult i ett knä. **-brækkende** ömkansvärd, bedrövlig. **-bændsel*** dubbel bändsel; ~ i kryds kryssbändsel. **-bæven** = **-banken**. **-dattet** = **-formig**. **-forkammer** förmak i hjärtat. **-formig** bot. hjärtlik. **-frisk** hjärtesund, alltigenom frisk. **-gransker** hjärterannsakare. **-græs** darrgräs (Briza). **-hjul** hjärtformigt hjul. **-hævelse** bröstböld hos hästar. **-knuiser** hjärtebetvingare; kvinnotjusare; enstaka lock i pannan. **-liv** känsloliv. **-læbe** myggblomster (Malaxis). **-ment** av hjärtat gående, uppriktig. **-musling*** (ätlig) hjärtmussla (Cardium edule). **-nag** hjärtängslan. **-onde** hjärtfel. **-pose**, **-pung** hjärtsäck (Pericardium). **-rod** bot. pålrot; djupet av ens hjärta. **-skive** = **-hjul**. **-spand** hjärtstilla (Leonurus cardiaca). **-straa** = **-græs**. **-stykke** i spårväxel: korsningsspets. **-toner** hjärtljud. — **~ns-fryd*** citronmeliss (Melissa officinalis).

hjørt*. **~e-bakkelse** kakor av mördeg med hjorthornssalt, något liknande klenät. **-hals*** nedåtböjd hals. **-kelle** lärstycke av hjort. **-rod** säfferot (Libanotis). **-svin*** babirusa (Porcus babyrussa). **-tak** hjorthorn; = **-bakkelse**. **-taksdraaber** prinsens [gula] droppar. **-taksolie** Dippels olja. **-takssalt** hjorthornssalt. **-torn** havtorn (Hippophaë); vägtorn (Rhamnus cathartica). **-trøffel** hjortsvamp (Elaphomyces). **-trøst** hampfloax (Eupatorium cannabinum). **-tunge*** mjältbräken (Scolopendrium officinale ei. vulgare).

hjul*, **slaa** ~ hjula. **-bandage** hjulring på järnvägs-hjul. **-beslag** hjulring. **-bor** hörnborr med konisk utväxling. **-bør** skottkärra. **-dattet** bot. hjulformig, hjullik. **-dyr*** virveldjur (Rotatoria). **-flange** fläns. **-formet**, **-formig** = **-dattet**. **-knag** kugge. **-føre** vagn-

före. **-skuffe** hämsko på hjul, brinkhake. **-stue** hjulhus. **-tvinge** = **-skuffe**.

hjulpen hjälpt, hulpen.

hjøring herdepojke.

hjøeld loft av lösa bräder; ställning i utkörning av sk.

hjøelme sandrör (Ammophila arenaria).

hjøelpe*, *det ~r for hver dag går framåt; ~ paa komma till hjälp;*

hjälp upp, främja. **-gørding** sjo. slabbgårding. **-lærer** biträdande lärare;

privatlärare, informator. **-løgn** nödlögn. **-mast** reservmast; nödmast.

-skat tilläggs-skatt. **-stag** sjo. borgstag. **-vaterstag** stampstag. — **~r***,

hjøelpers ~ medhjälpare, hantlangare

oftast i brottelig handling.

hjøerpe* (Tetrao bonasia).

hjøerne hörn; väderstreck; *naar han er i det ~ lynnet; i det rette ~ i gott lynne, i sitt medgörliga lynne.*

-baand vinkelband. **-klap** gyllen (Erysimum).

-ret rätkvilling i hörnen.

hjøbo* oboe.

hjøde = **hjøved**.

hjøf hov. **-kaarde** civil uniformsvärja,

paradvärja. **-kryb** föraktlig; hovman.

-præst hovpredikant. **-ret**, **hjøf** og

stadsret domstol, förlagd i Köpen-

hamn och för denna stads vidkom-

mande tjänande som civildomstol i

första instans, eljest som andra in-

stans för östiften. — **-snog** = **-kryb**.

-tvang etikett.

hjøffær dig högfärdig.

1. **hjøfte** höft.

2. **hjøfte** da. sakta, taga av om oväder.

1. **hold** hull. **-saar** kötsår.

2. **hold*** skotthåll; *faa ~ paa noget*

fatt i; ~ i brystet håll; de blev delte

i tre ~ avdelninger, lag; nyt ~ af ar-

bejdere ny styrka; forskellige ~ af

elever sjo kuld; der er intet ~ i ham

hållning, stadga, fasthet; der er intet

~ i dette tøj hållbarhet. -dame mä-

tress.

holde* sikta; *jeg ~r ikke af pærer*

tycker inte om; han maa altid ~ for

det är alltid han, som får ta törn;

~ et arbejde imod et andet jämföra;

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före | .

~ en med selskab hålla sällskap med, göra sällskap; ~ udover sticka ut från land. ~n välbehållen, bärgad.

holdt! halt!

hole, der er intet at ~ att få.

1. holk ett slags flatbottnat lastfartyg.

2. holk doppsko, sammanhållande metallring.

3. holk bytta, holk, tråkäril av flera slag, t. ex. en avsågad tunna.

holke halka.

hollæn'der* Indugårdsarrendator; være skabt som en ~ vara tölpig.

holm se roj.

1. holme holme; tvärbjälke, tvärträ. -hugst skogabr. traktblädning.

2. holme ringa in en björn.

holt dunge, lund. -skrue träskruv, au skruva in i trä. -snope morkulla (Scelopax rusticola).

hon = 2. hun.

honning*. -blomst (Melianthus). -blære honungssäck hos bin. -bæger honungsglandel. -svamp honungsskivling (Agaricus melleus), som på skogstråden framkallar jordkräfta.

honnærlig honnett, gentil; hun er ~, hun betaler sine folk godt.

hop no. dial. liten vik, mellanrum mellan två bryggor.

hope rygga, vika tillbaka.

hoppe sto.

hopsa hoppsan; en dans.

1. horde hord.

2. horde da. ett i befästningskonsten använt flätverk.

hore*. -kippe skökonäste. -unge* boktr. utgångsråd överst på sidan; nattergalens ~ bastardnäktergal (Hippolais hippolais); bogfinkens ~ bergfink (Fringilla coelebs).

horg hop, flock, mängd.

hork[e] en art gårs (Acerina cernua).

horn* nos på en hyvel; gifvel ett slags brod. -blad hornsärv (Ceratophyllum). -bly klorbly. -drager salepsrot (Anacamptis pyramidalis). -erts hornsilver, klorsilver. -fisk, -gjædde, -gjæl nåbbgädda (Belone acus). -guld en

guldlegering om ca: 10 karat. -hud valk i huden. -kvabbe tångsnärta (Chirolophis galerita). -kvæg hornboskap, nötboskap. -kvægsælv kalomel. -lag hornlager. -malm = -erts. -nød sjönöt, vattennöt (Trapa natans). -plante = -blad. -rokke djävulsrocka (Cephaloptera). -rust rostsvampsläktet Gymnosporangium. -sil stor spigg (Gasterosteus aculeatus). -skulpe strandvallmo, möblomma (Glaucoium). -slange hornorm (Cerastes). -snække snäcksläktet Cerithium. -spalte hornklyft. -svamp svampsläktet Keratosa. -selv = -erts. -tand en i Danmark vanlig mossa (Ceratodon purpurens). -ugle, almindelig, liden ~ hornuggla (Asio otus); stor ~ berguv (Bubo bubo). — ~et behornad.

horr = harr.

hors häst; sarak. sto. ~e-gæg enkel beckasin (Telematias gallinago); hær-fågel (Upupa epops). -moder sto.

hortulan, -værting ortulansparv (Emberiza hortulana).

hosbond husbonde.

hose [lång] strumpa; gøre sine ~r grønne söka ställa sig in; saa let som fod i ~ som om det vore smort. -pind strumpsticka. -sokker, gaa paa ~ i strumplåsten.

hospital sjukhus; fattighus. ~s-brand lasaretsfeber; kallbrand. -lem patient på sjukhus; fattighjon. -vogn sjukvagn, ambulansvagn.

hospitium klosterhärberge.

hotel*. -karl vaktmästare, som ombesörjer hämtning av resandes saker, borstning o. d.

houg = haug.

1. hov så där ja! raska på bara!

2. hov (d) håv, fisknot.

3. hov' tråg, bytta, ämbar.

4. hov' ring omkring sol och måne.

5. hov' da., ho'v no. hov. -bar oskodd. -blad hornsula i hoven. -jern, -klinge verkjärn. -kleft hornklyft, hornsplatt hos hästar. -kræft strålkrafta; strålröta. -pattedyr hovdjur (ordningen Ungulata). -rand bärrand. -tvång hovtrång.

— **~e-arbejde** hundgöra. **-dagene** rötmanaden. **-dild** surkulla (*Anthemis cotula*). **-død** hundkål (*Apocynum androsaemifolium*). **-fiol** hundviol (*Viola canina*). **-fok** stagtackel för lossning, lossningstackel. **-galskab** vattuskräck, rabies canina. **-glam** hundskall. **-græs** hundäxing (*Dactylis glomerata*). **-haar*** styva hår i fårull. **-hale*** stjärnbilden Lilla björnen. **-hvede** lundvete (*Triticum caninum*). **-hvene** brunven (*Agrostis canina*). **-hæg** brakved (*Rhamnus frangula*). **-hør** lindådra (*Camelina foetida*). **-kjæks*** hundloka (*Anthriscus sylvestris*). **-koldt** otäckt kallt, så kallt, att man inte vill släppa ut sin hund, »svinsvalt». **-kunster** narraktigheter, tokerier. **-persille** vildpersilja, glis (*Aethusa cynapium*). **-pyr** hundträck. **-rakker** hudavdragare, rackare. **-rose** vinternypon, törne (*Rosa canina*). **-ryg** lymmel. **-sennep** dillsenap, stillfrö (*Sisymbrium sophia*). **-stag**, **-stejle** stor-spigg, tretaggad spigg (*Gasterosteus aculeatus*). **-stjerne** stjärnan Sirius. **-sulten** hungrig som en varg. **-tegn** skattemärke för hundar. **-tunge** munkfnat (*Cynoglossum*). **-urt** = **-dild**.

hunnerørret utmärkt laxöring från Mjösen.

hur dörr.

hurle om fåglar: flyga upp med ett surrande ljud.

hurlomhej spektakel, kolorum.

hurragut glad lax.

hurpe snörpa ihop; *abst.* slarvigt el. smaklöst klätt fruntimmer. **~t** slarvig, smaklös i klädsel.

hurtig snabb, hastig; **~t** fort. **-presse** snällpress. **-skrift** stenografi. **-tog** snälltåg.

hus* *da.* *sv.* lägenhet (förr med blott betesrätt på byns mark, nu med liten jordlott, under en *tände hartkorn*); i *sms.* *sv.* tam-; *være til ~e* [som] hemma; *der vil ligge et ~* där blir ett rysligt spektakel; *bringe i ~* bärga in; *alt i ~et* allting fritt; *satte paa ~et* pantsätta, »stampa». **-andislandsknipa** (*Clangula islandica*).

-arbejde innearbete. **-arme** pauvres honteux. **-arne** huslig härd. **-bagt** hembakad. **-bond** familjefader, mannen i egenskap av hustruens målsman. **-brug, til ~** till husbehov. **-bonds-dreng** fördräng, rättare. **-brand** = 2. *brand*. **-dag** dagsverksdag. **-due** tamduva. **-dyravl, -dyrbrug** husdjurskötsel, boskapsskötsel, ladugårdskötsel. **-edderkop** husspindel (*Tege-naria*). **-faarekylling** hussyrna (*Gryllus domestica*). **-flag** rederiflagga. **-flid** hemslöjd. **-flue*** (*Musca domestica* och *Homalomyia canicularis*). **-frakke** arbetarrock. **-fælle** kamrat i bostaden, medpensionär, granne. **-fængsel** husarrest, arrest på egna rum. **-ged** tamget (*Capra hircus*). **-grin** knarr, knarrig familjefader. **-herren** husfadern, herrn i huset. **-hol'dnings-fedt** flott. **-hol'dningsforening** konsumtionsförening. **-hol'dningshandel** kryddbod, speceribod. **-huggjern** större lockbetel, huggjärn med pipa. **-hygge** hemtrevnad. **-industri** industri, som drives i hemmen men genom samarbete i större stil. **-kall** = *graa-spurv*. **-kone** torparhustru; *jt. mand*. **-kreds** familjekrets. **-leje** [bostads-] hyra. **-lod** mindre lägenhet. **-ly** tak över huvudet. **-længe** flygel; husrad. **-læg** taklök (*Sempervivum tectorum*). **-maar** stenmård (*Mustela foina*). **-mand** *no.* torpare; *sv.* lägenhetsägare, småbrukare i Danm. med under 1 *tände hartkorn*, i Norge med jord, som ej särskilt upptagits i jordebok. **-mandsplads** torp; *sv.* liten arrenderad jordlott. **-mus** lilla husråttan (*Mus musculus*). **-nisse** hustomte. **-nød** bostadsbrist. **-raad** huskur. **-rotte** stora husråttan (*Mus rattus*). **-spurv** = *graa-spurv*. **-stand** husfolk. **-stel** sätt att sköta sitt hus, hushållning. **-svale*** ladusvala (*Hirundo urbica*). **-svamp*** (*Merulius devastator* el. *lacrymans*). **-søm** gemensamt namn på större spiksorter. **-toft** tomt. **-tropper** livtrupper. **-tugt** husaga. **-ugle** kattuggla (*Strix aluco*).

* Även det direkt motsvarande *sv.* ordet. **~** artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

-varme, *det var ~n som gjorde det* ordspr. om två personer, som bott i samma familj med påföljd, att det blivit parti. **-ven** vän till familjen, intimare umgängesvän. — **~e** hysa.

husblas gelatin; husbloss, fisklim. **-stør*** (Acipenser huso).

husk hysa.

1. **huske** no. gunga. **-stue** uppståndelse, spektakel; sällskap, där alla tala på en gång, polsk riksdag.

2. **huske** minnas, komma ihåg; ~ *paa* minnas; påminna om. **-kage** örfil, minnesbeta. **-seddel** minneslista, nota.

huskomhej, *paa* ~ på måffå.

huttetu, **hututu** *det var otäckt, hu då!* hu så kallt!

hvad* *afstande på sats: något som, vilket; ~ der vad som; ~ enten vare sig.*

hval*. **-aat** valfrat, valfiskagn (Clio[ne] borealis). **-fædder**, **-kopper** rankfotingar (Cirripedia). **-lus** valfisklus (Cymus). **-ros*** (Rosmarus). **-skrotfjeld** geol. rundhäll, roche moutonnée. **-spyd** harpun. **-øgle** fisködlå (Ichthyosaurus). — **~s-fin** fiskben.

hvalp* sja. spelklamp, speldocka. **~ing** sja. klädsel på spelstocken för att hindra skamfilning.

hval't välvd.

hvas*. **-bug***, **-sild** skarpsill (Clupea sprattus).

hvene* (Triticum vulgare); veteskorpora; *tyrkisk* ~ majs. **-avl** veteodling. **-basse** veteskorpora. **-brød*** sarak. bullar, wienerbröd o. a. »kaffebröd». **-brødsdage** smekmånad. **-knop** semla. **-myg** gallmygga Cecidomyia tritici. **-sæd** vetegröda.

hvem* av. rel. vilken, som.

hvene* (Agrostis n. fl. styva gräs).

hvøps geting; stekel. **~e-bussard**, **falk**, **-gøg**, **-høg** bivråk (Pernis apivorus). **-rede** getingbo. **-vaage** = **-bussard**.

hver var, varje; *efter ~t så småningom; efter ~t som allteftersom; ~ den som var och en som, den som.*

hverdag* söknedag. **~s-crème** filmjök med stötta skorpor.

hvergarn = 1. hverken.

1. **hverken** hemvävt tyg vanl. med ränning av liggarna och inslag av ullgarn eller halvtyllt garn.

2. **hverken** varken. **-køn** = *intelkon*. **-kønnet** könlös.

1. **hvid** aa. mynt ca 5 öre; *han har hverken ~ eller skilling* inte ett rött öre.

2. **hvid** vit; ~ *legn* nödlögn. **-bag** hussvala (Hirundo urbica). **-bede**, **-bete** mangold, romersk kål (Beta vulgaris var. cicla). **-birk** vanlig björk (Betula alba). **-björn** isbjörn (Ursus maritimus). **-blad** brudborste, borstfistel (Cirsium heterophyllum). **-blik** förtent järnbleck. **-blomst** sommarklocka (Leucoium aestivum). **-bøg** = *avnbøg*. **-falk** jaktfalk (Falco gyrfalco). **-fisk*** vitval (Delphinapterus leucas). **-fugl** skarfläcka (Recurvirostra avocetta). **-fødning** albino; glosögd häst. **-gran** vitgran (Picea alba Lk., amerikansk, i Danm. odlad). **-klire** gluttnäppa (Totanus glottis). **-kløver*** = *koll*. **-kobber** nysilver. **-koll** vitklöver (Trifolium repens). **-korn** stärkelsebildare i cellen. **-laden**, **-let** vitaktig. **-maage** ismå (Pagophila eburnea). **-mad** fettisdagsbullar och mjölk. **-maur** vitmåra (Galium boreale). **-mos[e]** vitmossa (Sphagnum).

-næse vitnos (en val Lagenorhynchus albirostris Gray). **-or** = *graael*. **-ost** vanlig ost, motsatt *mysost*. **-pil*** (Salix alba). **-poppel** silverpoppel (Populus alba). **-rod** storrams (Convolvulus multiflora). **-roer** = *~e-roer*.

-ræv fjällräv, polarräv (Canis lagopus). **-side** salskrake (Mergus albellus). **-sild** yngel av skarpsill och vanlig sill. **-skalle** löja (Aspius alburnus); braxenlöja (Spirulinus bipunctatus). **-skate** blaggarnsrocka (Raja lintea). **-skrække** = **-skæving** vitsiding (en val Lagenorhynchus acutus Gray). **-sneppe** drillsnäppa (Actitis hypoleucos). **-sokket** vitfotad.

-svale = **-bag**. **-sværmer** vitvinge (Pteris), dit käljgårin hör. **-tneret** vit-

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' l tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

rutig. **-tjørn**, **-torn** hagtorn (*Crataegus oxyacantha*). **-vejs** vitsippa (*Anemone nemorosa*). **-ørred** laxöring (*Salmo trutta*). — **~e-ris** krypvide (*S. lili repens*). **-roer** majrovor. **-røder** palsternackor. **~t-sl** svagdricka.

1. **hvidte** vita i ägg.

2. **hvidte** vitmena, vitrappa.

hvidling* = *hvitling*.

hvile*, *hanen er i ~* på halvspänn, nedspänd. **-ager** träda. **-gang** vilande gång i br. **-punkt** tyngdpunkt. — **~r** sjo. fender, frihult.

hvilling = *hvitling*.

hvinje*, *~ende skrig, stemme skärande, skarp; du ~er lige i øret paa mig* skriker. **-and** knipa (*Olangula glaucion*); *islandsk ~* islandsknipa (*O. islandica*).

hvirre, *det ~r for mine øjne* svartnar; *~ med hovedet* skaka på.

hvirvel* ryggkota; sjo. svivel. **-bille** = *hvirvler*. **-centrum** barometerminimum, oväderscentrum. **-dyr** rygg-radsdjur. **-heks** lekare, vridbar länk. **-kanal** ryggmargskanal. **-løs** rygg-radslös, evertebrerad. **-skive** skriv-anäcka (*Planorbis*). **-slag** trumvirvel. **-støtte**, **-søjle** kotpelare, ryggrad. **-top** hjässa. — **hvirvler** virveldykare (*Gyrinus*).

hvis pron. vems; vars; konj. om.

hvisle väsa. **-lyd*** sibilant, frikativa.

hvisse lulla, vyssa.

hvitting vitling (*Gadus merlangus*).

hvo vem, ho; *~ der* vem som helst, som, den som.

hvor var; huru; *~ det er nødvendigt* där så erfordras. **-dan** huru; huru-dan. **-hos** varjämte. **-lunde** huruledes. **-naar** när? **-næst** varpå. **-om***, *~ alting er for* att komma till huvudsaken. **-vel** ehuruväl. **-vidt** i vad mån; huruvida.

hvælv valv; bottnen på en omstjälpt båt. **~e*** kantra. **~ning** valv. **-nings-**linie valvkontur.

hvæsse*. **-sten** brynsten.

hy dun, ludenhet, fjun, t. ex. av skugg el. mögel.

hyben nypon. **-busk** nyponbuske (*Rosa*).

hydrant brandpost.

hye no. piska, gissla.

1. **hygge** abst. trevnad; *være til nytte og ~ gå* frun till handa; *han havde megen ~ af hende i sin sorg* tröst. *~lig* trevlig; *et ~t brev* vänligt.

2. **hygge** v. *~ for nogen* göra trevligt; *~ sig til nogen* finna trevnad hos; *vi ~de os godt* hade mycket trevligt.

hyl tjut. **~ø** tjuta; av. gråta.

hyld fläder (*Sambucus nigra*); *klase-*blomstret *~* druvhyll, druvfläder (*S. racemosa*).

1. **hylde** abst. hylla; *være paa sin rette ~* på sin plats i livet. **-vejert** sjo. balkvägare, sträckband.

2. **hylde** abst. = *hilde*.

3. **hylde** v. hylla. **~st** hyllning; ynnest.

hylde-mør huldra. **-skudt** galen.

hylke band om skafet.

hylle hölja.

hyllike barnmössa, barnhuva.

hylster hølster; mantel på blötdjur.

hymen* mödomshinna.

hynde hyende, dyna, kudde.

1. **hyp** till häst: hopp!

2. **hyp**, **hypken** ett slags kortspel.

hy; pe kupa t. ex. *potatis*. **-plov** drillplog.

hyppig ofta förekommande, vanlig; adv. ofta. **-hed** frekvens.

hyrde herde. **-fugl** jassana (*Parra*).

-hund fårhund. **-klokke** skälla. **-taske** lomme, pungört (*Capsella bursa pastoris*). **-time** herdestund, kärleksstund.

hyre* sjömans hyra; *han skal faa sin ~ det skall han få [betalt] för; have sin fulde ~ med* ha fullt upp att göra med. **-bas[se]** förhyrare av sjöfolk, som underhåller kunderna, tillis plats anskaffats, och tar betalning, då hyra erhållits.

hys hysch. **~se** hyscha.

hyse kolja (*Gadus æglefinus*).

hyssing* segelgarn; snöre i allm.

hyt abst i *~ og vejr* på måfå.

hytjep buskskvätta (*Saxicola rubetra*).

1. **hytte** koja, hydda; hytt ovanpå dæ-

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

ket, rökhytt; smälthytta, masugn; hätta.

2. hytte v. akta, vårda; ~ sig taga sig till vara. -fad fisktank, fiskcistern.

3. hytte v. höta, hota med handen.

hæfte* fästa; ~ for gjæld häfta; der ~r en stor gjæld paa hans hus vilar.

-bænk häftlåda för bokbindare. — ~lse häktning; gravation, inteckning.

hæftplaster muschplåster.

hæg* (Prunus padus).

hæge vårda, omhulda; ~ sig vårda sitt yttre, hålla sig snygg.

hægt og tætt sjo. fullt klart, fullt sjödugligt.

hægte sbst. hake; v. haka; ~r og mal-ler hyskor och hakar; komme til ~rne igen komma sig, bli bättre; det stod paa ~n det var på vippen.

1. hæk', ligge i ~ ligga [och ruva] på ägg. ~ke häcka.

2. hæk*. ~ke-saks trädgårdssax. -skeder, -værk spjalorna på väderkvarnsvingar.

3. hæk foderhäck; sjo. den plats i aktern, där den styrande sitter. -baad* som hänger i dævertar akter ut. -bjælke häktbalk. -bom akterdævert. -bræt sjo. hackbråde. -jolle = -baad. -knæ häktbalksknä. -støner, -støtter hörnstøtter, till vilka spegelklädseln och akterdelen av sidoklädseln fästes. -trær, -tømmer akterspegeltimmer.

hækle virka. -tøj virkning.

hæl* klack; man ser hellere hans ~ end hans taa man ser honom helst på ryggen. -flek, -flig klacklapp. -fod klumpfot.

hæld lutning, sluttning; det er paa ~en upphällningen. -sre person, som hänger med huvudet, skenhelig, salvelsefull person. — ~e* luta. ~ing lutning; paa ~ingen på upphällningen.

hæle skylla, dölja; ~ med en tyv mot-taga stulet gods. — ~f tjuvgöm-mare.

hælt = helt.

hæmme*. -lyd frikativa.

hæmpe ögla, stropp, hänka.

1. hænde av haand; i ~ i handen, i handom; jtr ihænde.

2. hænde*, ~s v. ske. ~lig som kan hända, möjlig; jur. oförvållad.

hæng böjelse; et ~ af vind en fläkt.

hænge*. -aks = flitteraks. -dop, -dup nedhängande ändskoning till rem o. d.

-dynd gungfly. -græs = flittergræs.

-køje hængmatta, koj. -lampe tak-lampa. -leje hænglager fäst i taket.

-loft hängande lave. -pil tårpil (Salix babylonica m. a.).

-plade geison, gesims på grekiska byggnader. -skur

utbyggt skjul; utbyggt tak. -sæk

gungfly. -tite koltrast (Parus ater).

-træ klådhängare; dagdrivare.

hængsel gångjärn; flytande bom för uppfångande av timmer; lås på mus-selikal.

hængsel = hængsel. -bund lösboten i mudderpråm.

hær*. -blæst dån av trumpeter. -fugl* (Upupa epops). -lov krigslag. -orm

larv av myggan Sciara militaris. -pop

= -fugl. -skjold sjo. krigssköld; føre

~ börja krig. -skue mønstring, pa-rad.

-værk härjning, ödeläggelse.

hærde skuldra. -bred axelbred. -top

manke.

hærsling stäm (Lenciscus grislagine).

1. hæs' större stack, hässja.

2. hæs' hes. -blæsende andtruten.

hæs'lig ful, otäck.

hæspe sbst. garnvinda; garnhärva; v.

haspla. -træ garnvinda; hun er et

gammelt ~. — ~l = hæspe-træ.

hæssel = hassel.

hætte*. -broder kapuciner munk. -maa-

ge skratmå (Larus ridibundus).

-terne fisktärna (Sterna hirundo);

rödnäbbad tärna (S. macrura).

hæv nyttig, duglig.

hævd* no. av. ödling, hävdande; göd-

sel. ~e* göda.

hæve* höja, lyfta; ~ et (no. en) kon-

trakt upphäva; sagen ~s målet av-

skrives; procesomkostningerne ~s

parterna skola själva vidkännas sina

kostnader; retten ~t sammanträdet

upplöst; ~ belejring, strid, strejke

avbryta; ~ *deig* låta jäsa; *dejgen* ~ *sig* jäser; ~ *penge* lyfta, taga ut; ~ *hinanden* ta ut varandra. -**bjælke** hävbom. -**buk** flyttbart vindspel, kran. -**hammer** slägga; vipphammare. — ~**lse** svullnad.

hævn hämnd; hämndgirighet. -**kær** hämndlysten. — ~**e** hämna[s].

1. **hø***. -**aan** = -*onn*. -**avling** höproduktion, höskörd. -**maaned** juli. -**fyk** högaffel, hötjuga. -**onn** höand, höbärgning. -**skrække** gräshoppa. -**vægt** höväg; *din klokke gaar efter ~en [paa Moss]* alldeles på tok.

2. **hø** rund bergtopp.

høflig* artig. -**hed**, ~ *koster ingen penge* hövlighet skadar aldrig.

høfte vågbrytare, hammarm.

høg* hög; *blaa* ~ blå kärhök; *der er ~ over* ~ var och en är herre över sin stackare. ~**e-næb** kalfatrares nåthake. -**sanger** hökfärgad sångare (Sylvia nisoria). -**skæg** klofibla (Crepis). -**ugle*** (Surnia ulula). -**urt** hökfibla (Hieracium).

høi no. hö. ~**e** bärga hö.

1. **høj** adj. hög, str *højest, højst*; *det er ~ lys dag* ~ *lys*; *da var jeg ikke meget [i hatten]* då var det inte mycket med mig, mitt mod; *hun er nok saa ~* lång. -**bord**, *sidde til ~* ha en av hedersplatserna vid bordet. -**bordet** om fartyg: hög över vattenlinien, försedd med högt bord. -**daad** ädel gärning. -**dykker** skäggdopping (Podiceps cristatus). -**formaaende** mycket inflytelserik. -**fornøden** högst nödvändig, högnödig. -**frugtsommelig** i framskridet havandeskap. -**kam** ryggstycke på slaktkreatur; hautelissevävnad. -**kant***, *den staar paa ~* på sin smalare sida, så att höjden blir störst. -**kirke*** kor i en kyrka. -**lys**, *ved ~ dag* mitt på ljusa dagen. -**modig** högsint, storsint. -**mose** högmossa, av Sphagnumarter. -**øvn** blästerugn, masugn. -**pullet** om hatt: högkullig. -**reb**, -**ribber** högreiv på ox. -**sangen** höga visan. -**skole*** öna folkhögskola. -**skov*** skog, vars träd utvecklas ur frön; *regelmæssig ~* med trakt-

huggning. -**stjert** en duvvarietet (Columba livia laticauda). -**tid***, *gøre ~ af* göra mycket väsen av.

2. **høj** sbst. hög.

højde*, *paa ~ med* i jämnhöjd med. **høje** se *høie*.

højest adj. högst; *i det ~e* på sin höjd; *paa sit ~e* på sin kulmen, på sin högsta höjd. ~**e-ret** högsta domstol[en]. -**retsadvokat** jurist, som efter särskilt prov förklarats berättigad att föra talan i högsta instansens domstolar. -**retsassessor** motsv. justitieråd. -**rets-sagfører** = *advokat*.

højre adj. höger; sbst. högern, högerpartiet.

højest adv. högst. -**befalende** högstkommanderande.

høker* mindre handlare, särsk. med matvaror. ~**re** mångla, schackra.

høl fördjupning i en bäck el. flod.

hølje, *det ~de ned* regnet stod som spön i backen.

høne*, *jeg har en ~ at plukke med dig* en gås oplockad; *det gaar den vej, ~n sparker* kräftgången. -**blund** tupplur.

høns*, *kloge ~ gøre ogsaa i nølterne* det kan gå galet för vem som helst.

~**e-bane** = *bulmeurt*. -**bid** våtarv, nata (Stellaria media). -**bryst** gåsbröst (pectus carinatum, röjd av engelska sjukan). -**bænk** hönsbur, hönshock ombord på fartyg. -**bærkornel**, -**bærtræ** hårdved, hönsbär (Cornus). -**garn** raphhönsnät. -**græs** trampgräs (Polygonum aviculare). -**hirse*** (Panicum orus galli). -**hjal** hönsstång, hönsvägel. -**høg** duvhök (Astur palumbarius). -**kone** höns gumma. -**rane** = *hjal*. -**rump**e sjs. fartyg med inknipen akter. -**sti** höns hus. -**tarm** hönsarv (Cerastium).

2. **høns**, *give ~ i lomborspel*: betala ut för honnörspel. ~**e*** betala ut, betala fiolerna; *punga ut*; *ge drickspengar*. ~**e-gildet**, -**laget** det gille, som de nyordna medicinarna i Kristiania ge för sina äldre kamrater; motsv. »osteologzwycken» i Uppsala, »stora toddy-dagen» i Lund.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före | .

hør lin (*Linum usitatissimum*); *vild* ~ vildlin (*L. catharticum*). -**aal** linål, yngel av *fodlampret*. -**dodder** lindådra (*Camelina*). -**ribbe**, -**rive** linstråka. -**silke** nässelsilke, snarveva (*Cuscuta europæa*). -**snerre** linmåra (*Galium spurium*).

- hørje***, ~ *vel for noget få beröm för. hør!* under diskussion: *bravol det kan ~es det låter höra sig; de har ingenting at lade hverandre ~e de kunna vara lika goda, kunna ta varandra i hand.* -**knogler** hörselben. — ~**else** hörsel. ~**ig** hörsam, lydig; **tørr**: underlydande.
- høre***, *det ~r mig til; som sig hør og bør som tilbørligt är.*

høst* skörd. -**bløde** höstregn. -**borst**, -**fiavel** höstfåbla (*Leontodon autumnalis*). -**folk** skördemän, skördefolk. -**grøde** efterskörd. -**haver** höhäck. -**simmer** = *leverurt*. -**tidløs** tidlösa (*Colchicum autumnale*). — ~**ø** skörda.

høve passa, anstå; *det ~r sig det høves. ~lig* passande; *en ~lig bejler en acceptabel friare.*

høved stycke vid räkning av nötkreatur, nöt; som skällesord: få.

høver hovar.

høvi hyvel; *faa ~ få på huden.* -**flis** hyvelspån. -**formig** om blad: nedåt parfikkig. -**jærn*** hyveltand.

høvre orv på sele.

høvring ett slags krabba.

I.

i adv. ~ *hvordan* huru än; ~ *hvo* eho, vem än. -**hvorvel** ehuru.

iaffald åtminstone.

iben-holt, -**træ** ebenholts.

iberegne inräkna, medräkna.

ibis*, *sort*, *europæisk* ~ svart ibis (*Ibis falcinellus*).

ibeende adj. inneboende.

ichneumon faraokatt (*Viverra ichneumon*).

1. **ide***, -**mort** id (*Leuciscus idus*).

2. **ide**, -**vande** bakvatten, motström vid åtränderna i smala farvatten.

idé*, -**forladt** idélös, utblottad på idéer.

idræt handling, verksamhet; idrott, sport.

idømme ådöma.

ifalde hemfalla till, bli ådömd ett straff.

iflæng utan åtskillnad, om vartannat; *vælge* ~ på måfå.

ifolet om sto: betäckt, iföl, dräktig.

ifærd, *jeg er ~ med at gøre det jag håller på att.*

ifødt medfödd.

ifølg enligt; ~ *lov om ...* jämlikt.

igaaet intim, förtrogen.

igelkær sjöborre (*Echinus*).

igen*, -**født** pånyttfödd. -**levende** efterlevande. *se gen*.

igle blodigel (*Hirudo*). -**græs** krypöga (*Ranunculus reptans*).

iglem/me, *gaa* ~ bli glömd; *bringe* ~ göra, att något glömmas.

igt varsäck i en böld.

igæld hist. skadeersättning för rån.

ihvorvel ehuruväl.

ihænde i handom, till handa. -**haver** innehavare. -**haverpapir** skuldsedel, ställd till innehavaren, löpande förskrivning.

ikkun = *kun*.

ikorn = *egern*.

ikte levermask (*Distoma*); ~ *r* hematoder, sugmaskar.

ikælvet ikalv, dräktig; ~ *med* betäckt av.

1. **il** no. fotsula; da. valk, »träl» på fotsulan.

2. **il** skyndsamhet, brådska. -**fær'dig** brådstörtad. -**sin'fet** häftig, uppbrusande, hetlevrad. -**tog** da. snälltåg, mindre snabbt än *ekspres-tog*.

ilave i stånd, i ordning.

ild eld, smidesässa; *mellem en dobbelt* ~ mellan två eldar. -**bestandig** ild-

fast. **-bjærg** vulkan. **-bækken**, **-fad** fyrfat. **-flue*** lysande knäppare (Ela-
ter noctiluca). **-forygllning*** bränn-
forygllning. **-fork** eldgaffel. **-gang**
eldrör, rökfång. **-hus** hus med eld-
stad; **sarak**, bryggghus. **-krans** beck-
krans. **-lilje** brandgul lilja, brandlilja
(Lilium bulbiferum). **-læs** eldsvåda.
-nærende brännbar. **-orm** lysmask
(Lampyrus). **-pande** fyrfat. **-puster**
blåsbälg. **-pølse** manteldjuret Pyrosoma,
som bidrager till smareda. **-rager** eldgaffel.
-rør* = **-gang**. **-skernet** skörbränd.
-stang sja. eldspett. **-sten** sten att slå
eld med. **-tjern**, **-torn** en hagtornsart
(Oratægus pyracantha). **-tudse** =
klokkefrø. **-tænder** braständare. **-tøj**
eldgaffel m. m. utstyrt som prydnad. **-tønde**
tjærtunna för lusteld. **-tørst** brän-
nande törst. **-valse** = **-pølse**. —
~e-brand eldsvåda. **~s-paasættelse**
mordbrand.

ilde illa. **-klingende** missljudande.
-spaaende, **-varslende** olycksbådande.

ilder* (Mustela putorius).

ildgærningsmand* skämtl. eldare.

ildsindt ondsint, illasinnad.

1. ile skynda.

2. ile no. källa.

3. ile sänksten till skott. **-tøv** hand-
göling.

illegemaade likaledes; *tak!* ... ~ *tack!*
tack själv! *godt nyt aar!* ... ~! det-
samma igen.

iligne vid taxering påföra en skatt.

iling storm- el. regnby.

ilk fotsula. **~e** valk, »trä!» på fot-
sulan.

ill-rot, **-røte** skorv.

ilt syre; **aktiv** ~ ozon. **-blæsflamme**
syrgasbläster. — **~e** sbst. oxid; v. oxi-
dera; **~e sig** syrsättas, oxidera.

ilær häftig, uppbursande.

ilægge ådöma en plikt.

imber islom (Colymbus glacialis).

imbredage dagarna i veckan före jul.

imedens da. konj. medan; da. av. emedan;
adv. under tiden.

imen's = **imedens**.

immer alltid. **-væk** immerfort.

imøde till mötes. **-gaa** hejda, hindra;
gendriva, bemöta, vederlägga. **-kom-**
me tillmötesgå; *lidet* ~*nde* ogin.
-kommen[hed], tillmötesgående. **-se**
emotse.

ind*, ~ **under jul** inemot, strax före.

indanke genom besvär hänskjuta till högre
instans, överklaga, besvära sig över.

indavle inbärja.

indbildt* inblisk.

indblæse*, **~t af Gud** ingivet, inspi-
rerat.

indbo lösöre, bohag, husgeråd, inre in-
ventarier.

indbygning utfyllning i en flodbädd rör-
regering av dess tvärprofil.

inddampe avdunsta.

inddige genom fördämning avstänga
från havet. **~ning** invallning.

inddømme, ~ i **forbedringshuset** döma
till korrektionsfängelse.

indefter sja. i riktning mot land.

inde*. **-gemt** dold, latent; instängd.
kvav om lat. **-sluttet** bild. slutet.

inden*. **-ad** innantill. **-bords** ombord;
du har ikke meget ~ inombords, i
huvudet. **-byes** från denna stad.

inder-avne blomfjäll hos gräsen. **-skruie**
skruvmutter. **-skøde** läsegels inner-
skot. **-stevn** förstävstföljare; inre ak-
terstäv.

inderst[e] person, som med eget hus-
håll hyr hos en bonde.

indfald*. **~s-lod*** perpendikel i in-
fallspunkten, normal.

indfed fet invändigt.

indfiltre intrassla.

indful illmarig.

indfældning inläggning i träarbete; isätt-
ning i sömnadsarbete.

indfæstje taga i besittning genom ar-
rende; jfr **fæste**. **~ning** betalning vid
övertagande av **fæste**.

indfødsret hemortsrätt, indigenatsrätt,
medborgarrätt.

indgang*, **have fri** ~ tillträde; *denne*
mening finder let ~ insteg; *for lang*
~ inledning. **~s-kone** kvinna, som
skall kyrktagas. **-penge** inträdes-
avgift.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står för .

indgetogen tillbakadragen.

indgift dosis.

indgrave ingravera.

indgåeld utestående fordringar i ett storbhus.

indhale* upphinna.

indhente*, ~ i lovet upphinna; ~ *det forsamte* ta igen.

indhold*, *kuglens* ~ kubikinhåll, rymd, volym.

indhug kavallerichock; *skämta. gøre et dygtigt* ~ i maden.

indhul konkav; ihålig.

indhus boningshus.

indigo*. -*rørhat* lömsk rörsopp (*Boletus lucidus*).

indjord ägor nära gården.

indklage stämna inför rätta.

indkræve inkassera; fordra betalning för.

indkøbsforening* konsumtionsförening; *av. kooperativ forening av mindre køpmænd.*

indlaan inlåning.

indlemme införliva, inkorporera.

indleve're inlämna.

indlyse vara klar, tydlig. ~nde evident, uppenbar.

indlæg* inläga; bilaga till ett brev; skjortbröst; inkvartering; hos privata inhytt fattighjon.

indlænding ett lands invånare; sarak. medborgare.

indmad innanmäte; ränta i slaktrester.

indmarig[sk] illmarig.

indmark den årligen skördade marken (åker och naturlig äng) närmast gården.

indmelde inrapportera; anmäla till inträde i förening et. dyl.

indom*, *gaa ~ Drager* anlöpa; *gaa ~ skrædderen* titta in till.

indoptage assimilera.

indpode inympa; *biol.* inplanta, inpränta.

indprikke sjs. utpricka.

indpræg prägel, stämpel.

indre*, ~ *objekt* innehållsobjekt. -**departement** no. förr motv. civildepartement. -**mission** talrik religiös fraktion, som verkar genom lekmanpredikanter.

indrullere enrollera, uppföra på rulla, inskriva värnpliktige.

indrømme*, ~ *en nogle værelser* upplåta; *det vil jeg ikke ~ erkænna*; ~ *en megen frihed, en frist* medgiva, bevilja.

indsats* limpanna i vattenbad.

indsidder = *inderst*.

indsig *sættims* insteg, stigande.

indsigelse invändning; gensaga; protest; reservation.

indskud inskjutet tillägg, interpolation i en text; inbetalning, bidrag till en kassa; insättning, deposition i en bank; insats i spel. ~**s-plade** lös bordskiva till matbord. -**sav** gradsåg. -**seng** in-skjutbar säng, akottsäng.

indskyd[e] interpolera i skrin; insätta i bank; provskjuta ett gevär; ingiva, suggerera; ~ *se sig under en højere domstol* vädja till. ~**else** inskjutet tillägg, interpolation; ingivelse, impuls.

~**er** insättare i bank. ~**ning** gradning, spåruttagning.

indslagsmine fladdermina, kvävmina.

indslagte nedslakta för insaltnig.

indsmigre sig ställa sig in. ~nde inställsam.

indsnævr[e] tränga ihop; ~*et damp* av-, åtstrytt ånga. ~**ing** smalt ställe, sund el. pass.

indspille sig öva sig tillsammans; *vel ~de* samspelta.

indstemme hoptappa, infälla med tapphåll.

indstill[e] inställa; justera en maskin; *til byfoged i T. har regeringen ~et M.* föreslagit M., hemställt, att M. måtte utnännas; ~*et som nummer 1* uppförd i första förelagsrummet; *komitéen ~er paa, at* utskottet hemställer, att.

~**ing** förberedande utlåtande, hemställan, förslag av statsrådet, ett utskott o. d.; *examen med ~ing* med särskild rekommendation för framstående skicklighet. ~**ings-ret** rätt att föreslå t. ex. till prästerligt ämbete.

indstrygningsfil akärfil.

indstæn'dig enträgen.
indstævnje instämman inför domstol.
 ~te svaranden.
indsvigte *sjo.*
indsynge *sig* sjunga tillsammans för att bli samsjungna.
indsætte*, ~ *jærn* sätthärda.
indtagende *sjo.* ett fartygs rymd.
indtegne [låta] anteckna, genom anteckning anmäla.
indtilbens med fötterna in.
indtinge inackordera.
indtold införseltull.
indtræde* hända, inträffa.
indtullet inbyltad.
indtur infärd.
indtægt inkomst.
indtændt, ~ *arrig* ursinnigt.
indtømmer förtimring, intimring.
indtør alltigenom torr.
indvarsle genom allmän kungörelse utlysa el. inkalla.
indvig liten vik.
indvilge bifalla, bevilja.
indvoide inälvor.
indvække *et skib* såga genom isen.
indynde bringa i gunst; ~ *sig* ställa sig in.
indædt undertryckt; ~ *harme*.
indæske stämman inför rätta.
information undervisning. ~ere undervisa, ge lektioner.
ingefær*, *dansk* ~ munkhätta (*Arum maculatum*). -*øl* sockerdricka med ingefära.
ingen* inga. -*sinde* aldrig någonsin.
 -*vegne* ingenstädes.
inhabil inkompetent.
inklination* böjelse; tycke; *hans* ~ flamma.
inkompetent *vidne* person, som på grund av tystnadsplikt är förhindrad att vittna.
inkvirent undersökningsdomare.
inserat* *da.* annons; *no.* insändare.
inspektør* i *no.* skola *av.:* lärare, som biträder rektor med ordningens uppehållande; *av.* rektor för folkskola.
 ~*ri'ce* *no.* motav. första lärarinna vid samskola.

insek't*. -*bestøvning* pollinering genom insekter.
instruk's föreskrift, instruktion.
instruktør* [musik]anförrare. -*stok* taktpinne.
interessent*. -*skab* bolag med el. utan personlig ansvarighet; konsortium.
intet*. -*karte* tom postkarta. -*køn** gram. neutrum.
intrader statsinkomster.
inventar*.
ir ärg; spanskrönt.
irette till rätta. -*sætte* tillrättavisa.
iris*. -*musling* havsöra (*Haliotis*).
irisk hämpling (*Linota cannabina*); *svensk* ~ grönfink (*L. chloris*); *gulnebbet* ~ gulnäbbad hämpling (*L. flavirostris*).
irr = *ir*.
 1. *irre* ärga.
 2. *irre**. ~ing misstag.
irrigator lavemangspruta.
irøre befästa ändan av tåg.
is* glass. -*and* alfågel (*Harelda glacialis*). -*baand* *sjo.* band, som förbinda stävarna med skeppssidorna. -*bal* hockey. -*ben* blygden. -*bjørn** (*Ursus marinus*). -*blink** ljusreflex från isfält. -*blomst** *av.* = *plante*. -*brage* rämna, råk i isen. -*brand* skada på gräs o. d. *av is.* -*brosme* enfärgad ålbrosme (*Lycodes frigidus*). -*brøe* glaciar. -*bøsse* glassdosa, glasshink. -*drev*, -*drift* isgång. -*eddik[e]** ren ättiksyra. -*farende* så frusen, att isen bär. -*fugl* kungsfiskare, isfågel (*Alcedo ispada*); alkekung (*Mergulus alle*). -*før* = *farende*. -*galt* långstjärt (en djupvattensduk *Macrurus fabricii*). -*gærde* morän. -*hai* = *hakal*. -*havsør* en varietet av röding (*Salmo stagnalis*). -*havstangbrosme* nordisk skärlånga (*Onos septentrionalis*). -*hud* *sjo.* friholt av tågvirke. -*høst* den ismängd, som under ett år upptages. -*jokkel*, -*jøkel* ispig, istapp. -*kalf* istykke, som lösbrutits från ett isberg; frostspricka i trä. -*kamp* genom sidotryck uppstaplad ås på ett isfält. -*kav* issörja. -*kløft* spricka i isen;

* Även det direkt motsvarande *av.* ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

frostspricka i trä. **-krav** nybildad is.
-landsfalk* jaktfalk (*Falco gyrfalco*).
-landsk isländsk; \sim *mos* islandslav
(*Cetraria islandica*); \sim *agat* obsidian.
-lom* (*Colymbus glacialis*). **-maage**
ismås (*Pagophila eburnea*). **-mort** lyr-
torsk (*Gadus pollachius*). **-olie** sva-
velsyreanhydrid. **-pil** isbill; isnål.
-plante* (*Mesembryanthemum cry-*
 stallinum). **-pose** isblåsa. **-ranunkel**
renblomma (*Ranunculus glacialis*).
-skil isdelare. **-skruning** *se skruv*.
-slag isbark. **-stap** = *kav*. **-storm-**
fugl stormfågel (*Fulmarus glacialis*).
 \sim *ning* *se* 1. *ising*. \sim *ne*, *blodet*
 \sim *ner* stelnar av sträck.

ise tumlare (*Delphinus phocæna*).

isel mjölke hos torskfiskarna.

isen- i *sms*. järn-. **-kram** järnvaror.

-sværte blyerts.

1. **ising** isbark; sockerglasyr till kakor.

2. **ising** *sa*. sandskädda (*Pleuronectes*
ei. Platessa limanda).

islæt inslag i väv.

isse hjässa. **-lap** hjässlob av hjärnan.
-vinkel azimut.

ista' vardagl. för en stund sedan, i jäns.

istaa', *gaa* \sim gå i baklås, köra fast.

istand i ordning; *sætte* \sim reparera;
komme \sim komma till stånd.

isteden, **istedet** i stället.

istemme stämma upp; stämma in i;
instämma i.

1. **ister***. **-blomme** = *flomme*.

2. **ister**, **-vidje** jolster (*Salix pentandra*).

istrykker sönder.

isund vardagl. sönder.

især i synnerhet.

itel [lymf]körtel.

itle = *tinte*.

itrukken iförd, iklädd.

itræk' i sträck.

itu sönder.

ivare tillvara.

ivejen, *hvad er der* \sim ? *hvad fattas?*
hur är det fatt?

iørefaldende lättfattlig, som man lätt
lär utantill om musik.

J.

ja*, \sim *vel'* javisst. **-broder** person,
som aldrig kan säga nej. **-men** san-
nerligen; *vil du ikke, saa kan du* \sim
lade være. **-ord*** förlovning; *holde* \sim
fira sin förlovning.

jaalle tala el. uppföra sig enfaldigt;
æbet, narraktig kvinna. \sim *ing* enfaldig
karl.

jabbe trippa.

jafs munsbitt.

jag fart, brådska; *et* \sim *sild* stim.

jage*, *han blev* \sim *fra sin post* bort-
körd. **-bolt*** drivbult. **-dag** *se fange-*
dag. **-line** för hästar, som motione-
ras. **-trosse** *sjs*. jaglina.

1. **jager*** uttekt lax.

2. **jager** *sjs*. jägare, segel o. skepp.

1. **jagt***, *den vilde* \sim *jr* *aasgaardsrejen*.
-edderkop randad jaktspindel (*Dolo-*
 medes fimbriata) m. fl. av gruppen *Ci-*
 tigrada . **-falk*** = *hvidfalk*. **-herlig-**

hed på privilegium grundad jakträtt.

-hold jaktfölje med utrustning. **-kik-**

kert fältkikare. **-ord** jaktterm. **-pisk**

hundpiska. **-skilt** tjänstemärke för

skogvaktare. **-taske** jaktväska. **-tegn**

biljett o. d., som bevisar jakträtt.

2. **jagt*** ett fartyg. **-sejl** briggsegel.

Jakel, *mester* \sim harlekin.

Jakob*. \sim *s*-blomst *altea* (*Althæa offi-*

cialis). **-græs** ständs (*Senecio jaco-*

bæa). **-lejder** *sjs*. jakobsstege vid bram-

stängens aktierkant. **-musling** en kammussla

(*Pecten jacobæus*). **-pulver** antimo-

niumpulver, febermedel. **-stige*** *av*. växt:

blågull (*Polemonium coeruleum*). **-urt**

= *-græs*.

jamne lummer (*Lycopodium*).

1. **Jan***, \sim *van Gent* havsula (*Sula bas-*
sana).

2. **jan*** i spel: pank.

janha'gel pöbel.

janket enfaldig; svag.

jappe = *hjappe*.

jar[*e*] rand, kant; egg, stad på tys.

jase hare.

jaske = *hjaske*.

jasmin jasmin (*Jasminum odoratissimum*); schersmin (*Philadelphus coronarius*).

jatte *med*, »jamsa med», alltid hålla *med*, säga efter, inte ha någon egen mening.

jennystol bomullsspinnmaskin.

Jens Jöns; *pigernes* ~ flickornas gunstling.

jente* tös, flicka; piga.

jer er, eder.

jern*, *gammelt* ~ järnskrot; *han er et* ~ [*til at arbejde*] outtröttlig; *arbejde* i ~ straffarbete i bojar. -al myr-malm. -bane se nedan. -bejtse järnlösning, järnbeta. -ben stålben. -biomster aragonit. -bunden järnbeslagen; ~ *kyst* = *jern-kyst*. -fang järnvaror. -forhudning plåtbeslag. -forlite järnoxid, ferrooxid. -garn ett slags glansig tråd. -hammer stångjärns-hammare. -hat lätt hjälm, stormhatt. -ilte jfr *-forilte*, *-mellemilte* och *-tveilte*. -kno[k] boxhandske. -kyst klip-pig, otillgänglig kust. -magnet naturlig magnet. -malat äpplesyrat järn. -mellemilte järnoxidoxidul. -nætter* no. frostnätter i senare hälften av augusti. -prøve* prövning av järn eller järnmalm; järnbörd. -pulver pulveriserat metalliskt järn. -rødt kolkotar, engelskt rött. -safran polermedlet *crocus martis*, järnoxid. -scepter järnspira; sjs. järnscepter, järnstötta. -sinner järnslag, sinter. -sirup med järnjodid. -skrab järnskrot. -skæl = *sinner*. -so klump av på besvärligt ställe stelnat järn. -sort grafit. -spurv* (*Accentor modularis*). -stang* kofot. -sten järnmalm. -sværte = *-bejtse*. -traad ståltråd. -traadstov järntross, ståltrådslina. -tveilte järnoxid, ferrioxid. -urt* (*Verbena officinalis*). -ved* (*Siderooxylum*). -værk* järnbruk.

Jernbane järnväg; av. tåg. -postkontor postkupéexpedition.

jerpe* (*Tetrao bonasia*). -trost = *due-trost*.

1. jo* ju; i bisats till nekande sats: *der er ingen tvivl om, at han ~ faar det utan tvivel får han det*.

2. jo labb (*Lestris*); = *fiskeørn*.

jod' bokstaven j.

jog impf. jagade.

jol strätta (*Angelica sylvestris*).

1. jolle, ~ *afsted* rulla i väg i ett litet åkdon.

2. jolle julle; göling. -bom båtdävert.

jomfru jungfru, mö; mamsell; förr beteckning för loken allmän aftröknare; nu beteckning för tjänarinnan, som har överordnad ställning, el. i allm. för aftröknare i lägre social ställning; jfr *butik*-, *sy-jomfru*; sjs. dotkopp; ~ *Marie fly om fly* nyckelpiga; ~ *en i det grønne* flickan i det gröna (*Nigella damascena*); *nøgne ~er = tidløs*. -finger sabellilja (*Gladiolus*).

-fødsel fortplantning utan befruktning, parthenogenesis. -haar björn-mossa (*Polytricum commune*).

-kam nålkörvel (*Scandix pecten*).

-karl jungfrupilt, veklig man. -kloster jungfrustift, stiftelse för ogifta kvinnor.

-klumme boktr. aldeles felfri kolumn.

-løve gärlslakket Sphinx. -pergament finaste pergament. -plads hushållerskeplats. -syge bleksot. -trane* (*Anthropoides virgo*). — ~ *na'lsk* sjåpigt kvinnfolksaktig, pryd; om man: med flickansikte.

jon skallsord: jöns.

jonsok midsommardagen.

jord*. -artiskok = *skok*. -arve = *fuglegræs*. -baand jordskorpa. -bi = 2. -humle. -bund jordmån; jord med avs. på fysisk beskaffenhet. -bælte geogr. ZON.

-bær se nedan. -deling ågostyckning.

-drøt jordägare, särsk. till jord, som är utarrenderad. -egen självägande; ~ *bonde*. -egern europeisk zisel (*Spermophilus citillus*).

-fast*, ~ *ejendom* fastighet[er]. -fjerne astr. apogeum; jfr *-nære*. -flyende* bot. negativt geotropisk. -fog jordyra, snö el. sand,

* Även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

som yr utefter marken. **-funden** funnen i jorden; fossil. **-fællesskab** sambruk, tegskifte, solskifte. **-gang** underjordisk gång. **-gjødning** kompostgödning. **-gods** tobaksplantans nedersta blad. **-graver** = *-svin*. **-gravet** gods jordfynd. **-humle**, 1. da. johannesört (*Hypericum*); no. rölleka, millefolium (*Achillea millefolium*); da. vinda (*Convolvulus*). **-humle**, 2. jordbi, grävbi (*Andrena*). **-hør** berglin. **-kenne** vattenralle (*Rallus aquaticus*). **-krebs** mullvadssyrta (*Grylloblatta vulgaris*). **-legeme** jordklot. **-leje** arrende. **-loppe*** (*Haltica*). **-mandel*** mandelsäv (*Cyperus esculentus*). **-maske*** mil. travers, tvärvall. **-mide** en röd spindel (*Trombidium*). **-mus** åkersork (*Arvicola*). **-nære**, **-nærhed** perigeum, den punkt av en himlakroppens bana, som är närmast jorden. **-nød*** (delar av *Arachis hypogæa* el. *Bunium bulbocastanum*). **-olie** bergolja, petroleum. **-plet** litet jordstycke, jordlapp; = *-slag*. **-rotte** vattensork (*Arvicola amphibius*). **-rystelse** jordskalv. **-røg*** (*Fumaria*). **-salt** bergsalt. **-skifte** ågskifte. **-skive** jordbröd, alpioel (*Cyclamen*), *vara* plattade jordstam tjänar till svinföda. **-skok** jordärt-skocka (*Helianthus tuberosus*). **-skyld** grundskatt. **-slag** fläckar, som på utlagda kläder bildas av jordens fuktighet. **-stjerne** jordstjärnor (en svamp *Geaster*). **-strengorm** masksläktet *Mermis*. **-stængel** jordstam. **-svale** = *digesvale*. **-svin*** (*Orycteropus*). **-ugle*** (*Asio brachyotus*). **-ulv** jordvarg, zibethyena (*Proteles blandii*). **-vedbend** jordreva (*Glechoma hederacea*). **-vej** skogs- el. gärdesväg, som ej grusas el. makadamiseras; åkerjord; jordbruk; *gaard*. **med** ~, *park* og *frugthave*. **-vindende** trav vägvinnande, drivande. **-æbler** = *skok*. **jordbær** smultron; *svak*. marksmultron; *str* *have-jordbær*. **-kløver** blåsklöver (*Trifolium fragiferum*). **-plante*** (*Fragaria*). **-spinat** bärmålla (*Blitum*),

-træ smultronbusken (*Arctostaphylos unedo*). **-æble** kalvill.

jorde åker, gårde.

jord[e]moder barnmorska; *han rider efter* ~ hästen går durk med honom.

-mand i allm. man, som lever på hus-truns arbete.

jorte idissla.

jotun jätte.

Judas*. **-öre** begonia; en svamp (*Peziza auricula*); *sjø*. * strävpollare, mellan vilka bogsprötet ligger.

juggel, **jugl** flärd.

juks upptåg, skämt, skoj, strunt, smörja; no. bedrägeri.

jul*. ~e-bud julens budskap, evangelium. **-dag***, *anden* ~ annandag jul.

-kage dansk julkaka. **-leg** sarak. pantlek, sällskapslek. **-mærker** og iakt-

tagelser, som gjordes de 12 dagarna efter jul och ansågos beteckna de kommande 12 månadernas väderlek; gammalt tecken, väderleks-

märke; *om ikke alle* ~ *slaar fejl* alla gamla märken; *efter alle* ~ *er* efter alla tecken att döma. **-rose** ranunkel-

växten Helleborus niger, *varav* fås prustrot. **-stue** julgille. **-træ** julgran.

-vætte julbock, jultomte.

jule no. piska upp.

1. **juling** smörj.

2. **juling** vallpojke.

1. **junge** ämbar.

2. **junge** no. bordkniv; fällkniv.

junker*. **-gylte** = *havjunker*.

jura se *mij*.

1. **jus** juridik.

2. **jus** (vanl. utt. *sohy*) köttspad, steksås, sky.

justitiarius rättens ordförande.

justits rättsväsen; av. myndighet som sköter rättskipningen; *holde* ~ *blud*.

hålla ordning, disciplin; i sms.: justitie. **-protokol** dombok. **-raad** ett slags

bedersitel. **-sager** mål, som ligga över polisdomstolens befogenhet.

jutul jätte.

juv djup klyfta el. ränna i berget.

jux = *juks*.

jyde jutlänning; jute. **-kærling*** = *mareflynder*. **-potte** oglaserat lerkärl från Jylland. **-tunge** = *mareflynder*.

jæder = *jar*.

jæger*, *ridende* ~ dragon. **-hest** no. av. dragonhäst. **-latin** otroliga jägarhistorier. **-stykket** ryggstycket. **-suppe*** soppa på vilt.

jægt = *jagt*; särsk. i norra Norge använt kustfartyg med råsegel.

jærpe* = *hjørpe*, *jerpe*.

jærv* (*Gulo borealis*).

jætte*. **-stue** gånggrift.

jævn jämn; slät, glatt; rättfram, okonstlad, enkel; om flytande ämnen: något tjockflytande, simmig, särsk. avredd;

lagom, ordinär; likformig, konstant; *en ~ mand* en man av folket, en bland de många; *av. en medelmåttig, obetydlig man*. **-aldrende** jämnårig. **-baaren** jämbördig. **-døgn** vår-, höstdagjämnning. — ~ø jämna; bilägga; avreda. ~ing, 1. jämlike. 2. avredning. ~lig ofta inträffande; *adv.* ofta.

jæxel oxeltand.

jøde jude; återstod i en tobakspipa, »länsman». **-kager** judebröd. **-kirsebær*** (*Physalis alkekengi*). **-land** Palestina. **-smavs** snuskig jude.

jøkel* skridjök, glaciär. **-vold** morän.

jetun jätte.

K.

kaa kaja, alika (*Corvus monedula*).

kaabe kapp. **-hætte** kapuschong. **-slag** kappkrage. **-snegl** *anigela Amphipeplea glutinosa*.

kaad* kättjefull, sinnlig; uppsluppen; okynmig. **-mundet** alltför frispråkig.

kaag flatbottnad båt.

kaal* (*Brassica*, särsk. *B. oleracea*); *de søber ikke godt ~ sammen* komma icke bra överens; *det er kogt bort i ~en* det har ingenting blivit av, det har torkat in.

-fly kålfjäril (*Pieris brassicae*); *av. = ugle*. **-jordloppe*** (*Halicta oleracea*).

-ra'bi*, *overjordisk* ~ = *knudekaal*; *underjordisk* ~ = *rutabaga*.

-ra'bistappe stuvade kålrötter. **-raps** rovraps (*Brassica napus* var. *oleifera*).

-roe = *rutabaga*. **-ruletter** kokta kåldolmar. **-suppe*** kål som rätt.

-ugle kålträdgårdsfly (*Mamestra brassicae*).

kaar [ekonomiska] omständigheter; [levnads]villkor; no. *av. = aftagt*.

-mand undantagsägare, föderådsgämare.

kaar'de stickvärja. **-plade** parerplåt.

kaarje* välja. ~ing, *valgt ved ~ing* handuppräckning; *~ingen* det naturliga urvalet.

kaas kosa, kurs.

kabal* patiens.

kabbas = *krabas*.

kabbe träklump, träkloss.

kabbeleje kabbeleka (*Caltha palustris*).

kabe sjömärke på land, båk.

kabel*. **-garnstrop** *ajs. servigin*[stropp].

-tegn handsvavel, mindre svavel. —

~laring kabellarium.

kabliov stor torsk.

kabuds kapuschong. **-kaal** huvudkål (*Brassica oleracea capitata*).

-købbe klappmyts, blåssä (Cystophora cristata).

kabys* skeppskök. **-bestik** dåligt bestick.

kachot cell, skrubd för arrest.

kadrejer skeppare, som driver handel med förbiseglande fartyg; fartyg, avsett för detta slags trafik, kattdrejarbåt, proviantbåt.

kaffe*. **-dokter**, **-knøgt** kaffe med brännvin, kaffegök. **-slaberas** pratstund vid en kaffekopp. **-stel** kaffeservis.

-tragt apparat för »extrakaffe». **-vikker** kaffevicka, kaffekloart (*Astragalus boeticus*, odlad som kaffe surrogat).

-sært kikärt (*Cicer arietinum*).

1. **kag** kåk, skampåle, spöpåle.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

2. **kag'** norsk båt med spetsig för och akter.

kage* sarak. småbröd; *syv øres* ~r tårter; *blød* ~ större tårta, t. ex. valnöts-tårta. -**hjul** brödsporre.

Kagge* kutting.

kajut kajuta. ~s-**kappe** kapp över kajutstrappan. -**plads** hyttplats.

1. **kaje*** = *kaa*.

2. **kaje** v. pika rårna.

kakadue kakadu (Cacatua)

kakerlak* (Blatta).

1. **kakke** göra sin tarv.

2. **kakke** no. slå.

kakkelovn* av kamin.

1. **kal** sa. Årsring; mærg i trä; ruten el. murken ved i stammen.

2. **kal** no. tåg, rep.

kald* sarak. ordinarie prästerlig tjänst; *hvis han var i præsteklæder, saa skulde han faa ~*; *føle ~ til noget* kallelse. ~s-**arbejde** ämbetsgöromål. -**brev** fullmakt på prästerlig befattning. -**herre** patronus. -**kapellan** ständigt adjunkt, pastoratsadjunkt, vars anställning icke är beroende av vem som är den överordnade tjänstens innehavare. -**ret** utnämningens rätt; patronatsrätt.

ka'de* kalla med öknamn.

kale = 2. *kal*.

kalesche sufflett. -**vogn** större täckvagn.

1. **kalk***. -**disk** paten.

2. **kalk***. -**alger** släktet Lithothamnium.

-**bræt** murarbräde. -**bund** kalkgrund.

-**hydrat** kalciumhydrat. -**kelle** murbröksladd. -**slaa*** kalka, kalkrapa.

kalkun* (Meleagris gallopavo). ~**sk**, *være som en ~sk hane* blåsa upp sig som en arg kalkon; *en ~sk bonde* dryg, grötmyndig.

kall no. gubbe.

kallet ruten, murken.

kallun innanmäte, ränta hos slaktade djur; sarak. löpmage. -**ruller** rullsylda av ox- eller lammkrås. -**suppe** motsv. slarvsylda.

kalmar* en tioarmad bläckskal (Loligo).

kalmerot kalmus[rot] (Acorus calamus).

kalv* sarak. hjärta, dukt i fyrslaget tågverk. -**is** isblock lösbrutna från en glaciär. ~**e-baas** kalvkätte, kalvbox. -**banker** »kalvskinnslågar», trumslagare. -**hent** kobent. -**brissel** kalvbräss. -**kryds** krusigt skjortbröst, krås. -**krøs** kalvkrås, tarmkåx av kalv; = -*kryds*. -**kusk** åkare för gods. -**tand** byggn. tand i tandsnitt.

1. **kam*** nyckelax; vävsked; träkugge; met. excenterkam; [no. *tandad*] bergrygg; *han har faaet ~ til sit haar* har funnit sin överman, fått ett rivjärn till hustru. -**bregne** kambråken (Blechnum spicant). -**bunke** en art tofsårling (Koeleria cristata). -**grøs** kamäxing (Cynosurus cristatus). -**hjul** kuggbjul av trä. -**kultur** odling på drillar som t. ex. rovor. -**musling*** pilgrims-mussla (Pecten). -**skæl** pilgrimsmusslan Pecten maximus, vars skal användes som asselett. -**stykke** halsstycke. -**takkot**, ~ *gavl* trappgavel. -**tremle** tallrikharv.

2. **kam** sa. vattenbehållare, där vatten från en vattenledning uppsamlas.

kamacher damasker.

kamaraderi = *kammeraderi*.

kamel*. -**ged** angoraget. -**halsfluer** ormaländer (Raphidia).

kamelblomst sötblomster, kamillblomma (Matricaria chamomilla).

kamelot kamlott, ursprungligen av kamelhår.

kamille* = *kamelblomst*. -**te** kamomille.

kamin* sarak. öppen ugn. ~**ovn** hög kamin, som liknar kakelugn.

kammer kammare; laddningsrum på kanon. -**potte** nattkärl. -**sag** kameralmål. -**skru** svansskruv.

kammeraderi kottetiväsen.

kammers = *kammer*; torr sarak. sängkammare.

1. **kamp***. -**dommer** stridsdomare. -**høns** stridstappar. -**udygtig** försatt ur stridbart skick.

2. **kamp** gråsten; rundad bergstopp. ~**e-fjeld** granitklippa. -**sten** granitblock, stenblock.

3. **kamp** sa. ved av ett träd, som huggits efter sedan det dött.

kams anrättning av fisklever och mjöl.

kamæleon el. -o'n (*ω*) kameleont (Chamaeleo vulgaris); bildl. om person, som lätt ändrar utseende.

kanal*. -bro akvedukt.

kanarie-fugl* (Fringilla canaria).

-gräs* (Phalaris canariensis).

kanarisek förr bruklig vinsort (eg. torrt vin) från Kanarieöarna; >kanariesekt.

kancelli kansli i Danmark förr ämbetsverk för justitie- och civilrätten.

kanda'r stång på betsel.

kande*. -bærer kannväxt (Nepenthes).

-støber* eg. tenn[kärleks]gjutare; efter Holbergs komedi >den politiske ~> benämning på ovederhäftig politisk pratmakare.

kandis kandisocker.

kane släde. -fart slädparti. -gænge slädmed. -top tofs på slädtravarens betsel.

kanel*. -rose* (Rosa cinnamomea).

kannelere* räffla.

ka'no, kano' kanot.

kanon*. -besætning servismanskap. -betjening servis. -spejl karteschspiegel. ~ø'r kanoniär.

kans tillfälle, möjlighet, chance; *se sin ~ til* se sig utväg till.

1. **kant** adj. *være ~ og klar* ha allting klappat och klart. -sætte* sætta seglen i rätt ställning.

2. **kant*** subst. *være paa ~ med* leva på mindre vänskaplig fot med, vara osams med, inte dra jämnt med; *være paa en ~* på tre kvart, litet beskänkt. -bælg sparrisärt, brun klöverärt (Tetragonoglobus purpureus). -høvl bestöthyvel. -mølle kvarn med två stenaar. -naal* nåk (Syngnathus). -spant resning.

kantusse första avdelningen av den medicinska ämbetsexamen, motsv. medikofilen.

kantøffel, en heldig ~ en lycklig ost.

kanut' halvt skämtsam: skojare.

1. **ka'p*** da., **kap'** no. udde.

2. **kap'*** i ~, om ~ i kapp.

3. **kap** = lægtekap.

kapellan* präst i underordnad ställning; *residerende* ~ komminister; *jk kalds-, personelkapellan*. ~i' en *kapellans* ämbete, komministratur.

kaper* kapare; matrosvärvare, utliggare, runnare. -vogn bönhasvagn, som konkurrerar med åkardroskorna.

kapers kapris (av Capparispinos).

kapitel*. -fast färdig att citera bibeln med kapitel och vers, bibelsprängd; allmänare: mycket kunnig, bergsäker. ~s-takst motsv. markegång.

1. **kappe*** hårklädsel, mössa för fruntimmer; munkhätta; mantel hos mollusker; kapp, huv över kajuttrappan; spiskappa; hängande draperi, överfall om gardiner; garnering, falbolan, volang på klänning; bakplåt på gevärskolv; *tage noget paa sin ~* på sitt ansvar. -hvælving krönlust, murkappa. -muskel kaphuschongmuskel. — ~t om naglar: prydd med kam el. tofs.

2. **kappe** kapa; ~ træer topphugga, tukta.

kappels*. ~strid tävlan.

kapre* kapa, uppbringa; bortröva för att göra till matros; om åkare: göra bönhaskörning.

kapsel* barometerdosa; infattning för ädelsten; koka, vari porcellin är insatt vid bränningen. -frugt fröhus.

kapuciner*. -rose gul törnros.

1. **kar'*** käril. -baand tunnband. -klud kökshandduk, disktrasa. -mager tunnbindare. -lære läran om kärilen i människokroppen. -streng bot. kärilsträng.

2. **ka'r** = karl.

karade charad.

karakter* betyg, vitsord; *kancelliraads* ~ titel; *første* ~ högsta betyget.

-bog motsv. anmärkningsbok men innehållande av betyg för varje gång eleven haft frågan. -dragt dräkt för utklädnung.

-orden, i ~ i ordning efter betyg.

-seddel betyg, papperet, som innehåller särskilda *karakterer*.

karamel*. -budding brylépudding.

-fromage nugatpudding, blanc manger med nugat.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före | .

karbonade pannbiff; av. = *-stykke*; ~ *af hellefisk* stekt helgefundra. **-styk-**ket kotlettraden.

karavel'* = *kravel*.

karde*. -*bolle*, -*borre* kardtistel (Dipsacus).

kardialgi* magkramp, allmänt namn på av dålig matsmältning framkallade plågor.

kardæs'ke ryktborste; kartesch.

kardus patron; patronväska; lugg, luv, kaluv.

kare gräva, skrapa.

karet = *karret*.

karjol = *karriol*.

karfunkel karbunkel.

kari* da. dräng.

karmin*. -*dompap*, -*spurv* rosenfink (Carpodacus erythrinus).

karnap* utbyggnad på ett hus, med fönster i flera riktningar, »burspråk».

karnifle slå, klå, dunka på.

karnis'. -*hovl* kelhyvel. -*piano* tvåsträngad flygel, kabinettsflygel.

karnifle = *karnifle*.

karotte morot.

karpe karp (Cyprinus carpio). -*laks** (sak av familjen Characinidae).

karre kärra. -*hest* kärnhäst, åkhäst.

karref landå, mindre än *kaleschevogn*. -*hest* vagnshäst.

karri kurry; ~ *af kalvekød* kalvfrikassé med kurry.

karrig karg, snål, girig.

karriol* endastigt tvåhjulligt åkdon med plats bakpå för skjutspojken.

karse trädgårdskrasse (Lepidium sativum).

karsk bibl. frisk, helbregda; *de ~e have ikke lægen behov*.

karslig karlaktig, i halvt ironisk mening.

1. **kart*** omogen frukt.

2. **kart** karta.

1. **karte** karda.

2. **karte** brevkarta.

kartere* polettera resgoda.

kartoffel potatis. -*bille* koloradoskalbagge (Doryphora el. Chrysomela decemlineata). -*læg* charlottenlök. -*stivelse* potatismjöl.

kartetske kartesch.

karud's, **karu'sse** ruda (Carassius vulgaris).

1. **karve** kummin (Carum carvi). -*kaal* (-suppe) grönkål på kumminväxtens blad.

2. **karve*** skära (i små stycken). -*mærke* bomärke. -*stok** stock, varl räknestapenmärken inskräns.

kase hög av lort.

kaseking' förr bruklig promenadroock med upplag.

kasen något skämd el. sur, mest om fisk.

kasket* mansmössa med skärm.

kassation mll. degradering.

1. **kasse** låda, lår; skrin; *kassaskåp* el. -skrin; gjutfiaska, ram för formsand; infattning för ädelsten; bur för kaminer o. d.; fisksump. -*bord* liten bräda. -*fangedæmning* koffertdamm.

2. **kasse** kassa; *komme paa ~n* falla fattigvården till last. -*eftersyn* inventering, revision. -*stykke* kassapjä.

kasserer kassör.

kasse olle kastrull.

kassia växtsläktet Cassia, som lämnar senna-blad.

kast* no. av. utläggande av vaden; ställe, där vaden utlägges; *et ~ grise* kull; *et ~ med hovedet* knyck; *sætte alt paa et ~* eg. på ett tårningkast, på ett kort, *gi sig i ~ med i lag* med.

kaste* no. av. fiska med vad; *har De alt ~i frakken?* lagt bort överrocken; ~ *et dige* uppkasta en vall; ~ *korn* skovla säd, röra om den för att blödra den att unka; no. av. kasta den för att fränkilja agnar o. d.; *øllet ~r sig* surnar; *kødet ~r sig* får en bismak, blir en smula skämt; ~ *bi* lägga bi, dreja bi; ~ *fra* kasta loss; ~ *i om* hast: slå i sko; ~ *en noget i nasen* retsamt påminna om; ~ *op* kråkas; ~ *op et ord* slå upp i lexikon. -**blok*** klippblock, jättekast. -**garn** större pot, vad. -**kæp** struntsak, värdelös sak; *han er ingen ~* han är ej att leka med. -**net**, -**not** = *garn*. -**skyts** mörsare; kastvapen. -**sten** slungsten.

(Strix tengmalmi); kattuggla (Strix aluco). -væрге motsv. kyrkværd.
 kirre rödnäbbad tärna (Sterna macrura).
 kirsebær körsbär; no. särsk. om de sura sorterna. -finke, -fugl = kärnebider.
 -ratafia ett slags likör.
 kirsej = kersej.
 kirtel körtel; kirtler vardagl. skrofler.
 -haar bot. glandelhår. -svag skrofulös.
 kis, gøre ~ med skämta med.
 kisle* få ungar om katt.
 kispus en lek.
 kissel kitellig.
 kisselinke sköka, fnask.
 kiste*. -gal spritt galen; jr daare-kiste. -glad förtjust, hjärteglad. -kjole skämta. högtidsdräkt. -klær allra bästa kläder.
 kittel blus.
 kjaak »sträv», jäkt.
 kjaave springa ivrigt av och an.
 kjake käkben; kind.
 kjangle kivas.
 kjap rask, snabb.
 kje- se av. ke-, kæ-.
 kjegle kivas, träta.
 kjeip tullgång, vari åran vilar; skära.
 kjeise kesa om boskap.
 kjekke op i vinden styra så nära upp i vinden som möjligt.
 1. kjeks stång med krok att taga in fisken med.
 2. kjeks ett slags liten båt.
 3. kjeks = kiks.
 kjeld strandskata (Hæmatopus ostralegus).
 kjeng = king.
 kjertel = kirtel. -mund flockarv (Androsace septentrionalis).
 kjevje vänstra handen. -hændt vänsterhänt.
 kjole i herrdräkten: frack; i damdräkten: klänning.
 kjon dumbom.
 kjone kölna, torkria.
 kjos smal vik el. bukt.
 kjove labb (Lestris); lille ~ fjällabb (L. parasitica); spidshalet ~ vanlig

labb (L. crepidata); stor ~ storlabb (L. catarrhacta).
 kjæ- se av. kæ-.
 kjækle = kævle.
 kjærring*. -ris dvärgbjörk (Betula nana). -stok fräken (Equisetum).
 kjæte kättja, kätthet; ysterhet.
 kjætte katta, katthona.
 kjævle sbst. degkavel; v. kavla.
 kjø se av. kø-.
 kjøse ung forell.
 kjøine böld, blemma.
 kjør[r]el käril av tra, laggtkäril.
 klaa klia.
 klaade njs. rulle, kavel, varöver tåg löper; vardagl. = klodrian.
 klabbe hänga vid, särsk. om snö.
 klada's klimp, klump av ngt klubbigt.
 klaf* på kläder; jr klap. -bund mudderpårm med lösbottnen.
 1. klage = klake.
 2. klage* v.; sbst. klagan, klagomål; i en almindelig civilproces bruges ikke ~ til retten men stevning til modparten.
 klak' plump. ~ke plumpa. ~ke-papir läskpapper.
 klake frusen jordyta.
 klam fuktig; da. om snö: kram.
 klama]' drivjärn, jagrabb.
 1. klamme sig låta krama sig till bollar.
 2. klamme klove.
 klammer rop, larm, gräl, klammeri.
 klammerurt gulmåra (Galium verum).
 klamper sjo. knapar; dockor.
 klamre sig klänga sig fast.
 klaner [fläsk]änger, fläskbagge (Dermestes).
 klang*. -bund resonansbotten. -køn tonsläkte dur eller moll.
 1. klap klaff, ventil, valv; brytjärn på hyvel; skyggklapp; lösbottnen i mudderpårm. -horn mus. ventilhorn. -løber* enkel talja, vöjt. -mysse klappmyts (Cystophora cristata). -sko kvarnklapp. -træ grimma för tjudrad ko. — ~pe-sygdom fel i hjärtats valvler.
 2. klap klapp[ning].

* Även det direkt motvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

1. klapper klapphingst.
 2. klapper drevkarl i klappjakt.
 klapperslange skallerorm (Crotalus).
 klapperter *se smaldarter.*
 klapre*, mine tænder *~de* jag hackade tänderna.
 klaps slag med flata handen.
 klar*, en *~ kjole* genomskinlig. -kutting, -stubb klarstubb (Aphyia minuta).
 1. klare göra klar; *~ en regning* göra upp, klarera; *~ pynten* lyckas segla om den; *~ biffen, ærterne* klara skivan.
 2. klare klarna.
 klaret* renad flottyr.
 klase*. -skærm, [*pibet* -~] pipstakra (Oenanthe fistulosa).
 klask smäll med flata handen; allmanare om ljud, som uppkommer, då man slår med ngt mjukt och vått. *~!* klatsch! *~e-lyd* smackljud. *~e* klatscha; *~e med tungen* smacka.
 klasse*. -ansættelse klassifikation.
 klat' litet stycke; liten klump; klick; bläckplump; *en ~ jord* en liten jordlapp; *hela ~ten* hela alltet, hela subberten. -finger klåpare. -fingret tafatt med fingrarna, »valhänt». -gæld småskulder. -haaret tovig i håret. -papir läskpapper. -skilling liten slant, allmosa.
 klatre klättra. -aborre klätterfisk (Anabas). -mus [långsvansad] skogsork (Arvicola glareola). -spidsmus spetskorre (Cladobates).
 klatte plumpa; *~ sine penge bort* plottra bort. *~ri* fuskarbete; styckeverk; sudd.
 klaus sillgrissla (Uria trolle).
 klave = klove.
 klavre kravla, krypa, klättra på alla fyra.
 klebersten täljsten.
 klejn klen; tunn, mager; ömtålig; *no*. klen till hälsan. -smed klenmed, låsmed.
 klejne klenät.
 klejse sluddra på målet, tala otydligt, läspa; *~t r r* utan tungvibrationer.

klem, paa *~* på glänt; *med fynd og ~ se fynd*. -hage bänkhällare, knekt, valet. -hane klämmare. — *~me* sbst. skruvtring; knipa; klädkyka; v. klämma. *~melse* beklämning.
 klepfisk klippfisk; *se klippfisk*.
 kleppert liten häst, ponny.
 kleptræ = klaptræ.
 klerk* katolsk präst.
 klev brant, svårtillgänglig backe, med *gång* el. ridväg.
 klove litet rum, kammare.
 klid kli. -hat = læderhat.
 klie ha kväljningar.
 klimpre klinka, spela.
 klin ett kok stryk.
 kline klena, smeta, klistra; *staa ikke der og klin* och häng; *ungen ~r sig in paa sin mor; leve klint in paa hverandre* som packade sillar.
 kling fladbød med smör.
 1. klinge* sågblad; *gaa en haardt paa ~n* anfalla häftigt, gå nära in på livet.
 2. klinge* v. *~nde frost* så att det knarrar under fötterna. *~r* sonor, klingande.
 klingergaas sädgås (Anser segetum).
 klink*, spille *~* singla slant. -hage spærrhake. -nagle nitnagel. -plade nitbleck.
 1. klink krampa, sinka; v. nita, sinka ihop.
 2. klinker[r] klinkertegel.
 3. klinka klinga med glas.
 kliint brant klippa, bergklint. -svale backsvala (Cotyle riparia).
 klinte klätt (Agrostemma githago); *~n blandt hveden* *blm.* ogräset.
 klippe = klype.
 klippfisk* saltad och torkad.
 1. klippe*. -due* tamduvans stamart (Columba livia). -grævling fjällgrävling. -sejler alpsglare (Cypselus melba). -ugle berguv (Bubo bubo).
 2. klippe, *~ over* klippa av.
 klipsøm klippspik.
 klire snäppa (Totanus); grønbenet *~* = hvidklire; = tinksmed; sortgraa *~* svartsnäppa (T. fuscus); graabenet *~* = svaleklire; rødbenet *~* = rødstilk.

-**sneppe** beckasinsnäppa (*Macrocamphus griseus*).

klisse klibba, klena; tala suddigt, läspa. ~t slipprig.

klister*. -aal (*Anguillula*).

kliit' sandås bildad av vind och hav; ~ter dyner. -**halm** = **taag**. -**rose**

pimpinellros (*Rosa pimpinellifolia*).

-**siv** östersjötåg (*Juncus balticus*).

-**taag** sandrör (*Ammophila arenaria*).

-**væsen** da. sammanfattning av de anstalter, som ha till uppgift att ekonomiskt tillgodogöra Jyllands dyner. — ~te-tidsel martorn (*Eryngium maritimum*).

klo*, *skrive en daarlig* ~ ha dålig stil, pigstil; *han er en* ~ han är om sig, han är en rakkniv. -**fod** vattenscorpion (*Nepa*). -**saks** saxklo, t. ex. de största klorna på kräftan. -**skate** klorocka (*Raja radiata*). -**tang** en tangart (*Pelvetia canaliculata*), som användes till foder; blåstång, klottång (*Fucus vesiculosus*).

klode klot; himlakropp; ~n jordklotet.

klodderagtig illa gjord, förfuskad.

klodrian fuskare, tölp, dumbom, pundhuvud.

1. **klods** = **klos**.

2. **klods** klots; = **klodrian**. -**hoved** fyrkantig pipskult av sjöskum; pundhuvud. -**major** = **klodrian**. -**stade** bistock. -**terv** tramptorv. — ~e v. *det ver ikke* det tjänar ingenting till. ~et klumpig, tafatt, tölpig.

3. **klods** trätoffel.

klog* (å). ~elig visligen.

klokke* liten underkjol, som bäres underst; ostkupa; = **blomst**. -**blomst** blåklocka (*Campanula*); *stor* ~ hässleklocka (*C. latifolia*). -**dyr*** (*Vorticella*). -**ensian** höstklocka (*Gentiana pneumonanthe*). -**frø** klockgroda (*Bombinator igneus* a. *bombinus*).

-**hyacint** blådruva (*Scilla nutans*).

-**knevel** klockklapp. -**ko** skällko.

-**lyng*** (*Erica tetralix*). -**slæt** klockslag. -**stol** klockställning. -**time** jämn timme om 60 minuter; 4 *svenske skoletimer* er 3 ~r; *jeg har ventet*

i *fire stive* ~r fyra runda timmar.

-**vintergrøn*** (*Pyrola media*).

kløkker klockare; dumhuvud.

1. **klop** spång.

2. **klop** = **klap**.

klopfægter prisfåktare, boxare till yrket.

kløre riva, klösa.

klos* tätt intill.

kloster* stiftelse för oförsörjda damer, änkhush, jungfrustift. -**frue**, -**frøken** dam, som tillhör ett kloster. -**latin** munklatin. -**lem** fattighjon. -**lærred** forr förekommande fint tyskt lärf. -**mø** nunna.

1. **klov** klöv. -**dyr** partåiga hovdjur. -**olie** klövfett.

2. **klov** klove. -**sav** klosåg.

klove klave.

klub ett slags palt.

klub-aike tordmule (*Alca torda*).

klu'd* lapp; trasa. ~e-handel lump-handel. -**skrædder** lappskräddare.

-**papir** lumpapper.

kludder, *der er* ~der i *regnskaberne* något på tok. ~deri fuskarbete. ~re fuska.

kluds = **klus**, **kludder**.

klukke* om höns skrocka.

klumme boktr. kolumn.

klump*, ~en i slakt: fransyskan. -**fisk*** (*Orthogoriscus mola*). -**mælk** = **bollemælk**. -**næse** brännvinsnäsa. — ~e bly verkby i tackor. -**jern** tackjärn.

klumse genom trolldom fästa på en plats; göra mållös. ~i otymplig, tafatt.

klundre arbeta sig fram med svårighet; arbeta tafatt.

klunger nyponbuske (*Rosa canina* m. s.). -**kjer[re]** björnbärsbuske.

klunte kloss; klump; klumpig person; v. vara klumpig. ~i klumpig, tafatt.

klup gängkloppa, gängskiva; skogsklave att mäta trädens tjocklek med, mätargaffel.

klus = **kludder**; *det er saa meget* ~ med *de ungerne* besvär; pjosk. ~se = **kludre**; pjoska; *det er bedat ikke* at ~se mere med *det bråka* med *det*

* Även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

klyde skärfläcka (Recurvirostra avocetta).

klyds sjo. klys.

klyne torv i tegelstensform.

klynge klunga, hop, skara; klase.

klynger växt av hallonsläktet (Rubus).

klynk klagan, jämmer, gnäll. ~e gnälla.

klype v. nypa; sbst. nypa; klyka, klämma.

klypper duktig karl; baddare, överdängare.

klyse slemmig upphostad klump.

klyster klistir, lavemang.

klyve kliva; klättra.

klyver sjo. klyvare. -**pyntenotstag** stampstag.

kläbje klistra fast; klibba. -**voks** kittvax. ~**e-skive** bot. kläbskiva. ~**ersten** se **kläbersten**.

kläde*. ~s av kläde. -**bon** klädebonad, klädnad. -**kolle** sjo. klädkila, muskila, sjuvingskila. -**mal**, -**orm** klädesmal (Tinea sarcitella). -**öpkradser** ruggare. — ~**lig** klädsam.

klädning klädnad, klädsel, dräkt; beklädande; sjo. bordläggning. ~**s** stycke klädesplagg.

1. **klæg** seg, fet, lerblandad gyttja; da. sv. = **vet**. ~**et** kläbbig, lerig.

2. **klæg'** broms (Tabanus o. närstående).

klæk mjuk; späd; svag.

klække räcka till, förslå. ~**lig** avsevärd, nämnvärd, betydlig; en ~**lig** mulkt.

klæp klimp i gröt. ~**pe sig** klimpa sig. -**aal** varietet el. exemplar (gamla honor) av **aal**.

klæ v. klia. ~[e] sbst. kläda; en **dygtig** ~e ett bra kok stryk; *efter den sode ~e kommer den sure* vte det kommer surt efter.

klær pl. av **klo**; klor.

klæft klyfta; ränna; grop i hakan; klyka; hak på excenterlåset. -**arm** excenterhävstång. -**fodet** med skilda tår. -**hammer** klohammare. -**maage** svarttärna (Hydrochelidon nigra). -**naal** strandkål, sparriskål (Crambe

maritima), som biekas och ätas. -**sadel** klövsadel. -**vej** hälväg.

kløge = **klie**.

kløgt skarpsinne, klokhet. ~**ig** klok; *ikke meget ~ig* klyftig.

kløpper = **klypper**.

kløv tvådelad börda, som lägges över ryggen på lastdjur. -**sadel***.

1. **kløve** klövja, lasta el. transportera på hästryggen.

2. **kløve** klyva; ~ **brænde** hugga ved. -**brænde** ved om 15—20 cm. tjocklek. -**skse** vedyxa. ~**r-maage** = **kløftmaage**.

kløver* (Trifolium). -**aal** en rundmask, som lever parasitiskt på klöver. -**salt** = **syresalt**. -**silke** klöver-snärja (Cuscuta trifolii).

kløv-krone sprödarv (Malachium aquaticum). -**plade** sandvita (Besteroa).

-**traadalger** kiselalger (Diatomaceæ).

kløvne klyva sig, gå i sär.

kløvsav enbladig ramsåg.

kna knåda. -**ost** ett slags skarp ost av sur mjölk.

knab bergaspets.

knabbe nappa, knipa, snatta.

knabbes kivas, gnabbas.

knag' krok, pinne, spik att hänga kläder på; kngge i ett kvarnhjul; **knagg**, handtag på fleskart; **spak** på ratten. ~**gerække** klädhängare.

knagfrost mycket stark frost.

knald* pisksmäll, klatsch. -**bod** simpel krog. -**bøsse** leksaksbössa, pluggbössa. -**fængrer** slagrör. -**hytte** låg, usel koja. -**hætte** tändhatt, knallhatt. -**luft** knallgas, blandning av syre och väte. -**lufttampe** kalkljus. -**perle** rysk smällare. -**sted** ställe med knall-effekt.

1. **knap*** adj. ~**pe** **klær** trånga; ~ **vind** = **nau**; ~**t vand** kok. kort spad.

2. **knap*** sbst. *han har drejet dig en ~ narrat dig, slagit i dig en dalkarl; miste ~pen* huvudknoppen; *jeg vilde gi en ~ for at faa se, hvordan han klarer sig* vad som helst. -**urt** prinsens knappar (odlad form av Ranunculus repens med fyllda blommor). ~**pe-naalspenge** nålpengar. — ~**pe** knäppa.

knäpost ett slags små gula ostar, som tillagas av sur mjölk.

knar-and snatterand (*Anas strepera*).
-voren knarrig.

knark gammal, vresig person, knarr.
knart = *knat*.

knas skoj, upptåg; sötsaker, gotter, snask; *gaa i ~ i kras*. ~e krasa mellan tänderna; tugga, så att det krasar mellan tänderna. ~ke tugga hörbart.

knast kvist, knut i trä; *en gammal ~* en rik el. hård gammal man.

knat[t], **knaus** liten bergstopp.

knauer girigbuk.

knavel* (*Scleranthus*).

knavre ringa svia.

knebber, *lade ~en löbe låta munnen gå*.

knebel, ~le se *knevel*, *knevie*.

kneben knapp; snål, gnidig.

knabling knävring.

knebre klappa om storken.

knegen gnidig.

kneik liten backe el. krökning på en backig väg.

knejpe vårdshus, krog.

knejse bära huvudet högt; *hoje hæker tvinger kjerne at ~*; *slottet ~r over byen* reser sig stolt; *han ~r over alle* är huvudet högre; ~ med *nakken* knycka på nacken, råta på sig som tecken av stolthet.

knep[s] = *knips*.

knepkager pepparkakor.

knert liten sup; gök, kaffe med brännvin.

knev = *knev*.

knevel munkavle; = *klokke*~; = ~s-bart; sjs. knävring. ~s-bart mustascher.

1. **knevie** sätta munkavle på; *det var let at ~ de norske præster i 1905*.

2. **knevie** avriva knopparna på lin. ~r linknoppar.

knibe* knycka, stjåla; i kort: maska.

knib-bændsel sjs. kink. -tang* hovtång; svalstjärt, frack.

knibsk överdrivet el. tillgjort ängslig i avseende på det passande, blyg, sipp, pyd.

kniks* liten nigning.

kniplinger knypplade spetsar.

1. **knippe** a. blinka.

2. **knippe*** bunt. -brände bränsle av ris.

knippel klubba, knölpåk; käpp med blyknöt; knöl, bängel, lymmel. -brände ved, grenar o. d. under 10 cm. genomskärning.

knipler stångkula, länkskott.

knips knäpp, näsknäpp; *göre ~ i lommen* knyta näven i byxfickan. ~e knäppa.

knirke knarra.

knis fnitter, flin.

1. **knise** fnittra.

2. **knise** om bund: tjuta.

knistre om eid = *knitre*; om människa = 1. *knise*.

knitre om eid; spraka, knastra, knattra, prassla.

kniv* bottenand på centrumborr. -musling knivslida (en mussla Solenensis). -skammel, -stol knivstöd. -tiur rachelhane, bastard av tjäder och orre.

kno knoge. -fedt knytnävalag.

knob sjs. knop.

knogle ben, knota. -blødhed engelska sjuken. -fær med grov benbyggnad. -manden døden, tänkt som ett benrangel, liemannen.

knokke benknota, särsk. på knä och armbåge.

knokkel = *knogle*.

knold bergknall; jordkoka; bot. knöl; geol. boll; drummel, lurk. -bægersvamp svampsläktet *Sclerotinia*. -forraadnelse våruttnande, rotsjuka (en sjukdom hos potatisen, framkallad av smörsyre-bakterien *Clostridium butyricum*). -ræddike rättika. -sikke = *jordskok*.

knop*. -græs kvicke (*Triticum repens*). -orm gräsmask o. d. larver av vissa nattfjärn (*Noctua*); särsk. *Agrotis segetum*. -skydning knoppning, könlös fortplantning. -skæl knoppfjäll. -spor bot. märke efter knoppfjällen. -svane tamsvan, knölsvan (*Cygnus olor*). -urt väddklint (*Centaurea scabiosa*); rödklint (*O. jacea*).

1. **knor'** ett slags fartyg.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

2. knor knorrhane, knot, gnoding (Trigla gurnardus). -and snatterand (Anas strepera). -ulk simpknot (Triglops pingelii).

knort knöl på trä. ~e-käpp, -stok knölpåk. -gaas prutgåa (Branta bernicla). — ~et knagglig.

1. knot' sandfluga (Simulium).

2. knot' [trä]knapp.

3. kno't tillgjort tal. ~e tala tillgjort med överdrivet bruk av främmande ord el. av bokspråk.

knub' träkubb, block; avsågade plankändar till bränsle. -skib farkost av en enda stock. -svane = knopsvane. — ~het knubbig; ~bede ord hårda, skarpa ord.

knubbes gnabbas.

knubs knuff.

knude knut; astr. nod[us]; utväxt, svulst, knöl; = ferskvandekvabbe; en ~ paa traaden Inurra; ~r vresiga trästycken. -arve knutarv (Centunculus minimus). -feber förätning. -græs en art kampe (Phleum nodosum). -kaal överjordisk kålrabi (Brassica oleracea gongyloides el. caulorapa). -punkt svängningsknut. -tænder knöltänder. knudret knottig; knagglig; ~de tænder knöliga.

knuge trycka, pressa, klämma.

1. knur = 2. knor.

2. knur morrande. -haar morrhår. ~re morra; om katten: spinna; knorra. ~re-basse, -potte brumbjörn, vresig person.

knuse krama sönder, krossa; ~ende overlegen komplett. -tør kruttorr. — ~e-tand oxeltand.

knusk fnöske. -tør kruttorr.

knuspe krasa; ~nde tør = knustør.

knvie slå med knytnäven.

kny v. knysta; abn. svagaste ljud, knyst. knyg snöstorm.

knyst kvist i trä; valk under foten, frostknöl.

knytte*. -knude hårdknut. -pind strumpsticka. -pølse bierwurst, frankfurterkorv. — ~lse njo. knyttel, sejsning.

knæ*, gaa i ~erne med krokiga knän; komme paa ~erne på obestånd; til ~s till knäna. -bugt knæveck. -dult spark i knævecket. -fald pall vid altardisken. -græs fräken (Equisetum); spergel (Spergula). -bas knæveck. -høne harhjarta. -løbe skogsfrø (Epi-pogon). -plade njo. balkbricka. -rem skomakares spannrem. -rod* (Goodyera). -skæl knäskål.

knæde knåda.

knægt* karl; dräng; slyngel; stötta.

1. knæk = fed.

2. knæk. -and årta (Anas querquedula). -parasol parasoll med ledat skaft. -pil skörpil (Salix fragilia). -stag njo. borgstag. -stopper begagnat tågvirke, som fästes vid en kabel med ändamål att brista, om spänningen blir för stark.

knæle falla, ligga på knä. ~re uttändek insektgrupp, besläktad med råtvingar.

knæl, -hval puckelval, humpback (Megaptera longimana Rnd.).

knæs pojke, yngling.

knæsk = knusk.

knøtter = bjergirisk; = kornværting.

knøv aa. dia. nått, vacker, söt; duktig, rask.

ko*. -ben* kofot, bräckjärn. -bjælde koskälla; backsippa (Pulsatilla). -blomme kabbлека (Caltha palustris). = engblomme. -brens nötbroms (Oestrus bovis). -driver koherde; oxlägg, gullviva (Primula veris); melet ~ majviva (P. farinosa). -fanger* stenplog på lokomotiv. -forpagter = hollender. -føde* kovete, kovall (Melampyrum). -gang kobete, kohage. -haset kobent, kohasig. -hvede* so -føde. -kaal* jättekål (Brassica oleracea acephala lævis). -kase komocka. -patte humleblomster (Geum rivale). -sop sträv rörsopp (Boletus scaber). -vang = -gang. -øje litet runt fönster, oxöga.

kobbe säl, sälhund. -klyse manet.

1. kobbel koppel, sammanbundna djur.

2. kobbel åkerskifte för cirkulationsbruk.

kobber koppar; kopparstick. **-aske** hammarslag av koppar. **-dank** kopparslant. **-forilte** kopparoxid, kuproxid. **-hoved** lansorm (nordamerikansk orm, *Trigonocephalus contortrix*). **-hud** kopparbeslag, kopparförhyndning. **-høne** rödspov (*Limosa lapponica*; *sorthalet* ~ = *-høne*). **-takt** koppartäkt. **-tveilte** kopparoxid, kuproxid. **-værk** koppargruva; etablissement för kopparindustri; litterärs verk med kopparstick.

1. **koble** koppla; ~t bot. fingrad.

2. **koble** da. om sjön, då vind och sjö ha motsatt riktning.

kobolt tomt.

kode testikel, testikelpung.

kode has, karled på häst. **-højning** karledens baksida. ~t som kotar över, går med framåtböjda karleder.

kof (ω) = *kuf*.

koffert* kappsäck; *amerikansk* ~ koffert.

koffilnagle koffernagel.

1. **kog**[g] no. = *skøyte*; da. = *kaug*.

2. **kog** da. invallat stycke marskland.

3. **kog** kokning. ~e*. ~e-kakkeovn kakelugnsspis, kamin, som även kan brukas till spis. **-rende** sjo. *baspanna*. **-stel** köksattiralj.

kogger [pil]koger.

koggers karduskoger.

1. **kogle** öva trolldom. **-spil** gyckelspel.

2. **kogle** kotte. **-aks** säv (*Scirpus*). **-kirtel** tallkottkörtel. **-palmer** familjen *Cycadæ* bland palmerna. **-skæl** kotttefjäll. *se kogle*.

1. **kok** kock. ~ke köksa. ~ke-kene kokfru.

2. **kok** da. tupp.

3. **kok** da. hög, hop; hösåte, höstack.

kokleare skedört (*Cochlearia*).

kokosmakroner makroner, »biskvier» av riven kokosnöt.

1. **koks*** brännis.

2. **koks** skål med skaft, slev.

kolbe kolv. **-and** rödhuvad dykand (*Fuligula rufiga*). **-hirse** kolvhirs, en art kavelhirs (*Panicum* et. *Setaria italica*).

kold kall. **-feber** frossa. **-gaffler** smörgsågafflar. **-hus** växthus med 2—6°.

-krem, **-krim** kylpomada för ansiktet.

-skør kallbräckt om järn.

kele skål med veke i, tranlampa.

kolera*. **-flue** slökorfsfluga (en blårotting *Thrips*).

kolik*. **-mælkehat** skäggig pepparing (*Lactarius torminosus*).

kolje* = *lysse*.

koll topp, huvud, hjässa; rundad bergstopp; blomvippa.

kolle mjölkbunke; rundad bergstopp.

kollet kullig, hornlös; skallig.

kolmule* (*Gadus poutassou*).

kolonialhandel diversehandel, kryddbod.

kolonne* kolumn.

kolp kotand; jättegryta.

kolv pil; kläpp.

komager lappsakor.

kome die* Instspel; *spille* ~ spela teater.

komfur (komfy) [järn]spis.

kommando* kommandoflagga, befäls-tecken. **-taarn** manövertorn.

komme* v.; sbst. ankomst; ~ af med sin formue förlora; ~ efter komma under fund med; *hvis S. skal ~ efter i matematik, hvori han staar meget tilbage* hinna fatt kamraterna; *han kom rent fra det det föll honom alldeles ur minnet*; ~ i med at spille börja spela (som vana); ~ op imod gå upp mot, kunna jämföras med; ~ til noget få något; råka ut för något; *han kan ~ ud af det med lidet* reda sig; *han kom ud af det* kom av sig.

2. **komme** låta komma, bringa, till-sätta; *kom mere salt i*; *kom fløde i kaffen*; ~ i lave bringa i stånd.

kommen = *karve*.

kommers spektakel, skoj, skämt; *kele* ~en hela smörjan, alltet, rasket.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

kommission* da. motv. särskilt utskott. ~**s-domstol** särskilt förordnad domstol.

komité* no. stortingsutskott.

kommode byrå. -**skuffe** byrålåda.

kommune*. -**læge** stadsläkare. -**skole** folkskola.

komparent jur. en, som inställer sig.

kompetence befogenhet, behörighet.

komplement* gram. prepositionsuttryck;

- **adjektivisk** ~ prepositionsattribut.

kompres' boktr. kompakt, utan mellanlag.

komse halvdäckad båt.

komtesele = *kumtesele*.

kondolera uttala deltagande, beklaga sorgen.

konduite uppförande; vandel.

kone hustru; gift kvinna; hjälphustru.

-**baad** eakimåbåt, som ros av kvinnor.

-**frænde** släkting på hustruns sida.

-**mand** toffelhälte.

konfekt* sv. russin och mandel, studenthavre; *en haard* ~ en hårdhänt behandling.

kong spikböld; = *konk*.

konge konung; *se fiske-konge*. -**arv** dannarv. -**bregne*** safsa (Osmunda regalis).

-**edertugl** praktøjder (Somateria spectabilis). -**fisker** = *isfugl*.

-**flyndre*** större exemplar av *rødspætte*.

-**fugl** en amerikansk flugsnappare (Tyrannus intrepidus);

kungsfågel (Regulus cristatus). -**grib**

kungsgam (Sarcorhampus papa). -**gult**

königsgelb. -**hætte** nätmage, *huva hos*

slætere. -**krabbe** trollkrabba (Lithodes maja).

-**krone*** kungsängslilja (Fritillaria meleagris).

-**loven** Danmarks grundlag av 1665. -**lys** kungsljus (Verbascum).

-**pen**, *almindelig*

~ rottbla (Hypochoeris radicata).

-**pengvin*** (Aptenodytes patagonica).

-**række** konungalängd. -**uer** blåmynt

kungsfisk (Scorpena dactyoptera).

-**søgt** kungskjuts. -**ørn*** = *stenørn*.

kongle = *kogle*. -**bit** tallbit (Pinicola enucleator).

konk* valthornsnäcka (Buccinum undatum).

konkylie mussla, snäcka, särsk. större *ödan* till prydnad.

konsistorium motv. mindre akademiska konsistoriet.

konsum förbrukning, konsumtion.

konsument konsumtionskatt.

kontingent* medlemsavgift till förening.

kentor* arbetsrum sv. i bostadsvägning.

-**heldsugifter** kontorskostnader. -**tid** mottagningstid.

kontra-part motpart; person, mot vilken man har motvilja. -**søgsmaal** motstämning, kontrastämning.

kontrol'*. -**förening** da. särsk. förening, som för sina medlemmars räkning utför beräkningar av mjölkboskapens rentabilitet.

konvolut* kuvert; *æble* i ~ äpple i knyte, äppelmunkar.

1. **kop'*** eg. huvud; no. sv. träskål, träkäril; koppglas; sjs. spelhuvud; sjs. rorhuvud. -**skat** personlig skatt, huvudekatt. -**skurv** favus, ondskurv, *bedsjukdom* framkallad av svampen Achlorion schoenleinii. -**sætte** koppa.

2. **ko'p** flabb. ~ *gapa*, glo.

korall*. -**kirsebær** judekorsbär (Physalis).

-**rod** korallrot (Corallorrhiza).

-**slange** karmosinorm (Elaps). -**træ**

korallbuske (Erythrina).

kerbær blåhallon (Rubus cæsius).

kerde'l sjs. kardel.

kerender korinter.

koriander* (Coriandrum).

kork*. -**eg*** = *træ*. -**hviler** korkfrihult, korkfender. -**træ** korkek (Quercus suberosa). -**ølm*** (Ulmus suberosa). — ~**e-trækker** korkskrav.

korke en lav (Lecanora tartarea), som användes till färgning.

kormoran[skarv] storskarv (Phalacrocorax carbo).

korn* säd, spannmål. -**aager** = *prang*.

-**arter** sädesslag. -**avling** spannmålsproduktion. -**baand** kärve. -**bille** =

snudebille. -**blomst** blåklint (Centauria cyanus). -**brændevin** »sædes». -**bur**

spannmålsmagasin, ställt på pelare för att skydda säden mot råttor. -**falk**

blå kärnhök (Circus cyaneus). -**frö** frö av vildsenap. -**knopurt** = -*blomst.* -**kraake**, -**krage** råka (Corvus frugilegus). -**lärke** = -*värting.* -**løbebille** en sydskandinavisk skalbagge (Zabrus gibbus). -**mø[d]** kornblxt. -**møi*** (Tinea granella). -**orm** larverna av -*løbebille* och -*møl.* -**prang**, -**pugeri** illojal spekulation i höga spannmålspris. -**ridderspore** vanlig riddarsporre (Delphinium consolida). -**rose** kornvallmo (Papaver rhoeas). -**rust** rost (Uredo). -**skrige** = *skovskade.* -**smølder** sädesknäppare (Elater segetis). -**snudebille** kornborrare, kornbill, kornvivel (Calandra granaria). -**spurv** = -*värting.* -**sæd** utsäde; sädd. -**tang** pincett. -**valmue** = -*ross.* -**värting** kornspurv (Emberiza miliaria). — ~**es** sätta korn, mata sig. ~**et** kornig.

kornel* (Cornus).

korperlig kroppslig; ~ *refselse* kroppstraff; ~ *ed* »lyvlig», kraftig.

kors*. -**bærtræ** vägtorn (Rhamnus cathartica). -**edderkop** korsspindel (Epeira diadema). -**fisk** = -*troid.* -**knop**, -**knop** jordreva (Glechoma hederacea). -**krabbe** = -*troid.* -**næb*** (Loxia). -**rygfletningen** anat. korsflätan. -**troid** sjöstjärna (Asterias). -**urt*** (Senecio). -**ved** = -*bærtræ.* — ~**e*** sig ta illa vid sig, gripas av sedlig harm skämts.

1. **kort** (d) sbst. korta; kort.

2. **kort** adj. kort; ~ *fiskemad* för litet seg, för litet arbetad; ~ *krop* bomad. -**celle** parenkymcell. -**løbe** löksuga (Teucrium). -**sigtig*** korttidsväxel. -**stilk** ett slags kortskaftade äpplen.

kose sig trivas, finna sig väl, känna hemtrevnad. ~**lig** trevlig (starkare än *hyggelig*).

1. **kos** = *kaas.*

2. **kos** hop, bostad.

1. **kost** (ω) kvast; no. av. borste; bu-kett; sjs. prick. ~**e**-**gyvel** hareris (Spartium scoparium). -**lyng** ljung (Calluna vulgaris). -**nellike** sarons-

blomster (Dianthus armeria). — ~**e** jaga bort; sopa.

2. **kost** (d) kost; i ~ i maten; *det har gaet til* ~ det har blivit pannkaka av. -**gænger** regelbunden matgäst. -**skole** helsenion.

3. **kost** (d) kostnad. -**bar*** dyrbar; värdefull, dyr; *gøre sig* ~ göra sig rar. — ~**e***, *jeg vil* ~ *en mig en ny kjole* kosta på.

koster tjungods.

1. **kot'** skrubb.

2. **kot** no. fiskyngel, småfisk.

kous kaus.

køve (d) litet rum, kammare.

kraa vrå.

kraake = *krage.* -**bolle** = *sjøpind-svin.*

kraas* muskelmage hos fåglar.

krabas-lev lag om røy. -**tømmer** omärkt timmer, som i regeln försäljes för flottningsföreningens räknag.

krabask karbas.

1. **krabbe*** slutbleck i lås; båtbrok, båtlänga. -**dykker** alkekung (Mergulus alle). -**edderkopper** krabbspindlar (Laterigradæ). -**huse** ett slags munkar, kokta i flottyr. -**kran**, -**spil** mindre gångspel, vinsch.

2. **krabbe** krypa, klättra.

krable = *krible*: *det kribler og ~r i mig.*

kradse riva, krafsa; *det er noget som ~r* något rafflande. -**maskine** ruggmaskin för kläde. **krads-uld** shoddy, lumpull. — ~**f** i *gevær*: plunderskruv, krats; ruggare, ullkardare; en rundmask (Echinorhynchus), parasit på andar och svin; stark snaps, sup.

kraft* spad. -**kød** soppkött, buljongkött. -**rod** ginseng (Panax quinquefolium). -**støl** vävstol, driven med mekanisk kraft. -**suppe** buljong.

1. **krage** da. trädstam med till hälften avhuggna grenar, använd till stängsel; klätterstång med insatta pinnar. -**træ** hång, på åsen av halmtak.

2. **krage** kråka (Corvus cornix); av svart kråka (C. corone); ~ *søger mage* kaka söker maka. -**and** sillgrissla

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

(Uria troile); *lille* ~ alkekung (Mergus alle). -*bær* = *kraklinger*. -*fod* kråkklöver (Comarum palustre). -*guld* kattguld. -*jolle* ett slags segelbåt. -*kle* buskörtne (Ononis spinosa). -*maal* >fikonspråk; i allm. rotvälska, obegripligt språk. -*rod* = -*klo*. -*silver* kattsilver, ett slags glimmer. -*tær* kråkfötter. -*sjne* rävkaka.

1. *krak* (-*ken*) större pall att sitta på, bänk, brasbänk.

2. *krak* (-*ket*) krasch; *at afstive de faldende aktier for at udskyde det uundgaelige* ~.

kraken ett av fabelns havsvidunder.

kraki'lsk grälsjuk, stridslysten.

krakugle hökuggla (Strix nisoria et. Sturnia ulula).

*kram**. -*burotte* knodd, sillstrypare. -*karl* gårdfarihandlande, knalle, krämäre. ~*meri'* struntvaror, lappri.

1. *krampe** krampa; knut, slejf.

2. *krampe** kramp. -*aal* darrål (Gymnotus electricus). -*aare* ådersvulst. -*fisk* darrocka (Torpedo). -*graad* konvulsivisk, hysterisk gråt.

kramsfugl trast (Turdus); *særsk.* snöskata, björktrast (T. pilaris).

*krans**. -*berste* dostä (Clinopodium).

-*cirkel* byggd. valvställning, valvstomme. -*konval* kransrams (Convallaria verticillata). -*naal* stråse (Chara). -*skovmærke* myskmadra (Asperula odorata). -*sl* = ~*gilde*. — ~*e-gilde* taklagsfest. -*kage* kransar o. d. av mandelmassa, ursprungligen lagda ovanpå varandra i form av en pyramid, allmänt använd som snare efterrätt. -*lag* = -*gilde*.

1. *krap** *obat.*, -*plante* krapprot (Rubia tinctorum).

2. *krap* trång, knapp; *sja.* krabb.

krapy pack, slödder.

krasle prassla, frasa.

krat' snår; *revl* og ~ *pick* och pack. -*skov* småskog, underskog. -*snerre* backmåra (Galium silvestre). -*vikke* buskvicker (Vicia dumetorum).

1. *krav** fordran.

2. *krav* tunn iskorpa.

1. *krave sig* börja lägga sig, börja betäcka sig med en tunn iskorpa.

2. *krave* krage; löst skjortbröst, nattkappa. -*ben* nyckelben. -*haj* (Chlamydocebacus anguineus). -*jern* krusjärn. -*trappe* kragtrapp (Otis macqueenii).

kravel' karavell, ett slags föråldrat fartyg; underlagsbjälke i skeppsdäck.

*kreatu'r**, ~*er* nötkreatur.

krebs kräfta (*sjar.*) ~*e-klo* vattenaloe, dyborre (Stratiotes aloides). -*sjø* kräftsten.

*kredit**. -*forening* en förening med begränsad ansvarighet, som genom obligationslån bereder sig medel att lämna sina medlemmar försträckningar; *motv.* folkbank, hypoteksförening m. m.

*kreditor** borgenär. -*udvalg* gode män i konkurs.

*kreds** distrikt. -*bane* omlopps bana. -*bue* cirkelbåge. -*løb** cirkulation, [blod]omlopp.

krejert en föråldrad fartygstyp, krejare.

kreperje *eg.* spricka; dö; *jeg lo, saa jeg holdt paa at ~; det ~er mig* retar mig, så att jag kunde spricka. ~*lig*, ~*lig hedt* så att man kan gå åt.

kri be ideligen om samma sak, kälta. *krible* krypa; *jeg har en ~nde fornemmelse* det kryper i mig; *yt. krable*.

krid[t] krita. -*hus, være i ~ hos en* i gunst, i smöret.

1. *krig**, *det er ~ens gang* så går det till i krig. ~*s-bygningskunst* fortifikation. -*vis* krigsbruk.

2. *krig* = 1. *krik*.

1. *krik* krok, vinkel.

2. *krik*, ~*ke* hästkrake.

krikand kricka (Anas crecca); *av.* knipa (Clangula glaucion).

kri'l gli, småfisk; ett krattjur (Boreo-phausia inermis), som tjänar till valföda.

kriille kliä, kittla; *obat.* mässling. -*hoste* torrhosta. -*syge* dragsjuka, förgiftning av mjöldrygor.

krim[e] snuva.

kring smidig, behändig, rask, bekväm.

kringle* no. av. liten rund skiva.

krislejern glasskärare.

krisple sätta nerv på uder.

krist-palme (Ricinus). **-torn*** (Ilex aquifolium).

kritle häckla, småaktigt kritisera.

kritte, *död og ~!* död och pina!

1. **kro** kräva hos figlar.

2. **kro** krog; da. allmänare: gästgivar-gård, värdshus. **-holder**, **-mand** gästgivare; krögare.

3. **kro** = *kraa*.

krok krog; krökning; hörn, vrå;

spønde ~ lägga krokben; *trække* ~ fingerkrok; *staa i ~en* skamvrån.

-børst bot. hake. **-laks*** gammal laxhane.

-love knep, krokvägar. **-næb** tallbit (Pinicola enucleator).

-spyd spjut med hullingar. **-stav** kräkla, krumstav.

-tarm tunntarm. — **ø-**

line jylländskt fiskredskap. = *bakke*.

krok stackare.

krokan knäck, nugat.

kronje* v. kröna. **-aar** gyllene år, utmärkt år. **-arbejde** arbete, ådömt för ett oakta barns underhåll.

-artiskok* (Cynara scolymus). **-ben** pannben.

-bladagtig bot. kronlik. **-rage** raka

hjässan som en munk. **-stilk** blomskäft.

-vikke kronärt (Coronilla). **-vildt**

högdjur, särsk. kronhjort. **-ært** bukett-ärter (Pisum umbellatum). — **ø-**

fistel fistel i hovens kronrand. **-guld**

18 karats guld. **-udvækt** kronutskott.

kronklet knutig, kvistig om trä, krånglig; *en ~ fodsti*.

krop* struma hos människor; kvarkknutar hos hästar. **-and** skedand (Anas clypeata).

-byld körtelsvullnad. **-høste** kvarka hos hästar. **-kirre** rödnäbbad tärna (Sterna macrura).

-kredslobet stora kretsloppet. **-lus** klädlns (Pediculus corporis el. vestimentis).

-rød flenört (Scrophularia nodosa). **-sallat** vårsallad (Valerianella olitoria).

kros-ben korsrygg, länd. **-ved** snöbollsbuske (Viburnum opulus).

krote utsira med krumelurer.

krotte syssla med småsaker, klottra, knäpa.

krudt*. **-aate** svartåt, särsk. tagghudingelarver, som ätas av sillen och göra den dålig. **-brænder*** brandnyckelblomster (Orchis ustulata).

-damp krutrök. **-grever** grovt krut. **-kjærring** karingfis, vått krut. **-mølle** krutbruk. **-slam**, **-sod** krutsmuts.

krukke* apoteksburk. **-formig** bot. urnlik.

krull krumelur, släng t. ex. efter namnteckning; liten hög, hop.

krum krokig. **-hals** halvred; oxtunga (Anchusa). **-holt** krumtimmer. **-kæger** ett slags rån, formade över stock, motv. spån. **-passer** krumcirkel. **-savning** bågsågning. **-slutning*** ett straff, bestående i att delinkventen böjdes dubbel. **-tap** vev. **-tarm** tunntarm. ~ning krökning, kurva.

1. **krumme** sig kråma sig.

2. **krumme** inkräm i bröd; ~r *er ogsaa brød* smulor. **-sukker** druvsocker.

krus* mugg; slantar, »pluringar»; testiklarna hos vissa torskfiskar. **-fad** lerfat.

kruse*. **-mynt'e*** (Mentha crispa). — ~t krusig; *han gør mig hovedet ~t* gör mig yr i huvudet.

1. **kry** morsk; stolt; *han er ~ og overlegen*.

2. **kry** v. vimla, myllra.

krybbe krubba.

krybe*, ~ [iæd] om ryg: krympa. **-fisk** klätterfisk (Anabas). **-krage**, **-stang** klätterstång. — **kryb-tyr** kräldjur, reptilie. **-skytteri** tjuvskytte. **-vidje** krypvide (Salix repens).

krydderji krydda, kryddor. **-mynte** kryddmynta (Elscholtzia).

kryds kors; [länd]kors, kruppa; tunnbindares märkjärn; kryssning; ankar-kryss, ankarkrona; *D dur har 2 ~*;

paa ~ og tværs kors och tvärs, härs och tvärs. **-baad** tullbåt. **-ben** korsben i ryggraden. **-betjent** kustvakt. **-bras** kryssmärkebras. **-fald** kryssmärkefall.

-hoved tvärstycke på ångmaskin; förbindelse mellan *stempel* och *pløj-*

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

stang. -jolle stångvindarerep till kryssmårastång. -klampe hornklampar. -knap sejnfallsknapp på kryss-topp. -mast mesanmast. -mejsøel stämjärn med eggen på den kortare leden, lockbetel. -opsyn kustbevakning. -punkt skärningspunkt. -raa kryssmårsrå. -rejsning, -rig rigg till mårsrå. -rom svansrem. -sejl mårssegel. -skøder mårseskot. -skygning schaffrering. -skyskrabe skyskrappare på mesanmasten. -spring kapare. -stangen svåra stången. -stiver krossstråva, krossötta. -stængebardun stångbardun. -togt kryssning. -turn kryssning, tur. -vant vant, rigg, gods till kryssmårsstången.

krykje, krykke ringtjåe (Larus tridactylus cf. Rissa).

kryl pucker; sj. puckerlyggig.

kryste* trycka hårdt; sarak. trycka i sina armar.

kryster künjon, hare.

kræ kråk, eländigt kreatur.

kræft kräfte, sjukdom.

kræfter krafter.

krægede mässling.

kræge krikon (Prunus insittia).

kræk kryp. ~ 6 krypa.

krækand = *krik-and*.

krækkebær, kræklinger kråkbär.

krækling-lyng kråkbärsris (Empetrum nigrum).

kræmmer krämäre, minuthandlande.

-eg dåligt slipad egg. **-hes** strut; bot. stipelslida (hos fam. Vaginales). **-latin** kökslatin.

kræmte harkla.

kræng dukting, fink.

1. **krænge** sjo. nackslag; kink.

2. **krænge**, ~ en hare flå.

krænke*, ~ en pige förföra, skända.

kræs* läckerheter. ~ en kräsmagad, kinkig med mat.

kræts* avfall i guldsmedsverkstad.

kræve*, ~ en til regnskab fordra räkenskap av; ~ til vidne stämma, taga till vittne.

kræbbei-gang att gå som en krymping. **-spil** vinsch. **-kræbling** krymping.

krækle nors (Osmerus eperlanus).

1. **kræl** mjölke hos större fisk.

2. **kræl** = *krull*.

kræjle sbst. lock; = *krull*; v. krusa, göra lockar på hår; skrynkla kläder. ~let lockig; skrynklig. **-haar** tagel; *vegetabilisk* ~ vegetabiliskt tagel, tillandsiatåga (av Tillandsia usneoides). **-haarslav** disksvampsläktet Cornicularia; *torret* ~ C. aculeata.

1. **kræs** krås, tarmkåx.

2. **kræs** = *kryds*.

3. **kræs*** fals i laggkärl.

kub trækubb, huggkubb. **-alke** tordmule (Alca torda). **-hvede*** (Triticum sativum tenax compactum).

kubbe = *kub*. **-stol** stol, arbetad ur en enda stock.

ku = *ko*. **-skæl** (isländsk) bollmussla (Cyperina islandica).

kue kuva; *ingen fare kan ~ hans mod* nedslå.

kuf holländsk koff.

kuffert = *koffert*. **-fisk** koffertfisk (Ostracion quadricornis).

kugle kula; klot; *der skal ~ til en Trønder* trönderna äro ej goda att rå på; *støbe ~rne* spinna intrigen.

-asters bergskrabba (Globularia).

-blaat blåelse. **-blønst** smörbollar

(Trollius). **-dyr** »klotdjur», »rullande klot» (en sjs Volvox globulator).

-fang skottvall. **-fast** skottfri. **-fisk** tagg-

bukfisk (Tetrodon). **-hyacint** mörk-

blå pärlhyacint (Hyacinthus botryoides).

-krone = *asters*. **-prop** skott-

plugg, mynningspropp. **-sektor** klot-

sektor. **-skikkelse** klotform; *jordens*

~. **-tønde** klotformig boj. **-udsnit**

= *sektor*.

kukelure dåsa; *sidde og ~ i kakkeloovs-krogen*.

kukkejr, **-mand** gök.

kul' kol. **-aks** sotax, förstört av brand el. rost. **-and** sjöorre (Oedemia nigra).

-brinte kolväte. **-brænder** kolare.

-damp kolos. **-ilte** koloxid. **-jernsten**

kolhaltig järnmalm i kolförande lager.

-kasse kolbox; på fartyg. **-leje**

stenkolslager. **-mejsø** svartmes (Pa-

~ senaste sammansatta ord. *o* = O i bo. *a'* tryckstavelse, lång vokal. *ä'* tryckstavelse, kort vokal.

rus ater). -mule, -mund = *blister*. -pande fyrfat. -so honan av sjurygg (Cyclopterus lumpus). -stof komiskt rent kol. -støv kolstybb. -sukker vallört (Symphytum officinale). -svier kolare; = *skivefisk*. -svietro kolartro, kolares orubbligt fasthållna vidskepelse, vidskeplig tro. -tiden stenkolsperioden. -tjære stenkolstjära. -vandstof kolvräte.

2. ku'l kula på kroppen.

kulant tillmötesgående.

kuld* uppsättning av elever, som under ett år fylla en klass el. som följas åt; *vi har et godt ~ til artium i aar* en bra klass uppe i studentexamen; *lyse i ~ og køn = -lyse*; ~ *paa ~* från släkte till släkte; *i lobet af sommeren frembringer bladlusen flere ~ generationer*. -lyse genom rättslig handling upptaga oäkta barn som likberättigat med äkta.

kulde köld. -grad, *det er 7 ~er* det är 7 grader under 0. — kuld-skær ömtålig för köld. -slaaet kylslagen.

kuldet = *kollet*.

kuldgrave gräva två spadtag djupt.

1. kule jordkula; brunn, håla. -grave = *kuldgrave*.

2. kule liv av ett fartyg, kula.

3. kulje blåsa upp. ~ing* frisk vind.

kulisse* i Angmaskin: excenterskiva; av. gejd. -feber rampfeber.

kulk matstrupe, svalg; klunk.

1. kulke kolka.

2. kulke fuska, klåpa, bära sig tafatt åt.

1. kulle kola.

2. kulle* klippspets.

1. kuller kolja (Gadus aeglefinus); *bred ~ bredtorsk, skäggtorsk* (G. barbatus el. luscua).

2. kuller koller hos hästar. ~re ha koller. ~ret kollrig, galen.

kullet = *kollet*.

kulp göl, i en älv.

kult no. tjock, rund figur.

kulten halvtruten, upplöst om sak.

kultus-minister da. ecklesiastikminister.

kulör* färg; enklare soja.

kum[mø] bassäng; fläksump; spillkum; kar.

kummel ett slags likör.

kummen* = *karve*.

kummer bekymmer. ~lig, et ~ligt brød knappt; *føre en ~lig tilværelse* leva i små omständigheter.

kumpan* kamrat.

kumt bogträ, loka. ~e-sele loksele.

kun endast, blott, bara.

kundbar allmänt känd.

kuns = *kun*.

kunst konst. -drejer konstsvavare.

-fælle kamrat i en viss konst. -grense artifiell gräns. -hjul vattenhjul.

-kammer museum. -mølle kvarn, där allt arbete med transport sker mekaniskt. -nid konstnärsavund. -ord teknisk term.

-øst skummjökost med tilläts främmande fett, margarinst. -sølv nysilver. -tavle i biskötsel: artifiell vaxtavla, som motsvarar mellanbalken i vissa vaxtavlor. -ynder konstälskare. — ~ig konstlad, artifiell, konstgjord. ~nerisk konstnärlig.

kunters, kuntjes kilar att fastgöra fat med.

kunt-vagere sje. drängar. -sje sje. stolpe; *lægge ~ splitsa*; *lige ~* kapa.

kuppel kupol; [lamp]kupa.

kurant* ledig, bekväm; *en ~ sag* en klar sak, en sak som ej behöver diskuterar.

kurator* förmyndare för halvmyndig (*mindreaarig*) person; förvaltare av konkursbo.

kure* glida.

kurkuma = *gurkemeje*.

kurl spindelblomster (*Listera cordata*).

~e-baad = *salpe*.

kurre knut; *en ~ paa traaden* snurra.

kursus [läro]kurs.

1. kurv = *pølse*.

2. kurv korg; *tage paa ~en* snilla undan; *give paa ~en* ge drinkspenningar. -dække bot. blomhök. [~ø]-pil* (*Salix viminalis*).

kusine kvinnlig kusin.

kuske, kuste stuka, kuscha, tvinga till lydnad.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

kusma påssjuka, Öronmandelsvulst.
kustus; *holde* ~ *over en spela herre*.
kute springa.
kutling smörbult (Gobius).
 1. kutte kåpa.
 2. kutte skära.
kuvet konvex.
kux andel i bergverk.
kv- i no. genom dialektinflytande av. = *äv*.
 1. **kvabbe** lake (Lota).
 2. **kvabbe** buk, mage.
kvabbet, ~*fed*, ~*set* tjock, fet, fläsbig
 om fruntimmer.
kvab-skade vanlig törnskata (Lanius
 collurio); j^r *kvapskade*. -*se* = *kul-so*.
kvad kvåde, sång.
kvadder dy, gytja; småstycken, sarak.
 av is; snattrande av änder.
kvad[e] kåda.
kvadrat*. -*skat* en fastighetskatt, be-
 räknad efter golvytornas storlek.
kvag, *slaa i* ~ *slå i kras*.
kvakle handla utan fasthet, fuska;
 sarak. kvacksalva.
kvaks geting.
kval = *kvade*.
kvalk[ved] snöbollsbuske (Viburnum
 opulus).
 1. **kvalm** adj. *kvav*; *jeg er* ~ *har* kvälj-
 ningar. — ~*e* kväljningar; v. kvälja,
 äckla.
 2. **kvalm** vard. uppståndelse, spektakel,
 väsen.
kvält kvävd; *se* *kvale*.
kvann namn på två båtformade ben i
 fiskens huvud.
kvanne[r] strätta, kvanne (Angelica).
kvant[s]vis för syns skull.
kvappe säga klafs, då man trampar i dy.
kvapskade, *graa* ~ *törnsångare* (Syl-
 via sylvia); j^r *kvabskade*.
kvar lugn. ~*e* *sig* gå till vila.
kvarre mudder; issörja; v. vara full av
 mudder el. issörja.
kvartal* no. kvarter i stad. ~*s*-*dranker*
 periodsupare.
 1. **kvarte'r** da. kvarter, 157 mm.; kvart,
 15 minuter. ~*s*-*li'd*, *et* ~ *ungefär* en
 kvart.
 2. **kvarte'r*** logis; stadsdel; *bede om*,

give ~ *pardon*. -**arrest** arrest på
 egna rum, kasernarrest, permissions-
 förbud.
kväs ris, ved, som är klenare än *fagot*;
 ~*et af druer* stjälkar och skal, som
 bli kvar vid pressningen.
 1. **kvase** klämma sönder.
 2. **kvase** fartyg med sump för trans-
 port av levande fisk.
kvast tofs; svanstofs, t. ex. på åsnan; bot.
 (tvåsidigt) knippe.
kve inhägnad för kreatur, fålla.
kvejl i ringar upprullat tåg. ~*e* rulla
 upp ett tåg; skjuta upp det i öglor.
kvejs, 1. **kvejs** = *olkveis*.
 2. **kvejs** *no.* kvessa, kvissla, finne.
kvejte helgefundra (Hippoglossus vul-
 garis et. maximus).
kveke = *kvik-gräs*.
kvække = 2. *kvække*.
kveld[ing] = *kvæld[ing]*.
kveppe rycka till, då man blir skräm-
 d, haja till.
kversil, *kversild* = *kværsil*.
kvidgjord bukjord.
 1. **kvie** kviga.
 2. **kvie** *sig* rygga tillbaka, tveka, ha
 svårt att komma sig för.
kvik* livlig, munter. -*finke* bergfink
 (Fringilla montifringilla). -*græs*,
 -*hvede*, -*rod* kvickrot, vitrot (Tri-
 ticum repens). -*sand* flygsand. —
 ~*ke-tjeld* rödbena (Totanus calidris);
 svartnäppa (T. fuscus). — ~*ke* upp-
 muntra; ~*ke op* uppfriska.
kvikle flygsand.
kvinand knipa (Clangula glaucion).
kvind kvins.
kvinde kvinna. -*len* län, som ärves äv.
 på kvinnolinien. -*meneske* kvinn-
 folk. -*vern* fruntimmersaktig.
kvine kvint, t. ex. i lotteri.
kvinke klaga, jämsa sig.
kvint* vikt om 5 gr.
kvinterne = *kvine*.
kvisle flodarm.
kvist* vindsvåning; *bo paa* ~*en* i en
 vindskupa. -*værelse* vindrum.
 1. **kvit** vit. -*bjørn* isbjörn. -*laaring*,
 -*laarskarv* storskarv (Phalacrocorax

carbo). **-ern** fjälluggla, snöuggla (Atene nyctea).

2. **kvit***, *jeg er glad ~ ham glad* att varn av med honom.

kvittlance, ~ering kvitto.

kvitting = *kvitting*.

kvotient kvot. **-række** geometrisk serie.

kvæde kvitten. **-træ*** (Cydonia).

1. **kvæg** [nöt]boskap; *han er et stort ~* ett riktigt få. **-bestand** kreatursbesättning.

-haar nöthår. **-hold** boskapskötsel; = *-bestand*. **-hoved** dumhuvad, oxe. **-myg** sandfluga (Simulia). **-skue** kreatursutställning. **-tiende** kvicktionde. **-torv** kreatursbasar.

2. **kvæg-** i sms. = *kvik-*. **-sand** flygsand. **-sølv** kvicksilver. **-tiende** se ovan.

kvægle vederkvicka. **-som** uppfri-skande.

kvæk' kväkande om grodor; kacklande om gäs; *ikke et ~ ljud*.

kvæker kväkare; = *-finke*. **-finke** bergfink (Fringilla montifringilla).

1. **kvække** kväka; kackla.

2. **kvække** rycka till; *det kvæk i mig* klack till.

1. **kvæld***. **-knar** nattskärna (Caprimulgus europæus). **~ing***, i *ven* på kvällkanten.

2. **kvæld** = *væld*.

1. **kvælde*** mörkna, lida mot kvällen; om sol och måne: gå ned.

2. **kvælde*** välla fram.

kvælle plåga, kvälja bnd.; kväva, strypa; *med kvælt stemme* halvkvävd. **-stof** kväve. **-stofforilte** kväveoxidul, lustgas. **-stoffveilte** kväveoxid. — *~erslange* kungsorm, jätteorm, boaorm (Boa constrictor).

kvær tyst, stilla; *jr kvar*.

kværk strupe; kvark, insida av ett knä. **~e** sbst. kvarka; v. kväva, strypa.

kværn enklare kvarn; av. kvarnsten. **~e-kall** upprätt kvarnhjul, enklaste turbin.

kværsil[d] kvarka.

kværve förvända, förvräda.

kvæse = *faarekvæse*.

kvæstje genom olyckshändelse tillfoga ett sår; slå till skada. **-hus** lasarett.

kvæsurt blodtopp (Sanguisorba officinalis).

kyle kasta, våldsamt dänga, slänga.

kylling kyckling; *forlorne ~er* kalv-kyckling.

kymbel = *basseralle*.

kynder barnvårkar.

kyndig kunnig.

kyper föreståndare för en vinkäl-lare.

kys*. **-haand**, *gøre med ~* med glädje; *han tog imod tilbudet med ~* med förtjusning.

1. **kyse** liten mössa, kråka för barn.

2. **kyse** skrämma.

kyst kust. **-brokflugl** kustpipare, kustvipa (Charadrius helveticus). **-dige** damm mot havet. **-skyts** kustartilleri. **-sneppe** kustvipa (Tringa canuta). **-terne** rödnäbbad tärna (Sterna macrura).

kyte skyta.

kæbe = *kæbe*. ~ hos insekter: maxiller; snök. käftar på tång; kindbackar.

kæde kedja; varp, ränning. **-brø** hängbro, vindbrygga. **-garn** varptråd. **-led** länk. **-pumpe** = *køllingpumpe*. **-traad** = *-garn*.

kæfer[t] rus.

kæft*, *grov ~* no. grogg av vanligt vatten och konjak.

kælder*. **-fortælling** följetong. **-hals*** (Daphne mezereum). **-mand** dålig vits, göteborgsvits. **-melk** ett slags tätmjolk, som kan gömmas lång tid.

-snegl (Limax variegatus). **-væksel** växel, dragen på obefintlig firma.

-æsel gråsugga (Oniscus).

kæle for smeka. **-barn**, **-dægge** favorit, guldgosse. **-navn** smeknamn. — *~n* som tycker om smekningar; *klemig*; ömtålig, veklig; *planten er ~n*; *~n opdragelse*.

kælke* da. slädmed.

kælling käring. **-tand** käringtand (Lotus corniculatus); engelsk ginst (Genista anglica); oxlägg, gullviva (Primula veris). **-unge** bortskämt barn.

kælve kalva.

kæmme kamma med finkam.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln's huvudrubrik eller vad som i den står före |.

kæmfer stock ovanför en dörröppning.

kæmner *motav.* stadsfogde.

kæmpe* jätte; groblad (Plantago major); midasöra, trädgårdsnäcka (Strombus gigas). -**dysse** stenkummel; gravhög. -**grav**, -**høj** gravhög. -**musling** jättemusla (Tridacna). -**okse** uroxe (Bos primigenius). -**old** hjälteålder. -**slange** = *kvælerslange*. -**svingel** långsvingel (Festuca gigantea). -**vejbred** groblad (Plantago major).

kænse ett av snörena i *bække*.

kænre kantra.

kæp*, *det gaar som ~[per] i hjul* som det var smort. -**høj** stursk.

1. **kæ'r***. -**min'de** förgättnigej (Myosotis). -**tegn** smekning.

2. **kær***. -**and** gräsand (Anas boschas). -**brandbæger** guldbo (Senecio paludosus). -**dueurt** kärdruttrav (Epilobium palustre). -**dun** ängsull (Eriophorum). -**fladbælg** sumpvial (Lathyrus palustris). -**høg*** (Circus). -**kragefod** kräklöver (Comarum palustre). -**løber** myrsnäppa (Linicola platyrhinca). -**mose** vanlig mosse, myr. -**myse** missa (Calla palustris). -**sanger** träcksångare (Calamoherpe palustris). -**seline** ett slags krusfrö (Selinum palustre). -**sneppe** grönbena (Totanus glareola). -**snerre** vattenmåra (Galium palustre). -**star** brunstarr (Carex acutiformis). -**storke** næb kärnäva (Geranium palustre). -**svinemælk** gästistel (Sonchus palustris). -**svovirod** mossrot (Peucedanum palustre). -**tidsel** kärrtistel (Circium palustre). -**trehage** kärrsälting (Triglochin palustre). -**uld** = *dun*.

kære sig om bry sig om.

kæreste fästman; fästmö.

kærlig kärleksfull. -**hed** kärlek. -**hedsgræs** = *bævregræs*.

1. **kærne*** kärna, *res*; kärnved; kanal, lopp i skjutvapen; böna i hästens mun; säd som foder, kärnfoder, kraftfoder; *byens* ~ centrum. -**bider** stenknäck (Coccolithus vulgaris). -**foder** sädesfoder. -**frugt** stenfrukt. -**læder** prima läder.

-**stamme** planta, som uppdragits ur frö. -**sætning** *sædens* matning.

2. **kærne** [smör]kärna.

kærring = *kælling*. -**ris** dvärgbjörk (Betula nana). -**rok** fräken (Equisetum).

kærris ackja.

kærte ljus.

kæse ostlöpe.

kættingpumpe paternosterpump.

kæve käk, käft; *se kæbe*. -**baand** munläsa hos hästar. -**kæde** kindkedja. -**stykke** sidrem. -**stærk** munvig.

kævl käbbel.

1. **kævl[e]** [s] käbbla, träta.

2. **kævl** smalt okludet vedträ; degkavle.

køb*, *han slap for godt ~ pris; give ~ ge tapt. ~e*, jeg ved ikke, om jeg er ~t eller solgt jag vet inte, var jag är hemma, hur jag har det. — ~e* *evne* köpkraft. -**lyde** brist, fel, skavank. -**sum** köpekilling.

købmand* handlande. -**skab***, *et godt ~ en god affär. — ~s* *bog* handelsbok. -**gods** sarak. = *sild*. -**sild** säljbar sill.

købstad* i offciell stil: stad. -**gods** länderi. -**kald** prästbefattning i stad. -**ret** stadsrättighet[er]; rådhusrätt. -**svale** hussvala (Chelidon urbica).

kød kött; *det er ham i ~et bæret* medfött; *al ~ets gang* all världens väg. -**bæger** = *jordbærsinat*. -**dejj** malet kött, köttfärs. -**farce** finare köttfärs. -**flue*** (Sarcophaga carnaria). -**gryn** köttssoppa med gryn. -**hoved** tjockskalle. -**hævelse** sarkom. -**jus** köttmatt, steksås. -**kager** köttbullar; pannbiff. -**kvæg** gödboskap. -**mejse** talgoxe (Parus major). -**mund** köttätare, rovdjur. -**paatagelse** inkarnation. -**sav** ryggsåg, fogsvens. -**trevl** muskeltåga. — *~s* *paatagelse* *se ovan*.

køe ung forell.

køer kor; *se ko*.

køje koj; hängmatta. -**stjert** det tåg, vari hängmattan hänger.

køjne böld, blemma.

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' i tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

køkken kök; **koldt** ~ kallmat. **-fedt** stekfett, flottyr. **-mødding** sophög; i arkeologien: namn på avfallshögar, särsk. innehållande musselskal, som beteckna stenålderns boplatser. **-salt** grovt koksalt. **-skriver** skämts. herre, som lägger sig i köksarbetet; intendentursoldat. **-sluske** köksbjörn. **-tøj** kökssaker. **-urter** grönsaksväxter. **-vogn** vagn med säte och plats baktill för gods.

1. **køl** kylig. ~ø avkyla; *det ~er* det blåser en sval fläkt. — ~ig kylig. — ~ing sv. sval fläkt. — ~ne svalna, bli kylig.

2. **køl*** på fartyg. **-blok** stapelblock. **-bue** byggm. åsneryggbåge. **-gang** sambordsplanka; kölsträcksplåt. **-skæl** led-snäcka (Chiton). **-snegl** kölfoting (Carinaria).

1. **kølle** klubba; lårstycke av slakt-djur; sjo. klädkyla. **-bille**, **-bærer** myrbill (Claviger). **-svamp** finger-svamp (Clavaria). **-valmue** spikvallmo (Papaver argemone).

2. **kølle** kölna, torrkria. **køllert** kyller.

køl-makk, **-mark** den i såd levande larven av *kornsmålder*.

1. **køn'** kön; gram. genus; *det menneske-lige* ~ mänskosläktet.

2. **køn'** da. vacker.

kønreg kimrök.

køre* åka; ~ *en rundt* förvirra; ~ *et fartøj* träcka, förhala; *han er kommet forkert* (skämts. godt) op at ~ han har råkat illa (»trevligt») ut. **-hastighed** tåghastighet. **-løn** skjutslega; frakt. **-plan** tidtabell. **-stol** rullstol. **-trosse** sjo. bogsertross. **-tøj** åkdon.

kørem ett slags filmjolk, serverad med sylt el. socker och stött bröd.

kørrel [trä]kärl.

kerne skilja korn från borsten.

kørvel körvelkåx (Anthriscus cerefolium); *spansk* ~ körvel (Myrrhis odorata); *vild* ~ hundkåx, hundloka (Anthriscus sylvestris). **-ree** körvelrova (Chærophyllum bulbosum).

køs ven (Agrostis spica venti).

køter eg. hund av obestämbart ras, bondhund; slusk.

L.

laad' ludd; fjun på växter; vårull. ~ den luden. **~den-græs** luddtåtel (Holicus lanatus).

1. **laag** lock. ~ø-fad karott.

2. **laag** lag, vatten, som pågjutits ngt och innehåller en del av dess must.

3. **laag** vindfällt träd.

laage liten dörr; grind; halvdörr, hälften av en vågrätt delad dörr.

laagesild siklöja (Coregonus albula).

laak usel, dålig.

1. **laan***. **-læs** skuldfri. — ~ø*, *laan mig smørret får jag be om*. ~øer låntagare.

2. **laan** no. rad av långsträckta saker; husrad; lång byggnad; svalgång.

laar*. **-bensknoke** vändknöl. **-bugten**, **-bøjningen** ljumskvecket, ljumskfå-

ran. **-kriget** = **-bugten**. **-tungen** rullanden.

laare sjo. fira.

laas* no. ett instängt silletim, stäng; dymling; fog; *bag* ~ og *lukke* under lås och bom. **-bue** armborst. **-gang**, **-gænge** inrikte, villa. **-trykker** dörrvred. — ~ø-kappe fingertuta för att stänga fånghålet med. **-line** antändningsrem, fyrsnöre till kanon. **-sild** instängd sill. **-søm** kort spik med stort huvud.

laave lada; loge.

laban bängel, räkel.

lab[b]ank tvärband, tvärså.

labbe gå med möda, larva, traska.

labbellen'sk obegripligt språk, rotvälkska.

laberdan nysaltad stockfiak.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

la bli vulgärt låta bli.

labbskovs lappskojs; *kemisk* ~ lapps-
skojs i form av paj.

labyrintsvamp Dædalen.

1. lad lat.

2. lad' ställning, bord, varp å t. ex. verktyg
el. arbetsstycken villa; jfr *dreje-, save-lad.*

ladder sockor.

1. lade lada; låda; jfr *lader*. -gaard* av
en fattiggård i Köpenhamn. -gaards-
lem fattighjon. -svale* (Hirundo ru-
stica).

2. lade ladda; lasta. -sted lastageplats;
no. mindre handelsplats (motv. kö-
ping) vid kusten, där gods från utlandet ej
får lossas. -stok laddstake, läskstång.

3. lade låta; underlåta; lämna; *det*
~ *jeg ham om* överlåter jag åt hon-
om; *han maa ~ ham, at han er en*
dygtig arbejder ge honom det erkän-
nandet; ~ *haant om* förhåna; ~ *et*
skib udruste låta utrusta. -jern snäp-
pare.

4. lade låtsa; *han lod, som han var*
vred låtsade; *vinteren ~ til at blive*
kold artar sig, ser ut.

5. lade sig låta sig.

laden i sma. -artad, -aktig.

lader laner, underkäkens tandlösa del
hos hästen, där betalet ligger.

ladning*. ~sflaska leidnerflaska.

laft knut i byggning.

1. lag lager; lag, gille; handlag; no.
handtag; *et ~ kanoner*; *hvor paa ~*
var ungefär. -deling skiktning.

2. lag i no. sma.: lag. -mandsret instans
över meddomsret. -ting Norges första
kammare, som väljes ur och av den
andra, odelstinget.

1. lage [salt]lake; lag; v. lägga in i
lake, insalta. -agurk saltgurka.

2. lage = lave; ~t förutbestämd.

lagg = lugge.

lagt vard. no. legat.

lak*. -sko blanklädersko.

lake* (Lotta). -sild siklöja (Coregonus
albula).

1. lakke lacka.

2. lakke skrida, lida om tiden; ~ *hjem*
knälla sig hem.

lækkeles felfri.

laks* (Salmo salar). ~e-abor en ameri-
kansk fiskart *Micropterus salmoides*, som
odlats i Norge. -sild* en prickfisk (Mauro-
licus). -sterje glansfisk (Lampris gut-
tatus).

laktuk sallat (Lactuca).

1. lalle da. tass.

2. lalle lalla.

1. lam*. ~me-grib lammgam (Gypa-
ëtus barbatus). -hinde vattenhinna
omkring fostret.

2. lam' lam. ~me förlama. ~melse
förlamning, lamhet.

lamm fjärdingsblock.

lampret' nejonöga (Petromyzon).

lampe*. -feber rampfeber.

lancetfisk* (Amphioxus lanceolatus).

land*. -bo lantman. -bohøjskole lant-
bruksinstitut. -boreformer lagstift-
ningsåtgärder till jordbrukets hö-
jande, särsk. från 1788 och framåt. -dag
lantdag; jfr. fridag. -dolk bondtölp.

-drot = jorddrott. -foged en ämbets-
man på Island och Färöarna. -firben
skogsödlå (Lacerta vivipara).

-gang* landstigning. -gilde da. landeskyld,
arrendeavgift. -havre flyghavre (Ave-
na fatua). -hest häst av lantras. -huk
udde. -inspektør lantmätare. -ind-
vinding landvinning genom åjsänkning

o. s. -jorden torra landet. -kende
landmärke. -kort karta. -krabbe*

(Gecarcinus ruricola). -ligger stadsbo
på landet, sommargäst. -lov landper-
mission. -lullet instängd på alla sidor
av land. -lyse landsförvisa. -lø-
ber vagabond. -maaler* lantmätare;
mätare (Geometra). -milits utskriften

härstyrka på 1700-talet med någon söndags-
exercis. -race* naturras, bondras. -ret
landsrätt; landskapslag. -skilpadde*

(Testudo). -stodhingst beskällare till
allmogens ston. -toning landets upp-
dykande ur havet. -væsen landbruk.

-ørn kungsörn (Aquila chrysaëtus).

— ~e-fejde inbördes krig. -mode da.

konvent av stiftets prostar, som besluter
i vissa angelägenheter angående kyrka och skola,
stiftssynod. -mærke gränslina, gräns.

— ~e-fejde inbördes krig. -mode da.
konvent av stiftets prostar, som besluter
i vissa angelägenheter angående kyrka och skola,
stiftssynod. -mærke gränslina, gräns.

— ~e-fejde inbördes krig. -mode da.
konvent av stiftets prostar, som besluter
i vissa angelägenheter angående kyrka och skola,
stiftssynod. -mærke gränslina, gräns.

— ~e-fejde inbördes krig. -mode da.
konvent av stiftets prostar, som besluter
i vissa angelägenheter angående kyrka och skola,
stiftssynod. -mærke gränslina, gräns.

— ~e-fejde inbördes krig. -mode da.
konvent av stiftets prostar, som besluter
i vissa angelägenheter angående kyrka och skola,
stiftssynod. -mærke gränslina, gräns.

-ret landslag. **-vej** landsväg. — **~s-by** by, samhälle med stadslik bebyggelse. **-byagtig** lantlig, bondaktig, tarvlig. **-lod** fiskares avgift till fiskerättens ägare. **-maal*** särsk. det i Norge av Ivar Aasen utarbetade på de talade folk-målen byggda norska skriftspråket. **-overret** motsv. hovrätt. **-ting** Danmarks första kammare, vars medlemmar delvis utses av konungen, delvis indirekt av folket under former, som tillförsäkra de förmög-nare större inflytande.

2. land no. urin.

landskab*. **~s-gartner** motsv. länsträd-gårdsmästare.

landauer landå.

laner* = lader.

lang*. **-aarer** åror. **-agtig** avlång. **-bjelke** balkvägare, sträckband, under-slag. **-bold** tre slag och rädda. **-drag**, *trække* i ~ dra ut på tiden. **-drægtig** senfärdig. **-dysse** stendös, omgiven av en långsträckt, rektangulär hög. **-fant** tattare, zigenare. **-hals** långhals, »stockand» (Lepas). **-hævl** rubank. **-leg** = *~e-leg*. **-line** = bakke. **-næb** pilgrimsmussla (Pecten); = *næbbe*. **-næbbe** spov (Limosa). **-rør** rörval (Balaeoptera musculus). **-sav** kransåg, stocksåg, stor såg för planksågning, dragen av två män. **-sigtig** långtids- (om växlar). **-skæl** = *knivmusling*. **-skodde** slingerskott. **-skødet** med långa skört. **-spil** = *~e-leg*. **-stjert*** = *isgalt*. **-takkel** mär-segeltalja. **-vejs** långväga. **-vogn** lång-bom mellan bak- och framvagn. — **~e-leg**, **-leik** ett citterliknande in-strument.

1. **lange** v. *langa*; *~e flittigt til fadet* göra heder åt anrättningarna.

2. **lange** långa (Molua molva).

långs längs; *paa* ~ längsefter.

långsom* no. tråkig.

långsom'melig, i *~e tider* lång-liga.

langt*, *~ om længe* sent omsider; *~ i/ra** nej, rakt inte. **-rækkende** med stor skottvidd; vittnutseende.

langus'te[r]* (Palinurus).

langvia sillgrissla (Uria troile).

lanse*. **-slange** mockasinorm (Trigo-nocephalus).

lansenér ulan.

lanterne*. **-drager** eldflyga (Fulgora).

lap* i sma. -lob; *~per* plättar. **-fod** smådopping (Podiceps fluviatilis); **svarthakedopping** (P. auritus). **-spurv** = *laplandsspurv*. — **~pe-dykker** dop-ping (Podiceps); **hornet** ~ svarthake-dopping (P. auritus); **lille** ~ smådop-ping (P. fluviatilis); **rødhalsset** ~ grå-hakedopping (P. rubricollis); **toppet** ~ skäggdopping (P. cristatus); **øret** ~ svarthalsad dopping (P. nigricol-lis). **-fod** årfot (flikfot) hos fåglar. **-lom** dopping; **graastrubet** ~ gråhakedop-ping (P. rubricollis); **liden** ~ små-dopping (P. fluviatilis); **hvidstrubet** ~ skäggdopping (P. cristatus); **sort-halsset** ~* (P. nigricollis); **sortkravet** ~ svarthakedopping (P. auritus). — **~pet** bot. fikad, inskuren.

Lapland*. **~s-mejse** lappmes (Parus cinctus). **-spurv** lappspurv (Emberiza lapponica). **-ugle** lappuggla (Strix lapponica). **-værling** = *~spurv*.

laps sprätt, snobb. **~e sig** snobba. **~eri** snobbighet, snobberi.

laring lätt bris.

larv eländig varelse, stackare.

larve larv; mask. **-lim** ett skydds-medel mot larver som förstöra träd. **-pest** sjukdom hos bilarven, framkallad av flugan Phora incrassata. **-sluger** en art törn-skata (Campephaga).

ia's trasa. **~et** trasig, så att trasorna hänga om en.

lasere glasera, glätta.

lask kil i tyg; lask, fog.

lasket fet, däst, okostig; *laskede kin-der* hängande av fetma.

last* skogsprodukter som handelsvara; sjo. hålskepp; *rund* ~ timmer; *skaa-ren* ~ bräder. **~e-flaade** timmerflotte. **-handler** timmerhandlare. **-pram** lik-tare.

lasur*. **-mejse** azurmes (Parus cya-neus).

latin*. **-skole** *rott*: högre allmänt läro-verk.

* även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |

latter skratt, löje; være til ~ for hele byen åtløje. -**due** = skoggerdue. -**gas** lustgas. -**krampe** hysterisk skratt. -**maage** skrattmå (Larus ridibundus). -**mild** som har svårt för att hålla sig för skratt. — ~**lig** löjlig.

lattun latun, mässingsbleck.

latværg latverg, mos; särsk. ett avförande medel.

laud, **lauda'** bilis högsta betyget, laudatur.

laue = løje.

1. **laug** = 1. la.

2. **laug** = laag.

lauparstøvier skidpjäxor i form av lappskor men av läder.

laurbær = laurbær.

1. **lav**, -**et** skrå. ~**s-aand** skråanda. -**frihed** frihet för skråna; frihet från skråna, näringsfrihet. -**mester** mästare, som tillhör ett skrå. -**skraa** skråordning, gillestadga.

2. **lav**, -**en** (Lichen). -**bæltet** lavar-nas bælte, i mellersta Norge 1900 m. ö. h. -**skrige**, -**skrike*** (Garrulus infautus).

3. **lav** adj. låg; ~ **af vækst** liten, småväxt. -**benet** med korta ben. -**hjørtet** lågsinnad. -**lænde** lågt beläget land. -**maal** minimum. -**mose*** vanlig mosse, myr. -**pandet** med låg panna; bild. lågsinnad, tarvlig. -**skov** lågskog. uppkommen ur stubbar. -**vandet** grund; han betegnede angrebene paa d:r H. som lavvandede.

4. **láv** i sms. = lov. -**alder** lagstadgad minimålder; av. myndighetsålder. -**byde** = lovbyde. -**hævdssdom** utslag, varigenom hävd konstateras. -**væрге** god man för änka.

lava*. -**bænk** stelnad lavaström, lava-bädd.

1. **lave**, **af**, i ~ ur, i lag; sætte sig i ~ till rätta.

2. **lavje** göra, laga till, laga; det har ~et sig saaledes fallit sig; ~et gjord, konstlad. ~**ning**, **vilkaarlige** ~**ninger** godtyckliga nybildningar.

3. **lave** hänga och dingla, särsk. om riklig grannlåt; han var saa gild, at det

lyste og ~de; det ~de af ham af pragt og glans.

lavere lovra, kryssa.

lavrbær lager (Laureus); hvile paa sine ~ lagrar. -**asp** lagerpoppel (Populus laurifolia). -**blad** lagerbärsblad. -**pil** jolster (Salix pentandra).

1. **lø** lie. -**mand** slåtterkarl, skördekarl; ~**ven** bild. * döden.

2. **lø** skratta.

1. **led'**, -**det**, no. -**den***; aritm. term; et ~ i en kæde länk. -**afsetning** amputation. -**grube** ledhåla. -**harve** = foldharve. -**knop** ledhuvud, ledknapp. -**orme** ringmaskar (Annulata). -**skaal*** ledpanna. -**stykke** bot. stjälkstycke mellan två knutar. -**sætte** vrida i led. -**vreden** vriden ur led, vrickad. -**vædske** ledvatten. — ~[d]e-**dukke** mannekin. -**reumatisme** ledgångsreumatism.

2. **led'**, -**det**, * grind. -**hus** grindstuga.

3. **le'd***, -**en**, håll, riktning; farled.

4. **led** adj. * ful, motbjudande.

1. **lede** leda, föra. -**ild** löpeld, stubin. -**snor** ledband. -**traad*** kompendium. — ~**løse** ledning.

2. **lede** leta, söka.

3. **lede** leda, det att man är led.

ledig*. -**gang** dagdriveri, sysslolöshet; ~ **er djævelens hovedpude** fåfång gå lärer mycket ont.

ledike = lodike.

ledtog, være i ~ med en göra gemensam sak; han havde flere i ~ var i lag med, i komplott med.

ledved try (Lonicera xylosteum).

leersie vildris (Oryza).

lefse driva lättfärdigt skämt, föra lättfärdigt tal; ~ med lättfärdigt umgås med, hängla med.

lefse fladbød, som under själva gräddningen sammanvikits för att hålla sig mjukt.

lege leka; sbst. leksak. -**løj** leksaker.

legem[e] kropp. **legemlig** kroppslig, lekamlig; **legemlig vinkel** solid vinkel, hörn.

1. **legere** kem. *; kok. reda av.

2. **legere** stifta ett legat, testamentera.

legg = 1. *læg*.

leguan* ödla i Sydamerika (Ignana).

lej, *det var ~t* tråkigt, ledsamt; *jeg blev saa ~* ledsen; *du er saa ~* tråkig.

lejder sjs. trappa, lejdare.

1. **leje**, *-t*, läger; lager; *kornet gaar i ~* säden lägger sig. **-sæd** säd som lagt sig.

2. **leje**, *-n*, sds. hyra, lega; v. hyra, leja; *eje gaar for ~* köp bryter kontrakt. **-bibliotek** lånbibliotek. **-boer** hyresgäst. **-brev** hyreskontrakt. **-dreng** springpojke. **-folk** hyresgäster. **-hus** hus med våningar till uthyrning, hyreskasern. **-jord** arrenderad jord; da. mindre lägenhet, jordlott, som arrenderas. **-kone** hjälphustru, hjälpgumma. **-maal** hyres-, arrendes-tid. **-svend** legohjon, daglönare; köpt redskap. — ~r hyresgäst.

lejermaal lägersmål, samlag.

leje = *læg*.

lejlighed lägenhet; våning; tillfälle; ~ *gør tyve* tillfället gör tjuven; *efter fattig ~* efter bästa förmåga, så gott man kan. ~s-digt tillfällighetsdikt. **-køb** tillfälligt (lyckat) köp. **-skat**, *formues- og ~* en skatt bestämd efter förmögenhetens storlek jämte skattdragarens underhållsplikt gentemot familjemedlemmar. **-vis** tillfälligtvis; vid tillfälle.

lejlæding arrendator på egen och änkas livstid.

lejr läger. **-baal** lägereld, vakteld. **-samling** övningsläger.

lektie läxa.

lei ändå, i alla fall.

1. **lem**, *-men*, läm, lucka; loft i uthus; grind till vagnkorg el. hökorg.

2. **lem**, *-met*, no. av. *-men*, lem, i sms. *-hjon*, **~me-dasker** lång smal person, »faggstång». **-stiftelse** sjukhus; fattighus. — ~me stycka ett slaktat djur.

lemfædlig mild, skonsam, varlig.

lemmen = *lemning*.

lemmergat sjs. våghål, varigenom vatten avrinner till pumparna.

lemmike bäckgröna (Veronica beccabunga).

lemming* fjälllämmel (Myodes lemmus); *blaa ~* = *skovlemming*.

lempe*. ~lig skonsam, försiktig; ssv. med lämpa.

lempe-jern flyttbar barlast.

lemster = *lemster*.

lemæn = *lemning*. ~s-gris fjälluggla (Atene nyctea).

len län, förläning.

lense flytande bom för uppfångande av timmer, timmerläns.

lenseport lucka utanför kajutfönster.

lensmand*. ~s-karl länsmansbiträde.

-sovn låtsad sömn, då man sover rävt.

lente dröja, söla.

ler lera. **-flyndre*** glipskädda (Drepanopsetta platessoides). **-klining*** tätning med lera. **-mæl** jordfall. — ~e lerig mark.

lerk = *lærk*.

let* upphissad, lättad om ankarot. **-føengelig** eldfängd; ssn. som lätt blir förälskad. **-korn** slösäd. **-livet** lätt på träden, som tar livet lätt et. med gott humör. — ~te* lyfta; ~te paa skulderna rycka. ~telse lättnad.

lete paa fresta på; *det ~r ikke paa dig* går ingen nöd.

lev en kaka *fladbrød*.

levange sjs. * skurborste.

leve*, *hvordedes, hvordan ~r De?* hur står det till? **-alder** livslängd. **-dag** levnadsdag; pl. livsdagar. **-dygtig** som har kraft att leva. **-maade** levnads-sätt; kost; *han har ingen ~* ingen förmåga att skicka sig. **-mand** man, som lever med, lever högt. **-vej** kall, verksamhet. — ~n liv, oväsen, spektakel.

lever*, *tale fra ~en* fritt ur hjärtat, ur skägget. **-blomst** = *-urt*. **-erts** levermalm, en kvicksilvermalm. **-flynder**, **-ikte** = *-orm*. **-je** vanlig labb (Lestris crepidata). **-lap** lob i levern. **-lars** stormsvala (Procellaria pelagica). **-mos** levermossa (Jungermannia). **-mølje** anrättning av fisklever och havrebröd. **-orm** levermask (Dactoma hepaticum). **-rim** extemporerat, im-

* även det dirskt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före | .

proviserat rim; *metav.* grötrim. -urt slätterblomma (Parnassia palustris).

leve^{rje} lämna; leverera. ~ing leverans, så mycket, som levereras på en gång; häfte.

levkøj^j lövkoja (Cheiranthus).

lev^{ned} levnad.

levning överleva, kvarleva.

li lid, backe. -rype dalripa (Lagopus albus).

liberiⁱ livré.

libhaber* spekulant, hugad köpare.

licitation entreprenadauktion. ~ere utbjuda på entreprenadauktion.

1. lid lit, förtroende.

2. lid, sida, kant, håll, led.

1. lide lita.

2. lide = 2. lid.

3. lide lida; *han er godt lidt* gärna sedd; *han kunde godt ~ den unge mand* tyckte bra om. -form gram. passivum.

4. lide lida, skrida; *hvor langt ~r det paa dagen?* det ~r ikke med arbejdet går inte framåt, blir ingenting av.

lidelse lidanse.

liden liten.

lidenskab lidelse. lidenska^b bolig lidelsefull.

lidet litet; no. bl. i bet. föga, icke mycket; *jr lidit*; *han er ~ pæn* ful.

lidkøb köpskål.

lidse sjs. litsa. ~r skosenören; ganser. -toug sjs. litsor, litslinor.

lidt litet; no. bl. i bet. en smula, något litet, något; *jr lidet*; ~ *efter* ~ så småningom.

liflig ljuvlig.

1. lig adj. lik; *en krone er ~ 100 øre* lika med. ~ere bättre.

2. lig abst. lik. -fald fallandesot. -førd jordafærd, likbegängelse. -hus sorgemus; gravkapell. -kasse kassa för begravningshjälp. -spaan hyvelspånliknande bildning av talgen från ett brinnande talgljus, ansedd som tecken till förestående dödsfall. -svøb liklakan.

3. lig sjs. lik. -bøit skoning med segelduk på seglen för gårdingarna.

1. lige sjs. kanta.

2. lige rak, rät; jämn (icke udda); lika; ~ *til se til*; ~ *i øjeblikket* strax på stunden; *han gik ~ til kongen* direkt; ~ *til den lyse dag* ända; ~ *overfor* rakt mitt emot; *blad. gentemot*; *jeg er ~ glad* det gör mig alldeles desamma; *jr glad*; *jr fedt*. -dannedet likformig. -finnet blad parbladigt utan uddblad. -frem enkel, rättfram; verklig; adv. rent av. -glad liknöjd, värdslös, obekymrad. -gyldig likgiltig, betydelselös. -liniet rätlinig. -mand jämlike. -meget lika gott. -nervet blad enkelnervigt. -overfor se ovan. -stemt med lika sinnesstämning. -strengtet med vertikala strängar. -til rent av; *det er ikke saa ~ enkelt*. -vidde bäckenets ena genomskärning (conjugata vera). -vægt jämvikt.

ligelig jämn, likformig; ~ *fordelt*, udviklet.

ligervis likaledes.

ligge*, ~ *under for* duka under; *handelen ~r* ligger nere. -bi drönare. — ~nde^{fæ} bibl. skatt. — ~r* reservankare.

ligne^{je} likna; ~ *en for en vis indtægt* taxera. ~else*, i Guds ~else avbild, beläte. ~ing taxering; ekvation. ~skommission taxeringsnämnd.

liguster* (Ligustrum).

like tycka om; ~ *sig* trivas.

lille* as. liten. -cirkel parallelcirkel.

lillie* (Lilium m. n.). -konval* (Convallaria). -vaand liljestängel; poet. smärt flicka.

1. li^m lim; *flydende* ~ tråkitt. -læder* garveriafall. -øvn limhall. -pind limspö. -pette limpanna. -urt klibblim (Silene viscosa). -voks = *forvoks*.

2. li^m kalk. -grav slamgrav.

lime kvast.

lin* linne; garn, själva nätet i fiskerodskap. -aal* yngel av *lodlampret*. -bænd[el] spergel (Spergula). -ørle sädesärla (Motacilla alba). -lærred lärft. -skav linneskap, charpi. -stry blånor.

1. lind* (Tilia).

2. lind mjuk, len, mild; *en ~ grød* för

litet salt. -saltet lätt saltad, rim-saltad.

1. linde mildväder, töväder.

2. linde mildra, lindra.

3. linde linda, vira; sbst. *

line backa sekredskap. -fisk fisk fångad på backa.

lingeri-handel vitvaruhandel, lärftskramhandel.

linie* tryckt, skriven rad. -begravelse begravning på fattigkyrkogården. -dan-net, -formigt blad jämbrett. -tropper no. trupper, som under unionens tid fingo användas även i Sverige.

linne = linde.

linned linne; lintyg.

linse lins (Ervum lens).

1. lire lira (Puffinus).

2. lire lyra. -kasse positiv.

3. lire, ~ sin laktie af rabbla upp utan att begripa.

lirre lirka.

lirumlarum klingklang.

1. list*. ~ig listig.

2. list list; lista.

1. liste smussla, smyga; ~e sandheden ud af en locka ur, narra ut; ~e sig til at gøre noget stjåla sig till.

2. liste förse med lister.

litsenbroder postvaktmästare.

liv*, af alle ~sens kræfter av alla krafter; tre skridt fra ~et! håll er på mattan! have aabent ~ obehindrad avföring. -aare pulsåder. -ag'tig livslevande; han gør ~ som en hund skäller förvillande likt ...; hun er moderens ~e billede modern upp i *dagen. -fuld*, et ~t prygl ett ordentligt kok stryk. -holter sja. [slag-] vägare. -jægere Köpenhamns stads milis, borgargarde. -kalv* pålågskalv. -kjole frack. -ko mjölkko, avelsko. -ret* favoriträtt. -sa'lig härlig. -øre undantag, födoråd. — ~s-arving bröstarring. -brød, faa ~ få en brödkaka, bli försörjd för livstiden. -fæste arrende på livstid. -gave gåva med varm hand. -kaar levnadsvillkor, levnadsomständigheter. -knude bot. rothals. -lyst levnadslust. -træ

thuja (Thuja); i hjærnen: arbor vitæ; ~et sbt. livets träd. -varighed livslängd.

lja, ljaa lie.

ljom eko, återljud. ~e återskalla.

ljore rökhål i taket.

1. lo ludd.

2. lo loge.

loaf eng. formbröd, se lof.

1. lod' lod; et pund er 32 ~. -linie* lodrät linie. -ret* vinkelrät. -skud*, vi fik intet ~ vi funno ingen botten. -vand klorzinklösning till lödning.

2. lod lott; det store ~ högsta vinsten. ~s-øjer jordägare.

3. lod (ω) lät; låtsade; se lade.

1. lodde löda; loda, sondera. -bolt lödkolv.

2. lodde lodda (en norskt fisk, Mallotus villosus, som utgör valars och torstars föda). -fiske fiske på torsk, som förföljer loddan. -hval = fin-hval.

lodje rysk smack, lodja.

loden liden.

lods (lo's) lots. -fisk = hajlods. -skøjte lotsjakt.

lof' formbröd, ett slags vetebröd.

loffe driva omkring som luffare.

loft* vind; tak luss i rummet; no. sv. vindskupa.

lofugl strandskata (Hæmatopus ostralegus).

1. log' sja. *. -flyndre loggskädda. — ~ge* kasta ut loggen.

2. log lagg.

logere bo i förhyrd möblerad lägenhet (rum); ~de hyresgäst, inackordering.

logi*. -skib logementsfartyg.

logre vifta med svansen; fjåska, ställa sig in.

1. lok [hår]lock.

2. lok lockpipa. -skytte merkullskytte på lock. — ~ke-mad lockbete. -smil förföriskt leende.

1. lokke locka.

2. lokke göra hål i, genomborra. lek-beitel lockbetel. -hammer puns.

lokomotiv-remise lokomotivstall.

lokum ett visst ställe, avträde.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

lollik invånare på Lolland.

1. lom (ω) * (Colymbus). -**vie** sillgrissla (Uria troile).

2. lom årlom.

lombardere utlåna mot pant av t. ex. varor el. aktier.

lomme (å) ficka; *ha en i ~en* kunna lida om fingrarna; *være i ~en paa en* vara i någons makt. -**bog** plånbok.

-**klud** = *tørklæde*. -**lærke** plunta.

-**penge** pengar, som ej skola redovisas; *fruens ~* nålpenngar. -**prokurator** brännvinsadvokat. -**tørklæde** näsduk.

lömre rödtunga (Pleuronectes microcephalus).

lon stilla flytande vatten.

lons sjs. ranson

lop' groda.

loppe*. -**alant** loppört (Inula pulicaria). -**frø** frö av -urt. -**stær** loppstarr (Carex pulicaris). -**torvet** försäljningsplats för gamla kläder. -**urt** loppfrört (Plantago psyllium). -**æder** larvätare, flåtthackare (Crotophaga).

lorje pråm att föra timmer på.

lori* smuts. -**and** kricka (Anas crecca).

1. los' loss.

2. lo's (ω) hundens skall, då han förföljer villebrådet; *~en gaar*. *~ende* skällande; *haren jages med los ~ende hund*.

3. los' (å) = *gaupe*.

lostikke, **lostilk** libsticka (Ligusticum levisticum).

1. lov* tillstånd, tillåtelse; *jeg faar ikke ~ af far* får inte för.

2. lov lag; riksdagsbeslut; *forslag til ~ om opførelse af bygninger for et rigshospital*; *selskabets ~e* föreningsstadgar; bolagsordningen; *uden ~ og dom* utan dom och rannsaking.

-**befalet** lagstadgad. -**byde** på lagstadgat att hembjuda jord åt släktfogar, innan den säljes. -**fast** laglig; *~ vidne*. -**formelig** i laga ordning. -**givende** lagstiftande. -**gyldig** laggill. -**hævd** jfr *lavhævsdom*. -**kyndig** rättslärd. -**maal**, *uden ~ og dom* rannsaking och dom. -**mæssig** lagenlig. -**tidende** motav. för-

fattningssamling. -**trækkeri** lagvrängning. — *~s-kraft* laga kraft.

3. lov* beröm.

lovaatter, **lovatter** (ω) vantar med blott tamme, mulvantar, tumvantar.

love handlove.

1. lovlig betydligt, »tåmmeligen»; *dette er et ~t lavt udtryk*.

2. lovlig laglig; lovlig.

1. lu ludd på kläder. -**slidt** luggsliten.

2. lu knack spel.

lub, **lubbe** da. lyrtorsk (Gadus pollachius); so. paddfisk (Raniceps).

lubben fyllig, knubbig.

lucer'ne luzern (Medicago sativa).

lud lut; *der skal skarp ~ til skurvede hoveder* så'nt läder skall så'n smörja ha; *gaa for ~ og koldt vand* få sköta sig själva, bli vårdslösad, slita ont.

-**doven** stormlat. -**lej** uppledsen.

lude skjul.

ludende *lej* = *ludlej*.

1. lue låga. -**skrift** eldskrift.

2. lue mössa, luva.

luf sjs. styr närmare vinden! *lova!*

1. luffe vante; namn på valarnas och vissa sköldpaddors simorgan. -**gaas** pingvin. -**skildpadde** havssköldpadda.

2. luffe lovera, lova; *jfr luf*.

luft* allmänare: gas. -**art** gas. -**brønd** luftschaft i gravor. -**formig** gasformig. -**kastel** luftsloft. -**rør** luftstrupe; andrör, traké. -**rørshoved** straphuvud.

-**syn** hägring. — *~e**, *det ~r paa vandet* kommer en fläkt. *~ig** lätt-

sinnig. *~ning* fläkt.

1. lug = **2. lugge**.

2. lug lugg.

luga'r hytt.

1. luge lucka.

2. luge rensa, luka.

1. lugge lugga.

2. lugge skåra i åndan på tunnstäver, lagg.

lugger sjs. loggert, litet fartyg med rektangulärt råsegel. -**sejl** loggertsegel.

lugt*. *~e**, *~e lunten* osv bränt horn, ana oråd. *~e-benet* silbenet. -**kolber**, -**lapper** luktlober.

luif = lofugl.

luka'f avstängt rum; folkenes ~ sjo. skansen.

1. lukke, gemme under laas och ~ under lås och bom.

2. lukke stänga; ~t vogn täckt; en ~t bog tillsluten. -lyd *sonet*. klusil, explosiva. -muskol slutmuskul. Luk-sje, Ole ~ Jon Blund.

lüksus lyx. -genstande lyxartiklar.

luktt vulg. direkt, rakt; en kan se ~ i vandene nedenunder; slaa sig ~ ihjel på fläcken.

1. lummer kvalmig.

2. lummer lopplummer (Lycopodium selago).

lumpe, ikke lade sig ~ inte låta hnttla med sig.

lumpen* skamlig; nedrig; det er ~t af dig.

lump-sukker* kaksocker i stora bitar. lumre brinna utan låga, glöda; en ~nde hede tryckande.

lumsk lömsk. ~eri lömekhet; satty, rackartyg.

lun eg. skydd för vinden, lugn; lagom, behagligt varm; en ~ krog en varm vrå; den ~e vestenvind milda; sidde ~t inden døre i lugn och ro.

lund*. -fladstjerne lundstjärnblomma (Stellaria nemorum). -fredløs gularv (Lysimachia nemorum). -rappgræs lundgröe (Poa nemoralis).

lunde lunnefågel (Mormon arcticus).

lundstikke hjulsprint, hjulpinne, luns.

lune lynne, temperament; gott lynne, humor; nyck, infall. -fuld nyckfull. -fænger grillfångare. ~t nyckfull.

lunge*. -betændelse lunginflammation. -fisk* (Lepidosiren o. närbående).

-lap lob i lungan. -lav* (Sticta pulmonaria).

-mos (1.) lungmos. -mos (2.) läkemedel av -lav. -piben pipande kvickdrag, hestsjukdom. -rystelse ett gott skratt. -slag moderfläck, stort födelsemärke. -snegl lungenäcka (ordnagen Gastropoda pulmonata).

-urt* (Pulmonaria).

lunken ljum; kylslagen.

1. lunn timmerstapel; timmerflotte.

2. lunn trästycke att släpa en båt o. d. på.

1. lunne stapla timmer.

2. lunne = 2. lunn.

3. lunne = lunde.

1. lunte lunta att tända med; *str lugte*.

2. lunte en liten vägbit; v. gå långsamt, knalla. -irav »präсталunk».

luntstikke = lundstikke.

1. lup'e lupp, förstoringsglas.

2. luppe mindre smälta, lupp.

lupin* (Lupinus).

1. lur*, ligge paa ~.

2. lur* blund. ~e-tæppe filt för mid-dagsluren, överkast, couvre-pied.

3. lur*. -lok locklått spelad på lur.

4. lur knepig.

lurk* påk.

lurv hårtofs, kaluv; de ulskjældte ham for en ~ uden doktorhat. ~et trasig, luggeliten.

lurveleven domedagsregemente.

lus* av. pl. löss. -angel en lusig stackare.

— -aur mindre rödfisk (Sebastes viviparus). -flue aa. namn på hästflugan m. fl. av gruppen Pupipara. — ~e-

frø = sabadillefrø. -græs åkerspergel (Spergula arvensis). -knækker snålvarg, girigbuk. -krud staffansfrø (Delphinium staphisagria). -raad, angrebet af ~ av rötfläckar. -urt kärrspira (Pedicularis palustris).

lusing örfil.

luske smyga; ~ af loma av.

lusing = lusing.

lut luta. -spiller*.

1. lutter ett slags brännvin.

2. lutter* idel; han er ~ øre.

1. luv ludd; *str lu*.

2. luv lovartsidan på ett fartyg; tage ~en fra ta loven av. ~e = luffe.

ly skydd för regn och storm.

lybsk = løbsk.

lyd ljud; slaa til ~ äska ljud. -bølger ljudvågor. -forskydning ljudskridning. -himmel tak över predikstol. -hul ljudglugg. -hør som har sin hørsel. -skrift fonetisk skrift, ljudbeteckning. — ~e lyda, ljuda.

lydt, højt og ~ högljutt; det er ~ i

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artiklens huvudsrubrik eller vad som i den står före |.

denne lejlighed[en] man hör från andra våningar, det är tunna trossbottnar.

lygte lykta. **-mand** lyktgubbe, irrbloss.

1. **lykke** inhägnad.

2. **lykke*** snara, ögla, maska; länk i kedja.

3. **lykke** lycka; ~ *paa rejsen* lycklig resa; *paa ~ og fromme* på måfå. **-kontrakt** äventyrsavtal. **-penge**, **-skilling** dragslant.

lymfe*. **-brystgangen** stora bröstgängen.

lyn blix. **-affeder** åskledare. **-blik** ljungande blick. **-fotografi** fotografi av blixten; ögonblicksfotografi med blitzljus. **-ild** blix, åskvigg. **-slag** åskvigg. **-slagen** (söm) träffad av blixten bild. **-snar** blixtsnabb. — ~e ljunga, blixtra.

lyng ljung (Calluna vulgaris o. liknande); i sm. **-ris**. **-and** bläsand (Anas penelope). **-lærke** = *trælærke*. **-mose*** rismosse. **-orm** huggorm; lindorm. **-skjold** lagret under ljungen på bodarna. **-snerre** stenmåra (Gallium saxatile). **-vibe** = *højle*.

lyr lyrtorsk, sejlyra (Gadus pollachius).

1. **lyre** = *ljore*.

2. **lyre** lyra. **-damet** bot. lyrformig. **-hale** lyrfågel (Menura).

lys ljus; *holde ~et bli lurad*; *ryge i ~et* gå upp i rök. **-bille** lysmaek (Lampyrus). **-blakket** ljusgrå. **-cikade** eldflug (Fulgora). **-giver** ljuskälla.

-hugst ljushuggning, ett slags gallring av skog. **-kasse** ljusöppning framför nedgrävt fönster. **-krebs** ett kraftsläkte, Euphausia, som har lysapparat. **-laden** ljuslätt. **-levende** livslevande. **-toner** i perspektivläran: skuggornas valörer.

-vaa gen alldeles vaken, klarvaken. — ~e **-brand** = *tane*. **-garn** ljusvekgarn.

-plade lägre ljusstake. **-siv** veketåg (Juncus effusus). **-tan[d]e** tjuv i ljuset. **-uer** = *lusaur*. — ~e fisklevertran. ~ne ljusna; i skogsbruket: göra förhuggning, stark gallring. ~ning* morgongryning; glad, uthuggning i skog; fönsteröppning.

1. **lysing** morgongryning.

2. **lysing** no. kummel, berglax (Merlucius vulgaris o. smiridus); i Nordland = *hvitting*.

1. **lyske** ljumske. **-fold**, **-fure*** ljumskveck.

2. **lyske** löska.

lyst lust; *ej blot til ~* inte bara för förnöjelsen; *~er* lustar, begär. **-anlæg** anläggning för allmänhetens trevnad, park. **-gaard** villa. **-gas*** = *lattergas*. **-have*** motsatt köksträdgård. **-havende**, **-haver** spekulant. **-skov** park. — ~ig glad, munter, skämtsam.

lyster ljuster.

lysterglas ett slags metallglänsande glas.

1. **lystre** ljustra.

2. **lystre** lyda.

lystring glanstift.

lytte lyssna. **-rør** hörlur.

lyve ljuga.

læ*. **-bætte** skyddande bälte av trädskyddsbelte; da. område omkring en stad, där vissa näringar för stadens skull äro förbjudna. **-plantning** skyddsplantering.

læbe läpp. **-celler** klyvöppningsceller.

-fisk fisksläktet Labrus, särak. = *berggylt*.

-klamp sjo. skotklamp. **-krone** tvåläppig blomkrona. **-læs*** blåsuga (Ajuga).

læder*. **-fil** polerpinne klädd med läder. **-gummi** kautschuk. **-hat** svampsläktet Panus, särak. P. stipticus. **-lærred** namn på flera äta och fasta linnevävnader.

1. **læ'g** da., **læ'g'** no. vad, underben; ankarlägg.

2. **læ'g'** veck på kläder.

3. **læ'g** olärd; *~e dommere* lekmandadomare, litterat rådmän, nämndeman. **-folk** lekmän. **-mand** lekman, man utom facket; = *prædikant*. **-prædikant** lekmanpredikant.

4. **læ'g** sjo. låg om strand.

lægd utskrivningsområde för värnpliktige vanl. motsvarande en socken; fattigunderstöd genom fri bostad och vivre hos de underhållspliktiga; *gaa paa ~gå* på socknen. **-forstanderskab** distrikt vanl. motsv. ett härad av flera *læg-*

der, som utgör del av en *udskrivningskreds*.

2. **lægd**, *gaa i* ~ lägga sig om sad.

læge läkare; v. läka; i sms. ofta beteckning för arten *officinalis*, *officinale* inom resp. släkten. -**igle** blodigel.

læger lægervall. -**val** för vinden utsatt kust.

lægge* värpa; ~ *smør* packa in; ~ *en ager* plöja upp; ~ *kartofler* sätta; ~ *sig efter* slå sig på, ägna sig åt; ~ i [*ovnen*] elda; ~ *ind jord* invinna för odling; ~ *op til examen* anmäla sig för, ge sig upp för; ~ *pa hesten* sela; ~ *til** släppa till; *søen er lagt til* har lagt sig, är frusen; ~ *en sav ud* skränka; ~ *sig ud med en* bli osams; ~ *sig ved* vidbrännas. — **læg-hage** skränkjärn. — **lægge-brod** äggläggare hos insekter.

lægte läkt, ribba. -**kap** = knub.

lækat* hermelin (*Mustela erminea*).

lækker*, *gøre sig* ~ ställa sig in. -**bisken** läckerbit. -**land** läckergom. ~ i gotter, snask.

læksing ung, könsrogen lax.

læmme lamma.

læmster stel i lemmarna.

lænd*. -**hvirvel** ländkota.

lænde mark med hänsyn till möjligheten att komma fram.

lændse läns, timmerbom.

læne luta; ~ *sig*, ~ *hovedet*.

længde*. -**dal** längsgående dal. -**ur** kronometer.

1. **længe** långa, rad.

2. **længje** långe; *langt om* ~e sent omsider; *for* ~st för långe sedan.

3. **længe** förlånga.

4. **længe** långa. -**barn** långbarn (*Lampenus lampretiformis* och *maculatus*).

1. **længes** bli längre.

2. **længes** långta. ~**sel** långtan.

lænke* kedja. -**hund** bandhund. -**knapper** dubbla manschettknappar sammanknåda med en liten kedja.

lænte dröja.

læppe läppja.

lærdom*, *han har faaet en god* ~ en god uppfostran.

1. **lære*** abet. och v., ~ *en noget af lære* något av någon; *det vil være ham en god* ~ läxa, lärdom. -**brev** gesällbrev. -**datter** barnmorskeelev. -**klud** = *prøveklud*. -**nem** lärtaktig. -**svend** lärjunge. -**time** undervisningstimme. **lærvillig** lärtaktig.

2. **lære** schablon, formbräde.

lærer lärare. -**forsamling** astrk. da. motsv. större akademiska konsistoriet. -**raad** kollegium. -**skole** seminarium.

1. **lærk*** lärkträd; = *roy. 6-træ* virke av lärkträd; lärkträd.

2. **lærk** läddkoma.

1. **lærke** = *lommelærke*.

2. **lærke*** (Alanda); astrk. = *sanglærke*. -**falk*** (*Falco subbuteo*). -**spore** nunnört (*Corydalis*).

lærred bomulls-, hamp- och linneväv, lärt; *han har malet et stort* ~ en stor duk. ~**s-bluse** bomullsblus.

1. **læs** lass; *jeg har mit* ~ *med ham* fullt upp att göra.

2. **læs** i pitø: slam.

læse*, *jeg skal* ~ *op for ham*, *sa han husker det*; ~ *en teksten* läsa lagon; *faa læst og paaskrevet* få ordentligt på huden. -**hest** plughäst, bokmal. -**taske** bokväska; läsesällskap.

læske*, ~ *kalk* släcka.

læsse* lassa.

1. **læst** läst.

2. **læst** skomakarläst.

3. **læst** groende säd.

4. **læst** eg. läsning; *den hellige* ~ den heliga skrift.

lætter grind i höskrinda.

1. **løb** lopp; pipa i skjutvapen; mellanfot hos fåglar.

2. **løb** matsäckskorg.

1. **løbe*** springa; *lyset* ~er rinner; *tønderne* ~ i vand det vattnades i munnen; *tøjet* ~er ind krymper; *det* ~er om i mit hoved går runt; *det* ~ mig koldt ned ad ryggen gick en kall käre; ~e sammen ysta sig; *det er ikke at* ~e til inte så enkelt. ~**s-aar** innevarande år. -**baand** dragband, dragsko. -**bane** karriär bana. -**bille** jordlöpare (*Carabus*). -**brev** cirkulär.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

-bro flygbrygga, smal bro för fotfolk och onstaka ryttare. -bræt språngbråde, tram-polin. -dage respittdagar, uppskovs-dagar. -frakke vapenrock. -knude rännsnara. -kugle kula av mindre kaliber än gevärspipan. -pas, give en ~ köra på porten, ge respass. -seddel cirkulär; extrablad av tidning. -stag livlejdare. -stald ridstall, ridhus. -tæppe gångmatta. -sje øgla, rosett. — løbsk om hästar: skenande; løbe ~ skena.

2. løbe skala.

3. løbe få mjölk att löpna.

lød färg; särsk. hårfärg på djur.

1. løde färga. -guld gediget guld.

2. løde vara nära att kalva. -ko'dræktig.

løft lyftande, tag.

1. løfte lyfta; ~e til skyerne upphöja; ~nde bevægelse hög knarörelse. -muskel lyftare. -stang hävstång. — ~lse lyftning.

2. løfte löfte; jur. avtal.

løg lök sam; lök (Allium); alminde-lig[é] ~ vitlök. -draaber dyvels-träcksdroppar. -frø (Rana fusca). -karse löktrav (Alliaria). -reve knippe lök. -urt löksuga (Teucrium).

løgn*. -hals lögnare.

1. løj ljög; se lyve; ~et ljugit.

2. løj lat, loj; en ~ vind svag; ~t paa roret sjs. fallgirigt. -bænk stoppad vilobänk.

3. løj = 2. løjer.

1. løje lata sig; om vinden; mojna.

2. løje lyrtorsk (Gadus pollachius).

1. løjer skämt, spektakel, förlustelse.

2. løjer löja (Aspius alburnus).

løjert sa. ett slags kjol för småbarn; sjs. löddra, ring.

1. løkke = 1. lykke; no. landställe.

2. løkke = 2. lykke.

lømmel*. -alder alyngelår.

1. løn* (Acer).

2. løn* belöning.

3. løn* hemlighet. -bo kryptogam.

-køne mätress.

1. lønning avlöning, lön.

2. lønning reling.

lørje = lørje.

løse*, det gaar paa livet ~t gæller; ~e muskler mjuka, lymfatiska. -barn oäkta barn. -gænger landstrykare, lösdrivare; representant, som står utanför partierna, vilde. -hammel svängel. -karl daglönare. -lade lös-släppa. -mundet lösmunt; pratig, lös-gläfat. -sige förklara fri. -slaaet løst snodd eller tvinnad. -sluppen* otyg-lad, uppsluppen. -unge = -barn. — ~ne lossa; lossna.

løv* växtens vegetativa system: bål hos mossorna, mycelium hos svamparna.

-blad örtblad, mellanblad. -bladrosen

rosettlika örtblad. -fald lövfällning.

-frø lövgröda (Hyla). -fugl (Phyllo-

pseustes et. Sylvia trochilus). -græs-

hoppe vårtbitare (Locusta). -hegn löv-

verk. -planter bot. bälväxter, thallo-

fyter. -salsfesten lövhyddohögtiden.

-sanger = -fugl; grøn ~ grönsån-

gare, skogssångare (P. et. S. sibila-

trix); nordisk, sibirisk ~ (Phyllo-

scopus borealis). -skud bladbärande

skott. -skydning = -spring. -smutte

= -sanger. -sporeplante bälväxt.

-spring, -spræt lövsprickning. -stikke

libsticka (Levisticum officinale).

løve lejon. -fod daggekåpa (Alchemil-

la). -manke lejonman. -mule, -mund

lejongap (Antirrhinum majus). -tand

maskros (Taraxacum officinale).

løvinde lejoninna.

løverdag lördag.

M.

maa får; måste; jr maatte; det ~ til är nödvändigt.

maabe ha munnen öppen, stå och gapa.

maade sätt, vis; mätta; gram. modus;

bibi. mått; paa en ~ i viss mån, på

sätt och vis; paa ingen ~* alldeles

inte; *i lige* ~ se *illegemaade*; *personlig* ~ fint modus; *forestillende* ~ konjunktiv; *betiende* ~ konditionalis. -**hold** måttlighet, moderation. -**holden** måttlig, avhållsam, återhållsam; moderat. — ~**lig*** tarvlig.

maag* person, till vilken man står i svägerlag.

1. **maage** mås (*Larus, Lestris*); *hvidvinget* ~ vitvingad trut (*Larus leucopterus*); *stor hvidvinget* ~ vittrut (*Larus glaucus*). **maag-skeiv**, -**skidt** vanlig labb (*Lestris crepidata*).

2. **maage** göra rent, mocka.

1. **maal** språk; ~**et** av. = *landsmaalet*. -**binde** stoppa munnen till på. -**djærv** frispråkig. -**fære** dialekt. -**sagen** strävandet att skaffa Norge ett nationellt riksspråk. -**stræev** strävandet för *maalsagen*. -**stræver** förkämpe för *maalstrævet*. -**trost** sångtrast, taltrast (*Turdus musicus*).

2. **maal** mått; ytmått om 10 ar; mål; *uden* ~ og med utan plan, på måfå. -**forhold** proportioner. -**tegning** arbetsritning. ~**s-tømmer** timmer, som har föreskrivna dimensioner. — ~**ø** mäta. -**ø-bue** gradskiva. -**punkt** mät-punkt, delningspunkt. -**stok** skala. -**lod** sänklod. — ~**er** mätare (av *Gjærlar Geometræ*).

maane*. -**fisk** klumpfisk (*Orthogoriscus mola*). -**hov** mångård. -**kalv** månadskalv. -**rude** låsfräken (*Botrychium lunaria*). -**saa** vallmofrön. -**skinslampe** ampel. -**skulpe** alaktet *Lunaria*; *vedvarende* ~ månviol (*L. rediviva*); *toaarig* ~ peterspenning, *Judas'* silverpenning (*L. biennis*). -**syg** galen, sinnessjuk; bibl. månadsrasande. -**vild** = *syg*. -**viol*** = *skulpe*.

maaned månad. ~**s-dag**, ~**en efter** på dagen en månad senare. -**drossel** ringtrast (*Turdus torquatus*). -**due** icke förädlad tamduva, som liknar stamformen. -**flaad** månadsrening, menstruation. -**kone** hjälphustru, som kommer regelbundet t. ex. morgon och afton; vanl. anställd på 14 dagars uppsägning. -**løjtnant** förr: løjtnant med tillfällig anställning för krigs-

behov, reservløjtnant. -**syge** = *flaad*. -**ti'd** ungefär en månad. -**tider** = *flaad*.

1. **maar** mård (*Mustela martes*).

2. **maar** översta jordlagret på jutska ljungheden; jfr *mor*.

3. **maar** poet. mö.

maase = *maage*.

maaske' kanske, törhända, måhända.

1. **maatte** ^{infinitiv till} *maa*: vara tvungen, nödgas; få; *impr.* måste, var tvungen, nödgades; fick; *alle jærnde som* ~ *findes i melet* som till äventyrs, eventuellt finnas.

2. **maatte** matta. -**kurv** sävkorg.

machaon-sommerfugl* parasollfjäril (*Papilio machaon*).

mad*. -**bomme** blåkläda för förvaring av mat. -**brik[ke]** träbricka att sätta tallriken på för att skydda bordet. -**bur** = *fade-bur*. -**dunst** matos. -**fedt** [buljongs]fött. -**gaffel** köttgaffel. -**hus, godt** ~ ställe, känt för gott kök. -**krog** köttkrok; person, som tycker mycket om mat, matvrak, gourmand. -**lej** utan aptit; vid dåligt lynne. -**ond** snål på kosten. -**pibe** matstrupe. -**skik** bordskick. -**stel** matlagning. -**svamp** ätlig svamp.

maddik[e] »mask», larv utan extremiteter.

mad[d]ing agn.

made* sätta agn på.

mades mata sig om sad.

mag mak; *i ro* og *i lugn* och ro.

~**s-vejr** lindrig vind.

1. **mage** make, maka; *han søger sin* ~ like. -**brev** = *skiftebrev*. -**læg, lægge** = *skifte*. -**skifte** byte av fast egendom; byta fast egendom. -**skiftebrev** kontrakt om ägobyte.

2. **mage*** = *mave*.

magistrat no. borgmästare; da. sammanfattning av stadsstyrelsens främsta män.

magt*, *i ens* ~ våld. -**brynde** makt-sjuka. -**fylde** maktfullkomlighet. -**ran** usurpation. -**stjaalen** kraftlös, medtagen; ~ *af skrak*. — ~**es-løs** kraftlös, matt. — ~**ø** förmå.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

maj*, *pynte kirken med* ~ med grönt.
-blomme = *tusindfryd*. **-blomst** ekorrhörbar (Majanthemum). **-fisk** stamsill (Clupea alosa). **-fugl** gulärla (Motacilla flava). **-guld** guldpudra (Chrysosplenium). **-lillie** = *lillie-konval*. **-næpe** majrova. **-rose** = *kanelrose*. — ~ e kläda med grönt.

majlænder invånare i Milano.

mak mask.

makke *noget sammen* röra ihop. **-verk** fuskverk, mackverk. — ~ker med-spelare; *en daarlige* ~ stackare.

makrel' makrill (Scomber scombrus). **-gedde*** (Scomberesox saurus). **-størje*** tonfisk (Thynnus et Orcynus thynnus). **-terne** = *hatteterne*.

makron* biskvi. **-kage** mördegstärta fyllt med kräm och biskvier.

1. male mala; om katten: spinna. **-kub** kvarnskruv. **-tand** kindtand, oxeltand.

2. male måla. ~r målare. ~r-bræt palett. **-fiise** rivhäll. **-gangen** sjs. bordläggningsgången närmast skarn-däcket, råhultet. **-guld** avfall av bladguld. **-kest** (a) stor målarborste. **-musling** målarmussla (Unio pictorum). **-potte**, **-pøs** färgpyts. **-skrin** färglåda. **-sten** rivhäll. **-sygdom** blyförgiftning. — ~ri' tavlå.

malje hyska.

malke mjölka; i sma. mjölk-. **-foder** mjölkdrivande foder. **-rægter** ladugårdskarl, som har skyldighet att även mjölka.

1. malle = *malje*. **-krave** pansarringkrage, halsharnesk. **-panser** ringbrynja.

2. malle mal (*asken* Silurus glanis).

malle mukke stormfågel (Fulmarus glacialis).

malm* kärnväd; *geol.* översta delen av jurnasystemet. **-furu**, **-fyr** furuväd, som är fri från save. **-røst** klangfull røst. **-sværd** bronssværd.

malt* **-fjæl** maltloft, maltlave, maltbotten. **-hus** mälthus, mälteri. **-kølle** kölåna. **-sirup** maltextrakt. **-spirer** mäsksåv. **-virkning** mältning.

maltraktere misshandla, malträttera.

malurt*, **-bynke** (Artemisia absinthium).

malva* (Malva).

malvasir malvoisir.

mamelukker* byxholkar.

mand*, *med* ~ *og mus* med man och allt; *være* ~ *i sitt hus* herre. **-bidsk** folkilsken. **-dom** se nedan. **-fær** manbar. **-gal** karlgalen. **-jævning** personjämførelse. **-slæt** manfall. — ~e-bot mansbot. — ~s-aldre mogen ålder; mansålder. **-fadder** manlig fadder. **-lod** brorslott av arv. **-trø** martorn (Eryngium maritimum).

manddom* mannaålder. ~s-aar manna-år. **-gerning** manlig gärning; manna-ålderns verksamhet.

mandjel*. ~ler örönmandlar. ~el-dejg mandelmassa. **-kage** mandeltårta; *franske* ~r mandelberg. **-klid** avfall vid pressning av mandelolja. **-pil*** (Salix triandra).

mandig manlig.

mandril'* babian (Cynocephalus mormon).

mane* kråva, anmana. ~r andebesvärjare.

mange många; ~ *tak* tack så mycket; *hvor* ~ *er klokken* mycket. **-fold** mångfaldig. **-hannet** bot. polyandrisk. **-hunnet** polygynisk. **-kant** månghörning. **-løv** taggbråken (Aspidium et Laetrea filix mas).

mangel brist. **-fuld*** bristfällig.

1. mangle fattas, saknas; *jeg* ~ler *det nødvendige* lider brist på, saknar.

2. mangle mangla. **-bræt**, **-fjæl** gammaldags mangel. **-holt** mangelkavel.

mangold beta.

manke* man. **-brudt** selbränd, sadelbruten. **-lav** = *krothaarslav*. **-olie** simpel hårolja. **-stol** selbåge, orv.

manna*. **-ask*** (Fraxinus ornus). **-græs** vanligt mannagräs (Glyceria fluitans).

-lav = *skorpe-lav*. **-træ** = *ask*.

mansket'*, *stødt paa* ~ten i kanten. **-skjorte** stærkskjorta.

mantel* spiskappa; sjs.* manteltålja. **-sæk** kappsäck.

manuducend elev, student, som tar lektioner. ~**ducere** ge privatlektioner, no. särsk. i juridik. ~**duktion** privatundervisning, lektioner. ~**dukter** lektionsgivare.

mappe portfölj, skyddskartong till fotografier o. d.

mar i sms. hav-, sjö-. -**bakke** stark sluttning längs strandbädden strax nedanför tidvattensgränsen. -**halm** strandråg (Elymus arenarius); bandtång (Zostera marina). -**torn** kristtorn (Ilex aquifolium). -**vidje** = *hvideris*. ~**e-halm** = *marhalm*.

1. **mare***. -**kors** häxfot. -**kvist** markväst, mareris, gren med sammanvuxna kvistar. -**lok** martova.

2. **mare** förr: ett slag od el. bekräftelse; eg. Maria! -**flynder** bergskädda (Pleuroctes microcephalus); »jydetunga», skärfundra (P. cynoglossus).

marg = *margen*.

margarete-taske väska, använd i stället för ficka, näsduksväska.

margen marginal, brädd.

margstjæle beröva kraften.

Marije*, *jomfru Marie fly om fly* = *høne*. -**glas** genomskinlig gipsvarietet, brukad i helgonbilders ögon; av glimmer. -**guld** gullkrage (Chrysanthemum segetum). -**guldsko** käringtand (Lotus corniculatus). -**haand** jungfru Marie hand (Orchis maculata). -**høne** gullhöna, nyckelpiga; dagfjäril. -**kaabe** = *løvefod*. -**nøglebaand** = *kodriver*. -**rok** stjärnbilden Orion. -**sengehalm** gulmåra (Galium verum). -**tidsel** sempertin (Silybum marianum).

mari-græs myskgräs (Hierochloa). -**guld**, -**haand** = *marie-* -**mjeldø** kovall (Melampyrum).

marinade* lake.

marine* flotta. -**departement**, -**ministerium** motsv. sjöförsvarsdepartementet. -**styrelsen** no. avdelningen för flottan inom försvarsdepartementet.

marinere nedlägga i saltlake; ~t av sjöskadad.

marins maräng.

1. **mark*** fält; da. åkerfält, no. skogsmark; da. sv. trädeslag, åkerlott, som samtidigt lägges i träda; i *ven* ute på åkerfältet motsatt i trädgårdsjord; *rykke* i *ven* draga i fält, i härad. -**ahorn** naver[lønn] (Acer campestre). -**arbejde** arbete ute på åkern. -**blomst** vild blomma. -**bog** jordebok. -**bynke** fältmalört (Artemisia campestris). -**championon** ängschampignon (Psalliota campestris). -**døder** sanddådra (Camelina campestris). -**due** = *ringdue*. -**entian** fältstålört (Gentiana campestris). -**faarekylling** ängssyra (Gryllus campestris). -**føkøurt** fältnocka (Cineraria campestris el. integrifolia). -**forglemmigej** åkerförgätmigej (Myosotis arvensis). -**fred** fredning av åker, stängelskyldighet. -**fællesskab** = *jordfællesskab*. -**gerning** åkerarbete. -**jordbær** smultron (Fragaria vesca). -**kaal** slag av *ko-kaal*. -**karsø** kung Salomos ljusstake (Lepidium campestre). -**lærke** sänglärka (Alauda campestris). -**mus** åkersork (Arvicola agrestis). -**piber** fält-[pip]lärka (Anthus campestris). -**rose** nyponbuske (Rosa canina m. s.). -**springer** sandjägare (Cicindela). -**sti** da. stig över åkerfältet; no. skogstig, bergstig. -**svale** ladusvala (Hirundo rustica). -**tidsel** åkertistel (Cirsium arvense). -**tyveri** stöld av utestående säd. -**ærenpris** fältärenpris (Veronica arvensis). -**ært** gråärt (Pisum arvense). — ~**e-gaard** no. fjällgård -**gang** revision av gränserna. -**hø** no. skogshö, bergshö. -**skel** ägoskillnad. -**slaat** no. skörd av bergshö.

2. **mark** mynt da. 1814—1876: 88 1/3 öre; no. 1800-talet: 80 öre.

3. **mark** gammal vikt, da. = 285 gr.; no. 249 gr.

4. **mark** mask.

markad marknad. ~s-**bod** stånd. -**gang** tur ut på marknaden. -**stade** stånd. **marksriger** marktschreier.

markør* kypare.

marlok = *mare-lok*.

marode kraftlös, utsliten, utmattad.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

marrowfatstörter mörgrarter.
marrube kransborre (*Marrubium vul-gare*).
marisk marskland, låga kuststrakter vid Nordafrikans kust. **-feber** sumpfeber. **-hest*** låglandshäst.
marsipan* mandelmassa.
marskandiser försäljare av gamla kläder m. m., klädmånglare.
marstall kungligt, furstligt stall.
marssvin tumlare (*Delphinus phocaena*); marssvin (*Cavia cobaya*). **~s-fugl** sillgrissla (*Uria troile*); tordmule (*Alca torda*).
martingal stampdävert.
martre martera.
marts mars. **-sne** blanc-manger. **-viol** luktviol (*Viola odorata*).
marulk marulk (*Lophius piscatorius*); rötsimpa, ulk (*Cottus scorpius*).
marv mörk. **-kaal** ett slags *kokaal* med uppvalld stängel. **-kegle** ryggmargens nedersta ända, conus medullaris. **-skere** frostspricka i trä. **-straal** mörkstrålar, ögon i trä.
 1. **mas** möda, besvär, fjäsk, oro.
 2. **mas**, *stede* i ~ stöta sönder; *koge* i ~ koka till småstycken, mos.
 3. **mas** i biljard: * större kö.
 1. **mase** sträva, arbeta nervöst; kälta.
 2. **mase** krossa.
maser masur.
mask mäk.
 1. **maske** maska; v. sticka.
 2. **maske** mask för ansiktet; veck el. knöl, som täcker blommorna i lejongapsfamiljen. **-blomstred** lejongapsfamiljen, scrophulariaceæ. **-formig** krone = røy. **-krone** maskerat läppformig blomkrona.
maskepi maskopi.
maskin-karl maskinist. **-rulle** mekanisk mangel. **-tømmer** grovt [ek] timmer till underlag för maskiner.
masret trä masur.
mast*. **-bolt** stotlapp. **-buk** sax för mastens resande. **-fisk** håll i däck för masten; mastdyna. **-grav** mastgrop, mastdamm för förvaring av mastträd o. d. **-hus** rundhultsskjul. **-krave** stakrage.

mastarm ändtarm.
mat*. **-blik** plåt överdragen med tennlegering. **~töre** göra matt på ytan.
matematik* aritk. algebra.
material-handler droghandlare. **-hest** trosshäst.
materialist* sv. = *materialhandler*.
materie* ämne; var.
matjesild sill, som fångas, innan den fått rom eller mjölke.
matrem bertram (*Pyretrum parthenium*).
matrikel* jordebok. **-skat** jordränta, grundskatt. **matrikulere** införa i jordebok.
maule = *gumle*.
maur = *maurer*; *du var en modig maur* du var en djävur krabat.
maure vitmåra (*Galium boreale*).
maurer mor[er].
mave mage; *det ligger mig tungt i ~n* det är svårt att smälta; *ligge paa ~n* för en krypa, ligga på knä; *han gaar med en minister i ~n* han tror sig vara ett ministerämne; *~ sig ligga på magen*, krypa på magen. **-bitter** [t] ett slags starkt kryddbrännvin. **-bælte** maggördel. **-hævert** magpump. **-kagger** magpastiller. **-knib***, *jeg fik ~ af at se paa den lejligheden, men den var for dyr* jag fick en förfärlig lust på den. **-pibe** matstrupe. **-pine** ont i magen. **-porten** nedre magmunnen.
maver mager.
 1. **med** sbat. mål, ändamål; landmärke; fiskeplats. **-drag** fog mellan stockar.
 2. **med** prep. *; *hold i frakken ~ mig åt*; *jeg læser ~ kandidat Halling* tar lektioner för; *er De ~?* förstår ni mig? **-aarsag** bidragande orsak. **-bejler** juridiskt fackbildad domare, lekmannadomare, motav. illiterat rådmän, nämndeman, jfr *nævning*. **-domsret** rätt i första instans, som har lekmän till bisittare. **-ejer** delägare. **-færd** medfart. **-fær**, i ~ *af den stilling, jeg*

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' i tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

indtager i kraft av; *efter tidens* ~ efter tidens krav, efter sig förteende omständigheter; i *embeds* ~ & ämbetets vägnar. **-gaående tider** uppåtgående. **-gift** hemgift. **-gjænger** kem. elektronegativ kropp. **-hold***, *hans meninger fandt* ~ *hos mange* bifall, understöd; *han vil finde* ~ *hos regeringen* gillande; i ~ *af loven* enligt, i kraft av. **-indbefattet** medräknat. **-levende** samtida. **-skabt** medfödd. **-skyldig** medbrotslig. **-troende** trosfrände[r], trossyskon. **-vidende**, *uden mit* ~ *utan min vetskap*, mig ovetande.

1. **mede** da. slädmed.

2. **mede** mäta. **-snøre** metrev.

medens medan; under det att.

medister-dejg* malet fläsk o. fläskkött. **-pølse** fläskkorv.

medusa-hoved* medusahuvud (Astrophyton, sjöslämnar med greniga armar).

meduse manet.

megen mycken.

mehank = *stankelben*.

mej slädmed.

1. **meje** meja. **-maskine** skördemaskin. **-red** mejbåge.

2. **meje** om bäst föra framfötterna utåt.

1. **mejer** skördeman.

2. **mejer** mejerist.

3. **mejer** Locke, väggspindel, »helga högben» (Phalangium).

mejeri*. **-gaard** gård med stor mjölkproduktion.

mejran = *merian*.

mejs korg av vide, särsk. att bära på ryggen.

mejse mes (Parus).

mejsel* plattjärn.

mel mjöl. **-bille** mjölbagge (Tenebrio).

-bolle klump III kottsoppa o. d. **-bærris** släktet *Arctostaphylos*; *stedsegren*

~ mjölonris (A. uva ursi); *løvfældende* ~ fjällbærris (A. alpina).

-drøje mjöldryga. **-dug** mjöldagg (Erysiphe, en parasit på gröna växtdeelar).

-dyst mjöldamm. **-kalk** släckt kalk.

-mide mjölör (Acarus farinæ). **-orm** mjölmask, larv av mjölbaggen (Tene-

brio molitor). **-skrubbe** = *-bille*. **-stof** stärkelse. **-sillebrød** avredd ölsupa. — ~ *e* mjöla; ~ *sin kage* sko sig.

melangebudding finare fiskfärs med hummer.

meld hasselbuskens hänge.

meldje anmäla, rapportera; meddela; i kort: begära; *vi ~te os til dem til mid-dag* »bjödo oss själva»; ~ *sig* bliid. infinna, inställa sig: ~ *sig ud* anmäla sitt utträde. ~ *ing* meddelande, underrättelse.

2. **melde** gråmolla (Atriplex). **-kaal** trädgårdsmolla (A. hortensis).

melis finaste strösocker.

melk = *malk*.

mellem mellan; i sms. ofta medel-; central-. **-aarsag** medverkande orsak, en orsak bland andra. **-art** bastard, hybrid. **-begreb** log. medelterm. **-be-**

nyttelse skogsbr. föravverkning. **-be-**

stand de träd i en skogstrakt, som fällas mellan de ordinarie hyggena. **-cellestof** intercellularsubstans.

-dræt vaddering. **-flagspette** mellanspett (Picus medius). **-fornøjet** halvt om halvt belåten. **-frak** höst- och våröverrock. **-frist** lagstadgat eller medgivet avbrott i vatten- och brödstraff. **-gade*** tvärgata. **-garn** inslag.

-grund mellersta delen av perspektivet på en tavla. **-gulvet** mellangärdet, diafragma. **-handel** transitohandel. **-kjøve** bredstjärtad labb (Lestris pomarina).

-kjødet stället mellan könsdelarna och sätet, mellangården, perineum. **-klæde** kläde av medelgod kvalitet. **-lag** mellanlager; vid byte: mellangift. **-led** mellanled; medium; log. medelterm. **-mad** mellanmål.

-reb enkelbiff. **-regning** avräkningskonto. **-rente*** internsurium, avkortad ränta, räntevinst, som borgenär gör genom skuldbeloppis inbetalande före förfallotiden och ibland är skyldig att återbära. **-ro** halvspänn. **-skole** da. motsv. realskola, fyra-årig, närmast för åldern 11—15 år. **-skov** skog av medelålders träd. **-spætte*** = *-flagspætte*. **-spove** småspov (Numenius phaeopus). **-stok** bot. rotstock.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

-trin mellanstadium. -vold vall mellan två bastioner, kurtin. -værende mellanhavande. -værk mellanspetsar. melon*. -græskar äpplekurbita, melonkurbita (Cucurbita melopepo).

melotenklover sötväppling (Mellilotus). melrakke = fjældræv.

1. me'n* fel, brist, skada. -slaa slå till skada. -sværge begå mened. -svoren menedig.

2. men' men; utan.

menagle hushåll; mäss. ~e're hushålla, spara.

menje* tro, anse. ~ing*, den offentlige ~ing opinionen; en god ~ing om sig selv hög tanke; det er ingen ~ing i at bære sig ad saa rim och reson; tage alt i den bedste ~ing tyda allt till det bästa. ~ings-fælle meningsfrände. -løs orimlig.

menig*. -hed församling, kyrkokommun. -hedersaad motv. kyrkoråd.

meneske*. -heden mänskligheten, människoläktet. -kærlig människovänlig. -køn människoläkte. -ros människopris. -æder* kannibal; människohaj (Carcharias lanía).

mente, i ~ in mente, i minnet; 3 op og 7 i ~ i minne.

mer*. -indtægt inkomstökning. -produktion överproduktion. -tydig flertydig, tvetydig.

merian mejram (Origanum).

merit'er oftast ironiskt: bravader, storverk, galenskaper.

merie sjo. * v. tränsa.

merskum sjöskum.

mesan sjo. *. -stang kryssmårsstång.

1. messe mäss. -lukaf officersmäss, gunrum. -penge taffelpengar.

2. messe mässta. -bord altarbord. -hagel, -kaabe mässhake.

me'st* no. av. nästan.

mester*, han har fundet sin ~ överman. -lektie ort: högsta klassen i en latinskola. -pulver osvikligt läkemedel, livselixir. -rod* (Imperatoria). -skælm ärkeskælm. -svend den främste av gesällerna. -tyv stortjuv. -urt = -rod.

metal* mässing, brons, malm. -beholdning, -fond i bank: metallisk kassa. -forraad metallisk valuta. -hud förhydnig av metall. -ilte metalloxid. -konge kemiiskt ren metall, regulus. -skinne metallskena; fjæder på nothvel. -skum slagg. -sæbe putspomada, silvertvål. -selv oäkta bladsilver. -tvist trådnät, gles metallduk.

miave jama.

mid = mide.

midaften senare delen av eftermiddagen. ~s-mad aftonvard.

midalder medelålder. ~rende medelålders.

middag*. ~s-abonnet middagsgäst.

-bestik sjo. middagsarbete, beräkning av den väg ett fartyg tillryggalagt från middag till middag. -blomst* middagsblomma (Mesembrianthemum).

-cirkel meridian, middagslinie. -kikkert astron. passageobservationsinstrument. -kreds = -cirkel.

-laget tiden omkring kl. 12. -linie* = -cirkel. -paj ett slags kött-paj.

-selskab middagsbjudning. -timen kl. 12—1.

middel medel; i sma. medelstor, medelgod, genomsnitts-, medel-; no. = mid-delklasse skol. -alder* medeltid. -alderlig medeltida. -bevægelse medel-hastighet. -brud inskäring i nyckelax. -kjove = mellekjove. -klasse* no. skol. klass i middelskolen. -levetid medellivslängd. -sild sill i fjärde året.

-skole no. motv. realskola, nöggrannare realskolans klasser 3—6. -skole-eksamen motv. realskolexamen. -spant sjo. nollkrysspant. -spove = mellemspove. -stand i samhället: medelklass; genomsnittlig ställning, höjd o. s. v.

-tid medeltid astr., medelsoltid. — ~s medelmättig, genomsnittamässig, ordinär.

midje kvalster; ~er akarider. ~ret full av or, oren; om est: maskäten.

midlertidig provisorisk, tillfällig, temporär; adv. tills vidare; ~t subjekt formellt.

mid* -nerve* bot. = -ribbe. -punkt-

flyende centrifugal. **-punktsögende** centripetal. **-ribbe** medelnerv. **-stillet** *ægstel* bot. centralt fröfäste. **-vejs** [ungefär] mitt på vägen. **-vinters** mitt på vintern. — **~e** sbst. mitt; i *vor ~e* i vår krets. — **midter-** i sms. = *midt-*.

mig*, *det er ~ jag.*

mikke *repal.* mick, skärpåle.

Mikkel Mikael. **mikkel*** rävs. **~s-bær** = *bolle*. **~dag** 29 september.

mikmak mischmasch.

mil*, *dansk ~* = 7,582 meter, ³/₄ svensk; *aldre norsk ~* = 11,295 meter, en dryg svensk. **~e-vis** miltals, milsvitt.

1. **mile** bett på betsel. **-kede** hakkedja, kindkedja på stångbetsel.

2. **mile** mila. **-kul** träkol.

3. **mile** aa. sandbank.

miliegräs häslebrodd (Milium).

milt mjälte. **-bregne** hjorttunga (Scelopendrium vulgare). **-urt** gullpudra (Chrysoplenium); kambråken (Blechnum).

mimre bråka som en get; låta läpparna hastigt röra sig, darra med läpparna.

1. **minde** mest i ortnamn: flodmynning.

2. **minde** samtycke; *med mit ~* med mitt goda minne. **~lig** godvillig. **~lighed**, i **~lighed** i godo, i sämja.

3. **minde** minne; v. påminna. **~lse** påminnelse, maning; släng av sjukdom.

mindre*. **-aarig*** da. särak. halvmyndig, om person mellan 18 och 25 år, som råder fritt över sin person men i viktigare ekonomiska angelägenheter måste rådföra sig med en *kurator*. **-mand** fredlös man; man, som förlorat medborgerligt förtroende. **-tal** minoritet; reservant[er].

1. **mine** de mina.

2. **mine** min.

3. **mine** mina; särak. i sms.: gruva.

mineral-fil ett slags slipredskap av smärgel.

mine'rje*. **-edderkop** minörspindel (Cteniza).

minervas-ugle* = *kirke-ugle*.

ministerium ministär; aa. regeringsdepartement.

minke minskas, avtaga.

minut*. **-grød** blixtgröt, vetemjölagröt.

mire landtm. ett slags signalbricka, halften svart och halften vit, använd vid stakning av kurvor.

mis* van-. **-billige** ogilla. **-byrd** missfall, abort, förtidig förlösning. **-dæder** missdådare, ogärningsman. **-fald** misshag. **-fare** få missfall. **-forbindelse** mesallians. **-fornejelse** missnöje. **-fødsel** = *byrd*. **-gerning** större förbrytelse. **-haab** misströstan. **-holden** förfördelad; *være ~ med en kontrakt* förlora på. **-klang** misaljud.

-lede vilseleda. **-lykket*** felslagen.

-lønne illa, otillräckligt löna. **-pris** vanpris. **-tillid** misstroende. **-tolke** förtolka, vantolka, misstyda. **-troisk** misstrogen, misstänksam. **-tvivle** misströsta, förtvivla. **-tæn'kelig** misstänkt; misstänksam. **-un'delig** avundsam, avundsjuk. **-un'delse** avund, missunnsamhet.

miskmask mischmasch.

mislig tivelaktig, vanskelig; felaktig, oriktig; ogynnsam, olycklig, dålig.

-holde bryta ett kontrakt; försumma att i rätt tid betala en skuld, icke inlösa en obligation; **~holdt obligation** nödlidande. **-holdelse** kontraktsbrott.

mispel* (Mespilus); no. av. oxbär (Cotoneaster).

misse plira med ögonen.

missive a. namn på kunglig resolution.

mistbænk drivbänk.

mistel* (Viscum). **-drossel** dubbeltrast (Turdus viscivorus). **-ten*** (Viscum).

mistelig umbärlig.

mitis* ett aluminiumhaltigt, mjukt gjutjärn av svensk uppfinning.

mjave jama.

mjeld = *mæld*.

mjelke* kropp (Epilobium).

mo torr, sandig slätt, hed, sandmo, sandhed. **-hare*** form av *nordhare*.

-irisk aa. gulnäbbad hämpling (Linota flavirostris); no. gräsiska (Acanthis linaria). **-rype*** (Lagopus scoticus).

1. **mod** modlös, nedslagen.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

2. mod mod; *have ~ paa lust.*
 3. mod mot. -bakke oppføringsbakke. -be-
 faling kontraorder. -bydelig motbju-
 dande. -bør motvind; *blaa*. mothugg.
 -grund motskäl. -hage hulling. -kla-
 ge motetämning, rekonventionstalan.
 -sot = mosot. -staaende*, ~ vidnes-
 byrd motsägande. -standspille veder-
 lag, stråvpelare. -stiller motsättare,
 muskel. -strid, i ~ med i strid med,
 i motsats mot. -sætning motsats.
 -sætningskonjunktion adversativ kon-
 junktion. -veksel rekambioväxel.
 mode mod, bruk; i sma.: på modet, mo-
 dern. -blad modjournal.
 moden mogen.
 moder* livmoder; *kunstig ~ äggkläck-*
ningsmaskin; ingen ~s sjæl inte en
 skapad varelse, inte en katt. -faar
 tacka. -flod vita flussen. -korn mjöl-
 dryga. -krampe hysterisk kramp.
 -mærke födelemärke. -ret matriar-
 kat. -trær fröträd.
 moderation* prisnedsättning.
 modne bringa till mognad; ~s mogna.
 mol mull, organdin, tunt tyg, något glesare
 än *linon*.
 molbojer motav. Tälje tokar. -historier
 amsagor. -tale enfaldigt prat.
 mold mull. -bakke = *marbakke*.
 mole vågbrytare, pir, molo.
 molevit'en, *hele ~ hela smörjan,*
 rasket.
 molter = *multer*.
 molton = *multum*.
 mon' mån, märkbar skillnad; grad;
 ökning; *det gjorde en god ~ det tog;*
det er ingen ~ det förslår inte. ~[n]e
 förslå; göra verkan; *det ~ner det*
tar; det förslår.
 moppe mops; *aa*. liten tegelsten.
 1. mor* = moder.
 2. mor morian, mor.
 3. mor torv, bildad på torr mark, rå-
 humus; *paa steder, hvorfra regn-*
ormene forjages, der skifter det øver-
ste jordlag beskaffenhed, og i steden
for muld danner sig ~; er dette til-
fældet i skov, udebliver den naturlige
foryngelse, og, hvis mennesket ikke

griber ind, omdannes skoven til hede;
isr. maar. -bakke = marbakke.
 morbær mullbär. -træ* (Morus).
 mord*. ~er mördare. ~erlig mordisk;
 ohygglig, kolossal; *en ~erlig mængde.*
 more roa; ~ sig ha roligt; *mor dem*
godt! mycket nöje!
 morel* sötbär, fågelbär.
 morgen*, i *hele ~ hela dagen* i mor-
 gon, hela morgondagen. -dulig mor-
 gonfrisk, van att stå upp tidigt. -frue
 ringblomma (Calendula officinalis).
 -fugl ottefågel. -landsk österländsk.
 -mand person, som står tidigt upp,
 ottefågel. -røde morgenrodnad.
 -skjær första gryningen. -sko toffel.
 morid mareld.
 1. morin* gulholts, gul bresilja.
 2. morin moaré, vattret ylletyg.
 morkel murkla (Morohella esculenta).
 morken murken.
 mor'lo nöje; *have ~o roligt; for ~os*
skyld för ro skull. -skab = *oo*. -skabs-
 bog »rolig bok», bok för nöjesläsning.
 -som rolig; lustig.
 mort mört (Leuciscus rutilus); yngel
 av torskarter, *særsk. graasej.* ~e-
 færge islom (Colymbus glacialis).
 Morten* namn på haren, Jösse.
 morte'r mörsare.
 mortificere jur. förklara ogiltig, döda;
 annullera ett fordringsbevis o. d.; återtaga
 en beskyllning.
 1. mo's (ω) mossa; *av. om alger, lavar;*
irlandsk ~ krustång, caraghen (Chon-
 drus crispus); *islandsk ~ islandslav*
(Cetraria islandica). -dyr* (Bryozoa).
 -humle* (Bombus muscorum). -mor
 råhumus i skog, där mossa täcker
 marken. -skorpioner klokrypare (ora-
 ningen Pseudoscorpionida).
 2. mo's (ω) mos.
 1. mose (ω) göra mos av.
 2. mo'se (ω) mosse; *no. mossa.* -and
 gräsand (Anas boschas). -brug moss-
 kultur. -bunke tuvtåtel (Aira cæspitosa).
 -bølle odon (Myrtillus uliginosa).
 -gris = jordrotte. -høg = *kærhøg*.
 -industri torvindustri. -kone, ~n
 brygger »mosskåringen eldar, det

är dimma över kärren. **-lyng** sumpig hed. **-pors**, **-post** pors (*Myrica gale*). **-snegl** dammsnäcka (*Limnæus stagnatilis*). **-sneppe** halvenkel beckasin (*Teimatiæ gallinula*). **-terne** svartärna (*Hydrochelidon nigra*). **-ugle** = *sumphornugle*. **-vintergrönt** ögonljus (*Pyrola rotundifolia*).

moskus mysk. **-dyr*** = *-hjort*. **-faar** = *-okse*. **-hjort** myskdjur (*Moschus moschiferus*). **-katost** desmeros (*Malva moschata*). **-okse*** bisamoxe (*Ovibos moschatus*). **-rotte** zibeträtta, bisamrätta, ondrata (*Fiber zibethicus*). **-svin*** (*Dicotyles*).

mosot populärt namn för bleksot, blodbrist o. d., som blott botas av kloka gummor; *maale for* ~ behandla.

most (ω) fruktsaft, ojäst druvsaft.

mousse efterrätt, bestående av gräddskum med tillsats.

movere sig ta motion.

mudder* dy, gyttja; bitid väsen, spektakel. **-hul** mudhål, rengöringshål i ångpanna. **-klire** drillsnäppa (*Actitis hypoleucos*). **-skovl**, **-skuffe**, **-spand** mudderskopa. **-sneppe** = *-klire*.

mudre muddra; föra väsen.

muffe muff; *være ved* ~ ha gott om pluringar.

muffedi'se stickad armmudd.

mufflon* (*Ovis musimon*).

1. **mug'**, **mugl** mögel. **muggen** möglig.

2. **mug** = *mugge*.

1. **muge** mocka, föra ut gödseln.

2. **muge** no. samla i högar.

mugel multe (*Mugil*, en taggfontig fisk).

mugge* glas- el. porslinskärl med handtag, tillbringare; handkanna; gräddsnačka.

1. **muk'** mugg, *husdjurs*sjukdom.

2. **muk'** (ω), *ikke et* ~ knyst.

1. **mukker** spånor.

2. **mukker**, ~t slägga.

1. **mul'** = *mol*.

2. **mul'** mögel. **-løn** möglig.

3. **mu'** stryk, smörj.

muld* mylla; *oven* ~e ovan jord. **-aks** ax, skadat av brand. **-bræt** formbräde; = *-fjæl*. **-fjæl** vändskiva på

plog. **-kurv** skanskorg. **-lag** matjordslager. **-sluffe** mullkopa. **-varp** mullvad (*Talpa europæa*); skämts. ingenjörssoldat. **-varpeskud** mullvadshög.

mulde geol. synklinal.

1. **mule** dunka på.

2. **mule**, **-dyr** mula. **-æsel** mulåsna.

3. **mule*** mun; översta delen* på skruvstäd; kilhål på hyvel; hål på hjulnav; v. gå och tjura; ge någon på truten. **-bremse** nosklämma, broms för hästar. **-ring** axelring, lunsering. **-stik** mulstek, ett slags sjömanskut, som är lätt att lösa.

3. **mule** mulmaskin. **-tvist** mulgarn.

mulig möjlig. **-vis** möjligtvis. — **~ens** möjliggen, kanhända.

mulkt plikt, bot. **~e're** bötfälla.

mul = *mol*.

mulle rödfisk (en havsfisk *Mullus*).

mulm mörker; i ~ *og mørke* i djupaste mörker. **-sørt** nattevert, kolvert.

1. **mulne** mörkna.

2. **mulne** mögla.

multe* = *mugel*.

multer hjortron. **-bær** = ~r. **-bærbusk*** (*Rubus chamæmorus*). **-grød** krossade hjortron, som vinterförvaras och kokas till kräm. **-myr***.

multum svanboj, ett slags tät, grov flanel.

nummeri utklädnings, maskerad; *sør*: narrspel.

mund*, *bruge* ~ vara otidig; *~en løber i vand* det vattnar sig i munnen; *han har det mest i ~en* han talar så vackert, men det är inte att lita på. **-bid** 1. *-en* munbit. **-bid** 2. *-det* bett på betsel; sv. munstycke på pipa. **-diarrhoe*** kolossal pratsjuka; ordflöde. **-djerv** frispråkig. **-fuld** munbit; klunk. **-godt** *sør*: ett starkt öl; na: gotter, sötsaker. **-harpe** större hästskoformig mungiga. **-held** uttryck, som någon ofta för på tungan, favorituttryck, »valspråk»; allmänt gängse uttryck, ordspråk, ordstäv, slagord. **-kaad** obetänksam i sitt tal, alltför frispråkig, pratsam. **-klemme** munläsa, munhäfta, ett slags stekkramp. **-kok**

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

livkock. **-kopper** favoritkopp med fat. **-krampe** = *klemme*. **-laddningsgevær** mynningsladdare. **-lag** fonet. artikulationsbas. **-örgel** munharmonika. **-portion** ranson, portion. **-skold** blemma i munnen. **-skæg** mustascher. **-spalte** munspringa, munöppning. **-stykke*** bett på betsel. **-syge***, *mund- og klovesyge* mul- och klöv-sjuka. **-trævl** skäggtöm på ank; mun-tråd på insekt. **-ven** falsk vän. — **~svidne** vittne, som intygar vad det hört.

munding mynning.

mundur mundering.

municipalraad kommunalstyrelse.

munitition ammunition.

munk* = *~e-fugl*. **~e-græs** gräsnejlika (Armeria). **-bogstaver** munkstil. **-fugl** svarthuvad sångare (Sylvia atricapilla). **-hoved** = *lovetand*. **-hætte*** stormhatt (Aconitum napellus). **-lus** gråsugga (Oniscus). **-sæl** (en salart i Nordsøhavet, Pelagius monachus).

munke monke (Jasione montana).

mur*. **-baand** murankare. **-brokker** byggnadsgrus. **-bygning** stenhus, tegelhus. **-dække** = *tag*. **-flugt** mur-yta. **-fod** sockel. **-gaard** stenhus, tegelhus. **-grænse** gräns för det område i en stad, där trähus äro förbjudna. **-hus** = *gaard*. **-kit** murbruk. **-krans**, **-krone** krenelering. **-krudt** väggört (Parietaria officinalis). **-løber** = *spætte*. **-nælde** = *krudt*. **-polerer** norr: murarförman. **-rude** murruta (Asplenium ruta muraria). **-sejler** = *kirke-svale*. **-ske** murslev. **-skærver** = *brokker*. **-spids** gavelpets. **-spætte** murkrypa (Trichodroma muraria). **-sten** tegel[sten]. **-svale** = *kirkesvale*. **-tag** murkappa. **-takker** tinnar, mellanpelare mellan skottgluggar. **-tvang** lagstadgad föreskrift om förbud mot trähus i en stad. **-øgle*** (Lacerta muralis). — **~er*** frimurare.

mure fingerört (Potentilla).

mus* sv. ledrätta; sjs. ett slags knut; *~en* musblacken, hästamn. **-hæg**, **-vaag** ormvråk (Buteo buteo). **-vit**, **-vitmejsle**,

-vitte talgoxe (Parus major). **-ært** sparvliks (Ervum tetraspermum). **~e-bid** hårginst (Genista pilosa). **-bygg** vildkorn (Hordeum murinum). **-falk** tornfalk (Falco tinnunculus). **-fælde** råttfälla. **-halo** råttippa (Myosurus). **-hæg** = *mushæg*. **-pulver** råttgift. **-skjær** = *spidemus*. **-torn** myr-tentörne, mustörne (Ruscus aculeatus). **-urt** ullört (Filago). **-vaag[e]** = *mushæg*. **-vikke** kråkvicker (Vicia cracca). **-øjet** kisögd. **-øjne** små ögon. **-øre** gråfibla (Hieracium pilosella); förgättnigej (Myosotis).

musit parasit.

musivarbejde* mosaik.

musk damm; dammoln.

muskedonner muskedunder; kaveldun (Typha).

1. **muskel***. **-følelse** muskelsinne. **-før** muskelstark, muskulös. **-svøb** muskels bindvävshulle, fascia. **-trævl** muskelfiber. **-væv** muskelvävad.

2. **muskel** mussla.

musket' musköt.

muskovit kaliglimmer.

muskus = *moskus*.

musling mussla; sarsk. = *blaamusling*. **~e-ben** näsmussleben. **-guld** = *maler-guld*. **-krebs** musselkräfta (Cypris monacha). **-selv** rivet bladsilver som vattenfärg.

musse ung sill.

mut' trumpen.

mutation målbrott.

mute fälla fjäder.

mutter vard. om husmodern el. äldre kvinna: kära mor, gumman. **-vits** medfödd kvickhet, fyndighet.

mye vard. mycket.

1. **myg'** mygga; *langbenet* ~ = *stankelben*. **-blomst** myggblomma (Malaxis). **-flue** sandfluga (Simulium).

2. **my'g** mjuk; bnd. beskedlig, undfallande, medgörlig; *gøre en* ~ stuka.

mygl mögel.

myhank = *stankelben*.

mylder, **mylr** vimmel. **myldre** vimla, myllra.

mynde vinthund.

myndighet* *fr. mindreaarig, kurator, værge. ~ s-misbrug* maktmisbruk.

1. mynte mynta v.; *det er ~t paa dig* det var en pik åt dig; *fr. ment[e]*.

2. mynte mynta (Mentha).

myr* kärr. -bær = multer. -dun = käruld. -dyrkning mosskultur. -fiol = engfiol. -hat kråklöver (Comarum palustre). -kongle = calla. -sig dalsänka med mosse i botten. -sneppe morkulla. -snipe = rustbrun kobberneppe. -uld = käruld.

myrde mörda.

myre* (Formica m. s.). -bjørn = -sluger. -krybren, -løb myrkrypning, känsla som av krypande myror. -løve myrlejon (Myrmecoleon formicarius). -pindsvin vanligt myrpiggavin (Echidna hystrix). -sluger myrslok (Myrmecophaga). -tue myrstack.

myrmand no. nominell ägare av en alldeles obetydlig jordlott, sör oftast given i röstvärningsäyfte. ~ s-stemme röst, grundad på skenbar jordbesittning.

1. myse = misse.

2. myse vassla. -ost mesost.

mysike, myske = skovmærke.

mysse missne (Calla palustris).

myte rugga, fälla hår el. fjäder.

mæce'n mecenat. ~ a'tseksemplar dedikationsexemplar.

mægle mäkla, medla. ~ r* medlare; trappapindel.

mæhæ* person, som ingenting vill; dumbom, nolla; *han er et ~ en karing; han har faaet et ~ til kone.*

mækre bråka som en get. -fugl, -gauk enkel beckasin (Telmatias gallinago).

mæl hög strand.

mæle tal, röst; v. tala, yttra; *have hverken maal eller ~* inte få fram ett ord, inte få ord för sig; *han ~de ikke et ord.*

mælk mjölk. ~ e-blande »mjölkbland», mjölk och vatten. -bøtte* = lønetand. -fjæs intetsägande ansikte. -gang mjölksaftkärl, lymfkärl. -glas* vitt glas, benglas till lampkuper o. d. -grød da. mjölk och gröt; no. gröt,

kokt i mjölk, vit gröt. -gyssen lindrig mjölkfeber. -hat mjölkskvivling (Lactarius); *velemagende ~* risiko (L. deliciosus); *rodbrun ~* giftig brötling (L. rufus); *draabepletet ~* L. blennius. -hul* mjölkälla, mjölkfontän. -kar* av. = -gang. -kølle mjölkstäva. -kopper frisel. -ly = -varm. -mand mjölkbud. -pap slätvälling. -porten nedre mjölkfontänen. -ringe filbunke. -rød mossrot (Pencedanum palustre). -saft* lymfa, kylus. -skorpe torsak, barnsjukdom. -sop = -hat. -spise mjölkmat. -suger = natronn. -suppe välling. -tidsel fettistel (Sonchus arvensis); = *marietidsel*. -urt jungfrulin (Polygala). -valle vassla. -varm spenvarm. -vejen vintergatan. — ~eri mjölkförsäljning, mejeri.

2. mælk, ~e mjölke. ~e-fisk* fiskhane.

1. mænd män; *fr. mand.*

2. mænd, nej ~ *om jeg det vil sanne* ligen, om.

mænge* blanda.

mær da. häst[krake]; no. sto; sköka; *din ~!* skällord.

1. mærke* tecken, kännemärke; sör: baner; sjömarke, prick; v. märka; ~ sig lägga på minnet. -drager banerförare. -kniv ritsjärn till krabbning. -penge = prikkepenge. -pind karvstock. -pæl gränsstolpe. -sten gränssten. — ~lig* märkvärdig; märkbar.

2. mærke* (Sium); *fr. vandmærke.*

mærker pl. av 3. mark.

mærsk = marsk.

mæsk mæsk. ~e mäska vid brygning; göda.

mødning gödselhög, gödselstack; *fr. køkkenmødning*. -sted gödselstad.

møde* gå till mötes; hända, inträffa; införna sig, inställa sig; råka, träffa; sbst. * sammanträde, session; *han mødte ikke* uteblev; *gi ~ i retten* inställa sig. -sted mötesplats, samlingsplats.

mødig trött.

møe vard. mycket.

møg gödsel, dynga. -bed drivbänk.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

-bunke gödselhög, hög av exkrement.
-bænk = *-bed*. **-bør** dyngkärra. **-dyng**
 = *-bunke*. **-flue** dyngfluga (Scatomyza stercoraria). **-gødning** naturlig gödning. — **~e** gödsla; mocka.

møje möda.

møjte koppel.

møl' mal (Tinea). **-urt** en art kungsljus (Verbascum blattaria).

mølle anrättning av *fladbrød* och flott.

mølle kvarn, da. särsk. väderkvarn; kvarnspel.

-arm kvarnvinge. **-bom** kvarnaxel.

-brug kvarnverk. **-dige** kvarndamm, fördämlingen.

-gæst kvarnkund. **-jern** långjärn. **-ligger** undre kvarnsten, liggare.

-løber övre kvarnsten, löpare. **-skralde** kvarnklapp.

-skyld kvarnarrende. **-sluse** kvarnlucka, dammlucka.

-spil vindspel vid väderkvarn; kvarnspel. **-stjert** svägbom för vridning av väderkvarn.

-sø kvarndamm, vattensamligen. **-told** kvarntull, ersättning in natura för malning.

— **~f** mjölnare; ärtsångare, ärtsmyg (Syl-

via curruca). **~r-høne*** fet höna. — **~ri** malningsförfarande; kvarnindustri.

møn', **møne** ryggås, takås. **møn[s]-aas** takåsbjälke. **mønne** lägga tak över ryggåsen.

mønster*. **~er-givende**, **-gyldig** mönstergill. **-værdig** exemplarisk. **~ret** fasonerad.

mønstre*. **~erskriver***. **~rings-kontor** förhørningskontor för sjömän.

mønt aa. mynt; **~ og krone** krona och klave; *jt mynt*. **-beskrivelse*** numismatik.

-guardøjn myntproberare. **-mester** chef för myntverket.

mør*. **-brød** filé och hare. **-bradsteg** rostbiff. **~ne** bli mör.

mørk*. **-agtig** halvmörk, dunkel. **-loftet** översta-vinden, »kattvinden». — **~e** mörker; v. göra mörk, förmörka.

~e-blaa mörkblå.

mørsk syrlig; *et ~t øble*.

mørtel murbruk.

møtrik skruvmutter.

N.

1. **naa!***, **~ saaledes** ja så, på det viset; *aa ~!* ja så!

2. **naa*** hinna; *jeg ~r det ikke i aften; vi var ~et til tredje kapitel; med 100 daler ~r man ikke langt* kommer. **-vidde** räckvidd.

naad' söm, nåt, fog.

naade nåd. **-løn*** av. gratifikation, pension. — **~ns-aar** = *naadsensaar*. — **~s-urt** jordgalla (Gratiola officinalis).

naadsens-aar* nåddår för prästfamilj. **-brød** nådebrød.

naadle nåtla. **-tang** böjtång.

naal* barr; **~e** nålar, ett slags smala dammluckor av upprättstående bräder el. sparrar. **~e-bæger** spindelört (Thesium).

-fisk kantsål (Syngnathus o. närstående).

-kogleaks nålsäv (Scirpus el. Heleocharis acicularis).

-lav lavsläktet Callicium. **-plade** styngplåt på symaskin.

-skov barrskog. **-træ** barrträd

naalys ljus för likvaka.

naar adv. o. konj. När om framtid el. upp-ropade händelser; om, ifall.

nabb pinne att hänga kläder på; framskjutande bergshöjd.

nabo* granne. **-fred** grannsämja. **-lag**,

-lav grannskap; grannskapets folk,

grannar. **-lod** angränsande jordlott.

-vinkel supplementvinkel.

nad = *naad*; liten spets.

nadver nattvard; högtidligt: aftonmåltid.

nafta* eterdroppar.

na'g aggande känsla; samvetsqual;

agg, groll. **~e** kvälja, plåga.

nagel* spik; *jt nagle*. **-fast** jur.; **~e** *appertinentier* eg. väggfasta tillbehör, effekter, som räknas till fastigheten,

t. ex. fönster.

nagle spik, nagel; v. nita; av. spika fast,

fastnagla. **-bor** skedborr, pinnborr.

-gab spikhål; *uden at jeg faar se*

-*et i hans hænder* Job. 30: 25, -**lern** spiknutdragare, spiktång.
najade havssärv (*Najas marina*).
naje sjo. *. -**bændsel** ögonbåndsel.
-strop blockstropp.
nakke* ban på yxa; da. gmal hög halvö; sjo. löparhål i block; *være paa en af en förfölja*. -**baand*** nackligament.
-bær backsmultron, nejkon (*Fragaria vesca* viridis et collina). -**drag** slag i nacken. -**fistel** svulst i nacken på hästar. -**grube** nackgrop. -**knude** nackknöl. -**mus** = -**fistel**. -**muskelen** huvudnickaren. -**pisk** stångpiska. -**pude** chinjong. -**skilning** nackbena. -**skæg** bakstycket på gammaldags fruntimmersmössa. -**stilk** enkel taljrepsknopp. -**stykke** nackkam.
nam' jar. utmätning. •
nannest ett slags tionde.
nansenkage en sockerkaka med kryddor och korinter.
1. nap girig; *knap og ~ nått* och jämnt.
2. nap tupplur.
napoleonskage ett slags tårta med glassyr.
nar* no. *na'r* da. -**ag'tig*** sårak. löjligt fåfång. ~**re-briks** kåpp med utskurna åsneöron, skallra o. d. tillhörande narrens kostym. ~**rifas** lurifax.
narde nardus.
narhval* (*Monodon monoceros*).
narv*. -**side** hårsida på läder.
naske äta söttaker; no. = *rapse*. -**ri** snatteri.
1. nat*, *rent bort i ~ten* rakt åt skogen, rent på tok. -**abe*** (*Nyctipithecus*). -**bord** nattduksbord. -**fiol** trädgårdsnattviol (*Hesperis matronalis* et *tristis*); nattviol (*Habenaria bifolia*). -**fugl** nattfågel; nattfjäl. -**fly** nattfjäril. -**gænger** nattvandrare; sömngångare. -**hejre** natthäger (*Nycticorax*). -**hus** sjo. nakterhus. -**hyacint** tuberos (*Polianthes tuberosa*). -**kappe** nattmössa för fruntimmer. -**kjole** nattrock. -**lejr** bivack. -**lys*** gulltrav (*Oenothera biennis*). -**mand** hudavdragare, rackare; natthämtare, som ombestyrjer tömning av latrinkärl. -**mandsfolk**

tattare, zigenare. -**mandsvogn** renhållningsvagn. -**mester** förman för *natmend*. -**møl** lysmaak (*Lampyrus*). -**paafugleje** lilla påfågelspinnaren (*Saturnia pavonia*). -**ravn** nattskärna (*Caprimulgus europæus*). -**renovation** natthämtning, tömning av latrinkärl. -**skade** = -**ravn**; = *sort natsskygge*. -**skrin** nattstol. -**skygge**, *sort ~* nattskatta (*Solanum nigrum*); *bittersød ~* besksöta, kvesved (*S. dulcamara*). -**skønne** underblomma (*Mirabilis jalapa*, som öppnar sin blomma om aftonen). -**sommerfugl** nattfjäril. -**sværmere** mätarefjärilar (*Geometra*). -**sæde** plats, där en fågel sitter om natten; da. *nattskej*, *nattsöl* på värds hus efter stadgad stängningstid. -**ugle** kattuggla (*Strix aluco*); släktname: om släktena *Syrnium* och *Ulula*. -**vak** = *maaltrøst*. -**vakke** = *spætmæjse*. -**viol** = *fiol*. -**vogn** = -**mandsvogn**. — ~**te-gænger** se *natgænger* -**kommers** nattsudd, nattsöl. -**ly** natthärbärge. -**løberi** nattspring, nattkurtis. -**ravn** = *natravn*. -**rangel** rummel om nätterna. -**sidden** nattvak. -**stade** nattkvarter. -**svir** = *rangel*. -**sæde** = *natsæde*. — ~**tes** bli natt.

2. nat, **1. nate** = *naad*.

2. nate sjo. väta med svabb; = *nisse*.

natron* populärt namn för bikarbonat.

natte sjo. = *nate*.

nattergal näktergal (*Luscinia luscinia*); *~ens horeunge* = *bastardnattergal*; = *gulbug*; *norsk ~* = *maaltrøst*.

natur*. -**erkendelse** kunskap om yttervärlden. -**evne** naturligt, medfött anlag. -**frembringelse** naturalster, naturprodukt. -**garn** ofärgat garn. -**gran** sker naturforskare. -**grund** naturlig, fysisk orsak. -**stand** naturtillstånd. -**sten** ohuggen sten. -**tro** naturtrogen, naturlig. -**valg** naturligt urval. -**vid** = *nuttervid*. — ~**a**, *i ~a* in natura. ~**a-ydelse** prestation in natura, naturprestation, besvär.

nau sjo. om viden: nästan rakt mot.

nauer = *naver*.

naut nôt.

* given det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

nautil pärlbåtssnäcka (Nautilus).

nav* hjulnav; på *Augmasta*: förstärkning

tjockare del av axel. **-bor** = *naver*.

naver[-**bor**] navare, grov borrh.

navle* bot. navelgrop, fröärr, öga.

-lav tuschlav (Gyrophora pustulata).

-snekke navelsnäcka (Natica lineata).

-snor navelsträng. **-svin** mysksvin

(Dicotyles torquatus). **-urt** fjällbrud

(Saxifraga cotyledon). **navling** =

navlesnor.

navn*, af *hvad* ~ *nævnes kan* av vad

namn det vara må; af ~ till namnet;

hva nævner sagen ved dens retta ~ *

skräder inte orden. **-gjeten** känd,

namnkunnig. — **~e-blæk** märkläck.

-digt akrostikon med inledningsbokstäverna

till versraderna så valda, att de bilda ett namn.

-dug märkduk. **-form** nominativ; in-

finitiv. **-fæste** faddergåva. **-fætter**

namne. **-klud** märkduk. **-led** uttryck,

som fungerar substantiviskt, substan-

tiv, substantiviskt pronomen el. sub-

stantivering. **-maade** infinitiv. **-ord**

substantiv. **-papir** förskrivning till

viss man. **-plade**, **-skilt** dörrskylt,

namnplåt. **-værdi** nominellt värde.

— **~lig** särskilt, i synnerhet; *aa. av*

vid namn.

navr naver[lönn] (Acer campestre).

ned*. **-brættet** nedvikt. **-bør** neder-

börd. **-dysse** nedtysta. **-faldsfisk**,

-faldslaks vraklax, som efter lekningen i

strömmen dåligt nörd vänder om till havet.

-fældning smek. bladning. **-gaaende***,

~ *priser* fallande. **-ladning** = *-fæld-*

ning. **-kørsel** nedkörning; nedkörsvä-

g. **-lagt***, **~e kager** änglamat, al-

terationskräm, »förlåt hastigheten».

-lægge* insätta, deponera. **-ringet**

urringad; dekolletterad. **-slag*** ned-

slående blix; nederbörd. **-stamme**

härstamma. **-værdige** förnedra.

nede nere.

neder* i sms. **-drægtig** nedrig. **-del***

aa. kjol. **-tysk** lågtysk, plattysk.

nedring mindre fisknät.

neg nek, kärve. **~e** binda i kärvar.

negenøje nejonöga (Petromyzon).

neger*. **-hirse** durrakorn, kafferhorn

(Sorghum vulgare). **-kaffe** Cassia oc-

cidentalis.

negl nagel; bot. klo på kronblad. **-finger-**

benet nagelfalangen. **~e** bid nagel-

språng. **-ledemod** nagelled. **-spræk**,

-spræt = *-bid*.

negle = *nægte*.

neje niga; *ajs. najja*. **-strop** najögon-

stropp.

nelde = *nælde*.

nellik, **~e** nejlika (Dianthus); *vild ~*

backnejlika (D. deltoides). **~e** **-rod***

(Geum urbanum). **-sop** nejlikbrosk-

svamp (Marasmius oreades). **-spiger**

nubb, ungefär så lång som en kryddnejlika.

-svamp = *-sop*. **-søm** = *-spiger*.

nem' lättvindig, behändig, bekväm;

rask i uppfattningen. **~me** fattnings-

förmåga; *v. fatta*; *have trangt ~me* ha

svårt för sig.

nenne, **neppe** = *nænne*, *næppe*.

neraide havstusenfoting (Nereis).

nerve nerv. **-fiber*** nervtråd. **-kniv**

skalpell. **-pirrende** nervrebande, irri-

terande. **-ribbet** bot. nätådrig. **-ry-**

telse nervsakning, nervattack.

nesle = *nælde*.

1. **net'** nät; kasse.

2. **net'** nätt; **-op** just, precis.

nette = *nitte*.

nevs' bror, systerson.

1. **ni** nio. **-hannet** niomännig, med

nio ståndare. — **~er** *nia*.

2. **ni** i sms. = *nid*.

ni-aal = *fodlampret*. **-øje** = *hav-*

lampret.

nid' *aa.*, **ni'd** *no. avund*; i sms. förstärkande:

ur-. **-flot** = *vaaflo*. **-kær** nitisk. **-syg**

avundsjuk. **-stirre** storbliga.

nidding*. **~s** **-streg** skurkstreck, ni-

dingsverk.

nidsk avundsjuk; snål, girig.

niece bror-, systerdotter.

nifs hemsk, ruskig, kuslig.

nikke*, **~nde** bot. nedhängande. **-bro-**

der jaboroder. **-dukke** person, som in-

gen egen åsikt har.

nip läppjande, smuttande; *være paa*

~pet på vippen, helt nära. **-tang** pin-

cett, nyptång. — **~pe** läppja; smutta;

~v senaste sammansatta ord. $\omega = 0$ i bq. *a'* i tryckstavelse, lång vokal. *al'* tryckstavelse, kort vokal.

försiktigt plocka; taga med munnen;
~pe et haar ud plocka ut.

nipe brant bergstopp.

nipflod lägsta flod, då sol och måne delvis upphäva varandras verkan.

nips nipper, små toaletsaker.

nirts flodiller (Putorius lutreola); skinn av denna och närstående.

nise tumlare (Phocæna communis).

1. **nisse** tomt.

2. **nisse** barnspråk: pinka, »kissa»; sbst. urin.

niste matsäck; v. lägga matsäck. **-bomme** matsäcksskrin.

nite, 1. **nitte** lott, som ej vinner.

2. **nitte** nita, stuka.

nitten nitton. **-gryn**, *Per* ~ herr Petig.

nod' nub. ~de nubba.

node not i musik. **-nogle** klav.

noder åtbörder; nycker; *jsr unoder*.

nogen någon; några, stitek. i no., då satsen är nekande; *de havde ingen børn og kunde ikke vente at faa en*; ~ hver litet var; ~ ... ~, *nogle ... nogle* somliga ... andra.

nogle några; se *nogen*.

1. **nok'** nog, tillräckligt; nog, väl, tänker jag; ~ *en gang* än en gång; ~ *en gang saa rig* dubbelt; *lad ham være saa spræk* än så käck, hur käck som helst; ~ *saa ofte* no. nästan alltid: rätt, ganska, tämligen ofta; da. väl, fullt ut så ofta; *Norge har en saa respektabel flaaede*. **-saa** se *nok*. **-sagt** eg. nog sagt, försiktigt uttryck då man vill undvika ett alltför fullt; *du er en ~*. **-som** nog, tillräckligt, till fullo.

2. **nok**, **nokke** sjs. nock.

1. **non** (o') tiden mitt på eftermiddagen.

2. **non'** (d), ~ *contemnendus* dåligt betyg: försvarlig.

nonne nunna; = *-and*; * *nr-n* (Liparis monacha). **-and** salskrake (Mergus albellus).

-boje, **-boje** tunnboj, spetsboj.

-kage ett slags sockerkaka. **-slør** nunnedok. **-tit** ett slags äpple.

noppe noppa på tys; v. göra noppor på.

nopre = *noppe* v.

1. **nor** (o') dibarn, spädbarn.

2. **nor** fjord med trångt inlopp.

nord nord; norr. **-basse** fjällhäst, liten norsk västlandshäst; da. av. * sk-nama på norrman. **-efter** norr ut. **-fjordhest** = *-basse*. **-hare*** Skandinaviska halvöns och Alpernas art (Lepus timidus). **-hval*** = *grønlandshval*. **-kaper** nordkaper (Balæna biscayensis). **-mand** = *normand*. **-lys** norraken. **-over** norrutt. **-paa** i norr, på nordkanten; norr ut. — ~en nordan. ~en-fjelds norr om Dovre. **-sno** skarp nordanvind.

norkand krioka (Anas crecca).

normand (o') norrman; sjs. norman, stoppare; sjs. kattass.

nors* (Osmerus).

nosse testikel; könsläm på hästar.

1. **not** fisknot, redskap, avsett att stänga in säken; *jsr garn*. **-brug** not med dess tillbehör. **-lag*** vadlag 14—18 man. **-sild** vadsill. **-mand** = ~e-bas. — ~e-bas förman för ett vadlag.

2. **not** spont, urholkad fåra, fals. **-høvl***. — ~ning snick. spåruttagnig.

notabel*, **-forsamling*** sarkt. om Eidsvoldsförsamlingen 1814.

note not under texten och diplomatisk. **-skifte** notväxling.

notgræs notblomster (Lobelia dortmanna).

notice*, **notits** annotation. **-bog** notes, annotationsbok, anteckningsbok.

nov knut, hörnfog på timmerhus.

1. **nu***, ~ *til dags* se nedan; ~ *og da* då och då. **-omstunder** = *-tildags*.

-tid* gram. presens. **-tildags** nuförtiden.

2. **nu** no. vattenho.

nubbe = *nuppe*.

nudd nub.

nudel* ett slags makaroni.

nufse rycka; knuffa; *siger han noget morsomt, saa nufs i mig* ryck mig i rocken.

nul noll; *nummer* ~ den, som ingenting betyder.

numerpenge köparens ersättning till den betjäning, som utlämnar köpt skog.

nummen valhänt.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

nupereller frivolitetsarbete.

nuppe noppa *tyg.* -jern noppjärn.

nurk liten parvel, puttifnaaker.

nus kyssa; litet barn. ~se pyssla, kela med; ~se rosiner befria från stjäkar, rensa.

nusstorte valnötstårta.

nu't bergstopp; kvist i trä.

1. ny*, ~e poteter färsk; ~este ~t sista nyheten. -blaat blandning av stärkelse och indigo. -bær som ny-ligen kalvat, nyburen. -foundlænder newfoundlandshund. -løben om ko: nyss betäckt. -modens nymodig. ~lig nyss; lige for ~ aldeles nyss.

2. ny* nytändning; i ~ og næ då och då, någon gång, icke synnerligen ofta.

nyde njuta; åtnjuta; jeg har ikke nydt nogenting ätit, förtärt; ~ godt af ha gott, fördel av. ~lig förtjusande; det var jo ~ligt ironiskt: det var ju utmärkt. ~lse njutning; efter ~lsen af strax sedan jag förtärt.

nygle dyvika tapp, plugg i botken av en båt.

-hul hål för båtens tömmande.

nying* eld, uppgjord ute i skog el. mark.

nyk ryck.

nykke nyck, infall, påbitt.

nyn' svag sång. ~ne gnola.

nype nypon; *itr hyben.* -rose nyponblomma (*Rosa canina* m. s.).

nyre njure. -bæger njurkapsel. -tælle njurtalg.

1. nys' nyss.

2. nys* underrättelse, notis; give en ~ om en vink; faa ~ om.

3. nys' = glyse.

4. ny's nysning. ~e*. ~e-rod prustrot (*Helleborus*). -røllike, -urt nysört (*Achillea ptarmica*).

nysgerrig no., nysgerrig da. nyfiken.

nyssle pyssla.

nysselig = nydelig.

nytte gagna; abst. nytta; hvad kan det ~ at forsvare Danmark? vad tjänar det till? det ~r ikke lønar; ~ lejligheden, tiden begagna. -moralen utilismen. -regning aritmetik. -virkning nyttigt arbete hos maskin.

nyve bister min; rynkning av pannan. næ nedan; *itr 2. ny.*

næ'b da., næb' no. näbb; på ankare; pynt; på antikt rammakopp: snabel; give en orer ~bet på nosen; hun er et ~ en næbbgædda. -bis = tangsnarre. -dyr* kloakdjur (*Ornithorhynchus*). -frø myrag (*Rhyncospora*). -gedde = tangstikling. -hval* (*Hyperoodon*). -munde[de] skinnbaggar (*Hemiptera*). -mus* = spidsmus. -sild = hornfisk. -skate gökrocka (*Raja fullo-nica*). -snog = naalefisk; ett ostindiskt ormslakete (*Dryophis*). — ~be-dyr näsvis varelse. -ne's næbbgædda buai. — ~be kannu att hålla ur, snipa. ~bet försedd med näbb; näsvis, näbbig, nosig.

nægte neka; ~ at gøre vægra; slige anelser kan ikke en gang ~s dyrene fränkännas; ~ sig hjemme låta säga, att man icke är hemma. ~lse ne-kande; negation; vägran, avslag.

nælde näslla (*Urtica*). -konge rotgel, rödhakesångare (*Lucinia rubecola*).

-sommerfugl* (*Vanessa urticae*). -træ* ett syduropeiskt träd med hårt virke (*Celtis australis*).

næm[me] se næm[me].

næn|ne nännas. -som varsam, försiktig, med mjuk hand; ~somt betegner noget finers end varsomt.

næpe rova (*Brassica rapa rapifera*). -braate roväker, rovtäppa. -grød rovmos. -raps* = rybs. -stappe = -grød.

næppe knappast, knappt, näppeligen. nær nära; ~ ved vandet; jeg havde ~ ikke kendt Dem så nær, nästan; noget ~ så gott som, nästan; ikke ~ saa meget på langt nær, tillnärmelsevis; vi er lige ~ icke längre komna, stå där vi stodo, stå där igen. -gaaende nærgången, kränkande, påflugen. -paarørende nærsläktad. -ved nära; ~ skylder ingen hare ordsp.: om inte om hade varit emellan.

nære nära, föda; ~ tvivl, et haab hysa; ~ sig da. av. klara sig.

1. næring*, sætte læring efter ~ rätta

mun efter matsäcken. ~s-adkomst, -bevilling, -bevis [bevis om] rätt att driva visst yrke. -brug yrke. -bruger yrkesidkare. -drift = -brug. -evne näringsvärde. -kilde förvärvskälla. -skat ett slags produktionskatt. -sørger* brödbekymmer. -tab jur. nedsatt arbetsförmåga som grund för ersättningsanspråk. -vej yrke, utkomst. -vid födgeni.

2. næring da. = nedring.

3. næring taffelformat berg, särsk. i Flanmarken.

næs' näs. [~se] -konge fylkeskonung, småkung, leksakskung.

næse* nos av. på hyvel; dreje en en ~ draga vid näsan; gaa lige efter ~n dit näsan pekar; have ben i ~n skinn på; pege ~ räcka-lång näsa; spille paa ~n driva med; ligge paa ~n ha fören för tungt lastad; bide en over ~n snoppa av någon; bære sin ~ i en klud skämmas; faa en ~ en näs-bränna; min ~ klor derefter jag har stor lust på det. -baand nosrem på betsel. -blad hudbihang på nosen hos vissa flädermöss. -bjørn snabelbjörn (Nasua socialis). -bor* tekn. ångmun. -fisk första fisken i en fångst; ~en er aldrig god tidig framgång är farlig. -flig näsvinge. -grus framstupa, på näsan. -haj = sildehaj. -horn noshörning (Rhinoceros indicus). -hornbille noshornsbagge (Oryctes). -hornfugl hornskata, tok (Buceros). -jern broms för hästar. -knips näsknäpp. -rem nosrem. -styver slag på näsan. -se sjö rakt emot. — næs-horn = næsehorn.

næst* närmaast. -afvigte næstlidne. -formand vice ordförande.

næve*. -fegter boxare. -nyttig händig. — ~s skaka labb, skaka tass.

næver*. -skrukke liten korg el. väska av näver, näverkont.

nævn da. jury. ~ing juryman, som avgör huvudfrågan; se meddomsmand. ~ingedommer juryman. -domstol, -ret domstol, som är förenad med jury.

1. nød, -et, nöf[kreatur].

2. nød', -den, nöf, frukt. ~de-busk hassel (Corylus). -hakker nötväcka (Sitta europæa). -hase nöfnaa. -kraake, -krage, -krige nötkråka (Nucifraga caryocatactes). -kul små fyrkantiga stenkol. -olie valnötsolja. -skrige* (Garrulus glandarius). -snudebille nötvivel (Balanus nucum). -træ valnötssträd; av. hasselbuske; om virke: valnöt; en ~s spejl; amerikansk ~ hickoryträ. -vække* = -hakker.

3. nød, -en, nöf; til ~ i nödfall; nått och jämnt; nödförtigt; med ~ og neppe med nöd och möda, med knapp nöf. -adresse på växel: nödfallsadress. -grav rävens gömställe i nödfall. -ild eld som fås genom trästyckens guidning. -ret nödvärnsrätt. -sat rujern grått tackjärn. -talje sjo. nottalja. -værge nödvärn. — ~s-tilfælde nödfall.

nødde mindre klubba.

nødje tvinga, nödga. ~t nödsakad, tvungen.

nødig* adv. ogärna.

nøgel = 1. nøgle. -øst kumminost.

nøgen naken; paa den nøgne jord blotta marken. ~ jomfru = tidlos.

1. nøgle, -n, nyckel; mus. klav. -bøsse pluggbössa. -hank nyckelknippa. -kam nyckelax.

2. nøgle, -t, nystan; bot. blomsternystan, blomstergytring; v. nysta.

3. nøgle, -n, = nyggle.

nøgttern nykter; ~ kalv spädkalv, nykterdansare.

nøje noga; den ~este pris lägsta, sista priset; staa i et ~e forhold nära, intimt. -ag'tig noggrann; adv. noga. ~e-regnende, -seende nogräknad; kinkig; sparsam, gnidig, om sig.

nøjes låta sig nöja.

nøjsom anspråkslös, lätt att tillfredsställa.

nøk', ~ke nack. ~ke-rose* = aakande.

nøke sjo. plåga folket med onödigt arbete under fritiden.

nøle dröja, söla. -vorn senfärdig. — ~ri långsambet, söl.

nør' norr. Nørre-jylland Jylland.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

motsats mot de av Preussen annekterade hertig-
lömena (*Søndrejyland*).
nere no. folkligt: tända; ~ *sig ild*; ~
paa varmen; ~ *op*.
nerke = *nysle*.

nerz = *nirts*.
nest båtakjul.
neste nystan; v. nysta.
net* = *naut*.
netter fisknotar; se *not*.

O.

oberst (*o*) överste.
objekt* ~s-predikatsord objektiv pre-
dikatsfyllnad.
obligation av. om enskild mans förskriv-
ning; *fr* *pante*-, *veksel-obligation*.
ohlige förpliktelse; *uden* ~ vid växel-
endossement: utan retur.
od' spets. ~de udde.
odder utter (*Lutra*). -**bølg** utterskinn.
odol odal. ~s-jente flicka, som väntar
att ära hela gården. -**ret** no. rätt för
arvinge att efter hembud och taxe-
ring återlösa jorden från ny ägare;
mot v. bördsrätt. -**søgsmaal** den rätts-
liga procedur, varigenom *odeleret* gö-
res gällande. -**ting** norska stortingets
andra kammare, som självt väljer *lag-
tinget*.
odins-hane smalnäbbad simsnäppa
(*Phalaropus hyperboreus*). -**høne**
hona av föreg.
offentlig*, *den* ~e *mening* allmänna.
ofte*, *aldrig* ~re mer.
okker ockra.
okle ankel, fotknöl.
okse*; no. av. tjur. -**bremse** nötating
(*Oestrus* ei. *Hypoderma bovis*). -**driver**
trädgårdsviva (*Primula elatior*). -**frø**
oxgroda (*Rana mugiens*). -**tunge***
(*Anchusa officinalis*). -**tungesop***
(*Fistulina hepatica*). -**øje** prästkrage
(*Chrysanthemum leucanthemum*);
gul ~ gullkrage (*C. segetum*). -**øjne**
gammaldags norska kakor av smör-
deg med sylt i mitten.
ol val, 90 stycken.
olafsskæg bergspring (*Asplenium*).
old ålder; i sms. ofta forn-. -**frue** före-
ståndarinna, husmoder på sjukhus o. bad-
ort etc. -**gransker** fornforskare, arkeo-

log. -**norsk** fornnorska; av isländska.
— ~e-fæder, *bedstefaders* ei. *bedæ-
moders* far. — ~ing gammel man,
gubbe, åldring.
olden ollon. -**berre*** (*Melolontha*).
older = *or*.
oldfrue = *oldfrue*.
oleander* rosenlager (*Nerium*).
olie*, *amerikansk* ~ ricinolja. -**bille**
majbagge (*Meloid*). -**blad** olivblad.
-**bær** oliv. -**lærred** vaxtaft.
olle källa.
olm adj. folkilaken; *en* ~ *okse*.
olsok olsmässa, 29 juli.
om konj., adv. prep. * omkring, kring; i
sms.: på nytt; *det er mig* ~ *at gøre*
det är mig angeläget, ligger mig om
hjärtat; *ham* ~ *det* det blir hans sak.
-**bestemme sig** ändra beslut. -**bringe**
bära omkring; bringa om livet. -**bud***
kommission, offentligt uppdrag. -**bytte***
inlösa sedlar. -**dele** utdela genom
kringbäring; ~ *breve*. -**drejningsfæde**
rotationsyta. -**drejningslegeme** rota-
tionskropp. -**drift** cirkulation i jord-
bruket. -**endskønt** även om. -**fade** om-
tappa vin. -**far** omgång. -**fares** fara
förbi varandra ei. mötas, utan att man
vet om det. -**fattende** bot. stjälkomfat-
tande. -**forenet** överenskommen; ~
dagten. -**fremt** på köpet. -**gaa** kring-
gå; ~ *loven*, *fæden*. -**gang*** um-
gänge; galleri. -**gangsskole** flyttande
[folk]skola. -**gangssyge** epidemi.
-**gældende** vederbörande, åsyftad.
-**gængelig** som är lätt att umgås med.
-**gængelse***; ~ *mod naturen* onat-
urlig last. -**hu** omsorg, omtanke.
-**hværv** = *omfar*. -**hyggelig** om-
sorgsfull, omtänksam, sorgfällig.

-kostning [om]kostnad; *sagens* ~er rättegångskostnader. **-kringsædig** bot. omkringsittande. **-kumple** kasta om vartannat. **-land** omnejd. **-lidt'** om en stund. **-løb** omlopp; ~ i hovedet rörlighet i intelligensen. **-raade sig** tänka sig om. **-rids** grunddrag, kort framställning. **-rømme sig** klara sig. **-sagn** gram. predikat. **-skiftelig** föränderlig, obeständig. **-slagsvejr** ostadigt väder. **-slagstermin** betalningstermin för ränta el. kapital. **-sonst** förgäves; gratis. **-stilling** språk. metates. **-stryger** kringstrykare, landstrykare. **-sving** plötslig vändning el. förändring. **-svøb** omhölje; omsvep. **-sy** sy omkring; sy in. **-sætning** utväxling i musik. **-tale** omnämmande; bli gjenstand for almindelig ~ allmänt samtalsämne. **-tren't** ungefär. **-tren'tlig** ungefärlig. **-vendt***, ~e spanter sjo. kontras pant; ~ halsstilling = hjortehals. **-verden** världen omkring oss. **-væltning** omvälvning.

1. **omme**, helt ~ i naboens mark ända borta i; *hist ~ ved hjørnet* där bortom hörnet; *bodens tid er ~* förliden.

2. **omme** ca. anevällning i kons juver vid kalvningen.

ond*, *jeg fik ~t* jag svimmade; *jr vond*. **-skab** ondska. **-skabsfuld** elak. ~e sbst. ont; *vælg mellem to ~er* onda ting.

onkel farbror, morbror; *uret er hos ~* på stampen.

onn bråd tid, skördetid.

op upp; *gaa ~ og ned* sv. fram och tillbaka; *det gaar ~ i ~* det är hugget som stucket. 4:2 *gaar ~ går* jämnt upp. **-ale** uppföda, uppfostra. **-bevare** förvara. **-beredning** anrikning av mat. **-bud** uppåd; konkurs på gäldenärens begäran; *gøre ~* ge upp staten. **-byde***. ~ *nit gods til kreditørerne* avträda. **-byder** bankruttör, konkursgäldenär. **-bærer** bind suspensoar. **-dage** upptäcka. **-da'gelse** upptäckt. **-dager** upptäckare; detektiv. **-drage** uppfostra. **-dragelse** uppfostran; *han*

har ingen ~ förstår inte att skicka sig. **-dreje** skruva loss. **-dræt** uppfödande, pålägg av boskap; uppfödd boskap, ungboskap. **-drætte** uppföda. **-dækning** servering, anrättning. **-elske** [med kärleksfull vård] uppfostra, uppdraga; *selvbeherskningen ~s til en kunst*. **-evje** kölvatten, bakvatten. **-farende** uppbrusande. **-fin'dsom** uppfinningsrik, påhittig. **-fordre*** uppmåna. **-fordring**, *paa ~* på begäran; *jeg har ingen ~ til at gøre det* känner mig icke manad. **-fred** skydda under uppväxten. **-førsel** uppförande, beteende. **-gave** uppgift; problem; ämne för skriptum. **-give***, ~ *nit* *bo* ge upp staten. **-gæld** kursskillnad, agio. **-gør** uppgörelse. **-gørelse*** avslutande av räkenskaper, bokslut. **-halerline** sjo. revlina, revdämpningalina. **-hav** ursprung. **-havs-mand** upphovsman. **-høbe** hopa. **-hold** uppehåll; uppehålle; vistelse; dröjsmål. **-holdskilde** förvärvskälla. **-holdssted** vistelseort. **-hæve***, ~ *hinanden* ta ut varandra; *sagens omkostninger ~s* parterna få vidkännas var sina kostnader, rättegångskostnaderna kvittas. **-hæ'velse***, *gøre ~s* göra väsen. **-hør** upphörande, slut. **-kas'telse** kräkning. **-kavet**, *hun er ~* hon har ett förfärligt stök. **-klare**, ~ *en hemmelighed* bringa klarhet i, bringa ljus i. **-klæbe** uppklistra; ~ *paa lærred* uppfödra. **-kneben** väderspänd, uppblåst. **-kom[me]** källa. **-komst***, *videnskabernes ~* upplomstring. **-kræ've** inkassera, indriva. **-kvejl** sjo. uppkransa. **-lag** upplag, lager; upplaga. **-lagsbevis** band. väggattest, vägsedel. **-lagt*** disponerad; ~ *mælk* sur mjölk, från vilken vasslan fått avrinna. **-langer** upplånga. **-lænding** person från trakterna kring Mjösen. **-læsning** offentlig föreläsning av poesi o. d. **-løb** upplopp. **-løben** som skjutit upp i vädret; *en ~ dreng*; *en ~ rad* en »flaggstång». **-løse*** lösa; ~ *en ligning*, ~ *sukker i vand*. **-løs-**

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

ning lösning. -**maal** = *topmaal*. -**maaling***. -**maalingschef** motv. chef för [generalstabens] kartverk. -**mand** ordförande med utslagsröst i skiljesämnd; udda skiljeman. -**namn** öknamn, vedernamn. -**raad** rådlös. -**rejsning*** skadestånd; upprättelse; resning i målt, där dom vunnit laga kraft. -**rin'delig** ursprunglig. -**rin'delse** ursprung. -**rør** uppror. -**rørre***. -**rører** uppviglare, upprorsman, insurgent. -**sat**, ~ *pa* livad för; *str* -**sætte**. -**sider** = *gærdmand*. -**sig** = *indsig*. -**sigt*** uppeende; tillsyn. -**skove** hugga och lägga upp, avverka skog. -**skrift** [mat]recept. -**skørpet** uppslipad. -**skørjet** no. jäktad; altererad av hastigt påkommet arbete: da. = *faen*. -**smøge** röka upp, till slut; kavla upp; med ~*de arme*. -**spilet** uppspärred. -**spilt** uppspelt. -**spind** dikt, påbitt. -**stand** upplopp, resning. -**stan'der** ståndare; sja. avledarrulle, spelrulle. -**stive** stimulera, morska upp. -**stoppernøse** uppnåsa. -**stramme** muntra, liva, stimulera. -**strammer** = *stiver*. -**styr** väsen, spektakel, larm. -**sted** uppstötning; *moraliske* ~ skämts. ont samvete. -**svulmning** ansvallning. -**svulmninger** ganglier. -**svøm** alluvium. -**syet** färdigsydd. -**syn** uppsikt, tillsyn. -**sætsig** uppstudsigt. -**sætte*** uppskjuta; ~ *en ragekniv* stryka. -**tafset** upprispad, uppsnodd. -**tagelse*** intagning. -**tog** procession. -**trin** uppträde. -**træk** drag uppåt. -**trækker** bedragare i smått, person som tar oblygt betalt. -**trækkeri'** prejeri; *for at undgaa* ~ *maa man træffe aftale med kusken i forvejen*. -**tafset** = *tafset*. -**tajer** upptåg; oroligheter, upplopp. -**tajmer** stuptygel. -**vadsk** disk; bordkäril som diskas; *blaa*. »stortvætt». -**vakt** vaken *blaa*; *et* ~ *barn*. -**varte** oppvakta. ex. med en bukett. -**varier** opppassare, kypare. -**var'tningspige** opppasserska, på ångbåt el. lejd för en tillställning. -**visning*** mönstring, parad. -**øret land** alluvialland. -**øst** upphetsad.

operment auripigment.

1. **oppe*** uppe; *han er rigtigt* ~ *i dag* riktigt i tagen. -**bie** avvakta. -**børsel** uppbörd.

2. **oppe sig** rycka upp sig; *jeg skal ~ dig* väcka, sätta liv i.

optant* sarak. person, som, ehuru bosatt i det erövrade alesvigska området, på begäran fått behålla sitt danaka statsborgerskap.

or (*o*), ~**e-træ** al (Alnus).

orager träda.

orange*. -**vingesvamp** brandgul kantarell (*Cantharellus aurantiacus*).

orbug = *aarbug*.

ord*, **føre det store** ~ *orda* vitt, ta munnen full; *have et godt* ~ *pa sig* gott rykte; *han græder for et godt* ~ *för* ingenting. -**bram** ordprål. -**brud** löftesbrott, avtalsbrott. -**fast** ordhållig. -**flom** ordflöde, ordsvall, svada.

-**fører** den person som i riksdagen för ett partis, ett utskotts el. en utskottsfraktions talan; kommunalstyrelses ordförande; *byens* ~ motv. stadsfullmäktiges ordförande. -**lyd** ordalydelse. -**ret** ordagrann. -**skifte** ordväxling; diskussion. -**spil** ordlek. -**stilling** ordföljd. -**styrer** ordförande.

1. **orden** ordning. ~**s-duks** ordningsman.

2. **orden** orden.

or'dentlig*, *et* ~ *et menneske* aktningsvärd, oklanderlig i sin vandel; *vær nu* ~ *bråka* inte mer, var inte dum; *han fik* ~ [*med*] *pryl* grundligt; *det første* ~ *storting* ordinarie, lagtima. **ordre** order.

1. **øre** ouppodlad mark; allmänning. -**drev** = *overdrev*.

2. **øre** förbindelse mellan ok och dragstång.

øret möglik, angripen av svamp.

orgel*. -**bøsse** kulspruta, maskingevär.

orkastenot häv, varmed den i vaden instängda sillen upphämtas.

orlog*, *fare til* ~ *gå* i sjökrigstjänst. ~**s-gast** båtsman.

orlov permission.

~ senaste sammansatta ord. *o* = 0 i bo. *a'* trykstavelse, lång vokal. *a* trykstavelse, kort vokal.

orm mask; no. * = slange; *forfangelighed er hans* ~ skötesynd. **-stukken** maskstungen, maskäten. ~**e-gang** slingrande, ormlig rörelse; maskhål. **-græs** ormbunke. **-ham** ormskinn. **-hög** = *musevaag*. **-krudt** renfana (Tanacetum vulgare). **-musling** skeppsmask (Teredo). **-naal** liten havsnål, krumnosig tångsnipa (Nerophis lumbriciformis). **-pølser** gruppen Synoptidæ bland sjögurkor. **-slø** ormslå (Angnis fragilis). **-sukker** maskfrö. **-sygdom** mask. **-øgle** ormödla (Amphisbæna).

orre* = *aarfugl*.

ort 24 no. el. da. skilling.

ortolan *hortulan (Emberiza hortulana).

orv lieskäft.

1. **os'** oss

2. **os** växtsaft, save.

3. **os** lodmynning.

4. **os** os.

oskæl bergakal (en mussla Modiola vulgaris, stakeng).

osp = *asp*.

ost*. **-ø-flue*** (Piophilha casei). **-kar** ostkorg. **-kasse** ostlåda, fondue. **-kit** mikroorganismer, som framkalla ostens mognad. **-mide** ostor (Acarus siro). **-skorpe** ostkant, ostkalk. — ~**ø** ysta.

oter = *odder*.

otte åtta. **-øring** = *ottring*. **ottring** båt med åtta åror; allmannare: större båt.

otrere överdriva.

oven upptill; ~ i *købet* till på köpet.

-paa*, *han er ~* han är på det torra, rangerad karl; han är morsk.

over över; *han glemte det ~ læsningen* för läsningens skull; *sove ~ sig* försova sig; *tale ~ sig* tala i yrsel.

overbesigtigelse* andra besiktning.

overbevisø* övertyga. **-ning** övertygelse. ~**t** övertygad.

overbid framakjutande överkåk.

overblade skarva, laska stockar.

overbløde bloda ned.

overbrat' plötsligt, ett tu tre.

overbredsøl det man har över sig i sängen; filt; täcke; bolster.

overbærende fördragsam, tålig, överseende.

overdrage överlåta, transportera.

overdrev gemensam betesmark, byallmanning.

overdyne bolster, använd som täcke.

overdøve överrösta; döva.

overet', *vi kan ta det ~* på en gång, i ett tag.

overfangsglas delvis färgat glas.

overfladø yta. ~**isk** ytlig.*

overflø'dighed*. ~**s-horn** ymnighets-horn.

overfløjø överflygla.

overfodre vinterfodra, fodra över vintern.

overfor mittemot; *lige~* bild. gent emot, i förhållande till.

overformynderi da. statsanstalt, som förvaltar omyndigas kontanta medel, motav. förmyndarkammare för hela riket.

overfrak[ke] överrock.

overfuse överösa med osett.

overfødø = *overfodre*.

overfære överbevisa.

overfæringsbilledø metakromatypibild.

overgemt förlegad.

overgive* överlämna, ~ *en by* upp-giva; — ~**n** uppsluppen, okynnig. ~**t** uppgiven.

overgrat övergrad på st.

overgrund matjordslager.

overhaands övermåttan, utomordentligt.

overhaling*, *faa en ~* en grundlig skopa osett.

overholde iakttaga, ställa sig till efterrättelse, hålla i helgd, åtlöda.

overilte högsta oxid, superoxid.

overhøyp övergrad på st.

overhændig våldsam; *et ~t vejr*.

overhæng besvärligt, ständigt tillopp av människor.

overhørø förhöra, hålla förhör med; icke höra; *det ord har jeg ~t* detta ord undgick mig; ~*ø en lektie* höra upp.

overkodet som kotar över.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

överkomme gå ut med. gå i land med; komma över. **överkomlig** möjlig att komma ut med.

överkomplet övertalig.

1. **överlade** överlåta, överlämna, lämna.

2. **överlade** överlasta, lasta för mycket.

överlang' långs efter; *hun er saa ~* såvlig, långsam.

överlast förfördelande; *gøre en ~* förfördela, begå övergrepp mot; *lide ~* lida förfång; bli illa tilltygad.

överlegen överlägsen; morsak, högfärdig.

överlemmer övre extremiteter.

överleverje överlämna. **~ing** tradition.

överlæg överläggning; *med ~* med uppsåt, med berätt mod.

överlærer motsv. lektor.

överlæsse överlasta, lasta för tungt; överhopa; *~ med arbejde*.

överløb besvärligt, ständigt tillopp; översvämmande; överlöpande till fienden.

övermaade övermåttan, i hög grad.

övermaal för högt upptaget mått i bokslut.

övermand milit. överordnad krigsman.

överopsigt, överopsyn överinseende.

överordentlig utomordentlig; extraordinär; urtima.

överpostmester motsv. postdirektör.

överpresident högste chefen för Köpenhamns magistrat, motsv. överståthållare.

överret domstol i andra instans; *da.* motsv. hovrätt. **~s-prokurator, -sagfører** advokat, som är berättigad att föra talan i andra instansens domstolar; *jfr højesteretsadvokat*.

överrisle vattna.

överrække överlämna.

overse* förbise.

overseng = *overbredsels*.

oversidde försitta. **~r** kvarsittare.

overskib skeppet ovan vattenlinien.

overskrævs grensle.

overskyet mulen.

overskæg mustascher.

overskænk överste-munskänk.

oversken ny värdering; *jfr skæn, overbesigtigelse*.

overspænde* överanstränga.

overstadig uppsluppen; adv. övermåttan, utomordentligt.

overstander skogsbr. kvarstående träd av äldre generation.

overstemme överrösta i votering.

oversten löpare.

overstrømmende översvallande.

overstyr, gaa ~* gå om intet; *sætte ~* göra om intet; göra slut på.

oversæd säd, som sås efter en annan gröda; *rug er en god ~ til eng*.

oversæde = *forsæde*.

oversædig bot. översittande.

oversøisk transatlantisk.

overtaksation ny värdering.

overtandlyd tonet. supradentaler.

overtimelig överjordisk.

overtro* vidskepelse, vantro, skrock. **~isk** vidskeplig.

overtræt så trött, att man icke kan sova, nervöst trött.

overtvært, bryde ~ bryta tvärt av; bildl. göra slag i saken.

overtydte övertyga.

overtæln överteln, det övre låget i en not, vari stödet fastes.

overtøj ytterkläder.

overvaagen, han er saa ~ han kan omöjligt somna.

oververden den högre världen, motsatt vår värld; den synliga världen, motsatt underjorden.

overvindelse självövertinnelse.

overvurde överskatta.

overvælde sbat. övermakt; v. överväldiga, överhopa.

overvær närvaro.

overvættes övermåttan; adj. utomordentlig; *ikke saa ~ glad* icke så synnerligen, inte så värst.

overværighed instans mellan lokalmyndigheten och regeringen, särsk. = *amtmand*.

ovn ugn, eldstad, kakelugn, kamin.

-sæt så mycket bröd, som går in i ugnen på en gång.

ovre, hist ~ där borta.

~ senaste sammansatta ord. **ω** = 0 i bo. **a^l** tryckstavelse, lång vokal. **a^r** tryckstavelse, kort vokal.

P.

1. paa = *paafugl*.
 2. paa* i sms. av. å-; *det er ~ tide[n]* tid på; *han er ~ det dryg*, högmödig, stor på det; ~ *skud* inom skotthåll.
paanke klagomål, besvär; v. klaga, anföra besvär över.
paaberaabe åberopa.
paabid något att tugga på, en bit mat; napp vid fiske.
paademme fälla dom i en sak.
paafugl* (*Pavo cristatus*). ~e-træ vresigt virke av sykomorlönn (*Acer pseudoplatanus*). -sje* (*Vanessa Io*); allmännare familjen Saturniidæ.
paaføre*, ~ *en en ulykke* bringa någon i, ådraga.
paagaende som går på, burdus, på-flugen, framfusig.
paagribe gripa, häkta.
paagrænsende angränsande.
paagældende ifrågavarande, vederbörande.
paaholden sparsam, snål; *med ~ pen = paaholdt*. ~de snål, sparsam. **paaholdt** *med ~ pen* med hand i penna.
paahæng/elig benägen för att »hänga» om barn.
paahør, *i mit ~ i min närvaro*, inför mina öron. ~e åhöra.
paakende = *paademme*.
paaklage föra talan i, anhängiggöra; *den ~de sag*.
paakrævet av behovet påkallad.
paalang's längsefter.
paalemast mast i ett enda stycke.
paaligne vid taxering påföra.
paalstav »skafteelt», ett *sings bronsyxn*.
paalydende, *den ~ værdi* nominella värdet hos ett papper.
paalæg pålaga, skatt; ökning i en utgift; påökning av lön; åläggande; sovel på bröd el. smörgha.
paalebjen upplupen; ~ne renter.
paapakning en skopa ovetv.
paapegende* gram. demonstrativ.

paaprosning uppbröstande.
paarøre* vidkomma; *mine ~nde* mina släktingar.
paasagn anklagelse, beskyllning.
paase tillse.
paasige beskylla för.
paaske påsk. -dag, *første ~* påskdagen; *anden ~* annandag påsk. -lillie* (*Narcissus pseudonarcissus*).
paaskraa* på sned; *drage sig ~ tilbage* försiktigt dra sig ur spelet.
paaskud förevändning.
paaskønne erkänna det goda hos ngn, rättvist uppskatta. -lse erkännande.
paasmøgningshætte sjs. bramtratt.
paastaa*, *sigtede paastod sig frifundet* svaranden yrkade att bli frikänd.
paastaa/elig envis i sina påståenden.
paastaa/elighed rättthaveri.
 1. **paastand** påstående, yrkande.
 2. **paastan'd** på fläcken.
paastyr = *postyr*.
paastevne anhängiggöra.
paasætte*, ~ *ild* anlägga.
paataget* tillgjord, affekterad.
paatale v. åtala; klandra; *abst. åtal*; klander; ~ *sin ret yrka*, förfäktas.
-myndighet åklagarmakt.
paatruk/ken*, *den ~ne* trassaten.
paatvær'ke på tvären, bindi.
paatværs på tvären, egentligt.
paavente avvaktan.
paaværende, *hans ~ plads* »innehavande».
padde* (*Bufo bufo*); av. groda. -brosme paddtorsk (*Raniceps raninus*). -hat [hatt]svamp. -leg pärlbandsalg (*Batrachospermum moniliforme*). -rok fräken (*Equisetum*). -spy grodspott. -ulk paddulk (*Cottunculus microps*).
pagt förbund; *den gamle ~ gamle* testamentet. ~er = *forpagter*.
pak-bod litet magasin, särsk. godsmagasin på järnvägs- och ångbåtsstation.
-dug packlärtf. -dæksel i ångmaskin:.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före | .

lock på packdosan. **-fuld** proppfull.
-sadel klövsadel. **-værk** faskinbygg-
nad. **-æsel** laståsna.

pakke paket. **-nell'iker** pick och
pack.

pakt = *pagt*.

pai spelball. **~ø-moder** pallstötta.

pale något större, ung gråsej (1-3 år
gammal).

pallask pallasch, sidogevär med bred klinga,
ryttarsabel.

palm sälj- och pilarters hanhänge.

~ø-pil = *graavidje*.

1. **palmje***. **~'n** vegetabiliskt smör.

2. **palmje** mått: handsbredd.

paltorsk = *taske-kvabbe*.

pampasgræs* Gynerium.

1. **pande*** i huvudet. **-brask** hjärnskål,
skalle. **-haar** lugg.

2. **pande*** att steka i; fångpanna. **-grus**
pannsten. **-grød** stekt gröt. **-kage***,
slaa ~ kasta smörgås.

panserulk = *skægulk*.

pant*. **~ø-attest** gravationsbevis. **-bog**

inteckningsbok. **-brev** = *obligation*.

-gæld intecknad skuld. **-len** inteck-

nad statsjord. **-obligation** intecknad

revers, inteckning. **-protokol** inteck-

ningsprotokoll; *skøde- og* ~ inteck-

nings- och lagfartsbok. — **~ø** göra

utmätning hos.

panter*. **-fluesvamp** flugsvampen Ama-
nita pantherina.

papegoje* sja. drivare[segel]; papegoj-

fisk (Scarus); *svensk* el. *norsk* ~ tall-

bit (Pinicola enucleator); *islandsk* ~

lunnefågel (Mormon arcticus). **-and**

tordmule (Alca torda). **-mast** gäck-

mast.

papi'r papper. **-blomst** pappersblom-

ma (Xeranthemum). **-græs** papyrus

(Cyperus papyrus). **-morbærtræ** ja-

panskt pappersmullbärstrå (Morus

papyrifera). **-mølle** pappersbruk.

-smører bläcksudd. **-snække***

(Argonauta). — **~s-krølle** papil-

jott.

par*. **-aarer** handåror, vrickåror.

paradi's*, *hoppe* ~ hoppa hage. **-figen**

banan. **-fugl*** (Paradisea). **-pærer** vit

doyenne. **-æble*** (Malus precox);
av. tomat.

parafin* av. fotogen.

paraply-anker sja. skållankare.

parasol-svamp fjällskivling (Leptota);

stor ~ stolt fjällskivling (L. procera).

para't färdig.

parcel' mindre avsöndrad jordlott.

~le're styckta i smålotter, t. ex. för egna

hem. **~lis't** lägenhetsägare.

pardon! ursäkta!

park* fiskdamm; bassäng i fisksump.

-landskaber lövängar.

parres para sig.

part* del, andel, lott; särsk. del, som går

jämnt upp i det hela. **-haver** delägare.

-reder jfr följ. **-rederi** rederibolag.

parti* grupp av elever, som [privat]

undervisas tillsammans, läxlag. **-fælle**

meningsfrände, partikamrat.

partisan bardisan.

paryk*. **-blok** perukstock. **-blækhat**

fjällig bläcksvamp (Coprinus coma-

tus). **-due** (Columba cucullata). **-træ**

perukbuske, sumak (Rhus cotinus).

1. **pas***, *det er til* ~ *for dig* det är rätt

åt dig! väl bekomme! *jeg er ikke rig-*

tig til ~ *mår* inte riktigt bra.

2. **pas*** bergväg; respass.

passage'r*. **-gods** resgods.

1. **passee** adv. lagom.

2. **passee** v. *; ~ *sine forretninger*

sköta sina åligganden; ~ *et barn* se

till; *pas dig selv!* sköt dig själv! *pas*

dig! akta dig! ~*lig* lämplig, passan-

de.

passer* bågcirkel.

passia'r prat, kallprat; *vi slog af en* ~

tog oss en pratstund; ~! prat! ~ø

språka.

passion*. **~s-blomst*** (Passiflora).

passiv*, ~ *deltager*, *interessent* kom-

manditdelägare. **-formet** *verbum* de-

ponens.

pastinads-rod, **pastinak'** palsternacka

(Pastinaca).

pastoral*. **-seminarium** prästsemina-

rium.

paté puff.

patent* brev, som berättigar till utövande av

vist yrke; adj. utmärkt, förstklassig.
~ som lods. -sten skursten för skeppsdäcket.

paternitetssag mål angående faderskap till oskta barn, barnuppfostringsmål.

patron patronus.

patte spene; vulgärt bröstvärta på kvinna; v. dia. -**brik** napp. -**dyr** däggdjur. -**glas** amglas. -**gris** späddgris. -**told** napp. -**vorter** bröstvärtor.

pauke puka.

pave påve; magsäck i hammer.

peber* (från av Piper nigrum); *spansk* ~* (Capsicum annuum). -**fugl** pepparätare, tukan (Ramphastus). -**mynte*** (Mentha piperita). -**mælkehat** en pepparling (Lactarius piperatus). -**ms** gammal ogift dam. -**møplante** Aspidestrium. -**postej** ett slags pastej på färdkött. -**rod*** (Nasturtium armoracia). -**svend** gammal ungar. -**træ*** (Piper); källarhals (Daphne mezereum).

pebling gammaldags: djäkne, skolpojke.

pedel* vaktmästare i skola.

Peder Petter; ~ *drikker* alkekung (Mergulus alle).

peg skålmstycke.

1. **pejs** öppen murad spis.

2. **pejs** tjurens könslem.

pejse paa klå på, piska.

pelekunter rötsimpa, ulk (Cottus scorpius).

pelikan* (Pelecanus).

peloton (y) pluton.

pels*. -**lus** pälsätare (Nirmus). -**møl** pälsmal (Tinea pellionella).

1. **pen'** pen på hammare.

2. **pen'** penna [med skaft]. ~**ne**-holder pennskaft. -**split** stålpenna utan skaft.

3. **pe'n** adj. = *pæn*.

penge pen[nin]gar; penning, mynt; *rene ord for* ~**ne** klart besked, ord och inga visor. -**blad** penningarv (Lysimachia nummularia). -**blok** fattigbössa. -**brev** särak. assurerat brev. -**græs** höskallra (Rhinanthus). -**kas**se penningsskrin. -**løn** kontant lön. -**masse** ett lands penningtillgång. -**mu-**

ger, -**puger** ockrare. -**skab** kassaskåp. -**urt** skärvfrö, penninggräs (Thlaspi).

pennal pennfodral.

penning slant.

pensel*. -**skimmel** en svamp (Penicillium glaucum). -**tungede** en fågelfamilj: honungsätare (Meliphagidæ).

pensemånd vid järnvägen: spårväxlare.

pente sjo. skot; spröt.

pepperling* (Lactarius piperatus).

Per*, ~ *Tot* dumbon. -**drikker** = *Peder drikker*; tobisgrissla (Uria grylle). -**lo** fjällpipare, pomeransfågel (Eudromias morinellus).

per prep. *; ~ *stemme*, *kasse* vid; ~ *snude* vardagl. per man, »per skrov».

perfid trolös; lömsk.

perial litet rus. ~*iseret* pirum.

perikjon, ~um johannesört (Hypericum).

perle*. -**and** snatterand (Anas strepera). -**bønner** ett slags vita skärbönor. -**dykker** pärlfiskare. -**farvølt**,

~*t* *hest* grå och apelpastad. *Fru Lenngrens* ~*de stole*.

-**fluesvamp** rodande flugsvamp (Amanita rubescens).

-**humør** briljant lynne. -**høne*** (Meleagris numidica).

-**maage** vittrut (Larus glaucus). -**moder** pärlmo[r]. -**morfisk** Offers' plattfisk (Argyropelecus offerusii).

-**morfugl** (Argynnis). -**musling** äkta pärlmussla (Unio margaritifera).

-**skrift*** halvkopus. -**stikkeri** pärlbroderi. -**ugle** no. * (Strix tengmalmi);

aa. tornuggla (Hybris flammea).

pernonsmat gärdsmyg (Trogloodytes troglodytes).

perpendikulær vertikal.

perrelit vitkindad gås (Branta leucopsis).

perse pressa; ~ *en til at gøre noget truga*, *tvinga*; ~ *til eksamen* examinera skarpt, »klämma».

persille* (Petroselinum); *vild* ~* (Aethusa cynapium). -**blad*** ömtålig person.

person*, *jeg for min* ~ *del*. ~**el'** personlig; ~**el** *kapellan* aa *kapellan*.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före | .

perspektiv*. -snekke en virvelsnäcka (Trochus perspectivus).
pertentlig överdrivet, ängsligt noggrann om renlighet och ordning.
pertyrline sjs. penterlina.
pest*. -eddike rövarättika.
pestilens*. -urt skräp, pestilensrot (Petasites officinalis).
Peter*. ~s-fisk* (Zeus faber). -fugl stormsvala (Procellaria pelagica).
pibe* sbat. pipveck; skorsten; v.* gnälla, vissla; vna; *det er ikke en ~ tobak værd* två ruttna lingon. -and bläsand (Anas penelope). -blomst en art hållrot (Aristolochia sipo). -busk jasm. -fisk* (Fistularia). -hare* (Lagomys). -konsert kattaserend, visselkonsert. -lærke* (Anthus). -læg (Allium fistulosum). -stilke smala ben. -svamp oxtungsvamp (Fistulina hepatica). -ved = -busk.
pib-skid vulg. pipekagg. -sur ättiksur.
pedestal högt, smalt skåp.
pig* tagg; pik; jfr 1. pik. -dyr piggsvin (Hystrix). -fald pikefall. -haa, -haj* (Acanthias sarak. vulgaris). -frø* (Lappula). -hudede djurprovasen tagghudar (Echinodermata). -hvar[re]* (Rhombus maximus). -makrel = hestemakrel. -musling en byssusmussla (Pinna nobilis). -rokke spjutrocka (Trygon). -sild spigg (Gasterosteus); av. = -makrel. -skate knagrocka (Raja radiata ei. clavata). -sop, -svamp taggsvamp (Hydnum); *almindelig, bleg ~* blek taggsvamp (H. repandum). -straaler taggstrålar i fiskars tenor. -tromle rullharv. -ulk taggsimpa (Cottus liljeborgii). -var = -hvar. -væble spikklubba (Datura stramonium).
pige flicka; tjänsteflicka, jungfru. -dreng flickaktig pojke. -gæk sprätt. -hjem tjänarinnehem. -kys marånger. -værelse jungfrukammare.
pigg no. full.
pigge färdas på släde med hjälp av pik. **pisjækkert** kort överrock, kavaj (för sjömän), stortröja.
1. pik' pik; spjut; av. manslem. -øxe stridsyxa.

2. pik knackning. ~ke knacka, hacka med näbben.
pikkenik utfärd i det gröna.
1. pil* att skjuta med; höjdlinje i cirkelsegment. -alke sillgrissla (Uria troile). -and stjärtand (Anas acuta). -blad* (Sagittaria). -danneet pillik. — ~ø afsted rusa i väg som en pil.
2. pil* vide (Salix); rød ~ = purpurpil; øret ~ bindvide (S. aurita). -finke* (Passer montanus). — ~ø-gærde, -hegn pilhäck. -spinder pilvitgump (Liparis ei. Leucoma salicis). -urt* (Polygonum).
3. pil' i sm. se 3. pille.
pilchard* sardin (Clupea pilchardus).
pilegrim*. ~s-falk* (Falco peregrinus).
pilk konstgjord fisk. ~ø fiska med drag.
1. pille pelare.
2. pille sbat. piller; en ~ en smula. -bille egyptisk skalbagge (Ateuchus). -drager klotgräs (Pilularia).
3. pille v. peta; ~ barken af et træ skala av; ~ ertter sprita; ~ fisk, kaal rensa; niks ~ / inte röral -mel kornkli. — pil-ertter spritarter. -finger klåfinger. -kvern gröpkvarn, grynverk. -raadden genomrutten. — pillen = pertentlig.
pilte trippa, larva, knalla.
pimpe dricka, supa, pimpla.
pimpenille sippt fruntimmer, nipper-tippa.
pimpinelle backanis, bockrot (Pimpinella saxifraga); pimpinell (Sanguisorba). -rose = klitrose.
pinagtig plågeam, besvärlig. ~ø tider knappa tider.
pind pinne; outvecklad fjäder; strumpsticka; en ~ til hans ligkiste spik; have en ~ i livet ha sväljt en linjal; stiv som en ~ stel, otillgänglig. -gris = pindsvin. -hose mugg, hast-sjukdom. -svin se nedan. — ~ø-bygget byggt på klink. -hugger vedhuggare, som hugger av ris o. d.; småaktig häcklare. -hus skröplig koja. -kniv trädgårdskniv. -last småträd, grenar o. d.

- spil** skrapnosspel; pick och pinne, driva katt.
- pinde*** stift; = *pind*.
- pindsvin** igelkott (*Erinaceus europaeus*).
- fisk** piggfisk, klotfisk (slaktens *Diodon* och *Tetrodon*). -**knop** igelknop (*Sparanium*). -**tistel** ett slags kaktus. ~**e-hvede** = *dverghvede*.
- pine***, ~ *sig op* *sjs.* pina sig fram. -**gal spritt** galen.
- pinie*** (*Pinus pinea*).
- pink** *sjs.* fartyg med smal akterstäv.
- pinne** af förtunna.
- pinoldukke** i svarvstol: löpdocka.
- pinse** pingst. -**dag*** *sjr paaskedag*. -**lilie*** (*Narcissus poeticus*).
- pinseben** kofot.
- pi'nsel** kval, plåga.
- pip***, pipskägg; *sætte ven til dø*, »kola av»; *tage ven fra en kuraget*.
- pipa**, -**tudse** surinamtossa, pipa (*Asterodactylus pipa*).
- pip-and**, -**lærke** *se pipe*.
- pipling** pipping, Applesort.
- pippe** frem titta fram, bli synlig.
- pips** sjukligt barn. ~**e** ständigt gnälla.
- pir** ung makrill.
- piraal*** (*Myxine glutinosa*).
- pirke** peta. ~**ri** petgöra.
- pirkom** = *perikon*.
- pirogier** smördeg med inbakt fyllning.
- pirol** sommargylling (*Oriolus galbula*).
- pirre** peta på; reta, irritera. ~**e**-**mid**-**del** retmedel, stimulans. — ~**elig** retlig, irritabel. ~**ings-tærskel** *fyisol.* retningströskel. ~**is** liten kantig person.
- pisk** spö; hårpiska; *være paa en* ~ på tre kvart. ~**e***, ~**e fløde** vispa. ~**er** piskande träd, som växt för fort i höjden och står mot de kringstående.
- pist** gnäll, pip; gnällig person, stackare.
- pjaalter** grogg av kolsyrat vatten och konjak.
- pjalt** klädestrasa; stackare, krake. ~**e**-**bod** bod för gamla kläder; lumphan-del. — ~**et** trasig, klädd i paltor.
- pjank** dålig dryck, pjask; *blat.* struntprat, smörja, rappakalja.
- pjaskje** plaska, slaska. -**fuld** stupfull. -**vaad** dyvåt.
- pjat** struntprat. -**has** = ~**te-hoved**. ~**te** prata, pjollra. ~**te-gaas** prat-sjukt fruntimmer. -**hoved** pratmakare.
- pjece*** broschyr, strökrift.
- pjerrot** pajas, clown.
- pjevl** gnäll.
- pjog** (*d*) vekling, stackare, kräk.
1. **pjok'** *da.* = *pjog*.
2. **pjok'** *no.* liten pojke.
- pjoiter** = *pjaalter*.
- pjuds** = *pjog*.
- pjuske** göra lurvig, rufsa till. ~**t** rufsig.
- pjækkert** = *pjækkert*.
- pjæs** = *pjece*; slang: »kropp», person.
- pladder*** gytja, dy. -**fuld** bräddfull; stupfull.
- plade** plåt; bakplåt, bottenplatta, lam-mell; skiva (bord-, bänk- o. s. v.); yta; [låg] ljusstake; *sjs.* litet grund; pansar, harnesk; *slaa en en* ~ narra, lura stråk. för att få låna pengar. -**baand** för-bindningsplåt. -**bly** bly i skivor, val-sat bly. -**gangen** *sjs.* stråken. -**glas** taffelglas i stora skivor.
- plads*** *no.* = *husmandplads*; *gaa paa* ~! gå och sätt dig! -**angest** agorafobi, torgkräcka. -**folk** torparfolk. -**for-valter** inspektör. -**hjort** hjort, som efter striden under brunsten behåller platsen. -**hund** gårdshund, gårdvar. -**loge** fondloge. -**mand** = *husmand*. -**svimmelhed** = *angest*.
- plaffe** fara ut med en smäll. ~**rt** plugg-bössa.
1. **plag** *da.* fåle, unghäst.
2. **plag** *no.* klädesplagg.
- plage** plåga.
- plaid** = *plæd*.
- plama'se** vanprydande sår el. fläck i ansiktet.
- plan*** *sjr køreplan*. -**tog** ordinarie tåg.
- planke***. -**kap** avsågade plankändar använda till brände. -**værk** plank.
- plantage** plantering; skogsplantering.
- plantarmuskel*** fotsulmuskel.
- plante*** växt; v. plantera. -**bed** avdelning i en plantskola. -**bor** böjd spade

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

till omplantering. **-cellestof** cellulosa, växttråd. **-dyr** djurväxter, zoofyter. **-have** plantskola. **-jord**, **-muld** matjord, mylla. **-silke** konstgjort silke, kollodiamsilke. **-smör** vegetabiliskt smör.

plapre pladdra, sladdra.

plase = *plamase*.

plaser förnöjelse, förlustelse.

plaster*. **-smörer** pillertrillare. **-stryger** spatel.

plat, ~ *og krone* krona och klave. **-bor** bred syl, drill. **-fod***, ~ *en* sja. hundvakten. **-gattet** sja. med bred akterspegel. **-hammer** plåthammare. **-næb*** (Todua). **-rand** sja. märstrand, märribba. **-rokke** slätrocka (Raja batis). **-sæletøj** bröstsele. **-silke** otvinnat [broder]silke.

pladmenage bordayrtut, bordnppsats.

platine* järnskena, varav gevärspipa tillverkas.

platenage = *pladmenage*.

platonisk*, ~ *legeme* reguljär polyeder.

plattenslager da. plåtslagare; bida dragare, avindlare.

pleje pläga, bruka; vårda, sköta; abst. vård; ~ *sin magelighed* göra det bekvämt åt sig. **-anstalt** = *-stiftelse*. **-barn** fosterbarn. **-hjem** stak. hem, som mot betalning mottagit enstaka fosterbarn. **-moder** fostermoder; **-stiftelse** vårdanstalt, barnhem, fattighus.

plejel da. slaga. **-stang** vevstake i ångmaskin.

plønt vulgärt alldeles; *det var ~ som en hører en humle* precis; *han ville ~ gøre det* ovillkorligen, partu.

pleskener små sockerbröd.

1. **plet** fläck. **-fugl** nötkråka (Nucifraga caryocatactes). **-skud** träff i pricken, prick. — **~te** fläcka; ta fläckar, fläckas.

2. **plet** nysilver. ~ *tere* plätera.

1. **pligt*** skyldighet. **-arbejde*** dagsverksarbete. **-foged** uppsyningsman över dagsverkare. **-hus** lägenhet, som icke får sammanslås med annan jord.

-kørsel hästdagsverke[n]. **-lod** brostarringes laglott. — ~ *ø* vara skyldig.

2. **pligt** sja. *. **-stik** röringstek.

plire abst. blåsa.

plistre vissla.

pløg*. **-onn** den tid, då plöjningen skall ske. **-skate** plogrocka (Raja vomer et oxyrhynchus). **-skærben** plogben.

plomme plommon. **-pudding** plumpudding.

plov plog; *se plog*. **-aas*** plogtistel.

-fjæl muldfjäl, vändskiva. **-gang** om forntida bruk att på askonsdagen spänna nakna jungfrur för en plog. **-høvl** spånthvel, nothyvel. **-jern** so. plogbill; plogjärn, ploghuvud. **-penge** ett slags skatt. **-kæp** plogspade. **-kørfugl** = *bynkefugl*. **-rydde** = *-kæp*. **-skær** klogbill.

pludder dy, gyttja; obegripligt tal, babbel. **-bukser**, **-hoser** förr brukliga vida knäbyxor. **-is** issörja. **-vælsk** rotvålka. **pludre** pladdra; *kalkunen pludrer* kacklar.

pludselig plötslig[t].

pludset, **-fed** pussig, onaturligt fet.

plug' pligg; *han er rigtig en ~ en knubb*. **-ge** pligga.

plukke plocka; ~ *charpi* rispa. **-fisk** stuvad fisk. **-mad** stuvat kött. — ~ *ri* småplock. — **pluk-fisk** so *plukke-fisk*. **-gæld** småskulder. **-hugst** blädning.

1. **plump*** klumpig.

2. **plump** plumsande ljud, plums. ~ *ø* plumsa; ~ *ud med noget* obetänksamt säga ut.

plumre grumla. **-stang** puls för åske.

plyses av plyph.

plystre vissla.

pløde = *sandflyndre*.

plød-rem* filtrem, bärrem.

plæn, ~ *ø* gräsplan, gräsvall. ~ *ø* **-klipper** gräsklippningsmaskin.

pløg = *plisk*.

pløje* sponta. **-lag** matjord.

pløk' pligg, plugg; påle.

plø[e] dy, blöt jord, sörja.

pløse blåsa; v. bilda blåsor; *malingen ~r sig*.

pløsen = *pludset*.

pode ymp, ympkvist; avkomling, »planta»; v. ympa; *han er en væmmelig* ~ en otrevlig pearsedel.

podeks bakdel, stuss.

poj pojke.

pokker*, *en* ~s *dreng* satans pojke.

pointsmand = *pensemand*.

pol lugg, lo på tyger. -*islæt* polväft.

polar*. -*lom* islom (*Colymbus glacialis*). -*okse* = *moskusokse*. -*ræv* fjällräv, fjällracka (*Canis lagopus*). -*torsk** (*Gadus saida*).

polej-mynte poleja (*Mentha pulegium*).

polerje*. -*al* upprymmare för tapphål i ur. -*sten* brynsten.

polis* k nipslug, listig, illmarig.

politi polis[myndighet]. -*betjent* polis-konstapel. -*forholdsregel* polisåtgärd. -*fængsel* tillfälligt polishäkte, finka. -*ret* polisdomstol. -*skilt* polisbricka. -*stav* batong. -*vedtægt* polisförordning.

polisk*, ~ *ægteskab* vilt; *leve paa* ~ i vilt äktenskap.

polstre stoppa möbler.

polyedrisk *vinkel* solid vinkel, hörn.

pomerans*. -*fugl** fjällpipare (*Eudromias* s. *Charadrius morinellus*).

pompon* bollfrans.

poncere punsa.

pontificalier, *alle sine* ~ all sin ståt.

popo' = *podeks*.

poppedreng papegoja.

poppel*. -*buk* aspvedbock (*Saperda*).

-*pil* svartpoppel (*Populus nigra*).

-*sværmer* poppelnattsvärmarer (*Smerinthus populi*); = *pilesværmer*.

porcellæn [finare] porcelin. ~*s-blomst* två arter stenbräcka (*Saxifraga umbrosa* och *Cæspitosa*). -*snække** ormskalle, kauri (*Cypræa moneta*).

porre purjolök (*Allium porrum*).

pors* (*Myrica gale*).

port*. -*dræmpel* övre portdrympel.

-*hund* vakthund. -*laage* liten dörr el. grind i porten. -*lysing* portgång.

-*rum* portgång. -*seddel* inträdesbiljett. -*skinkel* portsänkling. -*skriver* skrivare vid en tullport. -*slaa* dörr-regel. -*stabel* hake för en styckeport.

portefeuille portföjl; *minister uden* ~ *motetv.* konsultatitiv statsråd; *minister med* ~ departementschef.

portion* kok. sats; *dobbelt* ~ dubbelt av vad som står i kokboken.

portner portvakt; ~*en* magporten, nedre magmunnen.

portulak* (*Portulaca oleracea*).

pose påse, väska; *spole i gader*; *tale rent ud af* ~ *n* tala ur skägget, sjunga ut; *ha rent mel i* ~ *n* ha sin sak klar; *tale for sin* ~ be för sin sjuka mor. -*kiger* tullsnok. -*not* snörpvad. -*ærmer* puffärmar.

possementmager snörmakare.

1. **post*** plats, anställning. -*aabner* poststationsföreståndare. -*aabneri* poststation. -*bræt* = *tafle*. -*bud** brevbärare. -*due* brevduva. -*fri* portofri. -*fuldmægtig* postmästarens närmaste man. -*hold* skifte på postväg. -*holder* person, som håller posten med hästar; entreprenör, som tillhandahåller hästar för landsvägs-posten. -*horn** glatt pipranka (*Aristolochia siphon*); posthorn (*blastocystisk*: *Spirula*). -*hus* postanstalt (kontor, station o. s. v.). -*kasse* brevlåda. -*kondukter* postiljon. -*kontrahent* = *holder*. -*merke* poststämpel; frimärke. -*opkrævning* postförskott. -*ruin* tunt postpapper. -*sted* postanstalt med dess verksamhetsområde. -*tafle* anslag om postens turer.

2. **post** skvattram (*Ledum palustre*).

3. **post** vattenpost, pump. -*heimer* skämts. vatten, »pumpenheimer».

-*rende* pumpränna. — ~*e* pumpa.

postej pastej.

postyr oväsen, spektakel; position, ställning.

posør person, som maskerar sig för att dupera folk.

pot mått: 0,006 liter; *en* ~ *kegler* spel. -*øl* ungef. svagdricka.

pote tass.

potens*, *i tusende* ~ i högsta grad.

potete[r]*, ~*s**. ~*s-græs* potatisblast, -*lampe* tunnbröd av potatis. -*lapper* potatisplättar el. bullar. -*rouletter*

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

runda potatiskroetter. -stappe potatismos, potatispuré.

pothval* kaskelot.

potte* kruka; ~ *er ude nu* är det slut; *A er ~ og pande hos B* allt i alla, B: s högra hand; *paa ~ i knipa*. -aal inlagd ål. -fugl grå flugsnappare (*Muscicapa ficedula*). -kram lergods. -ler krukmakarlara. -mager krukmakare. -ost potkes. -plante krukväxt. -skaar krukskärvor. -ske slev. -slikker tallrikelickare.

praas dank; ynkrygg, stackare.

pragt*. -bille praktbagg (Buprestis). -ederand, -ederfugl praktejder (*Somateria spectabilis*). -hest lyxhäst. -stjerne klättblära (*Lychnis dioica* et. *Melandrium*).

prairi präri. -hund* (*Cynomys*). -ulv* = *steppeulv*.

prakker tiggare.

praksis* praktik.

pral skryt. -bønne rosenböna (*Phaseolus vulgaris coccineus*). -hans stor-skrutare. — ~ *ø* pråla; skryta; ~ *nde farver* bjärta, skrikande.

pram' pråm, liktare. -sprøjte flod-spruta.

1. prange mångla; schackra; ~ *med heste*. ~ *r* gatuhandlare; gårdfari-handlare; hästbytare.

2. prange pråla, ståta, prunka.

3. prange forcera, pressa med segel, prånga.

1. prelle [kraftlöst] studsas tillbaka.

2. prelle retas, gyckla; ~ *en narra* särsk. för att få låna pengar. ~ *fi* prejeri.

pren pryil.

prent tryck.

pres*, *under ~ af sejl* med fulla segel. -foder* ensilage. ~ *se*-karm boktr. presskärra. -kommando avdelning, som sändes i land för tvångsvärkning. -ramme boktr. remmika. ~ *se* press; pressa; tvångsvärkning.

presserende brådskande.

prik*. -fisk nordisk laxsill (*Maurollicus mülleri* och *Scopelus elongatus*). ~ *ke*-naal sticknål. -penge båkavgift. prikke planter omskola.

prim vaesla. -ost simpel mesost.

prime ljuga, skarva.

primstav runstav.

prioritet* inteckning; *første ~*. ~ *s*-aktie preferensaktie. -haver intekningshavare. -laan hypotekslån. -obligation inteckning.

prippen snarsteken.

1. pris*, *sætte ~ paa* värde. -beretning prisredogörelse, prislista. -fortegnelse, -liste priskurant. -*vær*dig lov-värd, berömvärd.

2. pris*. -*dømme* förklara för god pris. -ret prisdometol.

1. prise*, ~ *sommeren* kläda sig sommarlikt, sitta för öppet fönster o. s. v.

2. prise förklara för god pris.

probabel sannolik.

probat* beprövad, säker, tillförlitlig; *et ~ middel*.

probenreuter provryttare.

probere* pröva stark metaller.

procedere föra process.

procent*, ~ *er* av. provision.

procession*. ~ *s*-larve larv av fjöl. -spinder ekprocessionspinnare (*Cnethocampa* et. *Taumatopoea*).

profit*. -stage besparingsapparat, ljusknekt.

proklama motv. årsstämmning, offentlig stämmning.

prokurator äldre, numera nedskrivande namn på saksförare, advokat.

prolik's långrandig.

prop', *en liden* ~ en liten knubb till pojke. -penge korkpengar.

proponent förslagsställare.

proprietaer patron, snare titel för gård-mand.

prosse, ~ *af* bröstas av; ~ *paa* bröstas upp.

protokol* protokollsbok; skol. klassliggare.

prote = *prossa*.

proteus olm (Proteus).

prov vittnesmål. ~ *ø* vittna.

provenu vinst, behållning, avkastning.

provins* landsort. -folk landsortsbor. -kreds valkrets i landsorten. — ~ *ial*-love landskapalagar.

provisor apotekarens första biträde, som kan vikariera på eget ansvar.

provisorisk*, ~ *finanslov* olaglig förordning, som av danska regeringen under en följd av år utfärdades, då folketinget nekade regeringen bevilning.

provisorium, jfr *provisorisk finanslov*.

provst*, ~ *6-penge* prostetunna. -**ret** prosteting, en domstol, bestående av prosten och *herredsfogden*, som i första instans dömer angående tjänstefel av präster och folkskolelärare. — ~ *1'* prosteri, kontrakt.

prud poetiskt stolt.

1. **prunel'** brunört (Brunella).

2. **prunel'** lasting.

prunk stått, prakt. -**lös** enkel, anspråkslös.

pruste frusta.

pryd prydnad.

prygl käpp; *en dragt* ~ ett kok stryk; *en stor* ~ en lång karl.

præ företräde.

præceteris (eg. *laudabilis præ ceteris*) berömlig framför de övriga), förr: högsta betyget vid *artium*.

prædik* av. titel. ~ *s-infinitiv*, objekt med ~ objekt (>ackusativ) med infinitiv. -**ord** predikativ, predikatsfyllnad.

präg prägel *blaa.*; *et* ~ *af sandhed*. ~ *präglä*. ~ *6-lön* myntskatt, slagskatt.

præk prat. ~ *6* predika; tala för mycket.

præliminæreksamen da. förr en examen på skolans mellanstadium, mellan realskolexamen och studentexamen; jfr *realeksamen*.

præmiss jur. motivering av dom.

prænumerando i försäkring.

præsenterte*, ~ *6* *gevær* skyldra. -**bakke**, -**bræt** bricka.

præst*, *gaa til* ~ *6* gå och läsa. ~ *6* *flynder* = *kongeflynder*. -**folk** prästen med fru. -**gjæld** pastorat. -**kjole** prästrock. -**krave*** (*Chrysanthemum leucanthemum*); större strandpipare (*Aegialitis hiaticula*). -**lus** snärjgräs,

snärjmåra (*Galium aparine*). -**penge** prästskatt. -**standen** prästerskapet. -**stykke** läckerbit. -**syge** halssjukdom.

præve abet. prov; försök; bevis; repetition till konsert el. teaterrepresentation; v. pröva; försöka; ~ *sig frem* treva sig fram genom försök. -**ballon** försöksballong. -**billede** provkort. -**klud** eg. märklapp, sydd av nybörjare; försöksobjekt. -**maal** likarmått. -**middel** kem. reagens. -**mærke** hallstämpel, guldsmedsstämpel. -**naal** probornål. -**sølv** kontrollerat silver. — ~ *6* *prøvning*.

publikum allmänhet[en].

pude kudde; *sy* ~ *under armene paa en lægga* hyenden under någons armar.

1. **puds** [kalk]puts; stått.

2. **puds** puts, skämt. ~ *6* narra.

3. **puds** = 1. *pus*.

4. **puds** till hundar: bit'en.

1. **pudse** putsa; ~ *6* *nasen** snyta sig. -**garn** trassel. -**klud** polertrasa. -**kniv** garvarens skavjärn. -**maskine** toppkardaputsningsapparat. -**ske** murslev. — **pudsholt** smärgelskiva.

2. **pudse** tussa en hand.

pudse'rlig, **pud'sig** lustig.

1. **puf** knuff; puffärm; puff, soffa utan ryggstöd; *tage noget paa* ~ krita; *gaa op paa* ~ >fläkta> i examen. ~ *6**, ~ *6* *6* *noget til eksamen* låta bli att läsa det i hopp att ej bli hörd.

2. **puf** potatisbullar, fyllda med köttrester och stekta i flötter.

puffer puffert.

puffert liten pistol.

1. **pug'** plugg; *kunne noget paa* ~ orddagrant utantill. ~ *6* *6* plugga.

2. **pu'g** gnider. ~ *6* skrapa samman pengar. ~ *6* *6* girigbuk.

1. **pukke** knacka sten. -**sten** packsten, makadam. -**værk** stampverk för tvättning av malm.

2. **pukke** (*av*) pocka, tvinga; *han* ~ *6* *6* *sin rigdom* skryter av.

pukkel*, *give en paa* ~ *6* på huden. -**blaat**, -**fedt** påkolja. -**hval*** = *knæl*

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före |

hval. -okse bisonoxe; zebnoxe. -yngel drönaryngel. — puklet pucklig. **puk**[d] kull på hatt. **pulard** gödd kyckling. **puldre** mussera, bilda blåsor. **pulje** i apet: pulla, pott. **puller**[t] sjo. pollare. **puls***. -vanter, -varmere stickade arm-muddar. **pult** pulpet. -ost gammal ost med kumin. -tag = halvtag. **pulterkammer** skräpkammare. **pumpe** (ω) pump; v. pumpa. -drag pumpslag. -emmert pumpsko. -hjerter klaff, ventil. -nikke pumpvipp. -spiger = nellikspiger. -stempel pumpkolv. -svejv pumpvev. -tud pip. **pund** (efter 1899 i da. jämnt) 1/2 kilo, da. no. skålpund. -kage korintkaka. -læder grovt sulläder, buntläder. -pære ett slags stora päron. -traad grov tråd. **punder** stort besman, pyndare. **pung***. -abe* (Phalangista). -bjørn* koala (Phascolarctos cinereus). -dyr*. -egern* flygande pungkorre, flygpungdjur, sockerekorre (Petaurus sciureus). -gnaver Phascolumys. -grävling* (Perameles). -maar* (Dasyurus). -mejse* (Parus pendulinus). -mus = vombat; namn på mindre pungdjur i allm. -odder* simpungdjur (Chiroeetes). -rotte* opossum (Didelphis). -stær en amerikansk fågel (Icterus). -ulv pungvarg (Thylacinus). **punktum** punkt, akiljetecken. **puns**, ~el puns. ~le punsa, ciselera. **puntlæder** = pundlæder. **puppe***. -hylster kokong. -snegl snäck-släktet Pupa. 1. pu'r ren. 2. pur' en massa tjockt, tovtigt hår. -haar lockigt hår. -haaret lockig. -havre* (Avena strigosa). -læg gräslök (Allium schoenoprasum); *st. porre*. **purk** liten parvel. **purke** so. **purpur***. -hejre* (Ardea purpurea). -pil = redpil. -skæl purpurnäcka.

1. **purre** = porre. 2. **purre** haaret få håret att stå. 3. **purre** marbacke. ~let marig. 1. **pu's** smekord: kisse; lilla docka; *det lille* ~ da. det lilla väsendet. 2. **pu's** var. -bikken varhård. **pusle**, ~ halmen i sengen ruska om; ~ et barn kläda och tvätta; ~ med noget, ~ om pyssla; *jeg hører noget* ~ röra sig, prassla. **puslet** krasslig. **pusling** liten dvärg, tomte. **pusselan'ker** små händer och fötter. 1. **pust*** fläkt; no. andedräkt; *trække* ~ en hämta andan. ~e blåsa; andas. ~er blåsbälg. 2. **pust** strid, dust; *et drojt* ~ sjukdomsanfall. 1. **putte** stoppa, lägga; ~ noget i lommen. 2. **putte** hõna; som smekord: pulla, putte. **pylre** om klema bort. 1. **pynt** spets; udde; topp. 2. **pynt** prydnad; grannlåt. ~e* göra fin; ~e sig göra omsorgsfull toalett. ~e-bord toalettbord. -dukke mode-docka, kokett. -haandklæde parad-handduk. -sager monteringsartiklar. — ~elig nått, snygg. **pyntenet-stag** stampstag. -stræber stampdævert. **pyramide***. -brusk kambrosk. -poppel = rispoppel. **pyrchjagt** smygjakt på hjortdjur, varvid varje jägare för sig förföljer villebrådet. **pyt** vattenpuss. -and kricka (Anas crecca). **pytting** upplånga, del av ett spant. -bolt sjo. puttingsbolt. **pægl** 0,242 liter. **pæl** påle, stolpe. ~e-aag bryggok. -befæstning palissadbefästning. -buk pålkran, hejare. -krebs borrräffa (Limnoria terebrans). -mast mast i ett stycke. -musling, -orm skeppsmask (Teredo). -rod pålrot. -stik sjo. pålstek. **pæn** vacker; *et* ~t menneske väluppföstrad.

pæon pion (Pæonia).

pære påron. -**dansk** urdansk, äkta dansk, jfr *kavnorsk*. -**dum** kodum. -**fuld** stupfull. -**has** svullnad i haslederna, piphas. -**tang** stängarten Macrocytes pyrifer. -**vigtig** udryg. -**vrøvl** genuint struntprat.

pæse flämta.

pøjt dålig vara, skräp.

pøi* kudde, dyna.

pøise korb; *det kommer ikke an paa*

en ~ i slagtetiden det är inte så kinkigt; *rosinen i ~n* huvudsaken, det bästa. -**pind** korvsticka; *koge suppe paa en ~* på en spik. -**snak** nonsens, dumheter.

pønastipulation överenskommelse om vite för kontraktsbrott.

pønse fundera; *~ paa høvn* ruva.

pøs pyts; gammal hatt, skopa. ~ø, *det ~er ned* regnet faller i strömmar, det ösregnar.

Q.

qu- Franska och latinska ord med *qu* torde vanligen återfinnas i ett svenskt lexikon över främmande ord

eller i franskt eller latinskt lexikon.

qv- Da. och no. ord med *qv* se *kv*.

R.

ra ett slags grusås, ändmorän, särsk. vid Kristianiafjorden.

1. raa råget. -**buk** råbock. -**dyr** rådjur (Cervus capreolus). -**gjeit*** av enkelbeckasin (Telmatias gallinago). -**kelle** rådjursbog.

2. raa ajo. rå. -**hanger** råbogsstropp.

3. raa adj. rå; *~ produkter* råvaror; *æggene er ~* alltför löskokta; *~t brænde* sur ved; *~t vejr* ruskigt, gråkallt. -**bagt** degigt, bakat med stål-kant om bröd. -**bjerg**et inbärgad i fuktigt tillstånd. -**damp** fuktighet i luften. -**flot** urgentil, vräkig. -**hugger** grovhuggare. -**jern** tackjärn. -**koldt** *vejr* gråkallt. -**rand** stålrand i bröd. -**skær** = *rødskær*. -**s'lag** kött av ny-slaktat djur. -**vaad** om trä: otillräckligt torkad, rå. -**æg*** = *ruæg*.

raab rop. ~e ropa. ~en* av acklamation. ~er* språkrör.

1. raad råd; da. särsk. i sms. om olika slag av kommunal representation; *han ved ikke sin[e] arme* ~ han vet varken ut eller in, vet sig ingen levande råd. -**færdig** rådig, beslut-

sam. -**mand** ledamot av magistraten; vanlig flundra (Pleuronectes flesus). -**snild** rådklok. — *~ighed* disposition, förfogande; *til min ~ighed*; *være ude af ~ighed over sit bo* icke råda över sitt gods, vara satt under förmyndare.

2. raad' eg. förruttelse; var. -**plante** mullväxt, saprofyt. -**svamp** saprofytiskt levande svamp, motsatt *snylte-svamp*. — *~den* rutten. ~ne ruttna.

raade bergsnultra (Labrus rupestris). **raag** = *1. raage*.

1. raage råge, liten hög.

2. raage* = *kornkrage*.

raake no. blåkråka (Coracias).

raal ris, skräp av grenar i skogen.

raane fargalt.

rabalder väldigt buller.

rabarber* (Rheum). -**parasolsvamp** rodnande fjällskivling (Lepiota rachodes).

rabat* uppslag på uniform. -**jern** drivjärn.

rabb[ø] ofruktbar bergås.

rabl klotter, kludder. ~ø* skriva fort

* även det direkta motsvarande av ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

el. vårdslöst, klottra; *det ser för ham* det går runt i huvudet för honom, han är inte riktigt klar i knoppen.

rabundus, *gaa* ~ gå åt skogen, i putten.

1. **rad***, ~en kommer til mig turen. -**byg** tvåradigt korn. -**gaas** prutgå (Branta bernicla). -**mager** mager som ett skelett; *nr benrad*. -**renser** klösharv. -- ~e-**löv** bergspring (Asplenium); *rundfinnet* ~ (A. trichomanes).

2. **rad'** bängel, lymmel; *en snu* ~ en slug rackare.

radbrække rådråka.

radekop usel cigarr.

radesyge en hudsjukdom, ofta av syfilisikt ursprung.

radi's = *raddike*.

raffe kasta tärning, spela raffel.

raft stång, stör; takfot, utskjutande tak. ~e ett slags pitprops, huggna träd om 7 till 20 cm. i diameter.

rag akum, vågskum, sjöstänk.

1. **rage** röra; sbst. mest i sms. eldraka; ~ i *ilden* röra om i kakelugnen, rykta elden, sköta om brasan; ~ *noget sammen* rafa ihop; räfa samman; *med et hoved rakat*; *hvad nr det dig?* angår. -**kniv*** bnat. rivjärn. — ~lse gammalt värdelöst gods, skräp.

2. **rage** sticka fram, upp, ut.

ragg* styvt hår. -**sokker** sockor av getragg för skidåkning.

ragne = *rakne*.

raj-gaas = *radgaas*. -**græs** renrepe, engelskt rajgräs (Lolium perenne).

rajole = *reole*.

rak' pack, rackarfölje.

rakefisk fisk (särsk. *ørred*) som jäst, ungefär som surströmming.

rakitis* engelska sjukan.

1. **rakke** sjo. rack; rackbalte. -**klaade** rackklot. -**line** rackupphalare; racktalja. -**trosse** rackbälte.

2. **rakke**, ~ til gå illa åt, smutsa ned; ~ *ned paa* tala illa om, nedsätta.

rakkelhane* bastard av tjäder och orre.

rakker* hudavdragare; bödelsknekt;

ett kortspel. -**mær** skinkmærr; liderligt kvinnfolk.

rakle bot. hänge. -**træer** hängeväxter (Amentaceæ).

rakne om ssm: slippa upp.

rakster räfsning; det som räfsas upp.

rakstvej smal skogsstig, fädrev, fästig. **ralle** rossla.

rallike häst, krake.

1. **ram** skarp, amper, från.

2. **ram** slag; *faa* ~ *paa* komma åt. -**buk** pålkan, hejare.

ramaskrig klagoskri, jämmerrop; *nr Matt. 2: 12*.

ramasse järnsprot.

rambu's ett slags hasardspel.

ramdug = *raendug*.

1. **ramle** para sig om harar. -**tid** harens parningstid. — ~r *harbane*.

2. **ramle*** störta samman; larma.

1. **ramme** träffa; *skuddet, slaget, lynet, bebrejdelsen nr ham*; ~ *pæler ned* driva ned pålar, ramma.

2. **ramme** ram.

1. **rams** ramslök (Allium ursinum); rams (Convallaria polygonatum o. multiflora); kropp, mjölke (Epilobium angustifolium); nattviol (Habernaria bifolia).

2. **rams** rabbel; *løre paa* ~ utantill. ~e *rabbla*; sbst. ordramsa, rabbel, prat.

ramshoved [häst med] böjd huvudform.

ran rån. ~s-**mand** rövare, rånare. ~e råna.

rand* kant. -**blomst** bot. kantblomma. -**frø**, *hvashaaret* ~ rödfloka (Torilis anthriscus).

randsel = *ransel*.

rangel rummel.

rangere* växla järnvägsvagnar.

1. **rangle** vackla, ragla; rumla, festa. -**fant** festprisse.

2. **rangle** skallra.

rangskib linieskepp.

rank högväxt, smärt.

ranke* v. binda upp; ~ *sig* slingra sig upp. -**fædder** rankfotingar, en avdelning bland kraftjuren (Cirripedia). -**kniv** träd-

gårdakniv. -väkst slingerväxt, klängväxt.

ransel ränsel.

ranson* lösepenning. -fad vattenfat, vattenliggare; köttina.

rante = *radgaas*.

ranunkel* smörblomma (*Ranunculus*).

1. **rap*** slag; i ~pen på ögonblicket.

2. **rap*** rask. -mundet munvig.

3. **ra'p** glidning, skred, jordskred. ~**ö** glida, börja glida.

4. **rap** andens läte.

rapee' ett slags snus.

rapert' kanonlavett.

rapgræs ängsröe (*Poa*).

raphøne* åkerhöna (*Perdix*).

1. **rappe** snattra; = *rahe*.

2. **rappe*** kalkslå.

rappenskralde grälsjuk kvinna, xantippa.

raps* (*Brassica napus*); *se rybs*.

rapse hugga åt sig, snatta. ~**n** snatteri.

rapunsel rapunsel (*Phyteuma spicatum*); rapunselklocka (*Campanula rapunculus*); stor blåklocka (*C. persicifolia*); ängsklocka (*C. patula*).

rar da. präktig, förträfflig, god, söt; no. underlig, konstig. ~**ing** no. underlig kurre.

ras* no. anfall; *et ~ af uskikkelighed, af fid.* ~**ö** rasa; no. rasa ned; *en ~ende smerte* ursinnig, våldsamt.

1. **rask** rask, *17g.* -magergarn kamullagarn.

2. **rask*** avfall, skräp.

3. **rask** adj. rask; ~**vek** utan tvekan.

raske sig om *deg*: gå upp, börja jäsa.

rasp* grov fil; rivebröd, stötta skorpor. -hus äldre straffarbetsanstalt, där fångarna fånga raspas färgtrå. ~**e-tunge** riktunga hos sniglar.

raspe rasp, en utslagen sjukdom på hästens ben.

raspel höskallra (*Rhinanthus*).

rast överställ, ställband i masugn.

rat' ratt, spakhjul. -line drilltåg.

ratafia* likör; frukt nedlagd i rom.

rate avbetalning. -**veksel** i Norden bruklig växel, ställd på avbetalning.

ratihabere godkänna, t. ex. om förmyn-dare, vars myndlig ingåt en förpliktelse.

raute om kor: råma, böla. -**gaas** vit-kindad gås (*Branta leucopsis*).

1. **rav'** da., **ra'v** no. aldeles, spritt; ~*ruskende galen*, = -*gal*. -**gal** spritt galen. -**jydsk** äkta jutsk.

2. **rav'** da., **ra'v** no. bärnsten.

3. **rav** torkade fenor m. m. av helgef-lundran, favoriträtt på Västlandet; *se rek-ling*.

rave famla.

ravigaas = *radgaas*.

ravn korp (*Corvus corax*). -**kaate** kaja (*C. monedula*). -**snegl** en snäcka (*Succinea*).

-**sort*** kolsvart. — ~**e-fod*** kråkrasse (*Coronopus*). -**krage** svartkråka (*Corvus corone*). -**krog** krok-vinkel. -**moder** onaturlig moder. —

~**s-kop** ramskopf hos hästen, då huvudets profil bildar bäge utåt.

ravnudg ett slags segelduk, tältduk, buldan.

real*. -**afgangseksamen** da. förr = *præliminæreksamen*. -**artium** no. motsv. studentexamen på reallinien. -**eksamen**

da. officiellt: en examen, som avlägges i den ettåriga överbyggnaden på

mellemskolen; no. populärt: matematisk-naturvetenskaplig lärarexamen. -**fag**

matematisk-naturvetenskapliga ämnen. -**klasse** da. ettårig överbyggnad på *mellemskolen*. -**student*** no. per-

son, som avlagt *realartium*. -**stude-**

rende no. student, som förbereder sig på matematisk naturvetenskaplig

lärarexamen. — ~**ist** no. = *realstu-*

derende; lärare med matematisk-naturvetenskaplig lärarexamen; da.

förr: lärjunge i *realklassen*.

reb rep; da. sv. = *rev*; *tage* ~ i *sejlene*.

-**kaus** revhål. -**liner** revband. -**løjert**

revlödra. -**skinkel** revtaljeskänkling.

-**streg** revband. — ~**erbane** repslagarbana.

rebronnements-punkt* matem. = *spids*.

-**station** station, där spåren gå in i spetsvinkel.

red redd.

redan (*ay'*) mil. sågverk.

* Ären det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

1. **rede** reda, ordning; adj. redo, färdig; *have paa ~ haand* ha ngt klart, i ordning; ~ *penge* reda, kontanta.

2. **rede*** fågelbo, näste; näste i dålig mening, dåligt folks tillhåll. -**rod** nästrot (Neottia nidus avis).

3. **rede** v. reda till, göra i ordning; ~ *en ilde til fara* illa med; ~ [*op*] *en seng* bädda; *som man ~r, faar man ligge* som man kokar, får man äta; ~ *haaret* kamma.

redobon redobogen, villig.

redelighed* av. reda, klarhet.

referat*, **mundtligt** ~ [rätt till] muntlig föredragning.

refle rensa; ~ *bønner*.

refunderer återbetala, återbära, gottgöra. **refusion** restitution.

regalere traktera.

regjeli*, ~*ler* månadsrening, menstruation.

regimente regemente, regering.

registrering* jur. bouppteckning.

regle ramssa.

reglisse lakritsbåtar o. a.

regn*. -**bue** regnbåge. -**bufisk** = haren av *havjunker*. -**bue-ørred** regnbågs lax (inplanterad knälfornisk art, *Salmo irideus*). -**byge** regnby, regnskur.

-**fang** behållare för regnvatten. -**fugl** = *spove*. -**orm** daggmask, metmask (Lumbricus terrestris). -**piber** =

spove. -**sejl** regntält, soltält till båt.

-**skørm** paraply. -**skyl** störtregn.

-**slag** regnkrage. -**spove** spov (Numenius); *enkelt, lille* ~ småspov (N. phaeopus); *dobbelt* ~ storspov (N. arquatus).

-**stykke** regnkappa.

-**svanger** regnbådande, regndiger.

-**tæt** vattentät. -**tøj** vattentätt tyg.

1. **regne** regna.

2. **regne** räkna. ~**e-kunstner** räkne-
mästare. -**stok** proportionskala med
mot varandra rörliga delar, enkel
räknemaskin. -**stykke** räkneuppgift,
tal. -**tavle** griffeltavla. — ~**ing***,

det svarer ikke ~ lönar sig icke.

~**ings-art** räkneseätt. -**bud** inkasserare.

-**svarende** inbringande, lönande.
regnfang = *rejsfan*.

rejder sjs. förstärkning, kloss.

reje råka (Palæmon).

rejekt kuggad i examen; *gaa ~ falla*
igenom. **rejicere** underkänna.

rejnette renett, apple.

rejsfan renfana (Tanacetum vulgare).

1. **rejse** uppressa; ~ *en trætte* börja;
~ *en sag mod en* anhängiggöra.

-**gilde** taklagsfest.

2. **rejse** resa, fara; sbst. resa, färd;
lykke paa ~n lycklig resa. -**fælle**

reskamrat. -**gilde** avskedsfest. -**kær**
reslysten. -**pose** resväska. -**rekvisita**

reseffekter. -**rute** marschruta, resplan.

-**sæk** kappsäck. -**taske** resväska.

-**tøj** bagage, resgods; ytterkläder.

rek' tvärstång, bom, räck.

reke driva; ligga vårdslöst.

rekling torkade buk- och sidostycken
av helgefundra; *se rav*.

rektapapir värdepapper, ställt till viss
man, icke till order.

rekurs regress.

rekvirenten sökanden i lagsökningsärende.

rekvisita*, ~*er* litrak. skrivmaterialier.
~*us* den lagsökte.

religion* som skolämne: kristendom; *flink*
i ~. ~**s-fæller** trossyskon.

rem*, *have en ~ af huden* ha samma
svaghet; *aaa fort som ~mer og toi kan*
holde allt vad tygen hålla. -**orm** Li-

gula. — ~**me-sæl** storkobb (Phoca
barbata).

remedier don, apparater.

remise vagnsskjul.

rempe = *rimpe*.

remse ramssa; no. remsa.

1. **ren*** = *rensdyr*. -**belling** huden på
renens ben. -**blom[me]***, -**blomst**

månöga (Ranunculus glacialis). ~**s-
dyr** se nedan.

2. **ren***, *holde ~ mund* hålla tyst; *gore*
sig ganske ~ ge ut sin sista slant;

paa det ~e klara; *det havde jeg ~t*
glemt alldeles; *have ~t mel i posen*

vara alldeles oskyldig, ha gott sam-

vete, ha klara papper. -**gøring** stor-
städning. -**gøringsskone** skurgumma.

-**livet** kysk, fläckfri.

3. **ren** åkerren.

~ senaste sammansatta ord. *o* = O i bo. *a'* tryckstavelse, lång vokal. *a'* tryckstavelse, kort vokal.

rend rännande, spring; löpning.

1. **rende** springa, ränna. **-bane** tävlingsbana, kapplöpningbana, vädjebana. **-buk** murbräcka. **-knude** löpknut. **-kælling** gumma, som går med bud; skvallerkäring. **-lække** löpsnara, rännsnara.

2. **rende** rinna; sbst. ränna. **-arbejde** process för framställning av smidesjärn direkt ur malmen. **-bor** pumpbör.

3. **rendje** varpa, ränna; sbst. skärkrona. **-bom** varp. **-garn** ränning, varp.

renovation renhållning; jfr *dag-*, *nutrenovation*.

rensdyr ren (*Cervus* el. *Rangifer tarandus*). **-brems** renbroms (*Oestrus tarandinus*). **-lav**, **-mos** renlav (*Cladonia rangiferina*). **-tak** renhorn.

rense* rena, rengöra; ~ *sig for en beskyldning* bevisa sin oskuld, rentvå sig. **-hul** på ångmaskin: manhål. **-maskine** sådesrensningmaskin, kastmaskin. — **~lse** rening. **~lses-ed** värjemålsed.

rente*, ~[r]s ~ ränta på ränta, sammansatt ränta. **-nyder** rentier. **rente're** avkasta, rendera.

reol bokhylla; sättarpulpet, regal. ~ **8** gräva ett land två spadtag djupt.

reparterje repartisera, dela utgiften.

~ings-regning bolagsräkning.

reprimande förebråelse, tillrättavisning.

repräsentant*. **-skab** no. motsv. stadsfullmäktige; förtroenderåd, utskott inom bankbolag o. d., som utövar tillsyn med styrelsens förvaltning, förstärkt styrelse.

reps tyg med upphöjda (snett gående) ränder, rips.

re'seda reseda (*Reseda odorata*).

reservnæring bot. upplagsnæring.

residere vara bosatt; jfr *kapellan*.

resleje hjälpa till rätta.

resoller rissoler.

respekt*. **-stridig** respektvidrig, vanvördig.

rest*, *staa til* ~ restera.

1. **ret** rätt; rak, rät; *ikke ~tere end jeg ved så vitt jag vet; ti kendes for* ~

alltså prövar rätten skäligt. **-baaren** legitim. **-førdig*** rättvis. **-haset** rakhastig. **-holter** parallellskiva. **-hval*** = *sletbag*. **-kant** rätvinklig figur. **-ledning** vägledning, handledning, ledtråd. **-lærende** renlärig, ortodox. **-mæssig** rättmätig. **-ske[de]** snlek. gradskiva. **-staaende lemmer** lodrätt stående. — **~ten** rätan, rätsidan.

2. **ret** sbst. rätt, domstol; *gøre enhver ~ og skel* göra skäl för sig, göra var man rätt. **~s-auktion** exekutivauktion. **-bog** dombok. **-brud** rättskränkning. **-bygning** rättssystem. **-forfølgning** rättsprocedur. **-forlig** förlikning inför rätta. **-gebyr** rättegångskostnader. **-gyldig** laggill. **-handel** avtal. **-kendelse** utslag, dom. **-kraft** laga kraft. **-kreds** jurisdiktionsområde. **-kyndig** lagkunnig, lagfaren. **-liste** appropialista, rättsens föredragningslista. **-mord** justitiemord. **-møde** session. **-pleje** rättsskipning. **-sag** mål, process. **-skik** rättsbruk, praxis. **-sprog** lagspråk. **-stridig** lagstridig, rättsvidrig. **-stævning** inkallelse, besluten av vederbörande rätt.

3. **ret** maträtt.

retirade återtag; klosett.

retning riktning; i ~ *af politik* vad politiken angår. **~s-punkt** = *flugtpunkt*; gränspunkt för skuggkonturer. **-rode** riktrote.

rette rätta; rätta; rikta; avrätta; ~ *an* servera. **-plads**, **-sted** avrättsplats.

1. **rev*** på segel; i vattnet; för motning.

2. **rev** linda. **~er-klud** linda.

revisionsdepartementet motsv. kamrarrätten.

revl; ~ *og krat* rubb och stubb.

1. **revle** sandrevle, sandbank.

2. **revle** aa. tvärträ, som slås över en dörr för att hålla den samman.

3. **revle** skogssträcka.

revling = *kræklng*.

revne remna, spricka.

revse straffa. **~lse**, *korporlig ~lse* kroppsgå. **~lses-ret** rätt att utöva husaga.

Rhin[en] floden Rhen.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

1. **ri**, ~ **e** v. fästa, fastgöra, surra, naja; träckla.

2. **ri** kort och häftigt anfall av en sjukdom, oväder o. d.

3. **ri** lång, böjlig mätstång, som brukas vid skeppsmätning.

rib rev. ~ **ben** revben. **-benspær**, **-bensteg** revbensspjäll.

1. **ribbe** plocka av fjäderna på; ~ **sig** skynda sig.

2. **ribbe** valvstråle; nerv i blad; sjo. tvärskeppsliggande timmer; spant. **-gopler**, **-manøter** kammaneter (Ctenophoræ). **-urt** spetagroblad (Plantago lanceolata).

rible strimma.

ribbræt, pl. ~ **der** murares putsbråde.

ri'be repa.

1. **ribs** röda vinbär (Ribes rubrum).

2. **ribs*** = **reps**.

ridder*, **arme** ~ **e** fattiga grevar (rid-dare). **-baand** ordensband. **-hat** musseron (svampsläktet Tricholoma). **-spore*** (Delphinium). **-svend** knape. **-tegn** ordenstecken.

ride*, **det** ~ **r** **han** alltid **paa** **det** är hans käpphäst. **-foged** under livvegenskapsens tit: inspektor på ett stort gods, gårdsfogde.

rids rits. **-bor** ritspets. ~ **e** **-spids** regelstift.

rier sjo. ridare.

riffel [räfflat] gevär. **-bænk** räffelbänk. **-forening** da. norr. skarpskytteförening, med revolutionär anstrykning. **-skytts** räfflade kanoner. **-skyt** skarpskytt.

rifle räffa; no. = **riffel**; ~ **t** **for** utblottad på.

rift reva; skråma; **det** **er** **megen** ~ **om** **det** **det** röner ivrig efterfrågan, **det** får en strykande åtgång.

rig rik.

rige*, ~ **s** **-advokat** no. **-anklager** da. chef för landets offentliga åklagare. **-arving** tronarvinge. **-dag*** dansk och svensk. **-dagssamling** riksdagssession, den tid, då riksdagen är samlad. **-dagsmøde** sammanträde i riksdagen, plenum. **-daler** a. mynt = 2 kronor.

-maal riksspråk, no. motsatt landemål. **-ørt** da. mynt om 50 öre; no. mynt om 80 öre.

rigel* kolv i lås; tvärbjälke i korsvirkesbyggnad.

rigelig*, **det** **er** ~ **godt** **nok** **for** **dig** alldeles.

rigtig*, **det** **ved** **jeg** ~ **ikke** verkligen. **-nok** visserligen.

rikke rubba, få ur fläcken.

rikkelse tornsvala (Cypselus apus).

rikket tvärstrimmig, randig, ådrig, spräcklig.

rikse rall fågelsläktet (Rallus).

riksort = **rigsort**.

ril en livlig eg. skotek dans.

rille liten fåra; smal springa; mörk strimma på månen.

1. **ri'm** rimfrost.

2. **ri'm** rim. ~ **e** **rimma**; **jeg** **kan** **ikke** ~ **e** **disse** **to** **ting** **sammen** få dem att gå ihop.

ri'melig rimlig, resonlig, förnuftig; sannolik; **var** **nu** ~ **var** inte oersonlig, **var** inte dum; **det** **er** **ikke** **mere** **end** ~ **än** man kan vänta. **-vis*** sannolikt.

rimpe sy lüst, träckla, nästa fast.

rimte id (Leuciscus idus).

ring*, **spille** ~ **e** kasta krans. **-blomst** ringblomma (Calendula). **-bom** drivbom. **-bug** ringbuk (Liparis). **-drossel** ringtrast (Turdus torquatus). **-due*** (Columba palumbus). **-erle** südesärta (Motacilla alba). **-fod** ringkota, hästsjukdom. **-gaas** prutgås (Branta bernicla); gravand (Tadorna tadorna). **-haa** hågäl, katthaj (Scyllium melanostomum ei. Pristrurus catulus). **-haj** hundhaj (Scyllium). **-hvirvel** översta halskotan. **-orm** revorm. **-ormgræs**, **-ormgulv** törel (Euphorbia). **-spil** kranskastning. **-spinder** trädgårdsringspinnare (Clisiocampa neustria). **-syge** = **drejesyge**. **-sæl** ringlad säl, vikarsäl (Phoca foetida ei. hispida). **-trost** = **drossel**. **-ø** atoll.

1. **ringe** ringa, sätta ring på.

2. **ringe** mjölkbunke.

3. **ringe*** med klocka.

4. ringe adj. ringa; ~re varer er vanskkelige at afsætte sämre. -agt ringaktning.

ringel-due = ringdue. -gaas prutgåas (Branta bernicla).

ringing träckling; jfr ri.

rink bukt av ett tåg.

riole = reole.

rip' råhultsgång.

ripe = ribe.

rippe op ta npp en glömd (otrevlig) sak igen.

rips = reps.

1. ris* sädeslag (Oryza). -crem höländsk rispudding. -græs vildris (Oryza clandestina). — ~en-gryn risgryn.

2. ris* visp. -byg skyffelkorn, majs-korn, plymagekorn (Hordeum zeocriton). -poppel pyramidpoppel (Populus pyramidalis). -tang gisseltång (Chordaria flagelliformis).

3. ris* 20 böcker papper.

rise rese, jätte.

risikere riskera. ri'siko risk.

riske riska (Lactarius deliciosus).

risle sorla, porla.

risp becktråd.

1. rispe plöja så, att man lämnar rygar emellan el. låter tiltan falla på det oplöjda.

2. rispe* riva upp.

3. rispe berättelse, ramsa.

1. rist, uden ~ og ro rast.

2. rist rost, galler, halster. ~e rosta.

3. rist vrist.

ristel plogkniv, plogrist.

rit' vävsked.

ritratte returväxel, återväxel.

riv frikostig.

riva' näsbränna, skrapa.

1. rive räfsa; hussvala (Chelidon urbica). ~lse >rak>, >stråk> den säd, som efter kärvbindningen måste räfsas samman.

2. rive* v. ~ vittigheder af sig strö omkring sig; ~ ned paa en tala illa om, hacka på; ~ i bjuda på, spendera: det er revet ud imellem dem de ha blivit osams; ~nde afsætning stry-

kande åtgång; ~nde fart rasande: ~nde gal spritt galen: det er et ~nde menneske energiak, duktig; ~nde flink. -bræt bord för tillredande av fyrverkeripjäser: murares putsbråde. -kugle, -kølle rivsten för fargrivning. löpare. -træ trämortel för fyrverkare. — rivihiel slitvarg.

river, fremliggende ~ paddfot, riva (Asperugo procumbens).

rivning* friktion. ~er slitningar, misshälligheter.

1. ro*, hanen er i ~ på halvspänn: tag det med ~ lugna dig.

2. ro råegg på eggjörn.

3. ro vrå.

4. ro* v. i båt; ~ fiske ro ut att fiska. -bøjle klyka för årona. -forening roddklubb. -port roddport.

roandrik ruggande hane av gräsanden (Anas boschas).

robank = rubank.

robbe själhund.

robbert = rubbert.

robertsur stinknäva (Geranium robertianum).

robi'nie akaciéträd (Robinia).

rod rot. -fordærver en sticka (Polyporus radiciperda), som är farlig parasit för gran.

-hugger* polit. radikal. -hætte rotmössa. -kaal = rutabaga. -klatrer rot med klätterrötter. -kniv legymkniv.

-spire rotskott. -størrelse matem. radikal. -ægte som är alltigenom av samma art, icke ympad.

1. rode rote. -ild eldgivning rotvis.

2. rode rota; ~ om i noget röra om, göra oreda. ~fi oreda, röra. ~t oredig, skräpig.

3. rode da. längdmått = 0,32 m.; ytmått = 0,984—0,988 kvm.

1. roe rova (Brassica rapa); = runkelroe; rotfrukt i allm. utom potatis. -aal en rundmask (Heterodera schachtii) som lever parasitiskt på växterna.

2. roe skorpa, ruva på sår.

3. roe sig komma till ro, lugna sig.

1. rogn rom. -fisk fiskhona. -kjekse, -kjølse stenbit, sjurygg (Cyclopterus lumpus).

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står föro | .

2. rogn rönn (Sorbus aucuparia). **-as-ald** rönnoxel (Sorbus fennica).

1. rok' spinnrock. **~ke-drejer** svarvare. **-snelde** = ten.

2. rok'* en fågel i arabiska sagor.

3. rok skum, fradga.

4. rok = raak.

1. rokke röra fram och tillbaka, runka på; rubba. **-aksel** balanseringsaxel.

2. rokke rocka (Raja).

rolig lugn.

1. rolle roll.

2. rolle om räv, grävling m. s. vara brunstig. **-tid** brunsttid.

rolling liten rulting, parvel.

rombe*. **-muskel** rutmuskel.

rom[m]e, **-græs** myrtilja (Narthecium).

romheilg dagarna mellan jul och trettondag.

rone = raane.

roper berguv (Bubo bubo).

1. ror* roder. **-björn** rortrumma, rorhål. **-brog** rorkrage. **-bænk** toft, roddarbänk. **-fisk** = **-björn**. **-gat** rorhål.

-hanger springlina. **-kile** rorlås.

-kiste rortrumma. **-kop** rorhuvud.

-kult* rorpinne. **-løkke** fingerling.

-pinde* rorhult. **-skaft** hjärtstock i roder.

-skinkel springlina, sorklina.

-spiger* rorjärnsnagel. **-stabel** =

-løkke. **-stamme**, **-stiik**, **-stok** roderhjärtstock.

-sugge rorlampa. **-talje*** nottalja, styrtalja, grundtalja.

-tap rorhake.

2. ror rodd, roning. **-kætting** drilltåg.

~s-karl eg. roddare, tullroddare, tullvaktmästare, packhuskarl.

1. ro's* beröm. **-vær'dig** prisvärd, lovvärd.

2. ros' spånor: **hele** ~set hela rasket.

3. ros' häst. **-baare** hästbår. **-tjeneste** rusttjänst.

1. rose berömma; **~nde** lovordande.

2. rose ros (Rosa). **~n-baand** rosafärgat band. **-bi** en stekel (Megachile centunculata).

-drossel rosenstare (Pastor roseus). **-feber*** rosen. **-kaal** brysselkål (Brassica oleracea gemmifera).

-pil rödvide (Salix purpurea). **-rod***

(Rhodiola rosea). **-skær** rosenskimmer. **-stær** = **-drossel**.

rosel'*. **-bakkels** ett slags småbrödskrustader i form av en rosett, fyllda med sylt el. gräddskum.

resi'n russin; **-piller** knodd, sillstrypare.

rosmar valross.

rosmarin*. **-lyng** rosling (Andromeda polifolia).

rosme = rusme.

1. rosse kastvind.

2. rosse da. besegra, övervinna.

roste* underlag av halm, varigenom vörten silas; v. mäska.

rotation* ^{lantbr.} cirkulation, växelbruk.

1. rot (w) det inre taket.

2. rot rått, mastopp.

rotskær = **rodskær**.

1. rotte sig sammen sammangadda sig.

2. rotte råtta (Mus rattus och decumanus). **-hale** råttsvans; timotej, kampe (Phleum pratense); spetsig rund fil.

-krudt arsenik. **-rumpe** sticksåg.

-saks råttfälla.

3. rotte målet, boet i bollspel; **slaa paa ~n** leka tre slag och ränna, slå boll.

4. rotte, holde ~n ud pinan.

rouletter ett slags runda krocketter.

route, routine se ru-.

rov (d) rov. **-begærlig** rovgirig. **-bille**

rovskalbagge, kortvinge (Staphylinus caesareus). **-flue*** (Asilus). **-hvepse**

rovsteklar (Ichneumonidae). **-maage** labb (Lestris). **-mord** rånmord. **-terne**

skrântärna (Sterna caspia).

rove svans.

1. ru rynka.

2. ru = **2. roe**.

3. ru ojämn, sträv, skrovlig. **-bladede**

familjen Asperifoliæ el. Borraginaceæ, strävbladsfamiljen. **-handsker** gants

de Suède, svenska handskar med narven inåt. **-høvl** skrubbyvel. **-jern**

tackjärn. **-æg** råegg.

rubank* långhyvel.

rubbe gnida; **~ af** ge sig av, skudda stoftet av sina fötter.

rubber[t] i spel: robbert.

rubbet ruggig.

rubike = marrube.

1. rude ruta (*Ruta graveolens*); = *maanerude*.

2. rude fönsterruta. -stok proberstock för kärl, pejlstock.

ruder ruter.

rudera rester, ruiner.

rudret rutig.

rudskalle sarv (*Leuciscus erythrophthalmus*).

rue skrymma.

ruelse* ånger.

1. ruf, i en ~ i ett huj.

2. ruf* tak på vagn, suflert.

1. ruffe vara kopplare. ~ri koppleri.

2. ruffe sig avgå.

rufflet skrynklig.

rug råg (*Secale cereale*). -gaas sädgås (*Anser segetum*). -hejre råglösta (*Bromus secalinus*). -svingel = -hejre.

rugde morkulla (*Scolopax rusticola*).

ruge ruva, ligga på ägg. -kasse fågelholk. -maskine äggkläckningsmaskin.

rugge rubba.

ruggel kalkalger (*Lithothamnium*).

ruke hop, hög; v. stappla upp, råga.

rul' rulle; ett slags rullsyta; loggrulle.

rulle* trissa; mangel; namnlista, rulla;

v. rulla; mangla; ~ *dejj* kavla. -aal rulader av ål; ~ i *gelé* å la daube på ål. -ben språngben. -bor drillborr. -buk kanfas. -dejj utkavlad deg. -kammer mangelbod. -klæde mangelduk. -kniv hackekniv. -kobber kopparplåt i rullar. -pølse ett slags rullsyta. -skøjte* skridsko på trissor.

-stok mangelkavle. -tøj mangelkläder.

rult liten tjocking.

rulte prutgås (*Branta bernicla*).

1. rum* utrymme; sjs. lastrum. -fang

kubikinhåll, rymd, volymenhet.

-maal rymdmått. -vinkel solid vinkel.

~s-bjælke mellandäcksbjælke, lastbjælke. ~lig rymlig.

2. rum rymlig. -skøds sjs. rumskots; *sejle* ~ gå för en slör.

3. rum rom, spritdrycken.

rumle skramla, bullra, slamra; *det ~r i min mave* bullrar, kurrar. -kasse skramlande vagn. -potte brumsnurra, som sjunger, då den går. — ~r bråkmakare, agitator. ~rier (revolutionära) intriger.

1. rumme rymma, ha utrymme för.

2. rumme om vinden: rymma, draga sig akterligare.

rummel i pike: rommel; *forstaa, kende ~en* förstå sin sak.

rumpe bakdel, stuss, stjärt; ~ *en kest op fæsta* upp svansen på. -and stjärtand (*Anas acuta*). -ballen sittkud-den. -ben sittben. -fjeder stjärt-penna. -hul stolgång, anus. -rem svansrem. -spalte analfåra, analveck. -troid, -tudse grodunge före förvandlingen.

rumstere göra oväsen, ställa till oreda.

run' rusning, panikartad tillströmning till bank, då allmänheten fruktar att förlora sina tillgodohavanden.

rund* frikostig; *snakke en ~t* prata

någon yr i huvudet. -bugtet bot. buktbräddad. -bølg, gul ~ harvåppling, rävklor (*Anthyllis vulneraria*). -dans dans, i vilken man dansar runt, mot-

satt turdans. -fisk torkad fisk, som uppskurits i buken men icke flängts. -fugl

fjällpipare, pomeransfågel (*Eudromias morinellus*).

-gang cirkelgång.

-gattet med rund akter. -hul kon-

kav. -jern järn i runda stänger. -jule

genomprygla. -kast, *gøre* ~ hjula.

-korn balgväxter, balgfrukter. -last

rundvirke. -orm rundmask. -sav cir-

kelsåg. -sild sill med rom eller mjöl-

ke i. -skulpe, *toppet* ~ korndådra

(*Neslea paniculata*). -stykke ett slags

kuvertbröd. -takket blad naggat.

-tang böjtång. -tapping borrtapping.

— ~ar rundel. ~ing rundel; *gøre*

sin ~ing rond. ~tenom stor smörgås,

eg. på hela kakau.

runne*. -kævie runstav.

runge runga, skalla, genljuda.

runkelroe foderbeta (*Beta vulgaris campestris*); av. sockerbeta (*B. v. saccharifera*).

* Även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller rad som i den står före | .

runken skrumpen.

runn buske.

ruppe = *rubbe*.

1. **rur** = 2. *roe*; skorv.

2. **rur**, *~e* havstulpan (Balanus).

1. **rus** recentior, novitie, nybakad student.

2. **ru's** rus.

3. **ru's**, *pa* en *~* på måfå; *fragte per ~* i hel skeppslast. **-salg** säljande på slump, i klump.

ruse ryssja; mjärde. **-bøjler** grenar och kvistar, som kunna böjas i cirkel.

1. **rusk** småregn, duggregn. *~et* fuktigt och kallt om väder.

2. **rusk** skräp, affall. *~omsnusk* underlig blandning, mischmasch; en rätt av köttrester och grönsaker.

3. **rusk** ruskande, ryck. *~e* *hør* = *ryske*.

4. **rusk** galen; *er du ~? er du rav ~ ende gal?* spritt galen.

ruskle gers (Perca cernua).

rusle knalla, larva, trippa.

rusme vipa.

russer ryss. *~e-kaal* ryssgubbar (Bunias orientalis). *~isk* rysk.

russiadug fin rysk segelduk.

rust rost. *~and* rostand (Tadorna casarca). **-kit** järnkitt. **-skorpe** rostlager. **-svampe*** ordningen Uredineæ.

~en rostig; *en ~en* stemme hes, skrovlig.

1. **ruste** rosta.

2. **ruste** rusta. *~vogn* ammunitionsvagn.

rustificeret gjord bondsk.

rutaboga kålrot, »rotabagge» (Brassica napus rapifera).

rute tidtabell; marschruta, resplan.

rutine rutin; slentrian.

rutsche kana. **-bane** rutschbana.

rutte slösa; *~ med penge* strö omkring sig; *han har ikke stort at ~ med* att röra, svänga sig med.

ruve skrymma, se större ut än det är.

1. **ry** rykte; *komne i ~* i ropet.

2. **ry** öde, vild, ödslig.

3. **ry** skrovlig.

4. **ry** dråsa.

rybs rovtraps (Brassica rapa oleifera)

rydde städa, röja, rymma upp, lägga var sak på sin plats; *~e op i været* set städa, göra i ordning. *~e-hakke* rot-hacka, rottyxa, korp, bredhacka. **-kurv** lappåse. **-land** rödja. **-pose** = *-kurv*. — *~ig* i ordning, städad; *rytterne gjorde pladsen ~ig for folk* rensade. **rydning** uppröjd, uthuggen plats i skogen.

rye* grov väv; trasmatta.

ryg*. **-ben** ryggrad. **-fodskrabbe** ullkrabba (Dromia vulgaris). **-hvirvel** ryggkota. **-læne** ryggstöd. **-marv** ryggmärg. **-marvsforlængelsen** förlängda mærgen (medulla oblongata). **-marvsnerver*** spinalnerver. **-marvs-tæring** tvinsot. **-rem** svansrem. **-sag**, **-sav*** fogsvans. **-stempel** bokbindarstämpel, filett. **-stykke***, *garve ens ~r* klå upp. **-svømmer** ryggsimmare (Notonecta glauca). **-tagg**, **-tind** taggkott på ryggkota. **-tæring** = *-marvtæring*. — *~ge-tag* livtag.

ryge ryka; da. röka.

rygge rubba.

ryggesløs nedrig, gemen, ilderlig, lastbar.

rygning takås.

rygte*. **-bærer** nyhetskrämare. *~s*, *det ~s*, *at det går det ryktet*, folk säger, att; *det ~des helt did* ryktet gick ända dit.

ryk*, *et ~ gjorde han meget af hende* ett rapp, ett tag. *~in'd* trafik ut och in. *~ke* rycka; kräva; *ryk ud med sproget* sjung ut; *~ke i marken* rycka i fält, draga i härnad; *~ke noget ind i en avis* låta införa. *~ker* fordringsägare, »björn». *~ker-brev* kravbrev.

ryle snäppa (Tringa); *krunnæbbet ~*, *lille rødbrystet ~* spovsnäppa (T. subarquata); *stor rødbrystet ~*, *islandsk ~* kustsnäppa (T. canutus); *sortgraa ~* = *fjærpest*; *almindelig ~* kärnsnäppa (T. alpina); *hvidbrystet ~* svartbent el. vitbröstad strandpipare (Aegialites cantianus). **-strandløber** kärnsnäppa (T. alpina).

ryllik = *rollike*.

rympe = *rimpe*.

rype ripa (Lagopus); *skotsk* ~ moripa (L. scoticus). -**falk** jaktfalk (Falco gyrfalco). -**græs** ormrot (Polygonum viviparum). -**orre** riporre, bastard. -**tiur** riptjäder, bastard. -**urflugl** = -*orre*.

ryr no. odryg, ovaraktigt.

ryske hör, *hamp* repa, sönderplocka.

ryste skaka häftigt, ruska, rista; ~ *stovet af sine fødder* skudda; ~ *barnet af ærmet* trampa ur barnskorna; *en ~nde begivenhed* uppskakande; *en ~nde tale* gripande; ~ *af kulde* skälva; *han ~r paa haanden* darrar. -**per** pultron. -**sold** häntesäll. — ~**lse** nervskakning.

rytter*. -**veksel** ackommodationsväxel.

ræbe rapa.

ræd*. -**hare** sjåp, pultron.

ræddik[e] rädisa (Raphanus sativus).

ræder testiklar.

rædsel fasa, skräck. — ~**slagen** slagen, stel av fasa. ~**s-aar** fasans-[fulla] år. -**fuld** förskräcklig, ryslig.

rædsom fasaväckande, förskräcklig; *äv. i skämtsam överdrift: hun er ~t styg* avskryvärt ful.

ræer rår; *se* *raa*.

ræge = *reje*.

rægle ramsa.

ræk *se* *rækkel*.

ræke driva, sära. på vattnet.

rækkel* lång person, som icke kan föra sin kropp; jakthund.

1. **række** rad, följd, längd, serie; *hvireldyrenes* ~ ryggradsdjurens provins; *en ~ af værelser* fil; ~*n i køkkenet* tallrikshyllan; *staa i første ~* ledet; *harmonisk* ~ matom. harmonisk serie, progression. -**følge** ordningsföljd.

2. **række** v. *; ~ *op* repa upp en stickning o. d.; *han rakte tunge* räckte ut tungan; ~ *sig i sengen* sträcka; *barnet ~r til moderen* sträcker ut armarna. ~**evne** räckvidd, bärvidd. -**nagle** spännhake, bårdhake. **ræk-hals** smålom (Colymbus septentrionalis).

3. **række** skansklädning på skepp.

rækling = *rekling*.

ræling reling. ~**s-anker** pliktankare.

ræppe snattra om ankor; kackla om glas.

1. **rær** hästens könslem.

2. **rær** rår; *se* *raa*.

ræse röka el. torka skuren fisk, sära. lax.

1. **ræv*** (Canis vulpes); *sætte ~en til at vogte gæs* bocken till trädgårdsmästare; *den lille ~* nässelfjärilen (Vanessa urticae). ~**e-abe** maki (Lemur).

-**agn** lockmat för räv. -**bjælde** fingerborgsört (Digitalis purpurea). -**bælg** rävpåls.

-**gaupe** rävlö. -**grav** rävgrop.

-**græs** kavlegräs (Alopecurus). -**haj***

en hajart (Alopias vulpes). -**hale** rävs-vans; = -*græs*; amarant (Amaranthus cruentus el. candatus). -**klo*** bot.

= *rundbælg*; *gaa paa -kloer* bruka list. -**pels*** bjäl. räv, lurifax. -**rumpe**

rävs-vans; ett spel med siffror. -**skurv**

alopecia. -**star** rävstarr (Carex vulpina). -**streg** rävknep.

2 **ræv** no. = *podeks*.

rævlingebær = *krækling*.

ræbe röja bjäl. visa; ~ *sig* förråda sig.

rød*, *gore en ~ i hovedet* få ngn att

rodna; *bli ~ i toppen* bli rasande;

lade den ~e hane gale over et hus

sätta eld på. -**aate** rödåt små krustader,

sära. som sillföda. -**arve** rödarv (Anagal-

lis arvensis). -**barke** logarva. -**bede**

rödbeta (Beta vulgaris rapacea). -**ben**

= -*stilk*; *sort ~* svartsnappa (Totanus

fuscus). -**blisset** rød med blås.

-**bynke** en syra (Rumex acutus, mjöli.

hybrid av R. obtusifolius och R. crispus).

-**drossel** rødvingetrast (Turdus iliacus).

-**eg** no. vinterek (Quercus sessiliflora).

-**el** vanlig al (Alnus glutinosa).

-**falk** tornfalk (Falco tinnunculus).

-**fink** = -*kælk*. -**fisk** = *uer*;

lille ~ = *lusaur*. -**fjærding** =

rudskulle. -**foedfalk** aftonfalk (Falco

vespertinus). -**garve** logarva. -**gran**

vår vanlig gran (Picea excelsa). -**gri-**

met rödrandig. -**grædt** förgråten.

-**grød** kräm. -**haj*** doggfisk, hundhaj,

havshund (Scyllorhinus canicula).

-**hals** = -*kælk*. -**hjelmet** rød med bred

vit strimma i huvudet. -**hud** rød-

* Även det direkt motsvarande av. ordet, ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

skinn. **-hætte** rödluva. **-irisk** en hämpling. **-jernsten** röd blodstensmalm. **-kjole** rödrock, t. ex. engelak soldat. **-klev** **ver*** = **-koll**. **-knorr** storgnoding, fenknot (Trigla lucerna). **-knæ** bergsyra, kråksyra (Rumex acetosella). **-koll** rödklöver (Trifolium pratense). **-koll** ko av gammal nordisk ras. **-kælk[e]** rödhakesångare, rotgel (Luscinia rubecula). **-laden** rödaktig. **-løg*** (Allium cepa). **-mort** = **rudskalle**. **-mus** rödbrun skogsork (Hypodæus rutilus). **-musset** rödmosig. **-nakke** brunand (Fuligula ferina). **-næb** rödnäbba; honan av **bergnæb**; en parasitvamp på körsbär (Gnomonia erythrostoma). **-pil** rödvide (Salix purpurea). **-silre** purpurbräcka (Saxifraga oppositifolia). **-skalle** = **rudskalle**. **-skjoldet** med svaga röda fläckar. **-skjær** ett slags kabeljo, torkad på stänger. **-skræppe** = **-bynke**. **-skudt** om ögon: rödsprängd, blodsprängd. **-skæg*** rödfisk (Mullus). **-sker** om järn: rödbräckt. **-sneppe** kustnäppan (Tringa canutus) i sommardräkt; varietet av morkullan (Scolopax rusticola). **-spove** myrspov (Limosa lapponica); **sorthalet** ~ rödspov (L. ægocephala). **-spætte** rödspotta (Pleuronectes platessa). **-sten** rödkrita; tegelsten. **-stilk** rödbena (Totanus calidris). **-stjært*** (Luscinia phoenicurus); **sortbrystet** ~ svart rödstjært (L. tithys). **-strubesanger** = **-kælk**. **-syre** = **-knæ**. **-tjern** röd hagtorn (Cratægus oxyacantha rosea). **-top** rödhårig person: rödkulla (Odontites rubra); = **-irisk**. **-torsk*** = **taretorsk**. **-tunge** bergskädda (Pleuronectes microcephalus). **-tærnet** rödrutig. **-vinge**, **-vingetrost*** = **-drossel**. **-vitte** myrspov el. rödspov i sommardräkt; jfr **-spove**. — **~ lig** rödaktig. **~ me** v. rodna; sbst. rodnad.

1. **røde** röta; var.

2. **røde** krapp.

røding blånor, drev.

rødlinger röda hund.

rødne lägga na att rötas.

rødskeer, **røtskeer**, se under **rød**.

røe = 2. **røj**.

røffel skrapa, skopa ovet.

røfure lavskrika (Garrulus infaustus).

røg*, **det gik som en ~** i en handvändning.

-hat, **-hætte** rödfång, rökhuv.

-krystall röktopas. **-mand** eu, som

röker kött; rökpastill, rökgubbe. **-pibe**

skorstenspipa. **-pulver** rökelse. **-sop***,

-svamp* = **bofist**. — **~ e***. **~ e**

eddike träättika. **-sild** rökt sill, böckling.

~ lse*. **~ lse-lys**. **-top** rökljus.

røgt rykt; skötsel, vård, ans. **~ e** vårda, sköta; **~ e sin dont** sköta sitt kall;

~ e et ærinde uträtta. **~ er** ladugårds-

karl, kreatnrsskötare.

1. **røj** tjäderhöna; jfr **tiur**.

2. **røj**, **røje** röding (Salmo alpinus).

røjel bovenbramsegel.

røjert tullvaktmästare.

røk skyl, 24 kärvar.

røllik[e] rölleka (Achillea millefolium).

rømer remmare.

1. **rømme** rymma, försvinna från en

plats. **-jern** skrapjärn, skavjärn. **-naal**

rymnål. **rømningsmand** rymmare,

desertör.

2. **rømme sig** harska sig.

3. **rømme** grädde, surk. sur. **-grød** =

flødegrod. **-koll** filbunke.

1. **røn*** = 2. **rogn**.

2. **røn** klippgrund, skär.

røne* pröva, erfara; **det ~ r paa** frestar på.

1. **rønne** enkel beckasin (Telmatis gallinago).

2. **rønne** fallfärdigt hus, ruckel.

1. **rør*** säv (Phragmites communis);

~ et paa en bosse pipan. **-bund** botten

genomvävd av sävrötter. **-drossel**

trasteångare (Calamoherpe turdoides); = **vindrossel**. **-drum*** (Bota-

urus stellaris). **-falk** brun kärnhök

(Circus æruginosus). **-gøple** rörma-

net (Siphonophora). **-græs** rör-

flen (Baldingera el. Phalaris arundinacea).

-hannet med sammanvuxna

ståndarknappar. **-hat** rörsopp (Boletus);

rufodet ~ sträv rörsopp (B. scaber);

mørkegul ~* (B. lutens);

spiselig ~ läcker rörsopp (B. edulis); *skarp* ~* (B. piperatus). **-hinde** tarmtång (Enteromorpha intestinalis). **-hval*** (Balænoptera musculus). **-hvene** gräs av rörsläktet (Calamagrostis). **-hög** = *falk*. **-høne** no. sot-høna (Fulica atra); *pletlet* ~ ää. = *vagtel*; *rødblisset* ~ rörhøna (Gallinula chloropus). **-knippe** sävbunt. **-knokkel** cylinderformigt ben. **-knæ** knärör. **-koral** orgelkoral. **-krone** rörformig blomkrona. **-libelle** vattenpass med luftblåsa, doslibell. **-mose** mosse med vegetation av säv o. d. **-orm** rörmask (Serpula o. närstående). **-sanger*** rörstig (Calamoherpe arundinacea) = *sirsanger*. **-skær** sävskörd. **-smutte** rörstig, se *-sanger*; *gul* ~ = *sirsanger*. **-sneppe** halv-enkel beckasin (Telmatis gallinula). **-sop** = *-hat*. **-spurv** = *sivspurv*; = *-sanger*. **-stav** = *-stok*. **-stemmer** ett orgelregister av tungpipor. **-stok** rottingkäpp. **-stol** stol med flätad rottingsits. **-sump** vassbunkar. **-svamp** = *-hat*. **-sæde** stolsits av rotting. **-søm** nubbe med platt huvud. **-vagt** lumphøna (Porzana porzana). **-vær-ling** = *sivspurv*.

2. **rør** = 2. *røj*.

3. **rør** prat, snack, dumheter.

4. **rør** = *lyske*.

1. **røre** prata strunt.

2. **rørje***, *fiske i rørt vand* grumligt. ~ *æg* äggröra.

3. **røre** linda om, surra.

rørig käck, kraftig, frisk; *rask og ~*, ~ *for sine aar*; ~ *mad* hårdsmält.

rørken på gevär: laddstocksörka.

rørlig*, ~ *og urørligt gods* löst och fast.

røs*. **røs'kat** vessla, lekatt, hermelin (Mustela erminea).

røs'lig ståtlig, imponerande; *en ~ kar*.

røslyng ljung (Calluna vulgaris).

1. **røst** sjo.* puttingar. **-beslag** røstjærn, puttingsjærn. **-bolt** puttingbult i røst. **-jern*** = *-beslag*. **-kæde** røstkætting. **-line** rustlina, penterlina.

2. **røst** = 1. *røste*. **-stue** ryggåstuga.

1. **røste** husgavel, takvinkel, takresning.

2. **røste** rosta malm.

3. **røste** byta hår, fälla.

4. **røste** poet. tala.

røtter = *krykje*.

røve*. ~ *r* iövare; *lege ~r og soldat*, *post og ~r* tjuv och tagare, rövare och fasttagare. ~ *r-færd* rövarliv. **-køb** rövarpris, rampris.

S.

1. **saa** adv. *. ~ *som ~*, ~ *lu lu si* och *så*, *si så där*; *det var ~ vidt*, *at jeg kunde se nått och jämnt*; *for saa' vidt* såtillvida; *det er ~ sin sag* det är en kinkig sak, det har sina sidor; ~ *taalelig* något så när.

2. **saa** v. *. **-bed** såddbädd, där plantorna gro. **-bræt** redskap för att göra fåror med för sådd. **-erle** gulärta (Motacilla flava). **-gjøg** göktyta (Lynx torquilla). **-kast** teg. **-mand** nytt ord säningsman. **-sæd** utsædsspännmål.

3. **saa** vattenstå.

1. **saa'd**, ~ *ør* sådor, kli.

2. **saad'** spad.

saadan* adv. så; ~ *rigtigt til bunds*; *saa'n en tolv, tretten aar* så där.

saagar till och med.

saagud vid Gud; *ja ~ er det sandt*.

1. **saal**, ~ *e* sula. ~ *e-gænger* hällgångare.

2. **saal** = 2. *sol*.

saald säll, sikt. **-sætning** sättning för malmsortering.

saamænd minsann, verkligen.

saa'n = *saadan*.

saape* = *sæbe*. **-koger** sölkorv, stympare.

saar* adj. sårig, öm, hudlös; ömtålig;

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

~ *grad* bitter. -difteritis lasarett-feber. -læge kirurg.

saare mycket; *saar* ~ av. så snart.

saat drevmenskap.

saate* höstack, hövolm; v. sätta bo i stack.

sabadillefrø husarfrø (från av Veratrum sabadilla m. fl. växter).

sadel* geol. antiklinal. -hynde sadeldyna. -rygget svankryggig. -sæl grönlandssäl (Phoca groenlandica). -tag* vanligt kroppstak. -tryk sadelbrott. -træ sadelbom.

safft*. -bladhat vaxekivling. -hugning avverkning under savningstiden. -plante köttig växt. -stigning savning.

1. sag sak; rättssak, mål; *det er ingen* ~ det är en bagatell; *syn for ~en* sagen; *med usorretet* ~ ärende; *anlægge* ~ börja rättegång. -færer advokat, (alltid examinerad) jurist, som auktoriserats att föra mål i underrätt. -søger kändande. -søgte, -volderen svaranden.

2. sag såg. -brug sågverk, sågkvarn. -flis sågspån. -mugg sågspån. -takket blad sågtandat.

saga särsk. isländsk saga.

sagl dregel, fradga. ~e dregla.

sagn sägen, saga. ~s-mand sagesman.

sagte*. -fær dig som ej gör buller av sig, stilla. — ~ens nog, visst; *det kan du ~ens yere* verkligen. ~ne sakta, stilla, lugna; = ~nes. -nes stillna av; *stormen ~nes*.

sajgre bergv. segra.

sakke* bagud bli efter. ~ning sjo. dejsning.

saks*. -næb* (Rhyncops). ~e-fugl saxstjärt (amerikansk flugenappare: Milvulus forficatus).

sal*, anden ~ da. våningen två trappor upp.

sale-sæl = grönlandssæl.

salg försäljning; *til ~s* salu.

saling sjo salning. ~s-knæer sjo. kindbackar.

salmebog psalmbok; bladmage hos idisslare.

salomons søgl rams (Convallaria polygonatum).

salpe manteldjuret Salpa.

salpetersyring salpetersyrighet.

salt*, ~e taarer bittra. -urt glasört (Salicornia herbacea).

salve smörja; *Herrens ~de* smorda. ~lse* smörjelse.

salve't vard. servet.

salæ'r arvode.

sam*. -aldrende samtida. -byrd samtidig födsel; släktskap; unid. endräkt; inavel. -drægtig endräktig. -eje gemensam egendom, egendoms-gemenskap, bolagsförhållande. -frugt sammansatt frukt. -fuld, tre ~e dage tre dagar i sträck. -fund* sällskap; samhälle. -fængt samtagen, osorterad. -hold sammanhållning. -kuld kull av syskon i ett äktenskap. -kvem förbindelse, samfärdsel. -lag förening, bolag; no. särsk. brännvinsbolag enligt göteborgssystemet. -leje gemensamt förhyrande; samlag. -lyd samklang; medljud. -lydende medljudande. -rør hopröring, hopasöl. -tydig synonym. -vit'tighed samvete. -vittighedsnag samvetskval. -vær, -være[n] samvaro.

samarie prästrock.

samel bunge (Samolus valerandi).

samlø* sammanfoga; ~e sig återfå fattningen; *en net optræden* enigt; *jeg kunde ikke ~e, hvad han sagde* hålla reda på, uppfatta. ~ing*, *er du rent fra sans og ~ing* har du alldeles förlorat vettet? *jfr rigsdagssamling*. ~ings-bøjle sjo. föreningsklam. -ord kollektiv.

samme*, *det kan være det ~* gör ingenting.

sammen samman: *slaa sønder og ~* slå i kras. -hold sammanhang, sammanhållning; av. jämförelse. -hæng sammanhang. -lag sammanskott. -ligne jämföra. -skrab sammelsurium. -stilling astros. konjunktion.

1. sand* sandig strand; *punktum stros* ~ *paa* punkt och slut. -aal tobis (Ammodytes tobianus). -arve narv

(Arenaria). **-bakkels*** mandelformar. **-bille** sandjägare (Cicindela). **-björn** amerikansk grävling (Meles labradorica). **-blad** = *-gods*. **-flugtsareal** flygsandsfält. **-flyndre*** sandskädda (Pleuronectes limanda). **-frøstjerne** backruta (Thalictrum simplex). **-gaa-semad** sandtrav (Arabis arenosa). **-gods** ett slags tobak. **-græs** strandråg, elm (Elymus arenarius). **-grævling** = *-aal*. **-hjelme** sandrör (Ammophila arenaria). **-høne*** stäpphöna (Syrrhaptes paradoxus). **-kage** = *-bakkels*. **-klitter** sanddyner. **-kryb**, *almindelig* ~ strandkrypa (Glaux maritima). **-kverv** piggyvar (Rhombus maximus). **-loppe** lopparten Pulex penetrans. **-lærke** alplärka, berglärka (Otocorys alpestris). **-løber** = *selning*; = *sandbille*. **-mørehalm** = *-græs*. **-mige** = *-musling*. **-mile** sandhög. **-musling** sandmussla (Mya). **-møle** brant sandkulle. **-mærke** stenmurkla (Gyromitra esculenta). **-nellike*** (Dianthus arenarius). **-orm** sandmask (Arenicola). **-pil** plantan Salix arenaria fusca. **-pumpe** ett slags mudderverk, som mestelst en stark vattenström suger till sig bottensanden. **-rotte-hale** sandkampe (Phleum arenarium). **-ryle** strandpipare (Aegialites). **-rør** = *-hjelme*. **-skred** bergsimpa (Cottus poecilopus). **-skrubbe** varietet av *-flyndre*. **-skæg** borsttåtel (Weingærtneria). **-spaan** ankarpynt. **-star** sandstarr (Carex arenaria). **-svale** = *digesvale*. **-vaaner** = *-arve*. — **~ø-vrivt** större strandpipare (Aegialites hiaticula).

2. **sand sann**; *jeg siyer for ~t* jag försäkrar; *~t nok* visserligen. **-hed** sanning; *~en to* sanningen att säga. **-dru** sanningsenlig, sanningskär. **-sy'nlig** sannolik. **-sy'nlighedsregning** probabilitetskalkyl.

sandart gös (Perca lucio-perca).

sang sång. **-bund** resonansbotten. **-cicade*** sångstrit (Cicada). **-drossel** sångtrast, taltrast, nattvaka (Turdus musicus). **-lærke*** = *marklærke*.

-svane* (Cygnus musicus). **-trost** = *-drossel*. — **~er***, *sortstrubet ~er* rødstjært (Luscinia phoeniceus); *gulbuget ~er* = *bastardnattergal*.

sanikel särläka (Sanicula europæa).

sanke samla.

sankthans midsommar. **-baal** = *-blus*.

-bille lysmask (Lampyrus noctiluca n. n. skalbaggar). **-blomst** skogsnäva, midsommarblomster (Geranium silvaticum). **-blus**, **-ild** midsommareld, motsv. påskeld, valborgsmäsoeld. **-løg** kärleksört, fetblad (Sedum telephium). **-orm** larven av *-bille*. **-urt** johannesört (Hypericum); = *-løg*.

sanktpetersfisk sjöhane (Zeus faber).

sanktveitsdans danssjuka.

sans sinne; *de fem ~er*; *sund ~ sunt* förnuft, sans commun. **~e-bedrag** sinnesvilla, sinnesillusion, hallucination. **-billede** sinnesåskådning. **-kage** örfil, »tankställare». **-redskab** sinnesorgan. — **~ø** uppfatta med sinnen; *fatta; ~elig* sinnlig. **~ning** uppfattning med sinnen, iakttagelse.

santarning surring, vulning.

sar kyndel, sarring (Satureja).

sardin* (Clupea pilchardus).

sarre sarga, kälta.

sart späd, vek, öm.

sarve kläda cit tåg.

1. **sat*** stadgad; *et ~ væsen*; *~ alder*.

2. **sat** vard. setat; se 2. *sidde*.

saturej = *sar*.

sau får. **-skæl** ätlig hjärtmussla (Cardium edule).

sauce, saus sås.

sav = 2. *sag*. **-arm** tvärstycke på klossåg. **-fisk** = *-rokke*. **-gylte** skärnsultra (Crenilabrus). **-rokke** såghaj (Pristis). **-smuld** sågspån. **-tænder** mellantänder hos rovdjur. **-udlægger** skränkjärn, skränkång.

1. **savø** såga.

2. **save** save.

3. **save** da. fiber, tåga.

savl = *sagl*.

savn saknad. **~ø** sakna.

schuhu berguv (Bubo bubo).

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står föro | .

schveitser* ladufogde; *fr. srejtsjer.*
se*, ~ *ad se* till; *lad os ~ at blive*
færdige idag försöka; ~ *til se på.*
 -glas synglas. — ~*er* siare.

seg sjönk; *se 1. sige.*

1. **segl** skära. -blad skärfloka (Falcaria).

2. **segl** sigill.

3. **segl** = *sejl.*

seig = *1. sejl.*

1. **sej** seg; klibbig.

2. **sej** gråsej (Gadus virens cf. carbonarius). -ufs storsej.

sejgre bergv. segra.

sejl segel. -fæste barlost. — ~*e* segla; *jeg lod ham ~e sin egen se* sköta sig själv. ~*er* seglare; äv. om fågel (Cypselus).

sejr seger. -skjorte segerhuva.

sekretær sekreterare. -fugl* = *slange-falk.*

seks*, *det siger ~ heter* duga. -ender hjort med tre grenar på hornen. -ring, -æring sexårad båt.

sel = *sæl.* **sele** = *sæle.*

selje = *silje.*

selle karl.

selleri* (Apium).

selning sandlöpare (Calidris).

selskab* bjudning; bolag. **selska'belighed** sällskapsliv, umgänge.

selsnæbe = *gifttyde.*

selv själv; till och med; ~ *om* även om, om än. -angivelse självdeklaration. -besmittelse självbefläckelse, onani. -øje full äganderätt. -følgelig självklar; *adv.* naturligtvis. -hjulpen som kan stå på egna ben, självförsörjande; *stemmeret for enhver ~ mand.* -hør egen iakttagelse, autokusi. -koger temaskin, samovar.

-samme, *den ~* just densamma.

-skyldnerkaution proprieborgen, borgen såsom för egen skuld. -styre självstyrelse; *kommunalt ~.* -syg egoistisk. -syn egen iakttagelse, iakttagelse i första hand, autopsi; *et ved ~ rundet kendskab av den antikke kultur.* -tægt självpantning.

semoulegryn semolinagryn, ett slags krossgryn av vete.

sempertin = *marietidse.*

sen*. -drægt'ig, -fær'dig* långsam.

sendingskost förning.

sene sena; ~*r* = -*gres.* -græs namn på flera sandväxter: = *sandstar;* = *sand-hjelme;* = *kattesæg;* = *kvikgres.* -pølse simpel korv av senigt kött.

song*. ~*e*-baand sänghjälp. -hest löst sidbräde i en säng. -stav, -stok sängstolpe. -tæge vägglus (Cimex lectularius).

sengsvin halvgött svin.

senn, *i ~ på en gång: lidt om ~ så småningom.*

senter sjo. långsent, berghultsplanka.

separere* ädöma äkta makar skillnad till säng och säte.

sepuja rullapa (Cebus).

serin syren (Syringa vulgaris).

serradel' serradella (en foderräxt Ornithopus sativus).

servant kommod.

session* strak. inskrivningsförrättning för värnpliktige.

seter geol. issjöterrasser.

sevenbon sävenbom (Juniperus sabina).

sevje save.

sgu = *saagud.*

1. **si** = *2. siye.*

2. **si** sil. ~*e* sila.

3. **si-** i sma.: ständigt. -regne regna oavbrutet.

sid lång; sidlänt.

1. **sidde** längd; ~*n paa kjolen.*

2. **sidde** sitta. ~*nde blad* bot. oskaftat.

side sida. -dækning sidopatrull. -fartøj læringsbåt. -ordne sidoställa, samordna.

siden sedan; eftersom.

sidensvans* = *silkehale.*

sidserønnike gräsiska (Acanthis linaria).

sig sjunkande.

sigd = *1. sejl.*

1. **sige** sjunka; rinna långsamt.

2. **sige** säga; *han er ikke en gang forlovet end ~ gift* än mindre, att icke

tala om; *efter (hans) ~nde* enligt [hans] uppgift.

sighælt = *sik*.

sigte syfta; *~de* jur. svaranden under polisundersökningen.

1. **sik** *sik* (Coregonus).

2. **sik'** *bläckslagarterm* sicka.

sikklinge *sicka*. sickling.

sikle* = *sagle*.

sikrje tillförsäkra; trygga. **~ingstjeste** *ml.* bevakningstjänst.

1. **sil** sandål, tobis (Ammodytes). **-and** småkrake, präcka (Mergus serrator).

2. **sil*** = 2. *si*.

sild sill (Clupea); *ikke værd en sur* ~ två ruttna lingon. **-aate** *se aate*. —

~e-haj häbrand (Lamna cornubica).

-hval rörval (Balænoptera musculus).

-konge sillkung (Regalecus glesne).

-maage sillmåså (Larus fuscus). **-ræl** = *-hval*. **-pirris** alkekung (Mergulus alle).

-sterje tonfisk (Thynnus).

silde sent. **~ig** sen.

1. **sildre** bräcka (Saxifraga).

2. **sildre** = *silre*.

silje, **-pil** sälg (Salix caprea).

silke* siden; i *sm.*: snarreva (Cuscuta).

-abe sidenapa, uistiti (Iacchus vulgaris). **-hale** sidensvans (Ampelis garrulus). **-hare** silkeshare, angorkanin (varietet av Lepus cuniculus).

-hejre silkeshäger (Herodias *et*. Ardea garzetta). **-lom** svarthuvad dopping (Podiceps auritus). **-orm*** larv av *-sommerfugl*.

-sommerfugl silkesfjäril (Bombyx mori). **-spaan** silkesavfall.

silre porla.

sime band; *nr.* hank.

1. **simle** semla.

2. **simle** renko, vaja.

1. **simmer** sippa (Anemone).

2. **simmer** antal av 40 *hudar*.

simpel*. *~le folk* *örr.*: folk av arbetsklass, »sämre folk».

simshævel nothysel, sponthvel.

sind sinne; *til* *~s* sinnad. **-sygeasyl** hospital. — **~ig** betänksam, lugn, besinningsfull.

sinde gång; *ingen* ~ aldrig någonsin.

sinder hammarslagg.

singel* klappersten, småsten, grus.

single klinga, klirra.

singleton ett kort eller en färg i kortspel.

singot väl bekomme, prosit.

singren vintergröna (Vinca minor).

1. **sinke** sinka; klackjärn.

2. **sinke** ett slags trumpet.

3. **sinke** laxstjärt; v. sinka samman med *laxstjärtar*. **-sav** slitssåg.

4. **sinke** försena, fördröja, uppehålla; *abst.* sölkorv; tjockskalle.

sinna *no.* vulg. = *sint*. **-tag** argbigga.

sinne häftig vrede; i ~ i vredesmod. **sint** ond.

sint(er)* slag; *~re* hopgyttra.

sip' ~**pet** tillgjord, sipp.

1. **sippe** sipp dam.

2. **sip[p]e** = *flæbe*.

sir prydnad.

siren = *serin*.

sirene ångvissla, mistlur.

siris' syrsa.

sir[t]s finaste färgat kattun.

sisik = *sisken*.

siske väsa.

sisken grönsiska (Acanthis spinus).

sisselrod stensöta (Polypodium vulgare).

sitgult en gul lackfärg.

sit're darra. **~ler-aal** darrål (Gymnotus electricus). **-rokke** darrocka (Torpedo).

siv säv, vass (om arter av Phragmites och Juncus). **-buk** rörbill (Donacia).

-sanger sävsångare (Calamoherpe schoenobenus). **-sko** sävtofflor. **-spurv** sävsparv (Emberiza schoeniolus).

sive sila, sippra.

sjaaflyndre = *glasflyndre*.

sjagger snöskata, björktrast (Turdus pilaris).

sjakke *sjö.* klamma.

1. **sjakre** *om* fåglar kraxa.

2. **sjakre** = *skakre*.

sjangle ragla, vackla.

1. **sjap** liten butik.

2. **sjap** slam, trask, smuts. **-is** issörja.

— **~pe** trampa i smuts.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före | .

sjask slam; våt, smutsig trasa.

sjat slatt.

sjau sjå; *at flytte er en sjel ~*; *jr sjor*.

— **~er** sjåare, hamnarbetare.

sjegte = *skætte*.

sjofel (*ω*) skamlig, onständig, oblyg.

~ist oblyg person; *da. illa klädd person, slusk.*

sjokke gå tungt och lanka.

1. **sjov** = *sjau*.

2. **sjov** *no. schå: schan; da. uppsluppen glädje, spektakel.*

sjuske *v. slarva; sbst. slarvig person. ~t slarvig.*

sjæl* äv. det inre i en fjäder. **~e-gaver** gåvor, avsedda att utgå efter givarens död.

sjælden sällan; sällsynt, *adj. o. adv; hun er ~ pæn* sällsynt vacker.

sjø = *sv. -fjær* = *soffer*. **-orre** = *hav-orre*. **-pindsvin** = *sepindsvin*. **-punge** = *sepunge*. **-pølse** = *sepølse*. **-ravn** = *aalekraake*. **-træer*** kolonibildande koraller *av. i norra fjordar.*

skaade = 2. *skolde*.

skaak *pl. skjæker* draglina, skakel.

skaal* tefat; *geol. synklinal*. **-frugtfa-**
milien *bot. familjen Cupuliferæ*. **-orm**
= *skolopender*. **-pund** ett halvt kg.
-kopper vattenkopper. **-lav** en träd-
lav (*Parmelia tiliacea*).

skaale skjul; förstugukvist.

skaan[e] skona. **~sel** skonsamhet.

skaaning = *roddrossel*.

1. **skaar** skåra; *han gjorde et ~ i barken; der er nogen ~ i eggen* hack; *et ~ i glæden* en droppe malört i bägar-
ren.

2. **skaar** skärva.

3. **skaar*** liesträng.

skaare hugga *av. -sks* liten yxa, skogsyxa.

skaaren skuren, *so skære; han er godt ~ for* tungebaandet har gott mun-
läder.

1. **ska'b** skåp.

2. **skab'** skabb *sarak. på sjur*. **-hals** ynkrigg, stackare. **-mide** skabbdjur (*Sarcoptes scabiei*).

skable*; *~e sig* göra sig till, sjåpa sig.

~eri tillgjordhet. **~ning** skapad var-
relse.

skabelon schablon.

skabiken, **-hode** bulvan; *skållsord om fula personer: hästskrämna.*

1. **skade** skata (*Pica*).

2. **skade** skada. **-froe** skadeglad. — **~s-**
løse* *sarak. jur; ~e sagsomkostninger*
fullständig ersättning för alla bevis-
liga rättegångskostnader; **~ trans-**
port överlåtelse av fordringsbevis med
ansvar för dess belopp; **~ betaling**
betalning av kapital och alla fordrings-
ägarens förluster, inräknat ränta
på ränta; **~ kvittering** kvitto, som
innebär förpliktelse att återställa det
i kvittot åsyftade, om det förutsatta
anspråket på dess utfående skulle vis-
sas vara ogiltigt.

3. **skade** rocka (*Raja*).

skaff* *bot. stängel*. **-hul*** på hanmaro:
öga. — **~e-støvler** långstövlar.

skage sig om vind: skrota sig, ändra sig
långsamt.

skagle = *skaak*.

1. **skak'** sned; *paå ~ke* på sned.

2. **skak'** schack. **-brikker** schack-
pjäser.

skakre schackra.

skal' skal. **-dyng** *sarak. hög av mussel-*
skal i kokkenmøddinger. **-flue** = *snyl-*
teflue. **-lus** larvsnäcka (*Chiton*).
-støtte spindel i snäcka.

skalk* stock, varpå takskägget vilar.

1. **skalle** skala. **~s** bli skallig.

2. **skalle** *da. mört* (*Leuciscus rutilus*).
-sluger skrake (*Mergus*); *stor, gul* ~
storskrake (*M. merganser*); *hvid* ~
salskrake (*M. albellus*); *toppet* ~
småskrake (*M. serrator*).

3. **skalle*** dansk skalle; *v. ge* danska
skallar.

skalot chalottenlök (*Allium ascaloni-*
cum).

skalte, **~ og valte** styra och ställa.

skam skam; *i sma. ofta: som hör*
till könsdelarna, blygd: det ved
jeg ~ ikke sannerligen. **-ben** blygd-
ben. **-byde** missbjuda. **-køb** köp
för vrakpris, smörköp. **-pris** rövar-

pris, vrakpris. **-rose** överdrivet berömma.

skamfere gå illa åt, skamfila.

1. **skamme** *sig* skämmas.

2. **skamme** *ud* skämma ut.

skammel pall.

skampion champinjon.

skank *da*. halt.

skandskrift skandalskrift, nidskrift.

1. **skar** inskärning; *et skar i fjeldkammen*.

2. **skar** ljusskare.

skare* på *snön*. **-rype** fjällripa (Lagopus mtus).

skarn* exkrement, gödsel, träck; *det ~s menneske* den usla människan.

-basse tordyvel (Geotrupes). **-tyde** odört (Conium maculatum). **-tønde** latrintanna.

skarpsild = *sprott*.

1. **skarre** *no*. skorra; *jeg er fra Vestlandet, og endda ~r jeg ikke*.

2. **skarre** *da.*, **skarve** skarva, fälla in ett trästycke i ett annat.

1. **skarv** = *aalekraake*.

2. **skarv** stackare.

3. **skarv** naken klippa.

1. **skat** skatt. **-bar** beskattningsbar.

-øre belopp som betalas i skatt för varje skattepliktigt belopp av 100 kr.; *motav. skatt pr bevillningskrona.* —

~te-bevillingsret beskattningsrätt.

-fod skatter i procent av inkomsten.

-ligning skattefördelning. **-raad** andra instans i bevillningsfrågor. **-takst** taxeringsvärde. **-thing** ting för avdömande av beskattningsmål.

2. **skat** *no*. toppända av fällt träd.

skate rocka (Raja).

skaut huvndkläde.

skave* avsickla. **-græs** skavgräs, fräken (Equisetum). **-jærn**, **-klinge** sickling.

skavl snödriva med spetsig kant; stört-sjö.

ske sked. **-and** skedand (Anas clypeata). **-blad** vanlig svalting (Alisma plantago).

-bor = *hulbor*. **-gaas**, **-heire**, **-stork** skedgås, skedstork (Platalea).

-urt skörbjuggsört (Cochlearia).

skede skida; slida; bladbot. **-hornede**

avdelning av idisslare: boskapsdjur (Cavicornia, Bovidæ). **-knæ** pilört, ormrötsört, trampgräs, åkerbinda (Polygonum). **-musling** knivslida (musulan Solen ensis). **-svamp** svampsläktet Epichloë som lever parasitiskt på vissa gräs.

skedevand salpetersyra.

skejdning anrikning på torr väg.

skeje vika av; *~ ud* komma på villospår, leva utsvävande; *sjø*. upphöra med ett arbete.

1. **skel** = *skjel*.

2. **skel** skelögd.

skelne göra åtskillnad, skilja.

skene kesa.

ski [kast]vedträ; skida. **-gar** gärdesgård. **-rend** skidlöpning.

skib skepp, fartyg. **~s-bemandingsliste** *sjø*. mönsterrulla. **-færer** befälhavare på handelskepp.

-manding sjömaning. **-mandsgarn** sjömansgarn.

-holder sugfisk (Echeneis remora).

-høvl ställhyvel. **~orm** skeppsmask (Teredo). **-snabel** skeppspröt. **-rede** *terr*: skeppslag. **-søm** spik på 50—125 mm. **-trelap*** = *biskuit*. — **~be**

köra på porten.

skid[d]en smutsig. **-færdig** osnygg.

-tøj smutskläder. **-æg** hårdkokta ägg med senap.

skidt* smuts; strunt. **-mads** kortspel: svartepetter. **~ø-fugl** = *hærfugl*.

skifte* byta [om], ömsa; dela, växla om tåg; *abst.* skjutsstation; arvscliffe;

~s tura om. **-forsamling** borgenärs-sammanträde. **-kommission** i Köpenhamn: avdelning av *hof- og stadsretten*,

som handlägger arvscliffe- och konkursmål m. m. **-ret** underretten

såsom handläggande arvscliffe och konkursbon, likvidation av bolagsamt

liknande mål. **-samling** = *-forsamling*; *av. sammanträde* med delägare i ett dödsbo.

skifting bortbyting, trollbarn som lämnats i stället för ett människobarn.

skikkelse* gestalt; form.

skik bruk, sed.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | :

skil' bena. ~le skilja; bena, skära sig.
~ning bena.

skildpadde sköldpadda; sjo. skivtacka.

skilling no. förr ungef. 8,5 öre; da. förr 2,5 öre; allmänare: slant, styver. ~e sammen »skramla», sala.

skilt skylt; ett slags läder.

skimle mögla.

1. **skimlet** möjlig.

2. **skimlet** skimlig, grå; en ~ hest en skymmel.

1. **skimmel** mögel.

2. **skimmel** skymmel.

skin* sken. -barlig livslevande; den ~e djäväl; det forekom mig ~ alldeles tydligt.

skind skinn, hud; gaa ud af sit gode ~ krypa ur skinnet. -fattig utfattig.

-hyre skinnräkt för fiskare. -syg = skinsyg. -tryter pl. odon. -vingede råtvingar.

skinger gäll. ~re klinga, smattra, ljuda gällt el. skarpt.

skink ormöddlesläktet Scincus.

skinkel sjo. skänkling.

1. **skinne** sbat. skena; fjäder på nothvel. -ben skenben. -stød skenskarv.

2. **skinne** v. skina; kornet ~r af säden brännes bort av solen.

skinsyg svartsjuk, avundsjuk; om djur: ilsken.

skipper skeppare. -skøn, paa et ~ på en hum.

skip্পund skeppund, [omkr.] 160 kg.

skive*; v. lägga årorna flata. -blomster bot. diskblomma. -fisk sjurygg, stenbit (Cyclopterus). -gopje, -manæt manet.

-lav lavaläktet Lecidea. -snegl skivsnäcka (Planorbis). -spalter skivvya, ett slags flintvya.

skjaa genomskinlig hinna.

skjald skald, särskilt om isländsk skald.

skjaller höskallra (Rhinanthus).

skjel råskillnad; skillnad; skäl; komme til ~s aar og alder komma till mogen ålder, få folkvett. ~le, det ~ler dig ikke rör, angår.

skjelmer ärtbaljor.

1. **skjold** sköld. -bille sköldbagge (Camida). -bregne taggbräken (Aspidi-

um). -bugle sköldbuckla. -drager vappdragare; frossört (Scutellaria galericulata). -drossel ringtrast (Turdus torquatus). -lav lavaläktet Peltigera. -lus* (Coccus). -næb = skeand.

2. **skjold** fläck, i synnerhet om svagare fläck på kläder, som står kvar sedan en annan tagits ut; jeg har taget ud flekkene, men der staar ~er igjen. ~et flammig.

skjor = skære.

skjorte*. -flak det nedersta av skjortan.

skjul* gömställe; lege ~ leka kurra gömma. ~e dölja.

skjæker skaklar, pl. av skaak.

skjære skata (Pica).

skjærsöte ädel el. norsk stålört (Gentiana purpurea).

skjæ se av. skæ.

skli kana. ~e kana, skrilla.

sko sko; der var mad der over en lav sko massvis, »i långa banor». -dug skoning. -løst* en djupvattenstek (Marrubium rupestris). -stald nödspilta för att sko istadliga hästar. -stik sjo. skotstek, holländare. -visk agtes for en ~ för ingenting.

skod fönsterlucka; sjo. vattentätt skott.

1. **skodde** dimma. -fæl enkelbeckasin (Telmatias gallinago).

2. **skodde** slån.

3. **skodde** v. stryka bakåt med årorna. ~ for hala in skoten.

4. **skodde** = skod.

skofte grovt bröd, klibbröd, hästbröd.

skog* no. = skov. ~s-ved ved, som direkt huggits i skogen; motsatt den vanliga, som är sågverksavfall. -væve = skov-høge-urt.

skog're skratta; om fåglar kuttra. ~ gerdue skrattduva (Columba risoria).

-latter skallande skratt. -legapskratta.

skokle skakel.

skolde skälla. -kopper vattenkopper.

-korn av rost, brand o. d. skadad säd. ~e-blegn blemma, brännblåsa.

skole*, tage en i ~ skola upp, skrupensa upp. -aar läsår. -bestyrer skolföreståndare; rektor för privat (förr av. kommunal) skola. -direktion da.

~ ~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' l tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

motsv. folkskoleöverstyrelsen i Stockholm, alltså omfattande ett distrikt, ett *provsti*. **-direktor** no. motsv. folkskoleinspektör för ett stift. **-hjem** skolkarhem. **-inspektör** da. överlärare; no. i större privatskola: rektors biträde vid ordningens upprätthållande; no. kommunal folkskoleinspektör i stad. **-klagt** pedanteri. **-kommission** da. styrelse för en skola. **-kreds** skoldistrikt. **-lön**, **-penge** skolavgift, terminsavgift. **-raad** no. kollegium. **-styre** no. = *direktion*.

skolle = *skrolle*.

skolm[e] skida, balja på ärtväxter.

skolopender*, **skolorm** mångfoting, tusenfoting (*Scolopendra*).

skolt skalle, huvudskål; hjässa. **~efinner**, **-lapper** grekisk-katolska lappar.

skonnert skonare, skonert.

skonrog, **skonrok** grövre skorpa, ungefär som grahamskorpa, skeppsskorpa.

skore stråvpelare; v. stötta.

skorpe yta; brödkant, ostkant o. d.; särskorpa. **-lav** stärkelsesrik, persisk lav (*Lecanora esculenta*).

skorpion*. **-hale** skorpionfinga, hornslända (*Panorpa*). **-tæge** klodyvel (*Nepa*).

skorsoner scorzonerarötter, rötter av evartrot (*Scorzonera hispanica*).

skorsten-svale ladusvala (*Hirundo rustica*).

skorte fattas, brista, saknas.

skorv spergel (*Spergula*).

skose (*ω*) stickord; v. ge stickord.

skosse genom sidotryck upptornade isstycken på ett isfält.

1. **skot** för el. akter på båt.

2. **skot** = *bislag*.

3. **skot** skott, rum i ett fartyg.

skot-havl skrubbhjvel.

skot-rende ränna i vinkeln mellan två tak. **-spær** kälbjälke.

skotrok stor spinnrock.

skotte se snett, se förstulet.

skov skog. **-abild** vildapel (*Pyrus malus*). **-anemone** = *hvidejs*. **-benyttelse** skogshygge utan hänsyn till

återväxten. **-bingelurt** bingel (*Mercurialis perennis*). **-blakke** = *brandmus*. **-brandbæger** bergkorsört (*Senecio silvaticus*). **-broder** eremit. **-brug** rationell skogshushållning. **-bund** matjorden i skogen. **-burre** ett slags kardborre (*Lappa intermedia*). **-byg** ^{græsset} Hordenm silvaticum. **-direktor** no. chef för forstväsendet. **-djævel*** ett redskap, varmed träd dragas omkull. **-due*** blåduva (*Columba oenas*); *stor* ~ ringduva (*C. palumbus*). **-engkarse** skogebrämsa (*Cardamine silvatica*). **-flaat*** fästing (*Ixodes ricinus*). **-fladbælg** backvial (*Lathyrus silvestris*). **-flitteraks** lundslok (*Melica uniflora*). **-foged** *skovridarens* biträde. **-forglemmigej*** (*Myosotis silvatica*). **-forvalter** no. = *riider*. **-fyr** fura (*Pinus silvestris*). **-fæld** vindfålle. **-galtetand** stinksyska (*Stachys silvatica*). **-græs** hässlebrödd (subarktiskt gräs *Milium*). **-græshoppe** græshoppa (*Locusta*). **-hammer** märkya. **-hejre** stråvlost (Bromus asper). **-hornugle** hornuggla (*Asio otus*). **-hugst** skogshygge. **-hullæbe** skogsknipprot (*Epipactis helleborine*). **-hyacint** blådruva (*Scilla nutans* ei. *Hyacinthus non scriptus*). **-hyld** olvonbuske (*Viburnum opulus*). **-høgeurt** skogsfibla, ett slags hökfibla (*Hieracium vulgatum*). **-høns** gemensamt namn för tjäder, orre och järpe. **-jordbær** = *markjordbær*. **-kappe** skogsbr. stormkappa, plantering av starkt örklädda kanträd till skydd mot vinden. **-klæver** stenklöver (*Trifolium alpestre*). **-koføde** skogskovall (*Melampyrum silvaticum*). **-kogleaks** skogssäv (*Scirpus silvaticus*). **-kvanner** stråtta (*Angelica silvestris*). **-lemming** blålemmel, skogslemmel (*Myodes scorchiator*). **-lillie*** (*Cephalanthera*). **-lærke** trädlärka (*Alauda arborea*). **-løber** skogsvaktare, som delvis uppehåller sig med extra arbeten. **-læg*** (*Allium scorodoprasum*). **-maar** skogamård (*Mustela martes*). **-møse** mosse med lämnigar av forntida skog. **-mus*** skogs-

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

råtta (*Mus silvaticus*). -**mynte** gråmynta (*Mentha silvestris*). -**myre*** (*Formica rufa*). -**mand** människoapa (*Simia*). -**menneke** en människoliknande apa (*Pithecus*). -**mærke** myskmadra, myska (*Asperula odorata*). -**nellike** gökblomma (*Lychnis flos cuculi*). -**piber** trädiplärka (*Anthus trivialis*). -**pil** sälg (*Salix caprea*). -**pragtstjerne** en klättblära (*Melandrium silvaticum*). -**ranke** skogsranka (*Clematis*). -**rider** jägmästare. -**rikse** vattenrall (*Rallus aquaticus*). -**rydning** kalhuggning. -**rørhvene** piprör (*Calamagrostis arundinacea*). -**salat*** skogslaktuk (*Lactuca muralis*). -**sanikel** = *sanikel*. -**sav** stocksåg. -**skade** nötskrika (*Garrulus glandarius*). -**skrike** = *skade*. -**slagting** skogsskövling. -**snegl** svart skogssnegel (*Limax ater*). -**snelde** skogsfråken (*Equisetum silvaticum*). -**sneppe** morkulla (*Scolopax rusticola*). -**spurv** pilfink (*Passer montanus*). -**star*** (*Carex silvatica*). -**stjerne** dukulla, sjustjärna (*Trientalis europæa*). -**storkenøb** = *sankthansurt*. -**svale** australisk skogssvala (*Artamus*). -**svingel*** (*Festuca silvatica*). -**syge** blodstalling, blodpinkning, *hudsjurajukdom*. -**syre** harsyra (*Oxalis*). -**troldurt** granspira (*Pedicularis silvatica*). -**tulpan** vild tulpan (*Tulipa silvestris*). -**tur** skogsparti, lanttur. -**tvang** lagstadgade regler angående vården av enskildas skogar. -**tørk** uttorkande av skog. -**udvisning** stämpling av träd. -**ugle** kattuggla (*Strix aluco*); *lille* ~ pärluggla (*Strix tengmalmi*). -**vikke** skogsvicker (*Vicia silvatica*). -**vubber** = *hærfugl*. -**æble** vildäpple. — **æ** fälla skog. **ning** skogsavverkning; skogskörning.

skovi skovel. -**and** = *skeand*. -**nøb** skedstork (*Platalea leucorodia*).

1. **skraa** sned; v. *snedda*; *~s* *over* snett över. -**kors** snett kors, andreas-kors. -**plan** lutande plan; *det bragte ham paa ~et* på det sluttande planet. -**pude** snedkudde.

2. **skraa** *abat. skrot; v. skrota*. -**kugle** kartesch, druvhagel. -**mejsel** avskrotare. -**saks** plåtsax.

3. **skraa** i historisk stilt; lag; *jfr luvskraa*.

4. **skraa** tuggbuss; v. tugga tobak. -**tobak** tuggtobak.

5. **skraa** gröpe; v. gröpa.

skraais skrovis.

skraal*. -**terne** = *rotterne*.

skraame namn på bredbladiga tångarter.

skraane slutta. **ning** sluttning.

skraap[e] mindre lira (*Puffinus anglorum*).

skraasikker tvärsäker.

skrab skräp; ett slags glögg. -**handler** lumphandlare.

1. **skrabe** skrapa.

2. **skrabe** = *skraap[e]*.

skrade = *skjaller*.

skraffere skugga med [kors]streck, schraffera.

skrald skräll; ett slags avfall vid gat-sopning, *jfr fej*. -**le** skratta högt.

1. **skralle** v. skralna.

2. **skralle** *abat. skral* stackare, klen-dank.

skram schakt, gjort för att söka en malmfyndighet, schram.

skramme skråma.

skrammel skräp.

skrammereret utstofferad.

skrangle skramla.

skrantje vara skral. **~en** hängsjuk, skral. **ning** sjukling.

skrap' duktig; *de ~peste midler* skar-paste.

skrasle skratta.

1. **skratte** *abat. = skrade; = hyrde-taske*.

2. **skratte** *da. ge* ett sprucket ljud; *no. gapskratta*.

skravere = *skraffere*.

skravl prat; stackare. **~e** prata.

1. **skred** skred.

2. **skred** *adj. brant*. -**hejre** grå häger (*Ardea cinerea*).

skrej stortorsk (*större värfångat exemplar av Gadus callarias*).

skrene rymossa (*Bryum*).

skridt steg. **-gang** passgång. — **~e** uppmåta med steg.

skrift* stil. **-art** stilsort. **-ejendomsret** författarrätt. **-metal** typmetall, [stil]tyg. **-kasse** stilkast. **-klog** skriftlär.

1. **skrifte** bikta; **abst.** bikt. **-segl, under** **~** under biktens insegel.

2. **skrifte** *da.* tröska med slaga.

skrigand gråhakedopping, gråstrupig dopping (Podiceps rubricollis).

skrigeørn* (Aquila nævia).

skrike nötskrika (Garrulus).

skrikke *om* fågellate: skrika.

skrinneblom backbränna (Arabis hirsuta och thaliana).

skrive skriva; **~ sig noget bag øret** lägga något på minnet. **-kugle** Malling-Hausens skrivmaskin. **-mappe** portfölj.

-skrift skrivstil. **-papir** brevpapper.

-stue billigt advokatkontor. — **~r** skrivare; notarie; *sv.* = *sorenskriver*.

~r-brød ett slags rån av korn- eller ärtmjöl. **-æsel** *vard.* kontorsstol.

skroder skrot vid myntning.

skrofe lira (Puffinus).

skrog (*å*) skrov; **~et af et skib, en gaas; et stakkels** **~** kräk, krake.

1. **skrolle** v. skrymma.

2. **skrolle** **abst.** lunta, gammal bok.

1. **skrot** (*ω*) skräp.

2. **skrot'** fartygsskrov; kropp.

skru = *skru*.

1. **skrub** *pl.* stryk.

2. **skrub** *varg.* **-sulten** hungrig som en varg.

3. **skrub** hönsbär, skrubbar (av Cornus suecica).

4. **skrub** rödvinstoddy.

5. **skrub** = 2. *skrubbe*.

1. **skrubbe** = *melbille*.

2. **skrubbe** skrubbfundra, skrubbskåda (Pleuronectes flesus).

3. **skrubbe** gnida.

skrubgal spritt galen.

skrubtudse padda (Bufo vulgaris); *blid.* ful person.

1. **skru** v. skruva; *isen ~r* isen tornar upp sig. **-is** packis.

2. **skru** **abst.** skruv; propeller; strejk;

en underlig **~** en konstig kropp.

-aks *vaxtänktet* Spiranthus. **-blik** gängskiva. **-brækker** strejkbrytare.

-gang, -mofdejr, -møttrik skruvmutter. **-palme** pandan (Pandanus, tropiskt träd). **-pande** skruvhuvud. **-patron** skruvhylsa. **-pumpe** Arkimedes' skruv. **-snegl** skruvsnäcka (Turbo).

-spids medelpunktsspets på centrumborr.

-staal verktyg för utsvarvande av träskruvar. **-stikke** filklöve, skruvstäd. **-trækker** skruvmejsel.

1. **skrukke** **abst.** skrynkla, rynka. **~t** *adj.* skrynklig.

2. **skrukke** **abst.** näverask, näverkorg.

3. **skrukke** skroka.

skrukketrold = *bænkebidder*.

skrukrygget = *skrutrygget*.

skrulle skrymma.

skrullet stollig.

skrummel stort oformligt föremål: stort tomt hus.

skrupgal spritt galen.

skrupsulten *se* under 2. *skrub*.

skrut buk.

skrutryg puckel. **~get** kutryggig.

1. **skruv** kvarnskruv, kvarntratt.

2. **skruv** = *skru*.

skrylle skrymma.

skrædder skræddare; *skalbaggen* Lethrus cephalotes. **-fugl** skræddarfågel (Sylvia tatoria). **-ring** syring. **-søm** klänningssöm, *motsatt* linnedøm. **-talje** enkel talja.

skrækkelig förskräcklig.

skræksom rädd.

skræl skal. **~le** skala. **~le-plov** skumplog.

1. **skrælling** avfall, t. ex. av kött.

2. **skrælling** sjukling, ömtålig person, klendank.

skræmsel fågelskrämma.

skrændse låta glida ut, skräcka tåg.

skrænt backe, brink.

1. **skræppe** **abst.** beteckning för växter med stora blad, t. ex. [**kræppe*]syra (Rumex domesticus m. n.), kardborre (Lappa) och *særk.* skräp (Petasites officinalis). **-blad, ~e, der rar saa høje, at smaa børn kunde staa op-**

* Även det direkt motsvarande av ordet. **~** artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

rejste under de største. -skov, latinen bredte sig udover og groede som ~en i eventyret hen over ligt og uligt.

2. skræppe abst. ränsel. -handler, -karl gårdfarihandlare.

skræpfugl ängsknarr (Crex crex).

skræp skrev; det gaar over ~et det går för långt. ~s grensle.

1. skræmt förställning, sken; gøre noget paa ~ låtsa göra något; av. göra det på narri. ~e hyckla.

2. skræmt spøkeri, trolltyg.

skræne uppdiktad historia; v. berättas skepparhistorier, skarva.

skua no. storlabb (Lestris catarhactes).

skub knuff. ~be knuffa.

skud skott; et ~ krudt.

skudde eg. skaka; en god knuget og ~t maade Luk. 8: 38. ~t rågad.

skuddermand färjkarl.

skudderudder, gaa i ~ gå i putten, bli pannkaka av.

skudre rysa.

skudsmaal orlovssedel; jur. formell invändning; have et godt ~ paa sig anseende. ~s-bog tjänstebok.

skudt skjuten; ~ sats med mellanslag.

skudte = skutte.

1. skue abst. anblick; v. skåda; til ~ till påseende.

2. skue da. labb (Lestris); jr. skua.

1. skuff[fe] (ω) [drag]låda; skovel. -bedræver = -tyv. -jern skyffel. -neb = skeheire. -tyv bodtjув.

2. skuffe skyffla. -plov årder.

3. skuffe v. narra, svika, leda till missräkning, leda vilse; mit haab blev ~t kom på skam; jeg blev ~t jag kände mig besviken; ~nde lighed förvillande likhet. ~lse missräkning.

skuffelhjort dovhjort (Cervus dama).

skulde skulle; du ~ ikke have den? har väl inte?

skulder skuldra. -højden* skulderbladskammen. -leje bogläge. -ring skuldergördel.

skuldgaard inbågad av risknippar, varl rödspottor fågna, som föras dit med floden och tagas vid ebb.

skuldre lägga på axeln: ~ gevar skyldra gevar.

skule se snett, se under lugg.

skulke skolka. -syg skolsjuk.

1. skulle da. = rødspætte.

2. skulle v. skola.

skulp = skulpt.

1. skulpe ärtskida. -svamp en parasit-svamp Leptosphaeria exitiosa, som angriper olika kålarter. -tang en brunalg (Hyalidrys siliquosus).

2. skulpe da. skvalpa.

skum*. -cikade spottstrit (Cercopis spumaria). -is parfais, glass, som blott delvis frust. -kæde kindkedja. -sold > häntesäll > för sadens skiljande från agarna.

skumle [förstucket] klandra. ~r lasttare.

skummel skum, dyster.

skumpe skaka, stöta om åkdon.

skumpelskud en som är bortstött, askunge, hackkyckling.

skumple = skumpe.

skumre skymma.

skungre ljuda gällt; jr. skingre.

1. skur skörd.

2. skur skjul.

3. skur no. regnskur.

1. skure abst. skåra. -last, -tømmer sågat timmer.

2. skure v. skura; lad det ~ låt det masa; baaden ~r hen over sandet skrappar. -sten skjutsten.

skurre skorra, ljuda illa; en ~nde lyd.

skurv skorv. -hat [hatt]svamp.

skusle bort plottra bort.

skutrygget kutryggig.

skutte skaka sig.

skvadronere skryta, skrävla.

skvalder sladder, prat. -kaal skvaller, kirs (Aegopodium podagraria).

skvat abst. skvätt; ~! plask! — ~te skvätta ut.

skvip' dålig dryck, black; det var rigtigt noget ~ den kaffen.

skulpe skvalpa.

skvæt slatt. -læder fotsack. — ~ten skvætrædd om hüst, som ryoker till av rådsin.

1. skvætte stänka, skvätta; av. rycka till av skrånsl.

2. **skvætte** buskskvätta (Saxicola).

1. **sky** *subst.* moln. **-banke** molnvägg. **-brud** skyfall. **-fald** = *-brud*; skälving (det gelatinösa svampsläktet Tremella); nattskärra (Caprimulgus europæus). **-fuld** mulen. **-pumpe** skydrag.

2. **sky*** köttjus.

3. **sky** *adj.* skygg; *en ~ hest*. **sky[k]lap** skygglapp.

skyde skjuta framför sig och med gövar; *treeet ~r blade* får blad, lövas; *hjort-ene ~r takker* mister, fäller hornen; *slungen ~r skin* ömsar skinn; *~ tankerne fra sig* slå bort tankarna; *~ sig ind under en anden domstol* vädja, appellera till; *han vil ~ sig ind under, at han har for meget at gøre* skylla på; *~ til skive* skjuta till måls. **-bomuld** bomullskrut. **-linie** boktr. mellanslag. **~s** skjuta på varandra.

skyds skjuts.

skydsel brödspade.

sky mulna; *~t* mulen.

skygge skugga; mösskärm, hattbrätte. **-bille** mjölbagge (Tenebrio). **-givning** schatterring. **-knapp** en bladmossa (Splachnum).

skyl regnskur. **-regn** störtregn.

skyld skuld. **-mark** norsk beskattningseenhet för jord; medelvärdet 1900: 1,700 kr., i småbruket dock ansenligt högre. **-sætte** skattlägga, taxera.

skyld skylla, beskylla; vara skyldig; ha att tacka o. skylla för; *han ~r mig penge, tak; jeg ~r ham min lykke; det ~s dig, at jeg er ulykkelig; det ~s hans arbejde* beror på, är frukten av. — **skyldner** gäldenär.

skyldfolk släktingar.

skyll v. skölja; *subst.* = *skyl*.

skyld = *skalp*.

skytgult schyttgelb.

skyts skjutvapen; *det svære ~* [det grova] artilleriet. **-lade** lavett.

skyts-aand skyddsande. **-engel** skyddsängel.

skytte skytt; skyttel; dammlucka; = *-fisk*. **-fisk** sprutfisk (Toxotes jaculator). **-kæde** skyttelinie.

skytter skytt. **~i** skytte.

skye skjuta framför sig.

skæbne öde. **-svanger** ödesdigor. **-tro** fatalism.

skæfte stock på gövar.

skæg*. **~et paa en nøgle** axet. **-fugl, -gøg** en tropisk fågel Bacco. **-mejse** (Parus biarmicus). **-nelliike** borstnejlika (Dianthus barbatus). **-pest** skægg-svamp. **-ulik** bottenmuss (fisk Agonus cataphractus). — **~ge-græs** grässläktet Andropogon.

skæl fjäll; musselskal; mussla; *særsk.* ätlig mussla, blåmussla (Mytilus edulis); *der faldt som ~ fra hans øjne*. **-agn** musslor som agn. **-and** bergand (Fuligula marila). **-banke** musselbank, skalbank. **-brosme** vanlig bartel, kumrill (fisk Physis blennoides). **-dyr** myrkott (Manis laticaudata). **-hat** svampsläktet Phaliota. **-finne-fisk** ett tropiskt fisksläkte (Chætodon). **-rod, -røe** vätteros (Lathræn). **-sand** geol. skalsand. **-vinget** fjällvingad.

1. **skælm** = *skolm*.

2. **skælm** skælm.

skænd banner. **~e** banna, gräla; skända, våldföra. **~e-præken** moral-kaka. **~sel** skändlighet.

skæne knappag (halvgräset Schoenus).

skeppe $\frac{1}{8}$ tønne; *~ hartkorn* $\frac{1}{8}$ tønne hartkorn *se* hartkorn.

1. **skær*** ren; *en ~ hud* en fin hy.

-sommer poet. försommar.

2. **skær*** klippa. **-and** knipa (Clangula glaucion). **-gardssild** strömming. **-ising** skärflundra, »jydetunga» (Pleuronectes cynoglossus). **-piber, -pip-lærke*** (Anthus obscurus).

3. **skær** plogbill.

4. **skær** ljusning; färgskiftning; *et ~ i øst*.

5. **skær** ängsskära (Serratala tinctoria).

6. **skær** *eg.* som kan skäras; *~t træ* rättklivet. *~t kød* rent från ben och senor; *~ ager* mogen för llen.

skære v. skära; *~ ansigter* göra gubbar, grimaser; *skæaren last*, sågat timmer; *skæarne smørrebrød* bredda

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

smörgåsar. **kiste** hackelsekista. **-maal** strykmått. **-mølle** sågkvarn. **skærmus** = *spidmus*.

skærf halsduk, knutet skärp.

skærline sjs. tåg, fäst som i en hängmatta; jfr. *hanefod*.

skærm* bot. flock. **-aks** kavelhirs (Cetaria). **-arve** fågelarv (Holosteum).

-bræt avdelningsskärm. **-træer** skärmträd, till skydd mot sol och frost.

skærpe göra skarp; söka efter malmfyndigheter; *~nde omstændigheder* jur. försvärande.

skærstok sjs.

skærver stenskärv, makadam.

skæv sned, skev; *det ~e taarn* lutande.

skæve skäva; *se ~u i sin broders øie* grandet.

1. **skød** skarv.

2. **skød** skört.

1. **skøde** sbst. skot; v. sköta i, skarva.

-trøie liv med uppslag på ärmarna. **skødbarm** skothorn.

2. **skøde** köpebrev, gåvobrev, i allm. handling, varigenom fastighet överlämnas till ny ägare, fångeshandling.

3. **skøde*** skarva.

skødesløs vårdalös.

skøj skoj, cyckel, skämt. *~er skålm*; *du er en ~er*. *~er-fant* landstrykare.

1. **skøjte** skridsko. **-løb** skridskoåkning.

2. **skøjte** skuta.

skølp skölpjärn, hålmjæsel; kip.

1. **skøn*** adj. **-aand** starkt estetiskt anlagd person, »schöngeist». **-læsning** välläsning.

2. **skøn** subjektiv mening, åsikt; av sådant rättsligt uttalande, som under domaransvar gives och får bindande kraft, t. ex. värdering; överslag, ungefärlig beräkning; *skatteyderens ~ vil lettelig bli staaende mod ligningskommissionens* ~ skattdragarnas åsikt kommer lätt att stå i strid med taxeringsnämndens åsikt; *efter ~ på känn*, på en höft; *efter bedste ~* efter bästa förstånd och samveje; *efter et løseligt ~*; *et vilkaarligt ~*; *efter mit ~* enligt min mening; *lovbestemmelserne*

hjemlede absolut lovbestemte straffe og afskar ethvert ~ over det enkelte tilfælde. **~s-mand** syneman, värderingsman, av rätten tillkallad sakkunnig.

-mæssig beroende på envars omdöme, subjektiv, ungefärlig. — **~ne** bilda sig ett omdöme; förstå; sjs = *gisse*; *~ne* over göra ett överslag.

skønsk vard. *paa en halv ~sk* på hum, på måfå, som det faller sig.

skønt fastän, ehuru.

1. **skør***. **-and** storskrake (Mergus merganser). **-hat** kremla (Russula).

-pil* (Salix fragilis). **-tidsel** mjölkfibla, mjölkstistel (Sonchus).

2. **skør** löpnad mjölk. **-ost** surmjölksost, upplagd sur mjölk.

skørbug skörbjugg. **~s-græs** skörbjuggsgräs (Cochlearia).

skørsav = *skovsav*.

skørste sjs. förkorta, sträcka.

skøtte sköta.

1. **slaa** sbst. regel; = *slaaen*.

2. **slaa** v. slå; *~ paa noget* göra antydningar om ngt; *den slagne landevei* släta landsvägen. *~ over* göra ett överslag *~ til* räcka, förslå. **-skaft**, **-stage** lieorv.

slaabrok nattrock.

slaaen, **-torn** slån, slånbarabuske (Prunus spinosa). **slaape** = *slaaen*.

slaat slätter; eg. *slag* på strången, trall, låt.

slabbe söla. **-dask** slusk.

slabbera's liten bjudning, kafferep.

sladder* prat, skvaller. *~re* skvallra.

slafse sörlpa.

1. **slag*** hattbrätte; fel vid hjul, skruvar o. d., som gör, att dessa ej gå väl. **-aare** pulsåder. **-bolt** i gear: tändstift. **-bout** sjs. förlust vid kryssning, sackning. **-falk*** jättefalk (Falco cyanopus et. lanarius).

-flaad = *-tilfælde*. **-fugl** rovfågel, i sht örn. **-garn** slagnat. **-jærn** huggjärn. **-knap** ställknapp på rubank. **-tilfælde** slaganfall. **-ugle*** (Strix uralensis).

-urt ett slags rukska et. suga (Ajuga chamæpitya). **-volder** = *~el*.

— **~e** lovera, kryssa. **~el** det kortare stycket av en slaga; lerklubba.

2. **slag** = *slags*.

3. **slag** slaksida på krutar.

4. **slag** grop i vägen.

5. **slag**, -ger slagg.

slags slag, sort; *af den ~; folk af alle ~*

slagt* slaktkreatur.

slak sjo. svag. -vande dödvatten mellan ebb och flod; *~ke* göra slak.

slak[ker] = *slag[ger]*.

slalom backlopp på skidor utan gupp.

slam* gyttja, dy. -bad gyttjebad. -herde härd för anrikning på våta vägen.

slamp person som uppför sig ovärdigt i sitt yttre utprästande. *~et* ovärdigt. *~ amper* = *slamp*; eländig dryck.

slange orm; slang; *faa 1 med ~* med streck efter; särskilt utmärkt betyg, eximie laudatur. -**falk** sekreterarfågel (Gypogeryx serpentarius). -**gran** orm-

gräs med utvecklade grenar och buktande topp.

-**ham** ormskinn. -**hoved** blåeld (Echinum vulgare). -**kors** kors med ormhuvuden på armarna. -**myrder** svartrot (Scorzonera hispanica); ett slags hållrot (Aristolochia serpentaria).

-**naal** vanlig havsnål, tångsnipa (Nerophis ophidion). -**rodpileurt** stor ormröt (Polygonum bistorta). -**rør** buktigt rör. -**sten** serpentin som ansågs oskadliggöra ormgift. -**stjerne** ormetjärna (Ophiura). -**træ** ormrä, grenar av den ostindiska växten Strychnos colubrina.

-**tunge** ormtunga (Ophioglossum vulgatum). -**urt** = *slangerodpileurt*.

-**ørn** ormörn (Circaetus gallicus).

1. **slank** smärt; *~t træ* rät-trädigt, rättfallet.

2. **slank** sänkning.

slapskoet icke skarpskodd, slöskodd.

slarke hänga och slänga.

slask* slarvig person.

slat, *~ten* slapp, lös, slankig.

slave slav; fästningsfånge; kalfaktor hos officer. -**frø**, *han er et ~* han är född för galgen, ett busfrö.

slaver slav; *russerne er ~e* slaver.

sløben slpad.

sløds = *slensk*.

sløge = *slæke*.

sløgel slaga.

sløfred frilla, konkubin.

sløjd kana, isbana.

sløjp glatt, alipprig.

1. **sløm** adj. dålig, ond, elak, stygg; *han er ~ til at lyse svår; den ~me syge*

fallandesoten; den ~me den onde; fy for den ~me (syge) fy för tusan.

2. **sløm** subst., i vist, slam; *lille ~; store ~*. **slømholt** skoppab. uppklossningsknä, stävföljare.

1. **slømme** leva i sus och dus, rumla; *~ og denne*.

2. **slømme** slamma.

sløng = *slæng*.

slønt skikt, lager. *~et* lagrad.

sløntre gå och driva, flanera.

sløsk lissmande, inställsam. *~e* lisma.

slæt adj. slät, jämn; dålig; adv. alldeles, alls; *~ ikke, ingen, intet; ~ fil* fin fil, 25 hugg på cm. *~ vej* dålig väg; jämn väg. -**bag** grönlandsval, rättval (Balæna mysticetus). -**falk** duvhök, höns-
hök (Astur palumbarius). -**flyndre** = 2. *sløtte*. -**hvarre** slätvar (Bothus rhombus). -**rokke** slätrocka (Raja batis). — *~s* alldeles, alls.

1. **sløtte** slätt.

2. **sløtte** sandskädda (Pleuronectes ei. Platessa limanda).

3. **sløtte** klister, lim att klistra varpen med i en vär.

4. **sløtte** bergv. rämna.

5. **sløtte** v. göra slät; *~ ud* utplåna; om vävnad: limma; *~ tvistigheter* slita.

slø = *slim*.

sløb slipgrus. *~e-papir* sand-, glaspapper o. d. *~eritsmmer* massaved.

sløbber slapper prat, sladder.

sløddække körbana.

slødse snitt, sådan, springa; sprund.

slød* slitning. -**som** som tål att slitas, slitande; *et ~t arbejde* strävsamt.

1. **sløg** slig fint bokad, slammad malin.

2. **sløg** pron. sådan; adv. så; *jeg mener du er ~ jag* tror du är galen; *~ slag* sak samma.

1. **sløik** bagattell; spottstyver; *jeg fik det for en ~*.

* Avon det direkt motsvarande sv. ordet. *~* artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

2. **slik** slam, gyttja.

slikke slicka; ~ *solskin* ligga och sola sig. -**asparges** kokt stångsparris med smör. -**erter** släpärter. -**mund** läcker-gom. — ~**keri** sötsaker, gotter, sliak.

slim slem. -**aal** pirål (*Myxine glutinosa*). -**dyr** (*Sarcodina*). -**fisk** slemfiskar (*Blenniidae*). -**flaad** katarr, sjuklig slemavsöndring. -**hat** *avamparten* *Leotia lubrica*. -**hud** slemhinna. -**lav** lavsaklet *Collema*. -**pose** slemsäck, bursa.

slinger slingring; *ingen* ~ *i valsen!* inga krumbukter, inga undflykter!

slingning bilning.

slintre senor i kött.

slip sjo. skillnaden mellan propellernas stigning och skeppets rörelse för ett propellerslag; *give* ~ *paa noget* släppa ifrån sig, avstå från.

1. **slippe** sbst. gränd.

2. **slippe** v. släppa; slippa; *hvor var det vi slap sidste gang?* slutade; *han slap ned i et hul föll ned, kanade ned; øllet er sluppet op, vi er sluppet op for øl* ølet är slut; *han slap til at komme med* han hade turen att komma med; *slap det saa ud?* är det slutet på visan?

slippert stor, grov borste.

slips kravatt, lång halsduk att knyta.

slire, glida; sbst. no. lång värja; da. svärdbalja, knivslida.

1. **slo** inälvor av fiskar; -**sild** sill, som blott innehåller inälvor, icke rom eller mjölke.

2. **slo** kvicke i horn.

3. **slo** = *ormslo*.

slobrok nattrock.

slodde ett slags slåde.

slof sängkamrat.

slog = *slo*.

sloje lortlolla.

slo nors (*Osmerus eperlanus*).

slothamp honexemplar av hampa.

1. **slubbe** smutsa; söla ned; sbst. slarvigt fruntimmer. ~**rt** drummel.

2. **slubbe** förspinna, draga ut ullkardan och giva den en lätt snoning.

slubre sörpå; *stølene* ~ *r* stövlarna säga klafa, klafa.

slud snöblandat regn.

sludder prat, dumheter; *benene slaar* ~ *for ham* han kan inte stå på benen.

sludske = *sjuske*.

sluffe no. tung, stor åksläde; da. sten-släpa.

slufset våt, slaskig.

slug sväljning; klunk; svalg; klyfta, djup avgrund; rökfång på eldstad i Ång-makia; konstgjort bete, sluk. -**hals** storätare. — ~**en** glupsk.

slukke släcka. ~**ne** slockna.

slukeret slokörad.

slump rest. ~**e-træf** lyckträff.

slunken slankig.

slunt[r]e gå och driva; *det* ~ *af det* går för sig, *det* >knallar>; ~ *undaf* slinka undan.

slure fra loss, låta gå.

slurk klunk.

slurpe = *slubre*.

slurv slarver. ~**e** sbst. slarva, slarvigt fruntimmer; v. slarva.

slu'se sluss; *himmelens* ~ *r* bibl. fönster.

sluske = *sjuske*.

slutblik = *laasblik*.

slutning slut; slutledning; *aarets* ~*ning*, *en logisk* ~*ning*. ~**te** sluta; ~*tet* hest sluten, bommad.

slutter fångvaktare. ~*i* bysättnings-häkte.

slyde höskulle.

1. **slynge** slunga. -**kaster** slungare.

2. **slyngje** v slingra; *der* ~*er sig* *sætersien*. -**plante** klängväxt, slingerväxt. -**traad** klänge.

1. **slæber** pl. tofflor utan bakkappa, hasor.

2. **slæber** sg. bogserbåt. -**bom** vaterbom.

slægt* släkte. -**skabsavl** inavel. — ~**e** brås; *han* ~ *sin mor* *paa*.

slæk = *slak*.

slæne = *slæning*.

slæng släng, kast; följe; *et* ~ *er det* det är ett följe, pack.

slænge slänga; *lad ikke brevet ligge og* ~ *låt* icke brevet ligga framme. -**va-**

ne dagdrivarvana. **slæng-navn** öknamn. -ord glåpord.

slænging töväder.

1. **slæt** klockslag.

2. **slæt** höskörd.

slætfalk duvhök (Astur palumbarius).

1. **sløj** vid, rymlig; da. slapp, kraftlös. -kjole barndräkt. -knæ gallionsknä.

2. **sløj** no. slug.

sløje vara slarvig.

1. **sløife** sbst. bandrosett; ögla.

2. **sløife** v. slopa, rasera en fastning; hoppa över, sitta över, gå förbi; binda toner; *jeg tror vi ~r kaffen* jag tror vi inte bryr oss om kaffet; *toget ~r alle stationer fra Kristiania til Ski* går förbi utan att stanna, passerar.

sløke-jol strätta (Angelica silvestris).

1. **slør*** slöja, flor; ansiktskrets hos visaa ugglor. -ugle tornuggla (Strix el. Hybris flammea.)

2. **slør** sidvind, låringsvind.

1. **sløre** beslöja; *et ~t blik*.

2. **sløre** segla rummare.

1. **sløv** sbst. slev.

2. **sløv** slö, särak. blidi.

smaa*; ~t fodtøj trånga skor; *det begynder saa ~t så småningom*. -bekkasin halvenkel beccasin (Telmatias gallinago).

-lom* (Colymbus septentrionalis). -lænding = mand. -mand småbrukare. -pi ger flickor eg. i barnåldern. -redsel, -rente präst- och klockarlön in natura. -siil tobis (Ammodytes lancea).

-skarv toppskarv (Phalacrocorax graculus). -skulpe kortskida. -spøve småspov (Numenius phaeopus).

-stads småsaker, strunt. -stikling småspigg (Gasterosteus pungitius).

-tare fingertång (Laminaria digitata). -trappe liten trapp, dvärgtrapp (Otis tetrax). -tærende nåttäten. -var* (Sophtthalmus norvegicus).

-vejr = bygevejr. — ~lig småaktig, småsinnad. ~tteri småsaker, bagateller.

smadder, i ~der i kras. ~re slå i kras.

smag smak; i den ~ i den stilen. -knop smaklök.

smak smak (Rhos coriaria).

smakke liten båt, smack.

smal smal; *paar ~ kost* på knapp kost;

-buk bredstjärt (skalbagger Leptura) -dyr ettårig hind. -hans; *det bliver altid ~ for os* knappt. -rad råget. -sav rundsåg. -tæge vattenmätare (Hydrometra). -vinge = -buk.

smala vard. i Norge o. **smale** flock, hop; särak. flock av småboskap; äv. om enskilt smådjur (får eller get); *kele smala* hela alltet.

smalt[e] smalts, blå färg.

smask smäll med munnen, smackning, kyss. ~e smälla med munnen; *han ~er, naar han spiser*.

smasker pl. lammskinn.

smatte smacka på hästar.

smattet slipprig, glatt, smetig.

smaug smal passage, gränd.

1. **smavs** kalas.

2. **smavs** da. = jødesmavs.

smede smida. -jærn stångjärn.

smek = smæk. **smelde** = smælde.

1. **smelt** nors (Oemerus eperlanus).

2. **smelt** smält ister.

3. **smelt** emalj.

smeltang blåstång, klottång (Fucus vesiculosus).

smerling grönlung (Cobitis).

smette sjo = 2. smøge.

smide kasta, slänga.

smidske = smiske.

smig byggn. sned vinkel mellan väggar.

-stok, -vinkel ställvinkel, smyg, vinkelbake för måtning av sneda vinklar.

smigjer smicker. ~re smickra.

smil leende. ~e le. ~e-hul grop på kinden, då man ler.

sminke-bær sminkbær (Blitum). -rod rams (Convallaria polygonatum).

smiske småle, smila; skolspråk: fjäska.

smil[ti], *hver ~ og smule, hver ~ og bid* vart enda grand.

smitte fläcka ned; färga ifrån sig; smitta; sbst. smitta; klistert; ~ sin ære fläcka; *tojet ~r*.

smok (ω) handskfinger, handsktuta.

smovs = smavs.

1. **smug** kryphål, smyg; i ~ i smyg.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före | .

2. **smug** trång gata.

smuk vacker.

1. **smul** *as.* damm, stoft; *fulde hen i ~* falla sönder i stoft. *~re* falla i smulor; smula sönder.

2. **smu'l*** stilla *om* vatten.

smu'l't renat ister.

smurning smörja.

smurt smord. *~læder* smorläder.

1. **smut** = *smok*.

2. **smut**, *kaste, slaa ~* kasta smörgås.

smutte smyga. *-hul* smyghål, kryphål.

smæk smäll, slag; smackande; *et ~ med munden; slaa to fluer med et ~* i en smäll.

1. **smække** flugsmälla. *-lyd* smackljud.

2. **smække** haklapp för barn; bröstlapp på förklade.

smæld smäll. *~e-blomst*, *-græs* tarald, smälla (Silene inflata).

smælder knäppare (Elater). *-örter* träsmälla, kastanjetter.

smære klöver (Trifolium).

smætte = *smutte*.

1. **smøge** *abat.* smal gränd.

2. **smøge** *v.* kränga; *sjo.* smyga; *hesten ~er af sig* hästen kränger av sig betslet. *-strop* *sjo.* krängögonstropp.

3. **smøge** *v.* småröka.

smøje sticka igenom något trångt.

smøl solkorv. *~e* söla, vara långsam.

1. **smør'** smör. *-blid* nyter. *-blomst* solöga (Ranunculus).

-bolle bulleblomster (Trollius europæus). *-buk* kärleksört (Sedum telephium).

-dyp-pelse skirt smör, smörsås *utt. nek.* *-fugl* gulärta (Motacilla flava).

-kranser mandelsprits. *-sop* mörkgul rörsopp (Boletus luteus).

-stikker värnpliktig, som är intendentens biträde. *-træ* drittel. *-sje* smörhåla i gröt. — *~re*

-brød smörgås. *~ret* smörjig.

2. **smør** smörj.

smøre skråma, sår; förlust.

smør[r]e smörja; stryka smör på; *~ halsen* smörja kråset; *~ mad* breda smörgåsar. *-hane* smörjkran, smörj-kopp. *-midler* smörjämnaren. *~ri* *om*

dålig skrift el. målning: kludder, sudd.

snaal* *no.* vard. trövlig; *hun er forførdelig ~ til at flirte med.*

snab liten munsbit.

snabliserø slang prata.

snadde liten pipa, snugga.

snadre snattra. *~der-and* snatterand (Anas strepera).

snage snoka.

snak' tal, prat. *~ke* tala, prata; *sidde hyggelig og ~ke sammen.* *~ke-salig* pratsjuk, talträngd.

snap-kaal berggyllen (Erysimum hieracifolium). *-laas* fjäderlås.

snaps* sup. *-tinget* skatts. riksdagens restauration.

1. **snar** snar; gen: *vær ~* dröj inte länge, skynda dig. *-vei* genväg.

-vending handvändning. — *~i* snart; *det ene er ~ lige godt som det andet* nästan; *~t ... ~t än, ... än.*

2. **snar** *no.* snår.

1. **snare** *v.* sno.

2. **snare** *abat.* snara. *-rype* ripa, som fångas i snara.

snarrer snöskata, björktrast (Turdus pilaris); *stor ~* dubbeltrast (T. viscivorus).

snask buskrog.

snau kal, naken; *om vinden: skral.* *-hugst* kalhuggning. *-klippe* klippa ytterligt kort, snagga. — *~e* göra kal.

snavegedde = *tangsnarre*.

snavs smuts, snusk; *det er noget ~* det är strunt, skräp; *en ~ karl* en struntkarl.

sne snö. *-bold* snöboll. *-boldetræ* den odlade formen av Viburnum opulus m. n., snöbollsbuske. *-bræ* ständigt snöfält. *-fann* snödriva. *-finke* *syd-*

europelæk ånkart (Fringilla nivalis). *-fog* snöyra, snöstorm. *-fonn* = *fann*.

-fugl snöspurv (Emberiza nivalis). *-gaas* snögås (Anser hyperborealis).

-hare = *alpehare*. *-iling* övergående, häftigt snöfall. *-kave* tätt snöfall, djupt snölager. *-klokke** = *vintergæk*.

-linien snögränsen. *-lærke* berglärka (Alauda alpestris); = *-fugl*. *-mand* snögubbe. *-mus* småvessla (Putorius nivalis). *-padding* blancmangé.

-silre en fjällväxt av släktet bräcka (*Saxifraga nivalis*). **-skavt** stor snödriva. **-spurv**, **-titing** = *fugl*. **-ugle*** fjälluggla (*Atene nyctea*). **-værling** = *fugl*.

snedig knepig, slug.

snedker snickare. **-lim** draglim.

snegl snigel, snäcka. **-bønne** snäckböna (*Phaseolus caracalla*). **~e-bor** spiralborr.

-bælg smäre (*Medicago*).

-gang snigelfart; spiralformig gång;

~en i Runde taarn. **-hat** svampsläktet *Limacium*.

-hus snäcka, äv. i örat.

-vindue fönster i örat. — **~e** krypa med snäckans fart.

snেকে = *snække*.

snel snabb.

snelde = *snelde*.

sneller slagfjäder, snällare.

sneppe no. snäppa (*Totanus*); da. morkulla (*Scolopax rusticola*).

-fisk havsnäppa, en fisk med lång snabel (*Centriscus scolopax*).

-klire beckasinsnäppa (*Macrocamphus griseus*).

snepert snäppare, lansett med fjädermuckanlam, använd vid åderikning.

snerle vinda (*Convolvulus*); åkerbinda (*Polygonum convolvulus*).

snerpe v. draga samman, snörpa ihop;

sbst. pryd person; *du ved nok, at byn heder ~ men ikke hvor den ~t hen* har en hum om saken. **~t** pryd.

1. **snerre** sbst. måra (*Galium*), särsk.

snarmåra (*G. aparine*). **-pileurt** åkerbinda (*Polygonum convolvulus*).

2. **snerre** v. brumma, morra, hväsa; **~ af nogen** snäsa av ngn.

snert = *snært*.

snes tjug. **~e-sild** vanlig stor sill.

-vis, **i ~** tjugtals.

snever = *snever*.

snibbe bannor, snubbor.

snibel frack.

snidser litet fel.

snidge smyga. **~mord** lönnmord.

snil snäll.

snild slug.

snile = *snejl*; kringla.

snille* intelligens.

snip* fik, hörn; no. krage. **-terne** småtärna (*Sterna minuta*).

snippe kantnål (en nek Syngnathus).

snirkel* krumelur, släng.

snit* skär vid sågning; *der skal et eget*

~ dertil det fordras ett särskilt

grepp därtill; *se sit ~ til at løbe væk*

finna utväg. **-delt blad** delat. **-læg**

gräslök (*Allium schoenoprasum*). —

~ling sättkvist. — **~te** skära. **~te-**

bænk bock för fasthållande av stycke som ar-

betas med handkniv. **-bønner** skärbönor,

turska bönor.

snive v. andas genom näsan med ett

pipande ljud; äv. småkoka; sbst. rots

[hos hästar].

1. **sno** sbst. kall vindfläkt; v. fläkta kallt.

2. **sno** sno, vrida; *vejen ~r sig gennem*

krattet slingrar sig. **-abe** rullapa

(Cebus). **-hale** gripsvans.

snedig underlig.

snog snok. — **~e-pande** ormskalle,

porlinsnäcka, kauri (*Cypræa moneta*).

-spyt grodspott. **-egle** en kop-

parormen närstående ödla (*Scincus*).

snomast sjo. snaumast.

snor snodd, snöre. **-lige** snörätt. **-orm**

mätare [larv] (larv av *Geometra*). —

~e-mager snörmakare. **-ugle** jord-

uggla (*Asio brachyotus*). **-væver** =

-mager.

snorke snarka.

snort adj. = *snurt*.

snot sbst. slem i näsan, **SNOR**.

snov, **-skib** ett slags tvåmastarc, förr

kallad SNAU.

1. **snu** v. vända.

2. **snu** sbst. nys.

3. **snu** adj. slug, knepig.

snub, **i en ~** i en handvändning.

snubbe, **~ noget af** stubba av, trubba

av, klippta av ngt; **~ ordene af** äta

upp orden.

snuble*, **~nde nær** alldeles inpå.

snude nos. **-bille** snabelbagge, vivel

(*Curculio* o. närstående).

snue andas hörbart genom näsan, snusa,

vädra; sbst. snuva; **ligge oy** **~ snusa**

och sova.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före | .

snup = *snub*.

snuppe få fatt i, nappa, »hugga».

1. snur halvt rus: *med hatten paa ~* med hatten på tre kvart. *~rende* halvrusig, beskänkt.

2. snur fnurra.

snurpe person, som är fin på det.

snurre v. snurra; *katten ~r* spinner.

-basse snurra, snurrebuss, topp.

-vaad snurrvad.

snurrig = *snodig*.

snurt, *~en* fnurrig.

snus* pris snus; *det er ikke en ~* verd.

snuse andas hörbart genom näsan, snusa, vädra; *hunden ~r efter sporet*; *~ tobak*; *ligge og ~* snusa och sova. *snushane* spårhund, spion.

snut, *min ~* min sötnos.

snyde* narra; *~ næsen, lyset*; *jeg blev snydt for* lurad på; *~nde gal* spritt galen. -sindt ursinnig av vrede. — *~ri* bedrägeri, prejeri.

snyg hurtig.

snylte* i sma. parasit-. -fisk tandfierasfer (*Fierasfer dentatus*).

-flue häst-fluga (*Hippobosca*).

-hveps oäkta parasitstekel (*Microgaster nemorum*); namn på flera familjer av steklar.

-rod tallört (*Monotropa hypopitys*).

-sop parasitsvamp; *jr raadsop*. -traad snärja (*Cuscuta*).

snæbel storsik (*Coregonus oxyrrhynchus*).

snælde trådrulle; spindel i spinneri; fräken (*Equisetum*).

snære snöra samman; *baandet ~r* strönar.

snærk skinn på kokt mjölk el. grädde.

snærre = 2. *snerre*.

snært* släng, elakhet; ojämnhet i vävnad; *have en lille ~* florshuva.

snævjer trång. *~er-synet* trångsynt.

— *~ring* smalt, trångt ställe. *~ringslyd* frikativa.

snæbel gapande mun.

snæfte snyfta; frusta; nosa; snusa

snæg, snæk smärt.

snør slem i näsan, snor.

snøre tunn snodd, sarak. metrev; hand-snöre, dröj.

snøvl sølkorv. *~e* dröja, söla; snövla, tala i näsan.

snøvs, *gaa fra ~en* tappa huvudet.

so*. -bær nattskatta (*Solanum nigrum*). -græs fågelgräs, trampgräs (*Polygonum aviculare*).

sob rorhäl, akterstävfoljare.

1. sod = *saad*.

2. sod (*ω*) sot. -høne* (*Fulica atra*).

sodaurt* (*Salsola cali*).

sogn socken. *~e-barn* församlingsbor. -baand nu avakfnad förpliktelse att låta kyrkliga förrättningar verkställas av egen församlings präster. -foged motav. fjärdingsman. -forstanderskabet = *raadet*. -kald pastorat. -menighed de statskyrkan tillhörande invånarna i en socken. -præst kyrkoherde. -raadet kommunalfullmäktige på landet. -vej byväg, »prästväg».

— *~e, jeg ~er til Vor Frelses menighed* jag tillhör V. F:s församling.

sojabønne sojaväxt (*Dolichos soja*), varav soja fås.

sok sock. *~ke-due* duva med fjäderklädda fötter.

sokn släpnät, bottenskrapa. *~e* söka med ~.

1. sol sol; *naar man taler om ~en, saa skinner den* när man talar om trolsen, så ä' de i farstun. -bakke backsvala (*Cotyle riparia*).

-blom = *volverlej*.

-blomst solros (*Helianthus annuus*); = *volverlej*. -bær svarta vinbär (bar av *Ribes nigrum*).

-dug sileshår, soldagg (*Drosera*).

-eje = *øje*. -ejehov kabbeleka (*Caltha palustris*).

-ejkonge stjärnögga (*Ranunculus aconitifolius*).

-fisk sjöhane (Zeus faber). -gangsvind omväxlingen mellan sjöwind och landvind. -hov solgård. -hvervsdag solstånd. -kuller solstyng. -mærke solvarv, dygn. -ring = *hov*. -sikke solros, se -blomst. -skive* solvisare. -skud solstyng. -sørt koltrast (*Turdus merula*).

-spætter fräknar. -sten aventurinfallspat. -stik = *skud*. -ulv vadersol. -vendel = *sikke*. -øje sol-

vända (*Helianthemum chamæcistus*); solöga (*Ranunculus*). **-sjealant** ett slags ålandsrot (*Inula britannica*). — **~e-märke** solvarv, dygn.

2. **sol** (*å*) tångarterna: *Laminaria saccharina* (sockerbladstång) och *Rhodymeria palmata*.

1. **sold** gille, dryckeslag. **~e-broder** supbroder. — **~e festa**.

2. **sold*** lön; *syndens ~ er doden*.

3. **sold** såll.

4. **sold** mjölk el. mjölk och bär med ibrutet *fladbröd*.

sole saltvatten, varur salt kokas.

sommer sommar; *prise ~ en se prise*. *flyende ~ sommartråd*, spindeltråd, som flyger omkring under sensommaren. **-blomst** ettårig växt. **-dag***, *förste ~ = -maal*. **-dige** vall, som är beräknad att översvämmas av höst- och vårfloed samt av viltterns högratten. **-eg** stenek (*Quercus pedunculata*). **-fugl** fjäril. **-gæk = vintergæk**. **-havn** sommarhamn; sommarbete. **-hval** näbbval (*Balæna rostrata*). **-hyld** sommarhyll (*Sambucus ebulus*). **-krikand** årta (*Anas querquedula*). **-lide** solsida. **-maal** början av sommarhalvåret, 14 april. **-märke*** jur. dygn. **-pletter** fräknar. **-raps*** (*Brassica napus annua*). **-rybs** varietet av rovraps (*Brassica rapa annua*). **-ræddike** rädisa (*Raphanus sativus radícula*). **-skov** skog av bladfällande träd, hos oss lövskog. **-spetter = -pletter**.

soll = 4. sold.

somle (*ω*) söla, dröja.

sone sonsa.

sop' svamp.

sopelime sopkvast.

sopken = snaps.

soppe vada; slå hop timmer i flottar.

sorenskriver underdomare på landet, motsv. häradshövding. **~i'** en *sorenskrivers* område el. rätt, motsv. domsaga; häradsrätt.

1. **sort** (*ω*) adj. svart; jfr *svart*. **-and = svartand**. **-bag = svartbag**. **-drossel = solsort**. **-haj** ett slags tagghaj (*Spinax niger*). **-hjelmet** svart med vitt

huvud, om boskap. **-hætte = munkefugl**: av en årla (*Motacilla atricapilla*). **-høne = sodhøne**. **-kirre** svarttärna (*Hydrochelidon nigra*). **-kraake** svartkråka (*Corvus corone*). **-kvejte = svartkvejte**. **-mejse** svartmes (*Parnas ater*). **-myre** svartmyra (*Formica nigra*). **-older = svartor**. **-popel** svartpoppel (*Populus nigra*). **-sneppe** svartgrå snäppa (*Totanus fascas*). **-spætte** spillkråka (*Picus martius*). **-terne = rustand**; = *blaaterne*. **-trost = solsort**. — **~e-ben** sjukdom hos växter, som visar sig i att nedersta stamdelen svartnar. **-bær** kråkbær (*Empetrum*). **-per** svartepetter, kortspel.

2. **sort** sort. **~erer*** vid sågverk: klampare.

sove sova; **~ over sig** försova sig.

sovs sås.

spaan*. **-hul** kilhål på hyvel. **-kniv** bandkniv. — **~e-have** vedbacke; *gaa i ~n* hamna på sophögen.

spade sbst. spade; v. gräva.

spadel = spatel.

1. **spag** spak adj. **-fær'dig** stillsam.

2. **spag** spak sbst.

spalte sbst. klyft, spricka, smal springa; spalt; v. klyva. **-aabning** bot. klyvöppning. **-frugt** klyvfrukt.

spand spann, ämbar, hink; ss. längdmått: spann (den utspärrade handens bredd, ungef. = 21 cm.); ett slags skatteenhet; *gaarden har saa mange ~ ökar*, par av dragare. **-dag** dagsverke med karl och dragare.

spanke spankulera, stoltsæra.

spansk* bildl. stursk. **-rærspalme** rottingpalm (*Calamus rotang*). **-vind** maränger.

spant*, *omvendte ~* kontraspant. **~e-vinkler** spantjärn.

spare*. **-kasse** sparbank. **-suppe** soppa på ben och köttrester.

spartle spackla.

spartogræs espartogräs, sylgräs (*Lygeum spartum* el. *Stipa tenacissima*).

spa's skämt.

spatle = spatle.

specie mynt = 4 kr.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före |.

speciejs art; 4 ~s de fyra räknasätten; **fire** ~r ett slags mandelformar.

speda'lsk spetälsk.

spede-hals = *smaalom*. -**lys** = *spid-delys*.

1. **spege** salta och röka el. torka kött o. a. -**pølse** metvurst. -**sild** spicke-sill.

2. **spege** förvirra.

spejde speja, spana. ~-**blik** spanande, forskande blick.

spejl spegel; akterspegel; hos mjölk-bockap: mjölkspiegel; mærgstrålar, ögon i tra. -**bjælke** skeppsbjælke, häktbalk. -**bug** skeppsbuk, mastsax, för hisande av akterspegelsförtilningen. -**gaas** rödhalsad gås (Anser el. Bernicla ruficollis). -**odder** utterarten Lutra canadensis. -**æg** stekt ägg. — ~**e** spegla; ~**e** æg steka.

spejskobalt ett slags koboltlegering; **spelt*** (Triticum spelta).

spente, ~ **og spare** spara så mycket man förmår.

spergel* (Spergula).

spermacæthval* kaskelott (Physeter macrocephalus).

spette = *spætte*.

spianter råzink.

spid spett. ~**de-lys** stöpt ljus. — ~**de** sticka igenom med spett; spetsa; ~**de paa bajonetten**.

spids spets; matem. rebroussementspunkt där två grenar av en kurva mötas omkr. gemensam tangent; adj. spetsig. -**alke** = *lomvie*. -**and** stjärtand (Anas acuta). -**artikel** ledare. -**bor** sylborr. -**borger** kalkborgare. -**byld** spikböld, blodböld. -**gab** fågelarv (Holosteen umbellatum). -**glans** antimon. -**hale** ormax (Lepturus). -**kaal** sockertoppskål. -**kasse** spetslåda för anrikning. -**kjole** frack. -**lærke** tofslärka (Alauda cristata). -**løn** vanlig lönn (Acer platanoides). -**mus** näbbmus (Sorex). -**rod** spö; **løbe** ~ gatlopp; bli kritiserad på alla håll. -**rotte** = *desman*. -**slæde** kappslåde. -**tønde** spetsboj, med form av en dubbel kon. ~**e-kage** ett slags sockerkaka med sylt, utskuren i triangelformade stycken. — ~**e***,

~**e en blyant** formera; ~**e korn** borttaga groddar och borstdelar.

spigler* särak. stor spik över 125 mm. längd. ~**er-bor** skedborr. ~**re** spika.

1. **spikke** spänta, tälja.

2. **spikke** = *nunkefugl*.

spikolie lavendelolja.

spil' spel; vindspel. -**arm** handspak. -**fægteri** spegelfäkteri. -**hoved** gångspelshuvud. -**hvalpe**, -**klamper*** spel-dockor; fyllning el. klädsel av trä för att hindra skamflining av kättingen. -**knægt** brottspelsbeting. -**koge** koka häftigt; ~**nde** sjudande het. -**kop**, -**kroner** undre spelhuvudet på dubbelt gångspel. -**op'** upptåg. -**skytteri** spelskytte på orre och tjäder. — ~**le** spela.

spild förlust. ~**e*** spilla. ~**e-kød** köttrester. -**vand*** slaskvatten.

spildre spjåle.

1. **spille** = *spildre*; spiltbalk. -**bom** spiltbalk. -**toug** spilta.

2. **spile** eg. sätta upp med spjålar; spärra upp; ~ **op munden**, *øjnene*.

spilling plommonträd (Prunus domestica).

spind spånad; *fjærllars*, *spindlars* etc. trådar, spindelväv. ~**e***, ~**e silke af noget** vinna på ngt. ~**e-bod** övertäckt repslagarbana. -**mide** spinn, spinnkvalster (Tetranychus telarius). -**planter** spånadsväxter. — ~**er*** äv. om fjärilsläktet Bombyx.

spindel-abe apsläktet Ateles, bekant för sina långa extremiteter. -**dukke** docka på svarv; jfr *spinol*.

spinke = *spente*.

spinkel tunn, mager, smärt, spinkig.

spinol dubb, mot vilken arbetsstycket snurrar.

-**dukke** löpdocka.

spint splint, ytved, vitved.

spion* reflektionsspegel, »skvaller-spegel».

spir spira; tornspira; da. smäckert rundhult. -**haa**, -**haj** = *pighaa*. -**jolle** spirgöling.

spiral*. -**kage** rullbakelse.

spire* v. gro; abst. brodd, grodd, skott; bli. frö; *født med ~n til sin under-*

gang: ~n til alt ondt roten. **-evne** grobarhet, groningsförmåga.

spirrevip spelevink, visper.

spise* äta. **-rør** matstrupe. **-kummen** en sydändsk kemmisart. Cuminum cyminum. **-ske** matsked. **spiskammer** skafferii.

spitsbergsmaase ismås (Pagophila elurnea).

spjaake sig til spöka nt sig, klä sig smaklöst.

spjælk spjåle.

spjæt, *det gav et ~ i mig* det klack till. ~te sparka, sprattla.

spjedse, **splejse**, **spjidse** splitsa samman: nu er de to splejset skæmta. gifta.

splint* jfr *spint*; sticka, flis, skärva: jeg fik en ~ under neglen. ~ørny spritt ny.

split* smal öppning: sprund; sprint: tunga på flagga: ~ten i en skjorte, en pen. **-flag** flagga med tunga. **-tar**, **-terne** rödnäbbad tärna (Sterna macrura); kentsk tärna (Sterna cantiaica). — ~te splittra, skingra.

splitter-gal spritt galen. **-nøgen** spritt naken.

spole*. **-ben** strålben i armen.

spolorm spolmask (Ascaris).

spoon = spaan.

1. **spor** (ω) spår; skär vid ångång; *ikke ~ af* inte ett grand. **-brud** övergång från en spårvidd till en annan. **-skifte** växel. **-skifter** växlingskarl.

2. **spor** el. **spord** fisketjärt.

1. **spore** v. spåra.

2. **spore** torr fara med spårvagn; jfr *trikke*.

3. **spore** sbst. sporre; jfr *-jern*; v. sporra. **-jern** sporre för utskärande av bakverk. **-værling** = *laplandsspurv*.

4. **spore** sbst. spor.

spot hån, spott. **-kjøb**, **-pris** rövarpris. — ~te hån; *det ~ter al beskrivelse* trotsar. ~te-fugl, **-gøg** trasten Turdus polyglottus; spefågel.

spove spov (Numenius).

spraa bliva skör, spröd, särsk. om ägg, då kycklingen bildats.

spraader paraplyställning.

spræite spö, tunn käpp.

spræde sprätt; v. snobba. **-basse** snobb.

spræget spræklig; brokig.

spræde v. sprida; skingra; sbst. säng-täcke; sv förkläde.

sprike vara öppen. ~r utåttförare, musket.

1. **spring** språng; sjo. spring. **-balsamine** (Impatiens noli tangere). **-ben** språngben i foten. **-buk** springbock (Antilope cuchoire). **-flod** springflod.

högsta sed. **-frø** = *balsamine*. **-fyr** ung snobb, spelevink. **-hale** hoppstjært (Podura). **-hare** en gnagare (Pedetes). **-hest** beskällare, avelshingst. **-hilde** tjunderlina, hålla för betande kreatur. **-holt** spännram för tyg.

-hval = *springer*. **-klap** ängkrasse, bräsma (Cardamine). **-knap** blidnässla, väggört (Parietaria). **-korn** = *balsamine*. **-mus** springråtta (Dipus).

-orm spolmask; rots hos hästar. **-padder** stjärtlösa grodor (ords. Anura).

-penge språngavgift, betäckningsavgift. **-plade** sjo. berghultssträck. **-stok** stav för stavsprång. **-tøj** betsel och remtyg för hingsten, då han skall betäcka.

-vei liten bit väg. — ~er ostmask (iarr av Musca casei).

2. **spring** resår; *ha ~ i hatten*. **-fjeder** resår fjäder, spiralfjäder. **-matras** resår madrass. **-sko** resårsko.

3. **spring** källa; sv. vattenledningsrör, kran; *du maa skyllde dette, hold det under ~en*. **-vand** vattenkonst, springbrunn; vattenledning; ~ i *kjøkkenet* er almindelig i de norske fjelddale.

springe springa; *glasset sprang*; *han sprang afsted*; *fuglen sprang flög sin väg*; ~ *buk* hoppa bock; ~ *over et ord* hoppa över; *vinden sprang om* kastade; *det ~nde punkt* punctum saliens. — ~r springare; särsk. valarten Delphinus delphis; i schack springare, häst. — **springesk** brunstig; ostyrig, yster.

springler pl. gallerverk; fläckfeber.

sprog språk. **-del** ordklass. **-følelse**, **-sans** språkkänsla. **-vedtægt** språkbruk.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

sprok larv av nattäländan (Phryganea), husemask.

sprosse tvärribba i fönster.

sprot = 1. sprut.

sprude = sprutte.

1. **sprut** skarpsill, vassbuk (Clupea sprattus).

2. **sprut** ett slags munkar, kokta i flottyr.

sprutte stänka; *pennen ~r*; *lyset ~r* sprakar. **sprutbakkels** spritsbakelse.

spryd spröt.

1. **spræ'k** käck, morsk, kraftig.

2. **spræk'**, **~ke** *subst.* spricka. **-ke** v. spricka.

sprælle sprattla. **-mand** sprattelgubbe.

sprænge spränga; lätt salta, rimsalta; *sprængt faarekjød*. **spræng-bue** stråvbåge. **-frost**, **-kulde** stark köld.

1. **spræt** sprätt.

2. **spræt** ryckning, sprittande.

1. **sprætte** spritta; röra sig häftigt hoppvis; *~ i søne*; *~ dynen af sig* kasta av sig täcket.

2. **sprætte** v. sprätta; *~ maven op*.

3. **sprætte** v., *løvet ~r* träden slå nt.

spræd *subst.* = *spryd*.

spræjte spruta. **-fisk** sprutfisk (Chætodon el. Toxotes).

spule *adj.* spola.

spuns sprund, tapp; sprundstycke på hyvel. **-fuld** stupfull.

spurt *eg.* sport; ansträngning.

spurv sparv, stark gråsparv. **~e-høg** sparvhök (Astur nisus); *lille ~* dvärgfalk (Falco sésalon). **-konge** = *levsanger*. **-trav** prästlunk. **-ugle*** (Athene passerina).

spy spyflugans ägg. **-flue*** (Musca el. Calliphora vomitoria och erythrocephala).

spyd spjut. **-glans** antimon. **-pil** blekvide (Salix hastata). — **~ig** spetsig, elak.

spyle = *spule*.

spyt spott. **~te-gæg** gröngöling *subst.*

spæge göra spak; spåka.

spæk*. **-hugger** späckhuggare (Delphinus orca). **-høker** = *høker*. — **~ke***. **~ke-bræt**, **-fjæl** skärbråde.

spæl stubbsvans.

spænd spann; spark; *gøre ~* driva spektakel.

spænde spänna; sparka. **-hjerter** bygel på ett spänne. **-klo** skruvhylsa. **-krog** spännhake, bårdhake. **-stok** skruvpinne. **-træ** bjälke. **-trøje** tvångströja. **spændig** spänstig, elastisk. **spænd-træ** vävspännare.

spændes, *de to ~s ikke* de två förlikas ej, *eg. gå ej i par*.

spær spjut; sparre. **-holt** spærrbjälke, spærrsträva. **-horn** spærrhorn, litet stad. — **~re** sparre. **~re-loft**, **-stue** loft, rum med synliga bjälkar.

spærlagen parlakan.

spærlægget spädlemmad.

spætmeise nötväcka (Sitta europæa).

1. **spætte** hackspett (Picus).

2. **spætte** fläck. **~l** fläckig; *~t sæl* spräcklig sål (Phoca vitulina).

spøg skämt; *han slog det hen i ~* han låtsade som det hade varit skämt.

1. **spøge** skämta.

2. **spøge** spöka; *det spøgte for hans liv* hans liv var i största fara. **~lig** hemsk. **~lse** spöke; en gråhoppa (Phasma). **~lse-abe** spökdjur (Tarsius).

1. **spæl**, **~e** spole.

2. **spæl** slaskvatten, skulvatten; drank. **-kumme** skölkopp.

spørge v. fråga. **~s-maal** fråga.

-maalstegn frågetecken.

sta istadig.

staa stå; *uret er gaaet i ~* har stannat; *samtalen er gaaet i ~* har stannat av; *en liter melk om dagen ~r ikke* förslår icke; *det ~r til liv* det är [gott] hopp om för livet; *~ sig godt med nogen* komma väl överens; *resten af summen kan ~ hen* kan anstå; *det faar vi lade ~ hen* låta bero; *~r til laud* har utsikt att få.

staahej, **staaek** larm, oväsen, bråk.

1. **staal*** svarvjärn. **-orm** kopparorm, ormlå (Anguis fragilis). **-sneppe** kustsnäppa (Tringa canutus). **-sætning** härdning. **-trosse** järntross.

2. **staal** *no.* atapel, hop, packad massa.

~ senaste sammansatta ord. ω = O i bo. a' i tryckstavelse, lång vokal. al' tryckstavelse, kort vokal.

1. **stabbe*** huggkubb. **-sten** sten som ledning vid vägkanten.

2. **stabbe** gå och tulta.

stabbar stolpbod, visthusbod, som för att skyddas mot råttor står på stolpar.

stabejs gammal knarrig man.

1. **stabel*** brädstabbe; *en* ~ *dalere* rulle. **-seng** säng med ombängen.

stabler stabbläggare.

2. **stabel** dörrhake.

stad*. ~ *S-fysikus* förste stadsläkare.

-fæstemand auktoriserad kommissionär för tjänare.

stade uppehållsort, vistelseort; ståndpunkt, stadium; bikupa. **-penge** hyra för marknadsstånd.

stadig ständig.

sta'de ståt, grannlåt, stass; *sidde paa* ~[*en*] göra ingenting. **-hest** lyxhäst.

-stue bästa rummet. — ~ *e* ståta. ~ *elig* grann.

staffere kanta.

stag*. **-sild** = *hestemakrel*.

stage hålla tillbaka, lugna.

stajej larm, oväsen, brak.

1. **stak'** höhässa.

2. **stak** agnborst på vissa gräs.

3. **stak** kjol, stubb.

stakaandet andtruten.

stakade palissad, pålverk.

stakkel stackare.

stakket kort.

stal, *gaa oer* ~ om häst: bli hindrad att i rätt tid stalla.

stald*. **-dækken** hästtücke. **-hue** lägermössa. **-kaad** vild, yster efter att ha stått länge på stall. **-lem**, **-loft** stallränne, högkulle. **-okse** gödoxe. **-trev** = *-lem*. — ~ *e* sätta på stall; stalla om hästar.

stalke gå med jättsteg, stylta, gå med värdighet.

stalling harr (*Thymallus vulgaris*).

stam stammande.

1. **stamme** stamma.

2. **stamme** stam; bål, stomme; sjs. hjärtstock på vindapel; sjs. spindel på roder. **-stade** moderkupa. **-vis** stam för stam. **stam-bog*** minnesbok, poesialbum. **-fagot** ved om 7—18 cm. dia-

meter av vassa stammar. **-bus** ett slags fideikommiss. **-sild** staksill (*Clupea finta*). **-tal** antal träd per ytenhet.

3. **stamme** härtamma.

stamp balja.

stampe*, *staa* i ~ i stöpet, icke komma ur fläcken. **-le** ullflock, ylleflock.

stand stånd, klass, kår; skillnaden mellan vad ett ur visar och den rätta tiden; **stam** av ett jaktbart djur:

gore i ~ göra i ordning; städa; laga; *paa* ~ strax, på stunden. **-billede** staty i stående ställning. **-fisk** fisk, som alltid uppehåller sig i en trakt.

-fugl stannfågel. **-haftig** ståndaktig.

-koje brits. **-seng** = *stabelsenseng*. **-træ** fröträd. **-vildt** jaktbara däggdjur, som icke lämna boningsplatsen, även om de oras. — ~ *S-mæssig* efter sitt stånd; som ståndspersoner, fint.

standart standar.

stander, ~ *t** trekantig signalflagga.

stands stannande. ~ *e* stanna; ~ *sine betalinger* inställa. ~ *nings-ret* säljare rätt att i vissa fall avbryta transporten av sända varor, då köparen blivit insolvent.

stang stång. **-arm** skakeltvärträ. **-bolt** tistelbult. **-briller** glasögon med bångar. **-bønner** störbönor. **-fiske** metning. **-hest*** häst som går vid tistelstängen, då man kör i spann. **-hjort** treårig hjort. **-kæde** kindkedja på stångbetsel. **-mile** stångbetsel. **-passer** stångcirkel. **-skov** slanskog. **-springning** stavsprång. — ~ *e* stång; ~ *e* *tander* peta.

stank*. **-dyr** = *stinkdyr*. **-rense** desinficera.

stankelben harkrank (*Tipula*).

stap mos.

1. **stappe** v. krossa till mos; *abst.* = *stap*.

2. **stappe** stoppa.

1. **star** = *stær*.

2. **star'** starr (*Carex*). **-græs** starr. **-ser** starrarter, carexarter. **-sanger** vattensångare (*Calamoherpe aquatica*).

star-blind = *stærblind*.

* Även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller val som i den står före |.

stas[e] = stads[e].

stat*. ~s-drift förvaltning genom statens organ. -**förbrydelse** politisk förbrytelse. -**fængsel** *dn.* (minst 10-årigt) fängelse för politisk förbrytelse eller duell. -**grund** statskäl. -**haandbog** statskalender utan kalenderium, rikskalender. -**højhed** *jur.* territorialhöghet, statens rätt att inom sitt område bestämma även över främmande undersåtar. -**post** statstjänst. -**streg*** statskupp. -**tidende** Danmarks officiella tidning. -**tilskud** statsbidrag. — ~elig ståtlig, reslig.

station*. ~s-billet fast biljett, alldeles färdig, motsatt blankbiljett. -**mester*** stationsföreståndare, stationsinspektör. ~ering stakning av järnväg.

sla'tue staty.

stau^e örtartad, flerårig prydnadsväxt.

staur stör; *str* staver.

1. staut ståtlig, som ser stark och käck ut.

2. staut ett slags bomullstyg, domestik.

stav* *av. i 5-gat*; = 1. stave. -**kirke*** en norsk kyrkobyggnad av upprätt timmer. -**sele** gammaldags sele med lokor. -**træ** loka; trä till tunnstäver.

1. stave tunnstav; *falde i ~r* gistna; *bild.* bli tankspridd.

2. stave* bokstavera. ~lse*. ~lse-gaade charad.

staver stör, staver.

stavn hemort, hembygd; *sjo.* stäv. ~s-baand *sv.* (1733—1788) gällande förpliktelse för den danske bonden att icke lämna hemorten.

stavre gå stapplande.

steady! *sjo* rätt så!

ste'd ställe, ort, plats; *i sms.* styv-; *finde* ~ äga rum; *geometrisk* ~ ort, lokus; *blivende* ~ varaktig stad. -**barn** styvbarn. -**bunden** beroende av orten. -**egen** specifik för orten, utvecklad på orten; *det stedege kvæg sejrede over hele linien.* -**funden** som ägt rum, inträffad. -**fæstelse** lokalisering av en saga o. d. -**hukommelse** lokalminne. -**moder** styvmor. -**modersblomst*** styvmorsviol (*Viola tricolor*). -**ord** pronon-

men. -**sans** lokalsinne. — ~lig lokal.

2. sted* = ambolt.

stede giva tillträde, admittera; städja. ~s til jorden jordfästas. steds-maal städja.

stedse* alltid. -**grøn** ständigt grön, vintergrön.

stedt städt; *ilde* ~ illa dären.

steffensurt häxört (*Circea lutetiana*).

1. steg stek. ~ø steka; *no.* grädda. ~ers kök.

2. steg* boktr. reglett.

3. steg *i 1:a* studel.

steger = støger.

stegg hane av vissa fåglar.

stejl brant. -**dyb** bråddjup.

1. stejle stegel; påle att hänga fisknät på; *v.* stegla.

2. stejle kvicke i hornet.

3. stejle stegra sig; *jeg ~de* jag höll på att falla baklänges av häpnad.

stel' ställ; uppsättning, samling av saker, som höra tillsammans, servis; *stet* ~ misshushållning; *det er godt ~ paa det hotellet* det är väl skött; *der er smaat ~ fattigt*; *det er ~!* det är ordning! — ~le sköta, ordna, styra och ställa med; ~le en hest, en lampe; ~le for en hushålla; ~le paa snygga upp, reparera.

1. stemme röst, stämma; röst, votum; *per* ~ vid röst. -**dygtig** röstberättigad; beslutsmässig. -**flerhed** majoritet. -**givning** votering. -**hest** stall på *sv.* -**kasse** *motav.* rösturna. -**kvæg** valboskap. -**ridse** röstspringa, glottis. -**rum** det enrum, där den da. valmannen i ensamhet skall ifylla sin röstsedel. -**stok** ljudpinne.

2. stemme stoss på hjuleker.

3. stemme stämma överens; bringa att stämma, stämma ett instrument o. d. -**fløjte** stämpipa. -**hammer** stämnyckel.

4. stemme göra hål. -**jern*** huggjärn, håljärn.

5. stemme sätta emot; dämna upp. -**dige** damm. -**værk** fördämning.

stempel* pistong, kanna i ångmaskin;

kolv t. ex. i pump; gatläggares jungfrun.
-maskine maskin, driven genom cylind-
 er t. ex. med komprimerad luft. **-slag** pis-
 tongslag.
sten*, **-ask** vanlig ask (*Fraxinus excel-*
sior). **-bane** makadamiserad väg-
 bana. **-bid***, **-bider** = *skivefisk*. **-bit**
 havskatt (*Anarrhichas*). **-blomster**
 en fossil grupp bland tagghudingar.
-brand = *stinkbrand*. **-brydermaskine**
 stenkross. **-bræk** stenbräcka (*Saxi-*
fraga). **-buk*** (*Capra ibex*). **-dalp** =
-dulp. **-drejer** = *vender*. **-drossel***
 = *blaadrossel*. **-dulp**, **-dylp** sten-
 skvätta (*Saxicola oenanthe*). **-eg***
 sydeuropéisk art (*Quercus ilex*). **-falk**
 dvärgfalk (*Falco æsalon*). **-frø*** (*Litho-*
spermum). **-gang** = *mølle*. **-gods**
 = *tøj*. **-gårde** en gärdesgård, sten-
 mur. **-honning** sockrad honung.
-hulle stenhäll. **-høns** sydeuropéisk
 hönsfågel (*Caccabis*), som för jaktändamål
 införts i Danmark. **-kar** brokar. **-kiste***
 hällkista. **-kløver** sötväppling (*Meli-*
lotus). **-knusermaskine** stenkross.
-kobbe knobbsäl (*Phoca vitulina*).
-laas fintlås. **-lim** stenkitt. **-maar**
 stenmård (*Mustela foina*). **-masse** ett
 ämne framställt av pappersmassa.
-mørkel stenkorkla (*Gyromitra escul-*
enta). **-mos** en lav *Parmelia saxatilis*.
-olie bergolja, petroleum. **-pap**, **-papir**
 = *masse*. **-peber** fetknopp (*Sedum*
acre). **-pikker** stenhuggare; = *dulp*;
brun ~ buskskvätta (*Saxicola rubet-*
ra). **-plante** korall. **-salt** bergsalt.
-skvætte* (*Saxicola*). **-smut**, **-smutte**,
-smæt = *dulp*. **-sneppe** = *horsegog*.
-sop läcker rörsopp (*Boletus edulis*).
-spil en lek. **-suger** = *skivefisk*; av. =
mareflynder. **-svamp** = *sop*. **-telne** =
undertelne. **-tygger** stenkross. **-tøj**
 krukmakargods; sämre porslin, fajans.
-ugle Minervas uggle (*Athene noctua*).
-ulv = *hubro*. **-urt** fetknopp (släktet
Sedum); *sørak*. = *peber*. **-vender**,
-vælter roskaarl (*Strepsilas interpres*).
-ørn kungöörn (*Aquila chrysaëtus*).
-ørred = *bækerred*.
stengel = *stængel*.

stente stätta.

1. **steppe***, **-braksvale** ett slags vadar-
 svala (*Glareola melanoptera*). **-høg**
 blek kärnhök (*Circus swainsonii*). **-hø-**
ne* = *sandhøne*. **-ulv** prärievarg
 (*Canis latrans*).
2. **steppe** sticka ihop.
sterbens dödligt kär.
sterlet* en stör (*Acipenser ruthenus*).
stervbo dödsbo, stärbhus.
stet[te] fot på glas o. d.
stev ett slags enstrofig lyrisk folkdikt;
 av. omkväde; ordstäv. **-kamp** impro-
 visationstävlan, vanligt nöje vid norska glil-
 len. **-tone** melodi till stevets strof-
 form; ex. *Den raske gut kan jeg ald-*
rig glemme. Ak, hvorfor blev han da
ej her hjemme? Ak, ve mig arme, hvad
har jeg gjort, at med min lykke han
rejste bort? — ~jes öva stekamp.
stevn = *stævn*.
1. **sti** vagel på ögat.
2. **sti** stig.
3. **sti** stia; *sætte gæs paa* ~ göda.
stif i sms. = *sted*.
1. **stift*** nubb.
2. **stift*** biskopsdöme. **-amtmand** amt-
 man i stiftsstaden, bistare i stiftsdiakonia-
 nen, för övriga amtmäns chef. — ~ **s-befa-**
lingsmand = *amtmand*. **-dame** äld.
 sta medlemmen i ett *frøkenstift*. **-di-**
rektion myndighet, bestående av bi-
 skop och stiftamtmand. **-fysikus**
 ungefär förste provinsialläkare, över-
 ordnad *distriktslægen*. **-provst** motsv.
 domprost. **-tidende** norr: tidning, i
 vilken stiftets officiella kungörelser
 infördes. **-øvrighed** = *landemode*.
stifte*; ~ *gæld* göra.
1. **stige** stiga. **-bord***. **-hjul** steghjul.
-rem stegläder, stigbygelsrem.
2. **stige** stega. **-trin** stegpinne. **-træ**
 sidostykke i stega.
1. **stik'** stick, styng; sjs. stek; no. tim-
 mer om 10—15 cm; *holde* ~ hålla
 streck. **-ambolt** mindre städ, hand-
 städ. **-blad** parerplåt. **-brev** arreste-
 ringsorder. **-flue*** (*Stomoxys culci-*
trans, snarlik *husflugan*). **-kappe** mindre
 valvkappa, som skär in i ett valv.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

-løg lök avsedd att planteras ut. **-ord** sista ordet i en replik. **-palme** = *kristtorn*. **-penge** mutor. **-pille** stolpiller; retsamhet, spydighet. **-platte** = *-blad*. **-prøve** godtyckligt uttaget prov. **-sjover** bärare, som står till hands i gathörnen. **-skærpe** en lös hake, som stickes in i ett hål på hästskon och trampas fast. **-tøj** martin-gal. **-økse** redskap att putsa upp hål med.

2. stik förstärkande: precis, rakt; ~ *mod-sat*, ~ *øst*.

stikke*; *kan du ~ den?* gör något bättre! *jeg ved ikke hvad der ~r ham* kommer åt; ~ *paa flasken* [borja] ta av den; *stik paa saltet** skicka mig det; ~ *med bolden* bränna, bolla; *han ~r ikke dybt* det är inte mycket med honom; *jeg ved ikke, hvori det ~r* hur det kommer sig; *blive ~nde* bli sitande fast; ~ *en ud* uttränga ur någons gunst, slå ur brädet; ~ *i at græde* ta till lipen, plötsligt börja gråta; ~ *noget til nogen* i hemlighet understödja; ~ *paa det ene ben* halta lindrigt, »dra»; *det ~r noget under* där ligger en hemlighet. **-jern** = *stemme-jern*.

stikkel martorn (*Eryngium*).

stikkelhaar* korta, spetsiga hår på i det hela nakna kroppsdelar. ~ *et* med isprängda grå hår, gråsprängd.

stikkelsbær* krusbär (*Ribes*). ~ *S-maal* er krusbärsfläckmätare (*Abraxas grossulariata*).

stikken snarstucken, snarsticken.

stikle ge gliringar.

1. stikling* sätkvist.

2. stikling = *hundestejle*.

stikning* utsättande av sticklingar.

stil*, *dansk* (*norsk*) ~ kriaaskrivning. **-e-bog** temabok. ~ *ig* högtidligt: stillfull; *begravelsen var enkel men ~ig*.

stile, *dette brev er godt ~t* väl skrivet. ~ *højt* syfta; ~ *hen imod* styra kosan.

stilsfær'dig stillsam.

stilk stjälk = *rødstilk*. **-aks** spärrosta

(*Brachypodium*). ~ *etang* = *æretang*. — ~ *et blad* skaffat.

stilla'ds [byggnads]ställning.

1. stille adj. o. adv. stilla, tyst; stillsam; sbst. vindstilla; v. stilla; *den ~ uge* påskveckan; ~ *selskab* kommanditbolag. **-liv** stilleben.

2. stille ställa; ~ *betingelser* uppställa; *det er ikke noget at ~ op mod ham* han är omöjlig; *jeg ~de i rette tid* infann mig; ~ *for sig* skaffa man i sitt ställe. **-kil** riktkil. **-maal** zinkstrykmått. **-pind** i dol: ljudpinne; snlek. spännsticka. — ~ *r* vid danskt riksdagsmannaval: person, som uppställt en kandidat och är lagligen förpliktad att vid valtilfället tala för hans val.

stilling ställning; ställ; anställning; *han er i ~* han är försörd. ~ *S-ret* friköpning; rätt, för gällande rätt att fullgöra sin värplikhet genom lejd ställförträdare.

stillids stegiitsa (*Acanthis carduelis*).

stilne* bli stilla.

stilsten i masugu: ställsten.

1. sti'm stim. ~ *e* stimma, väsnas.

2. stim ånga.

1. stimmel skara, hop. ~ *le* skocka sig.

2. stimmel siktstomme.

sting styng; *have ~ i siden* håll. **-sild** = *hundestejle*.

stinke*. **-brand*** hos vete (*Tilletia*).

-dyr* (*Mephitis*). **-flue** = *florvinge*.

-kalk orsten. **-svamp*** (*Phallus*).

stint = *smelt*.

stipeller stipler.

stiplet fläckig.

stirrids sjo. förvaringsrum för bordsscrivis, proviantartiklar m. m.

stiv styv; stel; egensinnig; *en ~ pris* högt. **-hamre** kallhamra. **-krampe** stelkramp, munläsa. **-syge** engelsk sjuka, rakitis; osteomalaci. — ~ *e* göra styv; ~ *et hus* stötta; ~ *et tøj* stärka. **-else** stärkelse. ~ *else-gummi* dextrin. ~ *er* sjo. mellan stolpe.

stjaalen stulen; se *stjæle*; ~ *t* förstulet.

stjerne*. **-anis*** (*Illicium anisatum*). **-blomst** stjärnblomma (*Stellaria*) **-bold** = *jordstjerne*. **-bør** försäkningsbör.

-hjul kuggghjul. **-konge** kungsfågel (Regulus regulus). **-koral*** (Madrepورا). **-nervet**, **-ribbet** bot. med nerver åt alla håll, från ett bladskäft, fäst in på bladet. **-silre** stjärnbräcka (Saxifraga stellaris). **-skud** stjärnfall. **-skærm** stjärnfloka (Astrantia major); prustrot (Helleborus niger). **-søpung** stjärnaskid (Botryllus). **-taage** stjärnmoln, nebulosa. **-tidsel** spåtistel (Carlina).

stjært* fiskstjært, fågelstjært; stånge, varmed en väderkvarn vrides; ploghandtag. **-and*** (Anas acuta). **-mejse*** = *halemejse*. — **~e-talje** stångtackel.

stod hästflock; stuteri. **-fold**, **-have** hästhage. **-hingst** avelshingst, beskälare.

stodder tiggare. **-foged** uppsyningsman över de fattiga.

stof* ämne. **-skifte**, **-veksel** ämnesomsättning.

stok* käpp; no. timmerstock; no. kortlek; dona för fågelfångst; *af den gamle* ~ stammen. **-and** gräsand (Anas boschas). **-hamp** honplantan av hampa. **-hus** militärt arresthus med stock el. andra plågoanstalter. **-kaarde** spåterkäpp med dold värja. **-løbning** uppkomst av fröstockar på rotfrukter. **-mester** fångvaktare. **-rose*** (Althea rosea). **-værk** våning. — **~kebaand** käpptofs. **-drev** mek. trilla. **-mand** hist. nämndeman. **-mølle** pulveriseringsmaskin.

1. **stol*** slutmuskel i ostron; kyrkbänk; på stråkinstrument: stall; *gaa til ~s*; *sette en ~en for døren* få någon fast. **-høvl** rundhyvel; spockskiva. **-kærre** gammaldags kærre med ryggstöd. — **~e-brev** kvitto på erlagd bänkhya. **-skab** gammalt hörnskap, som stod på bänken i högätteshörnet. **-stade** bänkrum i kyrkan. — **~e** lita.

2. **stol'** studel.

stolp i lås: fjäderess.

stolpre gå osäkert som barn och gamla.

stolt*. **-hendrik** korsört (Senecio vul-

garis); lungrot* (Blitum el. Chenopodium bonus Henricus).

stoppe*, **~ op** ta slut. **-bøsse** packdosa i ångmaskin. **-dejl**, deg att göda fjäderfå med. **-gaffel** broms, hämsko. **-sted** anhaltstation, hållplats. **-tæppe** vaddtäck. **-vogn** bromsvagn. — **~ sjo**. stoppare. **~r-talje** klamtalja.

stoppin stubin.

stor*, **~t kvæg** nötboskap; *du ~e min!* men i all världen! **-bunden** med stora maskor. **-fugl** orre el. tjäder (Tetrao). **-gaffel** sjo. apgaffel. **-hans** storskrytare. **-jø** storlabb (Lestris catarrhactes). **-karl** pamp. **-kjøve** = *-jo*. **-klokke** hässleklocka (Campanula latifolia). **-kobbe*** (Phoca barbata). **-konval** storrams (Convallaria multiflora). **-kors*** kommandör med stora kors. **-korsnæb** större korsnäbb (Loxia pityopsittacus). **-laden** storartad, storslagen; stor på det. **-lom*** (Colymbus arcticus); islom (C. glacialis). **-maage** fiskmås (Larus canus). **-magasin** = *store*. **-modig** högsinnad, storsinnad, stolt. **-regne** störtregna. **-sej** utvuxen *graasej* intill 1 m. längd. **-sil** tobiskung (Ammodytes lanceolatus). **-sild** sill i sjätte året. **-skarv*** (Phalacrocorax carbo). **-skærm** sammansatt flock; mästerrot (Imperatoria). **-skøde** storskot, bomskot. **-slaaet** huggen i stora stycken; storslagen. **-snudet** uppsnosig. **-spove** storspov (Numenius arquata). **-stuen** stora rummet, salongen. **-svøb** svepe. **-sæl** = *-kobbe*. **-talende** storordig. **-tare** en art bladång (Laminaria hyperborea el. cloustoni). **-ting** Norges riksdag. — **~e-bjørn** stora björnen.

storaks*. **-træ*** (Styrax officinalis).

store kooperativ förenings utminuteringslokal.

stork* (Ciconia). **~e-næb** näva (Gernium); = *-snabel*. **-snabel** pantograf, transportört, en apparat, avsedd att avteckna en figur likformig med originalet i förstoraad eller förminskaad skala.

storm*. **-baand** hattband; ståndare i fackverk. **-fugl** stormfågel (Fulmarus

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

glacialia); *lille* ~ stormsvale (Procellaria pelagica). **-hat** lätt hjälm; stormhatt (Aconitum napellus). **-lidt** skadad genom storm. **-potte** marschall. **-pæl** stormpåle. **-svale*** (Procellaria). **-valse** bom med taggar till skydd mot stormning.

stotte stamma.

stout, stovt = *staut*.

straa* halm; *være højt paa* ~ ha kommit sig upp i världen. **-enke** gräsänka. **-junker** snobb. **-køl** lösköl. **-lagt** halmtäckt. **-mand** bulvan, fågelskrämma; *stikke til* ~ fåkta mot mannekäng. **-stol** rottingsstol. **-sæde** rottingsits. **-vin** vin av halmtorkade druvor.

straage norr: sikta.

straale* manlig könslem. **-dyr*** (Radiatum). **-hærdning** härdning, varvid vätskan får strömma ut över stålet. **-mester** strålförare vid spruta.

straf*, *under* ~ *af ti daler* böter, vite. **-fældig** förfallen till straff. **-udmaaling** straffmätning. — ~ **fe-afdeling** norr: militär straffanstalt, disciplinkompani. **-dommer** brottmålsdomare. **-sag** brottmål. **-trusekteori** varningsteori, avskräckningsteori.

strakt sträckt. **-leddet** bot. med långa leder.

stram* spänd; *en* ~ *smag* frän, amper; ~ *hud* hård, fast. **-buks** smörj i bakparten, stut. ~ **me** spänna, sträcka; *frakken* ~ *mer* sitter trångt.

stramaj, stramej, stramin stramalj.

strand*. **-aborre** vanlig aborre i bräckt vatten. **-alant** en art krisle (Inula dysenterica); saltarv (Ammodenia peploides). **-aster(s)*** strandkil (Aster tripolium). **-bede** Beta maritima. **-bo** strandpryl (Litorella). **-brink** brant strand. **-brokflugl** kustpipare, kustvipa (Charadrius helveticus). **-dild**, **-fenikel** havsfenkål (Crithmum maritimum). **-firling** strandnarv (Sagina maritima). **-fladbælg** strandärt (Lathyrus maritimus). **-flade** låg strandremsa, långsluttande strand. **-fyr** svarttall (Pinus maritima) ei. ni-

gricans). **-hæresre** harfloka (Bupleurum tenuissimum). **-hejre** tuvlost (Bromus mollis hordaceus). **-hestehov** spjutskråp (Petasites spurius). **-hindebæger** marrisip (Statice limonium). **-hejle** = *brokflugl*. **-hæg** labb (Lestris). **-kaal*** = *kløftnaal*. **-kantbælg** klöverärt (Tetragonolobus siliquosus). **-karpe** = *rimte*. **-karse** bitterkrasse (Lepidium latifolium). **-kløftnaal** = *kløftnaal*. **-krabbe** krabbtaska (Carcinus moenas). **-kryb** = *sandkryb*. **-kvik** (Triticum repens var. littoralis). **-kæks** = *lostikke*. **-køllingetand** smalbladig kärringtand (Lotus tenuifolius). **-lø** = *brokflugl*. **-løber**, *sortbenet* ~ vitbröstad strandpipare (Aegialites cantianus); *brednæbbet* ~ myrsnäppa (Limicola platyrhincha); *almindelig* ~ kärrsnäppa (Tringa alpina); *islandsk* ~ kustvipa (T. canutus); *krumnæbbet* ~ spovsnäppa (T. subarquata); *sortegraa* ~ skärnsnäppa (T. striata). **-løg** sjölök, havslök (Scilla). **-maage** havstrut (Larus marinus). **-malurt*** (Artemisia maritima). **-mandstro** martorn (Eryngium maritimum). **-melde** strandmålla (Atriplex litoreale). **-nellike** praktnejlika (Dianthus superbus). **-not** vad. **-odder** = *maage*; = *havodder*. **-piber** skärpip-lärka (Anthus obscurus); strandpipare (Aegialites). **-ravn** en pelikan (Pelecanus carbo). **-ret** rätten till strandat gods. **-rider** kustvakt. **-ris** klådris, strandljung (Myricaria). **-rug*** (Elymus arenarius). **-ryle** skärnsnäppa (Tringa striata); strandpipare (Aegialites). **-rytter** = *stytteleber*. **-ræddike** marviol (Cakile maritima). **-samel** bunge (Samolus valerandi). **-senep** = *ræddike*. **-sikker*** i Norges kustdistrikt: ägare av litet hus vanligen på ofri grund. **-siv** havssäva (Scirpus maritimus). **-skade*** = *loflugl*. **-skalle** = *rimte*. **-skrepper*** (Rumex maritimus). **-snegl** strandsnäcka (Littorina). **-sneppe** rödspov (Limosa oegocephala) ei. myrspov (L. lappon-

nica) båda i vinterdräkt. **-snipe** drill-snäppa (*Actitis hypoleucos*). **-sted** fiskläge. **-svale** backsvala (*Cotyle riparia*). **-svingel** *Festuca tiorea*. **-sød-græs** strandgröe (*Glyceria maritima*). **-tidse** = **-mandstro**; = **-trehage**. **-tite** = **-snipe**. **-trehage** havssälting (*Triglochin maritimum*). **-tudse** stinkpadde (*Bufo calamita*). **-tusindgyllen** en art arun (*Erythraea litoralis*). **-vadsker** lik, som uppkastats på kusten. **-valmue*** möblomma (*Glaucium luteum*). **-vejbred** suttt (*Plantago maritima*). **-vibe** = **-løber**. **-vindel** = *gerdesnerle*. **-ært*** = *fladbeæg*.

strangle tillyxad stock. **-ske[de]** sadelm. stränglyfta. **-ved** ved i knippor.

strant träd i skogen, som på grund av bristande ljus växt för fort i höjden. **~et** för hastigt växt; om person: skranglig.

stras* ett slags glasfluss.

stratenrøver stråtrövere, stigman.

streg streck; repa. **-bæg** getruta, getklöver (*Galega officinalis*). **~ø** dra streck; **~e** över stryka över. **-maal** strykmått.

strejff strimma.

strejffe ströva; snudda. **-fugl** strykfågel. **-korps** strövkår. **-lys** osäkert ljus, som kommer och försvinner; i måånlug: skarpt infallande ljus i ett för övrigt mörkt parti. **-skud** sår av kula, som blott snuddat men icke trängt in. **-tur** strövtåg.

1. **streng*** da. mått för tråd = 1,506,5 m. **-orm** se *jordstrengorm*, *vandstrengorm*. **~e-tang*** sudare (*Chorda filum*).

2. **streng***. **-smeltelig**, **-flydende** svårsmältlig.

stribe strimma. **-højene** de streckade kropparna i hjärnan. **-syge** bladfläcksjuka hos koru, framkallad av svampen *Helminthosporium gramineum*. **~l** strimmig; **~de tænder** strecktecknade.

stribs stryk.

1. **strid***, **~ paa en sag** envis; **et ~t forlangende** hård fordran. **-buk** tjurskalle. **-regne** störtregna.

2. **strid*** kamp. **~s-mænd** kämpar (*Plantago*). — **~es** tvista. **~ig*** envis. **strie** grövre tyg av blånor o. d.; säckväv; buldan.

strigle skrapa för rykning; v. rykta, skrapa.

1. **strik'** skålm, tjuvpojke.

2. **strik'** resårband, resår.

1. **strikke** sticka strumpor o. d. **-skede** etui för strumpstickor. **-tøj** handarbete, som består i stickning, stickstrumpa.

2. **strikke** rep.

striksmaal = *stregmaal*; **dobbelt ~** tappstrykmått.

striks sträng, bestämd, noga.

stri'l namn på kustbefolkningen i Bergenstrakten.

strimmel litet stycke, strimla, remsa.

1. **strippe** litet ämbar, träkärl.

2. **strippe** taga ut nerverna ur tobaksblad.

3. **strippe** trippa.

strips stryk.

stripsel = *trippelse*.

1. **stritte** streta; **et ~nde yver** utspänt; **haarene ~r ud til alle sider** stå i alla väder; **~ med benene** skræva, »breka», stå bredt ben.

2. **stritte** kasta kraftigt, slunga.

strop* hälla under foten.

strube* den sida av en befästning, som är vänd från fienden. **-piben** hastajukdom, *st. lungepiben*. **-spejl** laryngoskop.

strude = *strutte*.

strudel virvel.

struds* (*Struthio*). **-vinge** strutsbräken (*Struthiopteris*).

strunk rak i ryggen, styv; stolt.

struntjæger labb (*Lestris*).

1. **strut'** litet fyrkantigt vetebröd.

2. **stru't** trut.

strutte* pösa, svälla; **et ~nde yver** = *strittende*.

stry blånor, drev; **narre en op i ~** grundligt lura.

1. **stryg*** smörj.

2. **stryg** no. grunt ställe i älven, där strömmen är stark, fors.

stryge stryka; **~ mursten** göra tegel; **~ til eksamen** stupa, bli kuggad; ~

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

op klå upp. **-bolt** stryklad. **-plade** strykpån. **-grid**, **-gris** strykgugn. **-instrumenter** stråkinstrument. **-kvar-tet** stråkkvartett. **-lak** lackfernissa. **-rom** rakstrigel. **-spaan** strykpån för liar; strykrå för mätning. **stryg-bræt** lucka på duvsåg o. d. **-maal** struket mått.

stryk = 2. *stryg*.

stræbe sträva. ~r stötta; »streber».

stræde gränd; sund.

stræk slag vid kryssning

strække*. ~ *til* räkka till. **-dam** damm för fiskyngel. — ~lig smidig, som kan uthamras.

stræk-bjælke spännbjälke, bindbjälke. **-grænse*** = *flyde-grænse*. **-hammer** räckhammare. **-lægte** de vågräta läktena i ett staket. **-toug** rålejdare, livlejdare.

strængel kvarkknuta, ett slags strupsjuka.

stræv strävan, strävande.

1. **strø***. **-pulver** nikt, frömjöl av *Lycopodium clavatum*, varit pitter förvaras. **-tanke** lösyckt tanke, aförism. — **-else** strö. ~elses-muld torvmull.

2. **strø** underlagsbjälkar, syllar.

strøg trakt; *et* ~ *med buen* stråk; *et* ~ *med penselen* streck, drag. **-fugl** = *streff-fugl*.

strøm*. **-aabning** avlopp. **-and*** (*Cosmonetta histronica*); no. = *stor fiske-and*. **-baad** flodbåt. **-fald** ställe med starkare ström. **-gang** strömmens riktning; strömdrag. **-kantring*** tidvattnets vändning, lägsta ebb, högsta flod. **-kobling** sjögång orsakad av stark tidvattenströmning i smalt farvatten. **-kæntring** = *kantring*. **-ras** = *kobling*. **-sild*** mindre silverfisk (*Argentina silus*). **-skalle** löja (*Aspius alburnus*). **-skavl** häftig uppsjö; = *kobling*. **-sneppe**, *brednæbbet* ~ brednåbbad simsnäppa (*Phalaropus fullcarinus*). **-stør*** = *vandstør*. — ~t, *det er* ~t här är stark ström.

strømpe strumpa. **-svikkel** svickla.

stub* stubbe; *jr stad*; stubb; no. stump. **-jord** stubbåker. **-mølle** tysk väderkvarn, som hel och hållen vrides mot vinden.

— ~**be-gaas** gås, gödd på stubbåkern.

stud oxe, som kastrerats före könsmognaden och därför har mycket av kons form och lynne; *jr belle*. ~**gaard** gård, som huvudsakligen driver uppfödning av gödoxar. **-pranger** oxhandlare.

studel* i bössås.

student*. ~**er-forening** Danmarks äldre, mer konservativa studentkår. **-nellik** borstnejlika (*Dianthus barbatus*). **-samfund** no. studentkår; da. den yngre, mera radikala studentorganisationen.

studere* fundera.

studiegaarden äldre namn på Köpenhamns universitets gård.

studiosus perpetuus överliggare.

1. **studs** munstycke *un rør*.

2. **studs**, *paa en* ~ i hast, plöteligt.

3. **studs** kort om huvudet; no. förargad.

1. **studse** beskära tråd. ~**ning** snickstötning. **-rasp** grov ohärdad fil *rør*, horn o. d.

2. **studse** bli förvånad, häpen.

studsmus sork (*Arvicola*).

1. **stue** rum, salong; no. litet hus, stuga; da. = *etage*; *sætte* ~n *paa taget* vända hela huset upp och ned. **-arrest** arrest på egna rum. **-bryllup** bröllop i hemmet. **-børn** barn uppväxta inom fyra väggar. **-etage** da. bottenvåning. **-flue** husfluga. **-gang** sjukhusläkares rond. **-hus** boningshus. **-kone** sjuksköterska. **-lejlighed** da. våning på nedre botten. **-luft** dålig luft. **-lærd** kammarlörd. **-orgel** kammarorgel. **-pige** innepiga, husa. **-siddet** innesittare. **-ur** väggur i federal.

2. **stue** stuka till, skada genom stöt.

3. **stue** stuva mat.

4. **stue** = 1. *stuve*.

stulle pyssla.

1. **stump** trubbig; *en* ~ *kegle* stympad kon. **-tønde** flytboj, som är flat på översidan.

2. **stump*** stycke; stuv; ankarstock; ~*en min* mitt socker. **-halet** stubbsvansad, kuperad.

stumpe vara för kort; stöta om häst;
~ af förkorta, kapa av.

stund* tid, av några dagar; ha ~er tid;
~es-løs rastlös, nervöst orolig.

1. **stunde*** nalkas.

2. **stunde** längta, sträva.

1. **stup** bråddjup.

2. **stup'**, **stup'e** stomp. **stupere** teckna med stomp.

stupun = *stoppin*.

stur nedstämd. ~e vara nedstämd;
fuglen sidder og ~r vantrives. ~en = *stur*.

stuslig tråkig.

stut' kort. ~flag rektangulär flagga.
~garn, *sove paa* ~ med kläderna på

för att ögonblickligen vara färdig.
~lap stotlapp till märseglets skydd mot skamfilning.

stuthingst = *stodhingst*. ~mester hingst-skötare.

stutting kort slåde, stockkälke.

stuv* rest; fågelstjärt.

1. **stuv|e*** packa; ~nde *fuld* proppfull;
~holter stuvningsved, bäddning under lasten.

2. **stuve*** = 3. *stue*.

styg' ful; *jeg er ~t bange for at det er sant* jag är verkligen rädd. ~vejr dåligt väder.

stykke*, *et* ~ *mad* en smörgås; *han spiste fire ~r* smörgåsar; *slaa, gaa i ~r* sönder. ~talje talja med vilken kanonen flyttas.

stylepig = *mudderklire*.

styliit pelarhelgon.

stylete*. ~fod framåtböjd karled på häst. ~løber styltlöpare (Himantopus).

styne beskära.

1. **styr** upptåg; no. buller, oväsen.

2. **styr** styrsel; *st* *overstyr*.

1. **styre** föra oväsen, larva.

2. **styre** styra; ~e *til freds* lugna.
~aag rorok. ~fjer stjärtpenna. ~ord

preposition. ~segment = *aag*. — ~l-se*, *preposition med ~lse* rektion.

styring styrande; i Ångmaskin: Watts parallelogram.

styrlastighed styrlast.

1. **styrt** stråldusch.

2. **styrt** hjuls skränkning.

styrte störta. ~bad = 1. *styrt*. ~dykker störtdykare, simfågel, som blott från luften kan dyka ned i vattnet. ~karre vippkär.a. ~sæng skyddsbyggnad under överfallshjul mot bottens utgrävning.

styrvoit ett slags kortspel; värdelöst kort, särsk. i lombor.

styv fågelstjärt.

stædig eg. om häst: istadig; bildl. envis, tjurskallig, trillsk.

stæger sadelbom.

1. **stække*** sätta i stack.

2. **stække*** förkorta, klippa viagar; toppa el. fila sågtänder.

stæmskalle = *hærsling*.

stænder stånd; *st* *stand*; ständer.

~værk korsvirkesbyggnad, fackverk.

1. **stænge** höloft, ränne.

2. **stænge** märstång. ~hjelpestag stängborgstag. ~æselhoved brameselhuvud.

3. **stænge** regla. ~not vad.

4. **stænge** störa, sätta störrar vid; ~erter.

stængel stjälk; bot. stam. ~blad stamblad. ~brand en sotsvamp (Urocystis);

rugens ~ arten *U. occulta*, som framkallar stråbrand. ~knold stjälknöl.

~led led, internodie. ~orm en rundmask (Tylenchus devastatrix), som angriper klöverfalten. ~spire knopp. ~stykke mellanled, internodium.

stænke*, ~ *tøj* dänka.

stænte stätta; liten stege.

1. **stær** starr, ögonsjukdom.

2. **stær** stare (Sturnus). ~drossel = *rosendrossel*. ~kasse starholk.

3. **stær** starr (Carex).

stærk stark; *det var et ~t stykke* det var det värsta. ~vand skedvatten.

stævn stäv.

1. **stævne** styra kurs, ställa sin kosa.

2. **stævne** hugga grenar och toppa av, toppa, tukta. ~ings-skov lågskog, som utvecklas ur skott.

3. **stævne** kalla till inställelse särsk. inför rätta, stämma; sbst. uppgjort möte; *han har ~t mig herken* ställt mig hit; *han har sat mig ~ her* bett mig möta

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

här. **-dag** inställelsedag. **-mand** stämningssman. **-møde** möte i kärleks- ärenden, rendezvous. **-vidne** = **-mand**.

1. **stø** landningsplats för båt.

2. **stø** stadig, säker, pålitlig, fast; ~t ständigt; *det kan du være ~ paa* det kan du ge dig på.

støb, *lægge i ~ lægge* korn i blöt för att mälta det el. frön för att underlätta deras gro- ningsförmåga.

støbe* gjuta. **-hals** = **-rand**. **-jern** gjutjärn. **-knold** gjuthuvud. **-lys** stöpt ljus. **-malm** gjutmetall. **-rand** gjut- söm, där formarna mötas. **-seddel** boktr. lista, efter vilken antalet av olika stilar bestämmas, gjutsedel. **-skal** det vanligen hårdare yttersta lagret på gjutjärnsstycke. **-ske** stöpslev. **-tap** = **-knold**.

1. **stød** stöt; ett slags skarv mellan bräder el. timmer; liten lapp på skor; stötton, laryngal explosiva, en för danska uttalet ytterst karakteristisk egenhet, som i ord- förrådet motsvarar vår akuta accent och som består i att stämbanden för ett ögonblick stänga luftens väg. **-bræt** sättsteg i en trappa. **-bundskrue** svansskruv. **-dykker** = *styrte*dykker. **-fuge** vertikal fog; stöd- fog. **-hævert** stöthävar, hydraulisk vädur. **-lade** snok. stötlåda. **-plade** skarvribba. **-pude** puffert. **-side*** den inåt land vända sidan av »roche moun- tonnée». **-tand** bete. **-tang** tång för tråddragning. **-tone*** jfr ovan. — ~e stöta, hyvla i stötlåda; ~ *an mod skik og brug* av oaktsamhet bryta; ~ i *sin tale* stamma. **-e-buk** pålkran. **-ma- skine** fräsmaskin för tapphål. — ~er mortelstöt; *en gammel ~er* gammal stackare, gammal krake.

2. **stød** stubbe; jfr *stub*. **-skud** skott, som växer upp i kanten av en stubbe. **-svamp** svampsläktet Xylaria. — ~e- brände ved av stubbar. **-pistol** järn- rör för sprängning av stubbar.

3. **stød** = *sto*.

støje stoja, larma.

støjt, *ta sig en ~* en sup.

støkker = *hestemakrel*.

1. **støl** styv, stel i lederna.

2. **støl** mjölkplats i en avlägsen betes- mark; säter.

1. **støp** grop, dälpa i vägen.

2. **støp** no. bågare.

1. **stør*** = *staur*. ~e kraka *aa*, sätta upp *aa* på pålar för att torka den.

2. **stør*** *nak* (Acipenser sturio).

størhus uthus med eldstad, brygg- hus.

størje = *makrelstørje, laksestørje*.

størkne stelna, övergå från flytande till fast form; *den bløde jord ~r ved solens varme* torkar.

størrelse storhet, kvantitet; storlek; *byens ~r* notabiliteter.

støt! behåll kursen! rätt så! stötta med rodet!

støtte* stödja; *abat*. stöd; pelare; stod.

-celle stödjecell. **-flade** undre yta.

-gang kolonnad, pelargång.

støv damm; stoft; frömjöl, pollen; i

ams. små partiklar, -stoft; *fylde ~ets*

aar 70 år; *kaste en ~ i øjnene* blå

dunster; *tørre ~ damma*; *slikke ~et*

for ens fod kyssa marken. **-bad** im-

bad, ångbad. **-blad** = *-drager*. **-blomst**

hanblomma. **-bold** röksvamp (Lycoperdon).

-brand sot på säd (Ustilago).

-briller ögonskyddare. **-dra-**

ger bot. ståndare. **-fang** bot. märke.

-gran stoftgrand, dammkorn, sol-

grand. **-knap** ståndurkapp. **-korn**

pollenkorn. **-kulle** pollenmassa. **-lig-**

nende frömjölsliknande. **-regn** dugg-

regn. **-rør** pollenslang. **-suger*** va-

uum-cleaner. **-traad** ståndarsträng.

-vej pistill.

1. **støve** damma, röra upp damm; torka

damm. **-klud** dammrasa.

2. **støve*** söka efter villebråd; ~ *om-*

kring ströva. ~r stövare.

støvle stövel; känga; *en god ~ dum-*

heter! være paa ~rne vara full.

-snabel uppåtvänd näsa på *støvle*.

-snude näsa. ~t bestövlad, med stöv-

larna på.

subbe söla, plaska; *abat*. slampa, snus-

kig människa; *lad det ~ låt gå*, basa;

gaa i tøfler og ~ gå och släpa med

benen.

subjekt*. ~s-*antyder* formellt subjekt.

substantiv*. ~isk*, ~isk *bisättning* att-sats och indirekt frågesats.

suder sutare, lindare (*Tinca vulgaris*).

suge*. -*aarer* lymfkärl. -*drag* motsjö, bakåtgående svallvåg. -*fisk** = *skibsholder*. -*glas* spenglas.

sugg stor karl; stort exemplar av djur; huggare, baddare.

sukker socker. -*bede** = -*roe*. -*bøsse* sockerdosa. -*godt* karameller. -*klype* sockertång. -*kuler* billigare soja av socker. -*løn** (*Acer saccharinum*).

-*mærke** sockerrot (*Sium sisarum*).

-*rod** = -*mærke*. -*roe* sockerbeta (*Beta vulgaris saccharifera*).

-*tare* sockerblådtång (*Laminaria saccharina*).

-*tøj* sötsaker, karameller, konfekt. -*unge* allra sötaste barn, sockergris.

sul sovel.

sulamit'ten, *hels* ~ smosan, smörjan, rasket.

suldre, *gaa og ~ söla*, dröja, vara långsam i vändningarna.

sule havsula (*Sula bassana*). -*konge* en albatross (*Diomedea melanophrys*).

sulryg = *grönlandssæl*.

sult svält, hunger. ~*e* hungra. ~*en* hungrig.

sum' summa.

sumak* (*Rhus coriaria*).

sumle (*ω*) söla, icke få det att bli något av; ~ *bort* slarva bort.

1. **summe** summera.

2. **summe sig** återvinna fattningen, hämta sig.

3. **summe surra**.

sump* (*ω*) kärr, mosse, träsk, myr. -*eg* australisk växt (*Casuarina equisetifolia*).

-*erts* myrmalm. -*evighedsblomst* sumpnoppa (*Gnaphalium uliginosum*).

-*feber* malaria. -*firben* vattenödlå (*Triton*).

-*forglemmigej** (*Myosotis caespitosa*).

-*hornugle* jorduggla (*Asio brachyotus*).

-*hullæbe* kärrknipprot (*Epipactis palustris*).

-*høg* brun kärrbök (*Circus æruginosus*).

-*høgeskæg* kärrfibla (*Crepis paludosa*).

-*høne** (*Porzana*). -*kogleaks*

sjösäv, kolvass (*Scirpus lacustris*).

-*kællingetand* stor käringtand (*Lotus uliginosus*).

-*løber* = *kærløber*.

-*møje* kärrmes, entita (*Parus palustris*).

-*ødder* flodiller (undersläktet *Lutreola* under *Putorius*).

-*sanger* = *kær-sanger*. -*skildpadde* kärrsköldpadda (*Emys m. n*).

-*skræppe** (*Rumex palustris*).

-*skærm* kryppfoka (*Helosciadium*).

-*snegl* snäcksläktet *Paludina*.

-*snerre* våtmåra (*Galium uliginosum*).

-*straa* knappsäv (*Heleocharis*).

-*ugle* = -*hornugle*.

1. **sund***. -*karl* färjkarl. -*mave* simblåsa. -*sted* färjställe.

2. **sund*** frisk; hälsosam. ~*e sig* återvinna fattningen, hämta sig. — ~*hed* god hälsa; *drikke paa ens ~hed* dricka någons skål. ~*heds-brønd* hälsokälla. ~*heds-kollegium* motsv. medicinalstyrelsen. ~*heds-kommission* hälsovårdsnämnd. ~*heds-rejse* rekreationsresa. ~*heds-vodtægter* sanitära förordningar.

superfin*, ~ *fil* finfin.

superklog överklog.

suppe soppa; ~ *paa en pølsepind* på en spik. -*fedt* buljongflott. -*kage* tablett av köttextrakt o. d. -*kvast* = -*visk*. -*kød* kött att koka soppa på; urkokt buljongkött. -*køkken* soppkokningsanstalt för bespisning av fattiga.

-*mad* supanmat. -*visk* en bunt av grönsaker och kryddväxter, som användes vid kokning av soppa.

suppeda's, *være i en stem* ~ vara i klistret.

su'r sur; i sms. -*syrad*; *det er ~t og koldt i dag* kallt och ruskigt. -*fittig* närig, snål. -*kløver* harsyra (*Oxalis acetosella*).

-*kløversyre* oxalsyra. -*mule* gå och sura. -*stof* syre. -*lø:n** (*Berberis vulgaris*).

2. **sur'** surr; *det løber ~ for mig* det går runt för mig; *jeg løber ~ i navnene* namnen gå i ett enda virrvarr.

surre*. -*laget* ett känt tjuvband i Kristiania.

susjet tafatt, enfaldig, virrig. ~*ing* underlig figur, våp.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

1. **sut*** (*Plantago maritima*).
 2. **sut'** något att suga på för små barn.
 ~te suga, dia.

3. **su't** klagan, gnäll. **su're** smågnälla, pjunka.

suter smörbult (*Gobius*).

svaber sjs. svabel, svabb.

svaberg glatt, kal fjällsida.

svag*. ~elig klen.

1. **svaj** = *sej*.

2. **svaj** böjlig, smidig.

svakkenhals tågända med en knut i ändan.

1. **sva!** kylig. ~e-bakke kylfat, kylskepp.

2. **sva!** = 1. *svale*.

1. **svale*** svalgång.

2. **svale** svala (*Hirundo m. a.*). -hale svalstjärt; makaonfjäril (*Papilio machaon*); = - *rumpe*. -klire = -*sneppe*.

-rod tulkört (*Cynanchum vincetoxicum*).

- rumpe laxstjärt, ett slags laak.

-sneppe skogssnäppa (*Totanus ochropus*).

-spurv svart och vit flugsnappare (*Muscicapa atricapilla*).

-urt, *almindelig* ~ skelört (*Chelidonium majus*); *lille* ~ svalört (*Ranunculus ficaria*).

svalker drucken sjöman.

svamp tvättsvamp; da. = *sop*.

svane svan (*Cygnus*); *islandsk, villd* ~ sångsvan (*C. musicus*); *rødnæbbet, tam* ~ knölsvan (*C. olor*). -halsstopper sjs. klamstoppare.

1. **svang** inskrumpen; om ax: utan kärna, omata.

2. **svang** hålfot.

svange ljumske.

svanger havande. -skab grossess.

svanshammer stjärthammare.

1. **svar** = *svær*; *et ~e stræv* ett kolosalt besvär. ~lig svåra, svårligen.

2. **svar***. ~e svara; *hun ~er mig svarar* näsvist; *~e sine skatter, ~e en billig rente* erlägga.

svart* = *sort*. -aate* = *krudtaate*.

-and svårta (*Oedemia fusca*); sjöorre (*Oe. nigra*).

-bag = -*bagmaage*; ladusvala (*Hirundo rustica*). -*bagmaage* havstrut (*Larus marinus*). -bugskate

svartbuksrocka (*Raja nidarosiensis*).

-fugle alkor. -kop kärmes, entita (*Parus palustris*).

-kvejte lilla helgefundran (*Hippoglossus hippoglossoides*).

-or vanlig al, klibbal (*Alnus glutinosa*). -side = *grønlandssæl*.

-sule = *kirkesvale*.

sve svedjeland, sved.

sved svett; adj. svettig. -blegn = *frisler*.

-dækken sadeltäcke. -fuks* röd häst med rödgrå man och svans

-kniv* för att skrapa svettig häst med. -sot engelska svetten. -spaan svettkniv.

— ~e svetvas. ~e-kasse varm badstu.

sveder eg. svensk; *gamle* ~ gamle gosse.

1. **svej** spö.

2. **svej** böjlig, smidig. -rygget svankryggig. — ~e böja.

svejfe driva, hamra ut i buktig form om metall; utskära i båglinier. -sav rundeåg. — ~ning bågsågning.

svejse svetsa. -jern välljärn.

svejtser* mejerist; portvakt; no. ladugårdskarlar.

svejv vev.

svek* engelska sjukan, raktitis.

svelle syll, sliper i järnväg.

svend* gesäll. ~e-lade eg. gesällföreningens dokumentlåda; gesällförening. -stykke gesällprov.

svensk*. -grønt Scheeles grönt. -harve klösharv i form av en likbent triangel. -ovn vanlig kakelugn av tegel [el. täljsten] med långa rörledningar. ~e svensk; grönfink (*Linota chloris*); *gøre en ~ af sig* göra sig osynlig.

sveske sviskon.

svibel blomsterlök; hyacint. -fisk boktr.

svibel, stil, som fallit i oredig massa.

svide sveda; bortskaffa utstående hår t. ex. på tyg; bränna vid mat; skälla svin.

-maskine ett slags ryktskrapa.

svie sveda, svidande känsla; v. svida; *det kommer han til at ~ for* sota för, känna av.

svig svek.

sviger- i sms.: svär-. -søn måg. -datter sonhustru.

svigt böjlighet.

1. **svigte***, *min hukommelse ~r mig sviker.*

2. **svigte** reva segel. **~ing** sjo. sviktning.

svik' svicka, tapp.

svikke reva seglen på en väderkvarn; göra i ordning hästakosöm; klippa skägget.

svikkel eg. kil; bot. ensidigt knippe. **-strømpe** genombruten, mönstrad strumpa; broderad prydnad på strumpa.

svill syll, bottenstock i hus; dörrtröskel. **~e** = *svelle*.

svim'e svimning. **~le** bli yr, hisna. — **~mel** yr.

svimling därrepe (*Lolium temulentum*); losta (*Bromus*).

svimærke inbränt märke, svedmärke.

svin*, *have ~ paa skoven* da. vara rubbad; so. ha en svag punkt i sina enskilda affärer. **-toks** grävling. — **~e** binde binda det fartyg på fyra leder.

-blomst korsört (*Senecio vulgaris*).

-brye svinho. **-bæst** svinpås. **-børster*** = *katteskæg*. **-bæste** skinka.

-differit svinpest. **-dild** = *mælk*.

-fedt ister. **-fjær**, *ligge i ~* skäms. ligga på halm. **-hale*** bot. van (*Reseda luteola*).

-held svinaktig tur. **-kaal** = *skvalderkaal*.

-kam fläskkarré. **-kotlet** fläskkotlett. **-mel** orent mjöl; sv. kli.

-melde gårdmolla (*Atriplex patulum*).

-mælk mjölkstistel (*Sonchus*).

-polis'k knipslug. **-side** fläsksida.

-smult ister. **-steg** helstekt fårek skinka; boktr. fortel. **-sten** orsten. **-tissel** = *mælk*.

-tønde avfallstunna, skultunna. **-sje** klubbfibla (*Arnoseris*). — **~eri** snusk. **~sk** svinaktig.

svind försvinnande; förlust vid vissa metallurgiska processer; krympning, då upphettad metall avkyles. **-hat** = *bruskehat*. **-maalestok** den större måttstock, vari det gjutna arbetet måste beräknas med hänsyn till sammandragningen. **-sot** lungsot; tvinsot. — **~e** krympa.

sving sväng; svängning; *jr. haandsving*; *derved fik sagen det rigtige ~ vænd-*

ningen, turnyren: *en ~ ud i haven* sväng, tur. **-basse** nickhake, svängkanon. **-bor** = *rimmelbor*. **-fjær** vingpenna. **-hammel** förvåg. **-kølle** svängkolv hos sugor. **-sav** = *rundsav*. **-traad** cilie. — **~e** svänga; svinga: *~ende fuld* bräddfull; *~e hør* skäkta.

1. **svingel** svängel; pumpvipp, pumparm. **~le** vackla, ragla.

2. **svingel*** (*Festuca*); därrepe (*Lolium temulentum*).

svinke röra sig hit och dit; *svat. nndan-flykt*.

svint rask, rapp: *interj. vips!* **~e sig** kvicka sig.

1. **svip** ögonblick, blink: *han var en ~ i Berlin* en titt. **~pe** indom titta in.

2. **svip** slag, klatsch.

svi'r rummel: *det var en ~ for ham* en stor förnöjelse. **~e** svira, rumla.

svirpe svida som ett piskrapp.

svirre kretsa, slingra.

svirsk som har den rätta svängen, stilig; *en ~ jente*.

svitse bryna; **~ i lidt smør**.

sviske sviskon.

svolk spö: *en stor ~* en stor klumpig karl. **~e ge** prygel: *ligge og ~e paa sjøen* kämpa.

svor svål; grästorv.

svovl svavel. **-erts** svavelkis. **-ilte** svavelsyrighet. **-rød** mossrot (*Penedanum*). **-syrling**, **~s-anhydrid** svavelsyrighet.

svull = *svulst*; issörja.

svulme svälla.

svulst* svullnad, tumör.

svund'en försvunnen; *~ne dage* flydda.

svup', *i en ~ vips*.

svække försvaga. **~lse** försvagning, svaghet.

svælg svalg; bot. pipöppning. **-aabning** svalgmykning. **-hvælv** övre delen av svalget. — **~e*** frossa; *et ~ende dyb* bibl. ett stort svalg.

1. **svær** svål.

2. **svær** stor, väldig; tjock; *det var ~t* det var det värsta; *gøre det ~ere* svärare; *~t skyts* [grovt] artilleri; *~t tor* grovt; *~t rytteri* tungt; *~e silketøjer*

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

tjocka; ~ *jernbane* järnväg med tung överbyggnad; *du er ~ mod ham* svår, elak; ~t *flink* väldigt. -**anker** skeppets största ankare, dagligankaret. -**lemmet** grovlemmad. -**tov** ankar-tross.

sværd* plankkonstruktion på vissa flatbottnade fartyg, avsedd att hindra drift; ramm. -**brødre** sværdsriddare. -**bønne** (*Phaseolus linnatus*). -**dannet** svärdlik. -**fisk*** (*Xiphias gladius*). -**lillie*** (*Iris*).

sværge svära.

sværme*. -**hul** flusterhål på bikupa, flyghål. **sværmlinie** kavalleriets spridda ordning.

sværte svärta; sv. *ægin* *Oedemia nigra*. -**græs**, -**væld** strandklo (*Lycopus europæus*).

svæv vev; svans; plankton.

1. **svæve** sväva; ~nde *gæld** flytande skuld.

2. **svæve** = *høgeurt*.

svøb linda; bot. svepe och holk. -**blad** svepe, holk, skärblad.

1. **svøbe** linda, svepa. -**barn** lindbarn.

2. **svøbe** piska; bot. gissel. -**rem** pisksnärt. ~r *sjo. taljerep*.

svøft rev i segel.

svømme simma; ~ *hestene* låta simma, bada »sunda». -**bælte** simgördel.

-**dykker** *sj. styrtedykker*. -**flaade** flotte för badhus. -**hinde** simhud. -**prøve** prov för frö, som läggas i vatten, varvid de svagare och lättare flyta ovanpå. -**snepe** simsnäppa (*Phalaropus*). -**ænder** gruppen *Anatinæ*. — ~r flytande föremål, varmed man mäter vattnets hastighet.

sy* *sjo. surra*. -**garn** tråd. -**pige** sömmerska; glyskolja (*Gadus minutus*).

-**sten*** att slita fast arbetet i, syklump.

-**toug** *sjo. syning*. -**tøj** sömnad, handarbete. — ~ning sömnad, söm.

syd söder; ~ *for* söder om. -**banen** no. järnvägen Kristiania—Fredrikshald. -**bo** sydläning. -**ostpiber** strandskata (*Hematopus ostralegus*).

syde koka.

syg sjuk. ~e-beretning bulletin. -**køst** sjukmat, sjukdiet. -**leje** sjukbädd, sjukdom. -**passer** sjukvårdare. -**pleje** sjukvård. -**plejerske** sjnksköterska. — ~e*, *sy for den stemme ~ se stem.*

sykomor* (*Ficus sycamoros*).

syl*. -**blad** sylört (*Subularia*). -**hvas** uddvass.

syld = *svill*.

sylje, **syll** = *solje*.

syller solv i väv.

sylte*, ~ *en sag* uppskjuta, fördröja.

-**labber** syltfötter, grisfötter. -**tøj** sylt.

sylt salthaltig låg strand, som vid högvatten översvämmas. -**eng** växtsamhälle, mest bestående av *saltplanter*, som finnes på strandängar vid havet.

-**græs** = *trehage*.

syn* besiktning, syneförrättning; åskådning; *tabe en af ~e* ur sikte; ~ *og skøn* besiktning med rättsverkan. -**hverving** synvilla. ~s-felt blickfält.

-**maade** sätt att se, betraktelsesätt, åskådning, åsikt. -**mand** besiktningsman t. ex. för atångsel, strandvård o. d.

-**mærke** i perspektivlärans synfält, område inom synvinkeln. -**straale** i perspektivlärans linie från synpunkten till en punkt bakom perspektivtavlan. -**verden** sinnevärlden. -**vidne** åsyna vittne. — ~sk kläronjant.

synd*, *jeg lod ham ikke do i ~en* jag gav honom klart besked, på huden, sade honom sanningen. ~s-bevidsthed syndamedvetande, syndakänedom.

synes tycka; synas; ~ *om* tycka om.

syng sjunga. -**spil** sångspel.

synek sänke på metrev.

1. **synke** sjunka. -**fond** amorteringsfond, »sinking fund».

2. **synke** sluka, svälja; *han kunde knapt ~ en draabe* få ned. -**not** sänknöt.

1. **syre*** (*Rumex*). -**salt** bläcksalt, bläckpulver (av *Oxalis*).

2. **syre*** syra kem.

3. **syre** räffa i gevärspipa.

4. **syre*** göra sur.

Syren = *syring* (*Syringa*).

syste*. ~sel syssla, sysselsättning; ämbetsområde. ~sel-konger fylkeskonungar, småkonungar.

sy't jämmer, gnäll. ~e klaga.

sy'tten (8) sjuttan. ~ende sjuttonde; ~ende maj Eidsvoldskonstitutionens minnesdag. ~i sjuttio.

syv sju; *snakke i ~ lange og ~ brede* i långa banor; *det varte i ~ lange og ~ brede* en hel evighet. -**hannet** sju-männig. -**sover*** hasselmus (*Myoxus* o. närstående). -**tal** sju. — ~ende sjunde; *til ~ende og sidst* när allt kommer omkring. ~er sju.

sæbe tvål; såpa; *grøn ~ såpa*. -**bark** kvillajabark. -**bærtræ** såpbärsträd (*Sapindus saponaria*, ett tropiskt träd). -**sten*** saponit. -**træ** = -*bærtræ*. -**urt** såpnejlika (*Saponaria*).

1. **sæt** sed. -**van'lig** vanlig. ~**elighedsattest** testimonium vitæ, bevis om god vandel.

2. **sæd*** spannmål, stråsäd; utsäde; av-söndring av det manliga könsorganet. -**bille** kornborrhare (*Calandra*). -**blære** sädesblåsa. -**dyr**, -**fim** spermatozoer, sädeskroppar. -**flaad** pollutioner, spermatorré. -**følge** växtföljd, växelbruk. -**gaas*** (Anser segetum); *kørnlæbbet* ~ spetsbergsgås (*A. brachyrhynchus*). -**legeme** = -*dyr*. -**maaned** oktober. -**omskrivning** markegångssättning; *jr kapitelstakst* -**skifte** växelbruk. — ~**e-byg** utsädeskorn. -**mand** såningsman. -**ært** åkerärt (*Pisum sativum*).

sæde säte. -**bad** sittbad. -**baller** skinkor, klinkor, ron, sittkuddar. -**ben** sittben. -**stilling** vid förlossning: sätesbjudning, då barnet kommer med sätet först.

sæing gråtrut (*Larus argentatus*).

sæk. -**bæger** en art månviol (*Lunaria biennis*). -**bærer** säckspinnare (en figur Psyche). -**dyr** manteldjur (*Tunicata*). -**sky** stackmola, cumulus. -**spindere** fjärfamiljen Psychidæ. -**svampe** svampklassen Ascomycetes. -**svulst** cysta. ~**ke-lærred** säckväv.

1. **sække** tömna i säck; hänga som en säck.

2. **sække** = *søkke*.

1. **sæl** no. glad, bakköjd.

2. **sæl*** säl[hund] (*Phoca*). -**spyd** harpun för säl.

3. **sæl** säter.

sælde sälla, sikta; ~*nde fuld full*, överströdd, översålad.

sæle sele; ~r hängslen. ~**toj** seldom.

sælge sälja. -**brev** köpekontrakt.

1. **sænke*** sbat., -n, sänksten på not; förstärkning, tjock del av en axel.

2. **sænke** sbat., -t, * på metrer. -**bor** = *sænkholbe*. -**muskel** neddragare. -**sænk-grube** avloppsledning. -**kasse** underjordisk bombkista såsom mina. -**kolbe** flatspetsborr. -**værk** faskiner.

sær da. egendomlig, icke som andra människor; no. snarstucken. -**avtryk** separat. -**de'leshed**, i ~ i synnerhet. -**eje** sbat. makars av äktenskapsförord betingade enskilda egendom. -**krone**

buskar av släktet *Amorpha*. -**kænde** kännetecken, sårmarke. -**kuldsbarn**

barn av olika äktenskap. -**kønnet** bot. skildkönad. -**præg** individuell prägel. -**stilling** undantagsställning. -**syn**

ovanlighet, sällsynthet. -**tog** extratåg. -**tryk*** separat. — ~**lig** särskild.

særk* linntyg.

1. **sæt** sätt; *paa ~ og vis* på ett eller annat sätt.

2. **sæt'** ryck, tag, hopp; samling av sammanhörande ting; *i et ~ oavbruttet*; *i mange ~ repriser*; *et ~ klæder* kostym, omgång; *det gav et ~ i mig* klack till; *et ~ dækketøj* duk med serveter av samma tyg.

1. **sæte** harens bakdel.

2. **sæte** om hä: sätta i volm, stacka.

sæter* fåbodvall. -**vold** = *udslaat*.

sætre ligga vid sätern.

sæt'ning sats.

sætte* jakt. föda. ~ *sit ur ställa*; *sæt at antag*; *en hævelse ~r sig* en svulst sjunker, går tillbaka; ~ *et ben af* amputera; ~ *op en kniv* slipa, vässa; ~ *paa lægga* på kreatur; *vejret ~r sig* stadgar sig; ~ *paa faldet* fra. -**dam**

fiskdamm. -**dommer** särskilt tillförordnad domare. -**fisk** fiskyngel en

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

odling. **-pil** piletickling. **-skipper** eg. kaptainen ställföretärdare; person berättigad att föra fartyg i kustfart. — ~r harhona.

sæv* (Scirpus lacustris).

1. **sø** sjö, hav; *lad ham sejle sin egen* ~ låt honom sköta sig själv. **-abor** = *uer*. **-agurk*** sjökorv. **-anemone** havsanemon (Actinia m. s.). **-ben, sætte** ~ stå bredbent. **-bjørn** en sälart (Otarlia ursina). **-blad** = *aakande*. **-borre*** = *pindsvin*. **-brug** bruk till sjöss; näring som drives på sjön, särsk. fiske. **-djevæl** = *breðflab*; djävulsrocka, havsdjävul (Ceratoptera). **-dygtig** sjövärdig. **-edderkop** havsspindel (Maia). **-elefant** elefantsäl (Cystophora proboscidea). **-etat** marin. **-fjer** sjöpenna (Pennisula). **-fugl** sjöfågel; da. strandkata (Hematopus ostralegus). **-gaende***. **-gus** havsdimma. **-hane** knorrhane (Trigla gurnardus); smålom (Colymbus septentrionalis). **-hare*** en snäcka (Aplysia). **-hest*** (Hippocampus). **-karpe** en karpvarietet; = *rudskalle*. **-karus** = *bergnæb*. **-kat** havsmus (Chimæra monstrosa). **-knælere** familjen Stomatopoda bland kraftdjur. **-ko*** (Manatus); sirendjur (Sirenia). **-kogleaks** = *sæv*. **-konge*** = *alkekonge*. **-kork** = *dødningshaand*. **-lillier** liljestjärnor (Antedon, Rhizocornus m. s.). **-løg** = *strandløg*. **-løve** = *bjørn*. **-maleri** marinmålning. **-mus** en oregelbunden sjöborre (Spatangus); = *haagylling*. **-naal** kantnål (Syngnathus). **-nælde** brännande manet. **-odder** = *havodder*. **-orre** = *havorre*. **-palmer** = *lillier*. **-papegøje** lunnefågel (Mormon arcticus). **-pindsvin** sjöborre (Echinus, Cidaris m. s.). **-pung*** (Ascidia, Cynthia m. s.). **-pølse** sjökorv, sjögurka (Holothuria). **-ravn** = *aalekraake*. **-rok** skum. **-rør** en rörmask (Serpula). **-sag** sjörättsmål. **-sol** sjösol (Solaster). **-sommerfugle** = *vinge-snegle*. **-stjerne*** (Asterias). **-svale** = *terne*; sv. = *stormsvale*. **-tand** doppkosnäcka (Dentalium). **-terne** fisktärna (Sterna hirundo).

-tulipan havstulpan (Balanus). **-ulk** rötsimpa, ulk (Cottus scorpio); gammal sjöbuss. **-ulv** havsvarg (Anarrhichas); = *tangspræl*. **-vejsregler** sjöfartsregler. **-vifte** hornkorall (Gorgonia). **-værn** sjöförsvär, sjövapen, marin, flott. **-værts** sjöledes. **-æg** = *pindsvin*. **-øre** näcköra (en snäcka, Haliotis). **-ørn** havsörn (Haliaëtus albicilla). **-ørred** havsöring (Salmo trutta).

2. **sø** spad.

søbe äta med sked. **-kaal** kålsoppa. **-mad** supanmat.

sød*. **-græs** mannagräs (Glyceria). **-rod** = *sidselrod*. **-skærm** körvel (Myrrhis odorata).

søft den del av segel, som vid revning indrages. ~ø reva.

søgle söka. ~ning, *ha god ~ning* många kunder.

søgn söcken. ~ø-dag* vardag.

søgsmaal stämning.

søje tacka, honfår.

søje pelare; piedestal. **-bord** bord med en fot. **-hoved** kapitäl.

søkk sjunkande, svikt. **-grøper** geol. gravsänkor innanför två förkastningslinier. ~ø sänke.

søl dy; en sig Rhodymenia palmata.

1. **søle** söla; = *søl*. **-bøtte** sölkock.

-føre smutsigt väglag. **-mikkel** sölkorv, senfärdig person.

2. **søje** det ställe, där axeln vilar i lagret. **-flikke** beslag på väderkvarnens axel till skydd mot nötning. **-sten** lagret vari väderkvarnens axel går.

søje sölja, bröstnål med siligranarbete.

1. **sølle** enfaldig; *det ~ skrog!* stackars kräk!

2. **sølle** solv i väv.

sølv silver; *lille søt* = *krykje*. **-asald** vitoxel (Sorbus aria). **-asp** silverpoppel (Populus alba). **-blad** silverbuske (Elæagnus). **-brasen** havsbraxen (Pterycombis brama). **-fasan*** (Phasianus nycthemerus). **-gran** tysk silvergran (Abies pectinata). **-græs** = *urt*. **-hejre** vit häger (Ardea alba). **-kage** sockerkaka med användande av

~ø senaste sammansatta ord. ω = 0 i bo. a' l tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

blott äggvitorna; jr *guldkege*. -**knapper** kulturform av *soleikonge* med fyllda blommor. -**kræ** fjällborstsvans, silverfisk (*Lepisma saccharina*). -**kvejte** vogmar (Trachypterus arcticus). -**lind*** (*Tilia tomentosa*). -**løve** puma, amerikanskt lejon (*Puma concolor*). -**mør** silverbrokad. -**pil*** = *havtorn*. -**pop** förvaltare av det kungliga silvret. -**poppel*** (*Populus alba*). -**potentil** = -**urt**. -**skimmel** silvervitt häst. -**tøj** bordsilver, silversaker utom smycken. -**urt** silverfingerört, femfingerört (*Potentilla argentea*); = *gaasepotentil*. — ~**er-gled** blyglete, silvverglitt, blyoxid.

1. **søm**, -**met**, spik; *træffe*, *ramme* ~ *met paa hovedet* slå huvudet på spiken; ~ *taber i vore dage i anvendelse til fordel for traadstifter*. -**bor** pinnborr, skedborr. -**rokke** knaggrocka (*Raja clavata*).

2. **søm**, -**men**, söm; *gaa en efter i sømene* syna i sömmarna. -**folder** fällapparat. -**forbindelse** sutur, söm mellan två ben.

1. **sømme** spika.

2. **sømme** sy, sömma.

3. **sømme sig** passa. ~**lig** passande, anständig.

søn' son. ~**ne-kone** sonhustru.

sønden söder. -**fjelds** söder om Dovre.

1. **sønder** söder. -**jyde** person från det nu tyska Nordslesvig.

2. **sønder***, *slaa* ~ *og sammen slå i kras*. -**knuse** förkrossa. -**lemme** stycka lem för lem.

søpi, **søppel** sopor. **søple-dyng** sophö. -**bræt** sopskyffel.

sør söder.

Søren eg. Severin; *det var* ~ *katten*; ~ *Jakob* alkekung (*Mergulus alle*).

sørge sörja. -**dække** bärtäcke. -**kaabe**,

-**kappe** sorgmantel (*Garin Vanessa antiopa*). -**pil** tärpil (*Salix babylonica*).

~**lig** sorglig.

sørpe sörja, röra.

sørv = *rudskalle*.

søster syster. -**blok** syskonblock. -**ka-ge*** fin vetekaka med korinter. -**mand** svåger.

søterod baggsöta (*Gentiana purpurea*).

søvn*, i *ne* i sömn[en]. -**drukken** yrvaken. ~**e** somna.

T.

taa*; pl. *tær*. -**bjælke** a'o. stinnare.

taabe enfaldig människa, fåne, v&p. ~**lig** tåpig, fjollig, dum, fånig.

taag rottåga. -**bær** jungfrubär, stenhallon (*Rubus saxatilis*).

taage dimma, tjocka. -**dækket** a. hölj.

-**horn**, -**lur** mistlur. -**signal** mistsignal. -**stjerne** nebulosa. ~**t** dimmig.

taale*. ~**lig** hjälplig, försvarlig; adv. någorlunda.

taalmø'dig tålig. ~**hed** tålmod.

taar* droppe; *en* ~ *over tørsten* en tår på tand.

taare tår. -**birk** hängbjörk. -**blad** gråskivling (*Hebeloma*). -**karunkel*** det röda invid ögat. -**kvalt**, *med* ~ *stenme* med gråten i halsen. -**pil*** (*Salix babylonica*). -**væld** tåreflod.

taarn torn. -**falk*** = *musefalk*. -**kage** = *kransekage*. -**sønep** rockentrav (*Turritis glabra*). -**skib** pansarskepp. -**snække*** (*Turritella*). -**svale** = *kirkesvale*. -**tærte** = *kransekage*. -**ugle*** (*Hybris flammea*). -**urt** = *sønep*.

taate sudd att suga på.

taatt dukt, kardel, varav ett tåg snos.

tab förlust; *gevinst* og ~*s-konto* vinst och förlustkonto. — ~**e** förlora; *mit ur* ~*er går efter*; *floden* ~*er sig i sandet* förrinner; *krigen* ~*følger hur* ~*t sig* blivit omärkliga; *farven* ~*er sig* bleknar, changerar.

tabel*, *den store* ~ multiplikationstabellen från 2 × 11 till 9 × 19.

tad göd&el.

tadder = *boghvede*. -**gaas** prutgå

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

(Branta bernicla). -vikke sparvlins (Vicia tetrasperma).

taffel*. -and = *rødnakke*. -vægt bryggvåg.

1. tag tak. -bryn takskægg. -fløj vindfløjel. -formet, -lagt bot., zool. tegellagd. -høgeskæg klofibla (Crepis tectorum). -løg* = *husløg*. -maar = *husmaar*. -rør [blad]vass (Phragmites communis). -skyvning geol. överskjutning. -sten taktegel. -svale = *hussvale*.

2. tag tag; brottning. ~e taga; ~e land uppnå; ~e en i en løgn komma på, ertappa, beslå med; ~e sig sammen rycka upp sig; *han fik ~e sine ord i sig* äta upp; ~e af bordet duka av; ~e afsted ge sig av.

3. tag [g]*. -makrel* = *hestemakrel*. ~e-bregne = *skjoldbregne*. -skulpe = *takkeklap*.

tagl styvt hår, sarak. svanstagel.

1. tak' tack; mange ~ tack så mycket; *tage til ~ke* se til. -adresse tack-sägelseadress. -nem'melig takksam.

2. tak = 2. ~ke; *hjordens ~ker* horn. -vinge påfågelöga (Vannessa io); *nældens ~* nässelfjäril (V. urticæ).

1. takke tacka.

2. takke kugg i hjul. -klap rysskål, ryssgnubar (Bunias). ~t tandad; ~de *tinderækker*.

3. takke = *bagstehelle*.

takkel* av. talja. -bændsel tagling. -garn taglingsgarn. -jolle göling. — ~a'ds tackling. — takle tackla; tagla.

taks idegran (Taxus baccata).

taksation taxering. ~t taxa.

tal' tal; siffrä. -følge talserie. -lotteri nummerlotteri. -menneske sifferkarl. -ord räkneord. -værdi siffervärde, numeriskt värde.

tale tal; v. tala; *holde en ~*; *kan jeg faa ham i ~* få tala med honom; *der er ikke ~ om det* det kan inte komma i fråga. -brug språkbruk. -del ordklass. -rør lufttelefon.

talg*. -oxe*, -lite = *kødmejsje*. -træ kinesiskt talgträd (Stillingia sebifera).

1. talje figur, liv.

2. talje talja. -rebstik sjo. bonde.

tall* ung furu; se *furu*.

taller'ken tallrik. -rist tallriksvärmare.

tam' tam. -høne* (Gallus domesticus).

-svane knölsvan (Cygnus olor).

tamp* tågända, sladd; dagg, stryk av tågända; grovlemmad karl; ~en *brænder i tek*: det bränns.

tamperdag fastedag vid det kyrkliga kvartalets början.

tand*, *mine tænder løber i vand* det vattnas mig i munnen. -bogstav dental. -brækker tandtång. -bæger en art vårsallat (Valerianella dentata); bonäsela (Ballota). -bælg axsvingel (Sieglingia). -hjul kuggjul. -kim pulpa. -krone* sjo. tandkrans. -kysten Elfenbenskusten. -pine tandvärk. -rod* av. växt (Dentaria). -skiftning tandömsning. -stang järnvägsskena med kuggar. -stikker tandpetare. -sæt tandgård. -urt = *knavel*.

tande, tane ljusskare.

1. tang tång, redskap. -forretning förlösning med tång.

2. tang tång, havsväxt. -aal = *naal*. -aske* = *kelp*. -brosme skärlånga (Onos). -gaas prutgå (Branta bernicla). -kvabbe skyggfisk (Blennius pholis). -lake skärlånga (Onos). -loppe märla (Gammarus pulex et locusta). -lus havsvattensgråugga (Idothea). -naal havsnål (Nerophis). -snarre = *stikling*. -snelde kantsnål (Siphonostoma typhle). -spræl testefisk (Centronotus gunellus). -stikling tång-pigg (Spinachia vulgaris). -urt luddmålla (Kochia).

tange landtunga; tånge på kniv o. d.

tanke*, *have ~ til en pige* böjelse för; *kødet har en ~* har en svag ansats till att bli skämt. -fyldig tankerik, tankediger. -seddel minnessedel, nota. -snild skarpsinnig. -spaaner tankekorn, aforismer.

tant flärd; *fare med ~* tala narraktigt.

tante* faster; moster.

tap'*, ~per sjo. fingerlingar. -bor* sprundborr. -gang snick. spår vid tapp-

ning. **-hulsjern** lockbetel. **-hvirvel** andra halskotan. **-kile** motkil.

tappenreg tapto.

1. **tarantel*** (*Lycosa tarantula*).

2. **tarantel'** tarantella en dans.

tare tång, bredbladiga arter, alstrsk. *Laminaria*.

-bränding* för framställning av jed. **-strand** strand, där värdefulla tångarter m. m. driva i land. **-torsk** bergtorsk, rödtorsk, torsk, som gått över rödalger.

tarm*. **-bad** klystir. **-krös** tarmkäs.

-lås brock: **-rör** tarmkanal. **-totter** tarmludd. **-trevler** tarmludd. **-vridrön** sydligare, av dansk rön (Sorbus torminalis).

tarre = *tare*.

tarse zool. tars.

tarteletter pastejer av smördeg el. mördeg med fyllning.

tarv* behov; *varstage ens* ~ intressen; *tjene ens* ~ lända till fromma, förmån. **-lös** gagnlös, onyttig.

taske väska, påse; tös, jänta: snärta, slinka, slyna mindre vänligt om flickor, stundom dock blott skämtsam. **-græs** = *hyrdetaske*. **-krabbe** krabbtaske (*Cancer pagurus*). **-lomme** näsduksväska. **-urt** = *hyrdetaske*.

tass liten obetydlig figur; björn, nalle; varg, gråben.

tastatur klaviatur. ~ **ø** tangent.

tat metspö för al. ~ **te** aal meta.

ta'ter tattare.

tatergaas = *taddegaas*.

tatovere tatuera.

taug = *tov*.

taus = *tavs*.

tave fiber; ~ *sig sammen* tova ihop sig.

tavil fält, väggfält o. d.; tärning; brädspel; *skibet gik under med top og* ~ med man och allt. **-bord** schackbord.

-bræt schackbräde. **-mønster** rutat mönster. **-værk** parkett på golv; panelning. — **et** rutad; allmänare: med rätvinkligt mönster; om djurs hud: fläckig; ~ *et gulv* parkettgolv.

tavle svart tavla; griffeltavla; kyrkhäv med klocka; vaxkaka; tabell. **-bly** bly i skivor, valsat bly. **-bærer**

kyrkstöt. **-glas** taffelglas. **-globus** jordglob av skiffer, varpå kan tecknas med griffel el. krita. **-land** plåtland. **-sten** skiffer. **-tal** oberoende variabel i funktionstabell. **-tryk** tryck av träsnitt.

tavs tyst; tystlåten. **-hed**, *paabyde* ~ *hed* äska ljud.

tavse rev i en backa.

tazet* (*Narcissus tazetta*).

te*. **-stel** teservis. **-vandsknægt** te med konjak.

te sig bete sig.

tedne fisktärna (*Sterna hirundo*).

tegl tegel.

tegn tecken; skiljetecken; stjärnbild.

-billede sinnebild. **-lære** läran om sjukdomssymtomen. **-skrift** chifferskrift. **-sætning** kommatering, interpunktion.

tegne teckna, rita; *han ~r til at blive en bra mand* artar sig. **-bog** ritbok; plånbok. **-penge** inskrivningsavgift. **-stift** häftstift.

tejebær = *taagbær*.

tejl teg.

tejne = *tene*.

tejste grissla (*Uria*). **-fisk** testefisk (*Gunellus vulgaris*).

teksel = *tængsel*.

tekst*, *læse en ~en* lagen.

telg = *mangeløv*.

tekt*. **-dække** tältduk. **-lærred** tältduk, som snæve.

tempel* i vav: vävspännare.

tenaille mil. tångverk.

tene ryssja, mjärde.

1. **terne** tern i totteri.

2. **terne*** tjänstflicka.

3. **terne*** (*Sterna*); *sort* ~ = *mose-terne*.

4. **terne** = *fodleje*, *fodpande*.

terje, **-fugl** = *tiur*.

terge reta.

terpe dunka, plugga.

terrain terräng; perspektiviskt grundplan.

terts ters.

tes', *han er ikke noget* ~ det är inte något med honom.

testationsgrænse gränsen för arvlåta-

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artiklens huvudrubrik eller vad som i den står före |.

rens rätt att till bröstarvingars förfång testamentera bort sin egendom. ~ere testamententera; upprätta testamente.

tete kärrmes, entita (Parus palustris).

tev = *tæft*.

thi ty; alltså, förty.

thing = *ting*.

Thomas*, ~ i *gårdet*, *liden* ~ gårdsmyg (Troglodytes troglodytes); ~ et. ~ *vinter* rödhakesångare, rotgel (Luscinia rubecula).

Thor*. ~s-hane brednäbbad simsnäppa (Phalaropus fulicarius).

thunfisk tonfisk (Thynnus).

1. **ti** = *thi*.

2. **ti** tio. -**aar** årtionde. -**skæg** en Ishavn-fisk (Agonus decagonus).

tid*, *det har* ~ det brådskar inte, är god tid; *i rette* ~ i sinom tid. -**havn** hamn, tillgänglig blott vid högvatten. -**kort** tidsfördriv. -**svarende** tidsenlig. — ~s-**afdeling**, -**afsnit** skede, period. -**bøjning*** temporalbøjning, konjugation. -**kløft** tidrymd. -**præg** tid-karaktär.

tidende* underrättelse; tidning.

tidig disponerad.

tidlig tidig; adv. * bittida.

tidløs tidlösa (Colchicum).

tidse = *havtorn*.

tidsel tistel (Carduus, Cirsium m. s.); *turnstænglet* ~ piggtistel (Carduus acantoides). -**gran** Picea sitchensis, nordamerikansk gran, odlad i Danmark. -**kogle** bolltistel (Echinops sphærocephalus). -**rust** rostsvampsläktet Puccinia.

tie tigan.

tiende tionde.

tier tia; total; *to enere og en* ~.

tie/re oftare; *jr. tit*. ~st oftast; *alt som* ~st.

tiger*. -**snække** en fläckig porslins-snäcka (Cypræa tigris). -**staden** skämts. Kristiania. **tigret** tigerfärgad, tigresrad.

tigger*. -**ranunkel** vattensmörblomma (Ranunculus sceleratus).

tikke picka, säga tick, tack om klockan.

til*, ~ *ugen* nästa vecka; ~ *sine tider* tidtals. -**aa'rs** till åren, bedagad.

-**ag'ters** baklänges; *kommen* ~ på efterkälken. -**al'ters** till nattvarden, till skrift. -**ba'ge** se nedan. -**be'ns**, *raak* ~ god fotgångare. -**blivelse** uppkomst. -**byde*** erbjuda. -**bø'jelig til** benägen för, böjd för. -**bø'jelig-hed** böjelse, benägenhet. -**egnelse** dedikation. -**forla'delig** tillförlitlig, pålitlig; adv. med säkerhet, förvisso. -**fo'rn** tillförne, fordom. -**fre'dshed** belåtenhet, tillfredsställelse. -**fælde*** fall, händelse; tillfällighet, slump; fall av sjukdom; anfall av sjukdom; i ~ i så fall; eventuellt; *det er* ~ *med mig* fallet, förhållandet. -**fæl'les** gemensamt. -**føje** tillägga, tillfoga. -**førsel** tillägg; påteckning. -**gav'ns** så det förslår, grundligt. -**gift** påbröd; i ~ på köpet. -**give*** förlåta. -**gi'velig** förlåtlig, ursäktlig. -**gi'velse** förlåtelse. -**hjemlingsed** jur. partsed, varigenom kåranden hävdar sin rätt till stulen egendom. -**hold*** förståndigande, åläggande. -**ho've** vid hovet. -**hu'se** hemma, hemmastadd. -**hæng** bihang, påhäng. -**hænger** anhängare. -**hører** åhörare. -**kende** tillerkänna, tilldöma. -**ken'de**, *give* ~ till känna. -**knytte** anknyta. -**kommende** blivande. -**kor't**, *komme* ~ komma till korta; komma på balans i sina räkenskaper, ej få dem till att stämma. -**landing** landets tillväxt genom avlagring ur havet. -**lid*** förtroende. -**lidshverv** förtroendenppdrag. -**læg*** gram. attribut. -**lægsbisætning** attributsbisats. -**lægsdyr** avelsdjur. -**lægs-kalv** påläggskalv. -**lægsled** ord, som fungerar som adjektiv. -**lægsmaade** particip. -**lægsord** adjektiv. -**lært** inlärd. -**løb** tillflöde; tillströmning. -**mad** grönsaker. -**man'ds** per man. -**me'd** till och med. -**nærmede tal** approximativa. -**o'vers** över, kvar; *han har meget* ~ *for dig* sätter stort värde på; *jeg ser, at jeg er* ~ överflödigt. -**pas'*** till lags; lagom. -**rej-sende** resande, främling. -**rundet** avrundad. -**sagn** löfte. -**si'de*** å sido. -**sige** lova; inkalla. -**sigte** åsyfta.

-skikket* beskörd. -skuer åskådare. -slag klubbslag vid auktion; fluss, medel till befordrande av anskåning. -slager den, som för släggan. -slagshammer slägga. -snigelse logisk subreption. -staa* bevilja. -staaelse erkännande, bekännelse. -stede tillåta. -ste'de tillstådes, närvarande. -stræk'kelig tillräcklig. -svar ansvar. -svarende motsvarande. -syn* inspektion. -syns-udvalg no. representation för föräldrarna till barnen i en folkskola. -sy'ne, komme ~ bli synlig; lade komme ~ ådagalägga. -syneladende skenbar. -sætning segels sättning. -taa'ls, slaa sig ~ låta sig nöja. -tag*, det er et ~ at begynde man har svårt att besluta sig för; der er saa lidet ~ i ham så litet fart, tilltagsenhet. -tak'ke, tage ~ hålla till godo. -tale* åtal. -talte svaranden. -trækning dragningskraft, attraktion. -van'ds, ride ~ driva in absurdum. -vant invand. -væd's, slaa ~ hålla vad. -væreelse tillvaro. tilba'ge*, blive, have ~ kvar. -blik återblick. -blivende som blir efter; kvarblivande. -fald jur. återfall i brott. -gangspunkt matem. = spids. -holdende tillbakadragen, reserverad. -holdelsesret rätt att behålla gods såsom säkerhet för fordran. -lægge tillryggälägga; et tilbagelagt standpunkt övervunnen. -slag bakslag. -syn = -blik. time timme; v. stunda, nalkas; ~s tima; give ~r lektioner. -bræt loggbråde. -stok solvisare. -tabel tidtabel; läsordning, schema. timian* (Thymus vulgaris); vild ~ baktimjan (T. serpyllum). timotejgræs timotej, ångskampe (Phleum pratense). tin' tenn. -blad* stanniol. -folie stanniol. -række hylla för tennsaker. -sten tennmalm. tind, ~e tinn, topp; harvtinne. tinder mellangärde hos djur. 1. tinding = tinde. 2. tinding*. -lap tinninglob. tindved = havtorn.

1. tine träask, trälåda med handtag på locket; bytta. 2. tine tåa, uppåta. 3. tine plocka ask ur nätet; rensa korn från agnar. 1. ting*, -er, sak. 2. ting*, et, session i rätten; = storting; om vardera avdelningen i storting el. rigsdag motsv. kammare. -bog dombok. -dag rättegångsdag. -hold sammanträde i rätten. -læse i laga ordning offentliggöra och införa i rättens protokoll; inteckna; lagfara. -skriver notarie. -stud bråkmakare, sämre advokat, brännvinsadvokat. tinge* förhandla om en affär; ackordera; göra upp en affär; ~ en i kost inackordera. tinksmed grönbena (Totanus glareola): sort, hvidpricket ~ skogssnäppa (T. ochropus). 1. tinte dynt, blåsmask. ~t behäftad med dynt. 2. tinte färgnyans. tip vink; underrättelse om tävlandes utsikter i kapploppning; topp; ~ top moderne ultramodern. -oldefar farfars farfar. tipvogn vagn, som kan stjälpas, vippkärra. tiriltunge karingtand (Lotus corniculatus). tirre reta, irritera. tiske viska, tissla, tassla. tise tik. tisse, tissel = tidse, tidsel. tiste, -and tobisgrissla (Uria grylle). tistel* = tidsel. tit' ofta. tite* no. mes (Parus); aa. snäppa (Totanus). ti'ur tjäder (Tetrao urogallus, hanen). tjadder sladder, pladder. tjalk ett slags fartyg med rund för och akter samt galeastackling. tjal' länt slag. tjavs hängande trasa; haaret hang i ~er. ~et så trasorna hänga. 1. tjeld = lofugl. 2. tjeld tjäll.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

traug = *trug*.

traust fast, ouppblig.

trave bunden kärve. -*hob* sädeskyl.

travi bråd; som har brått; *den ~e ar-
bejder* flitige, trägne; *jeg har (det) ~t
bråttom*; *en egen ~ høflighed* beställ-
sam.

tre*. -*dækkerbekkasin* dubbelbecka-
sin (Gallinago major). -*foldighed**
treenighet. -*fork* treudd; sältning
(Triglochän). -*hannet* tremännig.
-*kant** triangel. -*kløft*. -*koblet blad*
treflikigt. -*mønning* syssling. -*slaaet*
tretrådig. -*tal* trea. -*vangsbrug* tre-
årigt växelbruk. — *~er* trea.

tre*dive* trettio; i *~erne* på trettitalet.
tremme tvärtträ; stegpinne; ribba, spjä-
la.

trempehvæg den del av väggen, som
bygges ovan loftsbjälkarna.

trende varpa, rädda.

trense trän; v. sjo. tira.

tres sextio; i *~erne* på sextitalet;
~*indstye* og tre gånger tjugu, sextio.

tresse galon, galler av snörmakeriar-
bete, trän; v. göra hårarbeten.

trev höloft av stänger.

treven trög, långsam, senfärdig.

trevl = *trævl*.

tridse trissa.

tridt = *trit*.

triel tjockfot (Ophradrius oedicnemus).

trik' elektrisk spårvagn. ~*kø* fara med
spårvagn.

trille* drill; v. drilla. -*bør* skottkärra.

trimle falla omkull, rulla.

trin' steg, ståndpunkt, stadium; ~*nene*
paa en trappe, stige; ~*net paa en vogn*
fotsteget. ~*e* träda, stiga.

trind* tjock, fyllig.

trinse = *trense*.

triplik jur. kärandens tredje inlaga.

trippe trippa. -*taske*, -*tøs* gatslinka,
dagdriverska.

trippelse trippel.

trit' steg; *holde ~ jämna steg*.

trive gripa.

trivelig som trives, frodig, kraftig, i
gott hull.

trives frodas. ~*sel* välbefinnande.

1. tro trogen; *sandheden ~ sanningen*
att säga.

2. tro tro. -*skyl'dig* förtroendefull,
omisstänksam, tillitsfull. — ~*s-sam-*
fund kyrkosamfund.

3. tro ho.

troid* jätte. -*and* vigg (Fulgula fuli-
gula). -*bær* = *firblad*. -*hat* flugsvamp
(Agaricus muscarius); alpstormhatt
(Aconitum lycoctonum). -*hval* kaska-
lott. -*hæg* = *hundehæg*. -*kærring**
trollpacka; = *krudtkærring*; = *fjær-*
sing. -*smør** (Aetaliun septicum).
-*smersvamp* slensvampsläktet Fulgigo.
-*spyt* grodspott. -*unge** elak unge,
byting. -*urt* = *luseurt*; = *steffensurt*.
— ~*et* elak, otäck.

trom drum, trådar i ändan på en ned-
klippt väv.

tromle vält.

trommel[t] rund blecklåda.

tromme trumma. -*kedel* metallyn-
dern i en trumma. -*stikke* trumpinne.
-*syge* trumsjuka, tympanitis.

trompe't trumpet. -*blomst* Bignonia.

-*fisk* = *snepefisk*. -*krone* = -*blomst*.

-*snegl* = *konk*. -*snække** (Tritonium
nodiferum). -*træ** (Cecropia). — ~*er**
stypmare.

trop*, *holde ~ med hålla jämna steg*.

troskab trohet.

trose* no. = *kvas*.

trosse tross.

trost trast (Turdus).

troug = *traug*, *trug*; geol. synklinal.

trudsel = *trusel*.

true hota; truga.

trug tråg.

truger = *tryger*.

trunte tråstubb.

tru'sel hotelse.

trutne svälla.

trutte tuta i horn.

trybel nedstämd.

tryger snöskor.

trygle be enträget.

tryk*. -*maaler** manometer. — ~*ke**,
~*ket af sadelen* sadelbruten. ~*ke-*
sted tryckort. ~*ker** dörrvred, läs-
vred.

trylle trolle; i sms. troll-. **-hassel** trollhassel (Hamamilis virginica); = *kvist*. **-kvist** slagruta att söna vatten med.

tryte trut; abborre.

træ trä; träd. **-agtig** bot. vedartad. **-bi** trästekel (Xylocopa). **-borer** skeppsmask (Teredo). **-brand** = *brynde*. **-briks** träbriks. **-brynde** kallbrand hos träd; torröta. **-buk*** trädbock (skalbaggar Cerambyx, Lamia); *se tömmermand*.

-bul trästam. **-dækker** dubbelbeckasin (Telmatias major). **-fang** träkär, träföremål. **-gaard** fruktträdgård. **-hammer** träklubba; *se skovhammer*. **-hveps** hornstekel (Sirex). **-hændt** tafatt; *man er saa ~ med vøtter* kan inte använda sina händer.

-kaal högväxt form av *kokaal*. **-klamper** trätofflor. **-kryber** = *pikker*. **-last** timmer. **-lus** gråsugga (Oniscus); boklus (Troctes). **-lærke** skogslärka, trädvärka (Alauda arborea). **-løber** = *pikker*. **-mand** blind. stel, bortkommen person. **-morder*** celaster (Celastrus).

-nagle träpinne. **-orm** trämask, larv av Anobium (*tømmermand*). **-piber**, **-piplærke** trädpiplärka (Anthus arboreus).

-pikker trädkrypare (Certhia familiaris); *lille* ~ liten hackspett, småspett (Picus minor). **-pindsvin** kuandu (Cerculabes); = *gnarepindsvin*. **-piplærke*** = *piber*. **-skomand** träskomakare. **-skonæb** afrikansk vadare (Balæniceps).

-skruer* av trä, *se holt-skruer*. **-skærer**kunst träsnideri. **-sliberi** pappersmassefabrik. **-sneppe** = *holtsneppe*. **-sten** förstenat trä. **-stof** cellulosa, trämassa. **-syre** träättika.

-tæge stinkfly, bärfis (Pentatoma rufipes). — **~en**, **~et** träaktigt, trånig.

1. **træde** tråda nåt; sjs. smyga.

2. **træde***, ~ *dansen* tråda; ~ i *snævset* trampa. **-mølle** trampkvarn. **-pude** trampdyna. **-rok** vanlig spinrock.

3. **træde*** = *brak*.

træf lyckträff, slump, tillfällighet.

træffe*. ~ *r* träff.

træg trög. **~e**, *det ~er mig* förargar, retar, »mattar» mig.

trægt = *tragt*.

1. **træk** drag. **-aabning** draghål, ventil. **-fuld** dragig.

2. **træk** överdrag; drag i ansikte o. d.; morkullsträck; *tre gange i* ~ i rad, i sträck. **-brønd** djup brunn, ur vilken vattnet upphinkas. **-fugl** flyttfågel. **-klinge** sickling. **-papir** läskpapper. **-plaster** blådragande plåster. **-rem** draglina. **-sag**, **-sav** stocksåg för två personer. **-skytteri** sträcksskytte på morkulla.

trække draga; *skibet ~ker vand* läcker; *det ~r fra vinduet* drar.

træf* slav; valk i handen; en karpisk (Cyprinus et. Leuciscus dace); = *abelle*. ~*ke* göra till slav.

træn bantåg; träng.

trændse sjs. tira.

trænge tränga; behöva.

trængsel*. ~*ler* trångmål, nöd. ~*selsaar* nödår.

træsk, ~*elig* slug.

træske tröska.

træt trött.

1. **trætte** trötta. ~*s* tröttna.

2. **trætte** tråta; *mulkt for unodig* ~ böter för rättgångemissbruk. **-syg** trätgirig, grälsjuk.

træven = *treven*.

trævl fiber; tåga. ~*e-gips* gipsaggregater i mærgel. **-krone** gökblomster (Lychnis). **-mund** lansettfisk (Amphioxus lanceolatus). **-rod** birötter.

trø inhägnad för kreatur.

trøffel tryffel.

trøje*, *sua en banket* ~ få huden full med stryk; *vove sin* ~ sitt skinn.

trøjedus sinkadus; *paa en* ~ på måfå.

trøske murket trä; torsk hos barn. **-saft** medel mot torsk, borax. — **~n**, ~*t* murken.

trøst*. ~*e** tro sig till. ~*ig* hoppfull. **tuberos*** ostindi-k hösthyacint (Polianthus tuberosa).

tud pip. **-brusk** kannbrosk i struphuvudet. **-skraale** gallsrika, storlipa, stormtjuta. — **~e** tjuta, lipa. **~e-vorn** gnällig.

tudse padda (Bufo); större strandpipare (Ægialites hiatricula). **-fisk** =

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvu(r)abrik eller vad som i den står före | .

bredflab. -frø paddgroda (Bombinator m. s.). -græs, -siv kryptåg (Juncus bufonius).

tue tuva. -græs starr (Carex). -myre stackmyra (Formica rufa).

tuft strunt, skräp. ~e något tovigt; fusk; vb. fuska, bringa oreda.

tugt* aga. -hus gemensamhetsfängelse för långvarigare straff, över två år; straffarbete. ~ig kysk.

tukan* (Ramphastus).

tuk|kel krångel. ~le fuska, hutla, krångla; ~le sig til med sjuler byta på sig.

tull virvel, kretsgång; rulle, bytla; lobe ~ i byen springa hit och dit, icke finna sig till rätta; det gaar ~ for dem de bli förvillade; han er en ~ det är ingen reda med honom. ~er-rus'k spritt galen. — ~e rulla samman; ~e sig bort komma vilse. ~et fjollig. ~ing virrig person.

tulla lillan.

tullemut' tumult.

tumling (ω) dumbom.

tummelt tumlare.

tummelumsk (ω, ω) yr i mössan.

tumset (ω) fjollig, tosig.

tun (gräsbevåxt) gårdsplan på en bondgård.

tunfisk = thunfisk.

tunfugl skata (Pica pica).

tung*. -hændet tung på handen. -hør lomhörd. -jord* baryt. -nem som har svårt för sig, tröglärd. -vind[t] besvärlig[t], obekvämt[t].

tunge [sjö]tunga (Solea solea); blad på vinkelmått m. m.; vægte ~, ~ns hore-unge lerflundra, »jydetunga» (Pleuronectes platessoides). -baand* være godt skaaren for ~et ha gott munläder. -formig bot. tunglik. -færdig munvig. -hvarre = var. -var en fludronsk (Arnoglossus laterna).

tur*, paa ~en fra Berlin til Hamborg färden, resan; et laas har to ~e vrides två gånger. -dans* med turer t. ex. franska.

tur'ban turban. -lilie krollilja (Lilium martagon).

turde tordes; torde; töras.

ture eg. göra utflykter; festa, rumla; ~ jul skämta. fira.

turne gymnastica. -forening gymnastikförening. -sko gymnastisko. — ~er gymnast.

turnips rovor.

turteldue turturduva (Turtur); stor ~ större turturduva (T. orientalis).

tusind (tusen)*. -ben tusenfot (Iulus m. s.). -blad axslinga (Myriophyllum spicatum). -fryd tusensköna (Bellis perennis). -frø dvärglin (Radiola). -gylden arun (Erythraea centaurium). -skøn* = -fryd; amarant (Amaranthus).

tusk tusch.

tuske byta. -handel bytshandel.

tusle tassa, gå sakta; gå och pyssla.

tusmærke halvdager, skymning. -sværmer skymningsfjäril.

1. tusse jordande. -lad stackars idiot, enfaldig stackare.

2. tusse = tudse.

tust slaga.

1. tu' strut; en ~ penge rulle. ~te lägga in pengar i rullar.

2. tu't pip; trut.

tvaage skurtrasa.

tvang tvång. ~s-anstalt tvångsarbetsanstalt. -arv bröstarvingars laglott. -arving arving, som icke kan göras lottlös genom testamente; jr livsarving. -bøder för säkrillt fall förelagt vite. -omlægning påtvunget jordbyte, t. ex. för gatureglering.

tvare kräkla, visp av furutopp, använd för grötkokning m. m.

tve- i sms. två-, tve-. -bak skorpa; gammaldags fickur, »rova». -bo tvåbyg-gare. -delt tudelad. -fork gaffel med två klor. -ilte superoxid. -kroget dubbelviken: ~ af latter. -lyd dif-tong. -moden ojämt mogen. -stjært* = ørentvist. -tand plister (Lamium); klotfisk, piggfisk (Diodon). -tulle hermafrodit, tvåkönad varelse.

tvede halv, landtunga.

tvege gaffelformig gren. ~t gaffelformigt delad.

tvigæld böter dubbelt upp.

1. **tvil'** kypert.

2. **tvil'** = *trivl*.

tvine jämra sig, gnälla, kvida.

tvinge skruvtving; v. tvinga.

tvist bomullstyg av grovt garn.

tvivl tvivel.

tvær' ogen; no. avstubbad, trubbig;

plötslig; *~t træ* motved. **-bakker** geol.

»kames», ett slags åsar. **-ben** spatt.

-brat* bråddjup. **-driver** tjurskalle.

-tvärvigg. **-maal** diameter. **-sadel**

fruntimmersadel. **-snu** göra en två

vändning. **-stand** dissonans. **-sum**

siffersumma; *~men i 12. er 3*. **-sæk**

säck i två delar, lagd över hästen. **-tag**

tvärskott, sidoutskott på ryggekota.

-tap processus transversus. **-træ***

svärkträ. — *~S**, *paa ~s* på tvären;

paa kryds og ~s härs och tvärs. —

*~t**, *bryde over ~t* göra slag i saken.

tvære ud röra ut; bita. draga ut en sak,

göra den långrandig.

tvætte* bti. två.

1. **ty** blandning av malm och gråberg.

2. **ty*** ta sin tillflykt; *det ~er ikke til*
rækker.

tybast tibast, källarhals (Daphne me-
zereum).

tyddel = *tøddel*.

tyende tjänstefolk. **-lov** tjänstehjons-
stadga, legostadga.

tygge tugga.

tyk' tjock; *gøre sig ~ af noget* göra

sig viktig; *~ mælk* filbunke; *~t*

nemme liten begåvning. **-bygd** tätt

befolkad bygd. **-eng** tätt bevuxen

äng. **-kammen** tjocka reven. **-læggen**

tjockbenet. **-mælksuppe** surmjölks-

soppa. **-sak** »tjockis». **-sten** diamant

i briljantform men för tjock för att

väl reflektera ljuset. **-stegen** fran-

syskan. — *~kelse* tjocklek. *~kert*

»tjockis».

1. **tykke*** mening.

2. **tykke** snöglopp.

tylde sig fylla sig, dricka mycket.

tyl[v]t tolft.

tynd tunn; *~ te* svagt; *~t liv* diarré;

være ~ i et fag svagt, klen; *bede*

~t bevekande. **-boven** tunna reven.

-brystet tunna bringan. **-fængt** något

tunn. **-skvat** diarré. **-stegen** en del

av rostbiffen.

tyne förstöra, göra slut på.

tyngsel tunga, besvär.

typograf* barkborrare (Tomicus typo-
graphus).

tyr tjur. **-mie** tjurens könslem. — *~e*

plugga.

tyri töre, »torrved».

tyrk*. *~er-knob* sjo. pärtkunta.

tys' sch! *~se* hyssja.

tysbast = *tybast*.

tyskendæk mellandäck.

tyst = *torstetra*.

tyt' gnäll. *~e* gnälla; sippra.

tyttebær lingon (Vaccinium vitis idæa).

tyv tjuv; *~e* skalbaggsfamiljen Pti-

nidæ. **-jo**, **-maage** labb (Lestris).

— *~e-brændt* eg. brännmärkt; eländ-

ig; *~!* fördömt! **-knuden** nackknö-

len. **-koster** tjuvgods. **-rad** tjuvrac-

kare. **-rede** tjuvnäste. — *~eri* stöld;

grovt ~ stöld under försvarande om-

ständigheter. **-eri-forsikring** stöld-

försäkring, inbrottsförsäkring. *~te*

skälla för tjuv.

tyve tjugu.

tyved = *tybast*.

tæ[e]r tår; *jr taa*.

tæft lukt, väderkorn; *have ~en af*

korn på.

tæge namn på flera skinnbaggar (He-

miptera); *~r* halvvingar, skinnbag-

gar.

tæger rottågor; se *taag*.

tægtedag rätttegågsdag.

tægtekvæg stallfodrade kreatur.

1. **tække** behag, grace. *~s** hålla till

godo; *tak!* (avar:) *tak som ~s*. *~lig**

behaglig; *en ~lig ung dame*.

2. **tække** täcka.

tæl[e] tjäle.

1. **tælle** talg. **-pikker** = *kodmejs*.

2. **tælle** tälja med kniv.

3. **tælle** räkna. *~r* räknare; täljare.

tæline teln, tåget upp- och nedtill på åskouat.

tæmme tämja.

tæne telning.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. *~* artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

tængsel ett slags yxa för tunnbindare.

tænke*. -evne tankeförmåga. — ~lig tånkbar. tænkning tånkande. tænk-som tånkande, reflekterande.

tæppe täcke; matta; borddnk; ridå. -græs narvgräs (Catabrosa aquatica).

tærbe = pigskate.

tærje*, soen ~er sjön suger. ~ing* förtäring; lungshot; det nytter ikke at tage sig ~ing af det att gå och hänga sig; jr næring.

tærge reta.

1. tærne = terne.

2. tærne tärning. ~t rutig.

tærpe = terpe.

tærse ters.

tærsk smörj. ~e tröska. ~e-maskine tröskverk.

1. tærskel klapprå.

2. tærskel tröskel.

tært ung, könsomgen lax.

tærte smörbakelse. -kringler smördegskringlor. -pæn tillgjort noga om att vara fin, sipp, sjäpig. -ringe vol-au-vent av smördeg. — ~t = tærte-pæn.

tæse, tæsse plocka, reda ut allt.

tæt tåt. -bygget undersåsig. -grændt tått bebyggd. ~te tåta. ~te-græs tåtört (Pinguicula).

tæv = tæft.

1. tæve tik.

2. tæve mun, käft; v. ge på kåften; faa paa ~n tafsén.

tøddel prick på en bokstav.

tødder = tiur.

tøffel toffel. -blomst* (Calceolaria).

tøfle af loma av.

tøi no. sträckning. ~e* stråcka, tänja

tøj tyg; kläder; i sms. -don; gaa i ~et låta narra sig; være i ~et i selen, i arbete. ~eri nonsens.

tøjanker* styrbords ankare.

tøjle tygel; v. tygla.

tøjtr tjunder. -slag cirkeln, inom vilken det tjunderade djuret kan röra sig. — ~e tjunder. ~e-hilde tjunderlina.

tøjs prat, dumheter. ~e prata smörja.

tøjte sköka.

tøm = 1. tømme.

1. tømme tøm; v. sätta tøm på.

2. tømme tømma.

tømmer timmer. -bi trästekel (Xylocopa). -blikker tummare, arbetare, som sysslar med mätning av timmer. -blyant timmermansblyertspenna. -bu koja i skogen för timmerkarlarna. -direktion flottningsföreningsstyrelse. -hængsel timmerlänsa. -klave* redskap för mätning av timmer. -lænse timmerbom, länsa. -mand* skalbaggen Astynomus ædilis; = træbuk. -mænd kopparslagare, huvudråk efter rus. -mærker = -blikker. -sav såg, avsedd att dela stocken på längden. -svend timmermansgesäll. -vej* basväg. -vælte timmerhög, timmerstapel.

tønde tunna; boj; ~ land tunnländ; ~ hartkorn jr hartkorn. -lad ställning för tunnor. -snække* fatsnäcka (Dolium).

tønder tunder, fnöske.

tør torr; kamp paa ~re næver med knytnävarna. -aar torrår. -banke genomprygla. -værksgræs ängsruta (Thalictrum flavum). — ~re torka.

tøraf tillrättavisning, näsbränna.

tørke torka. -planter växter, organiserade för att kunna leva under hård torka.

tørn omgång; törn. ~e-tov det tåg, som håller skeppet kvar, så att det ej går för långt, då det skall löpa av stapeln.

tørne vanka; traske og ~.

tørnskade törnskata (Lanius); graa ~ större törnskata, varfågel (Lanius excubitor).

tørst törst; adj. törstig. ~e-slange en orm (Coluber dipsas).

tørstetår brakved (Rhamnus frangula).

tørvtorv. -mose, -myr torvmosse. — ~e-mel torv som i pulverisrad form blåses in i ugnen. -ramme torvpress. -strøelse fibröst torvströ.

tøs* gatslinka.

tøv dumt prat.

1. tøve prata strunt.

2. tøve töva, dröja.

U.

uaar missväxtår.
uaadskil'felig oskiljbar, oskiljaktig.
uaafholden omåttlig i njutning.
uaafhængig* oberoende.
uaaf'adelig* opphörlig.
uaafse'lig oberäknelig, överskådlig.
uaafso'nlig som ej kan sonas, urbotå.
uaaftalt ej avtalad; oräknad.
uaafvi'dende, *mig* ~ ovetande.
uaafværgelig som ej kan avvärjas, oundviklig.
uaagtpaagivenesshed oppmärksamhet, in-
 advertens, förbiseende.
uaalmin'delig ovanlig, sällsynt.
uaanfæg'telig oangriplig, oantastlig;
 odisputabel, oemotsäglich, otvivel-
 aktig.
uaanven'delig otillämplig; obrukbar.
uar'tig* om barn: obeskedlig, stygg.
ubebyr'det ograverad, om egendom.
ubedragelig osviklig.
ubefængt obesmittad.
ubefæjet som saknar befogenhet; obe-
 fogad, obehörig, omotiverad; *han er-
 klærede sig* ~.
ubehjæl'pelig, ~som tafatt, hjälplös.
ubehændig mindre händig.
ubehøvlet obelevad, oborstad, tölpig.
ubekvem* opassande, otjänlig; *at skabe
 er at gøre noget af intet eller af en
 ~ materie*.
ubelavet oförberedd.
ubelejl'lig oläglig.
uberaad, *med* ~ *hu* oöverlagt, över-
 ilat.
uberettet utan att få sakramentet.
uberygtet* välfrejdad, oförvitlig.
ubesindig obetänksam.
ubeskadiget oskadd.
ubeskeden anspråksfull, oblyg.
ubeskikket opåkallad, utan bemyndi-
 gande.
ubeslaaet oskodd; om tunna: obandad.
ubesmittet* obefläckad.
ubestem'melig obestämbär.

ubeta'felig ovärderlig, oskattbar.
ubetids på olämplig tid.
ubeti'melig oläglig, olämplig.
ubetinget* ovillkorlig; *jeg synes* ~, *at
 du burde sælge den* aldeles bestämt.
ubevant ovan.
ubevidst omedveten; *halv* ~ under-
 medveten; *mig* ~ mig ovetande, utan
 min vetskap.
ubevæg'elig orörlig; obeveklig.
ublu oblyg.
ublufær'dig okysk, oanständig; fräck.
ubodelig ohjälplig, irreparabel, oer-
 sättlig.
ubru'gelig* oanvändbar, obrukbar.
ubrugt obegagnad.
ubrydelig, **ubrødelig** obrottslig.
ubønne'rlig obeveklig.
ud*, *han sprang* ~ *af vinduet* ut ge-
 nom. -**adtil** utåt. -**arte** urarta. -**arv**
 sidoarv. -**aset** utschasad. -**bede***,
svar ~s o. s. a. -**bedre** reparera; ~
et maleri restaurera, renovera. -**bre-
 de*** sprida. -**bredningsmiddel** bot.
 spridningsmedel. -**bringelse af breve**
 kringbärning. -**brud** utbrott. -**brudt***
 förrymd. -**brugt** utsliten, förbrukat.
-bygding främling. -**bytte*** avkast-
 ning; utdelning på aktier o. d.; resul-
 tat, vinst. -**bøde** kastrera, borttaga
 äggstockarna på hondjur. -**drejestaal**
 opprymningsstål. -**dybe** fördjupa.
-dybningsmaskine mudderverk. -**ef-
 ter** utåt. -**faldsvande** sjunkande tid-
 vatten. -**flaad** fluss. -**flugt*** und-
 flykt. -**flyttersgaard** från byn utflyttat
 hemman. -**folde** utveckla. -**fordre** ut-
 mana; kräva. -**fugle** sjöfåglar, som
 häcka på avlägsna skär. -**færdige**
 utfärda. -**førselsedel** produktions-
 bevis. -**gangsbillet** kontramärke, gäl-
 lande som biljett; *tage* ~ göra sig
 osynlig, försvinna. -**gangsdør** stora
 dörren till gatan, porten. -**gangshest**
 gammal hästkrake. -**gangsrør** på ång-

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

maskin: utströmningsrör. **-gangstold** exporttull. **-gangsæg** = *gangshest*. **-gave** upplaga. **-giftsbilag** verifikation. **-gæld** skulder, passiva. **-gårde** stängsel mot grannens mark. **-haler** sjs. *; utsvävande person, rumlare. **-hule** urholka. **-hængsark** uthängst, provark. **-hæve** framhålla, framhäva; kursivera. **-komme** utkomst. **-krage** förse, stödja med kragsten. **-lade** urladda; lossa; ~ *sig* utläta sig. **-lede*** härleda; draga slutsats, sluta. **-levere** utlämna. **-ligger** sjs. uttriggare; på Grönland: föreståndare för ett *udsted*. **-ligne** utjämna; utdebitera. **-linie** ytterlinie, kontur. **-læg*** utmätning, jfr *pantning*; gräs el. klöver, som sås i annan säd; *gere* ~ i taga i mät; *fuldt* ~ *til kreditorerne* 100 %s utdelning; *dadsboet sluttes ved* ~ *til arvinger eller kreditorer*. **-lægger*** uttriggare. **-lægshaver** borgenär vid utmätningsförrättning. **-løb** skepps utlöpande; flods utlopp; tids tilländagående, förlopp. **-løbe*** av. förfalla. **-løber** vågrätt, nedliggande skott från de lägsta bladvecken (ex. *Fragaria* och *Tussilago*). **-maal** jordlott, jordstycke. **-mark*** skogs- och betesmark, no. eg. om det område, som brukas till återdrift. **-mane** utdriva onda andar. **-marve** utmargla; pina ut jord. **-maset** krossad till mos; no. = *aset*. **-melde** nämna; ~ *skønsmænd*. **-mærket***, ~ *godt* högsta betyg: berömlig. **-navn** öknamn. **-over** utåt; *det ligger* ~ *strøtt* över högt och lågt. **-pantning** utmätning på annan grund än dom; jfr *-læg*. **-parcelering** styckning av jord, hemmansklyvning. **-plantningsplante** växt, som står inne om vintern och ute om sommaren. **-prikle** omskola; *skovplantning med* ~ *de planter*. **-raabsord** interjektion. **-randet** bot. urnupef. **-rede*** utrusta; tillvägabringa, anskaffa, komma ut med pengar; lägga ut, betala, bekosta. **-redning** sjs. före kött åt fartygsbesättning. **-ringet** uringad. **-rydde** utrota. **-sagnsord** verb. **-salg** försäljning; försälj-

ningsställe; realisation. **-sig, paa** ~ om siktelm: på väg från kusten. **-sigt*** översikt; *lange* ~ *er* utsikt till lång väntan. **-skaaren** snidad. **-skejelse** utsvävning. **-skiftning** agoskifte. **-skille** avsöndra. **-skrift, simpel** ~ protokollsutdrag; jfr *akt*. **-skrive*** *før* av. plagiera. **-skrivningskreds** inskrivningsområde, rullföringsområde. **-skur** skjul. **-skydelsesret** paris rätt att utsluta jurymän. **-skydningsshastighed** en kulas begynnelsehastighet. **-slaat** no. fält längre från gården, där ämningstone i dåliga år hö inbargas. **-slagen***, *den hele udsla'gne dag* dagen i ända, hela gudslånga dagen. **-slagmaskine** punsmaskin. **-slette** utplåna. **-slæt** utslag; ORM, en utslagsjukdom hos hästar. **-snit** inskärning från kanten; jfr *cirkel* o. *kugle-udsnit*. **-sone** sjs försona; ~ *s med penge* sonas med böter. **-spekuleret** utstuderad, slipad. **-spring** källa: ursprung, upphov, upprinnelse; utsprickning; lövsprickning. **-springe** upprinna; slå ut. **-staa***, *jeg kan ikke* ~ *ham* uthärda, tåla, lida. **-sted** på Grönland: mindre handelsplats, som sorterar under en koloni. **-stede** utställa, utfärda. **-stemme** utvotera. **-stikkende** framstickande, utskjutande. **-stilling** utställning. **-stoppe** stoppa, vaddera; stoppa upp äjur. **-strege** utstryka. **-stykning** = *parcellering*. **-styr** utstyrsel. **-styrsforretning** bosättningsmagasin. **-syn** utsikt bnd. **-sæd** utsäde. **-sætte*** uppskjuta; mus. sätta, arrangera; ~ *en sum* placera så, att blott räntorna kunna disponeras; *du har saa meget at* ~ *paa alting* anmärka, klandra. **-sættelse** jur. avräkning; uppskov, anstånd. **-sættelsesforretning** handräkning för utfående av sak. **-sætterhest** utranterad, utmönstrad häst. **-tager** utmätningsman. **-tilbens** med fötterna ut. **-tjene** avtjäna. **-tog** utdrag, sammandrag. **-træde** trampa ut. **-trævle** utdraga trådvis. **-tværet** långrandig. **-tynde** gallra **-tæret** avtård, utmarglad. **-tømningsshane** på

Ångmaskin: utströmningskran. **-tørring** tørrlægning, sjössänkning. **-valg** urval; utskott. **-valgsindstilling** utskottsbetänkande. **-s*** nvlägsen ö. **-ørk[en]** ödemark.

ude*, ~ *af oie*, ~ *af sind*. **-lade** utlämna. **-lukke[nde]** utesluta[nde]. **-pige** ladugårdspiga m. fl., som ha sitt arbete nte.

uden.* -ad utantill. **-adslæsning** utanläsning. **-adstegning** minnesteckning. **-bords** utombords; **kaste** ~ över bord. **-bys** utanför staden; ~ *medlemmer* som ej bo i staden, från landsorten. **-forstaaende** utomstående. **-omsbekvemmeligheder** uthus. **-omslæsning** överloppsläsning, överskurs. **-retsstevning** vanlig stämning, uttagen av part. **-sogns** utsocknes. **-verden** yttervärlden. **-vælts** kort, som icke är trumf.

udu'elig oduglig.

udyg'tig [el. u'] oförmögen; ur stånd; okvalificerad; inkompetent; *sygdom gør ~ til arbejde*.

udød våldsam, bråd död.

ueffen, *ikke* ~ inte oäven, illa.

ue'nig el. **u'enig*** oense; *jeg er ~ med ham* kan icke dela hans åsikt.

uens olika.

uer kungsfisk, rödfisk (Sebastes).

uerken'dtlig otacksam, föga erkänningsam.

uerstat'telig oersättlig.

uf* usch! aj!

ufjelig obehaglig genom vanvård av sitt yttre.

ufordra'gelig odräglig; olidlig; omöjlig att komma till rätta med; ofördragsam.

ufordøj'elig osmältbar, hårdsmält.

uforglem'melig oförgätlig.

uforhaa'bentlig oväntat.

uforholdsmæssig oproportionerlig.

uforknyt oförskräckt.

uforkræn'kelig oförgänglig, ovansklig.

uformuende oförmögen; medellös; som ej får hemgift.

ufornøden obehövlig; frivillig.

ufornøj'elig föga nöjsam; oförnöjsam.

uforskammet oförskämd; oblyg.

uforstaa'elig obegriplig.

uforstyr'relig, ~ *ro* orubbligt lugn.

uforsæt'lig ouppåttlig, oavsiktlig.

ufortalt, *en hver* ~ utan att vilja klandra någon; *hans dygtighed foreøvrigt* ~ utan att vilja förneka.

ufortrøden oförtroten.

uforudse'elig som ej kan förutses; ~ *hændelse* sjs. olyckshändelse, som ej kunnat förebyggas och fritager från ansvar, vis major.

uforvis'nelig ovansklig; 1 Petr. 5:4.

ufravendt oavvänt.

ufravi'gelig orygglig; oeftergivlig; ~ *mening, beslutning, betingelse*.

ufremkom'melig ofarbar.

ufrugtbart steril.

ufs = *sej-ufs*.

ufy'selig obehaglig, otrevlig, otäck.

uføjelig omedgörlig, ogen.

ufølelig omärklig.

ufølsom okänslig.

uføre dåligt väglag el. före; dy.

ugagn odygder, okynne.

ugalant ohövlig, oartig.

ugavn = *ugagn*.

uge vecka; *have* ~ mtl. ha jour; i skolan: ha vakt; *til ~n* i nästa vecka. **-dag*** vardag; dagsverksdag. **-stødt** varen-da vecka. ~ *ntl*ig varje vecka.

ugg, *sætte ~* »borsta sig», morska sig, sätta sig på tvären.

1. **ugle*** (Strix m. n.); nattfjäril (av familjen Noctuidæ). **-billede**, *hun er et* ~ en riktig fågelskrämna. **-gylp** ugglans spybollar. **-høg** blå kärnhök (Circus cyaneus).

2. **ugle ud** spöka ut.

uglspil ulspegel.

ugrej oredig, intrasslad. ~ *e* bringa i oordning; sds. oreda, trassel; svårigheter; förtretligheter, tråkigheter.

ugu'delig ogudaktig, gudlös; *han har ~ mange penge* »okristligt».

ugunst*, *vinterens* ~ hårdhet. ~ *ig* ogynnsam.

ugyldig ogiltig.

uhand ejder (Somateria mollissima).

uhelbre'delig obotlig.

uheld otur; missöde; misslyckande;

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

til ~ olyckligtvis; *sidde i ~* ha genomgående otur. **-svanger** olycksdi-ger. **uhel'dig** som har otur; som in-nehåller otur: *han var lidt ~* det föll sig litet illa för honom; *en ~ orden* olämplig; *en ~ begrundelse* misslyckad bevisning; *han kom i et ~t øjeblik* olyckligt.

uhensigtsmæssig olämplig; ändamålsvidrig.

uhildet fördomsfri.

uhjemlet obefogad; ~ *besiddelse* illegitim.

uhumsk gemen, lumpen. **-hed** snusk, osnyggighet, smuts; ~er oanständigheter; grovheter.

uhygge otrevnad; vantrevnad. **uhyg'gelig** otrevlig; hemska, ruskiga.

1. **uhyre** subst. vidunder.

2. **uhy're** adj. oerhörd; adv. oerhört.

uhø'rlig ohörbar.

uhørt* oerhörd.

uhø'velig ohövisk.

uiberegnet frånräknad, icke medräknad.

uigendreven ovederlagd.

uigendri'velig ovederlägglig.

uigenkal'delig oåterkallelig.

uindfriet oinlöst.

uinteresseret* ojävig.

ukampdygtig stridsoduglig. ur stridbart skick.

ukend'elig oigenkännelig.

ukendt*, *være ~ med* obekant.

uklar*, *rage, ryge ~ med* bli ovän med, komma i gräl med.

uklæ'delig mindre klädsam; mindre passande.

ukomplet ofullständig, inkomplett.

ukring obekvämt, ohanterligt.

ukrud[ti] ogräs.

ukræn'kelig okränkbar, oantastlig.

ukvemsord okvädinsord, glåpord.

ukær'lig kärlekslös.

1. **ul** tjut. ~e tjuta.

2. **ul** [något] skämd.

ulag[e] = *ulave*.

ulas'telig oklanderlig; ~t *rygte* fläckfritt.

ulave olag; *komme, bringe i ~*.

uld*, *hel ~* helylle. **-arbejder** yllevä-
vare. **-garning** yllevävnad. **-klokke**
yllen underkjol. **-kradser** ullkardera.
-mus chinchilla (Riomys lanigera).
-tæppe yllefilt. **-tøj*** yllekäder. **-urt***
(Filago). — ~en yllen; krusig; *et*
~ent hoved.

ulej'lige besvära, göra omak. **-hed**
besvär.

ulempe olägenhet; *det har sine ~er*;
det gjorde os ingen ~.

ulige olika; *et ~ parti* omaka; *et ~ tal*
udda; *det er ~ bedre* ojämförligt, vi-
da. **-danned** olikformig. **-finnet** blad
parbladigt med uddblad.

ulivs-saar dödande sår. **-sag** livssak.

ulk* stensimpa (Cottus gobio); röt-
simpa (C. scorpius); sjöman, beck-
byxa.

ulme glöda svagt el. under askan.

ulnarnerve* armbågsnerv.

u'rne bli skämd.

ulovformelig stridande mot laga for-
mer.

ulv* varg; *den ene ~ øder ikke den an-*
den den ena korpen hackar icke ut
ögonen på den andra. ~e-fis = *bo-*
fist. **-fisk** = *aalebrosme*. **-fod** matt-
lumner (Lycopodium clavatum).
-fodsfamilien lummerväxterna. **-gau-**
pe fullväxt lodjur, varglo. **-grav**
varggrop. **-hule** vargkula. **-mælk** =
vortemælk. **-røn** = *kvalkved*. **-sop** =
bofist. **-stue** = *grav*.

ulykke* olyckshändelse; *fy for en ~!*
fy tusan! gid du faa en ~ Gud straffe
dig! *gore en ~ paa sig selv* göra
sig illa, ta livet av sig. **-spaaen-**
-de olycksbådande. — ~s-forsikring
olycksfallsförsäkring.

ulystig obehaglig.

ulænd oländig. ~e oländig, öde trakt.

ulæn'kelig lång och skranglig, som
icke kan bära upp sin kropp.

umaadelig adv. övermåttan.

umaa'telig omätlig.

umage omak, besvär; v. besvära; *det*
lønner ~n mödan.

umane'rlig utan förmåga att skicka
sig; adv. omåttligt; ~ *rig*.

~ senaste sammansatta ord. *w* = O i bo. *a'i* tryckstavelse, lång vokal. *a'* tryckstavelse, kort vokal.

umberfisk havsgös, ormfisk (en delikat medelhavsfisk *Sciaena aquila* el. *Umbrina cirrosa*).

umedhol'delig lagstridig.

umin'delige tider urminnes.

umistæn'kelig icke misstänkt; icke misstänksam.

umu'lig omöjlig.

umyn'dig* -göre sätta under förmyndare.

umälende mällös, stum; *han er aldeles* ~ säger aldrig ett enda ord; *et ~ dyr* oskäligt.

umør om kalk: otillräckligt bränd.

unau tvåårad sängångare (*Bradypus didactylus*).

undaf undan, ur vägen.

unddrage undandraga.

unde*, *dersom det ~s mig* förunnas.

1. **under*** abst.

2. **under*** prep.; *det er tydeligt, at der maa ligge* el. *stikke noget* ~ ligga något under; ~ *bevillingens fortabelse* vid äventyr av koncessionens förlust.

-benklæder* kalsonger. **-bid** undertänder, som skjuta framför övertänderna. **-drag** = *dønning*. **-dyne** bolster. **-dømme** = *kende*. **-dønning**

underström efter storm. **-fange** undermura, lägga ny grund under. **-fundig** listig, ränkfull. **-give*** underkasta.

-grat undergrad på fil. **-grund** lagret under matjorden, alv. **-grundsplow** alvluckrare. **-hals** nedre delen av hästens hals; *hesten har* ~ halsens nedre del bildar båge nedåt. **-hol'dning** underhåll; underhållning. **-hyp**

= *grat*. **-ilte** lägre oxid. **-jagt** jakt på mindre djur. **-kende** upphäva en lägre instans' utslag. **-kravebensvene** nyckelbensven. **-købe** muta. **-lemme**

nedre extremiteter. **-liv*** livstykke. **-løben med blod** färgad med utträngt blod, blånad. **-maaler** undermålig person. **-mand** underordnad krigsman.

-neden nedtill. **-rakke** rackbälte. **-retssagfører** advokat (juridiskt bildad), som har befogenhet blott att föra mål i första instans. **-ret'ning** underrättelse. **-rig** sjs. undergods. **-sat** undereätsig.

-skaal tefat. **-skorpe** det hårda underbrödet. **-skov** småskog, underbestånd.

-skud* deficit, underbalans, brist.

-skudt understucken. **-skørt** underkjol. **-slaa** förstanna, förskingra; sjs. sticka på, fastgöra. **-slag** jur. försnilling. **-slæb** underslev, försnilling.

-sten undre kvarnsten, liggare.

-strege understryka. **-stryge** stryka med grundfärg. **-støttelse** understöd.

-sædig bot. undersittande. **-sælge** underbjuda; *han ~r sine konkurrenter*.

-sø = *dønning*. **-søisk** undervattens.

-tag = *afstægt*. **-ti'den** ibland, stundom. **-trense** bridong, tråns. **-tvinge**

underkuva. **-tægt** = *afstægt*. **-tæln** underteln, nedre tåget i nat o. not. **-tøj**

underkläder. **-vej's** på vägen. **-vi'sningsraad** i skolfrågor sakkunnig rådgivande församling inom norska kyrkodelpartementet. **-vogn** vagnsunderrede. **-vurdere** underskatta. **-vægtig**

som ej håller föreskriven vikt. **-ændring** underamdemang. **-æselhovedet** sjs. svåra esselhuvudet. **-ævrighed**

amtmannens underordnade.

undfange koncipiera, bli havande med. ~lse avlese.

undgaa'elig undviklig.

undgælde umgälla, sota för.

undlade underlåta.

undlive avliva.

undløbe undkomma, avvika.

undre*, ~ *sig* förundra sig.

undse sig ha försyn, blygas, ha svårt att komma sig för. **undse'lig** blyg.

förlägen. **undse'else** försyn.

undsige troasa; uppsäga tro och lydnad. ~lse straffbart hot.

undskylde ursäkt. **undskyl'dning** ursäkt.

undslaa sig avböja, vägra.

undta'gelse undantag. **undta'gen** undantagen, med undantag av; *undtaget tyveri* stöld under förmildrande omständigheter; sv. snatteri.

undvige* avvika; *en undvegen slave* förrymd.

ung*, *fra* ~ *af* från min ungdom.

-mand jungman.

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

unoder oarter, oseder.
unse jaguar; asiatisk panter (Felis uncia ei. onca).
unæg'telig onekligen.
unænsom hård, skoningslös.
unødven'dig (ei. u'-) onödig, överflödig.
unøjag'tig (ei. u'-) icke noggrann, mindre korrekt.
uomgæn'gelig adj. svår att umgås med; adv. ooundgängligen, ooundvikligen.
uomskif'telig oföränderlig.
uomstri'delig oomtvistlig, obestridlig.
uomstø'delig oomkullstötlig.
uomtaaget nykter.
uomtalt onämnd.
uopdragen illa uppfostrad; ouppfostrad.
uophol'delig ofördrojligen, oförtövat.
uoplagt indisponerad.
uopnaa'elig oupphinnelig.
uopret'telig oersättlig, obotlig.
uopsæt'telig som ej tål uppskov, brådslande.
uorden oordning.
uordholden icke ordhållig, som bryter löften.
uoverdragelig som ej kan överlåtas.
uoverensstemmelse brist på överensstämmelse, stridighet.
uoverkom'melig som man ej kan gå i land med, omöjlig; en ~ *vanskelighed* oövervinnelig, oöverstiglig.
uoverse'lig oöverskådlig.
uoverta'elig omöjlig att övertala.
upaakla'gelig oklanderlig.
upaaset obeaktad.
upaaskønnet icke behörigen erkänd.
upar omaka.
uplettet fläckfri.
upligt, *til* ~ med orätt.
1. ur* klocka. **-kapsel, -kasse** urboett.
2. ur fjällsida fylld med rasblock, geol. »ur». **-lændt, ~et** fylld med rasblock.
3. ur i sms. orre (Tetrao tetrix). **-hane, -høne**.
uraad*, *det er* ~ omöjligt.
uraa'delig icke tillräddlig.
ure'delig* oärlig.
uredt okammad.

uret*. **-fær'dig*** (ei. u'-) orättvis.
ureven* okrattad.
urfjeld urberg.
urgrønsten grönsten, diabas.
Urian, *saa tog jeg Herr* ~ *ved nakken* gunstig herrn.
uri'melig orimlig; obillig.
urok'kelig orubblig.
urokse uroxer; bisonoxer.
urold urtid.
1. urt ört; *grønne* ~ *er*. ~ **e-agtig** örtartad. **-bad** kryddbad. **-bed** kålgårdsland. **-borer** legymjærn. **-drik** dekokt. **-kost** bukett. **-kram** kryddkrämvaror, specierier. **-ost** ett slags kryddost. **-potte** blomkruka. **-suppe** växtbuljong.
2. urt vört.
uryd skräp. **uryd'delig, u'ryddig** skräpig.
urærlig*, ~ *ejendom* fast.
usandsy'nlig osannolikh.
usigtbar om luft: disig, tjock, dimmig, »osiktig».
usikker osäker.
uskaa'nsom skoningslös.
uskatte'rlic oskattbar, ovärderlig.
uskik'kelig* opassande; no. obeskedlig, stygg, olydig om barn.
uskikket oduglig, icke skickad.
uskil'lelig oskiljaktig.
uskyl'dighed oskuld.
usli'delig outslitlig.
usmag dålig smak; *det er nogen* ~ *ved dette* det smakar icke riktigt gott.
usma'gelig* smaklös, fadd.
uso handelsbruk.
usolid opålitlig, ovederhäftig.
uspi'selig oätlig, oätbar.
ussel*. **-ryg** ynkyrgg.
usta'dig* vankelmodig.
ustand oreda; i ~ icke i ordning.
ustan'dselig oavbrutet.
ustel oordning. ~ **i** i ordning.
ustemt* tonlös, klanglös.
ustivet ostärkt.
ustyg'gelig stygt vidrigt.
ustykke skälmsstycke.
ustyr oreda, villervalla. **usty'rlic** orecgerlig.

ustyr'telig oerhört, kolossalt; ~ *rig*.
ustø[d] osäker; *han er ~ i grundbegreberne*.

usund* ohälsosam.

usødet okokt; *give en raat for ~* lika för lika.

usødygtig icke sjövärdig.

usøm'melig opassande.

utaa'lelig olidlig.

utaalmo'dig otålig.

utaknem'melig otacksam.

utal, *et ~ af* en oändlighet.

ute'rlig okysk, oanständig.

uti'dig, *en ~ frygt* omotiverad; *hun er saa ~ sjåpig*, onödigt ängslig el. gråtmild o. s. v.; *jeg er meget ~ indisponerad*; ~ *til mad* utan aptit.

utilbø'jelig obenågen, ovillig.

utilfreds missnöjd.

utilgi'velig oförlätlig.

utilia'delig otillåtlig, olovlig.

utilnær'melig otillgänglig.

utilpas opasslig.

utjenstdygtig otjänstbar.

utlæg fredlös person, person som står utanför lagen.

utro otrogen.

utri'velig* som icke trives el. mår väl.

utrængsmaal, *i ~* i oträngt mål.

utuskeagtig eländig.

utyske troll, spöke, otyg. -**agtig** se *utuskeagtig*.

utæk'kelig obehaglig; slamsig, slampig om flickor i stynåldern.

utej ohyra.

uterst otörstig.

uudhol'delig outhärlig, olidlig.

uudslet'telig ontplånlig.

uundgaa'elig oundviklig.

uundskyl'delig ousäktlig, oförlätlig.

uundvær'lig ounbärlig.

uvan rasande, ursinnig; *en ~ tyr*.

uvand icke bortskämd, enkel, lätt att tillfredsställa.

uvant ovan.

uvarig ovaraktig.

uvedkommende obehörig; ~ *forbydes adgang*; *den sag er mig ~* angår mig icke.

uvejr oväder. ~**s-fugl** stormsvala (Procellaria pelagica). -**sky** regnbådande sky el. moln. -**svanger** som bådardväder, hotande.

uvej'som ofarbar, obanad.

uvel, *føle sig ~* illamående.

uvi'dende okunnig.

uviddig oväldig, opartisk.

uvilkaa'rlig (el. *u'*) ofrivillig.

1. **uvillig** ovillig.

2. **uvillig** = *uvildig*.

uvis'nelig* ovanskelig.

uwitterlig okänd, obekant: *mig ~ mig* ovetande.

uvorn vårdslös; fräck; *svinagtigt ~t gjort da!* tänk att han vågade!

uvurder'lig ovärderlig, oskattbar.

uvær'dig*, *jeg er saa ~ over det* förtredad.

uvern = *uvorn*.

uænsset obeaktad, förbisedd.

V.

V-jærn = *geisfus*.

vaaben vapen. -**baand** tvärbjälke i vapen. -**billede** sköldemärke. -**dygtig** vapenför. -**fælle** vapenbroder. -**kammer** rustkammare. -**konge** överhäröld. -**mø** sköldmö, amason. -**mønstring** vapensyn. -**svend** knape, vapendragare.

1. **vaad** = *vod*.

2. **vaad** våt. -**lændt** fuktig, vattensjuk om mark.

vaade*. ~**s-gerning**, -**værk** oförvållad handling.

1. **vaag** = *vog*.

2. **vaag** havsbukt; råk i is. -**mær** = *sølvkeite*. — ~**e-hval** vikval (Balænoptera acutorostrata).

3. **vaag** i små. vråk.

4. **vaag** = *vor*.

1. **vaage** vak, råk; rädda i isen för skepp.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före | .

2. **vaage** vaka. **-stue** likvaka. — **~n** vaken; *et ~nt øje* vaksamt. **vaagne** vakna.

vaak = 1. *vaage*.

vaalen = *valen*.

1. **vaand** mjuk kvist, stjälk, stängel.

2. **vaand** vattensork (*Arvicola amphibia*).

vaande*, ~ *sig* stöna av vända.

vaaning bostad. **~s-hus** manbyggnad, karaktärsbyggnad.

1. **vaar** var, överdrag; bolstervarstyg.

2. **vaar***. **-brunrod** vårflenört (*Scrophularia vernalis*). **-bær** som väntas kalva om våren. **-fiol** luktviole (*Viola odorata*).

-ffom vårflod, översvämning.

-flue nattslända (*Phryganea*).

-forglemmigej en art ormöga (*Omphalodes verna*).

-frak sommaröverrock.

-grøn friskt grön. **-gæslingeblomst** rågblomma, vårläskling (*Draba verna*).

-hare hare i brunstiden. **-hundetunge** vit förgätmigej (*Omphalodes linifolia*).

-hvidblomme snöklocka (*Leucojum vernum*).

-jævn-døgn[spunkt]et vårdagjämningen.

-kaal svalört (*Ficaria*).

-kanten vårsidan. **-klokke** = *vintergæk*.

-kniben den foderfattiga vårtiden.

-korn vårsäd. **-lagt** plöjd om våren.

-onnen våranden, vårbrådskan.

-parten vårsidan. **-potentil** vårfingerört (*Potentilla verna*).

-salat* (*Valerianella*).

-sild vårfångad sill. **-torsk** vårfångad torsk.

-vandstjerne sommarlånke (*Callitriche vernalis*).

-vikke vårvicker (*Vicia lathyroides*).

-viol = *fiol*. **-ærenpris*** (*Veronica verna*).

vaas prat, dumheter, nonsens. **~ø** prata strunt. **~et** fnoskig.

vaat', **vaatte** vante med blott tumme.

vable blemma, blåsa, loppbett o. d.

1. **vad** = *vod*.

2. **vad***. **~e-fugl** vadare.

1. **vadsk** slaskledning, vask; *gaa i ~en* förödas.

2. **vadsk** tvätt; tvättkläder. **~e** tvätta; *jeg ~er mine hænder tvår; det er gut, som har ~et sig* det är något till pojke; *~e op* diska. — **~e-anstalt** tvätt-

inrättning. **-bjørn*** (*Procyon*). **-blaat** blåelse. **-bræt** tvättbråde; fuktbråde.

-bækken tvättfat. **-fad*** handfat. **-fille** disktrasa. **-handsker*** sämeskins-

handskar. **-hus** brygghus; tvättstuga.

-jord valklara. **-kar** tvättbalja. **-klud** disktrasa; tvättvante, tvättlapp.

-kone tvätterska, tvättgumma. **-sed-**

del tvättnota. **-skind** sämeskinn.

-svamp* (*Euspongia*). **-tin** vasktenn.

-tøj tvättkläder. **-vandsbolle** hand-

fat, tvättfat. **-vandsmugge** handkana.

-vandsstel tvättærsvis. — **~er-**

kone = *vadskekone*. **~ers** tvättstuga.

vadsæk nattsäck.

vaer = *var*.

vafier vofflor; *varme* ~ örflar.

vage* flyta lätt. **~r** båk; flöjel.

vagl* sittpinne för fåglar.

vagnhund = *spækhugger*.

vagt*. **-baal**, **-blus** vakteld. **-glas** tim-

glas. **-hold** ardeintag, som f. n. utgör vakt.

-skifte vaktombyte. **-stue** högvakt.

vagtel* (*Coturnix coturnix*). **-konge**

ängsknarr (*Crex crex*).

vajd vejde (*Isatis tinctoria*).

vajne = 1. *vegne*.

vajsenhus hem för föräldralösa gossar.

vakker* käck, duktig.

vakt väckt; *se vække*.

val valplats. **-rov** likplundring.

valbirk sykomorlönn, **tyk** lönn (*Acer pseudoplatanus*).

valbyg korn, stråk, tvåradigt.

valen* valhänt.

valg val; *bundet* ~ val mellan vissa

bestämda t. ex. dem, som vid föregående val

erhållit de flesta rösterna; *stille sig til* ~

mottaga kandidatur. **-akt** valförrätt-

ning. **-berettiget** valbar. **-bestikkelse**

röstvärvning genom mutor. **-brev**

handling, som intygar någons val;

~enes prøvelse fullmaktsgranskning-

gen. **-fif** valknep. **-flæsk** bålstora val-

löften o. d. **-handling** valförrättning.

-kamel alltför grovt *-flæsk*. **-kamp** val-

strid. **-kampagne** valstrid. **-kapitu-**

lation valkartell. **-liste** valmanslista;

valprotokoll. **-mand** elektor vid medel-

bara val; *sv.* urväljare. **-menighed** da.

församling, vars medlemmar frivilligt åtagit sig att löna sin präst och därför äga rätt att välja honom bland statskyrkans präster. **-monarki** valrike. **-slægt** valfrändskap. **-tryk*** röstvärkning genom hotelser o. d.

valle vassla. **-sukker** mjölksocker. **-syre** mjölksyra.

valm takvinkel. **-tag** valmtak.

valmue vallmo (Papaver).

valne bli valhänt.

valnød* (Juglans).

valse*. **-bly** bly i skivor. **-formet** cylindrisk. **-snekke** (Voluta).

vamle äckla. **~mel** äcklig. **~mel-sød** sötsliskig.

1. **van***, **pleje** ~ vara van.

2. **van** i sms. **van-**, **o-**, **miss-**. **-held** olycka, starkare än *uheld*. **-heldet** vanställd. **-kundighed** djup okunnighet. **-ris** vattenskott. **-rægt** vanvård, vårdslösande. **-sire** vanställa. **-skæbne** olycksöde. **-smag** ond smak. **-smægte** förmäkta, avtyna. **-stelt** illa skött. **-synet** = *heldet*. **-treven** klen. **-trives** aa. icke kunna utveckla sig; no. av. vantrivas, känna otrevnad. **-trivning** förkrympt varelse. **-tro** otro; ndj. tvivlande; *vær ikke ~ men troende* Joh. 20. **-vare** oaktsamhet, inadvartens, förbiseende. **-vid** galenskap. **-vit'tig*** vansinnig. **-vyrde** vanvörda.

1. **vand** vatten; i sms av. **-lösning**; no. liten sjö, tjärn; *koldt ~ i blodet!* icke för häftigt! *blive til ~* gå om intet; *ride en til ~s* gå illa åt i diskussion. *gaa i ~et* låta narra sig. **-aks** nate (Potamogeton). **-aloe*** dyborre (Stratiotes). **-bakkels*** »petits choux». **-beholder** reservoar; vattenbad till limpanna. **-bi*** drönare; njo. frivaktare. **-bille** dykare (Dytiscus). **-billebo** stäkra (Oenanthe aquatica). **-bords-højde** fribord, dücks el. relings höjd över vattnet. **-brunrod** en art flenört (Scrophularia aquatica). **-byld** vattensvulst. **-drossel** = *stær*. **-edderkop** vattenspindel (Argyroneta m. n.). **-fennikel** = *billebo*. **-fiol** = *røllike*. **-firben** = *salamander*. **-flom** vatten-

flöde. **-flue** = *vaarfue*. **-fri syre** anhydrid. **-frø** ätlig groda (Rana esculenta). **-færdsel** förbindelse således. **-føler** person, som kan upptäcka källdrag med slagruta. **-føring** vattenmassa i ett rinnande vatten. **-gang** vattenlinie; *det var en ~ for ham* där gjorde han en dumhet, bet sig i tummen. **-gifftyde** sprängört (Cicuta virosa). **-gren** vattenskott. **-gro** kranssvalting (Alisma plantago). **-haar** algsläktet Conferva. **-hose** skydrag. **-hus** avträde. **-hyld** = *kvalkeed*. **-høne** rörhöna (Gallina chloropus) jr. *sumphone*; *sort ~* sothöna (Fulica atra). **-hønsetarm** en art hönsarv (Cerastium aquaticum). **-jomfru** vattennymf. **-kalv** dykare (skabbagsläktena Dytiscus, Agabus). **-kam** vattencistern. **-kandemusling** Aspergillum. **-kandeskimmel** en mögelsvamp (Aspergillus). **-kanten** vattenbrynet. **-kapacitet** Jordarts förmåga att behålla vatten. **-kappe** däckel på seltyg. **-karse** bäckkrasse (Cardamine amara); aa. källkrasse (Nasturtium aquaticum). **-kasse** cistern, tank. **-kiger** kranpassare, person, som har uppsyn över vattenledningskranar. **-krans** hårsärv (Zanichellia). **-kvanner** strandformen av kvanne (Angelica archangelica). **-kæmmet** slätkamrad, slickad, vattkamrad. **-kær** vattenbagge (Hydrophilus). **-laas*** luftspärr på kloakrör. **-lidt** som tagit skada el. lidit förlust genom översvämning. **-lillie** = *aakende*. **-lod** vattenpass. **-loppe** cyklop (Cyclops). **-lukke** = *laas*. **-løb** vattendrag; avlopp. **-maleri** akvarell. **-mand** vattenbärare; föreståndare för lastrummet; manet (Medusa el. Aurelia aurita). **-nen** astron. vattumannen. **-melon*** (Cucurbita citrullus). **-mes-ter, gas- og ~** entreprenör för gas- och vattenledning. **-mide** vattenkvalster (Hydrachna). **-mynte*** (Mentha aquatica). **-mærke** vattenmærke; bäckmærke (Sium latifolium och angustifolium); selleri (Apium graveolens); mossrot (Peucedanum palustre); vat-

* även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

tensmörlomma (Ranunculus sceleratus). -**navle** spikblad (Hydrocotyle vulgaris). -**nymfe*** jungfruslända, flickslända (Agrion). -**nød** vattenbrist; vattunöd. -**pastinak** vattenmärke (Sium latifolium). -**peber** bitterblad, jungfrutvål (Polygonum hydropteris). -**peberros** vattensenap (Nasturtium amphibium). -**perle** glaspärla. -**pest*** (Elodea). -**pibe** narghilé, turkisk pipa, där röken ledes genom vatten. -**piber** skärpiplärka (Anthus aquaticus et. obscurus). -**pladder** plask. -**portulak** rödlänke (Peplis portula). -**ralle*** = *rikse*. -**rensningmaskine** filterapparät. -**ret** vågrät. -**rikse** = *skovrikse*. -**rotte*** (Arvicola amphibia); av. bruna husråtten (Mus rutilus). -**røllike** vattenblink (Hottonia palustris). -**rør** vattenledningsrör; tub i ångpanna; [blad]vass (Phragmites communis). -**rørsanger**, -**rørsmutte** vattensångare (Calamoherpe aquatica). -**salamander** vattenödlå (Triton); *stor* ~ större vattenödlå (T. cristatus); *lille* ~ mindre vattenödlå. -**sanger** = *rørsanger*. -**sejl** mindre segel under ett annat. -**sennep*** = *peberrod*. -**skarntyde** = *gifttyde*. -**skel**, -**skil[le]** vattendelare. -**skorpen** vattenytan. -**skorpion** klotdyvel (Nepa). -**skruer*** Arkimedes' skruv. -**skrøppe*** (Rumex hydrolapathum). -**sky** som är rädd för vatten. -**skyds** båtskjuts. -**skyl** starkt regn, skyfall. -**skør** näbbmus (Sorex). -**slaaet** skadad, fläckig av vatten. -**slange** slang; = *snog*. -**snarre** = *rikse*. -**snegl** vattensnäcka; = *skruer*. -**snog** vattenorm. -**sof** vattusot. -**spidsmus** vattennäbbmus (Sorex fodiens). -**spir** hästavans (Hippuris vulgaris). -**spring** springbrunn; vattenkastare. -**sprøjt** yrande skum. -**standsglas** pannglas. -**stenbræk** pipståkra (Oenanthe fistulosa). -**stjerne** länke (Callitriche). -**stør** väte. -**strengorm** tagelmask (Gordius). -**strippe** litet ämbar, pyts, öskärl. -**stær** strömstare (Cinclus cinclus). -**støvle** sjöstövlar. -**svælg**

vattenvirvel. -**søger** källsökare. -**trense** vattningstråns. -**træder** simsnäppa (Phalaropus). -**tøge** vattenskinbagge (Hydrochorisa, Corixa, Sigura). -**vagtel** sumphöna (Porzana porzana); = *rikse*. -**vagten** frivaktarna. -**vejbred** kransvalting (Alisma plantago). -**vædsken** kammervattnet i ögat. -**øgle** vattenödlå. -**øse** skopa. — *Jfr sma. på vas.* ~ et vattnig.

2. **vand** svår att tillfredsställa, kinkig.

1. **vande** vattna; abst. vattenström; vattenstånd.

2. **vande** försmå, rata.

vandre*. -**blok** erratiskt block, flyttblock. -**bog** ett slags pass för vandrande gesäll, gesällbok. -**celle** vandringscell. -**drift** vandringslust. -**due** vandringsduva (Columba migratoria). -**falk** pilgrimsfalk (Falco peregrinus). -**græshoppe** vandringsgråshoppa (Acridium migratorium). -**stjerne** kommet. — **vandringsrotte** brun råtta (Mus decumanus).

vane vana.

vang liten äng.

vange vagnstycke, sidostycke i en trappa, en mast.

vanke* vandra; vankas; ~ i et hus vara trägen gäst.

vanske försmå, vraka.

vanskelig svår; *han er ~ (paa det) nogræknad av sig; vise sig ~ i en sag ogen. De vil ~ finde en bedre tjener sværligen.* -**gøre** försvåra.

1. **vant** van; *paa ~ vis* vanligt.

2. **vant** sjo. vant. -**knob** vantknop.

1. **vante** sakna; saknas.

2. **vante***, *han er en ~ stackare.*

1. **var** uppmärksam, vaksam; *blive ~ varse.*

2. **var*** överdrag.

3 **var*** = *vor*.

varberster morrhår.

varde båk; värddas; stenrös.

vardejn kontrollör för ädla metaller.

vardøger varsel.

1. **vare** taga i akt; *tage ~ paa sine pligter; ~ en ad varna; det kun man ikke ~ sig for værja; tage ~ paa.*

-bind skyddsomslag om en bok. -tage tillvarataga, sköta. -tegn förebud; sjo. båk, sjömärke. -tægt tillvaratagande. -tægtsfængsel rannsaktionshäkte.

2. varje vara, räcka; *det ~te noget, inden han kom* dröjde. — ~ig varaktig.

3. vare handelsvara; *tage noget for gode ~r* för kontant. -beholdning lager. -fortegnelse faktura; tulldeklaration. -frembringelse produktion. -hus magasin. -kundskab varukännedom. -optælling inventering.

4. vare i sms. sjo. reserv-.

varm*, *modtage efterretningerne ganske ~e* färska; *sidde ~t inden døre* vara välbärgad; *det gik ~t til hett; gaa som ~t brød* som smör. — ~e* värme; värma; no. av. eld; v. värma; ~e *benkene* klä väggarna på bad. ~e-bed drivbänk; bladgrupp med gödseluppvärmning. -bækken fyrfat. -bæltet heta zonen. -fylde specifikt värme. -spild värmeförlust.

varsjel* förebud; varning; kallelse till sammanträde, utfärdad inom viss lagstadgad tid; uppsägning; *med kort ~* på kort sikt. ~elsfuld olycksbådande. — ~le båda, förutsäga; kalla, instämma. ~ler varfågel, större törnskata (*Lanius excubitor*).

varsko, varsku! giv akt! se upp!

varte *op* passa upp.

vartegn se *varetegn*.

vartpenge ersättning som tills vidare utgår för ämbetsman, vilken utan eget förvällande blivit satt ur tjänstgöring men förmodas kunna vinna ny anställning, väntpenngar, expektanslön.

1. vas* i sms. vatten-; *fr vand-*. -drag*. -kjeld svartsnäppa (*Totanus fuscus*). -pip = *musvaage*. -sild guldlax, större silverfisk (*Argentina silus*). -sæle vattenbärrör.

2. va's = *vaas*.

1. vase vas.

2. vase trassel, tova; risknipa, vase, faskin.

vask[e] = *vadsk[e]*.

vasse vada, gå barfota i vattnet.

vassen vattnig.

vast sjs. håll upp med arbetet!

vat vadd. -tæppe täcke, stoppat på svenskt sätt.

vater- i sms. vatten-, vattu-; sjs. vater-.

-maskine vaterspinnmaskin. -skant da. förhyrare av sjöfolk.

vau* (Reseda luteola).

ve* smärta, lidande; ~er födslovärkar.

1. ved' da., ve'd no. ved. -borer en mäl-fjäril (*Corsus ligniperda*). -have vedbacke, där vedhugning äger rum. -kost vedstapel. -ski vedträ. -torn bot. torn.

2. ved vid; *miste livet ~ et skud* genom; *være ~ erkänna*; *det er ikke noget ~ ham* med. -blive fortsätta; fortfara, fortgå; ~ *sin paastand* stå fast vid. -børlig vederbørlig, tillbörlig. -føje bifoga. -gaa arv og gæld övertaga boets tillgångar och skulder. -holdende ihållande. -hæng bihang. -kende sig kännas vid, erkänna. -komme* angå, röra. -komme vederbörande; *for mit ~* för min del, vad mig angår. -lagt bilagd, bifogad. -li'geholde bibehålla. -li'geholdelse svensk våghållning. -lægge bilägga, bifoga. -røre = *komme*. -skrive tillskriva, tillägga. -tag beslut. -tage antaga ett förslag; besluta; ena sig om. -tagen vedertagen, övlig. -tægt beslut; för kommunen gällande förordning; vedertagen sed, konventionellt bruk. -tægtshensyn konvencionshänsyn. -vare fortfara.

vedbend[e] murgröna (*Hedera*). vedbend-korsknapp jordreva (*Glechoma hederacea*).

vedde = *vædde*.

veder- i sms. *. -kvæge vederkvicka.

-part* motpart.

vee, veer se *ve*.

veg vek. -ryggen korsryggen. -sten täljsten.

1. vegne böja; nita.

2. vegne vägnar; *alle ~* överallt.

vej väg; *af ~en!* ur vägen! *hun er paa ~en*, *paa gode ~e* på det viset, i grossess; *det er ikke saa rent af ~en*

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelus huvudrubrik eller vad som i den står före | .

inte så galet; *det er noget i ~en med ham på tok; er der noget i ~en med Dem?* är det något, som fattas er? *der er intet i ~en* ingenting, som hindrar; *det var svært, saa du tager paa ~e* tar munnen full. (1.) **-bar** farbar. **-bred** groblad (Plantago). **-freden** allmänna säkerheten. **-lærke** tofs-lärka (Alauda cristata). **-maal** avstånd, vägsträcka. **-pileurt** trampgräs (Polygonum aviculare). **-sennep** vägsenap (Sisymbrium officinale); *fin-bladet* ~ dillsenap, stillfrö (S. sophia). **-skel, -skil** vägskal, korsväg. **-skærver** krossad sten, makadam. **-snejl** naken snigel (Limax). **-viser*** är adresskalender.

vejde fånga, jaga. **-haar** = *vejrhaar*. **-tit** = *stenvender*.

1. **veje** väga. **-maskine** stor våg för tunga varor el. lastade vagnar. **-seddel** bevis om vägning på stadens väg, vägsedel. — (2.) **vejbar** som kan vägas.

2. **veje** nedläggga, döda; ~ *ud en hare*.

1. **vejer** vägmästare. **-gebyr, -penge*** vägpengar.

2. **vejer** sjs. = *væger*.

vejle vadställe.

vejr väder; andedräkt; väderkorn; *komme under ~ med noget* underfund. **-beretning** väderleksrapport. **-bestandig** som ej tar skada av vädret. **-bidt** väderbiten. **-fast** kvarhållen av vädret. **-fisk** = *tangstikling*. **-gab** öppning i bergen, som släpper in storm. **-glas** barometer. **-gløgg** kunnig i att spå väder. **-haar** morrhår. **-haard** icke skyddad mot väder. **-hane** väderflöjel; tupp på kyrktaket. **-haneri** opålitlighet, vankelmod. **-hoved** ofullständig regnbåge. **-kave** stark väderil, by. **-kule** = *kuling*. **-lag** väderleksförhållanden, klimat. **-lys** sanktelmseld; = *kornmod*. **-schakt** luftschakt i gruva. **-slaaet** väderbiten. **-smuldring** förvittring. **-syn** hägring. — ~*e**, ~*e bort* dunsta bort.

vejrt rädda, dike; uv. smal gata, gränd.

vejtsdans, se sanktveitsdans.

vejv vev.

veksel*. **-kaution** aval. **-obligation** ett slags skuldförbindelse för omsättningsläm, till användningen motsv. omslagsrevers. **-sav** handsåg.

vekselerer växlare, som tillhandahåller utlånadskt mynt. **-sag** växel mål.

vekst = *vækst*.

vel' väl; *klokken er ~ fire* no. något över; da. troligen. **-beraad**, med ~ *hu* med berätt mod, med vett och vilja. **-bestaltet** vederbörligen installerad, skänkt. **-dæ'dig** välgörande. **-gaaende** välgång; välbefinnande; *i bedste ~* i högönskelig välmåga; *i højeste ~* i välsignat tillstånd. **-havende** välbärgad; ~ *byer* välmående. **-holden** = *havende*. **-høstet** välbärgad; ~ *hø*. **-næret*** välfödd, korpulent. **-set** gärna sedd. **-stelt** väl skött. **-ta'lende** vältalig. **-tænkende** rättänkande. **-være** välbefinnande.

vele spricka; flaga, blåsa i metall; svans.

velle träaxel.

vende*, ~ *kaaben* vända kappan efter vinden; *vinduet ~r ud til gaden* vetter. **-cirkel** vändkrets. **-hals** göktyta (Lynx torquilla). **-kaabe** person, som vänder kappan efter vinden, vindflöjel. **-søjle** väggpost, den mot väggen vända pelaren i en slussport. — **vending***, *man maa hjælpe sig i en snæver vending* man får hjälpa sig ur klämman, så gott man kan.

vendelrod vänderot (Valeriana).

veng hytt på mindre fartyg.

vennemøde vänmöte; religiöst möte inom den grundtvigska riktningen.

venstre* vänstern. **-drejet** vänstervänd.

vente*, *have i ~* ha i utsikt, ha att vänta. **-penge** = *vartpenge*. — ~*lig* som man kan el. kunde vänta.

ventil*. **-talerken*** ventilsäte.

Venus*. **-bælte** vennsgördel (Cestum veneris). **-fluesmække** flugfälla (Dionæa). **-musling, -snekke*** (Venus). **-spejl** en art klocka (Campanula spe-

culum). **-vogn** stormhatt (Aconitum napellus).

verden värld; världen; *han bestiller ingen ~s ting* rakt ingenting; *du store ~!* men i all världen. **~s-historie*** allmän historia. **-hjørne** väderstreck. **-mand** belevad man. **-menneske** världens barn.

verling sparv.

verken = 1. *hverken*.

vesle lilla. **-voksen** lillgammal.

vespe = *hveps*. **-falk** = *spurvehøg*.

-vaag bivråk (Pernis apivorus).

vest väster. **-landet** no. landet väster om Lindesnäs. **-paa** väster ut. — **~enfjældsk** väster om Langfjeld. **-vindsk** stormsvala (Procellaria pelagica). — **~er-liden** poet. västerled.

vet = 1. *vid*.

vevl = *vævl*.

vibe vipa (Vanellus); *polisk* ~ rosкарл (Strepsilas interpres). **-and** vigg (Fuligula fuligula). **-fedt** tätört (Pinguicula vulgaris). **-æg*** damspelslilja, kungsängslilja (Fritillaria meleagris).

1. **vid*** vett; kvickhet.

2. **vid***, ~e ören breda. ~de vidd; no. stor slätt, t. ex. *Hardangervidda*.

1. **vide** ud utvidga.

2. **vide** veta; *str. gide*; *det ~s ikke med sikkerhed* är icke bekant. **-begærlig** vetgirig. ~nde vetskaps.

viderrist manke på häst.

vidie vide (Salix); vidja. **-beltet** salixarternas område, i mellerste Norge omkr. 1,300 m. över havet. **-pil** = *graapil*. **-spurv** videsparv (Emberiza rustica).

vidne vittne; vittnesbörd; v. vittna.

-fast adj. bevisad med vittnen; adv. i vittnens närvaro. **-penge** vittnesersättning. **-prov** vittnesmål. — **~s-fast** so *vidnefast*. **-før** vittnesgill.

vidt*, *det var saa ~ nått* och jämnt; *det gaar for ~* för långt.

vidunderblomst underblomma (Mirabilis jalappa).

vie viga; ~ *sig til* ägna sig åt. ~lse vigsel.

vifte vifta; subst. solfjäder. **-byg** = *ris-*

byg. **-brænder** vanlig gasbrännare. **-palme** solfjäderspalm (Latania).

vige*, ~ *plads[en]* for uppgiva; ~ *sit sæde* om domare: förklara sig jävig; ~ *en sav* skränka. **-spor** växelspår, mötesspår. **viggjern** skrånkjärn.

vigtig*. **-hed** vikt bildl. **-per**, **-pære** inbils person.

vikke vicker (Vicia). **-havre** blandsäd av havre och vicker.

vikle*; so *vrikke*. ~r vecklarfjäril (Tortrix).

vikse vaxa.

vil hjälperb* kommer att, so *ville*.

vild*, *de ~e vildarna*; *lede en ~ vilse*; *syngte i ~en sky* så taket kunde lyfta sig, av alla krafter. **-bane** jaktmark.

-basse vildsvin; vildbasare. **-gaas**

grågåås m. n. **-gaasejagt*** dagdriveri.

-lede vilseleda. **-orne** vildgalt. **-skab**

alltför uppsluppen stämning. **-spor**

villospår. **-straa**, *komme paa ~*

komma på villospår, bli förvillad.

-styring vildbasare. **-tysker** skrytsam tysk. — **~es** komma vilse. —

~nis ödemark. — **~som** villsam, för-

villande. — **~t***. **~t-huder** oxhudar

av transatlantiskt ursprung. **-tyv** tjuv-

skytt, krypskytt.

vild[e]rede villervalla; oreda.

vilkaar* undantag, födoråd. **~s-mand**

undantagstagare. **vilkaarlig** god-

tycklig.

ville vilja; skola; *han maa være saa*

fornem som han vil som helst; *hvov*

vil du hen? vad menar du egentli-

gen? *det vil ikke være længe* kommer

icke att dröja. — **~t** avsiktlig.

villing = *hvitling*.

vilter yr, vild; *en ~ gut*, *pige*.

vimmel borrskaft, borrsläng. **-bor** borr

i skaft.

vimre irra; *det ~r for øjnene* skimrar.

vims yr, virrig. ~e fara hit och dit.

~et virrig.

vin*. **-aand** alkohol. **-candel** ett slags

stärkande vinsoppa. **-drossel** röv-

vingetrast (Turdus iliacus). **-rodilus**

vinlus (Phylloxera). **-rose** luktnypon,

ängelhorn (Rosa rubiginosa); gul törn-

* Även det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

ros (R. eglanteria). **-stenslav** (lavarten Lecanora tartarea).

1. **vind*** sned.

2. **vind**, *lægge* ~ *paa* vinn. **-ski'belig** påpasslig, omtänksam, driftig, trågen, oförtroten, slitig.

3. **vind*** blåst; *være i ~en* no. vara i viften, vara mycket eftersökt; *aa. vara i förlägenhet; plages af ~e* väderspänningar. **-aaben** utsatt för vinden. **-bestøvning** pollinering genom vinden. **-boble** luftblåsa. **-brud** = **-skore**. **-eg*** ägg utan skal; *aa. ofruktbart ägg. -fald, -fælde* kullfallet träd. **-fang** utbyggning framför husdörr. **-flage** vindstöt. **-haard** utsatt för vinden, blåsig. **-harpe** eolsharpa. **-has** pratmakare. **-hose** virvelvind, skydrag. **-kammer** väderlåda i orgel. **-hund** = **-spiller**. **-kast, -kave** vindstöt. **-kedel** luftbehållare i spruta m. m. **-lys** tändraket. **-mager** storpratare. **-mølle** väderkvarn. **-pibe** ventileringsrör. **-ret** rakt mot vinden. **-rose** kompassros. **-ske[d]** vindski, skyddsbräde vid ändan av ett tak. **-skøre** väderspricka, frostspricka i trä. **-spiller** vinthund. **-sprække** = **-skøre**. **-streg** kompassstreck. **-strøg** vindriktning. **-syge** väderspänning. **-vaage** vak i isen. **-æg** .. **-eg. -øje, lige op i ~et** rakt mot vinden; *aa. = vindue. — ~et* torkad i luften; *~et hvitling* soltorkad. — **~ig** blåsig; skrytsam.*

1. **vinde** vindspel. **-bom** spelbom, handspak.

2. **vinde** tvinna.

3. **vinde** vinna; ~ *frem* binna, nå; *uret ~r* drar sig före. **-syge** vinningslystnad.

4. **vinde** vinda med ögonen.

vinding vindel, vinding i hjärnan.

vindsel litet nystan, nystat på papper.

vindu[e] fönster. ~[e]s-**brystning** bröstning på balkong. **-lem** fönsterlucka. **-rose** rosfönster. **-skodde** = **-lem**.

-sprosse, -tremme fönsterpost.

ving, ~e vinge. **~e-basken** vingslag.

-bord slagbord. **-bredde** avståndet mellan vingspetsarna. **-fang** = **-bred-**

de. -kast vingslag. **-snegle** vingfotingar, fenfotingar (Pteropoda). **-snekke** Strombus. **-stækket** vingklipp. **-svamp** kantarell.

vinkel*. **-jern** hörnjärn. **-led*** gångsled. **-skriver** brännvinsadvokat. **-vægtstang** vinkelhävstång.

vinn = 2. **vind**.

vinster idisselarens bakmage, löpmage.

vinter*, *til ~[en]* nästa vinter. **-and** stjärtand (Anas acuta). **-blomme** vintergäck (Eranthis hiemalis). **-dag*** av. 14 oktober. **-dige** damm, avsedd att motstå äv. vinterns och vårens högvatten. **-eg*** (Quercus sessiliflora). **-fugl** snöspurv (Plectrophanes nivalis). **-føre** slädföre. **-grøn** vintergröna (Pyrola). **-guldkarse** en art gyllen (Erysimum barbarea). **-gæk** snödroppe (Galanthus nivalis). **-hyre*** av. vinterdräkt för råglar. **-karse** en art sommargyllen (Barbarea precox). **-lilie** = **-grøn**. **-lægge** höstplöja. **-læg** piplok (Allium fistulosum). **-musvaage** fjällvråk (Buteo lagopus). **-nat*** av. 14 oktober. **-nattergal** = **jernspurv**. **-raps*** (Brassica napus). **-ret** vinterting. **-rybs** varietet av rov-raps (Brassica rapa oleifera). **-ræddike** rättika (Raphanus sativus niger). **-sneppe** skärnsnäppa (Tringa striata). **-torsk** = **skrej**. **-vej***, *vise en ~en* köra på porten.

1. **viol*** = **fiol**.

2. **viol** = **violin**; *lade ~en sørge* slå bort sorgen. **~in** fiol.

vip, slaa ~ leka pick och pinne, driva katt. **-snegl** en utbredd polagisk snicka Janthina.

vippe gunga upp och ned; *abat* gunga; *vippa*; ~ *af pinden* kasta ur sadeln.

-bjælke, -bom klyvare. **-bræt** gungbräde.

vipstjert ärla (Motacilla); *gul* ~ gulärla (M. flava); *hvid* ~ sädesärla (M. alba); *graa* ~ gråärla (M. melanope).

vire metalltråd.

virilstemme mansröst.

virke verka; *hans mave har ~t* han har haft avföring. **-aar** verksamhets-

år. -**dag** söknodag. -**kreds** verkningskrets. **virkning** verkan.

virkelig verklig; verkligen.

virle drillsnäppa (Actitis hypoleucos).

1. **virre** vända hastigt; runka på huvudet.

2. **virre** vira in, linda in.

1. **vi's*** sätt.

2. **vi's*** klok. -**næset** näsvis.

3. **vis'** viss; *se* ~t *se* skarpt.

1. **vise*** sång. -**kræmmer** försäljare av skillingstryck. -**kælling** gatsångerska. -**stub** visatump.

2. **vise*** låta se; ~ *om i huset* föra omkring och visa. — ~r visare; vise, bidrottning. — ~r-gut springpojke. -**gutskontor** gossexpress. -**stette** vägvisare.

visér, visir korn på skjutvapen.

visk halmviska; grönsaker till soppa.

~e torka; ~e *ud* utplåna. — ~e-læder kautschuk, gummi, radergummi. ~er ngnsviska; viskarhuvud.

vis'ne vissna. -**politik** obstruktion, kamp mot ministären genom budgetvägran.

1. **visse** ginst (Genista).

2. **visse** vyssja.

vissen*, -**pind** svag, klen person, klen-dank.

visvas nonsens, prat.

vitterlig som man vet om, känd, notorisk; *en* ~ *logn*. -**hedsattest** bestyrkande underskrift på en handling, vidimation. -**hedsvidne** vittne på handling, testamentsvittne.

vittig kvick. ~hed kvickhet. -**hedsblad** skämttidning.

vitting = *hvilling*.

vivang besksöta, kvesved (Solanum dulcamara).

vivendel vildkaprifol (Lonicera periclymenum); *sv.* om andra slingerväxter.

viverre zibetkatt (Viverra).

vixe vaxa.

vlies = *fies*.

vod vad.

1. **vog** adj. som väger.

2. **vog** vikt om 18 kg., 12 bismerpund.

vogmar = *solokveite*.

vogn vagn; *til* ~s på hjuldon, per axel; *han er ikke tabt bag af en* ~ *into* bortkommen. -**bom** långbom mellan bak- och framvagn. -**buk** kuskbock. -**bygger** vagnmakare. -**fading** vagnskorg. -**fære**, *der er* ~ *man* måste åka i vagn, det är icke slädföre. -**hammel** springvåg. -**haver** grindar å vagnshäck. -**kæde** hämkedja. -**mand** åkare. -**rem** hängrem, fjäderrem på vagn. -**remise** vagnskjul, vagnbod. -**rummel** vagnsbuller. -**skrin** vagnslåda. -**skur** vagnskjul, vagnbod. -**stang** tistelstång.

vogte vakta; akta.

voks vax. -**lærred** vaxduk, oljeduk. -**mæl** vaxmal, bimal, bifjäril (Galleria melonella). -**næse***, *sætte en en* ~ *paa* dra någon vid näsan. -**stikke** vaxtåndstickska.

vokse växa; ~ *til* växa igen; växa upp; ~n vuxen.

1. **vol** val, 80 stycken.

2. **vol** rorpinne, rorkult.

1. **vold** vall; *no.* *sv.* gräsvall, äng. -**bøsse** vallkanon. -**hø** ängshö. -**plads** = -*sted*. -**rev** korallrev, jämnlöpande med kusten. -**sted** plats, där en borg har stått. -**timian** harmynta (Calamintha acinos).

2. **vold** våld. -**gift** skiljedom. -**giftsdom** utslag av en skiljenämnd. -**giftsmand** skiljedomare. -**give** överlämna åt skiljenämnds avgörande; *være en* ~ *n* vara i någons våld; ~ *sig ens indflydelse* helt överlämna sig åt. — ~s-bøder plikt för våldsamt uppträdande. -**færd** våldsamt framfart.

volf vulf, öppnare.

volumen volym[enhet].

volverlej hästfibla (Arnica montana).

vom mage; våm.

von vän, sannolikhet, hopp, utsikt.

1. **vond** (d) = 2. *vaand*.

2. **vond** (o) ond, vred. -**ord** bannor, förtret.

1. **VOR** var.

2. **VOR** vår.

3. **VOR** årslag, rummet mellan årslagen.

4. **VOR'** kölvatten.

* även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikels huvudrubrik eller vad som i den står före |.

vorde varda.
 vore antal av tio tekar.
 voren i sma. -vulen, -aktig.
 vored livegen.
 vorte varta; ankarnöt. -mælk törel (Euphorbia). -rodranunkel avalört (Ficaria). -svin* (Phacochoerus).
 vott = vaatt.
 1. vove våg, bölja.
 2. vove våga; satte livet i ~ på spel. ~lig djärv, vågsam; da. farlig, vådlig.
 vrade borra.
 vrag*, kaste (slaa) ~ paa vraka, förkasta. -brudd skeppsbruten. -fisk* (Polyprion cernium). -gods utskott, sämre gods. — ~er sorterare.
 vralte gå och vaggas som en anka, lanka.
 vrampet skev, vind, om trä, som kastat sig.
 vrang vrång, bakvänd, oriktig; no. o-gen, tvär; strikke ~t og ret avigt. -bord kant, stickad avigt och rätt. -flyndre högervänd individ av i regeln vänstervänd flundreat o. tvärtom. -lære irrlära, villolära. -side avigsida. -villig illvillig. — ~en avigan, fransidan.
 vranten grinig.
 vred*. -agtig häftig. — ~es vredgas.
 vredient træ krumtrådigt.
 vrevl = vrævl.
 vrid vridning; knip i magen. -blegn blemma. — ~e*. ~er dörrvred.
 vridtorn vägtorn (Rhamnus cathartica).
 vrien ogen, krånglig.
 vrimle vimla.
 vringel krängel. ~el-hornet med långa krokiga horn. ~le krångla, svänga sig. ~ler spetsfundig person, ordklyvare.
 vrinsk brunstig. ~e gnägga. ~er hingst.
 vriompeis bråkmakare, brännvinsadvokat.
 vrippen snarstucken.
 vrisse vara snäsig.
 vriste våldsamt vrida el. rycka från någon något.

vræl vrål, skrål. ~e* vråla.
 vrænge*, ~ en hare få.
 vrævl trassel, tova. ~e trassla in.
 vrævl prat, struntprat; han gør altid ~ krånglar alltid. ~e prata smörja. ~e-batte pratmakare, skrävlare.
 vubber härfågel (Upupa epops).
 vugge vaggas. -barn spädbarn. -bue stöd för kur över barnets huvud. -gave eg. faddergåva; faa noget i ~ som gåva av en blid natur. -gænge mede på vaggan. -kniv haackniv. -lad underrede till vaggas. -nor spädbarn. -penge gåva till amman på barnets dopdag. -stue barnkrubba.
 vulle* sjo. surra.
 vunde sår.
 vurdere värdera; taxera; skatta.
 vurst sjo. med drev stoppad dyna på bogsprötet.
 vyrd = vøre.
 væd' vad; slaa til ~s slå vad. ~de hålla vad; jeg ~der hundrede daler mod en håller. ~de-kamp tävlingskamp. -kørsel kappkörning. -løb kapploppning, kappridning. -løbshest* av engelsk fullblodshäst. -maal vad. -ridt kappritt.
 væd(d)er vädur, gumse; murbräcka; ramm på krigsfartyg. -bug = rimte.
 1. væg' no., væg' da. vägg; paa vid ~ gavel; drive en til ~s fullständigt övervinna i diskussion. -mejer väggspindel (Phalangium apilio). — ~ge-dyr = -lus. -lus* (Cimex lectularius). -pryd*, være ~ klä väggarna, icke bli uppbjuden på bel. -tæppe väggbonad. -tøj väggohyra.
 2. væg gatkrasse (Lepidium ruderales).
 3. væg = vægge.
 væge veke. -siv veketåg (Juncus effusus); knapptåg (J. conglomeratus).
 vægelsind vankelmod. ~et vankelmodig.
 væger sjs. vägare.
 1. vægg[e] vigg, kil.
 2. vægge = 2. vække.
 vægt vikt, tyngd; våg. -fylde specifik vikt. -stang hävstång. — ~ig fullviktig, fullödigt.

~ ~ senare sammansatta ord. ω = o i bo. a' l tryckstavelse, lång vokal. a' tryckstavelse, kort vokal.

væk bort; i et ~ oavbrutet; *være* ~ i en aldeles betagen; *han er* ~ af glæde aldeles utom sig.

1. **vække** väcka.

2. **vække** hugga vak i isen. -klamej sjs. klamaj.

væksle vaxa. -lærred vaxduk.

vækst växande, tillväxt; kroppsbyggnad; om vinteren er ~ en standset.

-grænse vegetationsgräns. -lag delningsvävnad, kambium. — ~e rlig i full växtkraft om skog.

væld flöde. — ~e frem kvälla.

vælg välja. ~r valman, urväljare.

~f-folk valmanskår. -møde valmöte.

vælig eldig, yster.

vælse tekn. runda.

vælt, *være* i ~en i farten, vara med, vara i svängen, i ropet, på modet, en vogue.

1. **vælte*** vältra: sneen ~de ned. -fjæl plogfjöl, vändskiva. — ~n som lätt välter.

2. **vælte** röra, massa.

væmmelig* otäck. ~lse äckel. ~s vämjäs.

vænge inhägnat fält, gärde, teg.

vænne vänja.

1. **vær** fångstplats vid kusten; jfr *dun-, fiske-, fugle-, ægge-*.

2. **vær-** i sms: svär-. -fader*.

værd adj. värd; värdig; sbst. värde i allm. ~i' penningevärde. ~i'-hold mynts finhet.

være vara; *det kan vel* ~ hända; ~ i med nogen vara intim; *han vil ikke* ~ ved det erkänna. -maade sätt att vara.

værelse rum.

værfit skeppsvarv. ~s-mester arbetsförman vid ett varv.

1. **værg** försvara, värja.

2. **værg** förmyndare, da. för helt omyndig person; jfr *kurator*. -maal förmynderskap. -raad kommunal barnavårdsnämnd, som har uppsikt över vanvårdade och varnartiga barn.

3. **værg** förvar, värn.

1. **værk*** fabrik. -bænk verkstadsbord, verkstadsbänk. -fører verkmästare.

-silke silke till vävnadsarbete — ~s-drift fabriksdrift.

2. **værk** blånor, drev; *pille* ~ repa drev.

3. **værk*** smärtor; bulnad. — ~e-finger fingervärk.

værken = *hvergarn*.

værling sparv (Emberiza).

værn*, *bæge* ~ både här och flotta, båda vapnen. ~e*. ~e-aand skyddsande. -dygtig vapenför. -fri frikallad från värnplik. -kopper skyddskoppor, vaccin. -ting det ting, varunder någon lyder.

vært värd sbst. ~in'de värdinna.

værling vessla (Mustela). -hale svingel (Festuca et. Vulpia).

væsen*, *et fint* ~ sätt.

væsentlig väsentlig.

vætte* jordande. -ild eld, som enligt sägnen brinner över kämpens hög.

-lys lyktgubbe, irrbloss; minner. vättsten, belemnit.

væv* vävnad; vävstol; *det er bare* ~ prat.

1. **væver** vävare. -kam vävsked. -knægt locke, en splindel (Phalangium). -lad vävstol.

2. **væver** vig, rask, livlig.

vævl[e] höband. **vævling** sjs. vävling.

være vårda sig till, bry sig om.

værter vört.

W.

weymouthsfyr weymouthstall (Pinus strobus).

* Ären det direkt motsvarande av ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

Y.

yde fullgöra; prestera; frambringa; giva; utgiva, utbetala, erlägga; ~ *sikkerhed* erbjuda; ~ *beskyttelse*, ~ *bidrag* lämna; *han vil aldrig kunne ~ noget* åstadkomma; ~ *modstand* göra; *havet ~r fisk* skänker; *postbestyrelsen ~r laan* utlämnar, beviljar; *alle disse ~r jeg min bedste tak* bringar. **-evne** prestationsförmåga. **-korn** säd, som betalas som arrende. — **~lse** prestation; avkastning; utbetalning, bidrag.

yder- i sms. ytter-. **-bæger** ytterfoder. **-frakke** överrock. **-lemmer** extremiteter. **-post** utpost. **-skøde** vaterskot.

1. **yderlig** (no. uttal *ytterlig*), *lampen staar saa ~ nära kanten*.

2. **yderlig** (no. uttal *yderlig*) ytterlig bildl.

ydmyg ödmjuk. **~e** förödmjuka. **~else** förödmjukelse.

1. **ydre** (no. uttal *yttre*) yttre.

2. **ydre** (no. uttal *ydre*) yttre, bildl.; yttre, abst., utseende.

ymte tala sakta: *der ~s om det* man talar om det man och man emellan.

yndle tycka om, vara förtjust i; sbst. behag, täckhet, grace, charm. **~er** älskare, amatör. **~est** ynnest. **~ig** intagande, förtjusande. **~ling** gunstling, favorit.

yngle*. **-knop** groddknopp. **-læg** groddlök.

ynk ynkedom, elände. **~e** ömka, beklaga; *~e sig* jämra sig. **~es** bildl. förbarma sig, varkunna sig.

ypern alm (*Ulmus montana*).

yppe börja, åstadkomma; ~ *kir* mucaka (moka) grül.

ypperst*. **~e-præst** överstepräst.

1. **yr-** i sms., se *ør-*.

2. **yr** no. fint regn.

yre vimla, myllra.

yrke material, ämne, som något är gjort av, virke. **-dag** vardag.

ysop isop (*Hysopus*).

yte ytvirke, splint.

ytring* ytrande.

yver juver.

Z.

zaffer safflor.

zahikammer räntekammare, statskontor.

zart = *sart*.

zebra*. **-sne** snöfält, som på grund av solförhållandena sträcker sig

nedom den egentliga snögränsen.

zibetkat* (*Viverra*).

ziehklinge = *sikklinge*.

ziffer chiffer.

zitre darra.

Æ.

æble äpple. **-grød** kräm av äpplen. **-most** äpplevin, cider. **-skiver*** äppelmunkar. **-snudebille** äppelvivel (*Anthronomus pomorum*). **-vikler***

gärten *Tortrix* el. *Carpocapsa pomonana*.

æddike = *eddike*.

æde* bibilskt och om djur; eljest äta glupskt;

fräta; *han ~ mig vel ikke* han kan inte äta upp mig. **-dolk** storätare. **-feber** hungersjuka. **-lyst** foderlust, matlust, aptit. **-varer** matvaror.

ædel*. **-fasan*** (Phasianus colchicus). **-gran*** (Abies pectinata). **-koral*** (Corallium nobile). **-mand***, *polak* ~ bergand (Fulgula marila).

ædru nykter, ej bemsad. **ædru'elig** avhållsam från starka drycker, nykter. **ædse** = *ælse*.

æ-fugl = *ederfugl*.

1. **æg** ägg; bot. fröämne. **-danned** ägg-rund. **-formet** = *dannet*. **-hus** frukt-ämne. **-ost*** äggkräm, gräddkaka. — **~ge-blomme** äggula. **-bæger** äggkopp. **-bubbert** finare äggstanning som efterterätt. **-glas** = *bæger*. **-lefse** ett slags tunn, fin pannkaka. **-pisker** äggvisp. **-plante** Melongena. **-punch** äggtoddy. **-snekke** en smäcka Ovula. **-søbe** äggöl. **-vær** häckplats, där ägg lagas. **-ellebrød** ett slags ölsupa.

2. **æg** egg.

ægle sig ind paa en mucka gräl.

ægne förse med agn.

ægt körsla som utgöres såsom dagsverke.

ægte äkta. **-folk** makar. **-fælle** make, man o. hustru. **-pagt** äktenskapskontrakt; äktenskapsförord, paktum. **-vie** viga.

ækel vämjelig; otäck.

ældre ålder. **~gammel** urgammal, uråldrig. **~es** åldras.

æling fiskyngel.

ælle-folk, **-konge** se *ellefolk*, *ellekonge*.

ælling andunge; ankunge.

ælm alm (Ulmus).

ælte knåda; abst. smuts; ~ i *snavset* röra; ~ *smør* arbeta.

ændse = *ænse*.

æng trång.

ængste ängsla. **~lse** oro.

ænse bry sig om; *han ~ mig ikke penge*; *ikke æns det* rör inte det.

ær = *valbirk*.

ærbe'dig aktningfull, vördnadsfull; **~st** i brev: med utmärkt högaktning.

ære ära; heder; *gøre ~ af anretningen*. heder åt; *æren er det fejreste træ i skoven* hedern framför allt; *naar snars kommer til ~, ved det ikke, hvordan det vil være* ordspr. om uppkomlingar.

-fornærmelse ärekränkning. **-frygt** vördnad. — **~s-bevisning** hedersbe-tygelse. **-fornærmelse** se ovan. **-følelse** hederskänsla, ambition. **-medlem** hedersledamot. **-oprejsning** upprättelse. **-ord** hedersord. **-redning** försvar för någons ära. **-tab** vanfrejd.

ærenpris* (särsk. Veronica officinalis).

ærinde ärende.

ær-fugl = *ederfugl*.

ærg'erlig retsam, retfull, förarglig, försmäddlig, förtretlig; *blive ~erlig* förargad. **~re** förarga, reta; **~re sig** gå och vara förargad. **~relse** förtret, förtretlighet.

ærlig*, *det er en ~ sag* det är ingen skam att tala om; *et godt ~t skind* en ärlig själ; *af ~e forældre* hederliga, hedervärda.

ærme ärm; *binde en noget paa ~t* in-billa.

ært*. **-fly** ärträdgårdsfly (Mamestra pisi). **-græs** ärthalm. **-kæjling** vek-ling.

æse jäsa.

æsel åsna. **-foder** ulltistel, tistelborre (Onopordon acanthium). **-hoved** sja. eselhuvud. — **~s-øre** hundöra.

æsing reling.

æsk, **~e-træ** = *ask*.

1. **æske** fordra.

2. **æske** ask, dosa.

æsele ämna; mena.

æsp = *asp*.

æt*. **-leding** adoptivbarn. — **~te-gaard** stamgods. **-tavle** stamtavla, ättartal. **æt**le ämna.

ætse etsa; **~en byld** bränna med lapis.

æventyr* saga.

ævl = *vævl*. **~ø** kivas; = *vævle*.

ævred, **~t** stubbåker, slagen vall; *op-give ~t* ge sig, uppge försöket, rymma fältet.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelns huvudrubrik eller vad som i den står före |.

Ø.

1. **öde*** ödemark, öken. **-lægge** för-störa; **~ sine klæder, sit legetøj.** **-lægge** förstöring; förslösande; **~ns vederstyggelighed** förödelsens styggelse.

2. **öde** öda, förslösa. **-land** slösaktig person. **~r** förslösare.

ödsel slösaktig. **~le** slösa. **~len** slöseri.

ög arbetshäst, hästkrake; få.

öge öka.

ögle ödla; *jeg har fostret en ~ ved min barm* orm. **-padde** salamander.

ögt = ökt.

øje öga; *faa ~ paa syn; ude af ~, ude af sind; bruge øjnene* ha ögonen med sig; kokettera med sina ögon; *holde ~ med uppsigt; han nægtede det i mine aabne øjne* mitt i ansiktet på mig; *have et ~ paa hver finger* icke låta narra sig; *gaa en under øjnene* vara någons ögontjänare. **-bedrag** synvilla. **-blink** blinkande. **-byld** vagel. **-klap** skyggslapp. **-krans** ögonkrets hos ugglor. **-krig, -krog** ögonvrå. **-linsen** kristallinsen. **-maal** ögonmått. **-med** ändamål, syfte, ögonmärke. **-paale** vitlinglyra (Gadus es-marchii). **-punkt** i perspektivlärans: synpunkt. **-syn, i ~** ögonsikte. **-æble** ögonklot. — **~n-skalk** ögontjänare. **-stikker** jungfruslända (Libellula). **-synlig** ögonskenlig; synbar. **-trøst** ögonfröjd; * (Euphrasia); buskstjärnblomma (Stellaria holostea). **-vipper** håren på ögonlocket, ögonhår.

1. **øjne** få ögonen på, bli varse.

2. **øjne** ögon; se *øje*; ögon, murgetrålar i ved.

økse yxa.

øksel utväxt, knöl på kroppen.

øksen, øksne oxar.

økt [arbets]tiden mellan två måltider, 1/4 dagsverke, beta; tiden omkring kl. 8 e. m., i andra trakter en annan tid; aftonvard.

1. **øl***, *bagefter kommer tyndt ~* ordspråk någon kommer med vänliga ord efter att ha varit ögen och besvärlig. **-bas** brännvinsbas. **-bimpe** ölkagge. **-hus** ölstuga. **-kippe** buskrog. **-kvejs** delirium, dille. **-mand** ölutkörare. **-ret** rätt att utskänka öl. — **~le-brød** ölsupa.

2. **øl** stark hetta. **-røg** solrök.

øm*. **-fin'lig** ömtalig, känslig. **-kævet** veckunt. — **~me sig ved** ha svårt att besluta sig för.

ønske önska; sbst. önskan. **-maade** modus optativus. — **~lig** önskvärd.

1. **ør** yr. **~ske** feberyrsel.

2. **ør*** låg sandstrand, särek. vid flodmykning, som uppkommit av uppslammad grus, alluvialland.

3. **ør** i sms. förstärkande. **-liden** försvinnande liten.

1. **øre** öra; *holde ~ne stive* låtsa, som man ingenting hörde; *man skal høre meget før ~ne falder af; holde en i ~ne* kujonera, hålla under förlan. **-ben** hörselben. **-fedt** örvox. **-flip** örtipp, örsnipp. **-gang** hörselgång. **-gøple** blåmanet (Aurelia aurita). **-hat** hatt, knuten under hakan; kapotthatt. **-horn** hörnlur. **-hygge** örslapp. **-klaf, -klap** = *flap*. **-knuden** vårtuskottet på tinningbenet. **-lap, -læp** = *flap*. **-ske** örslöv. **-skriftemaal** öronbikt. **-snegl** (Helix auriculata). **-svin** marsvin. **-sæl** sjöbjörn (Otaria). **-trommen** trumhålan med trumhinnan. **-trompeten** eustakiska röret. **-tuder** örontasslare. **-tvist** = *ørentvist*. **-tæve** örflil. — **~n[s]-lyd, faa ~** lyckas göra sig hörd. **ørentvist** tvestjärt (Forficula auricularia).

2. **øre*** 0,01 krona.

ørekyste kvidd, elritsa, äling (Phoxinus aphy).

ørende = *ør* i sms.

ørk öken.

ørke[n]dag vardag, arbetsdag.

ørken öken.

~ senaste sammansatta ord. *o* = *o* i bo. *ä* tryckstavelse, lång vokal. *ä* tryckstavelse, kort vokal.

ørkesløs sysslolös; *ordet staar her ganske ~t ändamållöst; det er ~t at nægte lønlöst, gagnløst.*

ørn* (Aquila). ~**e-bregne** örnbräken (Pteris aquilina). ~**fisk** havsgös (Sciæna aquila). ~**rokke*** (Myliobatis). ~**ugle** berguv (Bubo bubo). ~**vaag** en sällsynt ormvråk (Buteo ferox).

ørred, ~t laxöring, grålax, Norges viktigaaste sötvattensfisk (Salmo trutta); jfr *bæk-, sø-ørred.*

ørsk se *ør.*

øse ösa; sbat. skopa.

øsken handtag; hyska.

øst öster; *naar man spørger i ~, svarer han i vest* han svarar uppåt väg-

garna, goddag yxskaft. ~**banen** järnvägen Kristiania—Charlottenberg. ~**etter** åt öster, ostvärt. ~**landet** landet söder om Dovre och öster om Langebjerg. ~**lænding** invånare i Östlandet. — ~**en-for** öster om. ~**fra** från öster.

øster*. ~**fugl** småspov (Numenius phæopus). ~**tut** storspov (N. arquatus).

østers ostra, ostron (Ostrea edulis); *dum som en ~.*

øve öva. ~**lse** övning; *blive i ~sen* se till, att man icke kommer ur vana.

øvrighed överhet; myndighet.

* även det direkt motsvarande sv. ordet, ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

Förvillande likheter.

A.

adjunkt blott läroverksadjunkt; *fr ka-pellan.*

afdrag amortering, avbetalning.

affældig skröplig; *fr frafalden.*

afleden förfluten; *fr afled.*

afrette dressera; *fr henrette.*

afse släppa ur sikte.

afsig en synerätts dom; *fr hensigt.*

agte ha aktning; ämna; *fr vogte.*

aning lätt bris; *fr anelse.*

anledning tillfälle, lägenhet; *fr for-anledningende.*

ansætte* anställa.

avle* producera; *fr undfange.*

B.

baadsmand underofficer av sergeants grad; *fr orlogsgast.*

bakke* bricka.

bande svära; *fr skænde.*

befalde behaga; *fr befale.*

begrunde motivera.

ben* no. ofta fot.

blyerts blymalm; *fr blyant.*

blød mjuk; *fr drivende vaad.*

brøst brist; *fr bryst.*

buk* gumse; *fr gedebuk.*

by stad; *fr landsby.*

C.

ciffer chiffer; *fr tal.*

crem vispad grädde; *fr rødgrød.*

D.

departement da. byrå inom ett statsdepartement; *fr ministerium.*

domherre hög kanik; *fr dompap.*

dreng da. pojke, gosse; *fr da. karl.*

drægt kull av ungar; *fr dragt.*

dyne bolster; *fr pude.*

dyng hög, hop, bunge; *fr møg.*

E.

endda ännu; *fr alligevel.*

enlig ensam, enstaka.

ens enahanda; *fr enig.*

erkende äga kunskap. ~lse insikt; *fr indrømme, indrømmelse.*

eventyr* saga.

F.

fløde grädde.

forargerlig förargelseväckande, skandalös; *fr ærgerlig.*

forlade lämna, överge; *fr tilgive.*

formaal ändamål, syfte; *fr genstand.*

forse sig begå en förseelse; *fr for-syne sig.*

forstyrre störa; *fr ødelægge.*

forsvarlig tillfredsställande; *fr taa-elig.*

forsynt försedd; *fr beskeden.*

fortabelse* förlust; *fr undergang.*

fortolke tyda, tolka; *fr mistolke.*

fortryde ångra.

fos vattenfall; *fr stryg.*

frak, frakke överrock; *fr kjole, snibel. fremdeles* fortfarande; *fr herefter, senerehen.*

fynd kläm, eftertryck; *fr fund.*

fyndig klämmig, eftertrycklig.

fæstemand kommissionär för tjänare; *fr forlovede, kærester.*

G.

gam grip; *fr griib.*

ganske hel; *fr noksaa.*

gas lysgas; *fr luft[art].*

glassæble klar astrakan.

glassøje emaljöga; *str. brille.*

glånse göra glansig; *str. glinse.*

gnægge gnägga sakta; *str. vrinske.*

grad om temperatur i allmänhet grad Réaumur.

granske forska.

grib gam; *str. gam, grif.*

gro växa; *str. spire.*

grundgaaende djupgående.

grænd grannskap; *str. gyde, stræde, vej, smug.*

guldhøne gullbagge, gullpytta (Chrysomela); *str. jomfru Marie fly om fly.*

gumme tandkött; *str. gane.*

gydejern götjärn; *str. støbejern.*

gårde gårdesgård, stenmur; *str. jorde.*

H.

have trädgård.

hospital sjukhus; *str. asyl.*

hvødebrød no. kaffebröd, småbröd; *str. franskröd.*

hvisle väsa; *str. blystre, plystre.*

hyre sjömans hyra; *str. leje.*

hængeplante växt med nedhängande grenar; *str. rakleplante.*

højmodig storsint, högsint; *str. hovmodig.*

hæst* skörd; *str. efteraar.*

hævelig passande; *str. hæffelig.*

I.

ialfald åtminstone; *str. alligevel, i hvert fald.*

ide motström; *str. hi.*

imødegaa bemöta, gendriva; *str. imødekemme.*

is* glass.

især i synnerhet; *str. [det gik] fra hverandre.*

J.

justitsraad en titel utan ämbete; *str. højesteretsassessor.*

K.

kakkelovn större ugn, kamin; *str. stenskeovn.*

kane släde; *str. sklie.*

kappe hårklädesel; *str. kaabe.*

kari da. dräng; *str. mand.*

karotte morot; *str. laagefad.*

kasse låda; *str. net.*

kendsel igenkännande; *str. følelse.*

kirkeraad konferens av rikets biskopar; *str. menighedsraad.*

kittel blus; *str. kedel.*

kjole frack; klänning; *str. skørt, nederdel.*

klyve kliva; *str. kløve.*

klædning beklädnad; *str. kjole.*

klæp klimp; *str. knevel.*

koffert kappsäck; *str. amerikansk koffert.*

kommode byrå; *str. servant.*

korn säd, spannmål; *str. byg.*

krog* vrå.

krokan knäck; *str. kransekage.*

kry morsk; *str. frisk.*

kræft kræfta, sjukdom; *str. krebs.*

kræfter krafter; *str. krebs.*

kunstig konstlad, artificiell; *str. snodig.*

kurv korg; *str. pølse.*

kusine kvinnlig kusin; *str. føtter.*

kuske stuka, tvinga till lydnad; *str. køre.*

kvæle kväva.

kyle kasta, slunga; *str. køle.*

kæmme kamma med finkam; *str. gre.*

kæmpe* jätte.

kæreste fästman; fästmö; utan poetisk blsmak.

L.

landsting Danmarks första kammare; *str. amtsting.*

le skratta; *str. smile.*

lempelig med lämpa; *str. passende, heldig.*

lidelse lidande; *str. lidenskab.*

liflig ljuvlig; *str. livlig.*

løbsk skenande; *str. springsk.*

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikeln huvudrubrik eller vad som i den står före |.

M.

maa måste, får lov; måtte; ~ *ikke* får inte; *maatte* måste, fick lov; *jfr* *maa*.

mangel brist; *jfr* *rulle*.

markegang revision av gränserna; *jfr* *kapitelstakst*.

medvidende vetskap; *jfr* *bevidsthed*.

middelalder medeltid; *jfr* *midalder*.

mindreaarig *da.* sårak. halvmyndig, *so* sid. 182.

misfald misshag; *jfr* *misbyrd*, *misfödsel*.

mug[ge] tillbringare; handkanna; *jfr* *krus*.

mulne mörkna; mögla; *jfr* *blire overskyet*.

myse kisa med ögonen; *jfr* *smile*.

N.

nejagtig noggrann; *jfr* *forsvarlig*, *tilfredsstillende*.

O.

obligation* *äv.* om enskild mans förskrivning, skuldsedel.

okker ockra; *jfr* *aager*.

optog procession; *jfr* *optøjer*.

orm mask; *jfr* *slange*.

overbevis övertyga; *jfr* *overføre*.

P.

padde groda; *jfr* [*skrub*]tudsé.

parafin fotogen.

pedestal högt skåp; *jfr* *søjle*.

pige* flicka; *jfr* *tenestepige*, *jente*.

pindsvin igelkott; *jfr* *gnaver*-, *hule*-, *træ-pindsvin*; *pigdyr*.

pisk spö; *jfr* *svøbe*.

pladder gyttja, dy; *jfr* *skvalder*.

porcellæn finare porslin; *jfr* *stentøj*.

potte* kruka.

prov vittnesmål; *jfr* *prøve*.

R.

rable* klottra.

rar* *no.* konstig.

rejsesøj ytterkläder.

1. **roe** *äv.* beta; *jfr* *næpe*, *turnips*.

2. **roe sig** lugna sig; *jfr* *more sig*.

rolig lugn; *jfr* *morsom*.

rumle bullra; *jfr* *svire*.

ræddike rädisa; *jfr* *knoldræddike*, *rinterræddike*.

rægte vårda.

rønne kåk, koja.

S.

saaledes så; *jfr* *alltsaa*.

sabel* sobel.

saga isländsk, historisk saga; *jfr* *sagn*, *eventyr*.

sal* *da.* våning; *anden* ~ våningen två trappor upp.

samfund* samhälle.

samlag bolag; *sårak*. brännvinsbolag; *jfr* *samløje*.

sams osorterad; *adv.* om vartannat.

sans sinne; *jfr* *besindighed*.

selskab* bjudning; bolag.

semester termin; *jfr* *serie*.

sen* långsam.

sigte* åtala.

silke* siden.

skate rocka; *jfr* *skære*.

skaal* tefat.

skalle* mört.

skene kesa; *jfr* *løbe løbsk*.

skidden smutsig.

skidt strunt.

skikkelig anständig; *jfr* *flink*.

skinbarlig livslevande; *jfr* *tilsyneladende*.

skingre ljuda gällt.

skorpe brödkant; *jfr* *kavring*, *tvebak*.

skridt steg.

skrift, *-en*, stil; *jfr* *skrift*, *-et*.

skrivepapir brevpapper.

skryde skrika om åsnor.

skur* skjul, skörd.

skønne förstå.

skørt kjøl; *jr. skøde.*

slange* orm.

slet* dålig.

slutning slut; slutledning; *jr. hælding, skraaning.*

slutte sluta; *jr. hælde.*

smaalænding småbrukare.

smile le; *jr. smiske.*

snakke språka, prata.

snip* krage.

snor snöre; *jr. snot, snør.*

snøre metrev; *jr. snor, hysing.*

sokn dragg; *jr. sogn.*

spire* gro, grodd.

spot[te] hån[a]; *jr. spyt[te].*

spøge* skämta.

sted ställe; *jr. ambolt.*

stilig stillfull högedligt; *jr. svirsk.*

stok käpp.

stud oxe.

stund* av några dagar, en tid.

stænge regla; *jr. lukke.*

sæt*, *paa ~ og vis* på ett eller annat sätt; *jr. paa en maade.*

T.

tegnehog* plånbok.

tegnestift häftstift.

tidig disponerad; *jr. tidlig.*

tilgift påbröd, tillägg; *jr. tilgivelse.*

tjener betjänt; *jr. tyende.*

træk drag; *jr. skarn.*

U.

uartig obeskedlig, stygg; *jr. uheffelig, ugalant.*

udmane utdriva; *jr. udfordre.*

uhyggelig otrevlig, ruskig.

uhyre vidunder; *jr. utøj.*

utøj ohyra.

uvan rasande, ilsken; *jr. uvant.*

uvilkaarlig ofrivillig; *jr. ubetinget.*

V.

vanrøgt vanvård.

vanstelt vanskött; *jr. vanheldet, vanskiret.*

vantro otro; *jr. overtro.*

vanvyrde vanvårda; *jr. vanære.*

vil* kommer att.

vilkaarlig godtycklig; *jr. betinget.*

virke verka; *jr. hække.*

væmmelig otäck; *jr. vammel, ækel.*

Y.

yppe åstadkomma, börja; *jr. røbe.*

yte splint, ytved; *jr. overflade.*

Ø.

ødelægge förstöra; *jr. lægge øde.*

øgle ödla; *jr. løkke.*

* även det direkt motsvarande av. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före | .

Förkortningar.

- A aar.**
a. anden.
afd. afdøde; [den] avlidne.
cf[r]. confer; jfr.
D. Dannebrogordenen.
d. A. dette aar; d. å.
Dbm., Dm., D. M. Dannebrogsmænd.
D. D. M. M. Deres Majestæter.
d. d. dags dato; denna dag.
d. e. det er; d[et] v[ill] s[åga].
dpsk. dampskib; ångf.
D. S. B. danske statsbaner.
dss det samme som.
eds. edsvoren.
eft. eftermiddag; e. m.
enst. enstemmig; enhälligt.
e. o. efter omständighederne.
E. S. eget segl; efterskrift (P. S.).
f. ex. for eksempel; t. ex.
fgd. foregaaende.
fhv. forhenværende; i[öre] d[etta].
fk. førstkommende; nästkommande.
f. M. forrige maaned.
f. n. fra neden; nfr.
f. o. fra oven; ufr.
f. t. for tiden; f[ör] n[ärvarande].
gd. gade; gata.
g. d., G. D. gaars dato; under går-
 dagen.
gl. gammel.
grb. gaardbruger.
grl. grundloven.
Hds Maj. Hendes Majestæt.
Hs M., Hs Maj. Hans Majestæt.
ib[d]. ibidem; sammastädes.
iflg. ifølge; enligt.
indst. indstilling.
istfr, i St. f. istedenfor, i Stedet for.
jf[r]. jævnfør; j[äm]f[ö]r.
jfr. Jomfru.
k. n. kongelige norske.
krl. kriminalloven[s]; strafflagen[s].
- k. s. kort sigt;** kort sikt.
kst. konstitueret.
K. T. kongelig Tjeneste.
kv. kvint.
l. lov.
lign. lignende.
Lst. pund sterling; £.
Matr.-No. matrikelnummer; jordeboks-
 nummer.
m. h. t. med hensyn til.
m. p. p. med paaholdt pen; m[ed]
 b[and] i p[enna].
m. v. med videre; &c.
N. nord.
n. norsk.
n. br. nordlig bredde.
nl. nemlig.
N. L. norske lov[s].
o. a. d. og andet deslige; m. m. dyl.
o. l. og lignende; o. d.
O. R. sagfører overretssagfører.
O. S. offentlig sag; t[jän]stebr[ev].
ovfr ovenfor.
P. privattelegram.
p. p. præter plura; m. m.
S. syd; statstelegram; aa. sal.
Sb. svar betalt.
S. E. & O. salvo errore et omissione;
 med förbehåll för misstag och förbi-
 seenden.
s. d. samme dato; s[amma] d[ag].
sj. sjelden.
S. K. storkors.
s. m. samme maaned.
sml. sammenlign; jfr.
sms. sammensetning.
smst. sammesteds.
smstgg sammensetninger.
spd. speciedaler.
sqq sequentia; hosföljande.
St. sankt; se vidare ordbokstexten.
St. da. [i] stuen; n[edre] b[otten].

stkr. *stykker*.

St. Prp. *stortingsproposition*.

S. u. *svar udbedes*; o[m] s[var] a[n-hålles].

td. *tønde*.

tilt. *tiltalte*; svaranden.

tjb. *tjenestebemærkning*; tjänstanmärkning.

u. *under*.

u. f. l. *uden fast løn*; över stat.

u. g., ug. *udmærket godt* högsta betyget.

U. K. K. F. *unge kvinders kristelige forening*; K. F. U. K.

U. R. *underrand*.

vedk. *vedkommende*; vederbörande.

vedl. *vedlagt*; bilagd, bifogad.

Xania *Kristiania*.

Tillägg och rättelser.

abeligøjer *grimaser*; *gøre* ~.

avismappe *tidningshållare*.

bjeluga = *hvidfisk*; textens uppgift torde vara felaktig.

bjørneklo* (*Acanthus*).

blødtare = *sukkertare*.

bølgetelegrafi *telegrafering utan tråd, gnisttelegrafering*.

dækfrugt *säd, vari klöver eller gräs sås*.

egernhale = *væselhale*.

ener *enhet, jfr tier*.

flodbrænding *den företeelse, då stigande tidvatten bryter sig mot en flods egen rörelse*.

flugletunge *ett slags rundfil*.

græsugle *gräsmaskfly (Charæas graminis)*.

grønsaltet *saltad utan att torkas*.

guardejn = *vardejn*.

hazardkontrakt = *lykkekontrakt*.

haverkn = *graaæl*.

havkvabbe *latre namn: Onos*.

hornulk *hornsimpä (Cottus quadricornis)*.

hæftelse *av ekonomisk ansvarighet*.

hæsselskrække *vanlig törnskata (Lanius collurio)*.

markbrug *åkerbruk i inskränkt mening*.

* Även det direkt motsvarande sv. ordet. ~ artikelnas huvudrubrik eller vad som i den står före |.

**HOME USE
CIRCULATION DEPARTMENT
MAIN LIBRARY**

This book is due on the last date stamped below.
1-month loans may be renewed by calling 642-3405.
6-month loans may be recharged by bringing books
to Circulation Desk.

Renewals and recharges may be made 4 days prior
to due date.

**ALL BOOKS ARE SUBJECT TO RECALL 7 DAYS
AFTER DATE CHECKED OUT.**

MAR 14 1975 1 6

April 14 / May 14 / June 14

REC. CIR. NOV 2 & 75

LD21—A—40m—12,'74
(S2700L)

General Library
University of California
Berkeley

2-

YC130207

